KONINKRIJK BELGIE

Ministerie van Economische Zaken

NATIONAAL INSTITUUT VOOR DE STATISTIEK

Algemene Volks- Nijverheids- *en* Handelstelling

op

31 December 1947

DEEL I

BRUSSEL

Anciens Etablissements Aug. Puvrez

59, Fonsnylaan

—

1949

Algemene

Volks- Nijverheids-

en

Handelstelling

op

31 Décember 1947

Algemene

Volks- Nijverheids-

en

Handelsteelling

op

31 December 1917

KONINKRIJK BELGIE

Ministerie van Economische Zaken

NATIONAAL INSTITUUT VOOR DE STATISTIEK

Algemene Volks- Nijverheids- *en* Handelstelling

op

31 December 1947

DEEL I

BRUSSEL
Anciens Etablissements Aug. Puvrez
59, Fonsnylaan

1949

INLEIDING

De algemene tellingen van de bevolking, de handel, de nijverheid en de landbouw sedert 1846 in België gehouden.

Het is op 15 October 1846 dat in het onafhankelijk België voor het eerst een algemene telling van de bevolking, de nijverheid en de landbouw werd gehouden.

Dit omvangrijk statistisch werk, dat werd ingericht op aandringen van de Centrale Commissie voor de Statistiek, waarvan Ad. Quetelet voorzitter was, is « de eerste telling met een waarlijk wetenschappelijk karakter » (1).

Zoals Levasseur (1) vaststelt, kan deze telling als een model worden beschouwd. Block (2) vindt daarin het vertrekpunt voor ernstige verbeteringen.

Het kwam dan ook belangwekkend en nuttig voor bij het begin van de verslagen der algemene volks-, nijverheids- en handelstelling een vluchtige oogopslag te werpen op dit merkwaardig, thans honderdjarig werk met zeer grote draagwijdte, het eerste soortelijk werk in België en destijds zonder weerga in het buitenland, en na te gaan welke wijzigingen naderhand zowel in de opvatting als in de uitvoering van de verschillende Belgische tellingen werden aangebracht.

Niettegenstaande het feit dat de telling van 1947 geen opname betreffende de landbouw bevatte, werd het gepast geoordeeld in de navolgende uiteenzetting uit te wijden over de landbouwtellingen; deze laatste waren inderdaad herhaaldelijk verbonden met de volkstellingen (1846, 1856, 1866, 1880) of met de economische en sociale telling (1937, enquête betreffende de in de landbouw betaalde lonen).

HOOFDSTUK I.

DE VOORBEREIDING VAN DE ALGEMENE TELLING VAN DE BEVOLKING, DE NIJVERHEID EN DE LANDBOUW IN 1846.

1. — De volkstellingen gedurende de periode 1800-1830.

Van zodra ons land door Frankrijk was bezet kende de administratieve statistiek een zeer grote uitbreiding. De Franse regering ontwikkelde deze bevoegdheid van de openbare besturen door het opmaken van departementale statistieken voor te schrijven.

Die bezorgdheid voor de statistiek deed uitzien naar het middel om het bevolkingscijfer zo nauwkeurig mogelijk te bepalen. Vandaar dat er in een tijdspanne van elf jaren drie algemene tellingen werden gehouden, nl. in 1801, 1806 en 1811. « De telling van 1801 werd uitgevoerd met een zorg en een welslagen die, rekening houdend met het tijdstip waarop zij werd gehouden, opvallend lijken. De telling van 1806 schijnt door de omstandigheden minder begunstigd geweest te zijn. Die van 1811 was een eenvoudige schatting in massa en bij benadering van de bevolking van elk departement » (3).

Toen onze provincies in 1814 onder het bewind kwamen van de Nederlandse Regering, besteedde deze laatste aan de statistieken evenveel aandacht als de Franse Regering tot op dat ogenblik had gedaan. Een Centraal Bureau voor de Statistiek werd te Den Haag opgericht. Bij Koninklijk Besluit van 3 Juni 1826 werd een Commissie voor de Statistiek ingesteld, bestaande uit de Minister van Binnenlandse Zaken en drie beheerders. Als secretaris fungeerde het hoofd van het statistiekbureau.

Sedert 1806 had geen geregelde volkstelling plaats gehad en men had er zich mede tevreden gesteld van de plaatselijke overheden staten te vorderen met de wijzigingen welke zich in de bevolking van de gemeenten hadden voorgedaan.

Een in 1816 gehouden opname leverde slechts, zoals trouwens die van 1811, bij benadering het globaal bevolkingscijfer op van elke provincie. Zij kan dus niet als een telling worden aangezien.

De verenigde krachtinspanningen van Quetelet, van Baron de Keverberg en van de Koninklijke Commissie voor de Statistiek brachten ten slotte de Regering er toe een nieuwe algemene volkstelling te decreteren; deze werd verordend bij Koninklijk Besluit van 29 September 1828 en uitgevoerd in 1829 overeenkomstig de voorschriften van het Koninklijk Besluit dd. 3 September van hetzelfde jaar.

Bij Koninklijk Besluit van 29 September 1828 werd voorgeschreven deze statistische verrichtingen om de tien jaren te hernieuwen; hieronder de tekst van het Koninklijk besluit van 29 September 1828.

(Vrije vertaling).

BESLUIT

van 29 September 1828, betreffende een nieuwe en algemene telling van de bevolking van het Koninkrijk.

Wij WILLEM, door de genade Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groothertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

Overwegende dat, zonder een juiste telling van de bevolking, de statistische gegevens weinig zekerheid bieden, vermits een juiste bepaling van het aantal bewoners van een land, als basis moet dienen voor alle latere opzoekingen van deze aard;

Overwegende dat er tot nu toe in het Koninkrijk der Nederlanden, nog geen algemene, eenvormige en gelijktijdige telling, volgens de tot dit doel uitgevaardigde onderrichtingen werd uitgevoerd en dat het van belang is, gelet op de voortdurende aangroei van de bevolking, de uitvoering van een dergelijke maatregel voor te schrijven en van tijd tot tijd te hernieuwen;

Gelet op het verslag van een vergadering van de Centrale Commissie voor de Statistiek, dd. 18 April 1828;

Gelet op de verslagen van Onze Minister van Binnenlandse Zaken;

Na de Staatsraad gehoord te hebben,

Besluiten en hebben besloten :

ARTIKEL I

In de loop van het jaar 1829 en in een later te bepalen periode zal er over de gehele uitgestrektheid van het Koninkrijk tot een nieuwe en algemene telling worder overgegaan, met het oog op de vaststelling van de

(1) Levasseur : « La population française ».
(2) Block : « Traité théorique et pratique de statistique ».
(3) Statistique de la France, Ministère des Travaux Publics, de l'Agriculture et du Commerce, vol. van 1837, blz. XXIII.

staat der bevolking en van het juiste aantal bewoners van het Koninkrijk op 1 Januari 1830. Deze telling zal gehouden worden volgens de door Ons, op voorstel van bovengenoemde Minister, bekrachtigde onderrichtingen.

Art. 2. — Deze telling zal alle tien jaar hernieuwd worden.

Onze Minister van Binnenlandse Zaken is belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in de « Journal Officiel » zal gepubliceerd worden.

Gegeven op het Loo, den 29e September van het jaar 1828, het vijftiende jaar van Ons Rijk.

WILLEM

Vanwege de Koning,

J. G. De Mey de Streefkerk.

Gepubliceerd de 12e October 1828.

De Staatssecretaris,

J. G. De Mey de Streefkerk.

2. — Het Koninklijk Besluit van 8 April 1839.

Luidens het Koninklijk Besluit van 29 September 1828 moest dus in 1839 een nieuwe volkstelling plaats hebben. Daar de Regering er voorstander van was de algemene volkstellingen te doen samenvallen met de tijdstippen waarop de wetgevende macht, overeenkomstig artikel 19 van de gemeentewet van 1836, gehouden was de classificatie van de gemeenten te herzien, kondigde de Regering een Koninklijk Besluit af, gedateerd 8 April 1839, waarbij de datum van de telling tot 1847 werd uitgesteld en de tijdruimte tussen de tellingen in de toekomst op 12 jaar werd gebracht. De tekst van het Koninklijk besluit van 8 April 1839 wordt hieronder weergegeven.

(Vrije vertaling).

BESLUIT

betreffende een algemene volkstelling.

LEOPOLD, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomenden, heil !

Gelet op het Koninklijk Besluit van 29 September 1828, waarbij een algemene volkstelling voorgeschreven wordt in de loop van het jaar 1829 die om de tien jaar zou hernieuwd worden;

Gelet op artikel 19 § 2, van de gemeentewet, luidend als volgt : « Om de twaalf jaar, zal de Wetgevende Macht in de zitting welke de hernieuwing der gemeenteraden voorafgaat, de wijzigingen bepalen, welke volgens de bevolkingsregisters aan de vorige rangschikkingen dienen aangebracht;

Overwegende dat een algemene volkstelling nodig zal zijn voor de uitvoering van deze beschikking en dat deze twaalfjaarlijkse telling een nutteloze herhaling zou zijn van degene welke bij voornoemd Koninklijk Besluit wordt voorgeschreven;

Gelet op het feit dat de uitvoering van dit Besluit aan geen algemene administratieve maatregel gebonden is;

Op de voordracht van Onze Minister van Binnen- en Buitenlandse Zaken,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Art. 1. — Voornoemd Besluit van 29 September 1828 wordt ingetrokken.

Er zal, in de loop van het jaar 1847, op een later te bepalen tijdstip, een algemene volkstelling gehouden worden volgens de door Ons bekrachtigde voorschriften en op de voordracht van Onze voornoemde Minister.

Art. 2. — Deze telling zal om de twaalf jaar hernieuwd worden.

Art. 3. — Onze Minister van Binnen- en Buitenlandse Zaken is belast met de uitvoering van onderhavig Besluit, dat in het « Bulletin Officiel » zal gepubliceerd worden.

Gegeven te Brussel, de 8e April 1839.

LEOPOLD,

Vanwege de Koning :

De Minister van Binnen- en Buitenlandse Zaken,

de Theux.

3. — Instelling van de Centrale Commissie voor de Statistiek.

Het was bij Koninklijk Besluit van 16 Maart 1841, medeondertekend door Liedts, Minister van Binnenlandse Zaken, dat de Centrale Commissie voor de Statistiek werd ingesteld. Deze had als taak een volledig plan voor te dragen voor de publicatie der statistische documenten betreffende de onderscheiden takken van de administratie.

Haar eerste voorzitter was A. Quetelet en haar secretaris X. Heuschling, hoofd van de Dienst voor Algemene Statistiek (Bureau de Statistique Générale). Deze twee personaliteiten speelden in de administratieve statistiek van België een voorname rol.

Onder de werkzaamheden welke onder de bevoegdheid vielen van de Centrale Commissie voor de Statistiek kwamen de demografische statistieken op de eerste plaats en zo werd de Commissie er toe gebracht zich bezig te houden met de telling van de bevolking van Brussel op 15 Maart 1842 en met de inrichting van een algemene volkstelling (1).

4. — De telling van de bevolking van Brussel op 15 Maart 1842.

Van 1841 af had het Gemeentebestuur van Brussel het plan opgevat een telling te houden van de bevolking der stad. De Centrale Commissie voor de Statistiek die de methodes, welke zij aan de Regering wou aanbevelen voor de uitvoering van de algemene telling, eerst wilde beproeven, was bereid aan het Gemeentebestuur haar medewerking te verlenen en drukte de wens uit dat de Minister van Binnenlandse Zaken voor de telling aan het Gemeentebestuur het gebruik zou opleggen van naamlijsten.

Het verlangen van de Commissie vond een gunstig onthaal bij het Gemeentebestuur van Brussel en zo zien wij ridder Wijns de Rancourt, Burgemeester en schepen Doucet op 2 Maart 1842 de vergadering bijwonen van de Centrale Commissie voor de Statistiek. Hierin werden de grondslagen besproken volgens welke de telling moest gehouden worden en vervolgens werd een model vastgesteld van een nominatieve telkaart die door de inwoners diende ingevuld.

De leiding van en het toezicht over de werkzaamheden werden waargenomen door de Burgemeester en schepen Doucet en op verzoek van de Burgemeester door een afvaardiging van de Commissie samengesteld uit Quetelet, Smits, Ducpetiaux en Heuschling. Smits werd naderhand vervangen door Sauveur.

Deze telling gaf aanleiding tot een verslag opgemaakt door Quetelet, (boekdeel I van het Bulletin der Commissie, blz. 27). De inleiding en het eerste gedeelte van dit verslag zijn waard overgenomen te worden, daar zij de bekommernis van de Centrale Commissie voor de Statistiek en de te Brussel gevolgde methode laten uitschijnen.

(Vrije vertaling.)

« Het is niet nodig geweest beroep te doen op de wetenschap om de belangrijkheid van de volkstelling in te zien. Het oudste boek dat ter wereld bestaat, de bijbel, geeft ons reeds de resultaten van soortgelijke verrichtingen en de geschiedenis leert ons dat overal en ten allen tijde de schranderste staatslieden er zich speciaal op toegelegd hebben met alle mogelijke zorg, het bevolkingscijfer te kennen en de elementen waaruit de bevolking is samengesteld. Alhoewel de behoefte zich duidelijk deed voelen de sterkte van een Staat te kennen, mag men er zich terecht over verwonderen dat de methodes voor het vaststellen van het bevolkingscijfer gedurende een lange reeks eeuwen geen vorderingen hebben gemaakt. De statistiek, welke in de wetenschappen een plaats heeft verworven heeft deze moeilijke en kiese bewerking geregulariseerd; zij heeft aangevoeld dat nauwkeurige tellingen tot grondslag moesten dienen voor al haar verrichtingen en heeft terzelfdertijd nagegaan op welke

(1) Zie daaromtrent het verslag d.d. 19 October 1842 van de Minister van Binnenlandse Zaken over de werkzaamheden van de Centrale Commissie sedert haar oprichting. « Bulletin van de Centrale Commissie voor de Statistiek », boekdeel I. blz. 17.

inlichtingen de aandacht in het bijzonder diende gevestigd.

» Het volstaat inderdaad niet de numerieke sterkte van een bevolking te kennen, men moet ook bestuderen uit welke elementen zij is samengesteld. Door deze studie kan men de graad van welvaart, de sterkte en de behoeften van die bevolking kennen en zich in zekere mate een nauwkeurig denkbeeld vormen omtrent haar toekomst.

» Een telling heeft trouwens niet alleen een volstrekte waarde; het bevolkingscijfer is het onmisbaar element tot hetwelk men moet terugkeren om de sterfte te schatten en om tal van vraagstukken over geneeskundige statistiek, staathuishoudkunde en administratie op te lossen. Wanneer men vervolgens de rechtvaardige verdeling der belastingen en der staatsbelastingen in het algemeen beschouwt, wordt het cijfer der bevolking nog van groter belang dan dat van de kadastrale toestand van een land, vermits het niet alleen verband houdt met stoffelijke belangen maar, in verschillende landen, tevens het contingent der mannen bepaalt welke de gezinnen aan de natie moeten afstaan om haar verdediging te verzekeren alsmede het aantal burgers die de eer hebben de natie te vertegenwoordigen.

» De beschaafde Staten hebben zo zeer de noodzakelijkheid van de tellingen ingezien, dat deze verrichtingen er voorgeschreven zijn en periodisch, met min of meer geringe tussenruimte, worden uitgevoerd : zo bijvoorbeeld in Pruisen, om de drie jaar; in Frankrijk, Zweden en Noorwegen, om de vijf jaar; in Engeland en in de Verenigde Staten, om de tien jaar.

» In het oude Koninkrijk der Nederlanden was de telling insgelijks tienjaarlijks en de laatste soortelijke verrichting had plaats omstreeks het einde van 1828. Veertien jaren zijn sinds dit tijdstip verlopen en het mag terecht verwonderlijk heten dat het jonge België er nog niet heeft aan gedacht een grondig onderzoek te houden omtrent zijn sterkte en omtrent de elementen waaruit het is samengesteld ! Dit land heeft ongetwijfeld in verhouding tot zijn uitgestrektheid, het grootste aantal statistische bescheiden gepubliceerd van allerhande aard. Eén enkel statistisch werk is aan zijn onderzoekingen ontsnapt en het is juist het belangrijkste. Nochtans heeft België pas een omwenteling doorgemaakt welke noodzakelijkerwijze veranderingen heeft teweeggebracht in de elementen van zijn bevolking; alleen reeds het aanleggen van de spoorweg heeft in de steden aanzienlijke mutaties veroorzaakt.

» Het is te hopen dat de Regering zal inzien welk een grote leemte er bestaat in het kostbaar materiaal dat zij verzamelt, ten einde de behoeften van het land te peilen, de in te voeren verbeteringen te bestuderen, en dat zij niet zal wachten tot in 1847 (1) om een zo belangrijk element als de volkstelling vast te stellen.

» Ten einde deze leemte te helpen aanvullen, heeft de Centrale Commissie voor de Statistiek reeds in de eerste zittingen welke zij aan het algemeen plan van haar werkzaamheden kon wijden, omstandig de middelen besproken om het bevolkingscijfer van het Koninkrijk met nauwkeurigheid te kunnen vaststellen. Zij heeft er zich met des te meer vlijt op toegelegd, daar zij van oordeel is dat het aangenomen cijfer zeer onnauwkeurig is en, voor talrijke gemeenten, waarschijnlijk ver beneden de werkelijkheid blijft. »

. . . . . .

Reeds bij de eerste conferenties van de afgevaardigden van het Gemeentebestuur en de Centrale Commissie voor de Statistiek, werd men het over de volgende punten eens :

1. De telling zou voor de ganse stad Brussel op de zelfde dag gehouden worden bij middel van geschreven telkaarten.

2. Er zou één telkaart zijn per huisgezin.

Elke telkaart zou een nummer dragen, hetwelk, naast de aanduiding van het huis door straat en huisnummer, op het ogenblik van de afgifte, in een speciaal boekje zou ingeschreven worden.

(1) Koninklijk Besluit van 8 April 1839.

3. De telkaarten zouden minstens acht dagen vóór het tijdperk, dat voor de telling vastgesteld werd, aan huis afgegeven worden.

Te dien einde zouden acht bedienden, elk vergezeld van een plaatselijk politieagent, respectievelijk belast worden met het uitreiken van de telkaarten in de acht secties.

4. Van de dag af, die voor de telling vastgesteld werd, zouden dezelfde acht bedienden de opneming doen van de telkaarten; ze zouden deze achtereenvolgens rangschikken in de volgorde van de nummers die op het ogenblik van de afgifte in het speciaal boekje ingeschreven werden.

5. Deze telkaarten zouden onmiddellijk afgegeven en op het stadhuis aan een eerste onderzoek onderworpen worden; zo nodig zouden ze aan huis teruggestuurd worden om gebeurlijk de leemten te laten aanvullen, de twijfelachtige verklaringen te laten verifiëren en de fouten te verbeteren.

6. Gedurende het ganse verloop van de werkzaamheden zouden de afgevaardigden van de Centrale Commissie voor de Statistiek, samen met de heer schepen Doucet toezicht houden en raad verschaffen aan de bedienden, ten einde de volstrekte zekerheid te bekomen dat de telling regelmatig en in de acht secties volkomen gelijkvormig zou geschieden.

7. Na het beëindigen van de telling, zouden de plaatselijke overheden tot een eerste depouillering van de telkaarten overgaan door in een register de inlichtingen, die haar voor de administratie nodig zijn, te rangschikken (1).

8. Na de depouillering, die bij het Gemeentebestuur gedaan werd, zouden alle telkaarten aan de Centrale Commissie voor de Statistiek worden overgemaakt; deze zou op haar beurt tot een nieuwe depouillering overgaan, in de zin die ze het meest geschikt zou achten om de belangen van Staat en wetenschap te dienen.

De telling had werkelijk plaats op het vastgestelde tijdstip en alle hoger besproken vormen werden in acht genomen. De telling verliep zo vlot en kende over het algemeen zulke welwillende medewerking vanwege de inwoners, dat het bestuur zich niet eens moest bezighouden met het onderzoek van de maatregelen, die het zou moeten nemen hebben tegen de weerspannigen. Indien de verklaringplichtigen niet schrijven konden, werden de telkaarten ingevuld door de bedienden die met het ophalen belast waren.

De andere gedeelten van het verslag hebben betrekking op de bij de depouillering gevolgde methode en insgelijks op de uiteenzetting van de resultaten.

Vermelden wij dat deze opneming gedaan werd met behulp van een telkaart per huisgezin, waarop voor elk afzonderlijk persoon, die van het gezin deel uitmaakte, volgende inlichtingen gevraagd werden :

1. Naam en voornamen;
2. Geslacht;
3. Leeftijd;
4. Taal die gewoonlijk gesproken wordt;
5. Godsdienst;
6. Burgerlijke Staat;
7. Beroep of dienst met opgave van de aard van de nijverheid, de handel of het ambacht;
8. Aard van het verblijf te Brussel; bestendig, kortstondig, op doortocht;
9. Voor de kinderen : het bezoek van een school.

De inschrijving van elk huisgezin begint met het gezinshoofd; onmiddellijk daarop volgen vrouw en kinderen, dan de andere verwante en niet verwante personen, dienstboden en werklieden die aan het huis

(1) Een duplicaat van dit register met aan het slot een alphabetische index van alle inwoners, is bestemd om bij het politiecommissariaat van elke sectie afgegeven te worden. Woonstveranderingen dienen vermeld in een voor aanmerkingen bestemde kolom.

verbonden zijn en er in verblijven; ten slotte de personen die niet tot het gezin behoren en slechts voor een korte tijd te Brussel verblijven of er op doortocht zijn.

De personen die tijdelijk afwezig zijn bij de telling — hierbij worden ook de militairen gerekend, die onder de wapens zijn — worden op de telkaart ingeschreven en boven hun naam wordt van hun afwezigheid melding gemaakt.

De militairen en de personen van hun familie, die hen vergezellen, worden onder de kortstondig verblijf houdenden gerangschikt.

De telkaarten zullen acht dagen na de uitreiking opgehaald worden.

5. — Tussenkomst van de Centrale Commissie voor de Statistiek.

De ervaring opgedaan bij de telling van de bevolking van Brussel had uitgewezen dat er goede resultaten werden bekomen. Op 28 Juli 1843 richtte de Centrale Commissie voor de Statistiek derhalve aan de heer Minister van Binnenlandse Zaken een nieuw verslag betreffende de noodwendigheid van een algemene volkstelling van het Koninkrijk.

In dit verslag (1) wijst de Commissie op de twijfelachtigheid van de cijfers van de bevolking van het Koninkrijk : het uitgangspunt van die cijfers gaat immers terug tot de algemene volkstelling van 1829. Zij wijst ook op de gunstige uitslag van de telling, te Brussel gehouden. Daarna toont zij de noodzakelijkheid aan van deze verrichting — ten andere dringend gevraagd in verschillende van de laatste verslagen over de toestand van de provincies — die onontbeerlijk is om het jaarlijks bevolkingscijfer vast te stellen, element dat met zoveel belangen verband houdt, o. m. met de politie, het kiesstelsel, de verdeling van zekere belastingen, deze van de legercontingenten.

De telling is bovendien van wetenschappelijk standpunt uit noodzakelijk, onder meer on een degelijke bevolkingstafel op te maken.

Ze wijst op het voorbeeld van de andere landen waar periodieke tellingen regelmatig georganiseerd worden; als besluit stelt ze voor tussen elke telling een tussenruimte van tien jaren aan te nemen.

6. — Coördinatie van de uitslagen der algemene volkstellingen die van 1800 tot 1846 in België gehouden werden.

In afwachting dat er uitspraak werd gedaan over het voorstel, dat de Centrale Commissie voor de Statistiek in haar verslag van 28 Juli 1843 insloot, zette deze haar voorafgaandelijke studies voort. Zo coördoneerde zij de uitslagen van de tellingen van 1801, 1806, 1811, 1816 en 1829, ten einde te beschikken over gegevens uit het verleden, die konden vergeleken met de cijfers, die moesten worden verstrekt door de ontworpen telling. De provinciale Commissies voor de Statistiek verstrekten inlichtingen met betrekking tot hun grondgebied. (Aantal inwoners per administratief arrondissement met onderscheid van geslacht en burgerlijke staat.)

Quetelet maakte een verslag op in naam van de subcommissie, die samengesteld was uit Ducpétiaux, Heuschling, Perrot, Sauveur, Smits en Stevens (2).

7. — Advies van de Provinciale Commissies voor de Statistiek over de telling van de bevolking van Brussel.

De Centrale Commissie die de ervaring van de provinciale commissies aan haar eigen ervaring wilde toetsen, besloot in de zitting van 24 Maart 1844 de provinciale commissies ertoe uit te nodigen de modaliteiten, volgens dewelke de telling te Brussel uitgevoerd werd, aandachtig te bestuderen en de verbeteringen, die bij een gebeurlijke toepassing op een algemene telling, aan haar methodes zouden moeten worden aangebracht, in een beredeneerd verslag aan te duiden.

(1) Zie « Bulletin van de Centrale Commissie voor de Statistiek », boekdeel III, blz. 1.

(2) Bulletin van de Centrale Commissie voor de Statistiek, boekdeel III, blz. 1.

Het verslag over het advies der provinciale commissies kon door Heuschling in de zitting van 24 Januari 1845 worden ingediend. In dit verslag (1), dat getuigenis aflegt van de uiterste nauwgezetheid, waarmede de algemene volkstelling werd voorbereid, beijvert er zich om de verschillende aanmerkingen volgens het voorwerp, waarop zij betrekking hebben te rangschikken : bevolking van rechtwege of feitelijke bevolking; telkaart per gezin of per huis; één- of tweetalige telkaarten; onderscheid van de huizen per verdieping en der vertrekken, die voor huisvesting dienen; aanduiding van de behoeftigheid, van de ouderdom en de geboorteplaats, van de graden van bloedverwantschap, van de gesproken taal, van de eredienst, van de burgerlijke staat, van het beroep, van de vroegere woonplaats en van de graad van onderricht.

In het verslag worden ook de uitvoeringsmiddelen in overweging genomen voor de inlichtingen, die aan huis moeten worden verzameld en de te nemen dwangmaatregelen, de aan te nemen depouilleringsmethode, alsmede de gepastheid van een nieuwe telling bij wijze van proef.

Het verslag spreekt van de opname der huizen, die tegen brand verzekerd zijn, wijst de suggestie af van een statistiek der blinden, doofstommen en krankzinnigen, verbonden aan de algemene telling en laat in de depouillering het onderscheid toe der wijken van gemeenten. Daar de Commissie van Henegouwen opgeworpen had dat een « nieuwe nummering der huizen » de telling zou moeten voorafgaan — deze maatregel kan immers van nut zijn om eventuele nalatigheid te voorkomen — stelt het verslag vast dat, op voordracht van de Centrale Commissie, de Minister van Binnenlandse Zaken door een omzendbrief aan de HH. Gouverneurs, voorschreef dat er onmiddellijk tot de verificatie der nummering van alle huizen, van de niet bewoonde zowel als van de bewoonde, diende overgegaan, en dat de nummering moest worden aangevuld of verbeterd, waar zij onvolledig of foutief was. Hij vroeg terzelfder tijd een staat, waarin voor elke gemeente het aantal huizen aangeduid was die op haar grondgebied gelegen zijn, zoals die door de verificatie der nummering zal vastgesteld zijn.

Dit verslag van Heuschling stelt een einde aan de onderscheiden inleidende werkzaamheden voor de volkstelling.

8. — Landbouw- en Nijverheidstellingen.

Gelijktijdig met en evenwijdig aan deze werkzaamheden werden de algemene landbouw- en nijverheidstellingen, waarvan de uitvoering met die van de volkstelling moest verbonden worden, voorbereid.

De voorbereiding van de landbouwtelling en van de nijverheidstelling vergde van de Centrale Commissie voor de Statistiek niet zulk een grote krachtinspanning als deze van de volkstelling, die bijkomstige problemen stelde met betrekking tot de beweging van de bevolking en van de burgerlijke stand, een uitgebreid retrospectief onderzoek van de demografische evolutie van het land eiste, en « op het eerste gezicht » opgevat werd als een periodieke werkzaamheid, waarvan de belangrijkheid overigens die van de landbouw- en nijverheidstellingen ver overtreft.

De Centrale Commissie voor de Statistiek volgde voor de voorbereiding van de landbouw- en nijverheidstellingen, dezelfde methode als voor de studie van de volkstelling, door er een subcommissie, die speciaal met dit doel opgericht was, voornamelijk mede te belasten, haar een verslag voor te leggen, dat op basis van het advies der provinciale commissies opgemaakt was.

In de zitting van 8 November 1843 had Misson, woordvoerder van de subcommissie van de industriële toestand, overeenkomstig een op de zitting van 16 Augustus 1843 genomen besluit, een verslag ingediend, waarin de conclusies van de subcommissie met betrekking tot de organisatie van een landbouwtelling samengevat werden. Twee modellen van telkaart waren in bijlage aan dit verslag toegevoegd, dat wij in het tweede deel van boekdeel III van het Bulletin van de Centrale Commissie voor de Statistiek, blz 2 tot 17, terugvinden.

(1) Bulletin van de Centrale Commissie voor de Statistiek, boekdeel II, 2e deel, blz. 60-74.

Anderdeels diende hetzelfde lid in de zitting van 10 Mei 1844 een tweede verslag in, gewijd aan de nijverheidsstatistiek, eveneens vergezeld van een model van telkaart, dat opgemaakt was volgens de in de zitting van 23 Augustus 1843 in principe aangenomen beschikkingen.

Dit verslag, dat niet in het Bulletin van de Centrale Commissie voor de Statistiek gepubliceerd werd, besloot in dezelfde zin als dat betreffende de landbouwtelling :

1) Voorlopige aanneming van de modellen van telkaart;
2) Raadpleging der provinciale commissies;
3) Verbinding van de werkzaamheden met de volkstelling.

Na van beide verslagen van Misson kennis genomen te hebben, aanvaardde de Centrale Commissie voor de Statistiek, na bespreking, een voorstel van Malou, hetwelk met betrekking tot de nijverheidsstatistiek, als doel had vóór elke goedkeuring der formulieren te onderzoeken of er mogelijkheden bestaan de vroegere publicaties en documenten, in diverse administraties voorhanden, te gebruiken, voor de behoeften van deze statistiek, voornamelijk voor de aangiften van de bedrijfsbelasting.

Verder verzocht de Centrale Commissie voor de Statistiek de provinciale commissies de studie van de twee tellingen in kwestie aan te vatten, en haar van hun beredeneerd advies in kennis te stellen. Heuschling, de opsteller van het verslag van 24 Januari 1845 over het gelijksoortig werk, dat de provinciale commissies met betrekking tot de volkstelling ondernemen hadden, werd als verslaggever aangesteld en diende in de vergadering van 7 Maart 1845 een verslag in over de landbouwtelling, de 4e April 1845 gevolgd van een verslag over de nijverheidsstatistiek (1).

Wat betreft het voorstel van Malou, waarvan boven sprake, aanvaardde de Commissie in haar vergadering van 8 April 1945 de conclusies van het verslag, zoals hieronder wordt aangehaald :

(Vrije vertaling.)

« De bespreking, waartoe dit verslag aanleiding gaf, eindigde met de aanneming van het volgende voorstel, ingediend door een lid (dhr Malou) :

» Alvorens er een beslissing genomen wordt aangaande de individuele telkaarten, stel ik voor te onderzoeken welke de elementen zijn die voor de uitvoering van de nijverheidsstatistiek, de aangiften van de bedrijfsbelasting bevatten en de verdelingsstaten der opbrengsten van de belastingen op het bedrijf. Ik stel voor eveneens, voor de uitvoering van een nijverheidsstatistiek, de reeds gedane publicaties en de documenten die in de diverse administraties voorhanden zijn, te onderzoeken.

» Uit wat voorafgaat blijkt, Mijne Heren, dat uw subcommissie er zich van vergewist heeft dat de elementen van een algemeen werk over de industriële bedrijvigheid en de industriële productie van het land, nergens verzameld worden, de gedeeltelijke documentatie tenminste, die men hier en daar over de ene of andere tak der nationale nijverheid vindt, is onvolledig en vertoont zulk verschillend karakter dat het onmogelijk is ze te coördonneren en er één geheel van te vormen.

» Ook brengen de registers der betalers van bedrijfsbelasting geen andere zaken aan het licht dan de nijverheid uitgeoefend door de belastingplichtigen onderworpen aan bedrijfsbelasting, met aanduiding van het aantal werklieden voor sommige nijverheden, en het bedrag van het debet voor de winkeliers.

» De Handelskamers en verschillende fabrieken dienen bij de hogere instanties weliswaar zeer interessante verslagen in, waarvan er meerdere van werkelijk nut zijn, gelijk men wel door de uittreksels, die men soms in de uiteenzettingen over den toestand der provincies vindt, kan zien; maar deze lichamen werken ieder op zich zelf, zonder eenheid en zonder leiding, met het gevolg dat het nut, dat men er kon uit trekken, slechts van middelmatig belang is voor het opmaken van een volledige statistiek van 's lands nijverheid.

» Hetzelfde geldt voor de documenten die door de Parlementaire Onderzoekscommissie, opgericht in 1840, gepubliceerd zijn : de inlichtingen die zij bevatten zijn eveneens ver van volledig; zij hebben overigens niet alle betrekking op de zelfde datum, en kunnen bijgevolg niet dienen om de algemene toestand der nijverheid in een bepaalde periode, weer te geven.

» Kortom, Mijne Heren, uw subcommissie verwierf de zekerheid dat niets van wat er bestaat, geschikt is om aangewend te worden als element voor een werk, zoals de Regering er een wil uitvoeren. Om waarlijk nuttig te zijn, moet zulk een werk kunnen steunen op geloofwaardige documenten, die met de grootst mogelijke zorg verzameld, volledig vergelijkbaar zijn en alle op één zelfde periode betrekking hebben ».

De noodzakelijkheid van de nijverheidstelling werd op deze wijze erkend en de Commissie beëindigde het onderzoek der te verzamelen inlichtingen.

Wat de landbouwstatistiek betreft, hadden de werkzaamheden der provinciale commissies aan het licht gebracht dat het moeilijk was bij de eerste aanblik tamelijk volledige en vooral tamelijk nauwkeurige inlichtingen te bekomen met het oog op het opmaken van een statistiek, uitgebreid in de zin der ontwerpen, over dewelke de commissies waren geraadpleegd geweest.

In zijn verslag van 7 Maart 1845 besloot Heuschling dat het noodzakelijk was het domein der opzoekingen tot essentiële feiten te beperken.

Hij stelde bovendien de oprichting voor van een jury per gemeente, die voornamelijk met het toezicht op de goede uitvoering der telling zou belast worden en behandelde ten slotte de beoogde uitvoeringsmiddelen. Wat de nijverheidsstatistiek betreft, stelde het verslag van Heuschling van 4 April 1845, zoals wij het hierboven hebben gezegd, vast dat het onmogelijk was de bestaande documentatie, die op de industriële bedrijvigheid betrekking had en waarvan Malou vroeger de lof verkondigd had, voor de bedoelde statistiek aan te wenden.

Hij bestudeerde vervolgens de middelen nodig om de noodzakelijke inlichtingen te verkrijgen en de voorwerpen, die deze inlichtingen moesten inhouden. Hier, zoals voor de landbouwstatistiek, deed de raadpleging der provinciale commissies de noodzakelijkheid uitschijnen het opzoekingsterrein af te bakenen.

Na de hierboven beschreven verslagen van Heuschling besproken te hebben, aanvaardde de Centrale Commissie voor de Statistiek deze verslagen onder voorbehoud van enkele wijzigingen (zie hiervoor de notulen der vergaderingen nrs 95 en 97 van 7 Maart en 4 April 1845. Bulletin van de Centrale Commissie voor de Statistiek, boekdeel II, 2e deel, blz. 83, 84 en 87), waardoor op deze wijze de onderscheiden voorbereidende werkzaamheden, eensdeels voor de algemene landbouwtelling, anderdeels voor de nijverheidstelling, beëindigd worden.

9. — Ontwerp van algemene volkstelling in 1845.

Anderdeels legde de secretaris van de Centrale Commissie voor de Statistiek in de vergadering van 30 October 1844, aan dit college een nota voor, een uittreksel van het ontwerp voor de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken voor het dienstjaar 1845, betreffende de algemene telling van de bevolking van het Rijk. Deze nota was opgevat als volgt (vrije vertaling) :

« Sinds België een onafhankelijke Staat vormt werd er niet tot een algemene volkstelling overgegaan; de laatste telling dateert van 1829. De Centrale Commissie voor de Statistiek heeft door een verslag dat tekstueel in het Bulletin van haar werkzaamheden, boekdeel I, blz. 575 tot 578, weergegeven wordt, het voorstel ingediend van een nieuwe algemene telling, gelijkaardig aan de telling, die in 1842 bij wijze van proef voor de stad Brussel werd uitgevoerd; zij stelde bovendien voor, alle tien jaar deze verrichtingen te hernieuwen zoals door het besluit van 29 September 1828 vastgesteld werd. Aangezien het onmogelijk is bij voorbaat het bedrag der kosten, tot dewelke te telling zal aanleiding geven, juist te bepalen, vraagt de Regering tot nu toe slechts de som van 15,000 frank. Zij meent dat deze som voldoende zal zijn om de werkzaamheden voor te bereiden en om de kosten tot aan de begroting van volgend jaar te dekken; dan zal men het

(1) Bulletin van de Centrale Commissie voor de Statistiek, boekdeel II, 2e deel, blz. 80-83; 85-87.

aanvullend krediet bepalen, nodig om de totale uitgaven van deze belangrijke verrichting te dekken. »

De vergadering belastte de subcommissie van de bevolking met de hervatting van de voorbereidende werkzaamheden voor de algemene telling en gaf haar de opdracht er zich op zulkdanige wijze mee bezig te houden dat alle maatregelen zouden kunnen worden getroffen voor het ogenblik dat de Regering het bevel zou geven tot deze telling over te gaan.

10. — Voltooiïng der voorbereidende werkzaamheden.

a) *Ontwerp van telling op 31 December 1846.*

In de vergadering van 4 April 1845 kregen de subcommissies van dę bevolking en van de industriële toestand de opdracht zich bezig te houden met de uitvoeringsmaatregelen van de algemene volkstelling en van de landbouw- en nijverheidsstatistieken.

In de mening op voldoende wijze ingelicht te zijn aangaande de drie takken van de beoogde verrichting, ging de Centrale Commissie voor de Statistiek zonder dralen over tot het opstellen van de ontwerpen der officiële akten, die zij de Minister voorlegde bij nota van 28 Juni 1845 (Bulletin van de Centrale Commissie voor de Statistiek, boekdeel II, 2e deel, blz. 157 tot 173).

Voegen wij hier aan toe dat de Minister van Binnenlandse Zaken er de Kamer van Volksvertegenwoordigers van in kennis stelde dat het in de bedoeling van de Regering lag tegelijker tijd tot de drie tellingen te doen overgaan.

De Minister van Binnenlandse Zaken deelde evenwel aan de Centrale Commissie voor de Statistiek in haar vergadering van 5 September 1845 mede dat hij, uit eerbied voor de beslissingen der Kamers, wat de uitgaven betreft, die de uitvoering van dit belangrijk werk zouden vergen, niet onmiddellijk een hoger bedrag dan dit door de begrotingswet van 1845 ter beschikking van de Regering gesteld, zou kunnen besteden.

De Commissie besloot dus de kwestie opnieuw te onderzoeken en de notulen van de vergadering van 12 September 1845 luiden als volgt :

« Een lid van de subcommissie merkte op dat, ter oorzake van de wijzigingen, aan de gewone stand der teelten aangebracht, door de strengheid en de lange duur van de Winter alsook door het totaal of gedeeltelijk verlies van sommige voedingswaren, het lopende jaar zeer ongustig zou zijn om een landbouwstatistiek op te maken; dat anderdeels, vermits de Staatskas ten gevolge van de mislukking van de aardappeloogst, veel te lijden gehad heeft, het te vrezen is dat de Kamers zullen terugschrikken voor de uitgaven, die een algemene telling zal vergen, die tegelijker tijd een telling van de bevolking, van de landbouw en van de nijverheid is, en dat het voorzichtig zou zijn de uitvoering van de landbouw- en nijverheidsstatistiek één jaar uit te stellen; het principe er van zou kunnen worden bekrachtigd bij middel van een toelage bij de begroting van 1846.

Andere leden waren de mening toegedaan dat het feit, dat de verdaging slechts op een deel van de verrichtingen betrekking had, een vermindering van de totale uitgaven ten gevolge zou hebben, en dat het bijgevolg paste zowel de volkstelling als het opmaken van de landbouw- en nijverheidsstatistiek te verdagen.

De Heer Minister, op de hoogte gebracht van deze wijzigingen aan de oorspronkelijke resoluties van de Centrale Commissie aangebracht, is zo goed geweest zich naar de subcommissie te begeven. Bovengenoemde opmerkingen werden hem voorgelegd en door hem goedgekeurd. In overleg met de Minister stelt de subcommissie voor de uitvoering van de algemene telling tot 31 December 1846 te verschuiven. In afwachting zouden de ontwerpen van officiële akten die aan de Minister voorgelegd werden, gedrukt en aan de provinciale commissies medegedeeld worden.

Ten gevolge van deze verdaging heeft de subcommissie het op de begroting voor 1846 te brengen krediet voor het dekken der eerste onkosten, niet inbegrepen het bedrag van 15,000 fr. dat reeds toegekend werd bij de begroting voor 1845, tot 60,000 fr. verminderd.

Deze verschillende ontwerpen werden door de vergadering aangenomen.

b) *Proefneming gedaan te Sint-Jans-Molenbeek.*

31 December 1845 was de datum die aanvankelijk voorzien was.

Dit uitstel werd echter tot de organisatie van een nieuwe proefneming benuttigd die zich ditmaal tot de drie takken van de telling zou uitbreiden en te Sint-Jans-Molenbeek gedaan worden. Een verslag van de Centrale Commissie voor de Statistiek op datum van 22 Mei 1846, tekende de uitslag ervan op; dit verslag werd in het Bulletin van de Centrale Commissie voor de Statistiek, boekdeel III, 1e deel, blz. 73 tot 134 opgenomen, gevolgd van gedetailleerde tabellen en van de notulen van de gemeentejury.

Deze proefneming werd gedaan volgens alle voorschriften, bevat in de ontwerpen van officiële akten, die op 28 Juni 1845 aan de Regering voorgelegd werden.

De verrichtingen werden geleid door de Centrale Commissie voor de Statistiek, die bij de gemeentelijke overheid door een subcommissie van de afgevaardigden vertegenwoordigd was : HH. Quetelet, Ducpétiaux, Smits, Perrot, Sauveur, Stevens, Visschers en Heuschling.

Een jury voor nijverheid en landbouw was samengesteld geworden en de tellers waren door de burgemeester aangeduid. De telkaarten voor de drie tellingen werden door de gemeentelijke jury onderzocht; de depouillering en de bewerking van de bekomen inlichtingen werden door het bureau voor de algemne statistiek gedaan.

Het verslag van 22 Mei 1846 stelt zekere onvolkomenheden vast in de uitvoering van deze telling, — onder meer met betrekking tot de opneming van de tegen brand verzekerde woningen en tot de inlichtingen over de aard en hoeveelheid van de aangewende stoffen alsook over de aard, de hoeveelheid en de waarde van de vervaardigde producten, — en het doet duidelijk uitkomen dat *de vrees vanwege de tellingplichtingen voor de verhoging van de Rijksbelastingen voor een groot gedeelte de oorzaak is van deze leemten.*

Als besluit stelt de Centrale Commissie voor de Statistiek in haar verslag de doeltreffendheid vast van de methode, die tegelijk voorgesteld werd voor de algemene telling van de bevolking, van de landbouw en van de nijverheid.

c) *Koninklijk Besluit van 30 Juni 1846.*

Toen de voorbereidende werkzaamheden aldus beëindigd waren, werd de algemene telling door het Koninklijk Besluit van 30 Juni 1846 voorgeschreven. De verrichting moest op 15 October van hetzelfde jaar uitgevoerd worden, daar de Regering bij het begin van 1847 de bevolkingscijfers wenste te kennen. Zo had dus de Centrale Commissie voor de Statistiek in haar vergadering van 3 Juni 1846 de voorbereiding van de werkzaamheden beëindigd.

HOOFDSTUK II.

UITVOERING DER TELLING VAN DE BEVOLKING, DE NIJVERHEID EN DE LANDBOUW VAN 15 OCTOBER 1846.

1. — Koninklijk Besluit van 30 Juni 1846.

Zoals wij bij het einde van het vorige hoofdstuk hebben gezegd, werd de telling van de bevolking, de nijverheid en de landbouw bij Koninklijk Besluit van 30 Juni 1846 voorgeschreven.

Dit Besluit is in volgende termen opgesteld : (Vrije vertaling).

LEOPOLD,
Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomenden, heil !

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. — Er zal in al de gemeenten van het Rijk een algemene telling van de bevolking, de nijverheid en de landbouw gehouden worden.

Deze telling, die op 15 October 1846 werd vastgesteld, zal overeenkomstig de bij onderhavig besluit gevoegde onderrichtingen uitgevoerd worden.

Art. 2. — Van 1 Januari 1847 af zal er in elke gemeente een bevolkingsregister, waarvoor de uitslagen der algemene telling tot grondslag zullen dienen, gehouden worden.

Art. 3. — Elke inbreuk op onderhavig besluit en op de in bijlage gegeven onderrichtingen, zal overeenkomstig de wet van 6 Maart 1818 beteugeld worden.

Onze Minister van Binnenlandse Zaken is belast met de uitvoering van onderhavig besluit.

Gegeven te Brussel, de 30e Juni 1846.

LEOPOLD,
Vanwege de Koning :
De Minister van Binnenlandse Zaken :
Graaf de Theux.

Bij dit besluit werden onderrichtingen gevoegd betreffende de uitvoering van deze uitgebreide telling. Zij hebben betrekking op de algemene telling van de bevolking en het houden der bevolkingsregisters, op de telling van de landbouw en de telling van de nijverheid.

2. — Onderrichtingen betreffende de uitvoering der telling.

a) *Algemene volkstelling.*

Vooreerst zullen wij er op wijzen dat, om de nalatigheden in de algemene telling der bevolking van het Rijk te voorkomen, de gemeentebesturen er toe uitgenodigd werden (ministeriële omzendbrief van 10 Januari 1845) onmiddellijk over te gaan tot de verificatie der nummering van alle huizen, bewoonde of niet, en deze nummering aan te vullen of te verbeteren waar ze onvolledig zou zijn gebleken. Er dient opgemerkt dat deze nummering zich vroeger reeds had opgedrongen en dit voornamelijk in Henegouwen (departement Jemappes) in het jaar 1808.

De algemene volkstelling werd toegepast op de feitelijke bevolking, strikt genomen. Bijgevolg werden al de inheemse personen of vreemdelingen, die op de dag der telling (15 October) in het land verbleven, in de localiteit geteld, waar eenieder van hen de nacht had doorgebracht. Op de telkaarten moest evenwel een drievoudig onderscheid gemaakt worden voor het verblijf (gewoon, kortstondig, op doortocht).

Bevolking op doortocht waren de personen, waarvan het verblijf, hetzij in een hotel of herberg, hetzij in een privaat huis, de duur van één maand niet overschreed.

Werden beschouwd als houdende een korstondig verblijf, de personen die op de dag van de telling werkelijk een verblijf namen of verondersteld werden een verblijf te nemen van langer dan één maand buitenhuis en op dezelfde plaats : in deze categorie werden, onder andere en wanneer zij zich in een andere plaats dan die van hun woonplaats bevonden, gerangschikt : de zuigelingen, de leerlingen der opvoedingsgestichten, de studenten, de seminaristen, de leerjongens, de militairen onder de wapenen met de familieleden die hen vergezellen, de in de gevangenissen en in de bedelaarsgestichten gedetineerde personen, de zieken, de gebrekkelijken en de behoeftingen in hospitalen en godshuizen.

De algemene volkstelling werd uitgevoerd met behulp van gezinskaarten. Op deze telkaarten moesten de nodige aanwijzingen omtrent de inwoners zoals leeftijd, geboorteplaats, taal die zij gewoonlijk spreken, godsdienstige overtuiging, burgerlijke staat, beroep of staat, aard van hun verblijf in de gemeente, graad van onderricht der kinderen en staat van behoeftigheid aangegeven worden. De telkaarten bevatten bovendien speciale inlichtingen betreffende de woningen, met aanduiding van degene, die tegen brand verzekerd waren.

De telkaarten werden door bemiddeling van het gemeentebestuur aan de familie- of gezinshoofden uitgedeeld; deze vulden ze zelf in, of bij ontstentenis was het een bekwaam persoon en op grond van hun gegevens, ofwel een speciaal beambte, welke daartoe de opdracht gekregen had, die deze formaliteit vervulde.

Door gezin verstond men de vereniging van twee of van een groter aantal personen, die gemeenschappelijk leefden, met inbegrip van de huisknechten die bij hun meesters woonden.

De alleenwonende personen moesten niettemin een telkaart ontvangen, om hun persoonlijke inlichtingen in te vullen.

Om de bevolkingsregisters te kunnen opstellen moesten de op het ogenblik der telling uit de gemeente tijdelijk afwezige personen, die tot de ene of de andere hogervermelde kategorie van afwezigen behoorden, eveneens worden ingeschreven op de telkaart van het gezin of van de familie, waarvan zij deel uitmaken; van hun afwezigheid zou in de voor de opmerkingen voorbehouden kolom melding worden gemaakt.

De telkaarten waren in het Frans of in het Nederlands opgesteld naargelang de in de localiteit gesproken taal Frans of Nederlands was.

De leeftijd werd aangeduid van drie maand tot ten volle drie jaar; boven de drie jaar beperkte men er zich toe het aantal jaren ten volle, m. a. w. volledig aan te duiden.

De taal die moest aangeduid worden voor de kleine kinderen, alsook voor de stommen was degene die in de familie gesproken werd.

Voor de personen, die verschillende beroepen tegelijkertijd uitoefenden, moest men slechts het hoofdberoep aangeven, m. a. w. datgene waarvoor zij door de bedrijfsbelasting het meest belast waren.

Een of meer tellingsagenten waren er in iedere gemeente mede belast, onder leiding van de gemeentebesturen, de telkaarten uit te delen en in te zamelen, alsook er over te waken dat zij nauwkeurig ingevuld waren.

Een tijdelijk bureau werd in de schoot van ieder provinciebestuur ingesteld om de tabellen der gemeente te verifiëren en om de algemene depouilleringen volgens de door de Minister van Binnenlandse Zaken gegeven onderrichtingen uit te voeren.

b) *Het houden der bevolkingsregisters.*

De algemene onderrichtingen bevatten eveneens onderrichtingen betreffende het houden van de bevolkingsregisters, voorgeschreven bij artikel 2 van het Koninklijk Besluit van 30 Juni 1846. Wij hernemen ze hier niet, vermits zij niet rechtstreeks betrekking hebben op de telling.

c) *Landbouwtelling.*

De telkaart van de landbouwtelling werd in iedere woning, hoeve of landbouwbedrijf afgeleverd. De algeneme onderrichtingen geven nauwkeurige inlichtingen betreffende de betekenis van de aangiften die moeten gedaan worden.

De depouillering werd uitgevoerd door de gemeentelijke jury's en dit volgens een tabel die bij de onderrichtingen was gevoegd. Wij zullen verder aan deze jury's enkele woorden wijden.

d) *Nijverheidstelling.*

De voor de uitwerking van de nijverheidsstatistiek noodzakelijke inlichtingen werden verzameld op de individuele telkaarten, die in iedere fabriek, werkplaats of atelier, alsmede aan huis bij iedere bedrijfsbelastingplichtige, die gelijk welk ambacht uitoefent, hetzij alleen, hetzij in samenwerking met zijn familie, werden afgegeven.

Indien de tellingsplichtige tegelijker tijd in verschillende nijverheidstakken bedrijvig was, zo hij als hoofdnijverheid aanduiden, diegene waarvoor hij de hoogste bedrijfsbelasting betaalde; werden aangezien als verschil-

lende industrieën of ambachten waarvoor bedrijfsbelasting moest betaald worden; in dit laatste geval werd een speciale telkaart opgesteld voor iedere nijverheid.

De depouillering der bescheiden werd in de schoot der provinciebesturen uitgevoerd.

3. — Toezicht op de werkzaamheden. Tussenkomst van de Centrale Commissie en de Provinciale Commissies voor de Statistiek.

De Centrale Commissie en de Provinciale Commissies voor de Statistiek werden met het toezicht der algemene telling en van elk van haar onderdelen belast. Zo nodig moesten leden van de Centrale Commissie, aangewezen door de Minister van Binnenlandse Zaken en leden van de Provinciale Commissies gekozen door de Gouverneurs, zich te plaatse begeven, hetzij om de goede uitvoering der werkzaamheden te verzekeren, hetzij om de moeilijkheden die zich konder voordoen uit de weg te ruimen.

Twee feiten zijn hier in het bijzonder te vermelden : uit de verslagen blijkt dat Quetelet en Heuschling in verschillende grote centra toezicht uitoefenen op tellingswerken : op 9 October 1846 te Sint-Joost-ten-Noode; op 10 en 11 October te Dendermonde en te Doornik; op 12 October te Brussel; op 13 en 14 October te Leuven en te Mechelen; op 15 October te Brussel; op 16 en 17 October te Oostende, Gent en Brugge; op 21, 23 en 24 October te Charleroi, Namen, Luik en Tienen, enz. en ten slotte op 30 November en op 1 December te Gent en te Brugge. Wanneer men de moeilijkheden bedenkt, die aan het reizen in die tijd verbonden waren, kan men zich rekenschap geven van het werk dat deze pioniers van de Belgische Statistiek geleverd hebben. Het tweede opmerkenswaardige feit is nog altijd actueel : de tellingplichtigen waren bevreesd dat hun aangiften voor fiscale doeleinden zouden worden aangewend en deze vrees moest worden verwijderd.

In elke gemeente werd er een jury samengesteld. Voorzitter van deze jury was de Burgemeester of een van de gemeenteschepenen; secretaris ervan was de gemeentesecretaris, de onderwijzer der lagere school of ieder ander persoon die bekwaam was om deze functie waar te nemen. De jury was volgens de belangrijkheid der gemeente, samengesteld uit drie of meer inwoners van aanzien. Zij had als opdracht toezicht uit te oefenen op de werkzaamheden der tellingsagenten en de telkaarten na te zien naargelang zij binnenkwamen; zij was er ook mede gelast alle moeilijkheden die zich in de loop der werkzaamheden zouden voordoen op te lossen, de onvolledig beschouwde inlichtingen aan te vullen, en de fouten en nalatigheden in de cijfers, die op de telkaarten zouden voorkomen, te verbeteren.

Wij hebben hoger gezegd dat de gemeentelijke jury's met de depouillering der aangiften bij de landbouwtelling belast waren; wat deze telling betrof, moesten de gemeentelijke jury's daarenboven nog de volgende inlichtingen verstrekken;

1) voor elke teelt : de schatting van de gedurende het jaar per hectare geoogste producten;
2) de gelijkstelling van de opbrengst van de oogst van 1846 aan die van een vruchtbaar, middelmatig en onvruchtbaar jaar :
   A. voor de graangewassen en meelhoudende planten;
   B. voor de nijverheidsplanten;
   C. voor de wortel- en knolgewassen, met inbegrip van het hooi; de producten, die niet op de telkaart voorkomen, zouden nader worden omschreven;
3) de buitengewone omstandigheden, die op een gunstige of ongunstige manier de opbrengst van de voornaamste producten in 1846 beïnvloed hebben;
4) de meest gevolgde wisselteelt van de gewassen in de gemeente. De oogsten zouden vermeld worden in hun aangeduide volgorde; de jury zou de proportionele oppervlakten aanduiden die aan ieder van deze oogsten bij de volledige wisselbouw werden besteed;
5) eventueel de andere wisselteelten welke dienen vermeld;
6) het aantal kilogram gewoon mest dat gemiddeld per hectare gebruikt wordt gedurende een volledige periode van de meest algemeen gevolgde wisselteelt der gewassen;
7) de gebruikte kunstmeststoffen en verbeteringen door bemesting andere dan door gewoon mest (aard en gebruik);
8) het gemiddeld gewicht per hectoliter :
   A. tarwe; B. rogge; C. gerst; D. haver; E. boekweit; F. koolzaad,
   in de gemeente geoogst;
9) het al of niet bestaan in de gemeente van een regelmatig voorkomend ras van grote dieren, de gemiddelde verkoopprijs van de magere dieren evenals de prijs en het gewicht van de vette dieren, beide op volwassen ouderdom en afzonderlijk :
   A. ossen en stieren; B. koeien;
10) het al of niet gebruiken in de gemeente van ossen of koeien als trekdieren met het aantal daarvoor gebruikt;
11) het gemiddelde salaris der dagloners (kost niet inbegrepen) met onderscheid van mannen en vrouwen : A. in 1830; B. in 1835; C. in 1840; D. in 1846; de wijze waarop het werk wordt gedaan per dag of per opdracht de dagloners die buiten hun salaris voedsel ontvangen, degenen die gewoonlijk in natura uitbetaald worden en het bedrag van de hun toegekende voorafnemingen in natura;
12) de gemiddelde verkoopprijs der gronden en de tegenwoordige prijs der pachten per hectare : A. in 1830; B. in 1835; C. in 1840; D. in 1846;
13) de vorm van de ploeg in de gemeente gebruikt en de verbeterde landbouwwerktuigen die gewoonlijk gebruikt worden;
14) de aangewende zaaimethode indien er niet vrij uit de hand wordt gezaaid; anders de in rijen gezaaide planten aanduiden en of ze uit de hand of met de zaaimachine gezaaid werden;
15) het gewicht zaaizaad dat over het algemeen per hectare gebruikt wordt : A. voor tarwe; B. voor rogge; C. voor gerst; D. voor haver; E. voor boekweit.

4. — Duur van de werkzaamheden en publicatie van de uitkomsten.

De duur voor het depouilleren werd in zekere zin wettelijk vastgesteld; tijdens een openbare bespreking in de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 12 en 13 Mei 1847, was men van oordeel dat men dit werk moeilijk vóór vier of vijf jaar zou kunnen beëindigen, wilde men met de nodige kennis van zaken de drievoudige verrichting behoorlijk uitvoeren. De publicaties verschenen op volgende data : bevolking : December 1849; de vier volumes van de landbouwstatistiek : April 1851; de nijverheidsstatistiek : Juni 1851.

De telling voorbereid onder de Ministeries Nothomb en Van de Weyer, werd uitgevoerd onder dit van Graaf de Theux en de uitkomsten werden gepubliceerd onder de regering van Charles Rogier. De totale onkosten voor deze operatie bedroegen 55,826.27 fr.

Laten wij beknopt onderzoeken welke inlichtingen deze tellingen brachten, nadat zij door de Centrale Commissie voor de Statistiek waren uitgewerkt.

a) *Algemene Volkstelling.*

De omstandige uitkomsten der volkstelling vormen een groot boekdeel- in 4° van 620 bladzijden.

Na een verslag aan de Koning, bevat het boekdeel een inleiding in twee delen, te weten : de geschiedenis en de ontleding van de uitkomsten met bijlagen, opgesteld door Quetelet, evenals vier delen die als titel dragen :

1) *De bevolking per gemeente en onderverdelingen van gemeenten.*

Het bevolkingscijfer wordt per stad, dorp, gehucht of onderhorigheden aangegeven, met onderscheid naar het geslacht, het aantal gezinnen of families, de bewoonbare en onbewoonbare huizen. De gemeenten en onderver-

delingen van gemeenten bevatten ongeveer dertien duizend namen. Deze statistiek maakte een onontbeerlijke hulp uit voor de topographie van het Rijk.

2) *De bevolking per gemeente : woning, onderwijs en weldadigheid, verblijf, burgerlijke staat, herkomst, talen en godsdienst.*

De woningen worden in drie categorieën ingedeeld; huizen met alleen een gelijkvloers; met twee verdiepingen, gelijkvloers inbegrepen; met drie verdiepingen, het aantal woonvertrekken, zolders en kelders inbegrepen; het aantal gezinnen of families; het aantal woningen met één vertrek per familie; met twee vertrekken per familie, met drie vertrekken en meer per familie; het aantal huizen met een lusthof evenals de oppervlakte der tuinen; het aantal bewoonde huizen; het aantal huizen verzekerd tegen brand en het verzekerd kapitaal; de kinderen die lager onderwijs ontvangen in de scholen eensdeels, aan huis anderdeels, middelbaar- of hoger onderwijs in de colleges, universiteiten, enz. of aan huis; de gezinnen en personen ondersteund door het weldadigheidsbureau; de indeling der inwoners naar hun gewoon, kortstondig of verblijf van doortocht; hun herkomst (gemeente, provincie, land, afgestane Limburg, afgestane Luxemburg, Nederland, Frankrijk, Duitschland, Engeland); hun gesproken taal : (Frans, Vlaams, Duits, Engels) - hun godsdienst : (katholiek, protestant, anglicaan, israëliet).

3) *Indeling der bevolking naar de leeftijd, de burgerlijke staat en het geslacht, voor elke stad en voor het geheel der plattelandsgemeenten van elke provincie.*

Deze statistiek eindigt met een naamlijst der honderdjarigen op 15 October 1846 en met hun curriculum vitæ.

4) *De bevolking van ieder geslacht naar het beroep in de steden en plattelandsgemeenten van elke provincie, met aanduiding van het aantal personen van hun gezin.*

De beroepen worden in alphabetische orde opgesomd, meesters en werklieden afzonderlijk en zonder bepaalde groepering; de behandeling maakt een onderscheid tussen de handberoepen en de vrije beroepen. Bij de eerste worden landbouw, nijverheid en handel begrepen; de nijverheid wordt onderverdeeld in voeding voor de mens, kleding, bouwbedrijf, stoffering, manufacturen, industrie, metaalnijverheid; andere beroepen.

Quetelet beëindigt zijn overzicht met de volgende besluiten : (vrije vertaling).

« Uit de voorafgaande feiten en beschouwingen menen wij te mogen besluiten dat de algemene volkstelling een dergelijke voldoening schenkt, dat zij moet gewenst worder onder het dubbel oogpunt van Bestuur en wetenschap.

» Zoals men heeft gezien geeft zij een voorstelling van de bevolking naar de burgerlijke staat, naar geslacht en leeftijd, beroep of staat, ras, talen en godsdiensten, verblijf, steden en dorpen; zij geeft daarbij nauwkeurige inlichtingen over de woningen, de behoefte over het onderwijs der jeugd; samen met de statistische gegevens die jaarlijks verzameld worden betreffende de geboorten en sterften, de huwelijken en echtscheidingen evenals van de veranderingen van woonplaats bij aankomst en vertrek, bevatten deze tellinguitkomsten allernuttigste documenten voor economische en sociale studies.

» Bij de beoordeling der telling als wetenschappelijke verrichting hebben wij de graad van nauwkeurigheid ervan vastgesteld en de redenen uiteengezet waarop wij ons steunden toen wij verklaarden dat de verkregen benadering geheel binnen de grenzen is van de toegelaten inschikkelijkheid voor zulke ingewikkelde verrichtingen.

» Wij menen er te mogen aan toevoegen dat voor deze belangrijke opdracht de Centrale Commissie voor de Statistiek al haar krachten heeft aangewend om een werk tot stand te brengen dat het vertrouwen van de Regering en het land waardig is ».

b) *Landbouwtelling.*

Geen enkele Europese staat beschikte in 1850 over zulk een volledige documentatie aangaande de statistieken van de landbouw en de nijverheid als België. Ons land bekleedde bijgevolg de eerste plaats op dit gebied.

De landbouwstatistiek omvat vier grote banden in 4°, die elk een 500-tal bladzijden tellen en behalve een inleiding van meer dan 200 bladzijden, opgesteld door Bellefroid, lid van de Centrale Commissie, de uitkomsten bevatten die medegedeeld worden per gemeente met samenvattingen per administratief arrondissement, per provincie en voor het Rijk.

De verzamelde inlichtingen hebben betrekking op volgende punten : aantal personen die bij de landbouwwerken tewerkgesteld zijn (exploitanten, inbegrepen hun familieleden bij de landbouw tewerkgesteld, de huisknechten in dienst, aantal werkdagen van de dagloners in 1846); loon van de dagloners; aantal huisdieren; uitgebreidheid van de exploitatie en indeling per exploitant met onderscheid van eigenaar en huurder; uitgestrektheid en opbrengst van elke soort korenbezaaiing, wisselbouw; hoeveelheid verbruikt zaad; verkoopprijs van de akkers en prijscourant van de pachten in 1830, 1835, 1840 en 1846; verkoopprijs van de producten verkocht en verbruikt op het bedrijf zelf.

Sedertdien hebben de landbouwstatistieken nooit dergelijk hoogtepunt meer gekend.

c) *De Nijverheidsstatistiek*, zoals de statistiek van de bevolking, is in één enkele band opgenomen; zij wordt ingedeeld per gemeente, provincie en arrondissement en geeft voor iedere nijverheid afzonderlijk het aantal nijverheidsinrichtingen, het aantal werklieden ingedeeld naar ouderdom en kunnen, het bedrag der lonen (volwassenen eensdeels, kinderen anderdeels), het aantal en de aard der motoren, machines, getouwen zomede de voornaamste werktuigen.

De inlichtingen over de in werking zijnde getouwen en motoren betreffen niet de eenvoudige gereedschappen; zij werden beperkt tot de voornaamste machines, d. i. tot degene die de basis vormen van de inrichting en die het mogelijk maken de belangrijkheid van bedoelde inrichting te schatten. De huisarbeiders zijn in de statistiek niet opgenomen.

De inleiding opgesteld door Perrot, lid van de Centrale Commissie, eindigt met de volgende beoordeling over de werkzaamheden in hun geheel (Vrije vertaling.).

« Ofschoon de inlichtingen waarvan wij zoëven een overzicht hebben gegeven, op verre na, geen volledig inzicht verschaffen in de industriële bedrijvigheid van ons land, blijkt er nochtans uit, dat er weinig streken zijn, waar de werkzaamheid der arbeiders op zoo uiteenlopende en zo veelvoudige vakken betrekking heeft.

» Er zijn geen industrieën van enige betekenis die niet in België geëxploiteerd worden.

» Te dien opzichte bevat de nijverheidsstatistiek zeer belangrijke gegevens, die voor vergelijking kunnen dienen.

» Indien zij, als maatstaf van onze vooruitgang alleen dienen zou om ons de ontwikkeling voor ogen te stellen welke wij moeten bereiken om op het peil van de andere volken te komen, dan zou deze statistiek reeds van groot nut kunnen zijn.

» Alhoewel zij geen volledig overzicht verschaft van al de bedrijfstakken, kan zij althans gebruikt worden als uitgangspunt voor onderzoeken en waarnemingen, welke licht zullen werpen op de werkelijke toestand van het land en welke een middel aan de hand zullen doen om zich over de bedrijvigheid en de economische opbouw van het land begrippen te vormen, die men slechts, in dezelfde mate, voor een zeer klein aantal andere streken bezit ».

HOOFDSTUK III.

DE TELLING VAN DE BEVOLKING VAN 31 DECEMBER 1856.

1. — De wet van 2 Juni 1856.

Zoals vroeger werd gezegd, voorzag het Koninklijk Besluit van 30 Juni 1846, waarbij de telling van de bevolking, de nijverheid en de landbouw werd voorgeschreven, in artikel 2, dat van 1 Januari 1847 af in elke gemeente een bevolkingsregister zou gehouden worden, waarvoor de uitslagen der algemene telling tot grondslag zou dienen.

Uit de te dien tijde gepubliceerde documenten blijkt duidelijk dat de Regering door het bijhouden van deze registers een nieuwe telling voor een aanzienlijk aantal jaren overbodig hoopte te maken.

Alle reglementaire maatregelen waren genomen om de bevolkingsregisters zo juist mogelijk bij te houden. De pogingen van het hoofdbestuur mislukten nochtans tengevolge van de gewoonten van de bevolking : al geschieden de inschrijvingen bij de aankomst tamelijk juist, de afschrijvingen bij het vertrek daarentegen gebeurden onregelmatig, daar de woonstveranderingen zelden aangegeven werden.

Om meer zekerheid te bekomen bij het vaststellen van de beweging van de bevolking, had de Regering gerekend op de doeltreffendheid van de strafmaatregel vervat in artikel 3 van het Koninklijk Besluit van 30 Juni 1846. Dit artikel luidde als volgt : « Elke inbreuk op onderhavig besluit en op de in bijlage gegeven onderrichting, zal overeenkomstig de wet van 6 Maart 1818 beteugeld worden. »

Artikel 21 van de onderrichtingen die bij het Koninklijk Besluit van 30 Juni 1846 gevoegd waren, belastte de gemeenteoverheden met het opstellen van politiereglementen nodig voor het degelijk bijhouden van de bevolkingsregisters; in bedoeld artikel werd gezegd : « De gemeentebesturen zullen door het opstellen van politiereglementen of door het wijzigen van de reeds bestaande (1), moeten zorgen voor de uitvoering van artikel 2 van het Koniklijk Besluit van 30 Juni 1846 ».

Alle gemeentebesturen hadden zich beijverd om lokale reglementen aan te nemen meestal volgens een éénvormig model opgesteld. Maar het Hof van Verbreking, geroepen om zich uit te spreken over een vonnis in beroep geveld door de correctionele rechtbank van Kortrijk, die twee inwoners van deze stad wegens het verzuimen van de aangifte van hun woonstverandering een geldboete had opgelegd, verbrak dit vonnis door een vonnis op datum van 2 Augustus 1854; volgens dit vonnis was het politiereglement, door het gemeentebestuur van Kortrijk aangenomen, strijdig met de wetten van 16-24 Augustus 1790, van 22 Juli 1791, 17 vendémiaire, jaar IV en met artikel 475 van het Strafwetboek. Aldus verklaarde het Hof dat het ten laste gelegde feit noch een wanbedrijf, noch een overtreding was.

Dit arrest bracht de desorganisatie mee van een dienst, die met zoveel moeite in het leven was geroepen.

Daar talrijke gemeenten de belangrijkheid van het verder bijhouden der bevolkingsregisters en de noodzakelijkheid zo juist mogelijke statistiken over de beweging van de bevolking te bekomen beklemtoonden, besloot de Regering op het herhaald verzoek van de Centrale Commissie voor de Statistiek, aan het Parlement een wetsontwerp voor te leggen, waarbij het houden van de bevolkingsregisters zou voorgeschreven en de te dien einde noodzakelijke strafmaatregelen zouden voorzien worden. Dit werd een bepaling van de wet van 2 Juni 1856.

Het bijwerken van de bevolkingsregisters van het ogenblik af van het in werking treden van de wet, maakte een voorafgaande uitvoering van een telling der bevolking noodzakelijk : deze werd door de wet voorzien.

Deze wet bepaalde bovendien dat om de tien jaar een telling zou gehouden worden. Deze beschikking was de aanleiding tot een bijzondere beraadslaging in het Parlement : men ging zich inderdaad afvragen of het regelmatig bijhouden der bevolkingsregisters het hernieuwen van deze verrichting niet overbodig zou maken.

De toenmalige Minister van Binnenlandse Zaken antwoordde als volgt op deze vraag, die door de centrale sectie van de Kamer der Volksvertegenwoordigers werd te berde gebracht :

« Welke voorzorg er ook genomen wordt om het degelijk bijhouden der registers te verzekeren, onvermijdelijke vergissingen komen voor in de staten van de jaarlijkse beweging van de bevolking. Anderzijds staan de tellingen zelf steeds bloot aan de vergissingen en de nalatigheden die als het ware horen bij een zo ingewikkelde verrichting; onnodig dit te willen verbergen. Uit dien hoofde heeft het Congres voor de Statistiek, dat in September 1853 te Brussel bijeenkwam, de wens uitgesproken de tellingen te doen houden om de tien jaar, op voorwaarde nochtans voor de tussenliggende jaren een degelijk systeem voor de beweging van de bevolking op te maken. In alle landen, ten andere, werden periodieke tellingen onontbeerlijk gevonden ».

De in 1856 aangehaalde beweegrederen blijven geldig tot op heden. Er moet echter aan toegevoegd dat vereisten van wetenschappelijke en economische aard de Regering verplichtten ter gelegenheid van tellingen vragen te stellen die buiten de voor het houden der bevolkingsregisters noodzakelijke gegevens liggen. Men weet overigens dat men heden de periodiciteit der tellingen tracht te verminderen en terug te brengen tot tussenruimten van vijf jaar.

De wet van 2 Juni 1856 bepaalde de dag der telling op 31 December 1856. Deze datum werd omstreden wegens de bezwaren, die de strengheid van het jaargetijde opleverde. Daarover ondervraagd, antwoordde de Regering als volgt : « De inlichtingen, die aan de inwoners moeten gevraagd worden, zullen op een bepaalde datum, 31 December, betrekking hebben; maar de bulletins zullen veertien dagen op voorhand aan huis uitgereikt en van 1 Januari af terug opgehaald worden. Rekening houdend met deze tijdruimte, schijnt de strengheid van het jaargetijde geen afdoend motief om een andere datum te kiezen dan 31 December, die het voordeel heeft het jaar regelmatig af te sluiten en de telling te bepalen op een tijdstip van het jaar waarop iedereen geacht wordt in zijn woonplaats te vertoeven ».

De tweede alinea van artikel 1 van de wet waarbij voorzien wordt dat de algemene volkstelling tot grondslag zal dienen voor de verdeling van de leden der Wetgevende Kamers, overeenkomstig artikelen 49 en 54 van de Grondwet, is te danken aan het initiatief van het Parlement; de tegenwerking van de Commissie van Binnenlandse Zaken van de Senaat kon niet verhinderen dat bedoelde wet werd aangenomen.

De tekst van de wet van 2 Juni 1856 over de algemene tellingen en de bevolkingsregisters, verschenen in het « Belgisch Staatsblad » van 7 Juni 1856, luidt als volgt :

(Vrije vertaling.)

LEOPOLD,

Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomenden, Heil.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen wat volgt :

Artikel één. — Een algemene volkstelling zal, om de tien jaar, in alle gemeenten van het Rijk gehouden worden.

Zij zal tot grondslag dienen van de verdeling der wetgevende Kamers, overeenkomstig de artikelen 49 en 54 van de Grondwet.

De volgende telling zal plaats hebben op 31 December 1856.

Art. 2. — De telling zal uitgevoerd worden overeenkomstig de maatregelen welke bij Koninklijk Besluit dienen bepaald te worden.

(1) Ten gevolge van de telling van 1829, had de Regering van de Nederlanden het houden van bevolkingsregisters bevolen; maar in onze provincies was dit voorschrift weinig nagevolgd geworden, in 1846 bleven er nauwelijks nog sporen van.

Art. 3. — In iedere gemeente zijn er bevolkingsregisters.

Deze registers zullen verbeterd en vervolledigd worden volgens de uitkomsten van de telling.

Iedere verandering van verblijfplaats uit een gemeente naar een andere, zal eveneens in de bevolkingsregisters aangetekend worden.

Art. 4. — De verandering van de verblijfplaats van de Belg en de vestiging of de verandering van de verblijfplaats van de vreemdeling in België worden vastgesteld door een aangifte, welke in de door de Regering voorgeschreven vorm en binnen de vereiste termijn gedaan wordt, en overeenkomstig de gemeentereglementen opgemaakt in uitvoering van artikel 78 van de gemeentewet.

Art. 5. — De inbreuken op de maatregelen, welke bij Koninklijk Besluit voorzien in artikel 2 voorgeschreven zijn, worden gestraft met een geldboete die geen honderd frank mag overtreffen.

Art. 6. — De overtredingen van de bepalingen van artikel 4 of van de gemeentereglementen worden gestraft met een geldboete die geen 25 frank mag te boven gaan.

Art. 7. — De door de voorgaande artikels voorziene straffen worden toegepast door de rechtbanken van politie.

Art. 8. Bij het veroordelen tot de geldboete zullen de rechtbanken, in geval van niet-betaling binnen de termijn van twee maanden te beginnen van de uitspraak van het vonnis, indien het tegensprekelijk is, en van de betekening, indien het bij verstek is, gelasten dat deze geldboete zou vervangen worden door een enkele politiegevangenisstraf, welke de termijn van zeven dagen niet zal mogen overtreffen.

De veroordeelde kan altijd ontslagen worden van de gevangenisstraf door het betalen der geldboete.

Art. 9. — Wat de verwijzing in de kosten betreft, uitgesproken ten voordele van de Staat, zal de duur van de lijfsdwang door het vonnis bepaald worden; deze mag niet minder bedragen dan 8 dagen en niet meer dan een maand. Niettemin zullen de veroordeelden welke hun betalingsonmacht zullen rechvaardigen volgens de door het Wetboek van strafvordering voorgeschreven wijze, in vrijheid gesteld worden na zeven dagen rechtsdwang ondergaan te hebben. De lijfsdwang zal niet opgelegd worden aan noch gehandhaafd worden voor de veroordeelden die de leeftijd van zeventig jaar bereikt hebben.

Art. 10. — Een eerste krediet van dertig duizend frank (30,000 frank) zal geopend worden op de begroting van het Departement van Binnenlandse Zaken, dienstjaar 1856, om de kosten der telling te dekken.

Dit bedrag zal artikel 9bis van hoofdstuk III van de gezegde begroting uitmaken en in mindering gebracht worden op de algemene geldmiddelen van de Schatkist.

Kondigen de tegenwoordige wet af, bevelen dat zij met 's lands zegel bekleed en door het « Staatsblad » bekendgemaakt worde.

Gegeven te Laken de 2de Juni 1856.

LEOPOLD.

Vanwege de Koning,

De Minister van Binnenlandse Zaken,

P. De Decker.

2. — Uitvoering van de telling van 1856.

Het Koninklijk Besluit van 14 Juli 1856, verschenen in het « Staatsblad » van 20 Juni 1856, bepaalt de maatregelen tot uitvoering van de telling.

De voornaamste bepalingen van dit besluit worden hierna samengevat.

De telling heeft de feitelijke bevolking tot grondslag.

De personen welke hun gewone verblijfplaats in een gemeente hebben en tijdelijk afwezig zijn, zullen op de telkaarten aangetekend worden onmiddellijk na het aangeven van de aanwezige personen.

Gedurende de maand die volgt op de bekendmaking van het besluit, zullen de gemeentebesturen de nummering van de woningen laten verificeren en vervolledigen.

De inwoners worden per gezin geteld door middel van een telkaart welke in het Frans of in het Nederlands opgesteld is volgens de taal die overheerst in de localiteit waar de telling plaats grijpt. Deze telkaarten zullen aan ieder familie- of gezinshoofd afgegeven worden, alsmede aan die personen welke alleen leven. Zij zullen veertien dagen vóór de datum der telling uitgedeeld en van 2 Januari 1857 af teruggenomen worden. De gezinstelkaarten zullen door de tellers, welke door de gemeentebesturen benoemd worden, afgeleverd en teruggenomen worden; zij zullen door de gezinshoofden en eventueel, op aanvraag van de gezinshoofden, door de tellers zelf ingevuld worden.

De inlichtingen welke ieder inwoner moet verstrekken zijn de volgende :

A. Naam en voornamen;

B. Geslacht;

C. Geboortedatum of leeftijd, per jaar en per maand;

D. Geboortepaats met aanduiding van de provincie in het Rijk of, voor in de vreemde geboren inwoners, met aanduiding van het land;

E. Burgerlijke staat;

F. Het beroep of de toestand, te beginnen met het voornaamste beroep;

G. De naam van de gewone verblijfplaats.

De Centrale Commissie voor de Statistiek had nadruk gelegd op het nut dat het stellen van een vraag betreffende de godsdienst en de gesproken taal zou opleveren. Zij vroeg evenwel dat degene die weigeren deze inlichtingen te verstrekken niet zouden vervolgd worden; de Minister van Binnenlandse Zaken besloot deze vragen niet te stellen.

De openbare inrichtingen en de gemeenschappelijke instellingen als kostscholen, seminaries, garnizoenen, enz., en de reizigers welke in de hotels en afspanningen verblijven, worden geteld door middel van speciale staten die, voor elke persoon, de gegevens van de gewone telkaarten bevatten.

De schippers welke op de kanalen en rivieren aan boord logeren en de bemanningen der schepen in de zeehavens van het Rijk, worden eveneens op de plaats van hun verblijf geteld.

Tenslotte maakte men van de algemene volkstelling gebruik om een nieuwe landbouwtelling te houden. Deze telling greep plaats volgens hetzelfde systeem als datgene toegepast in 1846. Zij had betrekking op de volgende inlichtingen :

1° uitgestrektheid van de exploitaties;

2° verdeling van de exploitaties per teelt;

3° optelling van de huisdieren;

4° opbregst van de oogsten.

Het college van Burgemeester en Schepenen houdt toezicht op de tellingsverrichtingen en controleert de telkaarten naarmate zij binnenkomen; het lost de moeilijkheden op welke zich in de loop van de verrichting voordoen, vult de leemten aan en verbetert de onjuiste inlichtingen.

Het depouilleringswerk gebeurde in elk provinciebestuur volgens de regels welke door het hoofdbestuur werden aangegeven.

3. — Publicatie van de uitkomsten.

De definitieve uitkomsten werden eerst gepubliceerd in 1861, in de vorm van een boekdeel in-4° van 292 bladzijden. In een verslag aan de Koning, ingelast in het begin van het boekdeel, zet dhr Ch. Rogier, Minister van Binnenlandse Zaken, uiteen dat de vertraging van deze publicatie zich laat verklaren door de noodzakelijkheid waarin de Regering zich bevond de bestanddelen achtervolgens te onderwerpen aan nieuwe herzieningen vanwege de provincie- en gemeentebesturen; het verslag vestigt de aandacht op het feit dat het Departement van Binnenlandse Zaken eerst in 1860 in het bezit werd gesteld van alle bescheiden betreffende de algemene

telling en de ordening er van heeft kunnen beëndigen om ze te laten drukken.

In afwachting verstrekten de « Statistische bescheiden, uitgegeven door het Departement van Binnenlandse Zaken, met medewerking van de Centrale Commissie voor de Statistiek » (boekdeel II, blz. 87 en boekdeel III, blz. 42 en volgende) de totale bevolking per gemeente, met samenvatting per kanton, per arrondissement en per provincie.

De uitkomsten worden voorafgegaan door een ontleding opgesteld door de Centrale Commissie voor de Statistiek. Als algemeen besluit meende de Commissie te mogen verzekeren dat de volkstelling uitgevoerd op 31 December 1856, in haar geheel en in haar bijzonderheden onder het dubbel oogpunt van bestuur en wetenschap, een niet minder hoge graad van nauwkeurigheid vertoont dan de telling van 1846.

Het eerste deel van de uitgave heeft betrekking op de bevolking van de gemeenten gerangschikt per administratief arrondissement.

Het verstrekt :

a) Het aantal : 1. bewoonde huizen;
2. onbewoonde huizen;

b) Het aantal gezinnen;

c) Het aantal getelde inwoners (feitelijke bevolking) naar de burgerlijke staat en het geslacht;

d) Het aantal getelde inwoners van elk geslacht welke hun gewoon verblijf hebben :
1. in de gemeente;
2. in een andere gemeente van het arrondissement;
3. in een ander arrondissement van het Rijk;

e) Het aantal getelde vreemdelingen;

f) Het aantal inwoners afwezig uit de gemeente op de dag van de telling;

g) Indeling van de inwoners wat de oorsprong betreft :
1. geboren in de gemeente;
2. geboren in de provincie;
3. geboren in een andere provincie;
4. geboren in Limburg (afgestane deel), Luxemburg (afgestane deel), Nederland, Frankrijk, Duitschland, Engeland, of in een ander land.

Het tweede deel geeft, per stad en voor het geheel van de plattelandsgemeenten, de indeling van de inwoners naar het geslacht, de burgerlijke staat en de leeftijd.

In het derde deel vindt men per provincie en naar het geslacht, de telling van de beroepen of de standen.

Ten slotte staat in het vierde deel de telling van de godsdienstige verenigingen :

a) mannengemeenten der verschillende orden : Belgische of buitenlandse bevolking op datum van de telling, per gemeente, zetel van de vereniging en met aanduiding van het doel;

b) zelfde inlichtingen voor de vrouwengemeenten.

De uitkomsten van de landbouwtelling worden in dit boekdeel niet gepubliceerd. Dit verslag draagt de handtekening van Adolphe Quetelet en Xavier Heuschling.

HOOFDSTUK IV.

DE ALGEMENE VOLKS-, LANDBOUW- EN NIJVERHEIDSTELLING OP 31 DECEMBER 1866.

1. — De voorbereidingswerken van de Centrale Commissie voor de Statistiek.

Overeenkomstig de wet van 2 Juni 1856, moest de derde Belgische volkstelling op 31 December 1866 gehouden worden. Reeds in haar zitting van 7 December 1864 had de Centrale Commissie voor de Statistiek dan ook besloten de voorbereidende studiën van deze telling aan een Sub-Commissie toe te vertrouwen, waarvan Quetelet, Faider, Visschers, Ducpétiaux, Perrot, Bellefroid, Tarlier en Heuschling deel uitmaakten.

Tarlier, Hoogleraar aan de Brusselse Universiteit, werd als verslaggever aangeduid.

Zijn eerste verslag werd aan de Centrale Commissie voor de Statistiek voorgelegd in de zitting van 4 Januari 1865. Hij houdt zich vooreerst bezig met de omvang die aan de telling zal moeten gegeven worden, vervolgens met de algemene volkstelling.

Aangaande de omvang van de telling was de Sub-Commissie eenparig van mening een drievoudige volks-, landbouw- en nijverheidstelling te houden. De Centrale Commissie voor de Statistiek verklaarde zich accoord met deze suggestie.

De verslaggever stelde vervolgens een formule voor betreffende de in te vullen telkaarten.

In een tweede verslag, ingediend in de zitting van 1 Maart 1865, wijdde Tarlier zich aan de nummering der huizen.

In de zitting van 5 April 1865 legde hij de Centrale Commissie een derde verslag voor over de depouilleringstabellen. De voorstellen begrepen in de drie verslagen, in extenso gepubliceerd in deel 10 van het « Bulletin van de Centrale Commissie voor de Statistiek », werden voorgelegd aan de Provinciale Commissies voor de Statistiek.

Op 23 Januari 1866 bood Tarlier een verslag aan over de landbouwtelling, waarin hij de mogelijkheid voorzag de kadastrale documenten te depouilleren om de nauwkeurigheid der landbouwtelling te verzekeren.

Een vijfde verslag van Tarlier, voorgelegd op 11 April 1866, handelt over de nijverheids- en landbouwtelling.

In de zitting van 4 Juli 1866 ten slotte, bracht de Sub-Commissie voor de telling, bij monde van zijn verslaggever, verslag uit over de proefneming welke de Minister van Binnenlandse Zaken had laten doen in verscheidene gemeenten (a) om de doelmatigheid van de procédé's, aanbevolen door de Centrale Commissie, vast te stellen.

Zij onderzocht vervolgens de aanmerkingen van de provinciale Commissies over de formules der telkaarten door de Centrale Commissie voorlopig vastgesteld.

De Centrale Commissie voor de Statistiek bepaalde tijdens deze zitting nauwkeurig de verscheidene modellen van formulieren welke ter goedkeuring aan de Minister van Binnenlandse Zaken moesten voorgelegd worden en gelastte er haar verslaggever en haar secretaris mede al de onderrichtingen op te stellen aangaande de diverse gedeelten van de telling.

Wanneer wij de hogervermelde documenten herlezen, kunnen wij slechts bewondering voelen voor de belangrijkheid der werkzaamheden welke de Centrale Commissie voor de Statistiek, en in het bijzonder haar verslaggever Tarlier, tot een goed einde hebben gebracht.

2. — Uitvoering van de telling van 1866.

De algemene volks-, nijverheids- en landbouwtelling werd vastgesteld bij Koninklijk Besluit van 5 Juli 1866.

Een Koninklijk Besluit van 31 Juli van hetzeldfe jaar bepaalt de formule der telkaarten. Deze zijn drie in getal :

De telkaart litt. A of gezinskaart is bestemd om de elementen te verzamelen van de feitelijke en werkelijke bevolking op 31 December te middernacht.

De telkaart litt. B is bestemd om de landbouw-, nijverheids- en handelsonderrichtingen te doen kennen, uitgebaat in België op het ogenblik der telling.

De telkaart litt. C is bestemd om de verdeling van de Belgische bodem in de verscheidene teelten vast te stellen volgens de oogsten bekomen in 1866.

De tellers, afgevaardigd door de Colleges van Burgemester en Schepenen, werden gelast aan ieder gezinshoofd van 15 tot 31 December een exemplaar van de telkaarten A en B rond te delen en een telkaart C aan ieder hoofd van een landbouwbedrijf.

De gezinskaart litt. A verstrekte de volgende inlichtingen voor ieder inwoner :

De familienaam en voornamen;
Het geslacht;
De geboorteplaats en het geboortejaar;
De burgerlijke staat;

(a) Deze gemeenten, waarheen de verslaggever en de secretaris zich moesten begeven om te beraadslagen met de plaatselijke autoriteiten, waren : Velm, Diksmuide en Agimont voor de landbouw; Eekloo en Andenne voor de nijverheid.

Het hoofdberoep of de voornaamste bestaansmiddelen met aanduiding door ieder tellingplichtige of hij meester of patroon is;

De gesproken landtalen : Frans of Waals, Nederlands of Vlaams, Duits of Luxemburgs;

De ontwikkelingsgraad aanduiden door ja of neen, of men kan lezen of schrijven;

De werkelijke aanwezigheid gedurende de nacht van 31 December op 1 Januari;

De gewone verblijfplaats.

De telkaart litt. B wordt genoemd « Beroepskaart ».

Deel A heeft betrekking op al de werklieden of bedienden, de personen welke een beroep uitoefenen dat niet verwant is met de landbouw, de nijverheid of de handel, alsook de renteniers : deze diverse telplichtigen zijn verplicht hun beroep of bestaansmiddelen aan te duiden.

Deel B heeft betrekking op de « Meesters », namelijk op degene die als eigenaar, huurder of ondernemingshoofd, een of meer landbouw-, nijverheids- of handelsingericht uitbaten.

Dit deel wordt ingedeeld in vijf categoriën : de onderverdeling I heeft betrekking op de « werklieden »; men vraagt er de aanduiding der verscheidene categoriën van bedienden, arbeiders, dagloners, handlangers, leerjongens, enz., samen met de gezinsleden en de buitenlandse dienstboden gewoonlijk in dienst in de inrichting.

Het aantal personen van beider kunne tewerkgesteld op 31 December 1866, bij de meester of als thuisarbeider, moet worden aangeduid voor iedere categorie; de duur van de dagelijkse arbeid, het bedrag van het dagloon, hetzij in speciën, hetzij in natura betaald.

De onderrichtingen wijzen op de noodzakelijkheid een lijn voor te behouden voor ieder soort van arbeider waar een afwijking voorkomt, hetzij door de aard van het werk, hetzij door het loon; de waarde van het loon in natura dient in speciën geraamd.

Deel II heeft betrekking op de motoren (aantal en totaal vermogen in P. K.); stoommachines (locomotieve of locomobiele, vaste met hydraulische raderen); windmolens; het aantal paarden, ezels, enz., en runderen hoofdzakelijk bestemd :

voor landbouwarbeid;
voor de nijverheid;
voor besteldienst, voor vervoerdienst, enz.;
voor ander gebruik.

Deel III heeft betrekking op de machines en toestellen in werking (de motoren niet inbegrepen). De te verstrekken inlichtingen slaan niet op de kleine werktuigen. Aard en aantal der mechanische toestellen, gereedschappen, ovens, enz., die de belangrijkheid aantonen van de inrichting.

Deel IV betreft de voertuigen (de handkarren of de karren met hondenspan niet inbegrepen); karren en rijtuigen met 2 wielen en met meer dan 2 wielen, spoorwegwagens; vissersschuiten; zeeschepen met zeilen of met stoom; gejaagde of gesleepte binnenschepen, deels voortgesleepte, enz., deels door stoom gedreven.

Deel V heeft verband op de aard der producten.

De tellingplichtige hoeft slechts één telkaart in te vullen voor de inlichtingen in zijn verblijfplaats gelegen.

De inlichtingen aangaande de inrichtingen gelegen buiten zijn verblijfplaats, moeten verstrekt worden door de directeur, de beheerder of de meestergast.

Het gedeelte C heeft betrekking op het aantal der verschillende soorten van huisdieren.

De telkaart litt. C betreft de landbouwtelling, Zij begint met een tabel welke de volledige staat geeft der niet-bebouwde percelen door de telplichtige daadwerkelijk of in bruikleen geëxploiteerd in de gemeente. Deze staat wordt opgemaakt op grond van de uitslagen bekomen na depouilleren van het verdelingsregister der grondbelasting en der verklaringen afgelegd door de eigenaars of door de vruchtgebruikers.

De volgende tabel geeft de staat volgens de aard der bezaaiingen van de bebouwde oppervlakte, zowel in hoofdzaak als in bijzonderheden.

Ieder landbouwer is dus verplicht zoveel tabellen in te vullen als er gemeenten zijn op wier grondgebied hij percelen bebouwt.

3. — Publicatie der resultaten.

De definitieve resultaten werden gepubliceerd in twee delen. Het eerste, verschenen in 1870, bevat een inleiding, goedgekeurd door de Centrale Commissie voor de Statistiek in de zitting van 16 November 1870. Het heeft betrekking op de volkstelling en bevat vijf verscheidene tabellen.

De eerste betreft de feitelijke en de werkelijke bevolking van iedere gemeente, het aantal bewoonde en niet bewoonde huizen en het aantal gezinnen.

De feitelijke bevolking wordt ingedeeld volgens de verblijfplaats der telplichtige inwoners; de werkelijke bevolking volgens de verblijfplaats op het ogenblik der telling; de inwoners welke deel uitmaken van deze bevolking worden ingedeeld volgens hun geboorteland (in België geboren, in de gemeente, in een andere gemeente, in Nederland, in Nederlandsch-Limburg, in Duitsland, in Nederlandsch-Luxemburg, in Frankrijk, in Engeland, in andere landen).

Tabel 2 vermeldt de indeling der inwoners van iedere gemeente, volgens de gesproken landtalen en volgens de graad van ontwikkeling.

Tabel 3 geeft eveneens per gemeente het aantal inwoners, welke een beroep uitoefenen, van iedere burgerlijke staat en volgens de leeftijdsgroepen (in of vóór 1811 geboren, geboren vóór 1812 tot 1851 inbegrepen, geboren in of na 1852).

Tabel 4 geeft de indeling der bevolking aan, volgens leeftijd en volgens de burgerlijke staat, van iedere gemeente welke 10,000 inwoners telt en meer, en voor het geheel der gemeenten van iedere provincie van minder dan 5,000 enerzijds, van meer dan 5,000 inwoners anderzijds.

Tabel 5 vermeld de indeling der bevolking van iedere provincie naar hun beroep en volgens het geslacht, met onderscheid van degene die het beroep uitoefenen en die welke van hun gezinnen deel uitmaken.

De beroepen worden opgesomd in alphabetische orde en voor enkele van deze maakt men het onderscheid tussen meesters en werklieden.

Hetzelfde deel bevat eveneens een overzicht van de godsdienstige orden (aantal der Belgische en buitenlandse geestelijken en kloosterzusters, naam van de orde, doel van de orde).

Het tweede deel, gepubliceerd in 1871, betreft de landbouwtelling.

Het eerste gedeelte bevat de opsomming per landbouwkanton van de paarden, het vee en de huisdieren.

Het tweede gedeelte geeft voor elke gemeente de totale belastbare kadastrale uitgestrektheid, het areaal geëxploiteerd in rechtstreekse uitbating of in huur.

Het aantal bedrijven ingedeeld volgens de geëxploiteerde uitgestrektheid :

1. rechtstreekse uitbating van het geheel;
2. rechtstreekse uitbating van meer dan de helft;
3. in huur voor het geheel;
4. in huur voor meer dan de helft.

De prijs der gronden per hectare; handelswaarde in 1850 en 1866; huurwaarde in 1850 en 1866.

Het derde gedeelte geeft de indeling der teelten per gemeente en per landbouwkanton, evenals de voortbrenging per hectare en de totale productie.

Dit deel vangt, evenals het eerste, aan met een ontleding waarin, naast een overzicht van de resultaten der telling, een tabel der gronden wordt gegeven welke het land bevat en een studie der landbouwstreken. Deze ontleding eindigt als volgt :

« Het deel dat wij publiceren moest de nijverheids-
» statistiek bevatten; maar dit gedeelte van de algemene
» telling vertoonde naar onze mening te veel leemten om
» gepubliceerd te worden. De ingewonnen inlichtingen
» zijn meestendeels verkeerd of onvolledig en kunnen bij-
» gevolg geen juist beeld geven van de diverse industries
» welke in het land bestaan. »

Deze laatste beslissing wekt geen verwondering wanneer men denkt aan de gebrekkige controle en aan de ingewikkelde opstelling van de telkaart litt. B.

HOOFDSTUK V.

DE VOLKSTELLING VAN 1876.

1. — Voorbereidende werkzaamheden.

De Centrale Commissie voor de Statistiek ontving, in de zitting van 9 April 1875, een dienstbrief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, waarin bekendgemaakt werd dat een nieuwe algemene volks-, landbouw- en nijverheidstelling zou gehouden worden op 31 December 1876. De Minister verzoekt de Commissie de reglementen en de nodige onderrichtingen vast te stellen om dit werk tot een goed einde te brengen.

Deze studie werd toevertrouwd aan een Sub-Commissie bestaande uit de H. PUTZEYS, Generaal GUILLAUME, de H. LENTZ en de Directeur-Generaal van de Statistiek, de H. VERGOTE.

Reeds in de zitting van 23 Juli 1875 gaf de H. FAIDER, de Voorzitter van de Centrale Commissie, aan zijn collega's een uiteenzetting van enkele bemerkingen welke werden gemaakt in de schoot van de Sub-Commissie, in het leven geroepen om de elementen van de naaste telling voor te bereiden.

België, dat het initiatief had genomen internationale statistische congressen in te stellen, moest het zich tot een plicht rekeren zich zoveel mogelijk te schikken naar de wensen geuit in deze bevoegde middens; het congres van Sint-Petersburg had er in 1872 op aangedrongen dat « de tienjaarlijkse tellingen zouden gehouden worden in de jaren wier jaartal eindigt op een nul », het doel van deze vraag bestaat hierin de mogelijkheid tot vergelijkingen van Staat tot Staat te verzekeren, met het oog op de belangen van de Internationale Statistiek. Dit doel kon echter niet bereikt worden indien de eerstkomende telling werd gehouden, niet in 1880, maar in 1876.

De Voorzitter achtte het de plicht van de Centrale Commissie van België, dat officieel vertegenwoordigd was op het Congres van Sint-Petersburg, de aandacht van de H. Minister van Binnenlandse Zaken op dit punt te vestigen, hem vragende of er enig bezwaar bestond de drievoudige telling uit te stellen tot 1880 of ten minste, indien de Regering het nodig achtte, de volkstelling te behouden in 1876, slechts in 1880 de landbouw- en nijverheidstelling uit te schrijven en deze aan te vullen door een nieuwe volkstelling, welke als vertrekpunt kon genomen worden voor nieuwe tienjaarlijkse reeksen.

De Minister van Binnenlandse Zaken keurde het voorstel van de Centrale Commissie voor de Statistiek goed; de telling van 1876 bestaat slechts uit een eenvoudige optelling van de bevolking met aanduiding van de gegevens noodzakelijk voor het op punt stellen van de bevolkingsregisters. De nijverheids- en handelsstelling werd verdaagd tot 1880; aan deze twee moest een volledige volkstelling toegevoegd worden.

De Regering achtte het beter, evenals de Commissie, de volledige telling uit te stellen tot 1880, maar oordeelde het nodig een volkstelling te houden om de aangroei van het aantal Senatoren en Volksvertegenwoordigers niet met meerdere jaren te vertragen, daar volgens de besluiten van de wet van 1856 deze vermeerdering slechts mocht gestemd worden nadat de uitslagen van de volkstelling gekend waren.

2. — Uitvoering van de telling van 1876.

De telling van 1876 werd voorgeschreven door het Koninklijk Besluit van 22 Augustus 1876. Eén enkele telkaart werd daartoe gebruikt, namelijk de gezinskaart met de familienamen en voornamen der bewoners, het geslacht, de aanduiding van de personen welke van het gezin deel uitmaken, van de ene kant deze aanwezig in de woning op de dag der telling, van de andere kant degene die afwezig zijn, evenals van de personen die niet tot het gezin behoren en er slechts tijdelijk verblijven.

De uitslagen van de telling beperken zich tot één enkele staat, gezien ze voor iedere gemeente slechts de werkelijke en feitelijke bevolking aangeven.

HOOFDSTUK VI.

DE ALGEMENE VOLKS- EN NIJVERHEIDSTELLING VAN 31 DECEMBER 1880 EN DE ALGEMENE LANDBOUWTELLING VAN 15 SEPTEMBER 1880.

1. — Wet van 25 Mei 1880, waarbij de tijdvakken der Algemene Volkstellingen worden gewijzigd en een drievoudige Volks-, Nijverheids- en Landbouwtelling wordt voorgeschreven in 1880.

Wij hebben er vroeger (1) reeds aan herinnerd dat de Internationale Congressen voor de Statistiek en inzonderheid dit van Sint-Petersburg in 1872, er hadden op aangedrongen dat de tienjaarlijkse tellingen zouden gehouden worden in de jaren wier jaartal eindigt op een nul. Dit was trouwens ook de wens van de Centrale Commissie voor de Statistiek, waarmee de Regering in 1876 haar instemming had betuigd.

Trouwens, naar aanleiding van de telling van 1866, had de H. Pirmez, Minister van Binnenlandse Zaken, om een aanvraag van een bijzonder krediet te staven, die was ingediend teneinde de kosten dezer telling te dekken, zich als volgt uitgelaten (2) :

« De wens, de meest mogelijke nauwkeurigheid aan » de telling van 1866 te verzekeren, door een ernstig » nazicht van het werk der gemeentebedienden, heeft » de taak van het tijdelijke herzienings- en coördinatie- » bureau uitgebreid. Deze controle zal het mogelijk » maken een nauwkeurigheid te bereiken, die groot » genoeg is opdat de volgende telling der bevolking en » de daaruit voortvloeiende uitgave vier jaar kan ver- » schoven worden, zodanig dat de tienjaarlijkse periodes » zullen kunnen samenvallen met het tientallig jaartal ».

Maar om in 1880 tot deze verrichting te kunnen overgaan en om ze van hetzelfde jaar af om de tien jaar te kunnen hernieuwen, moest de wet van 2 Juni 1856 worden gewijzigd, die het uitgangspunt der tienjaarlijkse tijdvakken bepaald heeft.

Dit gebeurde door de wet van 25 Mei 1880, waarvan hieronder de tekst (2):

« Leopold II, Koning der Belgen,

» Aan allen, tegenwoordigen en toekomenden, Heil !

» De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen » hetgeen volgt:

» Artikel 1. — De algemene volkstelling, voorgeschre- » ven bij de wet van 2 Juni 1856, zal voortaan om de » tien jaar plaats hebben, in alle gemeenten van het » Rijk en op data die overeenstemmen met een tien- » tallig jaartal.

» De eerstkomende volkstelling zal op 31 December » 1880 worden uitgevoerd.

» In de loop van hetzelfde jaar zal er overgegaan » worden tot een landbouw- en nijverheidstelling.

» Art. 2. — Aan het Departement van Binnenlandse » Zaken wordt een bijzonder krediet toegekend van » negenhonderd duizend frank (900,000 fr.), aan te » wijzen voor de uitgaven die uit deze drievoudige tel- » ling zullen voortvloeien.

» Art. 3. — Dit krediet zal gedekt worden door mid- » del van een uitgifte van titels der Staatsschuld; voor- » lopig zal dit mogen gebeuren door Schatkistbons, » waarvan de vervaldag vijf jaar niet mag overschrijden.

» Kondigen de tegenwoordige wet af, bevelen dat zij

(1) Zie « Statistisch Bulletin » van November 1947, blz. 1289.
(2) Vrije vertaling.

» met 's Land zegel bekleed en door het « Staatsblad »
» bekendgemaakt worde.

» Gegeven te Laken, de 25e Mei 1880.

LEOPOLD.

» Voor de Koning,
» De Minister van Binnenlandse Zaken,
» G. ROLIN-JACQUEMYNS.

» Met 's Lands zegel bekleed,
» De Minister van Justitie,
» Jules BARA. ».

2. — De Algemene Landbouwtelling.

De algemene tellingen van 1880 hielden dus een drievoudige opname in : de landbouw, de bevolking en de nijverheid.

De publicatie van de uitkomsten der landbouwtelling is vergezeld van algemene overwegingen, waaruit de hiernavolgende opmerkingen zijn gehaald, die op duidelijke wijze het door deze statistische verrichting nagestreefde doel aanduiden, de werkzaamheden waartoe deze verrichting aanleiding heeft gegeven, alsmede de bekomen resultaten.

a) *Werkzaamheden van de Centrale Commissie voor de Statistiek.*

Vooraleer de grondslagen vast te leggen van de telling van 1880, heeft de Centrale Commissie voor de Statistiek zich onledig gehouden met het vraagstuk of de in het buitenland verschenen werken en de resoluties, aangenomen door de congressen die, sinds enkele jaren, de stof langdurig hadden bestudeerd, een leemte in onze voorgaande tellingen zouden kunnen doen uitschijnen en, hetzij in zijn geheel, hetzij in zijn bijzonderheden, de gang zouden kunnen wijzigen die voordien werd gevolgd.

Dit onderzoek heeft uitgewezen dat er voor de statistiek van ons land, niets aan deze werken te ontlenen viel.

De bijzonderste punten waarop de Commissie zich toegelegd heeft, komen, samengevat, hierop neer : vereenvoudiging of verbetering der manieren om tot het collationeren over te gaan, en keuze der beste tellers.

Tijdens de landbouwtelling van 1846 en van 1856, had men de verdeling van de bodem tussen de verschillende soorten van teelten bekomen door midel van door de exploitanten gedane verklaringen.

De vergelijking der op deze twee tijdstippen verzamelde cijfers bracht zekere verschillen aan het licht, die niet zonder reden, aanleiding gegeven hebben tot de veronderstelling dat de oppervlakten niet altijd met al de vereiste nauwkeurigheid waren aangeduid geweest; de juiste oorzaak kon nochtans niet gevonden worden.

Om aan dit bezwaar te verhelpen, heeft men in 1866 aan het kadaster als basis voor de telling genomen. De kadastrale percelen voor iedere gemeente werden per exploitant gegroepeerd en daarnaast stond de geëxploiteerde oppervlakte vermeld met de gedetailleerde opsomming der verschillende teeltensoorten.

De gemeentebesturen werden belast met de uitvoering van dit werk, dat aanleiding gegeven heeft tot aanzienlijke moeilijkheden; deze brachten op hun beurt talrijke vergissingen mee.

Inderdaad, al zijn de gemeentebesturen in het bezit van de kadastrale leggers, die de naam der eigenaars van ieder perceel aanduiden, zij kennen heel dikwijls de naam niet van de huurder van deze percelen, ofwel zijn zij niet voldoende ingelicht over hun bezitnemer om met zekerheid te kunnen te werk gaan.

Het kon dan ook niet anders dat de opgaven, die voor dit onderwerp op de individuele telkaarten werden aangebracht, heel dikwijls niet met de waarheid overeenstemden.

Men heeft het dus nodig geacht deze handelwijze ter zijde te schuiven en diegene te volgen welke in 1846 en in 1856 werd toegepast.

Op dit tijdstip somde de door ieder exploitant ingeleverde telkaart al de gronden op die hij in zijn verblijfplaats beteelde of die zich in de naburige gemeenten bevonden.

Deze laatste aangifte maakte het voorwerp uit van een bijzondere rubriek. Met het totaal ervan, dat gevoegd werd bij dit van de verblijfplaats van ieder exploitant, werd geen rekening gehouden in de opname van de exploitanten der andere gemeenten.

Tijdens te telling van 1880 werd dus voor de eerste maal de methode ingevoerd die er in bestaat de exploitanten afzonderlijke telkaarten ter hand te stellen voor de gronden die zij betelen in andere gemeenten dan hun verblijfplaats.

Deze laatste telkaarten werden aan deze gemeenten overgemaakt,teneinde er nagezien te worden en dienden voor de wedersamenstelling van de juiste oppervlakte van iedere localiteit.

De vergelijking van de aldus bekomen uitkomsten met de cijfers van de kadastrale legger, liet toe vast te stellen of er vergissingen begaan werden en de nodige opzoekingen te doen om ze te verbeteren.

b) *Uitvoering van de telling.*

De telling werd volgens de gedecentraliseerde methode uitgevoerd, in die zin dat de samenvattende tabellen door de gemeente- of provinciebesturen werden opgemaakt. Een tijdelijk Centraal Bureau werd nochtans gelast met de uitvoering van verschillende bijzondere depouillerингen en met het nazicht van het door de provincie- of gemeentebesturen geleverd werk.

De gegevens werden met behulp van twee telkaarten opgenomen :

1. Een individuele telkaart (telkaart nr 1) de inlichtingen bevattend betreffende :

a) de op het grondgebied der gemeente bezaaide teeltgronden;

b) het tewerkgesteld personeel;

c) de bij de aangever gebruikte machines;

d) de telling der huisdieren.

2. Een aanvullende telkaart (telkaart nr 2), een opgave verstrekkend van de in een naburige gemeente bezaaide teeltgronden.

De gemeentebesturen waren er anderzijds toe gehouden inlichtingen te verstrekken betreffende het loon der landbouwarbeiders, de handelswaarde der gronden en de gemiddelde prijs der huurcontracten; de inlichtingen nopens de waarde der gronden werden gecontroleerd aan de hand van door het Departement van Financiën te verstrekken cijfers betreffende de prijs der verkochte nietbewoonde eigendommen, waarvan de verkoopakte was geregistreerd geworden. De landbouwcommissies gaven hun advies over deze cijfers en zij lichtten het Centraal Bestuur in aangaande de in ieder der bandbouwdistricten in gebruik zijnde wisselteelten. Ten slotte verstrekten de bosopzieners de gegevens betreffende de bossen en de wouden.

Al de gegevens, waarover de Administratie kon beschikken, werden aangewend om de juistheid van zekere verklaringen na te gaan; de provinciale landbouwcommissies, de agenten van het Bosbeheer, deze van het Beheer van de Domeinen, enz., werden in menig opzicht geraadpleegd.

Daarenboven, telkenmale enige twijfel oprees nopens de nauwkeurigheid van zekere in de telkaarten der tellers voorkomende feiten, werden nadere inlichtingen ingewonnen en werden de vereiste wijzigingen aan de onnauwkeurige gegevens aangebracht : te dien einde moesten ongeveer één vierde der telkaarten worden teruggestuurd.

Niets werd dus verwaarloosd opdat de cijfers van de landbouwtelling van 1880, in de mate van het mogelijke, de werkelijke stand van zaken zouden weerspiegelen.

c) *Publicatie der uitkomsten.*

De uitkomsten van de landbouwtelling werden in 1885 door het Ministerie van Landbouw, Industrie en Openbare Werken gepubliceerd.

De cijfertabellen zijn onderverdeeld in zes secties, bevattende :

Eerste sectie. — De telling der huisdieren.

Tweede sectie. — De indeling der teelten.

Derde sectie. — De beboste eigendommen met hun producten.

Vierde sectie. — De kadastrale uitgestrektheid en de geëxploiteerde uitgestrektheid met de indeling der landbouwuitbatingen.

Vijfde sectie :

A. De landbouwbevolking;

B. Het gemiddeld bedrag van het loon;

C. De handelswaarde der gronden;

D. De gemiddelde prijs der huurcontracten;

E. De voornaamste landbouwmachines;

F. De hoeveelheden per Ha. gebruikte verschillende zaaigranen.

Zesde sectie.

1) de gemiddelde voortbrenging per Ha. van de voornaamste landbouwgewassen van 1871 tot 1880;

2) de totale opbrengst van deze gewassen voor een gemiddeld jaar.

Zij worden voorafgegaan door een inleiding, die omstandige opgaven bevat nopens ieder der in de zes secties behandelde onderwerpen, met samenvattende tabellen en de vereiste inlichtingen om de vergelijkende toestand duidelijk te maken, die door de voorgaande tellingen was vastgesteld.

Een zeer belangwekkend verslag, van de hand van de H. Damseaux, professor aan het Rijkslandbouwinstituut te Gembloers, handelt over de in ons land in gebruik zijnde wisselbouw. Er werd eveneens een bestuurlijke kaart gepubliceerd van de Belgische landbouwstreken. Een bijzonder verslag is gewijd aan de beschrijving van de Belgische aardkundige zones en geeft toelichtingen over het nut van deze kaart.

Bovendien werden een zeker aantal diagramkaarten opgemaakt, die bij de tekst der publicatie gevoegd werden. Deze kaarten geven een getrouw beeld van de algemene verdeling der voornaamste teelten en van hun belangrijkheid in ieder der landbouwkantons. Dergelijke kaarten zijn eveneens opgemaakt om de verdeling aan te tonen voor de paarden en het hoornvee.

Er dient opgemerkt dat de in de publicatie der voorafgaande tellingen verstrekte inlichtingen waren samengevat per kantons, landbouwdistricten (waarvan de samenstelling per gemeente in de bijlagen der publicatie gegeven wordt) en administratieve arrondissementen. Dit procédé moest dikwijls leiden tot een zekere verwarring in de cijfers en moest vergissingen na nich slepen.

De landbouwkantons ziin inderdaad samengesteld uit een of meerdere rechterlijke kantons en hun begrenzing stemt niet altijd overeen met deze der bestuurlijke arrondissementen.

De telling van 1880 werd per rechterlijk kanton en landbouwdistrict opgemaakt en de samenvatting van deze districten gebeurde alleenlijk voor de provincie.

De ontleding der resultaten werd opgesteld door de H. Ronnberg, directeur bij het Ministerie van Landbouw en Nijverheid, lid van de Centrale Commissie voor de Statistiek; zij werd op 20 Maart 1885 goedgekeurd door de Centrale Commissie voor de Statistiek en zij is ondertekend door de voorzitter, J. Liagre, en de secretaris, M. Sauveur, alsmede door de Minister van Landbouw en Nijverheid, Ridder de Moreau.

3. — De Algemene Volkstelling.

a) *Werkzaamheden van de Centrale Commissie voor de Statistiek.*

Men mag zeggen dat de voorbereiding van de Algemene Volkstelling van 1880 in 1876 plaats greep en dit omdat er sprake was een telling in de loop van dit laatste jaar uit te voeren. Wij hebben gezien dat deze telling niet doorging. Zodoende moest de Centrale Commissie voor de Statistiek geen nieuwe werkzaamheden aanvatten. De H. Vergote stelde nochtans een verslag op dat inzonderheid handelde over het nut van de invoering, naast de gezinskaart, van de individuele telkaart; de individuele telkaarten hadden tot doel de depouilleringsverrichtingen te vergemakkelijken en meer nauwkeurigheid aan de depouillering zelf te geven. Dit voorstel werd aangenomen. De gezinshoofden zouden uitgenodigd worden de gezinskaarten in te vullen, de hierop vermelde inlichtingen zouden door de met de depouillering gelaste bedienden op de individuele steekkaarten worden overgebracht. Anderzijds moeten de toevallig in het gezin verblijf houdende personen niet meer op de gezinskaart worden vermeld, maar wel op een individuele telkaart of op een bijzondere telkaart; deze laatste werd gebruikt in de kostscholen, kazernes, enz..., waar het aantal tijdelijk tegenwoordige personen groot zijn kan.

b) *Uitvoering van de telling.*

De Regering stemde in met de diverse voorstellen van de Centrale Commissie voor de Statistiek. De telling had tot doel het aantal inwoners vast te stellen die behoorden tot de werkelijke en tot de feitelijke bevolking, alsmede het geslacht, de ouderdom, de geboorteplaats, de gesproken taal, de graad van onderwijs, de burgerlijke staat, het beroep of de maatschappelijke stand van deze inwoners, het aantal gezinnen en het aantal bewoonde of onbewoonde huizen.

Wat de tellers betreft, voor hen werd, in vergelijking met de voorafgaande jaren, niets nieuws ingevoerd.

De decentralisatie van de depouillering werd behouden, maar de depouillering werd uitgevoerd volgens het hierboven aangehaalde stelsel der individuele telkaarten, dat de gebrekkige pointeermethode verving.

Zoals dit bij de vroegere tellingen het geval was, ging aan de telling van 1880 een nummering der huizen vooraf.

c) *Publicatie van de uitkomsten.*

De uitkomsten van de telling van 1880 verschenen in 1884 in één boekdeel, in quarto, van ongeveer 1,100 bladzijden, onder de handtekening van de Minister van Binnenlandse Zaken, Rolin-Jacquemijns. Het bevat allereerst een uiteenzetting van de methode, een bondige ontleding van de voornaamste uitkomsten en een afschrift van bescheiden en onderrichtingen.

De eerste tabel heeft betrekking op de werkelijke en de feitelijke bevolking van iedere gemeente, met onderscheid, voor de eerste, van de verblijfplaats der inwoners op het ogenblik der telling, voor de tweede, van de woonplaats der getelden; zij duidt vervolgens het aantal bewoonde en onbewoonde huizen en ommuurde terreinen aan, alsmede het aantal gezinnen.

De tweede tabel geeft de indeling aan per gemeente van de inwoners die de werkelijke bevolking uitmaken, volgens hun oorsprong (geboren in de gemeente, in een andere gemeente, in het buitenland), alsmede volgens de landtalen die zij spreken (alleen Frans, alleen Nederlands, alleen Duits, Frans en Nederlands, Frans en Duits, de drie landtalen, geen enkele der drie talen); de inwoners die geen twee jaar oud zijn, worden als geen enkele taal sprekend beschouwd. Zij vermeldt eveneens de oppervlakte der gemeenten.

Het derde gedeelte heeft betrekking op de ouderdom, de burgerlijke staat en de graad van ontwikkeling der inwoners.

Het vierde gedeelte geeft de resultaten per provincie van de telling der beroepen.

Wat het vijfde gedeelte betreft, dit slaat op de telling der godsdienstige gemeenschappen.

4. — De Nijverheidstelling.

a) *Werkzaamheden van de Centrale Commissie voor de Statistiek.*

Het Bulletin van de Centrale Commissie voor de Statistiek verstrekt niet veel bijzonderheden over de werkzaamheden tot voorbereiding van de nijverheidstelling. In deze publicatie vindt men nochtans de enkele onderstaande regels van de hand van de H. Vergote (vrije vertaling).

« *Nijverheidstelling.* — De Commissie acht het on-
» mogelijk deze verrichting zonder onderscheid tot al de
» nijverheden en ambachten uit te breiden, zoals de

» meeste provinciale commissies voor de statistiek voor-
» opgezet hebben.
» Het is omdat men bij de voorgaande nijverheids-
» telling te veel gewild heeft, dat men niets ernstigs
» bekomen heeft. Zonder dat men zich borg kan stel-
» len voor het welslagen der onderneming, oordeelt de
» Commissie dat er meer kans op welslagen bestaat als
» men zich beperkt tot het verzamelen van inlichtingen
» nopens enkele bepaalde nijverheden. Zij stelt dus de
» goedkeuring voor van een lijst der te tellen nijver-
» heden en van een vragenlijst, die de in te winnen in-
» lichtingen aanduidt. Deze vragenlijst wordt aangevuld
» door een lijst, waarop industrieën, die de telling moet
» omvatten, op wetenschappelijke en methodische wijze
» zijn gerangschikt.
» Daarenboven zullen de tellers een alphabetische
» lijst te hunner beschikking hebben der met de tabel
» der classificering der industrieën in overeenstemming
» gebrachte beroepen. Deze lijst zal hun van nut zijn,
» én voor de nijverheidstelling, én voor de volkstelling,
» die het beroep of de maatschappelijke staat van de
» telplichtige moet vermelden, en zij zal aldus een bij-
» komstig bestanddeel van de nijverheidstelling ver-
» strekken ».

Bij gelegenheid van de zuivere begripsbepaling van het doel der volkstelling, legt de H. Vergote aan de Commissie de ernstige bezwaren voor, die het voorstel doet oprijzen, ertoe strekkende op de gezinstelkaart enkel het beroep of voornaamste maatschappelijke bezigheid van iedere getelde te vermelden.

Deze opwerpingen vinden weerklank bij verschillende leden en de Commissie beslist door een wijziging aan een voorgaande resolutie, dat de telling der beroepen, de verschillende beroepen van de telplichtige, te beginnen met het hoofdberoep, zal aanduiden.

b) *Uitvoering van de telling.*

Het ministerieel besluit van 18 November 1880, houdende de nodige onderrichtingen voor de uitvoering van de nijverheidstelling, duidt als volgt het door dit onderzoek nagestreefd doel aan : vaststellen van het aantal en de aard der industriële ondernemingen, alsmede van hun werktuigen, het aantal tewerkgestelde personen, hun geslacht, hun ouderdom, hun bekwaamheid; de gemiddelde arbeidsduur en het gemiddeld bedrag der arbeidersloonen, de aard, de hoeveelheid, de waarde der voornaamste producten.

Deze inlichtingen werden ingewonnen aan de hand van vragenlijsten, waarvan ieder bedrijfsleider in bezit moest worden gesteld.

Het aantal vragenlijsten moest nochtans groter zijn dan dit van de bedrijfsleiders, want deze laatsten waren er inderdaad toe gehouden zoveel vragenlijsten in te vullen als zij industriële bedrijven leidden volgens de voor de diverse industrieën aangenomen rangschikking.

Anderzijds dient niet uit het oog verloren dat niet alle industrieën geteld werden. Deze telling omvat enkel de voornaamste industrieën van het land. De gegevens nopens het aantal, de aard en de productie der ondernemingen en exploitaties, nopens het personeel en de arbeidsbevolking, nopens het bedrag der lonen en de arbeidsduur, nopens de stoomketels en mechanische motors beperken zich tot deze industrieën.

Overeenkomstig het advies van de Centrale Commissie voor de Statistiek bleef de opname beperkt tot volgende industrieën :

EERSTE AFDELING.

Eerste groep.

1. Exploitatie van de steenkolenmijnen.
3. Exploitatie van hardsteen-, marmer-, straatsteen- en leisteengroeven.
5. Exploitatie van metaalertsmijnen of -graverijen (ijzer, zwavelkies, kiezelzinkpaath, loodglans, lood, mangaan).

Tweede groep.

6. Metaalverwerkende nijverheden (lood, koper, zink, nikkel) ; zuiveren der edele metalen.
7. IJzerindustrie (gietijzer, staal en ijzer).
8. Gieterijen van brons en andere metalen, kanonnengieterijen, smederijen.

Derde groep.

9. Vervaardiging van lichtgas.
10. Vervaardiging van cokes en briketten en puzzolaan.
11. Vervaardiging van kalk, cement.
14. Vervaardigen van baksteen, dakpannen en andere keramische producten, vuurvaste en zandstenen voorwerpen.
16. Vervaardiging van aluin, van de voornaamste scheikundige voortbrengselen.
17. Vervaardiging en raffinering van zout.
18. Producten van de glas-, fles- en kristalnijverheid, doorzichtig of verfoelied spiegelglas.

Vierde groep.

20. Zwaar koperslagerswerk en stoomketels. — Vervaardiging van naalden en spelden.
21. Slagen van geld.

TWEEDE AFDELING.

Eerste groep.

22. Vlasnijverheid.
23. Katoennijverheid, vervaardiging van wasdoek.

Tweede groep.

25. Maalderijen en aardappelmeelfabriek.
26. Rijstbewerking (rijstpellerijen).
28. Brouwerijen.
29. Jeneverstokerijen.
31. Vervaardiging en raffinering van suiker, vervaardiging van glucose.
33. Azijnfabrieken.

Derde groep.

37. Bleken van vlas-, hennep- en katoenweefsels.
38. Vervaardiging van stijfsel.
40. Tabakbereiding.
41. Vervaardiging en zuivering van plantaardige oliën.
43. Vervaardiging van voorwerpen in rubber en guttapercha.
45. Vervaardiging van gewoon en luxe papier, karton en behangselpapier.

DERDE AFDELING.

Eerste groep.

49. Wolnijverheid.

Tweede groep.

51. Slachten van slachtdieren.
52. Zeevisvangst.

Derde groep.

54. Weven van tapijten en tapijtwerk in wol en zijde.
55. Leerlooierijen, witlooierijen.

VIERDE AFDELING.

Eerste groep.

62. Vervaardiging van kantwerk.
63. Vervaardiging van tulle en zijden kant.
64. Vervaardiging van wollen en katoenen breigoedartikelen.

Tweede groep.

72. Vervaardiging van vaste of verplaatsbare stoommachines, in het manufactuurbedrijf gebruikte machines, weefstoelen, mechanieken en toestellen.
73. Vervaardiging van naai- en prikmachines.
75. Vervaardiging van landbouwtoestellen en -machines.

Derde groep.

79. Fabriceren van telegrafische en telefonische toestellen.
81. Vervaardiging van muziekinstrumenten.
83. Vervaardiging van weegtoestellen, gewichten en maten, gas- en watermeters.

Vierde groep.

84. Vervaardiging van blanke wapens en vuurwapens.
87. Vervaardiging van kruit.

Vijfde groep.

88. Vervaardiging van spoorweg- en weglokomotieven, spoorwegmateriaal.
89. Bouw van schepen, boten, barken.
90. Koetswerknijverheid.

Zesde groep.

92. Drukkerijbedrijf in het algemeen.

Zevende groep.

94. Industrie van de aannemer van gebouwen.
95. Aanneming van openbare werken.

Achtste groep.

96. Vervaardiging van gemengde weefsels.
98. Kaarsennijverheid.
99. Lucifernijverheid.
101. Klompennijverheid.
103. Vervaardiging van kunstmeststoffen van plantaardige of dierlijke oorsprong.
111. Vervoer van briefwisseling, reizigers en goederen langs de gewone weg, per spoorweg en langs de bevaarbare waterlopen.

Zoals we hoger reeds aanstipten, werden de inlichtingen betreffende 57 industrieën ingewonnen aan de hand van vragenlijsten, welke uit vier delen bestaan :

1. de telling van het personeel;
2. de telling der motoren, stoomketels en generatoren;
3. de telling van de nijverheidsoutillering, met uitsluiting van de handwerktuigen;
4. de telling van de productie.

Het nazicht en de samenordening van deze gegevens gebeurden geheel op het Ministerie van Binnenlandse Zaken, en wel door een bijzonder bureel, dat gehecht was bij het bestuur voor de Algemene Statistiek. Tot deze centralisatie van de depouillering was enkel besloten geworden door het ministerieel besluit van 26 Januari 1881. Het besluit van 18 November 1880 (art. 42 en 43) daarentegen voorzag, zoals voor de volkstelling, en door de tellers uitgevoerde depouillering. Terecht oordeelde men het voordelig deze handelwijze niet te volgen voor het gedeelte dat op de nijverheid betrekking had. Hoofdzaak was dat deze centralisatie de eenheid van de methode en van het werk verzekerde voor deze zeer kiese depouillering.

Een groot aantal vragenlijsten moesten terug naar de belanghebbenden gezonden worden, teneinde verbeterd en aangevuld te worden en bij hun terugkeer vond men er nog die onvolledig en onregelmatig ingevuld waren.

Deze betreurenswaardige toestand was in de eerste plaats toe te schrijven aan het onvoldoende aantal of de onachtzaamheid der tellers, in de keuze waarvan de gemeentebesturen niet altijd blijk gegeven hadden van het vereiste doorzicht en in de tweede plaats aan het gebrek aan goede wil of medewerking van een zeker aantal industriëlen.

Men had er nochtans zorg voor gedragen hun het doel van de telling duidelijk genoeg te maken; op algemene wijze de toestand op te maken van de voornaamste nijverheden van het land, de belangen der fabrikanten te dienen door ertoe bij te dragen beter de ontwikkeling en de hulpbronnen van de Belgische industrie te doen kennen.

Voorheen had men er reeds met nadruk op gewezen dat dit werk geen fiscaal doeleinde had. Een rondschrijven van 28 November 1880, had aan de tellers aanbevolen « zich in te spannen om de industriëlen gerust te stellen nopens het doel van deze telling, door hun, in naam der Regering, te verklaren dat deze verrichting geen enkel fiscaal karakter vertoont en dat de gevraagde inlichtingen uitsluitend de algemene belangen zullen dienen ».

Desniettegenstaande, zijn er, zoals we hoger reeds zegden, vragenlijsten binnengekomen met onnauwkeurigheden en leemten.

Aan deze toestand werd met alle mogelijke zorg verholpen en dit met behulp van gegevens die men reeds bezat, en van inlichtingen die per briefwisseling aan een groot aantal industriëlen werden gevraagd, alsmede van die welke het met de depouillering der telkaarten belast speciaal bureel had verzameld, hetzij in de verslagen die in het licht waren gegeven, ter gelegenheid van de nationale tentoonstelling van 1880, hetzij in de speciale publicaties, hetzij ten slotte in de verslagen over de toestand der door vennootschappen op aandelen uitgebate ondernemingen.

Maar dit alles bracht betreurenswaardige ernstige moeilijkheden mee, die in grote mate ten grondslag liggen aan de grote vertraging waarmee de publicatie van dit verslag plaats vond. Voor zekere industrieën waren zij zelfs onoverkomelijk en men heeft dan ook van hun telling moeten afzien, daar de bekomen inlichtingen absoluut onvolledig waren. Dit was het geval voor volgende industrieën : zeevisvangst, weven van tapijten en tapijtwerk in wol en zijde, vervaardiging van kantwerk, vervaardiging van tulle en zijden kant, vervaardiging van naai- en prikmachines, telegrafische en telefonische toestellen, aanneming van openbare werken en vervoer van briefwisseling, reizigers en goederen langs de gewone weg, per spoorweg of langs de bevaarbare waterlopen.

Alhoewel deze industrieën voorkomen op de hogervermelde lijst der te tellen nijverheden, werd er over hen geen verslag uitgebracht. Daarentegen heeft men het kader met enkele industrieën uitgebreid. Zo moest er geen sprake zijn van het tin en de messing in de metaalnijverheid, noch van de bruggen, geraamten en andere zware metaalwerken in verband met het zwaar koperslagerswerk; evenmin moest men zich onledig houden met de hennep, met de niet tot het manufactuurbedrijf behorende mechanische toestellen, met de kunstmeststoffen van minerale oorsprong. Niettemin worden deze takken hieronder behandeld omdat de inlichtingen, waarover men beschikte, tamelijk volledig bleken en nuttig om gekend te zijn.

Men heeft eveneens de bouw van schepen, boten en barken uitgebreid tot de herstelling ervan, maar hier geschiedde dit omwille van het feit dat men geen gegevens had kunnen bekomen die eigen waren aan de scheepsbouw en die enkel op de herstelling betrekking hadden.

c) *Publicatie der uitkomsten.*

Ziehier de juiste naamlijst der industrieën, waarvoor gegevens werden gepubliceerd :

1. Exploitatie van steenkolenmijnen.
3. Exploitatie van leisteen-, harsteen-, straatsteen- en marmergroeven.
5. Exploitatie van metaalertsmijnen en -graverijen.
6. Metaalverwerkende nijverheid (bereiding en behandeling van zilver, koper, tin, messing, goud, lood en zink).
7. IJzerindustrie (bereiding en behandeling van het gietijzer, vervaardiging der gietijzeren en gietstalen stukken in de ijzerfabrieken).
8. Vervaardiging van voorwerpen in gietijzer van gelijk welke aard.
9. Vervaardiging van lichtgas.
10 A. Vervaardiging van cokes.
10. B. Mechanische bereiding van briketten.
13 A. Vervaardiging van kalk.
13 B. Vervaardiging van cement en cementen voorwerpen.
14. Keramische nijverheid (fabricage van baksteen, wondtegels, plateelwerk, porselein, aardewerk in klei- en zandsteen, vuurvaste producten, tegels en afvoerbuizen).
16. Vervaardiging van scheikundige voortbrengselen, geraffineerde zwavel, kleuren en verfstoffen, minerale oliën, enz...
17. Raffineren van het zout.
18. Glasnijverheid (vervaardiging van vensterglas, glasklok en tegels, flessen, tafelglaswerk, kristal- of halfkristalwerk en spiegels).
20 A. Vervaardiging van stoomketels en ijzeren en koperen ketels voor de industrie.

20 B. Vervaardiging van bruggen, geraamten en andere zware metaalwerken.
20 C. Vervaardiging van naalden en spelden.
21. Aanmunten van geld.
22 A. Vlasnijverheid.
22 B. Hennepnijverheid.
22 C. Katoennijverheid.
25 A. Maalderijen.
25 B. Aardappelmeelfabrieken.
26. Rijstpellerijen.
28. Brouwerijen.
29. Alcohol- en jeneverstokerijen.
31 A. Vervaardiging van suiker.
31 B. Raffinering van suiker.
31 C. Vervaardiging van glucosesuiker.
33. Azijnfabrieken.
37. Bleken van vlas-, hennep- en katoenweefsels.
38. Vervaardiging van graan- of rijststijfsel.
40. Tabakbereiding.
41. Vervaardiging en zuivering van plantaardige oliën.
43. Vervaardiging van voorwerpen in rubber of guttapercha.
45 A. Vervaardiging van karton.
45 B. Vervaardiging van papier.
45 C. Vervaardiging van behangselpapier.
49. Wolnijverheid.
51. Slachten van slachtdieren.
55 A. Looierijen en riemenfabrieken.
55 B. Witlooierijen.
68. Vervaardiging van wollen en katoenen breigoedartikelen.
72. Vervaardiging van vaste of verplaatsbare stoommachines, van in de nijverheid gebruikte machines, weefstoelen en mechanische toestellen.
75. Vervaardiging van landbouwtoestellen en -machines.
81. Vervaardiging van muziekinstrumenten.
83. Vervaardiging van weegtoestellen, gewichten en maten en gasmeters.
84. Vervaardiging van blanke wapens en vuurwapens.
87. Vervaardiging van kruit.
88. Vervaardiging van lokomotieven en spoorwegmateriaal.
89. Bouw en herstelling van schepen, boten en diverse vaartuigen.
90. Koetswerknijverheid.
92. Drukkerijbedrijf in het algemeen.
94. Industrie van de aannemer van gebouwen.
96 A. Vervaardiging van gemengde of vermengde weefsels in stoffen van plantaardige of dierlijke oorsprong.
96 B. Vervaardiging van wasdoek.
98. Kaarsennijverheid.
99. Lucifernijverheid.
101. Zeepindustrie.
103. Vervaardiging van meststoffen van dierlijke, minerale en plantaardige oorsprong.

Men stelt nog een andere leemte in dit verslag vast : zij betreft de nijverheidsoutillering, waarvan de opname door de onderrichtingen en de vragenlijsten met aandrang was gevraagd geworden. De gegevens, die over dit onderwerp konden verzameld worden, bleken de werkelijke stand van zaken niet te weerspiegelen en men heeft het bijgevolg geraadzaam geacht ze niet in het licht te geven.

De publicatie der uitkomsten omvat vier boekdelen, die in 1887 verschenen. Het eerste boekdeel bevat een uiteenzetting van de methode, alsmede een algemeen overzicht. Het tweede boekdeel is getiteld : « Exposé d'après le recensement de 1880 de l'état des principales industries ». De derde en vierde boekdelen zijn uit cijfertabellen samengesteld. Het derde boekdeel geeft een algemene statistiek van de getelde industrieën; zij betreft de zetels der ondernemingen of exploitaties, de nauwkeurige opgave van de ondernemingen en exploitaties, het aantal ondernemingen of exploitaties die worden uitgebaat door particulieren, vennootschappen op aandelen, gemeenten of de Staat, het aantal exploitanten, bedienden van alle categoriën, arbeiders en leerjongens, het gemiddeld aantal arbeiders voor 1880, het aantal en de kracht der mechanische motoren de belangrijkheid der jaarlijkse productie. Het vierde boekdeel omvat drie secties :

Eerste sectie : Indeling van het personeel volgens de bekwaamheid, de ouderdom en het geslacht en indeling der ondernemingen, volgens de belangrijkheid van hun personeel voor ieder der getelde industrieën;

Tweede sectie : Arbeidsduur, bedrag der lonen en indeling der arbeiders volgens de duur van hun arbeid en het bedrag van hun loon voor ieder der getelde industrieën;

Derde sectie : Gedetailleerde statistiek der stoomketels en der mechanische motoren voor ieder der getelde industrieën.

Het is in 1880 dat voor de laatste maal een drievoudige telling werd uitgevoerd.

HOOFDSTUK VII.

DE ALGEMENE VOLKSTELLING VAN 1890, DE ALGEMENE LANDBOUWTELLING VAN 1895, DE NIJVERHEIDS- EN BEROEPSTELLING VAN 1896.

1. — De Algemene Volkstelling van 31 December 1890.

Bij de volkstelling van 1880 waren merkelijke verbeteringen aangebracht geweest aan de opname- en depouilleringsmethoden; deze van 1890 kwam, op geringe wijzigingen na, neer op een herhaling van de eerste. Het verslag over deze telling, dat twee in 1893 verschenen delen bevat, duidt het verschil aan dat tussen deze twee opnamen bestaat.

Het koninklijk besluit dd. 20 Augustus 1890, had het doel van deze telling als volgt bepaald :

Het aantal inwoners vaststellen die de bevolking van gewone verblijfplaats en de feitelijke bevolking uitmaken, evenals hun geslacht, hun ouderdom, hun burgerlijke staat, hun geboorteplaats, hun nationaliteit, de landtalen die zij spreken, de graad van hun ontwikkeling, hun beroepen, functies of betrekkingen, en, ten slotte, het aantal gezinnen, gevormd door deze bevolking.

Zoals in 1880, worden deze vaststellingen gedaan door de zorgen van de gemeentebesturen, met de hulp van tellers, die in iedere gemeente door het college van burgemeester en schepenen worden benoemd en door de Regering worden bezoldigd.

De gezinskaart vormt, evenals dit in 1880 het geval was geweest, de grondslag van de telling. Onder huisgezin verstaat men alle personen, al of niet door familiebanden verenigd, die gewoonlijk in hetzelfde huis verblijf houden en er een gemeenschappelijk leven leiden. De soldaten in actieve dienst, die in een kazerne waren verenigd, vormden zodoende een gezin.

Wat de soldaten betreft, kan men hier gewag maken van een regel, die voor de telling van 1890 toegelaten werd en die een verschil vertoonde met deze welke in 1880 werd gevolgd. Terwijl op dit laatste tijdstip alleen de vrijwilligers beschouwd werden als hebbende de zetel van hun gewoon verblijf in hun kazerne, gold dit in 1890 eveneens voor de miliciens en plaatsvervangers, die niet met onbepaald verlof waren.

Men was de mening toegedaan dat deze handelwijze het voordeel bood beter de werkelijke stand van zaken weer te geven. Zij schakelt inderdaad van de bevolking der localiteiten, waar zich de kazernes bevinden, geen zeker aantal inwoners uit, die op bestendige wijze werkelijk een deel van haar bevolking uitmaken.

Een tweede nieuwigheid ligt in de ontdubbeling van de speciale telkaart.

In 1880 was deze telkaart uitsluitend bestemd om de kostgangers van de onderwijsinrichtingen en van de liefdadigheidsinstellingen, de opgeslotenen in strafinrichtin-

gen en de verpleegden in de zwakzinnigen gestichten, enz., in te schrijven.

Wat de personen betreft die niet tot deze instellingen behoorden en die slechts voorlopig verblijf hielden in het huis, waarin zij zich in de nacht van 31 December op 1 Januari bevonden, deze werden heel eenvoudig ingeschreven op een telkaart, individuele telkaart genoemd.

Bij de voorgaande telling werd een andere regeling in acht genomen.

De speciale telkaart is bovendien bestemd om de inlichtingen te ontvangen betreffende de personen die zich voorlopig of voor een zeer korte tijdspanne in een huis ophielden, dat niet dat van hun gewoon verblijf was; men heeft dus de speciale telkaart gesplitst in speciale individuele telkaart en speciale collectieve telkaart.

Deze laatste is uitsluitend bestemd voor de kostscholen, liefdadigheidsinstellingen, strafinrichtingen, zwakzinnigengestichten en rondreizende woningen (Koninklijk Besluit van 20 Augustus 1890, artikelen 4, 9, 14 en 16).

De speciale individuele telkaart werd gebruikt voor ieder andere persoon die zich op 31 December 1890 buiten zijn gewone verblijfplaats bevond. Zoals de naam het aanduidt, mag deze telkaart enkel dienen voor de inschrijving van één persoon.

Samengevat komt alles hierop neer dat de individuele telkaart der telling van 1880 vervangen wordt door de speciale individuele telkaart en dat zij, onder de benaming van bewerkingskaart (grijze telkaart) dient, zoals dat in 1880 het geval was, voor de overschrijving der inlichtingen, betreffende ieder der op de speciale collectieve telkaarten vermelde personen.

Het derde aan te stippen verschil tussen de tellingen van 1880 en 1890, heeft betrekking op de statistiek der landtalen waarin ieder inwoner zich kan uitdrukken.

In plaats van de kinderen beneden de twee jaar als niet-sprekend te beschouwen, werd voorgeschreven dat de kinderen, die de ouderdom van het spreken nog niet bereikt hebben, zouden gerangschikt worden volgens de taal die meestal gesproken wordt in het gezin waartoe zij behoren.

De vierde nieuwigheid bestaat in de telling van de nationaliteit der inwoners.

Tot nu toe had men er zich toe beperkt hun oorsprong na te gaan door hun de vraag te stellen in welk land zij geboren waren. Buiten de vraag naar het land van geboorte, zelfs aangevuld door de aanduiding van de gemeente en de provincie en van ieder ander politiek onderdeel, heeft men nu aan de telplichtigen gevraagd welk het land hunner nationaliteit was.

Deze inlichting vertoonde een nationale en een internationale waarde; het is deze omstandigheid die de Regering ertoe aangezet heeft ze te eisen, hierin het voorbeeld volgend van vele vreemde landen. De Regering werd alzo in de mogelijkheid gesteld met een groot aantal Europese en andere mogendheden overeenkomsten af te sluiten betreffende de mededeling van de door de volkstelling verstrekte gegevens. — Artikel 1 van onze overeenkomsten luidde als volgt :

« De twee contracterende Regeringen verbonden zich » er toe, na iedere algemene telling der bevolking op » hun grondgebied, wederzijds en zonder kosten lijsten » of individuele telkaarten over te maken, betrekking » hebbend op de in bedoelde telling begrepen onderho- » rigen van de andere Staat en vermeldende, voor zover » mogelijk, de namen, de voornamen, het beroep, de bur- » lijke staat, de leeftijd, de geboorteplaats, de verblijf- » plaats en de door deze onderhorigen aangegeven » nationaliteit ».

Wat de wijze betreft om tot de depouillering over te gaan van de in iedere gemeente verzamelde gegevens, stelt men nog een belangrijke wijziging vast ten opzichte van de bij de vroegere volkstellingen gevolgde handelwijze.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Openbaar Onderwijs was er niet enkel mede belast de tabellen samen te vatten, die door de burelen van het Provinciaal Gouvernement werden opgemaakt aan de hand van de behoorlijk geverificeerde en gecontroleerde, door de gemeentebesturen verstrekte opnamen; in de schoot van dit Departement werd een speciaal bureau opgericht en de plaatselijke overheden moesten dit bureau rechtstreeks ieder der tabellen toezenden, die, voor de ganse gemeente, de door de tellers in hun omschrijvingen ingewonnen inlichtingen samenvatten. Nochtans werd de vóór de eigenlijke volkstelling opgemaakte statistiek omtrent de woningen en gebouwen door de provinciale besturen samengevat. Daarentegen werden de opnamen betreffende het aantal godsdienstige verenigingen en de leden ervan rechtstreeks aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Openbaar Onderwijs overgemaakt, en dit zoals ze door de tellers waren opgemaakt.

De werkzaamheden van de Centrale Commissie voor de Statistiek betreffende de voorbereiding van de telling van 1890 schijnen niet heel uitgebreid geweest te zijn.

Het Bulletin van dit College vermeldt dat de Minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Onderwijs er in haar vergadering van 20 December 1889 aan herinnert dat er, naar luid van de wet, op 31 December 1890 moet worden overgegaan tot een algemene telling van 's Rijks bevolking en dat hij de Centrale Commissie voor de Statistiek verzoekt hem haar uitvoeringsvoorstellen te willen voorleggen.

De Minister vraagt eveneens of het, volgens de mening van de Commissie, werkelijk nuttig zou zijn volgend jaar tot een landbouw- en nijverheidstelling over te gaan.

De Commissie was van oordeel dat enkel de bij de wet vereiste volkstelling moest plaats grijpen en dat de twee andere, die louter facultatief zijn, slechts moeten uitgevoerd worden als de Minister van Landbouw en Nijverheid ze noodzakelijk achtte.

Daar deze overheidspersoon geoordeeld had deze tellingen tot een latere datum te moeten verschuiven, werd er enkel tot de volkstelling overgegaan.

Een subcommissie, samengesteld uit de HH. Leclerc, Janssens en Leemans, werd aangesteld om zich met de Algemene Volkstelling onledig te houden.

De verschillende gedachten, die zij naar voren gebracht hebben, werden aangenomen en hebben als grondslag gediend voor de onderrichtingen en depouilleringswerkzaamheden, waarvan hoger sprake.

De werkzaamheden, die in bijlage aan de 61 bladzijden omvattende analyse werden gepubliceerd, geven volgende inlichtingen :

Eerste deel : a) De werkelijke en de feitelijke bevolking van iedere gemeente, met aanduiding van de plaats waar de tellingplichtige zich op het ogenblik der telling bevond;

b) Aantal gezinnen;

c) Territoriale uitgestrektheid; belastbare en niet-belastbare oppervlakte;

d) Belastbaar inkomen van de grond en de gebouwen;

e) Aantal gebouwen :

— voor huisvesting bestemde huizen (bewoond of onbewoond);

— niet voor huisvesting bestemde gebouwen van gelijk welke aard;

f) Indeling volgens het kadastraal inkomen van de aan de grondbelasting onderworpen woningen (aantal woningen met een kadastraal inkomen van 6 en 12 fr.; 18 en 24 fr.; 30 en 36 fr.; 42 tot 54 fr.; 60 tot 96 fr.; 102 tot 171 fr.; 201 tot 999 fr.; 1,029 fr. en meer).

Tweede deel : Indeling der inwoners volgens geslacht, nationaliteit, geboorteplaats en burgerlijke staat.

Derde deel : Indeling per land van herkomst, van de in het buitenland geboren inwoners.

***Vierde** deel :* Indeling van de vreemdelingen naar het nationaliteitsland.

Vijfde deel : Indeling der inwoners volgens de ouderdom (minder dan 15 jaar, 15 tot minder dan 55 jaar, 55 jaar en meer), ontwikkelingsgraad en gesproken landtalen.

Zesde deel : Indeling der inwoners volgens de burgerlijke staat en de met de ouderdom vergeleken ontwikkelingsgraad (per gemeente, voor de gemeenten met 10,000 en meer inwoners; per bestuurlijk arrondissement en per provincie en voor het Koninkrijk. Voor al de gemeenten met minder dan 5,000 inwoners eensdeels, met 5,000 en meer inwoners anderdeels, in iedere provincie).

Zevende deel: Indeling der inwoners volgens de beroepen, de functies en stand.

a) Tabel per provincie en voor het Koninkrijk; men onderscheidt voor ieder beroep : het geslacht en de sociale beroepsbekwaamheid van de tellingplichtigen (patroons, technische bedienden, opzichters, arbeiders);

b) Opname per beroepengroep en per arrondissement;

c) Opname per arrondissement van de door ten minste 10,000 inwoners uitgeoefend beroepen;

d) Opname van de in ieder arrondissement uitgeoefende bijzondere beroepen;

Achtste deel : De telling der godsdienstige gemeenschappen.

Negende deel : Aantal inwoners per arrondissement en per kanton

2. — Algemene landbouwtelling van 31 December 1895.

a) *Werkzaamheden van de Centrale Commissie voor de Statistiek.*

In zijn dienstbrief van 2 Maart 1895 bracht de Minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar onderwijs de Centrale Commissie voor de Statistiek op de hoogte van het voornemen dat zijn collega van landbouw, nijverheid en openbare werken koesterde, om in 1895 een algemene landbouwtelling te houden. Hij nodigde de Commissie uit haar advies uit te brengen over een eerste reeks onderrichtingen en kaders met betrekking tot dit onderwerp.

Het eerste op te lossen vraagstuk hield verband met de reglementaire grondslag welke aan deze telling diende gegeven : de Commissie keurde het ter zake door de H. Sauveur opgesteld verslag goed, waaruit bleek dat een wettelijke bepaling noodzakelijk was om deze telling te verordenen. Dit besluit werd door de Regering bijgetreden en gaf aanleiding tot de wet dd. 11 September 1895, waarvan verder sprake. De Commissie stelde eveneens voor dat de uitvoeringsmaatregelen bij Koninklijk Besluit zouden getroffen worden. Tijdens haar zitting van 27 Juni 1895 onderzocht de Commissie de teksten van het door haar voorgestelde ontwerp van wet en van Koninklijk Besluit, evenals de door het Ministerie van Landbouw voorgelegde bescheiden nopens de telling en het verslag van de subcommissie, hetwelk ter zake door de H. Nicolai opgesteld werd.

Met betrekking tot de datum der telling had een lid gevraagd dat de wet de 31e December zou bepalen, zodat deze aangelegenheid niet aan het initiatief van de Regering zou overgelaten worden; deze wens werd niet ingewilligd. Anderzijds verwierp zij twee voorstellen waarvan het eerste ertoe strekte de druivenbroeikassen op te nemen en het tweede betrekking had op de telling der tijdelijke arbeiders (aantal arbeiders of aanduiding van het aantal gepresteerde arbeidsuren). De Commissie drukte de wens uit dat de depouillering per gerechtelijk kanton zou uitgevoerd worden en dat er zelfs, zo mogelijk, rekening zou gehouden worden met de aard van de bodem.

b) *Uitvoering van de telling en publicatie der uitkomsten.*

De bij het begin van het analytisch gedeelte gepubliceerde algemene beschouwingen, vatten de wijzigingen, welke door de telling van 1895 in vergelijking met deze van 1880 ingevoerd werden, alsook de depouilleringswerkwijzen samen. Wij geven ze hieronder weer.

De algemene bepalingen van de telling van 1880 zijn voor de huidige telling behouden geworden; nochtans werden de kaders merkelijk uitgebreid ten einde nieuwe inlichtingen te verzamelen, die op volgende onderwerpen betrekking hebben :

1° Bedienden voor hoeve en teelten;

2° Paarden gebruikt voor landbouwwerkzaamheden enerzijds en voor andere diensten anderzijds;

3° De geboorten en de verliezen der voornaamste huisdieren;

4° Hoeveelheden handelsvoeder gebruikt voor het vee;

5° Niet door dierlijke kracht voortbewogen motoren, alsmede hun kracht uitgedrukt in P. K.;

6° Landbouwwerktuigen gebruikt in de exploitaties;

7° Grondverbeteringen uitgevoerd tussen 1881 en 1895;

8° Verbeteringsmiddelen en meststoffen in 1895 aan de bodem toegevoegd;

9° De toestand der krediet-, verzekerings-, productie- en verbruiksmaatschappijen verband houdend met de landbouw, alsmede deze der genootschappen welke de bevordering der verschillende takken van deze nijverheid ten doel hebben.

De onderwerpen waarvan sprake onder nr 9 hebben sedert 1895 het voorwerp van een bijzondere jaarlijkse publicatie uitgemaakt.

Gezien deze uitbreiding der kaders, diende men op 31 December tot de tellingsverrichtingen over te gaan, dit ten einde de onderzoekingen aangaande het voeder, de handelsmeststoffen en de toestand der landbouwmaatschappijen en een volledig dienstjaar te doen betrekking hebben.

In deze voorwaarden dienden de houders van dieren twee aangiften in te vullen; de ene betreffende de toestand op 15 September (datum waarop in 1880 de telling van het vee gehouden werd) de tweede betreffende deze op 31 December.

De telling der lusthoven bleef beperkt tot de beboste of onbeboste eigendommen van deze aard met een oppervlakte van ten minste 50 aren; deze terreinen werden onder de benaming « parken » geteld.

***

Het Koninklijk Besluit dd. 4 October 1895 stelt de uitvoeringsregelen van de onderneming vast en schetst het kader der formulieren die, door bemiddeling van de met alle mogelijke omzichtigheid uitgekozen plaatselijke tellers, aan de landbouwers overhandigd werden.

Overeenkomstig de beschikkingen van artikel 12 van dit besluit werd het uiteindelijk nazicht der telkaarten, alsmede hun depouillering, de rangschikking der ingewonnen inlichtingen en het opmaken der presentatiebulletins door het tijdelijk centraal bureau uitgevoerd.

Deze tellers hadden tot taak er zich vooreerst van de vergewissen of de onderrichtingen van het organiek besluit nageleefd werden en of de telkaarten geen klaarblijkelijke vergissingen bevatten, noch aangaande de juistheid der aangiften, noch wat de goede interpretatie der rubrieken betreft.

De genummerde inlichtingen der formulieren werden vervolgens overgeschreven en samengevat in depouilleringsboekjes, derwijze ingedeeld dat rekenfouten konden vermeden en een snelle controle kon mokelijk gemaakt worden. Dit werk, dat geen bijzondere kennis vergde, werd uitgevoerd door personen die niet tot het centraal bureau behoorden; zij ontvingen hiervoor een vergoeding die in verhouding stond met het geleverd werk; deze handelwijze heeft volledige voldoening geschonken, zowel wat de snelheid van uitvoering als de juistheid der uitkomsten betreft.

De depouilleringsboekjes hebben ten slotte gediend tot het opmaken der voorstellingstabellen. Vooraleer tot dit werk werd overgegaan, werden de uitkomsten van iedere gemeente voor onderzoek aan het belanghebbend gemeentebestuur voorgelegd.

De cijfers betreffende de lonen der landbouwarbeiders, de verkoopwaarde der landerijen en het bedrag van de huur, werden door de gemeentebesturen verstrekt; vervolgens werden zij voorgelegd aan het advies van de provinciale landbouwcommissies en van personen die ter zake een gevestigde bevoegdheid bezitten.

De statistiek der beboste eigendommen, der aan de Staat, de gemeenten en de openbare instellingen toebehorende onbebouwde gronden en deze van de onbebouwde gronden der gemeenten, productief gemaakt door toepassing der wet dd. 25 Maart 1847, werd door het personeel van het Beheer van Wateren en Bossen uitgewerkt.

***

De gemeente werd als voorstellingsgrondslag gekozen omwille van het feit dat zij de kleinste bestuurlijke om-

schrijving uitmaakt. Zonder de nadruk te willen leggen op de talrijke voordelen die, per gemeente, voortspruiten uit de bekendmaking van de gegevens der telling, past het nochtans aan te stippen dat deze bekendmaking de studie van het documentair gedeelte gemakkelijk en bijzonder belangwekkend maakt en dat zij de bestuurlijke overheden in de onmogelijkheid stelt er de inlichtingen uit te putten welke van die aard zijn dat zij hen voorlichting verstrekken.

In tegenstelling met hetgeen zich in 1880 voordeed, verstrekt de huidige telling per gemeente : de opname van de landbouwwerktuigen, van de lonen, van de verkoop- en huurwaarde der gronden en van het aantal landbouwexploitaties.

Het was niet meer mogelijk voort te gaan met de in 1880 uitgevoerde publicatie der uitkomsten per landbouwdistrict; het Koninklijk Besluit dd. 18 October 1889 betreffende de wederinrichting der landbouwverenigingen had deze bestuurlijke indeling afgeschaft. Het gerechtelijk kanton bleef echter als grondslag dienen voor alle inlichtingen, welke in de loop van de hier behandelde telling ingewonnen werden.

Ten slotte werden, om de vergelijking met de door de andere departementen gepubliceerde statistische werkzaamheden te vergemakkelijken, de uitkomsten per bestuurlijk arrondissement gegroepeerd.

Dit is de weg die gevolgd werd om de cijferinlichtingen der statistiek van 1895 in te zamelen en te condenseren.

⁂

Het documentair gedeelte der telling omvat vier boekdelen, die de volgende onderwerpen behandelen :

BOEKDEEL I. — Indeling der teelten (per gemeente, bestuurlijk arrondissement en gerechtelijk kanton) met aanduiding van de oppervlakte der gronden van iedere gemeente, uitgebaat in eigen exploitatie enerzijds, in inhuurneming anderzijds.

Verbeteringsmiddelen en handelsmeststoffen; wijzen van bewaring van hoevemest en aal (per gemeente, bestuurlijk arrondissement en gerechtelijk kanton).

Landbouwwerktuigen, -machines en -toestellen (per gemeente, bestuurlijk arrondissement en gerechtelijk kanton).

Hoeveelheid per hectare gebruikt zaaigraan (per bestuurlijk arrondissement en gerechtelijk kanton).

Gemiddeld rendement per hectare van de voornaamste landbouwproducten (per provincie).

Totale opbrengst der bijzonderste graanbouwgewassen (per provincie).

Door de particulieren uitgevoerde grondverbeteringen (per bestuurlijk arrondissement en gerechtelijk kanton).

BOEKDEEL II. — Telling van het vee (per gemeente, bestuurlijk arrondissement en gerechtelijk kanton).

Geboorten en verliezen der voornaamste landbouwdieren (per gemeente, bestuurlijk arrondissement en gerechtelijk kanton). Handelsvoedingsgewassen voor het vee (per gemeente, bestuurlijk arrondissement en gerechtelijk kanton).

BOEKDEEL III. — Landbouwbevolking in 1895, leden van het gezin die zich gewoonlijk met veldarbeid bezighouden, dienstboden en dagloners die bestendig aan de hoeve zijn verbonden, hoevebedienden, teelthoofden, landbouwploegbazen (per gemeente, bestuurlijk arrondissement en gerechtelijk kanton).

Loon der landbouwarbeiders in 1890 en 1895 (per gemeente, bestuurlijk arrondissement en gerechtelijk kanton).

Verkoop- en huurwaarde der bouwgronden en der weiden (per gemeente, bestuurlijk arrondissement en gerechtelijk kanton).

Telling der exploitaties (met uitzondering der bossen), in eigen exploitatie voor het geheel, in eigen exploitatie voor meer dan de helft, in inhuurneming voor het geheel — voor iedere groep exploitaties : minder dan 50 are; van 51 are tot 1 hectare; meer dan 1 hectare tot 2 hectare; meer dan 2 hectare tot 3 hectare; meer dan 3 hectare tot 4 hectare; meer dan 4 hectare tot 5 hectare; meer van 5 hectare tot 10 hectare; meer dan 10 hectare tot 20 hectare; meer dan 20 hectare tot 30 hectare; meer dan 30 hectare tot 40 hectare; meer dan 40 hectare tot 50 hectare; meer dan 50 hectare tot 100 hectare; meer dan 100 hectare (per gemeente, bestuurlijk arrondissement en gerechtelijk kanton).

BOEKDEEL IV. — Indeling der bossen en onbebouwde gronden (per gemeente, bestuurlijk arrondissement en gerechtelijk kanton).

⁂

Hieronder geven wij de tekst van de wet dd. 11 September 1895 betreffende de landbouwtelling. Deze wet vertoonde een groot belang van het standpunt van de landbouwstatistiek, vermits ze de Regering in staat stelde tot in 1910 gedeeltelijke jaarlijkse tellingen in te richten.

WET BETREFFENDE DE LANDBOUWOPTELLING

LEOPOLD II, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomenden, Heil.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

Artikel één. — Er zal in de loop van het jaar 1895, tot een algemene optelling van de landbouw overgegaan worden.

Art. 2. — Te rekenen van het jaar 1896 zal er jaarlijks tot een gedeeltelijke landbouwoptelling kunnen overgegaan worden loopende namelijk over de teelten en over het getal der meest door den landbouw benuttigde dieren.

Art. 3. — De optellingen, in voorgaande artikels voorzien, zullen onder het hooge bestuur van den Minister van Landbouw en Openbare Werken geschieden, met de medehulp der provinciale- en gemeentebesturen en desgevallende, met die der verschillende ministerieële departementen.

Art. 4. — Koninklijke Besluiten zullen de regels bepalen dezer optellingen, alsmede de verplichtingen der bijzondere personen, die geroepen zijn om de noodig geoordeelde inlichtingen te leveren.

Art. 5. — De inbreuken op de schikkingen, krachtens de huidige wet genomen, zullen gestraft worden met een boete van 1 tot 25 frank en met eene gevangeniszitting van één tot zeven dagen, of enkel met één dezer beide straffen.

Ingeval van weigering zich te gedragen naar de reglementaire voorschriften, zullen deze van ambtswege mogen uitgevoerd worden door de zorgen der overheid en op de kosten der belanghebbenden.

De kosten der verrichtingen zullen, in het voorkomend geval, door het plaatselijk bestuur geheven worden, zoals in zake van rechtstreekse belastingen.

Kondigen de tegenwoordige wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel bekleed en door den « Moniteur » bekend gemaakt worde.

Gegeven te Brussel, den 11n September 1895.

LEOPOLD.

Van 's Konings wege :

De Minister van Landbouw en Openbare Werken,
Leon De Bruyn.

Gezien en met 's Lands zegel gezegeld :

De Minister van Justitie,
V. Begerem.

3. — Algemene telling der industrieën en der ambachten van 31 October 1896.

a) *Werkzaamheden van de Centrale Commissie voor de Statistiek.*

Reeds in 1892 had een lid van de Centrale Commissie voor de Statistiek, nl. de H. Adan, aan dit College voorgesteld een voorstel te bespreken, strekkende tot het uitvoeren van een nieuwe nijverheidstelling.

De auteur van het voorstel eiste :

1° een telling van de arbeiders in de nijverheid;

2° een telling van de nijverheidsoutillering.

Naar zijn mening was het nodig het merkwaardig werk, waartoe in 1880 was overgegaan, te hernemen; de vereiste maatregelen zouden echter moeten getroffen worden opdat het ditmaal alle industrieën, de ganse arbeidersbevolking en de ganse nijverheidsoutillering zou omvatten.

Aan de hand van het programma dat bij de aanstelling van de Hoge Raad van de Nijverheid uitgestippeld werd, oordeelde de H. Adan nochtans dat deze opdrachten in het bijzonder aan deze nieuwe instelling dienden toevertrouwd; hij trok dan ook zijn voorstel in.

Pas op 1 Mei 1896 legde het Ministerie van Nijverheid en Arbeid de met het oog op een nijverheids- en ambachtstelling opgestelde ontwerpen van wet, van Koninklijk Besluit, van vragenlijsten en van onderrichtingen aan het advies van de Hoge Raad voor de Statistiek voor. Een subcommissie, samengesteld uit zijn bureel (de HH. Leclerc en Sauveur), evenals uit de HH. Hennegain, Nicolaï en Morisseaux, werd door de Commissie met het onderzoek dezer teksten belast. Deze subcommissie kwam meermaals in vergadering bijeen; in zijn bulletin vindt men echter geen bijzonderheden betreffende deze werkzaamheden.

Op 11 Juli 1896 vond nochtans in de schoot der Centrale Commissie een belangwekkende bespreking plaats nopens sommige bepalingen van de termen « arbeiders » en « ambachtslieden ». Deze bespreking verdient aangestipt te worden, want het behandelde onderwerp vormt nog steeds een van de bekommernissen der moderne statistici-economisten en statistici-sociologen.

Vertaling.

« De H. Adan plaatst zich op het standpunt der ver» eisten van een goede methode in de werkzaamheden » van de statistiek en laat zich onder meer leiden door » de in Cheysson's brochure : « Les Méthodes de la Sta» tistique » geschetste voortreffelijke voorschriften met » betrekking tot de zorgen welke men dient te wijden » aan het opzoeken van de meest nauwkeurige bepaling » van het type, voorwerp der statistiek; hij vraagt dat » in de vragenlijst een onderscheid zou worden gemaakt » tussen het type « arbeider », onder welke benaming » meer in het bijzonder degenen zouden gerangschikt » worden die tegen loon, onder leiding en ten bate van » een ondernemingshoofd werken, en het type « am» bachtsman » dat enkel van toepassing zou zijn op de » onafhankelijke arbeider die, zonder andere leiding dan » de zijne, op eigen risico voor zich zelf of voor het » publiek werkt.

» Om dit onderscheid te staven haalt hij het door Paul » Leroy-Beaulieu in zijn « Précis d'Economie Politique » » (blz. 63) beschreven type « alleenstaande voortbren» ger » en « ambachtsman » aan, evenals de bepaling » welke gegeven wordt door de « Pandectes belges », » v° Artisan, door de « Dictionnaire d'Economie Poli» tique » van Coquelin en Guillaumin, door het Koninklijk Besluit van 10 November 1845 betreffende de ar» beidersboekjes, door de Memorie van toelichting van » de wet der werkrechters dd. 7 Februari 1859, door de » Memorie van toelichting der wet dd. 6 Augustus 1889 » op de arbeiderswoningen; ten slotte wijst hij nog op » de duidelijk uit de aanduidingen van de voor de » Franse telling van 1896 gebruikte individuele telkaart » naar voren tredende wil om van de onafhankelijke » arbeider een speciaal tellingsonderwerp te maken.

» Hij meent dat de benaming « ondernemingshoofd », » welke aan de ambachtsman gegeven wordt, niet past, » aangezien men zich niet vertrouwd kan maken met de » gedachte dat de benaming « hoofd » gegeven worde » aan iemand die alleen werkt, omdat het begrip » « hoofd » vooropstelt dat men personeel onder zijn » bevelen heeft.

» Hij meent tot besluit dat het in zake statistiek van » belang is dat types van heterogene aard niet onder één » zelfde benaming verward worden, zoniet zou men ge» vaar lopen zich tot verkeerde gevolgtrekkingen te » laten leiden.

» Verschillende leden steunen het voorstel van de » H. Adan. De H. Morisseaux daarentegen is van mening » dat het dient verworpen. Deze kwestie, zegt hij, werd » grondig door de subcommissie onderzocht en het is » om zeer ernstige redenen dat het woord « ambachts» man » geweerd werd.

» Dit woord heeft geen welomschreven betekenis en » de bepalingen welke de woordenboeken er aan geven » zijn onnauwkeurig. De bedoelde boeken bieden trou» wens weinig verscheidenheid : Littré, Larousse, Besche» relle, de Academie herhalen hetzelfde en copiëren » eensgezind het woordenboek van Trévoux Alle om» schrijven de ambachtsman als « celui qui exerce un » art mécanique, un métier ». Welnu, de locomotief» machinist, de bankwerker in een constructiewerkplaats » oefenen mechanische beroepen uit en toch zal niemand » er aan denken hen als ambachtslieden te bestempelen.

» De bestrater oefent een beroep uit en is geen am» bachtsman. Anderzijds wordt altijd van een schoen» maker, van een kleermaker, van een meubelmaker » gezegd dat zij ambachtslieden zijn, en men bekommert » er zich weinig over of zij voor het publiek of voor een » patroon werken.

» Het onderscheid dat de H. Adan, na de H. M. P. Leroy» Beaulieu, uit dien hoofde wil maken, komt niet in de » practijk voor.

» Wat uit sommige wetten gehaalde bepalingen be» treft, deze zijn eveneens gebrekkig.

» Juist dit jaar heeft de Kamer een reeks interpellaties » gehoord aangaande de opstelling der Kiezerslijsten voor » de werkrechtersraden; van alle zijden beklaagt men » zich over de vaagheid der definities. In dit opzicht » wordt zelfs de herziening van de wet van 1889 ge» vraagd.

» De door de H. Adan beoogde onafhankelijke arbei» der is een ondernemingshoofd. Het is niet omdat hij » geen personeel bezit dat hij buiten deze benaming valt. » Hij is het hoofd van zijn onderneming, zoals de onge» huwde gezinshoofd is. Hij zal geteld worden en daar » de telling zal uitwijzen of hij al dan niet arbeiders » heeft met desgevallend hun aantal, zal het mogelijk » zijn het type van hetgeen de H. Adan een ambachts» man en de subcommissie, naar mijn mening, nauw» keuriger een ondernemingshoofd noemt, van de andere » types af te scheiden ».

b) *Uitvoering der telling.*

De algemene telling der industrieën en der ambachten werd bij de wet van 29 Juni 1896 voorgeschreven.

Ze bevat twee onderscheiden delen :

1° een telling der industrieën en der ambachten (inlichtingen van de categorie A);

2° een telling van de families, waarvan één of meer leden in hoedanigheid van arbeider in de industrieën of ambachten werkzaam zijn (inlichtingen van de categorie B).

Het eerste gedeelte van de telling heeft ten doel de volgende inlichtingen te verzamelen :

1° de aard, de aardrijkskundige verdeling en de oprichtingsdatum van de in België bestaande nijverheidsondernemingen en ambachten, alsmede hun aantal;

2° het aantal ondernemingsbazen, alsmede hun hoedanigheid; het aantal personen die deelnemen aan het bestuur, het beheer en het toezicht, het aantal arbeiders en arbeidsters naar de leeftijdscategorieën;

3° de gewone dagelijkse duur van de arbeid en van de rustpozen;

4° het bedrag der lonen volgens de bijzondere beroepskennissen, het geslacht en de ouderdom;

5° de aard der voortbrengselen van de industrieën en ambachten;

6° het systeem der stoomketels, alsmede hun aantal en de gewone druk in atmosferen; het aantal gebruikte motoren, evenals hun aard en het vermogen van sommige ervan.

Het tweede gedeelte van de telling heeft ten doel volgende inlichtingen in te winnen :

1° de localiteiten waar de nijverheids- en ambachtsarbeiders verblijven en deze waar zij werken;

2° het aantal familiën, alsmede de samenstelling der familiën, waarvan één of meer leden in de nijverheden en ambachten in hoedanigheid van arbeider(s) tewerkgesteld is (zijn);

3° de ouderdom en de geboorteplaats van de arbeiders en hun gezinsleden.

De inlichtingen nopens het eerste gedeelte werden bij de nijverheidsbazen ingewonnen; deze betreffende het tweede gedeelte werden gedeeltelijk uit de bevolkingsregisters geput en aangevuld en nagezien op de plaats waar de arbeiders wonen.

De datum van de telling werd wij Koninklijk Besluit van 22 Juli 1896, waarbij de bijzonderste te volgen regelen en de verplichtingen van de telplichtigen werden bepaald, op 31 October 1896 vastgesteld.

Een louter vormelijke overweging pleitte in het voordeel der maand October; de enige volledige nijverheidstelling had op 15 October 1846 plaats gegrepen, hetzij juist een halve eeuw vroeger. Doch er bestonden eveneens ernstige redenen wat de grond der zaak betreft : het was inderdaad wenselijk dat de telling plaats had op een tijdstip dat een normale bedrijvigheid zou heersen in het grootst mogelijk aantal industrieën; welk ook het gekozen ogenblik weze, men vindt onvermijdelijk ondernemingen die door werkloosheid geplaagd zijn; einde October schijnt deze werkloosheid haar laagste peil te bereiken.

De tellingsverrichtingen verliepen als volgt :

1° *Inlichtingen van de categorie A.*

De gemeentebesturen deden op depouilleringsbladen overbrengen (naar rato van één naam per blad) : naam, voornamen, beroep en woonplaats van alle ondernemingshoofden of van de afgevaardigden-beheerders, directeurs of zaakvoerders van industriële vennootschappen die op deze datum ingeschreven zijn in de bevolkingsregisters, gehouden in uitvoering van de Wet dd. 2 Juni 1856.

Deze besturen moesten daarenboven, op de depouilleringsbladen, waarop zij bovenaan de melding « bijgevoegd blad » aanbrachten, de nijverheidsinrichtingen aanduiden welke op het grondgebied van hun respectieve localiteit gelegen zijn en waarvan de ondernemingshoofden, afgevaardigden-beheerders, directeurs of zaakvoerders elders hun verblijfplaats zouden hebben.

De tellers werden er mede belast ten zetel van elke onderneming zoveel telbladen A (bijlage II) af te geven als er onderscheiden industrieën door de ondernemingsbaas uitgeoefend worden en desnoods aan deze laatste uitleg te verstrekken over de gestelde vragen.

2° *Inlichtingen van de categorie B.*

De gemeentebesturen deden de bladen model B opmaken :

1° naar rato van één blad per famillie, die een huisgezin uitmaakt : naam, voornamen, geslacht, geboorteplaats en -jaar, burgerlijke staat, beroep en woonplaats van alle personen die behoren tot familiën, waarvan één of meer leden als arbeider or arbeidster in de nijverheden of ambachten tewerkgesteld en in de bevolkingsregisters ingeschreven zijn;

2° naar rato van één blad per naam : dezelfde opgave voor alle arbeiders (arbeidsters) in de nijverheid en de ambachten, hetzij deze arbeiders alleen of bij een familie, waarvan zij geen deel uitmaken, wonen, en die in dezelfde registers ingeschreven staan.

Gemeentebedienden werden aangeduid om de bladen B na te zien en aan te vullen.

De telbladen A bestaan uit zeven afdelingen :

Afdeling I. — Algemene inlichtingen;

Afdeling II. — Inlichtingen nopens het personeel;

Afdeling III. — Inlichtingen nopens de gewone duur van het dagelijks werk en van de rustpozen;

Afdeling IV. — Inlichtingen met betrekking op de lonen;

Afdeling V. — Inlichtingen nopens de afgewerkte producten;

Afdeling VI. — Inlichtingen nopens de motoren;

Afdeling VII. — Inlichtingen nopens de stoomtuigen welke dienen om drijfkracht voort te brengen;

Afdeling VIII. — Aanmerkingen : daartoe zijn twee bladzijden voorbehouden.

Buiten de hierboven opgegeven identiteitsaanduidingen vermelden de bladen B inlichtingen betreffende het nijverheidshoofd of de patroon voor wiens rekening de werkman arbeidt en betreffende de toestand van de inrichting waar hij tewerkgesteld is.

c) *Depouillering en voorstelling van de uitkomsten.*

De depouillering van de telling werd volledig gecentraliseerd.

Vooraleer de bewerking werd aangevat, werd tot een volledige verificatie der bescheiden overgegaan. Wat de telling A betreft, deze werd als volgt gedaan :

1° Uit het oogpunt der nalatigheden.

2° Uit het oogpunt van veelvuldige tellingen.

3° Uit het oogpunt van de juistheid der antwoorden.

De hierboven onder 1° en 2° aangehaalde herzieningen zijn, wat de nijverheidstellingen betreft, van buitengewoon belang. Alle documentatiebronnen moeten gebruikt worden om dit deel van het werk tot een goed einde te brengen.

De telling B werd vooral gecontroleerd met betrekking tot de juistheid der antwoorden; de twee andere soorten vergissingen kwamen hier minder voor.

Ten slotte past het in het bijzonder de aandacht te vestigen op de herziening van de gegevens betreffende de nijverheid die thuis uitgeoefend wordt.

De depouillering bestaat uit twee delen :

Enerzijds, deze van de bladen A;

Anderzijds, deze van de bladen B.

Wat de bladen A betreft, heeft men de hiernavermelde tabellen opgemaakt.

In deze opgaven heeft men de nijverheidsafdelingen van de ondernemingen die er verschillende bevatten, als afzonderlijke ondernemingen beschouwd. Deze reeks telt dertien kaders die van de aard van de bedrijvigheid, en voor iedere aard, per gemeente de volgende inlichtingen verstrekken :

Kader I. — Indeling volgens de exploitatiemodaliteiten;

Kader II. — Indeling volgens het aantal arbeiders die ten zetel van de onderneming tewerkgesteld zijn;

Kader III. — Indeling volgens de datum der stichting;

Kader IV. — Indeling volgens het aantal maanden bedrijvigheid in het jaar;

Kader V. — Indeling van de arbeiders volgens geslacht, ouderdom en de periode waarin zij tewerkgesteld zijn;

Kader VI. — Indeling volgens de verhouding van de arbeiders van ieder geslacht en iedere ouderdom;

Kader VII. — Indeling volgens het tijdstip van de arbeid en de arbeidsduur;

Kader VIII. — Indeling volgens het aantal werklieden die enkel overdag arbeiden en de arbeidsduur;

Kader IX. — Indeling volgens het aantal werklieden die enkel 's nachts arbeiden en de arbeidsduur;

Kader X. — Indeling volgens de werklieden die afwisselend 's nachts en overdag arbeiden en de arbeidsduur;

Kader XI. — Indeling van de arbeiders volgens de loonstandaard;

Kader XII. — Indeling van de arbeiders volgens de loonberekeningsmodaliteiten;

Kader XIII. — Indeling volgens het gebruik der motoren.

Ten slotte werden de ondernemingen, welke in kader « A » verspreid geweest waren, opnieuw gegroepeerd in een kader II B; alle verenigde afdelingen werden voorgesteld zoals ze in de werkelijkheid bestaan. De nijverheidsafdelingen, die een zelfde onderneming vormen, werden er in opgesomd in de volgorde der voor de tabel A aangenomen rangschikkingsorde. Dezelfde orde werd gevolgd voor de opsommig der ondernemingen waarin deze afdelingen voorkwamen; de eerste afdeling van elke onderneming diende als grondslag voor de voorstelling.

De depouillering en de voorstelling der gegevens met betrekking tot de bladen B gebeurden volgens de onderstaande tabellen :

Kader XIV. — 1. Indeling per gemeente van de arbeiders en arbeidsters die ten zetel der ondernemingen zijn tewerkgesteld volgens geslacht, ouderdom en burgerlijke staat.

Kader XIV. — 2. Indeling per gemeente, van de thuisarbeiders en arbeidsters volgens geslacht, ouderdom en burgerlijke staat.

Kader XIV. — 3. Zelfde indeling als hierboven, per arrondissement en provincie.

Kader XV. — Algemene indeling van de arbeiders en arbeidsters per gemeente van verblijf en nijverheid.

Kader XVI. — 1. Indeling van de arbeiders en arbeidsters, tewerkgesteld ten zetel van de ondernemingen, per gemeente van verblijf en nijverheid.

Kader XVI. — 2. Indeling van de thuisarbeiders en -arbeidsters.

Kader XVII. — Indeling van kader XVI-1 per arbeidsgemeente.

Kader XVIII. — Indeling van de werkloze arbeiders en arbeidsters per gemeente van verblijf en nijverheid.

Kader XIX. — Verdeling van de arbeiders en arbeidsters van 55 jaar en ouder, tewerkgesteld ten zetel van de ondernemingen, tussen de kleine, halfgrote, grote en zeer grote bedrijven (per gemeente van verblijf en nijverheid).

Kader XX. — Samenstelling der arbeidsgezinnen.

Door « arbeidsgezin » verstaat men de familiale groep, welke uit twee geslachten (vader, moeder en kinderen, weduwnaar of weduwe en kinderen) bestaat en welke onder zijn leden minstens één nijverheids- of ambachtsarbeider (-arbeidster) telt, die buitenhuis in een private onderneming werkt.

De uitkomsten dezer telling werden gepubliceerd in 18 boekdelen, waarvan het laatste in 1901 verscheen. Boekdeel XVIII bevat een uiteenzetting over de methoden en een commentaar over de uitkomsten die, omwille van kun klaarheid en hun nauwkeurigheid, als voorbeeld kunnen gesteld worden.

Wij wijzen hier op de originele werkwijzen, welke voor de depouillering dezer belangrijke onderzoeking gebruikt werden.

HOOFDSTUK VIII.

DE ALGEMENE VOLKSTELLINGEN VAN 1900, 1910, 1920 EN 1930.

De zes in de loop van de voorgaande eeuw gehouden volkstellingen hebben de algemene grondbeginselen dezer uitgebreide ondernemingen vastgelegd. Het zal volstaan een bondig overzicht te geven van enkele, door de omstandigheden aan de onderrichtingen en formulieren opgedrongen wijzigingen.

1. — De algemene volkstelling van 1900.

a) *Tellingsverrichtingen en werkzaamheden van de Centrale Commissie voor de Statistiek.*

Zoals bij de voorgaande tellingen waren de Gemeentebesturen ertoe gehouden de nummering van de huizen en andere gebouwen te controleren en deze desgevallend te verbeteren en aan te vullen. Zoals voorheen dienden de plaatselijke overheden op te nemen :

1° het aantal eigenlijke huizen;

2° het aantal niet tot woonverblijf bestemde gebouwen van alle aard; er diende echter onderscheid gemaakt tussen de door een of meerdere personen bewoonde gebouwen en de andere gebouwen.

Wat de eigenlijke tellingsverrichtingen betreft, werden de in 1890 aangenomen grondbeginselen over het algemeen behouden. De weinige wijzigingen die aangebracht werden, hadden alleenlijk betrekking op punten van ondergeschikt belang, welke voorheen aanleiding gegeven hadden tot toepassingsmoeilijkheden. De enige noemenswaardige wijziging, door de Centrale Commissie voor de Statistiek, die de regels van de telling uitgewerkt heeft, stelde enkel een ingrijpende wijziging voor in de bepaling, voor sommige categorieën van personen, der kenmerken, welke het mogelijk maken het gewoon verblijf van de tijdelijke aanwezigheid in een gemeente te onderscheiden. Deze categorieën zijn : de miliciens onder de wapens en de kloosterlingen. Voortaan zijn de miliciens onder de wapens geacht hun gewoon verblijf behouden te hebben in de gemeente waar hun gezin gevestigd is. De vast gedetacheerde mannelijke en vrouwelijke kloosterlingen worden niet meer geteld in het kloosterhuis, maar wel in de woning waar ze vast gedetacheerd zijn.

Aan het begrip « gezin » werd een meer gepaste definitie gegeven. Het is een enkelvoudige of collectieve eenheid, bestaande hetzij uit een persoon die alleen leeft, hetzij uit de vereniging van twee of meer personen die al dan niet door familiebanden aan elkaar verbonden, gewoonlijk één en hetzelfde huis bewonen en er samen leven.

Gezien het belang dat zij vertoont, dient eveneens gewezen op een wijziging betreffende de statistiek van de landtalen welke ieder inwoner spreken kan.

Bij de telling van 1890 werden de kinderen die nog niet kunnen spreken gerangschikt volgens de taal die het meest gebruikt wordt in het gezin waartoe ze behoorden. Men was van mening dat deze handelwijze geen juiste kijk gaf op de werkelijkheid; bij de telling van 1900 werden deze kinderen dan ook opgeschreven als « geen enkele taal sprekend ».

Een andere nieuwigheid betreffende de statistiek der gesproken talen werd ingevoerd.

Het kwam nuttig voor in deze statistiek de kinderen niet met de volwassenen te verwarren; te dien einde werd de bevolking in twee leeftijdsgroepen ingedeeld : de eerste omvat de kinderen beneden 15 jaar; de tweede de andere telplichtigen.

De depouillering werd nog volgens de decentralisatiemethode uitgevoerd.

b) *Publicatie der uitkomsten.*

De uitkomsten zijn verschenen in twee boekdelen, die de volgende kaders bevatten :

Kader I. — Werkelijke en feitelijke bevolking.
Aantal gezinnen.
Uitgestrektheid en belastbaar inkomen.
Aantal gebouwen.

Kader II. — Werkelijke bevolking volgens de geboorteplaats, de nationaliteit en de burgerlijke staat.

Kader III. — Ouderdom der inwoners (minder dan 15 jaar, 15 jaar tot beneden 55 jaar, 55 jaar en ouder).
Graad van onderricht.
Gesproken landtalen.

Kader IV. — Indeling der personen die in het buitenland geboren zijn volgens hun land van herkomst.

Kader V. — Indeling der inwoners volgens de burgerlijke staat en de graad van onderricht vergeleken met de ouderdom (per gemeente

van 10.000 inwoners en meer, per administratief arrondissement, voor alle gemeenten der provincie, met minstens 5.000 inwoners enerzijds en met minder dan 5.000 inwoners anderzijds).

Kader VI. — a) Opneming per provincie en voor het Rijk, van

1° de nijverheidsberoepen, onderscheid makend tussen de meesters of patroons; de technische bedienden, de toezichters en de arbeiders;

2° de niet-nijverheidsberoepen, ambten of betrekkingen.

b) Opneming, per administratief arrondissement, van dezelfde gegevens als hierboven, doch uitsluitend per beroepsgroepen.

c) Opneming, per administratief arrondissement, van de in het Rijk door minstens 10.000 bewoners uitgeoefende beroepen.

d) Opneming der voornaamste in ieder administratief arrondissement uitgeoefende beroepen en van het daarbij tewerkgestelde personeel.

Kader VII. — Telling der kloosterlingen van beider kunne.

2. — De algemene volkstelling van 1910.

A. *Uitvoering der telling.*

In vergelijking met de voorgaande telling, vertoont de volkstelling op 31 December 1910 een belangrijke innovatie wat de beroepen betreft; daarenboven werden een zeker aantal nieuwe inlichtingen gevraagd.

1° *Duur van het huwelijk en aantal kinderen.*

Terwijl men er zich in 1900 toe beperkt had, zo voor de mannen als voor de vrouwen, enkel hun burgerlijke staat te vragen (t.t.z. of ze ongehuwd, gehuwd, weduwnaar of weduwe of uit de echt gescheiden waren) heeft men in 1910 voor de gehuwde mannen gevraagd de datum van het tegenwoordig huwelijk en het aantal daaruit gesproten kinderen op te geven.

2° *Gesproken talen.*

Wat de gesproken landtalen betreft, werden de kinderen die nog niet kunnen spreken als « geen enkele taal sprekend » opgenomen, dit overeenkomstig de in 1900 getroffen beslissing. Bovendien werd de ouderdom waarop de kinderen kunnen spreken, op 2 jaar bepaald. Deze maatregel was in 1900 niet genomen geweest, wat meebracht dat de Gemeentebesturen willekeurig verschillende ouderdommen hadden vastgesteld. Terwijl het in 1900, voor de personen die twee of drie landtalen machtig waren, volstond melding te maken van deze talen, werd in 1910 gevraagd de taal aan te duiden, waarvan de getelde persoon zich het meest bedient, dit ten einde met grotere nauwkeurigheid het aantal personen te kunnen bepalen die deze of gene landtaal gewoonlijk gebruiken.

3° *Beroepen.*

Nog dieper ingrijpende wijzigingen werden ten aanzien van de beroepen aangebracht. De gegevens zijn talrijker en men heeft een nieuw onderscheid gemaakt dat beter met de werkelijkheid overeenstemt.

a) *Naamlijst.*

In de eerste plaats is de voor de telling van 1910 opgemaakte opgave der beroepen heel wat vollediger dan de voorgaande. De telling van 1900 vermelde slechts 241 beroepen, ambten of betrekkingen; deze van 1910 telt er 406. Deze opgave, een methodische en alfabetische classificatie, deelt de verschillende soorten van bedrijvigheid en de verschillende betrekkingen in per sectie, groep en nummer; daarna geeft zij er de opsomming van in alfabetische volgorde met behoud van hun rangschikkingsnummer. Dit nummer wordt aangebracht op de individuele telkaart.

b) *Nevenberoepen.*

De indeling in hoofd- en andere beroepen werd vervangen door deze in hoofd- en nevenberoepen. Het kwam logischer voor de bedrijvigheden waarvan de opbrengst slechts een aanvulling van de voornaamste bron van inkomsten betekent, als nevenberoepen te beschouwen.

c) *Sociale toestand.*

In 1900 werd alleen voor de nijverheidsberoepen gevraagd naar de sociale toestand van de betrokken persoon. Men maakte een onderscheid tussen meester, technisch bediende, opzichter en arbeiders. Daar het gebleken was dat het onderscheid tussen technisch bediende en opzichter moeilijk kan gemaakt worden, heeft men er van afgezien. De volgende rubrieken werden aangenomen : meester, baas of bedrijfshoofd, bediende of opzichter, arbeider of handlanger; deze indeling bleek meer geschikt om de sociale toestand van de tellingplichtigen nader te bepalen. Daarenboven werden deze aanduidingen niet meer uitsluitend voor de nijverheidsberoepen gevraagd, maar eveneens voor de landbouw- en handelsberoepen, waarin deze betrekkingen vaak voorkomen.

d) *Zonder beroep.*

Voor de personen zonder beroep werd een meer rationele indeling aangenomen.

In 1900, werden alle personen die geen beroep uitoefenden : kinderen, helpers en meerderjarigen in één rubriek opgenomen. Omtrent hun aantal, dat hoger was dan het aantal personen die een beroep uitoefenden of een ambt of een betrekking bekleedden, werd geen uitleg verstrekt. Ten einde een nauwkeuriger, meer met de werkelijker toestand overeenstemmende opgave te bekomen werden de beroepslozen gesplitst naargelang ze al dan niet gezinshoofd zijn.

Men heeft dus :

1° de gezinshoofden zonder beroep.

Degenen die geen gezinshoofd zijn werden in twee categorieën verdeeld;

2° degenen die afhangen van een gezinshoofd.

Bijvoorbeeld de niet gescheiden levende gehuwde vrouwen, de kinderen die met hun ouders samenleven of bij andere personen inwonen, de door hun gehuwde kinderen of andere gezinnen opgenomen ouderlingen en in het algemeen al degenen die leven van het inkomen of de arbeid van de persoon met wie ze samenwonen.

Al deze personen (niet-gezinshoofden, zonder beroep) zijn gerangschikt bij het door hun voedstervader uitgeoefend beroep. Die aanwijzing werd bekomen door de vermelding op hun individuele kaart, van het beroep van de voedstervader, vermelding welke toegevoegd is aan degene die op hen persoonlijk betrekking heeft.

Een uitzondering werd nochtans gemaakt voor de in een godshuis, een gasthuis, een klooster, een toevluchtsoord, enz... ondergebrachte personen, die geen deel uitmaken van de familie van het gezinshoofd, t.t.z. de directeur, de overste, enz...

Zo ook wordt het beroep van de voedstervader niet aangeduid, wanneer deze in het buitenland verblijft of zich op een andere plaats dan zijn familie gevestigd heeft.

Dit is, onder meer, het geval voor sommige gezinnen waarvan de voedstervader in Amerika of in Kongo werkzaam is.

Het geval werd voorzien dat het gezinshoofd zelf noch beroep noch betrekking uitoefent. Deze inlichting wordt verstrekt aan de hand van een bijzondere vermelding op de individuele kaarten;

3° degenen die het gezinshoofd in het uitoefenen van zijn bedrijf gewoonlijk behulpzaam zijn, bv. de vrouw van de groothandelaars, van de waard die de winkel of het koffiehuis doet met haar echtgenoot of tijdens zijn afwezigheid, de zoon van de ambachtsman, de dochter van de arbeidster, die werken in de werkplaats van hun vader of hun moeder, de kinderen van de landbouwer die helpen bij het werk op de hoeve, en in het algemeen al degenen die zonder een beroep uit te oefenen als helpers het hoofd van het gezin waarvan ze deelmaken, ten dienste staan.

De personen van deze categorieën moeten niet-loontrekkenden zijn, en het helpen van het gezinshoofd als bijzonderste bezigheid hebben. Worden dan ook niet als « helpers » aangezien, de scholieren en de

scholiersters, kinderen van landbouwers, die hun ouders slechts tijdelijk behulpzaam zijn.

Deze classificaties maken het mogelijk de grote indeling der inwoners in actieve en niet-actieve bevolking op te maken. Ze verschaffen het middel bij het beroep waarvan ze leven zonder het uit te oefenen in te delen : enerzijds degenen die er zich toe bepalen het gezinshoofd te helpen, anderzijds degenen die ervan afhangen, en ten slotte de andere personen zonder beroep te tellen, die samengesteld zijn uit :

1° de gezinshoofden zonder beroep;

2° degenen die afhangen van een gezinshoofd die zelf geen beroep of betrekking uitoefent.

4° Huizen en woningen.

Zoals in 1900, omvatte de telling van 1910 buiten de nummering der gebouwen, waartoe voorafgaandelijk diende overgegaan, een opname van de huizen en gebouwen.

Daarenboven heeft de Dienst van de Algemene Statistiek het nuttig geacht, ter gelegenheid van deze telling tot een opnamen van de woningen over te gaan.

Dit gedeelte bestond niet in 1900; het is geheel nieuw.

De inlichtingen werden ingewonnen door middel van speciale woningkaarten, die door de tellers tegelijk met de gezinskaart, rondgedeeld en ingezameld werden en waarop de betrokkenen de volgende aanduidingen dienden aan te brengen :

— Het aantal personen waaruit het gezin is samengesteld;

— Het aantal woonvertrekken, welke dienen als woonst voor het gezin;

— Of het ganse huis door het gezin alleen bewoond wordt. Wat de depouillering betreft, werd dezelfde werkwijze als in 1900 toegepast.

Nochtans werd voor de beroepen een proefneming tot centralisatie van de depouillering gedaan.

B. *Publicatie en uitkomsten.*

De uitkomsten der telling verschenen in vijf boekdelen, welke, van het oogpunt der tabels uit, volgende opgaven bevatten :

Kader I. — Werkelijke en feitelijke bevolking, gezin, grondgebied en gebouw (uitkomsten per gemeente).

Kader II. — Indeling der werkelijke bevolking volgens geboorteplaats, de nationaliteit en de burgerlijke staat (uitkomsten per gemeente).

Kader III. — Indeling der inwoners per leeftijdsgroep en volgens de graad van onderricht (uitkomsten per gemeente).

Kader IV. — Indeling der inwoners volgens de talen die zij spreken en volgens de taal die ze verklaren het meest te gebruiken (uitkomsten per gemeente).

Kader V. — Indeling der in het buitenland geboren inwoners volgens het land van herkomst (uitkomsten per provincie, per arrondissement en per gemeente waar het aantal dezer inwoners honderd duizend bereikt).

Kader VI. — Indeling der inwoners van vreemde nationaliteit volgens het nationaliteitsland (zelfde spreiding als voor Kader V).

Kader VII. — Indeling der inwoners volgens de burgerlijke staat, de met de ouderdom vergeleken graad van onderricht en de speciale maandelijkse opgave der in 1909 en 1910 geboren kinderen (uitkomsten per provincie, per administratief arrondissement en voor alle gemeenten van elke provincie met 5.000 inwoners en minder, alle gemeenten van elke provincie met minder dan 5.000 inwoners en de gemeenten met 10.000 inwoners en meer).

Kader VIII. — Indeling der gehuwde paren volgens het aantal kinderen en de duur van het huwelijk (uitkomsten per provincie, administratief arrondissement, groepen van gemeenten en voor de Antwerpse, Brusselse, Gentse en Luikse agglomeraties).

Kader IX. — Speciale opgave der woningen (uitkomsten per gemeente met 10.000 inwoners en meer, met dit verschil nochtans dat voor iedere gemeente met 50.000 inwoners melding gemaakt wordt van het aantal gezinnen die een huis geheel of gedeeltelijk bewonen).

Kader X. — Telling der kloosterlingen.

Kader XI. — Telling der beroepen :

a) voor het Rijk ; volgens de hoofdberoepen en -betrekkingen;

b) voor de administratieve arrondissementen en provincies : volgens de voornaamste beroepen, ambten, betrekkingen van ieder arrondissement;

c) zelfde indeling voor de steden met honderd duizend inwoners en meer, deze met vijf en twintig duizend tot honderd duizend inwoners, en voor de Antwerpse, Luikse, Brusselse en Gentse agglomeraties;

d) burgerlijke staat voor het Rijk;

e) aantal personen die een hoofd- en een bijroep uitoefenen, per administratief arrondissement en per provincie;

f) hoofdberoepen, -ambten of -betrekkingen der vreemdelingen in België.

C. *Werkzaamheden van de Centrale Commissie voor de Statistiek.*

Zoals gebruikelijk, is de Centrale Commissie voor de Statistiek, op aanvraag van de Minister van Binnenlandse Zaken en van Landbouw, overgegaan tot een algehele herziening van de besluiten, onderrichtingen en bescheiden betreffende deze algemene volkstelling, en zij stelt deze overheid in kennis van de wijzigingen welke volgens haar mening zouden dienen aangebracht.

Toen de Minister dit verzoek aan de Commissie overmaakte, had hij de aandacht gevestigd op sommige punten die, volgens hem, studie van het organisatieplan der telling, de bijzondere aandacht dienden gaande te houden.

Deze punten waren de volgende :

1) Bestaat er aanleiding om, zoals Vlaamse verenigingen door aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers en aan de Senaat gedane voorstellen vroegen, in de plaats van de in 1900 aangewende methode de vraag te stellen : « Welk is uw moedertaal of welke taal spreekt U gewoonlijk? »

Wat deze vraag van de Minister betreft stelde de Commissie voor geen wijzigingen aan de vroegere bewoordingen der vraag aan te brengen en er niets aan toe te voegen. In talrijke gevallen immers zou het antwoord betreffende de moedertaal onmogelijk kunnen verstrekt worden.

Anderzijds, voorzag de Commissie in het stellen van nieuwe vragen betreffende de gewoonlijk gesproken taal meer bezwaren en moeilijkheden dan voordelen.

Immers, voor degenen die de beide landtalen zonder voorkeur gebruiken, zou het dikwijls lastig zijn aan te duiden welke taal zij gewoonlijk spreken, en men zag in deze vraag een omstandigheid die wantrouwen zou wekken en nadeel zou berokkenen aan de oprechtheid der antwoorden.

De Regering sloot zich niet aan bij het advies van de Commissie en, zoals wij hiervoren reeds aanduiden, laste zij de vraag betreffende de meest gesproken taal in.

2) In 1900 had men beslist dat de kinderen die nog niet konden spreken, als geen enkele taal sprekend zouden ingeschreven worden.

Zou deze vraag geen te grote speelruimte laten aan de persoonlijke beoordeling der tellers?

Was het, teneinde toepassingsmeningsverschillen te vermijden, niet beter de vraag te stellen : « Tot welke leeftijd moeten de kinderen als geen taal sprekend beschouwd worden? » Ofwel aan de zeer jonge kinderen de taal toekennen van het gezin waarvan zij deeluitmaken?

De Centrale Commissie voor de Statistiek sprak als haar mening uit dat het beter zou zijn als stelregel te nemen dat de kinderen beneden de twee jaar zouden opgenomen, als of zij geen enkele taal spreken.

De Regering sloot zich bij dit laatste voorstel aan.

3) Van verschillende zijden, aldus het ministerieel schrijven, werd de wens naar voren gebracht dat er in de telling gegevens zouden kunnen gevonden worden betreffende de samenstelling der gezinnen onder oogpunt van het aantal kinderen.

Niettegenstaande het aandringen van een lid der Commissie, werd geen enkele speciale vragenlijst aan de gezinskaart toegevoegd om inlichtingen betreffende de vruchtbaarheid der huwelijken, het aantal kinderen per familie en de sterfgevallen onder deze kinderen in te winnen.

De Centrale Commissie oordeelde dat het beter was zich te beperken tot het aantal levende kinderen van ieder gehuwd man en tot de duur van het huwelijk waaruit deze kinderen gesproten zijn.

De Regering trad deze zienswijze bij.

4) Het Internationaal Statistisch Congres van Sint-Petersburg had in 1897 de wens uitgedrukt dat een opname zou uitgevoerd worden van de grote gebrekkelijkheden waardoor de tellingplichtigen aangetast zijn (blindheid, doofstomheid, onnozelheid, enz.).

De Commissie heeft geen gevolg gegeven aan deze wens omdat deze opname onoverbrugbare uitvoeringsmoeilijkheden zou met zich brengen.

De Minister van Binnenlandse Zaken stemde met dit voorstel in.

5) Vervolgens diende de Centrale Commissie voor de Statistiek zich bezig te houden met de telling der beroepen. Wij hebben vroeger, toen gehandeld werd over de uitvoering van deze speciale telling in 1900 reeds uiteengezet welke de resultaten waren van deze studies.

3. — De algemene volkstelling van 1920.

A. *Werkzaamheden van de Centrale Commissie voor de Statistiek.*

In zitting van 2 April 1920 werd de algemene volkstelling van 1920 voor de eerste maal aan de Centrale Commissie voor de Statistiek voorgelegd.

Zij maakte het onderwerp van meerdere verslagen uit. Het eerste is van de hand van de H. Nicolaï; volgende punten worden er in behandeld.

a) *Datum der telling.*

Na onderzoek van de sinds Pasen uitgebrachte overwegingen betreffende de datum van 31 December, oordeelde de Subcommissie dat deze datum diende behouden, dit met het oog op de noodzakelijkheid de vergelijkbaarheid tussen de uitkomsten van de telling en deze van de voorgaande tellingen te verzekeren.

b) Wat de *nummering der huizen* betreft, werd in vergelijking met 1910, geen enkele wijziging aangebracht.

Voor de telling der gebouwen, werden enkele wijzigingen en toevoegingen vooropgezet. Zij voorzagen onder meer de opnamen der noodwoningen, zij lieten de bijzondere telling toe van :

1° de in opbouw zijnde huizen;

2° de in heropbouw zijnde woningen;

3° de geheel of gedeeltelijk vernielde woningen en waaraan niet gewerkt wordt.

c) Wat het *voorwerp van de telling* betreft, stelde de Commissie voor dit tot de eigenlijke demografische gegevens te beperken, aldus gevolg gevend aan de wens van de Regering om de onkonsten in te krimpen.

De telling zou onder meer slaan op het aantal inwoners, de graad van verwantschap van deze laatsten met het gezinshoofd, het geslacht, de geboortedatum en -plaats, de burgerlijke staat, de verblijfplaats, de nationaliteit en het aantal uit elk gezin gesproten kinderen.

Teneinde de onkosten der telling te verminderen, zouden het onderricht, de gesproken landtalen en de beroepen weggelaten worden.

Er dient ten andere op gewezen dat de Commissie haar opwerpingen betreffende de juistheid der taaltelling hernieuwde. Deze telling wordt door soms eigenaardige bezorgheden beïnvloed en zij loopt gevaar een gebrek aan oprechtheid te vertonen. Door ze weg te laten zou men de telling ontdoen van al datgene wat aanleiding tot betwisting zou kunnen geven.

Dezelfde bemerking werd gemaakt aangaande de graad van onderricht.

Wat de beroepsstatistiek aangaat, was de Commissie van mening dat deze niet dienden opgemaakt omdat de economische toestand van het land geen normale telling mogelijk maakte.

De Regering beaamde het advies van de Commissie niet en zij besliste dat de telling eveneens zou betrekking hebben op de drie punten, welke naar het oordeel van dit College moesten weggelaten worden.

De Commissie had zelfs aan de Regering voorgesteld de taak van de Gemeentebesturen te verlichten, door het Centraal Tellingsbureau zelf met het opmaken der individuele telkaarten te gelasten.

De Regering besliste terecht, dat geen gevolg diende gegeven aan dit desideratum van de Commissie.

Daar deze Gemeentebesturen inderdaad de gezinskaarten te hunner beschikking moesten hebben, konden zij ze niet voor gebruik overlaten aan het Centraal Bureau, waarvan het personeel aanzienlijk zou dienen vermeerderd.

Nadat de Centrale Commissie voor de Statistiek in kennis was gesteld van deze beslissing, vatte zij het onderzoek van alle voorgestelde vragen aan.

Een tweede verslag werd door de H. Julin opgesteld; het betreft de telling der beroepen, Twee bijzondere punten hielden de aandacht gaande. Het eerste betreft de juiste definitie van de sociale of economische toestand der hoofden van nijverheden, der ondernemingshoofden en der bazen, van bedienden en arbeiders.

De volgende definities werden aangenomen :

Het ondernemingshoofd in een nijverheid of een ambacht is hij, die met zijn eigen outillering, de fabricage, de behandeling of de bereiding van onverschillig welke koopwaar ter hand neemt hetzij alleen, hetzij met de medewerking van door hem bezoldigde personen.

In een handelsonderneming is het industriehoofd, hij die te zijnen voordele onverschillig welke koopwaar opnieuw verkoopt of die voor de rekening van anderen, en die mits vergoeding, bank-, wissel-, verzekerings-, consignatie- of commissieverrichtingen uitvoert, hetzij alleen, hetzij met de medewerking van door hem bezoldigde of tegen commissieloon werkende bedienden.

De arbeider is hij die, mits loon, in een onderneming, nijverheid of handel handenarbeid verricht.

Worden als bedienden beschouwd, zij die voor een ondernemingshoofd andere dan handenarbeid verrichten, het werk der bedienden leiden of er toezicht op houden of zich met de afzet der producten bezighouden.

In deze nijverheids- of handelsvennootschappen, worden de afgevaardigden-beheerders, of bij hun ontstentenis, de beheerders, de directeurs of personen die een gelijkaardige titel voeren die aan het hoofd van een bedrijf staan, als ondernemingshoofden beschouwd.

Het verslag van de H. Julin behandelde daarna enkele bijzondere gevallen en in het bijzonder dit van de thuisarbeiders.

Al dadelijk bleek dat de zeer eenvoudige vragen die tijdens een algemene volkstelling kunnen gesteld worden, volkomen ontoereikend zijn om de menigvuldige en ingewikkelde vraagstukken betreffende de thuisarbeiders op te lossen.

Het verslag eindigde met enkele beschouwingen over het onderzoek van het vraagstuk der werkloosheid tijdens de volkstelling.

De Commissie oordeelde, met haar verslaggever, dat het niet ter gelegenheid van deze opname is dat men statistieken van de werkloosheid moest opmaken. Een derde verslag werd voorgelegd door de H. Velghe. Het heeft betrekking op de taaltelling en laat zich in het bijzonder in met de door de « Société de littérature wallonne » gevraagde telling der gewestspraken.

Na een grondig onderzoek van het vraagstuk, oordeelde de Centrale Commissie voor de Statistiek dat kwesties als deze waarmee de « Société de littérature wallonne » zich, met volle recht, om bekommert, alleen kunnen opgehelderd worden door methodische en wetenschappelijke

onderzoekingen, die zich over een grote tijdspanne uitstrekken, en die toevertrouwd zijn aan een bevoegd en schrander personeel, dat tot zending zou hebben regelmatig de gegevens te controleren, welke zij zouden gelast zijn in te winnen.

De Centrale Commissie voor de Statistiek was van mening dat er niet tot hun opname kon bijgedragen worden door de elementaire verrichtingen van een eenvoudige telling.

Drie nieuwe vraagstukken werden nog door de Commissie voor de Statistiek ter studie genomen. Vooreerst de telling van de tot het bezettingsleger behorende personen, van de geteisterden en geëvacueerden der verwoeste gewesten.

Deze vraagstukken werden volgens de in 1947 toegepaste methode opgelost (verslagen van de H. Sauveur).

Ten derde, de invoering van een gezinshoofdkaart.

Deze kaart, die door de tellers, aan de hand van de gegevens van de gezinskaart opgemaakt werden, liet het opmaken van statistische tabellen toe, welke, onder verschillende oogpunten, de samenstelling van het gezin weergeven evenals de wijze waarop aan essentiële behoeften van ieder soortgelijke groepering tegemoet gekomen werd, onder meer wat de woning betreft.

Het was de eerste maal dat er in België een statistische onderzoeking omtrent de gezinnen uitgevoerd werd.

Deze laatste waren, tot nu toe, bij de telling, alleen als opname-eenheid gebruikt geworden.

Stippen wij ten slotte aan dat de Centrale Commissie voor de Statistiek door de Minister van Financiën geraadpleegd werd betreffende het vraagstuk of men in de aanplakbrief, die de telling aankondigt, de melding dat deze verrichting geen enkel fiscaal karakter vertoont, moet behouden of afschaffen. Na langdurige besprekingen, stelde de Commissie het behoud van deze melding voor aan de Regering, die het aanvaardde.

B. *Uitvoering van de telling.*

Bij de depouillering bediende men zich van de centralisatiemethode; men gebruikte statistiekmachines, types Hollerich en Powers (perforeer-, verificatie- en trieermachines).

De depouillering van het statistisch materiaal der weinig belangrijke gemeenten is echter nog met de hand uitgevoerd geworden.

Anderzijds werden de Gemeentebesturen met de uitvoering van geen enkele depouillering meer gelast. Het past hier nog enkele, aan de op de gezinskaarten gevraagde inlichtingen toegebrachte wijzigingen, te vermelden :

1° *Duur van het huwelijk en aantal kinderen.*

In 1910 werd aan de gehuwde mannen enkel gevraagd het aantal uit hun huidige echt gesproten kinderen aan te duiden. Daar de Controle der antwoorden uitgewezen had dat sommige, sedert minder dan een jaar of van een tot twee jaren gehuwde paren, vijf of zes uit het huidig huwelijk gesproten levende kinderen hadden opgegeven, werd het nuttig geoordeeld op de gezinskaart een vraag in te lassen betreffende het aantal door het huidig huwelijk gewettigde kinderen.

Deze vraag werd evenwel dikwijls verkeerd begrepen en in vele gevallen werd er bij de depouillering geen rekening gehouden met de bekomen antwoorden.

2° *Beroepen.*

Te dien opzichte hebben de onderrichtingen van 1910 enkel detailwijzigingen ondergaan. De momenteel zonder betrekking zijnde telplichtigen, inzonderheid de werklozen werden verzocht het beroep te vermelden dat zij vroeger uitoefenden.

De betekenis van de termen : bedrijfshoofd, arbeider en bediende werd door het rondschrijven van 17 October 1920 duidelijk omschreven.

3° *Woningen.*

De vragen betreffende de woningen die in 1910 het onderwerp van een speciaal bulletijn uitmaakten, werden in 1920 bovenaam de gezinskaart aangebracht, dit teneinde desgevallend een algemene telling der woningen mogelijk te maken.

4° *Gezinshoofdkaarten.*

De invoering van de gezinshoofdkaart is een nieuwigheid.

Wanneer de teller de gezinskaarten depouilleert, maakt hij een individuele steekkaart op voor de gezinshoofden, alsmede voor elke persoon die op de telkaarten voorkomt. De gezinshoofden als zodanig worden alzo in de massa der telplichtigen opgeslorpt.

Het bleek belangwekkend de gezinshoofden afzonderlijk, op speciale telkaarten, op te nemen. Buiten de eerste overschrijving op de individuele telkaarten, werden zij op de speciale kaarten overgeschreven. De inlichtingen, welke van de gezinskaarten op deze kaarten werden overgebracht, vertonen vooreerst een individueel karakter : geslacht, geboortedatum, burgerlijke staat, beroepen, functies of betrekking, geboorteplaats, land van nationaliteit; vervolgens een gemeenschappelijk karakter voor het huisgezin : aantal leden waaruit het gezin bestaat, aard der familiebanden die bestaan tussen de leden waaruit het gezin samengesteld is en het gezinshoofd, het al dan niet tegenwoordig zijn van dienstboden in het gezin. Ten slotte diende de kaart nog voor de overschrijving van de gegevens der gezinskaarten nopens de woningen, alsmede van de antwoorden op de vraag : « Bezet het gezin alleen het ganse huis? »

Door het opmaken van deze speciale kaarten voor de gezinshoofden, beoogde men cijfergegevens in te winnen betreffende de gezinshoofden zelf alsmede betreffende hun indeling naar geslacht, beroep, geboorteplaats, enz. Daarnaast rekende men er op de grondslagen te kunnen leggen van een statistiek van de families wat hun belangrijkheid betreft, enz...; ten slotte had men het inzicht een statistiek van de woningen in verhouding met het aantal vertrekken en de grootte der gezinnen op te zetten.

Een zeker aantal van deze ontwerpen werden uitgevoerd, ten minste voor de gemeenten met 10.000 inwoners en meer. Om bezuinigingsredenen kan de depouillering van de gezinskaarten niet zo grondig als gewenst uitgevoerd worden. De bekomen uitslagen bewijzen echter dat de invoering van de gezinskaarten een vooruitgang betekent, t.t.z. een nuttige aanvulling van de bewerkingsverrichtingen, zoals deze vóór 1920 uitgevoerd werden.

Ten opzichte van de gezinshoofdkaarten werden twee bemerkingen geopperd, die op de gevolgde methode betrekking hebben.

Eerstens hadden een zeker aantal tellers slechts kaarten voor de gezinshoofden opgemaakt, aldus nalatend de individuele kaarten voor deze personen in te vullen. Deze vergissing heeft aanleiding gegeven tot het terugzenden van een groot aantal bescheiden aan de Gemeentebesturen.

Anderzijds waren de antwoorden betreffende de dienstboden en meiden zo onbetrouwbaar dat men zich verplicht gezien heeft van hun benuttiging af te zien.

C. *Publicatie der uitkomsten.*

Om bezuinigingsredenen, werd de aan sommige uitkomsten gegeven omvang verminderd. Alleen de belangrijke gegevens werden in druk gebracht.

1° *Wijzigingen aan de voorstellingstabellen van de volkstelling van 1910.*

De gegevens betreffende het aantal inwoners, die deeluitmaken van de bevolking van gewoon verblijf en die zich op het ogenblik der telling in een andere Belgische gemeente of in het buitenland bevinden, werden weggelaten; men heeft er zich toe beperkt de indeling van de werkelijke bevolking naar het geslacht weer te geven. Tevens werden de cijfergegevens betreffende de feitelijke bevolking niet meer opgenomen; de redenen van deze weglating staan hoger aangegeven.

Het kader I waarin deze elementen voorheen voorkwamen, bevat anderzijds, bij de algemene samenvatting, de vroeger niet opgemaakte indeling van de gezinshoofden per provincie en naar het geslacht.

Het kader II van de volkstelling van 1910 deelde de inwoners van Belgische of vreemde nationaliteit in naargelang zij in België of in het buitenland geboren waren. Dit laatste onderscheid viel in 1920 weg.

Daarnaast maakte de indeling van de bevolking volgens de burgerlijke staat, die in 1910 eveneens in kader II

begrepen was, in 1920 het onderwerp van kader IV uit, doch de uitvoerige inlichtingen zijn nog slechts gepubliceerd voor de gemeenten met 2.000 inwoners en meer; deze voor de gemeenten minder dan 2.000 inwoners zijn gegroepeerd.

De indeling van de in het buitenland geboren inwoners volgens hun land van oorsprong en deze van de inwoners van vreemde nationaliteit volgens hun land van nationaliteit, welke in 1910 in kaders V en VI voorkwamen, komt in de telling van 1920 in kader II, secties D en E, voor; maar instede van opgemaakt te zijn voor de gemeenten met ten minste 100 inwoners, gebeurt dit nu slechts per arrondissement.

De voorstelling van de uitkomsten wat de indeling van de inwoners betreft, volgens de talen die ze machtig zijn en volgens deze waarvan ze verklaard hebben zich het meest te bedienen, heeft geen veranderingen ondergaan, uitgezonderd bij de samenvatting, waar de indeling van de inwoners van 15 jaar en meer; met betrekking tot deze twee oogpunten, niet behouden bleef.

De indeling der inwoners per leeftijdsgroepen en volgens de graad van onderricht (kader III van de telling van 1910) werd niet meer opgemaakt; men heeft zich beperkt tot de indeling in kader IV der telling van 1920, van de inwoners volgens hun geslacht en graad van onderricht. Deze inlichtingen zijn opgemaakt, per gemeente, voor de lokaliteiten met een zeker belangrijkheid zijn de inlichtingen per gemeente en voor de andere lokaliteiten per groepen van gemeenten voorgesteld.

Gezien het belang dat het woningsvraagstuk in de huidige omstandigheden vertoont, hebben de uitkomsten van de woningtelling in 1922 het voorwerp uitgemaakt van een speciale en omstandige publicatie, die van een volledige ontleding vergezeld ging.

Wat de uitkomsten van de telling nopens de beroepen betreft, deze werden in 1920 beknopt weergegeven.

De verzamelde inlichtingen betreffende de afhankelijke personen werden niet meer gebruikt voor de weergave van de bestanddelen van de niet-actieve bevolking, die in de publicatie van 1910 een gedeelte van kader XI innam; de indeling van de inwoners volgens de beroepen werd nog slechts gegeven per arrondissement en per beroepengroep; de indeling volgens leeftijdsgroepen en burgerlijke staat der een beroep uitoefenende inwoners werd weggelaten.

Een grote uitbreiding werd echter gegeven aan de voorstelling van de uitkomsten van de indeling van de beroepen, uitgeoefend door de inwoners van de grote stedelijke agglomeraties; de indeling van de inwoners volgens de burgerlijke staat en de met de ouderdom vergeleken graad van onderricht, welke vroeger voor de gemeenten met 10.000 inwoners en meer werd gepubliceerd, is nog slechts voor de gemeenten met 20.000 inwoners en meer opgemaakt geworden.

2° *Huizen en gebouwen.*

Deze telling bevat uitgebreider inlichtingen dan dit in 1910 het geval was; de telling was noodzakelijk geworden door de bijzondere toestand waarin de woningen zich na de oorlog bevonden.

Deze inlichtingen werden hoger in detail opgegeven.

3° *Woningen.*

Daar het woningsvraagstuk een plaats inneemt onder de voornaamste huidige bekommernissen, bleek het nuttig eerst en vooral de depouillering aan te vatten van de antwoorden, welke dienaangaande op de gezinskaart voorkwamen. Deze bewerking werd uitgevoerd door het tijdelijk Centraal Bureau, dat bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Volksgezondheid werd opgericht. De uitkomsten ervan werden in een speciale brochure gepubliceerd, die in 1922 van de pers kwam.

4° *Telling in de omschrijvingen Eupen en Malmedy.*

De volkstelling in het aan België, ingevolge het verdrag van Versailles, toegevoegde grondgebied, werd uitgevoerd door de Koninklijke Hoge Commissaris, Generaal Baron Baltia, overeenkomstig de voor de telling in België aangenomen werkwijzen.

De inlichtingen, die op de gezinskaarten voorkomen, werden door de plaatselijke tellers op individuele steekkaarten overgebracht, waarvan de depouillering te Brussel door het tijdelijk Centraal Bureau werd uitgevoerd. De uitslagen van de telling komen voor in de speciale kaders, welke op het einde van boekdeel III der publicatie ingelast zijn.

4. — De algemene volkstelling van 1930.

a) *Werkzaamheden van de Centrale Commissie voor de Statistiek.*

Het Bulletin van de Centrale Commissie voor de Statistiek geeft de samenvatting der besprekingen, die tijdens de voorbereiding der telling van 1930 in de schoot van dit College gevoerd werden.

Het bevat een verslag van de H. J. Jacquart, met betrekking tot de door de Administratie voorgelegde ontwerpen, alsmede een nota van de H. Van de Weijer nopens een ontwerp van studie betreffende de wijze waarop de bevolking van het land moet ingedeeld worden.

De in vergelijking met 1920 in 1930 aangebrachte wijzigingen, welke de goedkeuring van de Commissie mochten wegdragen, kunnen als volgt samengevat worden :

1° *De telling der vreemdelingen.*

Sedert enkele jaren hebben de omzendbrieven van het Ministerie van Justitie de inschrijving der vreemdelingen in het bevolkingsregister geregeld. De vreemdelingen, die een verblijf van korte duur in België moeten houden of die er zich definitief vestigen, dienen vooreerst een vergunning voor beperkt verblijf te bekomen en in het vreemdelingenregister ingeschreven te zijn. Slechts na verstrijking van een termijn van vier maanden kunnen zij in het bevolkingsregister ingeschreven worden. Daaruit vloeit voort dat een zeker aantal inwoners, die de gewone voorwaarden verenigen, niet in het bevolkingsregister ingeschreven zijn. Nochtans maken zij deel uit van de werkelijke bevolking van het land. Daarom moesten zij geteld worden.

Te dien einde zijn er twee nieuwe vragen bijgekomen op de gezinskaart en op de speciale persoonlijke kaart, te weten : geldt het een buitenlander, er bijvoegen : sedert wanneer verblijft U in België? Heeft U al dan niet een vergunning tot definitief verblijf aangevraagd?

De tellingsonderrichtingen schreven trouwens voor dat de vreemdelingen, die naar België gekomen zijn, met het inzicht er hun verblijf te vestigen, dienen geteld te worden indien zij sedert 15 dagen in het land vertoeven, zonder het feit in aanmerking te nemen of ze al dan niet een vergunning tot definitief verblijf bezitten.

2° *Duur van het huwelijk en aantal kinderen.*

In 1910 had men er zich toe beperkt de gehuwde mannen het aantal uit hun huidig huwelijk gesproten kinderen te doen opgeven. Zoals we hoger reeds zegden had de controle van de antwoorden uitgewezen dat een zeker aantal paren, die minder dan één jaar of één tot twee jaar gehuwd waren, vijf of zes uit het huidig huwelijk gesproten kinderen hadden opgegeven. In 1920 kwam het nuttig voor de gezinskaart aan te vullen met een vraag betreffende het aantal door het huidig huwelijk gewettigde levende kinderen. Doch aangezien deze vraag vaak slecht begrepen geworden is, werden de bekomen antwoorden bij de depouillering niet in aanmerking genomen.

Ten aanzien van deze gevolgen, werd volgende formule aangenomen.

Voor de telling van 1930, aanduiden :

1° Of de getelde persoon ongehuwd, gehuwd, in weduwstaat of uit de echt gescheiden is.

2° Gebeurlijk de datum van het huidig huwelijk, van de echtscheiding of van het overlijden van de gewezen echtgenoot.

3° Voor de gehuwde mannen, weduwnaars of weduwen, het aantal nog in leven zijnde kinderen.

Het aantal kinderen dat in 1930 in deze kolom voor een gehuwd man diende vermeld is het aantal uit het huidig huwelijk gesproten kinderen, zonder, in voorkomend geval, rekening te houden met de kinderen die uit een voorgaand, door echtscheiding of overlijden ontbonden huwelijk zijn geboren. Voor de weduwnaars of

weduwen die op 31 December 1930 niet hertrouwd waren, moeten in 1930 de uit het laatste huwelijk gesproten kinderen opgegeven worden.

3° *Beroepen.*

In dit opzicht hebben de onderrichtingen van 1920 slechts wijzigingen van ondergeschikt belang ondergaan.

Er werd een nieuwe bepaling gegeven aan de termen « helper » of « helpster », welke voortaan enkel toepasselijk waren op de familieleden die het gezinshoofd gewoonlijk helpen in de uitoefening van zijn beroep.

Voor de telling van 1930 worden deze termen toegepast op de gezinsleden, die, zonder hiervoor loon te ontvangen, een ander lid van het gezin doorgaans behulpzaam zijn in het uitoefenen van zijn beroep.

4° *Familiekaart.*

Deze nieuwe kaart werd ingevoerd met het doel demografische en sociale studiën te ondernemen. Het betreft de familiekaart.

Deze kaart dient uitsluitend door de gehuwde mannen ingevuld te worden.

Zij bevat de inlichtingen nopens de geboorteplaats en -datum van de echtelingen, hun beroep, het aantal uit hun huidig huwelijk gesproten kinderen, het aantal nog in leven zijnde kinderen, met aanduiding van de geboortedatum van deze laatsten.

5° *De telling van de huizen en woningen.*

Deze telling heeft aanleiding gegeven tot de invoering van speciale telkaarten. Terwijl de Administratie bij de voorafgaande tellingen genoegen nam met de bij de nummering der woningen uitgevoerde globale opnamen der huizen en gebouwen, werd er voor de telling van 1930 een speciale telkaart ingevoerd, die voor ieder genummerd of niet genummerd gebouw moest ingevuld worden en dewelke gegevens inhield betreffende de aard van het gebouw, het aantal vertrekken, het aantal woningen en het aantal gezinnen waardoor ze bewoond worden, alsmede andere gegevens van demografische aard nopens de ligging van het gebouw in de gemeente.

Anderzijds werd in de gemeenten met vijfduizend inwoners en meer, tegelijkertijd met de telling der huizen, de telling der woningen uitgevoerd.

Deze telling had betrekking op het aantal vertrekken waaruit iedere woning samengesteld is, het aantal personen die ze bewonen, de maatschappelijke toestand van het gezinshoofd, enz... Deze woningkaarten werden door de tellers ingevuld.

Deze opnamen gebeurden trouwens op 15 Augustus 1930, en wel terzelfdertijd met de nummering der huizen en andere gebouwen. Zij waren dus onderscheiden van de algemene volkstelling.

6° In het verslag van de Centrale Commissie voor de Statistiek werd, zoals in 1910 en 1920, uitvoerig van gedachte gewisseld over het vraagstuk der taaltelling.

De Commissie stelde de Regering, die zich trouwens bij dit voorstel aansloot, voor de vragen te behouden in de vorm zoals ze in 1920 en 1910 gesteld werden.

Vermelden wij hier de eerste maatregelen die getroffen werden om de juistheid van de taaltelling te waarborgen, maatregelen, die ten andere aangevuld werden met een controle der aangiften, welke ter plaatse uitgevoerd werd door tellers benoemd door het Centraal Bestuur.

b) *Uitvoering van de telling en publicatie der uitkomsten.*

De depouillering werd volledig gecentraliseerd en met behulp van « Powers » statistiekmachines uitgevoerd; uitzondering maakten de telling der huizen en andere gebouwen en de telling van de families, waarvan de depouillering met de hand doorgevoerd werd.

De uitkomsten der telling van de huizen en woningen, verschenen in twee boekdelen : het eerste betreft de telling der huizen en gebouwen en der woningen; het tweede betreft de telling der woningen in de arrondissementen, de provincies en in de gemeenten met 10.000 inwoners en meer.

Het overzicht der algemene volkstelling neemt acht boekdelen in beslag :

Boekdeel I. — Uiteenzetting van de methoden. Tabellen, per gemeente, van de bevolking, de gebouwen, de gezinshoofden, de uitgestrektheid van het grondgebied en het belastbaar inkomen.

Boekdeel II. — Telling in zake gesproken talen.

Boekdeel III. — Indeling van de inwoners naar de burgerlijke staat, de geboorteplaats, de nationaliteit.

Boekdeel IV. — Indeling van de bevolking naar geslacht, leeftijd en burgerlijke staat.

Boekdeel V. — Indeling van de bevolking naar beroep.

Boekdeel VI. — Telling van de gezinshoofden.

Boekdeel VII. — Sterftetabels voor de Belgische bevolking 1928-1932.

Boekdeel VIII. — Telling der families.

Om bezuinigingsredenen zijn de inlichtingen, voorkomend in boekdeel III en volgende, dikwijls beperkt tot cijfers per provincie, arrondissement(en) groep van gemeenten.

De omstandige tabellen worden echter bewaard door het National Instituut voor de Statistiek dat ze ter beschikking houdt van de vorsers.

HOOFDSTUK IX.

DE HANDELS- EN NIJVERHEIDSTELLINGEN VAN 1910 EN 1930 DE ECONOMISCHE EN SOCIALE TELLING VAN 1937

1. — Handel- en nijverheidstelling op 31 December 1910.

Daar de handels- en nijverheidstelling op 31 December 1947 haar oorsprong vindt in de telling van dezelfde aard, welke in 1910 uitgevoerd werd, past het, naar mijn mening, een weinig langer bij deze laatste stil te blijven staan.

a) *Werkzaamheden van de Centrale Commissie voor de Statistiek.*

Op 10 September 1910 werd de Centrale Commissie voor de Statistiek, op verzoek van de Minister van Arbeid en Nijverheid, in kennis gesteld van een ontwerp tot inrichting van een beroeps-, handels- en nijverheidstelling op 31 Januari 1911, welke aan de volkstelling zou dienen toegevoegd. Een subcommissie, waarvan de H. Morisseaux verslaggever was, had dit ontwerp trouwens vooraf onderzocht, hetwelk gerechtvaardigd werd door de noodzakelijkheid de onbetrouwbaar geworden statistische gegevens der voorgaande tellingen te hernieuwen, evenals door het voordeel deze hernieuwing met de algemene volkstelling te doen samenvallen en, ten slotte, door de mogelijkheid deze bijzondere tellingen te laten genieten van de organisatiemaatregelen welke met het oog op de algemene volkstelling getroffen werden, hetgeen een vermindering der aan de verrichtingen verbonden onkosten zou met zich brengen.

De Centrale Commissie onderzocht in vier zittingen de overwogen schikkingen, bracht talrijke kleine wijzigingen aan en stelde de Regering voor de telling op 31 December 1910 uit te voeren.

Zij weigerde enkele harer leden te volgen, die zouden gewenst hebben meer inlichtingen te bekomen, onder meer een uitbreiding van deze, welke op de lonen betrekking hebben.

Op 15 November 1910 legde de Minister van Arbeid en Nijverheid in de Kamer een wetsontwerp neer betreffende de handels- en nijverheidstelling, ontwerp dat uitgroeide tot de wet van 14 December 1910, waarvan de tekst als volgt luidt :

b) *Wet van 14 December 1910.*

ALBERT, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomenden, Heil.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

Artikel één. — Alle tien jaar wordt, gezamenlijk met de algemeene volksoptelling, tot eene nijverheids- en handelsoptelling overgegaan.

Art. 2. — De tienjarige nijverheids- en handelsoptelling geschiedt onder de hoogere leiding van den Minister van Nijverheid en Arbeid, met de medewerking van de provincie- en gemeentebesturen en, desnoods, met deze der verschillende ministerieele departementen.

De aanstaande optelling heeft plaats op 31 December 1910.

Art. 3. — De te volgen regelen bij deze optelling, alsook de plichten der bijzonderen, die de noodig geachte inlichtingen dienen te geven, worden bij Koninklijk Besluit vastgesteld.

Art. 4. — De bijzonderen, die aan voormelde plichten zouden te kort komen, zijn strafbaar met eene boete van 1 tot 25 frank en eene gevangzitting van één tot zeven dagen, of met slechts één dezer straffen.

Art. 5. — In geval de bijzonderen aan de voorschriften niet willen voldoen, dan kan daartoe van ambtswege overgegaan worden door de zorgen der overheid en op de kosten der overtreders.

Die kosten zullen, bij voorkomend geval, door het gemeentebestuur geïnd worden, zoals in zake rechtstreekse belastingen.

Art. 6. — Een krediet van 20.000 frank, te dekken door de gewone geldmiddelen van de schatkist, wordt voor den Minister van Nijverheid en Arbeid geopend om te voorzien in de voorafgaande uitgaven van de aanstaande optelling.

Dit krediet wordt verbonden aan het hoofdstuk der buitengewone uitgaven van de begrooting van het Ministerie van Nijverheid en Arbeid over het dienstjaar 1910, waarin het artikel 55 zal uitmaken.

Art. 7. Deze wet is verplichtend daags na hare bekendmaking.

Gegeven te Laeken, den 14^{en} December 1910.

ALBERT,

Van 's Konings wege :

De Minister van Nijverheid en Arbeid,

A. HUBERT.

Vergeleken met de voorgaande wetten, die op hetzelfde onderwerp betrekking hebben, vertoont de wet op de handels- en nijverheidstelling verschillende bijzondere kenmerken :

1° De regelmatige periodiciteit van de telling wordt vastgesteld. Vroeger was de periodieke terugkeer van deze verrichting onregelmatig; voor de voorafgaande tellingen, bedroegen de tussenruimten twintig jaar (1846-1866), veertien jaar (1866-1880) en zestien jaar 1880-1896);

2° De telling wordt gekoppeld aan de volkstelling en grijpt terzelfdertijd als deze laatste plaats. Dit was eveneens het geval in 1846, 1866 en 1880, maar de telling van 1896 steunde op de depouillering der bevolkingsregisters;

3° De telling strekt zich én tot de nijverheid én tot de handel uit. Die van 1846, 1880 en 1896 hadden enkel betrekking op de nijverheid; de telling van 1866 moest zich tot de handelsinstellingen uitstrekken, maar de uitkomsten ervan werden nooit gepubliceerd;

4° Strafbepalingen zijn voorzien voor hen die zouden weigeren zich naar de reglementaire bepalingen te schikken.

c) *Grondbeginselen van de algemene inrichting der telling.*

De Regering had in de Memorie van toelichting van het ontwerp van wet betreffende de telling aangeduid door welke bezorgdheden zij geleid werd toen zij de uitvoering van deze telling voorstelde.

« Het werkingsterrein van het Departement van Arbeid en Nijverheid, verklaarde de Minister van Arbeid en Nijverheid, heeft zich sedert 1896 aanzienlijk uitgebreid; nieuwe vraagstukken zijn opgerezen en een telling zal voor de oplossing ervan waardevolle gegevens kunnen verstrekken. Wij kunnen wijzen op het vraagstuk van de middenstand, de bestaansvoorwaarden der bedienden, het vraagstuk van de werkloosheid, allemaal vraagstukken, welke in 1896 nauwelijks aangeraakt werden, en welke vandaag tot onze voornaamste bezorgdheden behoren. »

Er dient opgemerkt dat een nijverheidstelling in de eigenlijke betekenis van het woord, het is te zeggen, een telling waarvoor enkel de nijverheidsinstelling als eenheid genomen werd, niet paste om de beoogde doeleinden te bereiken.

Om het in de Memorie van toelichting geschetste programma te verwezenlijken, moest men noodzakelijkerwijze de telling tot de handel uitbreiden en er terzelfdertijd een telling van personen, en niet van instellingen, van maken.

Inderdaad, de middenstand bestaat niet alleen uit ambachtslieden, die geteld worden door de nijverheidstelling; hij bevat eveneens talrijke kleinhandelaars, die men slechts kan bereiken door de handel in het onderzoekingsgebied van de telling op te nemen.

De bedienden worden niet uitsluitend in de nijverheidsinstellingen aangetroffen; integendeel, een zeer groot aantal zijn verbonden aan handels- en kredietinstellingen.

Wil men dus de belangrijkheid van deze maatschappelijke groepen kennen, dan is het volstrekt noodzakelijk, buiten het kader te treden van het begrip « nijverheidstelling », dat te dezer gelegenheid veel te eng is; de uitvoeringen van het vooropgesteld plan vereist eveneens dat er tot een telling van personen en niet alleenlijk van ondernemingen overgegaan worde.

Anderzijds is, ten overstaan van het te bereiken doel, de eenvoudige beroepsindeling der telplichtigen, zoals die in loutere beroepstellingen doorgevoerd wordt, onvoldoende.

Inderdaad, de arbeiders, die in handel of nijverheid tewerkgesteld zijn, moeten niet volgens hun verblijfplaats, maar eveneens volgens de lokaliteiten waar zij werkzaam zijn, beschouwd worden. De werkgevers zijn geen fungibele eenheden; hun rol en hun functie verschillen naargelang zij al dan niet loontrekkende arbeiders te werk stellen en naargelang zij een uitgebreid of een beperkt personeel in dienst hebben.

Er kan dus geen sprake meer van zijn de in de bevolkingsregisters ingeschreven aanduidingen als grondslag der telling aan te nemen. De datum der algemene volkstelling, dewelke op 31 December 1910 vastgesteld was, naderde snel en deze omstandigheid ging het mogelijk maken één der vereisten van de statistische techniek, namelijk de gelijktijdige uitvoering van de twee verrichtingen, te verwezenlijken. De voordelen van de gelijktijdigheid der twee verrichtingen zijn de volgende : grotere nauwkeurigheid van de statistische opname, vermindering der uitgaven, de last, welke de telling voor de telplichtigen meebracht, wordt kleiner.

De eenvoudigste werkwijze voor de gelijktijdige uitvoering der tellingen bestaat in het overhandigen van een speciale telkaart aan ieder persoon, die aan de volkstelling onderworpen is, en dit door bemiddeling van de met de volkstelling belaste tellers. Dit stelsel werd voorgesteld, maar de uitvoering van dit plan werd niet verenigbaar geacht met de goede gang van de verrichtingen der volkstelling : « Ten opzichte van dit punt — schreef de H. Minister van Binnenlandse Zaken en Landbouw — meen ik er U, van nu af reeds, te moeten op wijzen, dat er weinig mogelijkheid zal bestaan om voor de beroepstelling op de medewerking van onze tellers te rekenen. Strikt genomen zouden onze tellers ermede kunnen belast worden bij het ophalen der gezinskaarten aan de telplichtigen de speciale telkaarten van deze beroepstelling uit te reiken, maar ik geloof niet dat men, zonder de gang van de verrichtingen der algemene telling te storen, meer van hen zou kunnen verlangen. Het opstellen van de telkaarten der beroepstelling zal doorgaans door de tellers zelf moeten gebeuren en hun nazicht ter plaatse zal

stappen noodzakelijk maken, welke men niet aan onze tellers kan opleggen, zonder gevaar te lopen de werkzaamheden van de algemene telling te zien verwaarlozen of vertragen. Ik meen dat men de noodzakelijkheid dient onder ogen te nemen voor de beroepstelling speciale tellers aan te stellen en deze laatsten op bijzondere wijze te bezoldigen ».

Daar het vraagstuk aldus gesteld was, paste het, het grondbeginsel van de koppeling der twee tellingen voorgoed vast te leggen; dit werd dan ook gedaan door de Minister van Arbeid en Nijverheid in een dienstbrief die hij op 9 Augustus 1910 aan de Minister van Binnenlandse Zaken richtte : « Het is, met betrekking tot de juistheid van de opnamen, van het allergrootste belang, dat de beroepstelling aan de volkstelling gebonden worde. Ik haast me dan ook uw aanbod te aanvaarden om, tijdens het ophalen van de gezinskaarten, door de tellers der algemene volkstelling de speciale vragenlijsten te laten ronddelen, welke door mijn bestuur met het oog op de beroepstelling in de nijverheid en den handel uitgewerkt werden. »

De Centrale Commissie voor de Statistiek, die door de Minister van Binnenlandse Zaken geraadpleegd werd, keurde bij eenparigheid van stemmen het voorstel goed, er toe strekkende een nijverheids- en handelstelling aan de algemene volkstelling toe te voegen.

Het bovenstaande organisatieplan kreeg vorm door de hiernavernoemde uitvoeringsmaatregelen :

De handels- en nijverheidstelling wordt dus omzeggens op de algemene volkstelling geschroefd.

Ieder persoon, die op de gezinskaart aangifte deed van een handels- of nijverheidsberoep, ontving op het ogenblik dat de gezinskaart in ontvangst genomen werd, een speciale telkaart voor de handels- en nijverheidstelling, welke hij moest invullen.

d) *Koninklijk uitvoeringsbesluit dd. 15 December 1910.*

De voorschriften van de telling zijn bij het Koninklijk Besluit dd. 15 December 1910 vastgesteld geworden.

Hun draagwijdte werd nauwkeurig omschreven door middel van de onderrichtingen, welke aan de Gemeentebesturen, alsmede aan de met het ronddelen en het ophalen der telkaarten belaste tellers werden overgemaakt.

Ziehier een korte ontleding van enkele bepalingen van het Koninklijk Besluit dd. 15 December 1910 :

De handels- en nijverheidstelling strekt zich uitsluitend tot de economische bedrijvigheid van België uit en zij heeft in beginsel, zoals blijkt uit artikel 1, betrekking op de personen, die als ondernemingshoofden, bedienden of arbeiders, op 31 December 1910 in België een handels- of nijverheidsberoep (nijverheden en ambachten) uitoefenen.

Nochtans werden de personen, die hun wettige woonplaats in België hebben, en die in het buitenland werkzaam zijn — zoals dit het geval is met de talrijke arbeiders uit de in de nabijheid der grens gelegen gemeenten, die werk zoeken in Frankrijk, doch in België hun woonplaats behouden — aan de telling onderworpen. De reden van deze verruiming van het grondbeginsel is de wens om geen enkele inlichting betreffende in België wonende personen, terzijde te laten, vooral omdat de opgenomen betrekkingen in hoge mate tijdelijk kunnen zijn. Deze verruiming had enkel betrekking op de bedienden en arbeiders. Daarentegen werden de ondernemingshoofden, die in België verblijven, doch wier handels- of nijverheidsonderneming zich in het buitenland bevindt, niet geteld, om reden dat de onderneming, welke zij leiden, niet rechtstreeks het land aanbelangt, behalve wanneer zij in België een bureel of een handelsorganisatie van gelijk welke aard hebben, in welk geval zij geteld geweest zijn.

Artikel 2 vat de draagwijdte der telling onder drie gezichtspunten samen :

1° Telling der personen;

2° Telling der ondernemingen;

3° Belangrijkheid der ondernemingen.

Artikelen 3 en 7 bepalen de categorieën van personen, die aan de telling onderworpen zijn.

Wat de bepaling van ondernemingshoofd betreft, bestond er slechts een minimum verschil met deze welke tijdens de telling op 31 October 1896 aangenomen werd.

Het weglaten der woorden « en die voor de verbruiker werkt », welke voorkwamen in de bij de telling van 1896 aangenomen bepaling, heeft ten doel de telling mogelijk te maken van de regieën en de aan liefdadigheidsinstellingen, onderwijsinrichtingen, enz... gehechte nijverheidsondernemingen.

De definitie van arbeider stemt overeen met deze, welke voorkwam in het Koninklijkt Besluit dd. 22 Juli 1896.

De bepalingen van het handelsondernemingshoofd en de bediende zijn nieuw.

Wat de maatschappijen betreft, worden de beheerders-zaakvoerders, of, bij hun ontstentenis, de beheerders, de directeurs en de personen, die een gelijkaardige titel voeren, als ondernemingshoofden beschouwd. Artikel 5 legt het grondbeginsel vast dat degene die het dagelijks beheer van een handels- of nijverheidsonderneming voert, bij de ondernemingshoofden dient gerangschikt. De bijhuizen der instellingen worden dus op naam van de beheerders geteld.

Nochtans wordt het familielid, dat een handel beheert, welke een nevenberoep voor het gezinshoofd-exploitant uitmaakt, bij de helpers en niet bij de ondernemingshoofden ingedeeld.

Talrijke vrouwen en dochters van arbeiders, die een drankslijterij uitbaten of een winkeltje in kleinhandelswaren hebben, zijn in dit geval.

e) *Telkaarten.*

Voor de handels- en nijverheidstelling van 1910 werden twee telkaarten van verschillend formaat gebruikt.

De grootste, welke in de onderrichtingen onder de benaming « telkaart van groot formaat » werd aangeduid, bevat twee delen.

Deel I, t.t.z. de linkerzijde, moest ingevuld worden door de bazen uit de nijverheid (nijveraars, voortbrengers, aannemers, ambachtslieden, maakloonarbeiders, enz.) en door de industriële maatschappijen (zaakvoerders-beheerders, of, bij hun ontstentenis directeurs-beheerders van industriële maatschappijen).

Deel II, t.t.z. de rechterzijde, was voorbehouden aan de personen, die een handel drijven (handelaars, winkeliers, kooplieden, makelaars, vervoerders, bankiers, wisselagenten, herbergiers, hotelhouders, beheerders van magazijnen, agentschappen, bijhuizen, hotels, enz.) en aan de maatschappijen, die ten doel hebben handel te drijven (zaakvoerder-beheerders, of, bij hun ontstentenis, directeurs-beheerders van deze maatschappijen).

De kleinste van deze twee telkaarten, welke in de onderrichtingen de benaming « telkaart van klein formaat » draagt, was horizontaal in drie delen gesplitst. Het eerste deel was bestemd voor de bedienden uit handel en nijverheid (ingenieurs, boekhouders, bureelbedienden, handelsreizigers, winkelbedienden en winkeljuffrouwen, meestergasten, ploegbazen, enz.) en voor de arbeiders die in het werkhuis of op de werf van hun baas werken, hij weze nijveraar of handelaar. Het tweede deel diende ingevuld door de thuisarbeiders, terwijl het derde bestemd was voor de arbeiders, die bij een andere arbeider werkzaam zijn.

f) *Publicatie der uitkomsten.*

De uitkomsten der telling werden in twee delen gepubliceerd; het eerste deel betreft de beroepstelling, terwijl het tweede op de handels- en nijverheidstelling betrekking heeft.

Het eerste deel nam vier boekdelen in beslag en omvat vijf kaders :

Kader I. — Aantal personen, die een hoofdberoep of nevenberoep uitoefenen, dat verband houdt met nijverheid of handel. Men onderscheidt in 20 nijverheids- en 19 handelsgroepen, de exploitanten, bedienden, arbeiders en de werkloze bedienden en arbeiders (uitkomsten per gemeente).

Kader IIbis. — Aantal personen, die als nevenberoep, een beroep uitoefenen dat verband houdt met nijverheid of handel, terwijl hun hoofdberoep niet tot deze groepen behoort (uitkomsten per arrondissement, indeling volgens de diverse sociale standen, de handels- en nijverheidscategorieën en de aard van het hoofdberoep).

Kader II. — Nevenberoep van de personen die een hoofdberoep uitoefenen, dat in verband staat met nijverheid of handel (uitkomsten per arrondissement, uitsluitend onderscheid makend tussen handel en nijverheid).

Kader III. — Indeling in functie van hun hoofdberoep van de personen, die een tot handel of nijverheid behorend nevenberoep uitoefenen.

Kader IV. — Indeling der bedienden en arbeiders van iedere handels- of nijverheidsgroep, naar de woonplaats en de arbeidsplaats.

Het tweede gedeelte betreft de handels- en nijverheidstelling. Het bevat vier boekdelen en de volgende kaders :

Kader I A. — Indeling der ondernemingen en afdelingen van nijverheidsondernemingen, naar hun bedrijvigheid, per gemeente, met aanduiding van het aantal tewerkgestelde personen van iedere sociale stand (nijverheid in werkplaats).

Kader I B. — Vergelijkende uitkomsten 1896-1910. Aantal personeel en drijkracht der ondernemingen en afdelingen van ondernemingen. Indeling per provincie en volgens aard der exploitatie, voor het personeel de verschillende sociale standen onderscheidend (nijverheid in werkplaats).

Kader II A en Kader II B. — (Zie kaders I A en I B, doch thuisnijverheid).

Kader III A. — Indeling der ondernemingen en afdelingen van nijverheidsondernemingen, naar de aard van bedrijvigheid, per provincie, tewerkgesteld personeel (nijverheid in werkplaats).

Kader III B. — Vergelijkende uitkomsten 1896-1910 van kader III A (nijverheid in werkplaats).

Kaders IV A en IV B. — Zelfde inlichtingen als in kaders III A en III B, doch voor thuisnijverheid.

Kader V. — Indeling van de handelsondernemingen, van hun personeel en hun drijfkracht. Indeling der ondernemingen naar de handel en per gemeente. Rechtsvorm der handelsondernemingen.

De uitkomsten werden samengebracht in acht boekdelen. Boekdeel I geeft een uiteenzetting van de methoden; boekdeel 8 geeft een doorvroede ontleding der uitkomsten.

2. — Handels- en nijverheidstelling van 31 December 1930.

Overeenkomstig de wet dd. 14 December 1910, schreef een Koninklijk Besluit van 12 December 1910 een handels- en nijverheidstelling voor, welke gezamenlijk met de volkstelling op 31 December van hetzelfde jaar, moest uitgevoerd worden.

a) *Werkzaamheden van de Centrale Commissie voor de Statistiek.*

Het dossier betreffende deze telling werd aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken overgemaakt om op 18 September 1930 aan de Centrale Commissie voor de Statistiek voorgelegd te worden.

Het door het Ministerie van Arbeid en Nijverheid ontworpen programma, maakte het onderwerp uit van een zeer grondig onderzoek door een sub-commissie, welke samengesteld was uit de HH. Gérard, Castiaux, De Leener, Hayoïs, Jacquart, Lesoir, Manchel, Mullie, Muselle, Olbrechts en Vincent.

Dit onderzoek hield in de eerste plaats verband met een wens, welke ertoe strekte het Ministerie van Binnenlandse Zaken belast te zien met de uitvoering van de handels- en nijverheidstelling. De Commissie trad deze wens bij, doch hij vond geen weerklank bij de Regering.

Het onderzoek der bescheiden en der onderrichtingen voor de telling maakt het onderwerp van een zeer doorvroed verslag uit dat eveneens van de hand was van de H. Olbrechts. Worden in dit verslag behandeld :

1° Programma's en methoden van de telling :

a) de statistische eenheden (technische eenheid : exploitatieafdeling; plaatselijke eenheid : instelling; juridische eenheid : onderneming);

b) de rangschikking der handels- en nijverheidsberoepen;

c) inrichting van de controle der statistische bescheiden.

2° De voorstelling en de opstelling der voor de uitvoering der telling bestemde bescheiden :

a) de formulieren;

b) het Koninklijk uitvoeringsbesluit;

c) del onderrichtingen aan de Gemeentebesturen en de tellers.

b) *Uitvoering der telling.*

De Regering heeft haar instemming betuigd met het merendeel der desiderata van de Centrale Commissie voor de Statistiek. De telling werd aan de hand van twee telkaarten uitgevoerd.

1. De eerste is de telkaart, die moet ingevuld worden door de nijverheidsbazen en de nijverheidsmaatschappijen en de handeldrijvende personen.
2. De tweede is de telkaart, die moet ingevuld worden door de bedienden en arbeiders uit handel en nijverheid, door de thuisarbeiders en door de arbeiders die bij een ander arbeider werkzaam zijn.

De depouillering der telkaarten werd met behulp van « Bull » statistiekmachines uitgevoerd.

c) *De publicatie der uitkomsten.*

De uitkomsten van de handels- en nijverheidstelling gaven enkel aanleiding tot een zeer beknopte publicatie in « La Revue du Travail ». De depouilleringen worden zorgvuldig bewaard in de archieven van het Nationaal Instituut voor de Statistiek, dat ze ter beschikking van het publiek houdt.

De verschillende depouilleringen, waarvan de tabellen in de archieven bewaard worden, zijn :

1° *Telling der beroepen.*

Kader I. — Aantal personen, die een hoofd- en een nevenberoep in handel of nijverheid uitoefenen :

a) Hoofdberoep per sociale stand. Bedienden en arbeiders van 14 tot minder dan 16 jaar, van 16 tot minder dan 18 jaar, van 18 tot minder dan 21 jaar, van 21 jaar en meer. Aantal volledige en gedeeltelijke werklozen;

b) Nevenberoep, enkel per sociale stand. Telplichtigen, wier hoofdberoep tot de landbouw, de nijverheid of tot andere groepen behoort;

c) Arbeiders, die aangesloten zijn bij de kassen voor verzekering tegen onvrijwillige werkloosheid.

Kader II. — Nevenberoepen van de personen, die een hoofdberoep uitoefenen dat verband houdt met handel of nijverheid. Indeling naar het geslacht, de sociale stand en de bedrijvigheid (nijverheid, handel en groep van niet getelde beroepen).

Kader IV. — Volledige of gedeeltelijke werklozen volgens het geslacht, per nijverheid (18 groepen) en handel (1 groep) en volgens de duur der werkloosheid.

Kader V. — Indeling der vreemdelingen naar geslacht, per groep van nijverheids- (18) en handelsberoepen (23) en nationaliteit.

Kader VI. — Indeling der bedienden en arbeiders.

2° *Nijverheidstelling.*

Kader I. — Indeling der ondernemingen en afdelingen van nijverheidsondernemingen van hun personeel en hun drijfkracht, volgens de nijverheid en per gemeente (nijverheid in werkplaats).

Kader II. — Indeling der ondernemingen, der afdelingen van nijverheidsondernemingen en van hun personeel, volgens de nijverheid en per gemeente (thuisnijverheid).

Kader III. — Ondernemingen en afdelingen van nijverheidsondernemingen, gerangschikt per nijverheid: groepen, tewerkgesteld arbeiderspersoneel en arbeiderspersoneel in iedere groep.

Kader IV. — Ondernemingen en nijverheidsondernemingen, per nijverheid en volgens de wijze waarop de ondernemingen geexploiteerd worden.

3° *Handelstelling.*

Ondernemingen die zich met groothandel ot kleinhandel bezighouden volgens de aard van de handel.

Tewerkgesteld personeel. — Rechtsvorm der ondernemingen.

Tewerkgesteld personeel volgens de rechtsvorm der ondernemingen.

Aantal personen, die deze beroepen ten bijkomstigen titel uitoefenen.

Er dient opgemerkt dat de hoger aangeraakte begrippen « onderneming » en « afdeling van onderneming » overeenstemmen met de begrippen instelling « plaatselijke eenheid » en afdeling van uitbating « technische eenheid », waarvan gewag gemaakt wordt in het verslag van de Centrale Commissie voor de Statistiek.

3. — Economische en sociale telling van 27 Februari 1937.

a) *Inleiding.*

De economische en sociale telling van 27 Februari 1937 is ontstaan uit het initiatief van de Commissie voor Nijverheidsoriëntering (C.N.O.), ten gevolge van de crisis 1930-1935 door de Regering opgericht met het doel :

a) het vraagstuk van 's lands economische oriëntering te bestuderen;

b) de beginselen op te sporen die aan België's nijverheidspolitiek ten grondslag kunnen gelegd worden;

c) een grondig onderzoek van de bijzondere gevallen van nijverheidsoriëntering en -wederaanpassing in te stellen of te laten instellen;

d) als besluit van haar studiën, aan het Ministerie van Economische Zaken of door zijn bemiddeling aan de Dienst voor Economisch Herstel en de Ministerraad, alle maatregelen van algemene of speciale toepassing voor te dragen.

Het « Arbeidsblad » van September 1936 bevat het inleidend verslag van genoemde Commissie nopens de economische wederaanpassing.

Onder de door dit College geformuleerde wensen behoren hier opgesomd diegene welke betrekking hebben op de nijverheidsstatistieken.

De beschouwingen welke hier volgen, motiveren in de geest van de Commissie de wensen welke zij meent te moeten naar voren brengen :

1° De nijverheidsstructuur van het land verandert zodanig dat de tienjaarlijkse nijverheidstellingen, welke worden gepubliceerd met verschillende jaren vertraging, onvoldoende zijn. Deze tellingen zouden om de vijf jaren moeten plaats hebben en bij haar bewerking zou meer spoed moeten bijgezet worden. Bij uitzondering zou een telling moeten gehouden worden op 31 December 1936, aangezien er einde 1935 geen enkele telling plaats vond. Bovendien zou de Centrale Dienst voor de Statistiek moeten onderzoeken of geen nieuwe vragen dienen gesteld om de telling aan de actuele eisen aan te passen; men zou namelijk ook het opgesteld vermogen van de ondernemingen moeten kunnen opnemen;

2° Het is wenselijk de wettelijke verplichting op te leggen, dat de jaarlijkse statistieken van de voortbrenging aan de Centrale Dienst voor de Statistiek zouden overgemaakt worden, mits waarborg van de geheimhouding betreffende de individuele gegevens. Dit is trouwens reeds het geval in Holland, waar zulks zonder moeilijkheden geschiedt. In België zelf worden deze inlichtingen verschaft door de industrieën, welke daaraan door de traditie gewoon zijn. De normale weg om deze verplichting op te leggen zou bestaan in de bekrachtiging van de Internationale Conventie op de economische statistieken;

3° In afwachting dat deze oplossing aanvaard wordt, is het van het grootste belang voor het land en voor de verdediging der Staatsgelden dat de Regering behoorlijk ingelicht weze over de zakengang der industrieën in wier voordeel zij tussenkomt, vooral wanneer het gaat om kwantitatieve beperkingen. Zoniet beschikt zij niet over de middelen om na te gaan of deze beperkingen kunnen verzacht of helemaal afgeschaft worden, noch over de middelen om de doeltreffendheid harer politiek te beoordelen en om de meest gepaste methoden voor de verdediging der bedreigde industrieën toe te passen. Het zou bijgevolg passen dat de ministeries zouden gewapend worden om in die gevallen de statistieken van de voortbrenging en alle andere inlichtingen te bekomen, ten einde te kunnen oordelen over het nut en de uitslagen van de besloten tussenkomst.

Om aan de eerste dezer wensen te voldoen, heeft de Regering besloten een economische en sociale telling te houden. Aangezien deze telling niet kon geschieden op 31 December 1936, werd zij verschoven tot 27 Februari 1937.

Met het oog op de uitvoering er van diende de Regering een wetsontwerp in dat door de Wetgevende Kamers werd aangenomen en verschenen is in het « Belgisch Staatsblad » van 1 Januari 1937. De tekst dezer wet is opgenomen in hoofdstuk II.

Er weze bovendien aangestipt dat de economische en sociale telling, in plaats van zich enkel te beperken tot de nijverheid, eveneens betrekking had op de ongebezigden, de in de nijverheid betaalde lonen, de handel, de in de handel betaalde lonen, het arbeidsstelsel in de landbouw en de gediplomeerden van het hoger onderwijs. Wij zullen trouwens verder op deze verschillende punten terugkomen.

b) *Statistiekwet.*

Aldus werd de gelegenheid gegeven om aan het Parlement een wet voor te stellen waarbij de Regering er toe gemachtigd wordt, op door de Koning te bepalen data, statistische onderzoekingen te houden betreffende de demografische, economische en sociale toestand van het land.

De memorie van toelichting van deze fundamentele wet voor de Belgische officiële statistische navorsingen geeft klaar het door de ontworpen maatregel nagestreefd doel weer. Zij wordt hieronder weergegeven :

« Krachtens de wet van 14 December 1910 moet om de tien jaar, tegelijk met de algemene volkstelling, een algemene handels- en nijverheidstelling gehouden worden. De jongste algemene handels- en nijverheidstelling heeft plaats gehad op 31 December 1930; de voornaamste uitkomsten daarvan zijn thans bekend.

» Sedert 1930 heeft de economische crisis de nijverheidsstructuur van sommige gewesten van het land kunnen wijzigen. Trouwens moet de Regering, die er toe geroepen is spoedeisende maatregelen te treffen om sommige takken der nationale bedrijvigheid aan te wakkeren, een inventaris van de economische toestand van het land kunnen opmaken, wanneer zij het nuttig acht.

» Anderdeels betaamt het dat de Regering, om sommige sociale conflicten te beslechten, beschikt over cijferinlichtingen waarvan de echtheid en nauwkeurigheid niet kunnen betwijfeld worden, dit is inzonderheid het geval wat het loonwezen betreft. Ten slotte zou de weerslag van de invoering van sommige sociale wetten juister kunnen beoordeeld worden, indien onlangs bekomen statistische gegevens voorhanden waren.

» Een wet van 6 November 1926 had de Regering er toe gemachtigd periodisch enquêtes en onderzoekingen te houden tot op 31 December 1930, doch het tijdsbestek van toepassing dezer wet is verlopen. Er bestaat dus, wegens bovenvermelde redenen, aanleiding tot hernieuwing en zelfs tot bestendiging en toepassing op de sociale statistieken van de bij deze wet voorziene machtiging door een nieuwe wettekst. Het is met dit doel dat wij de eer hebben bijgaand ontwerp aan uw beraadslagingen te onderwerpen.

» De noodzakelijkheid van een wet om de vereiste gecijferde inlichtingen te bekomen zou kunnen betwist worden. De ervaring bij de vroegere enquêtes heeft bewezen dat aan de oproep tot vrijwillige medewerking der betrokkenen geen algemeen gehoor werd gegeven : de bekomen antwoorden zijn onvoldoende gebleken zo wat quantiteit als qualiteit betreft. Bijgevolg dringt zich het wettelijk dwangmiddel op. Tal van landen hebben er trouwens gebruik van moeten maken om het welslagen van hun statistische navorsingen te verzekeren en hebben voor hun onderdanen de verplichting voorzien op de hun gestelde vragen volledig en nauwkeurig antwoord te verstrekken op straf van soms strenge sanc-

de Centrale Commissie voor de Statistiek, welke onder haar leden economisten en personen telt die in de landbouw-, handels-, nijverheids- en sociale kwesties speciaal bedreven zijn, te raadplegen; vervolgens heeft zij zeer ties. Om echter sommige bedenkelijkheden, die bij de stemming van de wet van 6 November 1926 tot uiting waren gekomen, uit de weg te ruimen, heeft de Regering in het wetsontwerp eerst de verplichting voorzien strenge strafbepalingen voorzien tegen de met het inwinnen van inlichtingen of met de medewerking aan de statistische werkzaamheden belaste ambtenaren en mandatarissen, die de particuliere informaties, waarvan zij mochten kennis krijgen, zouden ruchtbaar maken.

» Zoals in artikel 4 van het ontwerp vermeld is, mogen de verstrekte inlichtingen niet tot een doeleinde van fiscale aard of administratieve reglementering worden benuttigd. »

Het ontwerp werd zonder een enkele wijziging aangenomen. Het werd de wet van 18 December 1936, waarvan hieronder de tekst :

18 December 1936. — Wet waarbij de Regering er toe gemachtigd wordt, op door de Koning te bepalen data, statistische onderzoekingen te houden, betreffende de demografische, economische en sociale toestand van het land.

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomenden, Heil.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

Artikel 1. — Er zullen, op door de Koning te bepalen data, statistische onderzoekingen betreffende de demografische, economische en sociale toestand van het land mogen gehouden worden. Deze onderzoekingen zullen worden uitgevoerd door de bemiddeling van de Minister onder wie de Centrale Dienst voor de Statistiek ressorteert (1).

Art. 2. — De voor deze onderzoekingen na te leven regelen, alsmede de verplichtingen der particulieren, die er toe geroepen zijn de vereiste inlichtingen te verstrekken, zullen bepaald worden bij Koninklijk Besluit, na voorafgaande raadpleging van de Centrale Commissie voor de Statistiek.

Art. 3. — De particulieren die genoemde verplichtingen niet zullen vervullen, zullen strafbaar zijn met een geldboete van 10 tot 25 frank en een gevangenzetting van één tot drie dagen of met slechts één dezer straffen.

De voorschriften dezer wet en der Koninklijke Uitvoeringsbesluiten zullen ambtshalve mogen ten uitvoer gelegd worden door de zorgen der overheid en ten bezware van de overtreders.

Art. 4. — De door de inlichtingplichtigen verstrekte gegevens zullen enkel tot een statistisch doeleinde, met uitsluiting van alle fiscaal doeleinde, mogen benuttigd worden; de individuele inlichtingen zullen in geen geval mogen ruchtbaar worden gemaakt. De met het inwinnen van de inlichtingen of met de medewerking aan de statistische werkzaamheden belaste ambtenaren en mandatarissen zullen persoonlijk verantwoordelijk zijn voor de stipte inachtneming van deze bepaling; artikel 458 van het Strafwetboek zal op hen toepasselijk zijn, onverminderd de eventuele disciplinaire bestraffingen.

Kondigen de tegenwoordige wet af, bevelen dat zij met 's lands zegel bekleed en in het « Staatsblad » bekend gemaakt worde.

Gegeven te Brussel, de 18 December 1936.

Van Koningswege,
LEOPOLD.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
A.-E. DE SCHRIJVER.

Gezien en met 's lands zegel bekleed :
De Minister van Justitie,
Fr. BOVESSE.

(« Staatsblad » van 1 Januari 1937.)

(1) De benaming « Centrale Dienst voor de Statistiek » werd bij besluit van de Regent van 2 Mei 1946 veranderd in « Nationaal Instituut voor de Statistiek ».

Het is op grond van deze wet dat de economische en sociale telling van 27 Februari 1937 door een Koninklijk Besluit van 5 Januari 1937 verordend werd.

c) *Werkzaamheden van de Centrale Commissie voor de Statistiek.*

De bescheiden van de economische en sociale telling werden aan het advies van de Centrale Commissie voor de Statistiek onderworpen; zij gaven aanleiding tot twee verslagen; het ene van de H. Olbrechts betreffende de algemene inrichting van de telling, alsook de handels- en nijverheidstelling en de telling van wedden en lonen; het ander van de H. Dupriez betreffende de telling der ongebezigden en gediplomeerden van het hoger onderwijs.

d) *Uitvoering van de telling.*

De economische en sociale telling beperkt zich tot de telling van de vijf categorieën van personen en inrichtingen :

1) De volkomen werklozen al of niet vergoed;
2) De nijverheidsinrichtingen op Belgisch grondgebied gelegen, hun juridische vorm, de lonen en het arbeidsstelsel in voege in deze inrichtingen, alsook het opgesteld drijfvermogen waarover zij beschikken;
3) De handelsinrichtingen op Belgisch grondgebied gelegen, de lonen in voege in de inrichtingen en het juridische stelsel van deze laatste;
4) De landbouwbedrijven, alsook de uitbetaalde lonen en het arbeidsstelsel der uitbatingen;
5) De gediplomeerden van het hoger onderwijs.

Wat de landbouwbedrijven betreft, beperkte zich de telling tot de ondernemingen die een vast bezoldigd personeel te werk stellen. De eigenlijke economische en sociale telling is gesteund op een voorafgaandelijke telling van de bevolking om de personen te bepalen die gehouden zijn de verschillende formulieren in te vullen.

Daarom bevatte de gezinskaart de inlichtingen die van die aard waren dat ze de aanduidingen gaven die tot grondslag moesten dienen van het economisch deel van de telling.

Buiten de gezinskaart waarvan hierboven sprake, waren er nog de volgende gebruikte telkaarten :

a) telkaart voor ongebezigden (model C);
b) telkaart voor nijverheidsinrichting (model D);
c) telkaart voor handelsinrichting (model E);
d) telkaart voor landbouwbedrijf (model F);
e) telkaart voor alleenstaand handarbeider (model G);
f) telkaart voor alleenstaand handelaar (model H);
g) telkaart voor gediplomeerde van het hoger onderwijs (model V).

Boekdeel I der verslagen van deze telling geeft een uiteenzetting van de herzieningsmethode der stukken en der hiertoe gebruikte procédé's.

e) *Publicatie der uitkomsten.*

De uitkomsten werden niet zo uitvoerig gepubliceerd als in het begin voorzien werd. Men beperkte zich tot het geven van de cijfers per arrondissement. De gedetailleerde kaders werden op het Nationaal Instituut voor de Statistiek behouden. Herinneren we hier de verschillende opgestelde kaders :

I. *Telling der nijverheidsinrichtingen of -afdelingen* (1).

— Indeling der nijverheidsinrichtingen of -afdelingen en hun personeel naar de gedetaillerde aard van de nijverheid, gelocaliseerd in de gemeenten, de arrondissementen en het Rijk (gepubliceerd).

— Indeling der nijverheidsinrichtingen of -afdelingen naar de groepen en ondergroepen van de nijverheid, gelocaliseerd in de arrondissementen, provincies (gepubliceerd) en het Rijk (gepubliceerd).

(1) Het woord « gepubliceerd » beduidt dat de uitkomsten gepubliceerd werden voor de sectie naast dewelke zich de naam bevindt.

— Indeling der nijverheidsinrichtingen of -afdelingen en hun personeel naar de wijze van uitbating en volgens de groepen (gepubliceerd) en ondergroepen der nijverheden, gelocaliseerd in de arrondissementen, de provincies en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling op vijf verschillende tijdstippen van het jaar 1936 van het personeel tewerkgesteld in de groepen en ondergroepen van de nijverheden, gelocaliseerd in de provincies (gepubliceerd) en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling van het drijfvermogen gebruikt in de groepen en ondergroepen der industrieën, gelocaliseerd in de provincies (gepubliceerd) en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling der nijverheidsinrichtingen of -afdelingen naar het in voege zijnde arbeidsstelsel en zijn organisatie per ploegen in de provincies en het Rijk (gepubliceerd).

II. *Telling der handelsinstellingen* (1).

— Indeling der handelsinrichtingen en hun personeel naar de gedetailleerde aard van de nijverheid, gelocaliseerd in de gemeenten, arrondissementen, provincies (gepubliceerd) en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling der handelsinrichtingen en hun personeel volgens de groepen en ondergroepen van nijverheden, gelocaliseerd in de arrondissementen (gepubliceerd), de provincies (gepubliceerd) en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling der handelsinrichtingen naar de wijze van uitbating en volgens de groepen (gepubliceerd) en ondergroepen (gepubliceerd) van nijverheden, gelocaliseerd in de arrondissementen, provincies (gepubliceerd) en het Rijk (gepubliceerd).

I[bis] en II[bis]. *Telling van het personeel van de handels- en nijverheidsinstellingen.*

— Indeling van het personeel naar de uitbetaalde uurlonen en maandwedden per groepen en ondergroepen van nijverheden, gelocaliseerd in de arrondissementen, provincies (gepubliceerd) en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling van het personeel naar de ouderdom en naar de uitbetaalde uurlonen en maandwedden per groepen en ondergroepen van nijverheden, gelocaliseerd in de provincies en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling van het personeel naar de burgerlijke stand en naar de uitbetaalde uurlonen en maandwedden per groepen en ondergroepen der nijverheden, gelocaliseerd in de provincies en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling van het personeel naar de nationaliteit en naar de uitbetaalde uurlonen en maandwedden per groepen en ondergroepen van nijverheden, gelocaliseerd in de provincies en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling van het personeel naar de dienstjaren en naar de uitbetaalde uurlonen en maandwedden per groepen en ondergroepen van nijverheden, gelocaliseerd in de provincies en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling van het personeel naar de belangrijkheid van het effectief van de instelling en volgens de uitbetaalde uurlonen en maandwedden per groepen en ondergroepen van nijverheden gelocaliseerd in de provincies en het Rijk (gepubliceerd).

III. *Telling van alleenstaande handarbeiders.*

— Indeling van alleenstaande handarbeiders naar de aard van de nijverheid, gelocaliseerd in de gemeenten met meer dan 20.000 inwoners, de arrondissementshoofdplaatsen, de arrondissementen, de provincies en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling der alleenstaande handarbeiders naar de groepen en ondergroepen van nijverheden, gelocaliseerd in de arrondissementen (gepubliceerd) de provincies (gepubliceerd)) en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling der alleenstaande handarbeiders naar de wijze van uitoefening van hun vak en volgens de groepen en ondergroepen van nijverheden, gelocaliseerd in de arrondissementen, provincies en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling van het gebruikte drijfvermogen in de groepen en ondergroepen van nijverheden, gelocaliseerd in de provincies (gepubliceerd) en het Rijk (gepubliceerd).

IV. *Telling der alleenstaande handelaars.*

— Indeling der alleenstaande handelaars naar de gedetailleerde aard van de nijverheid, gelocaliseerd in de gemeenten met meer dan 20.000 inwoners, de hoofdplaatsen van arrondissementen, de arrondissementen, provincies (gepubliceerd) en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling der alleenstaande handelaars naar de groepen en ondergroepen van nijverheden, gelocaliseerd in de arrondissementen (gepubliceerd), de provincies (gepubliceerd) en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling der alleenstaande handelaars naar de wijze van uitbating van hun handel en volgens de groepen en ondergroepen van nijverheden, gelocaliseerd in de arrondissementen, de provincies (gepubliceerd) en het Rijk (gepubliceerd).

V. *Telling der landbouwbedrijven waar ten minste één bezoldigd persoon bestendig tewerkgesteld wordt.*

— Indeling der landbouwbedrijven naar de aard der teelten, de oppervlakte, het aantal tewerkgestelde bestendige arbeiders en volgens de localisatie in de kantons, de provincies en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling der landbouwwerklieden naar het geslacht, de aard van het gedane werk, het aantal diensturen en volgens de nijverheid in de provincies gelocaliseerd (gepubliceerd).
— Indeling der landbouwwerklieden naar hun uurloon, hun voordelen in natura, de ouderdom, het geslacht, de nationaliteit, de burgerlijke stand en de belangrijkheid van het bedrijf in de provincies en het Rijk (gepubliceerd).

VI. *Telling der werklozen die nog niet gewerkt hebben.*

— Indeling der werklozen naar het geslacht, de burgerlijke stand, ouderdomsgroep, nationaliteit, volgens zij al dan niet aangesloten zijn bij een verzekeringskas tegen werkloosheid en naar de localisatie van het verblijf in de arrondissementen (gepubliceerd), provincies (gepubliceerd) en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling der werklozen per ouderdomsgroep en per geslacht, sociale toestand, burgerlijke stand, beroep, nationaliteit, duur van de werkloosheid, gedane studiën en naar de localisatie van het verblijf in de arrondissementen (gepubliceerd), de provincies (gepubliceerd) en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling der werklozen naar de duur van de werkloosheid en naar het geslacht, sociale toestand, beroep, gedane studiën, ouderdomsgroepen, nationaliteit en volgens de localisatie van het verblijf in de arrondissementen (gepubliceerd), de provincies (gepubliceerd) en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling der werklozen, die reeds gewerkt hebben naar de nijverheid in dewelke zij tewerkgesteld werden en volgens de localisatie van het verblijf in de arrondissementen (gepublicerd), de provincies (gepubliceerd) en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling der werklozen, die nog niet gewerkt hebben naar de aard van de gezochte bezigheid en volgens de localisatie van het verblijf in de arrondissementen (gepubliceerd), de provincies (gepubliceerd) en het Rijk (gepubliceerd).

VII. *Telling der gediplomeerden van het hoger onderwijs.*

— Indeling der Belgen, houders van Belgische diploma's naar de aard van het diploma, het geslacht, de ouderdom, het beroep van de titularis verblijvende in de provincies en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling der vreemdelingen, houders van Belgische diploma's, naar de aard van het diploma, het geslacht, de ouderdom en het beroep van de titularis verblijvende in de provincies en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling der Belgen, houders van vreemde diploma's naar de afdeling van het onderwijs die ze afgeleverd heeft, het geslacht, de ouderdom, het beroep van de

(1) Het woord « gepubliceerd » beduidt dat de uitkomsten gepubliceerd werden voor de sectie naast dewelke zich de naam bevindt.

titularis verblijvende in de provincies en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling der vreemdelingen, houders van vreemde diploma's, naar de afdeling van het onderwijs die ze afgeleverd heeft, het geslacht, de ouderdom, het beroep van de titularis verblijvende in de provincies en het Rijk (gepubliceerd).
— Indeling per arrondissement van de diploma's naar de aard en de categorie der scholen die ze afgeleverd hebben.

HOOFDSTUK X.

DE ALGEMENE LANDBOUWTELLINGEN VAN 31 DECEMBER 1910 EN VAN 31 DECEMBER 1929.

1. — Algemene landbouwtelling van 31 December 1910.

a) *Werkzaamheden van de Centrale Commissie voor de Statistiek en uitvoering der telling.*

Daar artikel 20 van de wet dd. 25 Mei 1910 credieten toekende voor een in de loop van 1910 te houden algemene landbouwtelling, legde de Minister van Binnenlandse Zaken op 10 September 1910 voor advies aan de Centrale Commissie voor de Statistiek een dienstbrief voor van het Ministerie van Landbouw en Openbare Werken, die exemplaren bevatte van het ontwerp van bedoelde telling, met het oog ten andere op de uitvoering ervan overeenkomstig de wet van 11 September 1895.

Een verslag, dat door de H. Helleputte opgesteld werd, doet opmerken dat de gevraagde inlichtingen, op weinig na, dezelfde zijn als in 1895. Zij zullen nochtans geen betrekking hebben op de landbouwbevolking.

De landbouwtelling van 1910 werd gehouden met behulp van 4 kaarten.

De eerste kaart is bestemd voor de landbouwers zelf en dient voor :

a) de opgave der niet bebouwde percelen welke uitgebaat werden in hoofdteelt in 1910 met aanduiding van de aard der teelt;
b) de opgave der niet bebouwde percelen met dezelfde aanduiding;
c) de aanduiding van de motoren, werktuigen, machines en landbouwtoestellen die de aangever toebehoren, hun aantal en, wat de motoren betreft, het vermogen in P. K.;
d) de inlichtingen nopens de hoevedieren die de aangever bezit, hun aantal en de verliezen aan ziekten of ongevallen toe te schrijven;
e) de inlichtingen nopens de in 1910 bij de aangever geboren veulens, kalveren, lammeren, enz;
f) de opgave van de handelsvoedingswaren voor het vee gebruikt;
g) de aanduiding der grondverbeteringen bij de aangever tussen 1896 en 1910 uitgevoerd;
h) de omschrijving der verbeteringsstoffen en der handelsmeststoffen door de aangever in 1910 gebruikt.

De tweede kaart moet aan de landbouwers overhandigd worden die onbebouwde percelen uitbaten in een andere gemeente dan deze waar zij hun verblijf houden en bevat slechts de opgave van deze percelen en de aard der teelten.

De derde kaart wordt overhandigd :

a) aan maatschappijen die kosteloos of mits vergoeding de landbouwwerktuigen ter beschikking van hun leden stellen;
b) aan de particulieren, niet-landbouwers, die met hun werktuigen waarvan zij eigenaar zijn zekere landbouwwerken ondernemen als maaien, enz., of die deze werktuigen aan de landbouwers verhuren.

De vierde kaart moet aan de personen overhandigd worden die het beroep van landbouwer niet uitoefenen, maar die zekere hoevedieren hebben of zich met bijenteelt bezighouden.

De gemeentebesturen werden er mede belast inlichtingen te verstrekken in zake de lonen der landbouwarbeiders, de handelswaarde der gronden en de gemiddelde prijs der huurgelden.

De telling omvatte eveneens de uitgestrektheid der boseigendommen en de verscheidenheid der houtsoorten, de voortbrengselen der boseigendommen, Zij heeft eveneens ten doel de opgave der braakgronden op te maken die toebehoren aan de Staat, de gemeenten en de openbare instellingen en deze der onbeteelde gemeentegronden die tijdens de jaren 1896 tot 1910 productief gemaakt werden.

De vier kaarten die betrekking hadden op deze bijzondere opgave moesten door de ambtenaren van het Beheer van Wateren en Bossen ingevuld worden.

In de schoot van de Centrale Commissie voor de Statistiek werd voornamelijk gediscussieerd over de geringe onnauwkeurigheid welke de inlichtingen betreffende het gemiddelde loonbedrag, de gemiddelde handelswaarde der gronden, de gemiddelde prijs van de huur, zouden bieden. Er werd door de afgevaardigde van het Ministerie van Landbouw en Openbare Werken de H. Meury aan de Commissie verklaard dat de inlichtingen slechts zouden gepubliceerd worden na een grondige beoordeling.

b) *Publicaties van de algemene landbouwtelling.*

De uitkomsten der landbouwtelling verschenen in vier boekdelen die de volgende inlichtingen bevatten :

Boekdeel I. — Indeling der teelten. Gemiddeld rendement. Totale opbrengst. Zaden per hectare gebruikt.

Boekdeel II. — Indeling der bossen en onbeteelde terreinen. Opbrengsten der boseigendommen (gemiddelde der jaren 1908, 1909, 1919).

Boekdeel III. — Telling van het vee. Geboorten en verliezen der voornaamste landbouwdieren in 1910. Handelseetwaren voor het vee verbruikt.

Boekdeel IV. — Verbeteringsstoffen en handelsmeststoffen in 1910 gebruikt. Motoren, werktuigen, machines en landbouwtoestellen. Grondverbeteringen van 1896 tot 1910.

2. — Ontwerp van de landbouwtelling van 31 December 1925.

In 1925 legde het Departement van Landbouw aan de Centrale Commissie voor de Statistiek een ontwerp vóór dat de op 31 December van dit jaar te houden landbouwtelling. De vorige landbouwtelling dateerde van 1910 en de voorlaatste van 1895; het scheen dus aangewezen dat men het jaar 1925, dat een nieuwe periode van 15 jaren afsloot, niet zou laten voorbijgaan zonder over te gaan tot een soortelijke verrichting. Anderzijds, daar de toepassing van artikel 13 van de Conventie van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie op de landbouwstatistiek gesteund is, scheen het nuttig zonder langer dralen een landbouwtelling te houden, die zou geroepen zijn een positieve grondslag te leggen voor de jaarlijkse ramingen der rijkslandbouwkundigen. Ten gevolge van de verlaging van het crediet kon deze enquête niet doorgaan. De ontwerpen werden nochtans door de Centrale Commissie voor de Statistiek besproken. Van methodologisch oogpunt uit beschouwd waren twee gedachtenwisselingen belangwekkend. Het past deze hier te hernemen.

a) *Begrenzing van de omvang der telling.*

Het Ministerie van Landbouw was van mening dat de telling moest beperkt worden tot de uitbatingen van ten minste één hectare. Het geeft de redenen van deze beperking met de volgende woorden weer.

De eerste is een bezuinigingsreden : « Er werd vastgesteld — schrijft de Minister — dat de bedrijven van minder dan één hectare geen 100.000 hectare beslaan, hetzij ongeveer 1/20 van de totale getelde oppervlakte; welnu, de onkosten tot het behoud in de telling belopen 14/20 van de totale uitgave ».

Anderzijds voegt hij er aan toe : « Dank zij de depouil-

lering in 1910 uitgevoerd per bedrijfscategorieën, ingedeeld naar hun oppervlakte, is het mogelijk de verdeling van 10.000 hectare tussen de verschillende teelten en de verhouding van het aantal huisdieren, die in de kleine bedrijven van minder dan één hectare aanwezig zijn, te bepalen. Men zal zicht dus een voldoende nauwkeurige gedachte kunnen vormen van de huidige landbouwtoestand.

b) *Depouilleringsmethode.*

Aan een lid dat deed opmerken hoezeer de methode van gedecentraliseerde depouillering hem verouderd scheen, antwoordde de H. Henzy, afgevaardigde van het Ministerie van Landbouw : « In bedoelde telling dient er rekening gehouden met bezuiniging en met nauwkeurigheid.

De leden van de Commissie weten in hoever de landbouwers tegenwoordig wantrouwig zijn en hoezeer het te vrezen valt dat ze hun antwoorden zullen verstrekken onder invloed van deze vrees.

Degenen die zich niet bezighouden met de landbouwtellingen beseffen niet wat zich in werkelijkheid afspeelt.

Hij vraagt zich af hoe het anders dan door het stelsel voorzien in de onderrichtingen, aan de Commissie onderworpen, zou mogelijk zijn de antwoorden te controleren welke door de belanghebbenden verstrekt worden. Door te gaan meten in de velden ? Dit zou niet practisch zijn, geweldig veel tijd vragen en aanzienlijke uitgaven met zich meeslepen.

Men moet dus zijn vertrouwen stellen in de aangiften der belanghebbenden, tenzij men een leger controleurs zou mobiliseren.

In zake landbouwtelling bestaat er geen controle van kaart tot kaart. De uit te voeren controle in zake de rechtzinnigheid der antwoorden kan slechts een oberzichtelijke controle zijn ».

3. — De algemene landbouwtelling van 31 December 1929.

a) *Werkzaamheden van de Centrale Commissie voor de Statistiek.*

Het ontwerp van de algemene landbouwtelling van 31 December 1929 werd op 26 Maart van dit jaar aan het advies van de Centrale Commissie voor de Statistiek voorgelegd die een subcommissie aanduidde — waarvan de H. Mullie verslaggever was — belast met het onderzoek van dit dossier.

Het verslag van de H. Mullie onderzoekt de volgende punten :

1° *De draagwijdte van de telling.*

Elk landbouwbedrijf wordt geteld alsook alle beteelde percelen. Enkel de lusthoven van minder dan 50 are werden weggelaten.

De volledige bedrijvigheid en de landbouwproductie maken het voorwerp uit van een zo volledig mogelijke opgave.

Het bevoegd bestuur van het Ministerie van Landbouw heeft er voor gezorgd een schema op te maken dat zou toelaten de uitkomsten met deze van 1910 te vergelijken.

2° *De datum der telling.*

De datum die voor de telling werd uitgekozen, namelijk 31 December 1929, droeg de algemene instemming weg.

Betreffende de uitvoering van de algemene landbouwtelling, samen met deze der bevolking op 31 December 1930 doet de verslaggever opmerken :

a) dat de landbouwtelling gans verschillend is van deze der bevolking;
dat deze laatste betrekking heeft op personen terwijl de eerste zaken betreft;
dat in deze voorwaarden, de bedrijvigheid van de teller niet door verschillende bevelen zou begrensd worden;

b) dat daarenboven de Belgische landbouwtelling van 31 December 1929 deel uitmaakt van een internationale telling van de wereldlandbouw te Rome;
dat in deze woorwaarden, de keuze van de datum niet vrij is.

3° *Controle op de rechtzinnigheid van de telling.*

Het verslag maakt melding van de bezorgdheid de rechtzinnigheid der tellingsaangiften zo goed mogelijk te verzekeren; absolute geheimhouding der aangiften — vergelijking met de cadastrale gegevens — schatting der bevoegde diensten van de landbouw.

4° *Voorstelling van de telling per gemeente, gerechtelijk kanton, administratief arrondissement en in totaal voor het Rijk.*

Zekere leden hadden gevraagd de tellingsuitkomsten per landbouwstreek voor te stellen.

Het bevoegd bestuur van landbouw, dat deze nieuwe suggestie had onderzocht met de wens het zo mogelijk te ondertekenen, heeft verklaard dat dit hem onmogelijk scheen, gezien de moeilijkheden van een nauwkeurige afbakening om de uitkomsten der telling per landbouwstreek voor te stellen. Daarenboven stelt het, volgens de door de telling en verdere inlichtingsbronnen verstrekte gegevens, de monografie van de verschillende landbouwgebieden van het Rijk op.

5° *Bewerkingsmethode.*

De subcommissie had de wens uitgedrukt de bewerking te zien centraliseren.

6° *Telling der landbouwnijverheden.*

Sommige leden vragen in deze telling de telling der landbouwnijverheden op te nemen (vlasroten, zuivelfabriek, enz...). Daar deze nijverheden in de nijverheidstelling voorkomen, heeft deze vraag niet verder de aandacht gevestigd.

7° *De Commissie onderzocht, punt voor punt, de inhoud der telkaarten die door het Landbouwdepartement opgesteld werden.*

Zoals dit Bestuur had doen opmerken, bood het gebruikte formulier veel gelijkenis met het door het Internationaal Landbouwinstituut van Rome voor de wereldtelling van 1929 voorgestelde type-formulier.

Aan deze formulieren werden door de Centrale Commissie voor de Statistiek weinig wijzigingen gebracht.

b) *Uitvoering van algemene landbouwtelling.*

1) De eigenlijke landbouwtelling gaat inzonderheid over beteelde gronden en aan particulieren toebehorende braakgronden.

2) Een bostelling betreffende de boseigendommen en de vijvers van de Staat, de gemeenten, de openbare instellingen en de particulieren, alsmede de van het domein van de Staat, de gemeenten en de openbare instellingen deel uitmakende braakgronden.

De telling geschiedde door middel van de volgende kaarten :

Kaart I. — Opneming van :

1) de in 1929 niet bebouwde en beteelde percelen gelegen in de gemeente;
2) de in 1929 geëxploiteerde serren;
3) de landbouwmachines in het bezit van de aangevers;
4) de in het bezit van de aangevers zijnde hoevedieren;
5) de geboorten onder de hoevedieren in 1929;
6) de voor de voeding der dieren gebruikte voedingswaren;
7) de van 1911 tot 1929 aangebrachte grondverbeteringen;
8) de door de aangevers gebruikte handelmeststoffen en verbeteringsstoffen;
9) de aan de hoeve verbonden arbeidskrachten.

Kaart II. — Opneming van :

1) de in 1929 niet bebouwde beteelde percelen gelegen buiten de gemeente;
2) de in 1929 geëxploiteerde serren buiten de gemeente gelegen;
3) de buiten de gemeente aangebrachte grondverbeteringen.

Kaart III.

In te vullen door de maatschappijen, verenigingen, syndikaten, landbouwersverenigingen die kosteloos of mits vergoeding landbouwwerktuigen ter beschikking van de landbouwers stellen, alsmede door de personen die de kaart I niet dienen in te vullen en voor rekening van derden sommige werken uitvoeren (grondteelt, dierenverzorging, enz.) of die hun werktuigen aan de landbouwers in huur geven.

Kaart IV.

Telling van de dieren bij al de personen die de kaart I niet ingevuld hebben.

Kaart V.

Particulieren die houder zijn van in de gemeente gelegen beboste percelen of vijvers.

Ingeval de bossen of de vijvers op het grondgebied van verschillende gemeenten gelegen zijn, dient de eigenaar meerdere kaarten V in te vullen; elke kaart wordt aan een verschillend gemeentebestuur overgemaakt en op ieder dient slechts het op het grondgebied van één enkele gemeente gelegen gedeelte van het bos of de vijvers vermeld.

Kaart VI.

Inlichtingen betreffende verenigingen voor de landbouwbelangen, wier zetel in de gemeente gevestigd is (verzekeringsmaatschappijen tegen brand, werkongevallen, levensverzekering, verzekering tegen ziekte, enz..., maatschappijen die het vrijwaren van de tuinbouw, de hoender-, bosteelt, enz..., ten doel hebben).

Officiële vennootschappen dienen niet geteld te worden.

Kaart VII.

Door de Rijkslandbouwkundigen te verschaffen inlichtingen betreffende de teeltopbrengsten.

Kaart VIII.

Door de Staatsagenten te verschaffen inlichtingen betreffende de opbrengst der hofbouwteelt.

Kaart IX.

Door de gementebesturen te verschaffen inlichtingen betreffende de verkoop- en huurwaarden der gronden in 1912 en in 1929, de gemiddelde lonen der landarbeiders in de gemeente.

Kaart X.

Telling der beboste eigendommen en der vijvers.

Kaart XI.

Opbrengst, in frank, van de aan de Staat, de gemeente, de openbare instellingen en de particulieren toebehorende braakgronden. In te vullen door het Beheer van Waters en Bossen.

Kaart XII.

Telling van de aan de Staat, de gemeente, de openbare instellingen en de particulieren toebehorende braakgronden. In te vullen door het personeel van het Beheer van Waters en Bossen.

Kaart XIII.

Telling der tussen de jaren 1911 en 1929 productief gemaakte gemeentelijke braakgronden. In te vullen door het personeel van het Beheer van Waters en Bossen.

De overige kaarten zijn bestuursformulieren of tot de depouillering dienende bescheiden.

Het Bestuur van Landbouw had de werkwijze van de gedecentraliseerde bewerking voorgesteld, en heeft die overigens, ondanks het tegenadvies van de Centrale Commissie voor de Statistiek toegepast. Ze rechtvaardigde deze handelwijze door de volgende, door ons hoger aangegeven beweegredenen :

a) gemakkelijker ontdekken en verbeteren der in de aangiften voorkomende missingen, door het feit dat de tellers de aangevers kennen wat hun toelaat de onjuiste inlichtingen te doen verbeteren;

b) beperking der verzendingskosten van de tellingsbescheiden; inderdaad mag de verzending van de individuële kaarten door de gemeentebesturen niet gedaan worden alvorens de Centrale Dienst heeft nagegaan of de globale resultaten, zoals ze uit de haar in de eerste plaats toegestuurde depouilleringboekjes kunnen opgemaakt worden, overeenkomen met deze der voorgaande tellingen en met de gegevens die, betreffende de actuele indeling der teelten, het aantal dieren, enz., in het bezit zijn van het Bestuur van Landbouw. Met deze werkwijze zal de Centrale Dienst er heel zelden toegebracht zijn individuele kaarten, die niet juist ingevuld zijn aan de gemeentebesturen terug te zenden;

c) werkvermindering voor de Centrale Dienst, aangezien de kaarten door de tellers in de boekjes overgeschreven worden;

d) minder kans van missingen bij het berekenen door de gemeente van de algemene uitkomsten der telling, aangezien het toezicht door het Departement inzonderheid bestaat in het nazien van de door de tellers opgemaakte totalen.

Brengen wij in herinnering dat de Centrale Commissie voor de Statistiek, in haar zitting van 6 November 1925, ter gelegenheid van het onderzoek in het tellingsontwerp dat zonder gevolg bleef, in beginsel de overschrijving door de tellers van de uitkomsten der individuele kaarten is toegetreden.

De in 1929 door de H. Directeur-Generaal Jacquart geformuleerde opwerpingen schijnen voort te vloeien uit een foutieve interpretatie vanwege het Departement van Landbouw dat, evenmin als in 1929, het inzicht had aan de tellers de « depouillering » over te laten. Het gaat er alleen om deze medehelpers last te geven de gegevens van de individuële kaarten in speciale boekjes « over te schrijven », met het doel zoals reeds in 1925 gezegd en hiervoren herhaald de tellingdienst toe te laten zo spoedig mogelijk te beoordelen, zonder dat het nodig zij daarvoor al de bescheiden naar de tellingdienst over te brengen, wat onnodige onkosten zou teweegbrengen, voor dat deze uitkomsten aanneembaar bevonden werden.

c) *Publicatie der uitkomsten.*

Het departement van Landbouw had gehoopt, per gemeente, gerechtelijk kanton, bestuursarrondissement en voor het globale Rijk, de uitkomsten van de volgende inlichtingen te publiceren :

Telling : van de teelten — dieren — verbeteringen en handelsmeststoffen — voedingswaren — grondverbeteringen — arbeidskrachten — landbouwmachines — cadastrale en belastbare terreinen — uitgestrektheid der voor directe opbrengst en in verhuring uitgebate terreinen — van de totale hoeveelheid van het bedrijf — van de hoeveelheid der bedrijven uitgebaat voor directe opbrengst en in verhuring.

Het Departement meende eveneens per gerechtelijk kanton, per bestuursarrondissement en voor het Rijk dezelfde gegevens te publiceren, na ze als volgt gegroepeerd te hebben :

bedrijven van minder dan 1 ha.
» van 1 tot 5 ha.
» van meer dan 5 ha tot 10 ha.
» van 10 tot 20 ha.
» van 20 tot 30 ha.
» van 30 tot 50 ha.
» van 50 tot 100 ha.
» van meer dan 100 ha.

De telling van de weddeschaal en van de verkoop- en de verhuringswaarde der terreinen zou enkel per gemeente gepubliceerd worden.

De lijst der verenigingen voor landbouwbelang moest ook het voorwerp uitmaken van bijzondere publicaties.

Betreffende de telling der bossen, waarvan de depouillering door de ambtenaren van het Beheer van Waters en Bossen gedaan werd, voorzag men dat de uitkomsten per gemeente, gerechtelijk kanton of administratief arrondissement, provincie en het ganse Rijk zouden gepubliceerd worden.

Verschillende moeilijkheden van administratieve aard beletten dit programma van publicaties uit te werken. Deze beperkten ich tot een boekdeel van 470 bladzijden in 1937 verschenen. Dit werk bevat de volgende inlichtingen :

1) Kadastrale oppervlakten — geëxploiteerde oppervlakten — braakgronden en broeikassen in 1929 uitgebaat (per gerechtelijk kanton en administratief arrondissement en naar de grootte van het bedrijf in elke provincie);

2) Oppervlakten — gemiddeld rendement en totale verhouding in 1929 (per provincie).

3) Landbouwrendement — gemiddeld rendement en totale verhouding der voornaamste groenten in 1929 (per provincie);

4) Indeling der bossen en braakgronden (per gerechtelijk kanton en per provincie).

5) Opbrengsten in franken der boseigendommen (per gerechtelijk kanton en per provincie).

6) Hoevedieren die op 31 December 1929 gehouden werden — geboorten in 1929 — handelsvoedingswaren door de landbouwers in 1929 gebruikt voor de voeding der dieren (per gerechtelijk kanton, administratief arrondissement en per groep van uitbating in elke provincie).

7) Verberingsstoffen en handelsmeststoffen in 1929 gebruikt — de landbouwmachines, de grondverbeteringen van 1911 tot 1929 (volgens dezelfde onderverdelingen als hierboven).

8) Aantal gronden — waarde der uitbatingen — opgave der werkkrachten (volgens dezelfde onderverdelingen als hierboven).

Het Ministerie van Landbouw achtte het geraadzaam de ingewonnen inlichtingen betreffende de voedingswaren, de meststoffen alsook de verkoop- en huurprijzen der gronden niet in deze tabellen in te lassen, daar het deze inlichtingen aan homogeniteit ontbreekt.

De gedetailleerde bescheiden van deze telling zijn nog op het Nationaal Instituut voor de Statistiek ter beschikking van het publiek.

De algemene volks-, handels- en nijverheidstelling op 31 December 1947.

EERSTE DEEL

HOOFDSTUK I.

ALGEMEENHEDEN

1. — Draagwijdte van de telling.

De algemene telling op 31 December 1947 bestaat in een drievoudige verrichting :

a) een volkstelling;

b) een telling van de gebouwen en de woningen;

c) een handels- en nijverheidstelling.

De telling van de gebouwen en de woningen werd dus tegelijkertijd als de volkstelling gehouden; in 1930 had de eerste opname drie maand vroeger plaats dan de laatstgenoemde. Wat de handels- en nijverheidstelling betreft, deze werd volgens de in 1910 en 1930 gebruikte methode uitgevoerd.

Het doel van deze verschillende tellingen wordt aangeduid in de artikels 2 en 7 van het Regentsbesluit dd. 22 November 1947 (zie bescheiden, bijlage 12). Hieronder volgt een samenvatting.

De volkstelling heeft ten doel : op 31 December 1947, het aantal personen die de bevolking van gewoon verblijf (gezegd werkelijke bevolking) en de aanwezige bevolking (gezegd feitelijke bevolking) uitmaken, zomede hun afstamming, hun stand in het gezin waartoe zij behoren, hun geslacht, hun leeftijd, hun burgerlijke staat, hun geboorteplaats, hun nationaliteitsland, de landtalen die ze spreken, hun graad van onderricht, hun beroepen, ambten of betrekkingen, de samenstelling der families, het aantal en de samenstelling der gezinnen die ze vormen, vast te stellen.

De telling van de gebouwen en woningen had ten doel statistische gegevens betreffende de woningen te verzamelen en de gebouwen en hun kenmerken op te nemen.

De handels- en nijverheidstelling ten slotte heeft ten doel statistische gegevens in te winnen omtrent de in België gelegen nijverheids- en handelsinrichtingen, de alleenstaande handarbeiders en handelaars, de aard van de industrie of de uitgeoefende handel, de rechtsvorm, de sterkte van het tewerkgesteld personeel en van de drijfkracht, de aan bedienden en werklieden uitbetaalde wedden en lonen.

2. — Rechtskundige grondslag van de telling.

De wetten van 2 Juni 1856 en 25 Mei 1880 leggen aan de Regering de verplichting op alle tien jaren, en wel in de loop van het jaar waarvan het jaartal op nul eindigt, een algemene volkstelling te houden. Daarnaast voorziet de wet van 14 December 1910 de uitvoering van een algemene handels- en nijverheidstelling, welke terzelfdertijd als de volkstelling dient plaats te vinden. De omstandigheden hebben het niet mogelijk gemaakt de bedoelde tellingen in 1940 uit te voeren. De eerstvolgende algemene tellingen dienden dus in 1950 gehouden. Gezien de noodzakelijkheid een recente documentatie betreffende de demografische, economische en sociale toestand aan te leggen, heeft de Regering deze datum niet willen afwachten. Zij zou zeker deze verschillende tellingen kunnen voorgeschreven hebben op grondslag van de statistiekwet dd. 18 December 1936. Daar zij echter aan de uitkomsten der volkstelling de juridische waarde van een tienjaarlijkse telling wilde geven, heeft zij het besluit genomen bij de Kamers een wetsontwerp in te dienen, waarbij voor het jaar 1947 de uitvoering voorgeschreven werd van een algemene volkstelling, alsmede van een nijverheids- en handelstelling; deze wet voorziet de niet-uitvoering van de tienjaarlijkse telling, welke in uitvoering der wetten van 1856, 1880 en 1910, in 1950 zou moeten gehouden worden.

De Kamer van Volksvertegenwoordigers keurde dit ontwerp goed tijdens haar zitting van 22 October 1947; de Senaat volgde op 13 November 1947. Dit ontwerp vormt de wet van 22 November 1947.

De telling van de gebouwen en woningen wordt door deze wet niet voorzien; daarom verwijst het besluit van de Regent dd. 22 November 1947, waarbij de toepassingsmaatregelen der wet van dezelfde datum op 31 December 1947 voorgeschreven worden, eveneens naar de wet van 18 December 1936.

In voorafgaande bladzijden komt de tekst voor van de wetten van 2 Juni 1856 (blz. 16), 25 Mei 1880 (blz. 20) en 18 December 1936 (blz. 42).

De documentaire bijlagen bestaan uit : de Memorie van toelichting der wet dd. 22 November 1947 (bijlage 1), het verslag, opgemaakt in naam van de Commissie van Economische Zaken en Middenstand door de H. Volksvertegenwoordiger Struyvelt (bijlage 2), dit van de Senaatscommissie van Economische Zaken en Middenstand, opgesteld door de H. De Block (bijlage 3), de tekst van de bespreking in de Kamer van Volksvertegenwoordigers (bijlage 4) en in de Senaat (bijlage 5) en diegene van de wet dd. 22 November 1947 (bijlage 6).

3. — Werkzaamheden van de Hoge Raad van de Statistiek.

In de loop van het jaar 1945 werden aan de Hoge Raad voor de Statistiek wetsontwerpen, ontwerpen van Regentsbesluit, van formulieren en van onderrichtingen voorgelegd. Hun onderzoek nam talrijke zittingen in beslag en verslagen werden opgemaakt door de H. R. Olbrechts, professor aan de Universiteit van Brussel (bijlage 7), aangaande het wetsontwerp, de algemene volkstellingen en de tellingen van de gebouwen en woningen, door de H. J. Basijn, oud-Minister, professor aan de Rijkshandelshogeschool te Antwerpen, betreffende de taaltelling (bijlage 8) en door de H. J. Lejeune, professor aan de Universiteit van Luik, aangaande de nijverheids- en handelstelling.

De ontwerpen van het Bestuur werden geamendeerd, in het bijzonder wat de maatregelen betreffende de Taaltellingscommissies betreft.

4. — Amendementen van het Comité voor Economische Coördinatie.

Er dient aangestipt dat, onmiddellijk nadat de Regering de beslissing getroffen had tot de telling over te gaan, het Ministerieel Comité voor Economische Coördinatie een commissie van ambtenaren belastte met de herziening der bescheiden welke door de Hoge Raad voor de Statistiek uitgewerkt waren; het Comité besloot er het volgende aan toe te voegen :

1° aan de individuele telkaart (model Abis) : vragen betreffende de gedane studiën, het vervoermiddel gebruikt door de inwoners die zich dagelijks naar hun arbeid begeven buiten hun gemeente van verblijf, de bedrijvigheidstak, (openbare dienst of andere), waarin de gehuwde vrouw tewerkgesteld is;

2° aan de woningkaart (model C) : vragen aangaande de oppervlakte en gerieflijkheden der woning;

3° aan de telkaart voor gebouwen (model Cbis) : een vraag nopens de ouderdom van het gebouw, het aangesloten zijn aan een rioolnet en de aanwezigheid van een lift;

4° aan de telkaart voor nijverheidsinrichting (model D) en voor handelsinrichting (model E) : vragen met betrekking tot de wedden en lonen, de arbeidsuren, de geldelijke voordelen en de voordelen in natura.

HOOFSTUK II.

MAATREGELEN TER VOORBEREIDING VAN DE UITVOERING DER TELLING

1. — Rondschrijven van 6 October 1947. — Kennisgeving aan de gemeentebesturen van het inzicht der Regering tot een telling over te gaan.

Reeds bij het begin van October 1947 oordeelde het Nationaal Instituut voor de Statistiek het gepast de gemeentebesturen ervan op de hoogte te stellen dat de Regering het inzicht koesterde op 31 December 1947 een algemene volkstelling, een telling van de gebouwen en woningen en een handels- en nijverheidstelling te houden. Dit was het onderwerp van het rondschrijven van 6 October 1947, hetwelk in bijlage voorkomt (bescheid bijlage 10).

Dit rondschrijven schetste eveneens, in grote lijnen, het plan van de telling.

2. — Nummering der huizen en andere gebouwen.

Om de tellingsverrichtingen te vergemakkelijken en het regelmatig bijhouden der bevolkingsregisters (wet van 2 Juni 1856) te verzekeren heeft, zoals voor de vroegere tellingen, een voorafgaande verrichting plaats gehad, namelijk de controle en gebeurlijk de verbetering en de aanvulling van de nummering der huizen en andere gebouwen.

De voor dit werk voorziene maatregelen wijken niet af van degene welke met het oog op de telling van 1930 werden voorgeschreven. Zij zijn opgenomen in het rondschrijven van 20 November 1947, waarvan bijlage 11 de inhoud geeft. Deze onderrichting liet aan de gemeentebesturen een grote bewegingsvrijheid; zij heeft trouwens tot weinig moeilijkheden aanleiding gegeven.

HOOFDSTUK III.

UITVOERING VAN DE TELLING

Inleiding.

De grondbeginselen der telling zijn breedvoerig uiteengezet in het organiek besluit van 22 November 1947 en in de onderrichtingen, bestemd voor de gemeentebesturen en de tellers. Deze verschillende bescheiden zijn in bijlage opgenomen. Wij oordelen het nochtans nuttig de grondbeginselen samen te vatten, welke als grondslag dienden voor deze uitgebreide statistische verrichting, en gans in het bijzonder de aandacht van de lezer te vestigen op de verschillen in de opname-methoden welke waargenomen worden als men een vergelijking maakt met de volkstellingen en tellingen van de gebouwen en woningen van 1930 enerzijds en met de economische en sociale telling van 1937 anderzijds.

A. — *Algemene volkstelling.*

I. ALGEMENE GRONDBEGINSELEN

1. — Doel van de telling.

Het doel van de telling werd reeds hoger omlijnd. Het wordt bepaald bij 1° van artikel 2 van het Regentsbesluit dd. 22 November 1947 « opnemen, op 31 December 1947, van het aantal personen die de bevolking van gewoon verblijf (gezegd werkelijke bevolking) en de aanwezige bevolking (gezegd feitelijke bevolking) uitmaken, zomede van hun afstamming, hun stand in het gezin waartoe zij behoren, hun geslacht, hun leeftijd, hun burgerlijke staat, hun geboorteplaats, hun nationaliteitsland, de landtalen die ze spreken, hun graad van onderricht, hun beroepen, ambten of betrekkingen, de samenstelling der families, het aantal en de samenstelling der gezinnen die ze vormen ».

Vergeleken met 1930 heeft het doel van de algemene volkstelling geen wijzigingen ondergaan.

2. — Werkelijke bevolking of feitelijke bevolking.

De huidige telling heeft terzelfdertijd betrekking gehad **op de bevolking van gewoon verblijf of werkelijke bevolking en op de aanwezige of feitelijke bevolking.**

De werkelijke bevolking is dus samengesteld uit de personen, Belgen of buitenlanders, die in deze localiteit hun gewoon verblijf gevestigd hebben, onafgezien van het feit of zij op de dag der telling tegenwoordig zijn of niet. Verder in de tekst komen enkele toelichtingen voor betreffende het begrip « gewone verblijfplaats ».

De telling van de feitelijke bevolking heeft ten doel in iedere gemeente het aantal inwoners — Belgen of buitenlanders — op te nemen die op 31 December 1947 werkelijk aanwezig waren.

Voor elke gemeente omvat de feitelijke bevolking dus :

1° de inwoners (Belgen of buitenlanders), die hun gewoon verblijf in deze gemeente hadden en er op 31 December 1947 aanwezig waren;

2° de Belgen of buitenlanders, die hun gewoon verblijf niet in België hadden, doch die zich op de dag der telling op doorreis in deze gemeente bevonden;

3° de Belgen en de buitenlanders, die op de dag der telling in de gemeente aanwezig waren, doch hun gewoon verblijf in een andere gemeente van het Rijk hadden.

De bij 3° bedoelde personen moesten tevens meegeteld worden met de werkelijke bevolking van hun gemeente van gewoon verblijf, waarvan het gemeentebestuur verwittigd was door toezending van een speciale telkaart (model Jbis) en door toezending van de overeenstemmende speciale individuele telkaarten (model Bbis) (zie II, Gebruikte telkaarten).

3. — Gewone verblijfplaats.

De gewone verblijfplaats wordt bepaald door de in zake inschrijving in de bevolkingsregisters geldende regels, waaraan herinnerd wordt in het besluit van de Regent dd. 22 November 1947 (artikelen 4 tot 6) en door de Onderrichtingen aan de Provinciegouverneurs, Arrondissementscommissarissen en gemeentebesturen (bijlage 13). Het verblijf is een feitelijke kwestie. De zetel ervan wordt vastgesteld met inachtneming van : werkelijke woonplaats, het wezenlijk en bestendig verblijf, het verenigingscentrum van het gezin, hetzij dit uit één enkele persoon, die alleen leeft, of uit twee of meerdere personen die samenleven bestaat.

In de meeste gevallen zijn deze personen in het bevolkings- of vreemdelingenregister ingeschreven. Zij moeten nochtans geteld worden indien zij aan de tot het gewoon verblijf vereiste voorwaarden voldoen, doch in geen enkel register ingeschreven zijn, hetzij door hun persoonlijke nalatigheid, hetzij omdat de bepaling van de zetel van hun verblijf aanleiding gegeven heeft tot een nog niet beëindigd administratief onderzoek, hetzij omdat zij nog niet konden ingeschreven worden omwille van het feit dat de nodige stukken niet bij het gemeentebestuur zijn toegekomen.

Bijgevolg behoren alle vreemdelingen, houders van een identiteitskaart voor vreemdelingen, hetzij van een bewijs van inschrijving, hetzij van een voorlopig model C, geteld te worden. Deze methode stemt trouwens overeen met degene, welke tijdens de telling op 31 December 1930 gevolgd werd.

De gewone verblijfplaats en het wettelijk domicilie kunnen van elkaar verschillen. Dit is het geval met de gehuwde vrouw, die gescheiden leeft van haar man en met de niet-ontvoogde minderjarige, die niet met zijn ouders of zijn voogd samenleeft. Bewuste personen moeten niet geteld worden bij de man, de ouders of de voogd, maar wel in de gemeente waar zij werkelijk wonen.

De telling van de gewone verblijfplaats werd uitgevoerd aan de hand van de gezinskaart (model A) en de individuele telkaart (model Abis).

4. — Gezin.

Artikel 6 van het besluit van de Regent dd. 22 November 1947 geeft de volgende bepaling van het gezin : « Het gezin bestaat hetzij uit één persoon, die gewoonlijk alleen leeft, hetzij uit de vereniging van twee of meer personen die, al dan niet door familiebanden aan elkaar verbonden, gewoonlijk één en hetzelfde huis bewonen en er samen leven ».

Het gezin dient dus niet verward met de familie. De leden ener familie leven niet altoos samen en het is op het samenleven dat het gezin berust. Hieruit volgt dat de leden ener familie, zelfs al wonen zij onder één dak, toch onderscheiden gezinnen vormen indien ze niet samenleven. Daartegenover staat dat onderscheiden families of samenlevende personen zonder onderlinge verwantschap, slechts één enkel gezin vormen. Voorbeelden : samenlevende vrienden of vennoten kunnen eveneens één gezin vormen. Hetzelfde geldt voor de in een zelfde huis verenigde leden ener kloostergemeente, de vrijwilligers die een kazerne bewonen, de oude lieden in verplegingsinrichtingen, de dienstboden en de arbeiders die bij hun baas of meester inwonen. Ten slotte vormt de persoon, die alleen leeft of afgescheiden van de personen bij wie hij of zij inwoont, een gezin op zijn of op haar eigen.

Zoals we reeds hoger zegden moeten alle personen die van één zelfde gezin deel uitmaken, op de gezinskaart (model A) worden geteld.

5. — Bijzondere gevallen van vestiging van verblijf.

Hoger zegden wij dat de gewone verblijfplaats het verenigingscentrum is van het gezin, als dit uit twee of meer personen samengesteld is of de plaats, waar een persoon, die op zich zelf een gezin vormt, afgescheiden leeft. Bij toepassing van deze grondbeginselen betreffende het gezin en de gewone verblijfplaats, werden de nastaande bijzondere gevallen als volgt opgelost.

A. — *Kloosterlingen.*

De leden der kloostergemeenten worden beschouwd als vormende een gezin in hun kloosterhuis. Dit gezin omvat degenen niet, die elders vast gedetacheerd zijn : deze laatsten hebben hun gezin daar waar zij gedetacheerd zijn. Dit is, bvb, de toestand van de kloosterlingen die het huis van hun orde verlaten hebben om een bijhuis te stichten, alsook van degenen die bij een weldadigheidsinstelling (godshuis, hospitaal, krankzinnigengesticht, weeshuis, enz.) of bij een onderwijsinrichting (kostschool, college, school, enz.) gedetacheerd zijn.

Wat de leden der kloostergemeenten betreft, wier kloosterhuis in het buitenland gelegen is en die zich in België zouden bevinden zonder er voorgoed gedetacheerd te zijn, deze dienen niet beschouwd als deel uitmakend van de werkelijke bevolking van het land.

Hoger vermelde onderrichtingen stemmen overeen met deze van de voorafgaande tellingen.

B. — *Militairen.*

De miliciens die de hun bij de wet opgelegde actieve diensttijd volbrengen worden beschouwd als blijvende deel uitmaken van het gezin dat zij voorlopig verlaten hebben om hun dienstplicht te vervullen.

De vrijwilligers en alle kategorieën van degenen die bijgetekend hebben, met inbegrip van het effectief der Rijkswacht, vormen een gezin in de localiteit waar zij gekazerneerd zijn.

De officieren van het leger alsmede de beroepsmilitairen (vrijwilligers of miliciens die bijtekenden), die gemachtigd zijn buiten de kazerne te wonen zijn aan geen bijzonder stelsel onderworpen : zij worden geteld daar waar zij hun gezin hebben. Hetzelfde geldt voor de Rijkswachters, die met hun familie een afzonderlijk gezin vormen.

Indien zij behoren tot de kategorie van de vrijwilligers of tot deze van de miliciens die bijgetekend hebben, worden de in dienst van officieren zijnde plantons en oppassers beschouwd als hebbende de zetel van hun gewoon verblijf in de kazerne.

Alle militairen en andere personen, die deel uitmaken van het bezettingsleger, alsmede hun familieleden, die gemachtigd werden hen te volgen, behouden hun gewone verblijfplaats in België en wel daar waar zij hun laatste verblijfplaats vóór hun vertrek hadden.

De beginselen die aan de basis liggen van de telling der militairen zijn dezelfde als deze welke in gebruik zijn sedert de telling van 1900. Wat de telling der personen die deel uitmaken van het bezettingsleger en van verblijf houden (bijv. zij die over een winter- en een hun familieleden, die gemachtigd werden hen te volgen, betreft, heeft men zich gehouden aan de voor de telling van 1920 gevolgde methode.

C. — *Personen die in meerdere gemeenten verblijven.*

De personen, die beurtelings in meerdere gemeenten verblijf houden (bijv. zij die over een winter- en een zomerwoning beschikken) worden beschouwd als hebbende meer dan één verblijfplaats; deze personen behoren tot de werkelijke bevolking van de plaats waar zij, met het oog op de inschrijving in de Bevolkingsregisters, verklaard hebben hun hoofdverblijf te hebben of, bij gebrek aan een aangifte, tot de meest bevolkte gemeente.

Zij worden geteld overeenkomstig deze regel welke van de opname van 1900 dagtekent.

D. — *Personen zonder haard noch gezin.*

Bij toepassing van de onderrichtingen nopens de bevolkingsregisters, voorzien de onderrichtingen voor de Algemene Volkstelling van 1947 dat de personen, die tot de volgende categorieën behoren, hun gewoon verblijf in hun gezin behouden en er dus in geteld worden

1) De personen die op reis zijn voor hun zaken, hun plezier of om gezondheidsredenen en de arbeiders, die elders gaan werken en op geregelde tijdstippen in hun gezin terugkeren.
2) De personen die momenteel ter behandeling opgenomen zijn in de hospitalen en andere openbare of particuliere inrichtingen voor ziekenverpleging.

3) De personen, opgesloten in de gestichten of koloniën voor krankzinnigen en in de verplegingsinrichtingen.
4) De leerlingen der kostscholen en der onderwijsinrichtingen van alle aard, met inbegrip van de inrichtingen voor vakopleiding, de blinden- en doofstommengestichten, enz., over het algemeen alle jongelieden die studeren in een andere gemeente dan die welke de zetel van hun gezin is.
5) De kinderen in bewaring gesteld of bij een min uitbesteed.
6) De personen opgesloten in de tuchthuizen, de inrichtingen voor sociaal verweer, de interneringscentra, de geïnterneerden der bedelaarsgestichten, toevluchtshuizen en Rijksopvoedingsgestichten.
7) De miliciens onder de wapens.
8) De officieren van het leger en de militairen van gelijk welke rang, die tijdelijk uit hun gewone verblijfplaats gedetacheerd zijn om een bepaalde zending te vervullen.
9) De Belgische of vreemde kloosterlingen, die momenteel verwijderd zijn uit hun kloosterhuis of uit het huis, waar zij voorgoed gedetacheerd werden. Voor de eersten blijft het kloosterhuis en voor de tweeden het huis waar zij gedetacheerd werden, de zetel van hun gezin.
10) De personen die, in gevolge de oorlogsgebeurtenissen, de gemeente awar zij hun gewone verblijfplaats hadden, moesten verlaten en die niet het inzicht hebben te kennen gegeven hun gewone verblijfplaats te vestigen in de gemeente waar zij een toevlucht gevonden hebben.
11) De nomaden (personen die zich in een reizende woning, schip of boot, kermiskraam bevinden), tenzij deze personen zich op die datum in de gemeente, zetel van hun gewone verblijfplaats, of bij gebrek aan deze laatste, in hun gemeente van herkomst bevinden.

Ingeval de personen, die behoren tot de categorieën 3, 4, 5, 6 en 7 noch haardstede, noch gezin in België of in het buitenland behouden, worden zij beschouwd als hebbende de zetel van hun gewoon verblijf in de localiteit of in de inrichting waar zij verblijven. Zij worden er dus geteld op de gezinskaart en op de individuele telkaart.

De hiernavermelde personen dienen eveneens beschouwd te worden als hebbende hun gewoon verblijf op de plaats waar zij zich op de dag der telling bevinden :

1° oude lieden en ongeneesbaren, opgenomen in de godshuizen of door een weldadigheidsinstelling bij particulieren uitbesteed;

2° vondelingen of verlaten kinderen, wezen aan voedsterouders toevertrouwd of in een weeshuis uitbesteed;

3° de vrijwilligers, alsmede de miliciens, die na de hun bij de wet opgelegde actieve diensttijd volbracht te hebben, door bij te tekenen bij het leger zijn gebleven of weder in dienst zijn getreden.

E. — *Personen die voor een beperkte duur in Belgisch Congo gevestigd zijn.*

De personen die voor een beperkte duur in Belgisch Kongo gevestigd zijn en in België een gezin of een haardstede behouden hebben, worden als tijdelijk afwezig beschouwd. Zij worden dus ingeschreven op de telkaart van het gezin waartoe zij behoren, met vermelding dat zij zich op het ogenblik der telling in de kolonie bevinden.

F. — *Personen die door 's vijands toedoen het land moesten verlaten.*

De personen die door s'vijands toedoen het land moesten verlaten (krijgsgevangenen, politieke gevangenen, weggevoerden, verplicht in het Duitse leger ingelijfde inwoners der gemeenten welke aan België werden onttrokken, enz.) en die op 31 December 1947 nog niet teruggekeerd waren, werden geteld voor zover zij in België een gezin of een haardstede behouden hebben en voor zover hun gebeurlijke verdwijning het voorwerp niet heeft uitgemaakt van een akte van overlijden of van een vonnis, dat dit laatste vervangt.

II. GEBRUIKTE TELKAARTEN

1. — Vergelijking met de telling van 1930.

Bij de telling van 1930 werden voor de uitvoering der volkstelling twee telkaarten gebruikt :

a) de gezinskaart, welke door de gezinshoofden moest ingevuld worden;
b) de familiekaart welke uitsluitend door de gehuwde mannen moest ingevuld worden.

De gemeentebesturen kregen opdracht de inlichtingen der gezinskaarten op individuele kaarten te doen overschrijven en een gezinshoofdkaart voor de gezinshoofden op te maken; het zijn deze kaarten, die, met het oog op de depouillering, aan het Centraal Tellingsbureau gezonden werden. De gezinskaarten werden rechtstreeks aan het centraal bureau overgemaakt.

Met het doel het werk van de gemeentebesturen te verminderen en aan de taaltelling een zo groot mogelijke nauwkeurigheid te verzekeren, werd in 1947 beslist buiten de gezinskaarten (model A), welke voor het archief der gemeentebesturen bestemd waren, individuele telkaarten (model Abis) te doen invullen, welke alle inlichtingen bevatten, die in 1930 op de individuele steekkaarten, de gezinshoofdkaarten en de familiekaarten voorkwamen.

Anderzijds speelden de speciale individuele telkaarten (model Bbis) en de speciale collectieve telkaarten (model B) in 1947 dezelfde rol als in 1930.

2. — De gezinskaart (model A).

De gezinskaarten (bijlage 19) dienen ter vermelding van de al dan niet aanwezige personen, die op 31 December 1947 één en hetzelfde gezin uitmaken.

De gezinskaarten van 1947 bevatten nog slechts de inlichtingen welke onontbeerlijk zijn voor het opmaken van de bevolkingsregisters. Zo komen de vragen betreffende de gesproken talen en het « kunnen lezen en schrijven » er niet meer op voor.

Verscheidene gemeentebesturen hebben er om verzocht dat deze telkaarten in de toekomst meer inlichtingen zouden bevatten, dit ten einde hun het opmaken van de nieuwe bevolkingsregisters te vergemakkelijken (bijv. de datum waarop het huidig huwelijk voltrokken werd, het nummer der eenzelvigheidskaart, enz.). Het betreft hier een bemerking, waarmede tijdens de eerstvolgende telling rekening zal dienen gehouden. De gezinskaarten werden niet aan de Centrale Tellingsdienst overgemaakt.

3. — De individuele telkaart (model Abis).

De individuele telkaarten (model Abis), waarvan bijlage 19 een voorbeeld geeft, dienen ter opneming van alle personen, die op een gezinskaart model A ingeschreven zijn. De telkaarten mod. A en mod. Abis dienen om de werkelijke bevolking vast te stellen.

De telkaarten Abis vormen de grondslag van de telling, vermits zij aan de Centrale Tellingsdienst overgemaakt werden.

Zoals we hoger reeds zegden, vervangen deze telkaarten de individuele kaarten en de gezinshoofdkaarten van 1930. Men heeft er nochtans enkele vragen aan toegevoegd, waarvan de voornaamste zijn : wat de nationaliteit betreft : de opname van de genaturaliseerde personen; voor het onderwijs : de fröbel-normaalschoolstudiën, lagere normaalschoolstudiën middelbare normaalschoolstudiën, beroeps- en universitaire studiën. Aan de vraag betreffende het beroep, het ambt of de betrekking heeft men toegevoegd : de aard van de nijverheid, handel of bedrijvigheid, waar de telplichtige tewerkgesteld is, de naam van de firma, het adres van de plaats waar men werkt; ten slotte, voor de inwoners die buiten hun ver-

blijfplaats tewerkgesteld zijn en die zich dagelijks naar hun werk begeven : het vervoermiddel dat zij daartoe gebruiken.

De gegevens betreffende de families worden niet meer, zoals in 1930, alleen aan de gehuwde mannen, maar eveneens aan de weduwen en weduwnaars gevraagd.

Ten einde de grootst mogelijke oprechtheid van de taaltelling te waarborgen, werden voorzorgen genomen met betrekking tot de ondertekening der individuele telkaarten. Zij zijn vervat in artikel 18 van het besluit van de Regent dd. 22 November 1947 (zie bijlage 12).

4. — De speciale collectieve telkaart (model B).

Deze telkaarten (zie bijlage 21) zijn bestemd voor de telling :

a) van de personen die, tijdelijk of momenteel afwezig zijnde uit hun gewone verblijfplaats, zich op 31 December 1947 bevinden in de pensionaten en onderwijsinrichtingen van alle aard, in de hospitalen en andere voor het opnemen van zieken bestemde openbare of private inrichtingen, in gestichten, koloniën en verplegingsgestichten voor krankzinnigen, in de tuchthuizen, inrichtingen voor sociaal verweer, interneringscentra, bedelaarsgestichten, toevluchtshuizen en Rijksopvoedingsgestichten, in de kazernen, wat betreft de miliciens onder de wapens, met uitzondering van de vrijwilligers en diensthernemers van alle aard, in de hotels, herbergen met nachtverblijf, logementshuizen, familiepensions en nachtasylen;

b) van de personen, die zich op dezelfde datum in een reizende woning bevinden (schip of boot, kermiskraam of rondreizende woonwagen, enz.) tenzij deze personen moeten geteld worden op een gezinskaart (model A) in de gemeente zelf, wanneer deze laatste de zetel van hun gewoon verblijf of hun gemeente van herkomst is;

c) van de personen die, ten gevolge van oorlogsomstandigheden, de gemeente waar zij hun gewoon verblijf hielden hebben moeten verlaten en die het inzicht niet hebben te kennen gegeven hun gewoon verblijf te vestigen in de gemeente waar zij hun toevlucht hebben gezocht.

De speciale collectieve telkaart (model B) is identiek aan de gezinskaart (model A), met uitzondering nochtans van de inlichtingen aangaande de plaats waar de telplichtigen verblijven op de dag der telling, dewelke vervangen wordt door de plaats van gewoon verblijf van deze telplichtigen.

5. — De speciale individuele telkaart (model Bbis).

Dit bescheid is bestemd ter opneming van alle personen, die zich op 31 December 1947 buiten hun gewone verblijfplaats bevinden, zelfs indien zij ingeschreven zijn op de speciale collectieve telkaart model B. Deze speciale individuele telkaarten dienen gebeurlijk tot aanvulling en controle van de telkaarten model A en model Abis en samen met deze laatste, tot vaststelling van de feitelijke bevolking.

De tekst van dit formulier is dezelfde als deze van de individuele telkaart (modelAbis), behalve wat de wijzigingen betreft, welke de speciale collectieve telkaart (model B) ondergaan heeft. Deze telkaart is in bijlage 22 weergegeven.

Er dient opgemerkt dat de telplichtigen, op het ogenblik waarop zij hun formulieren ontvingen, een onderrichtingsblad ontvingen, hetwelk als leidraad moest dienen voor het invullen van hun formulieren (zie bijlagen 17 en 20).

III. TAALTELLING.

De individuele telkaart (model Abis) en de speciale individuele telkaart (model Bbis) bevatten de vragen die sedert 1910 met betrekking tot de gesproken landtalen werden gesteld.

Men is zich wel bewust van het belang dat de taaltelling verworven heeft voor de toepassing van de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken, in het onderwijs en in rechtszaken.

Ten einde aan deze telling de grootst mogelijke waarborg van oprechtheid te geven, heeft de Regering zich verplicht gezien verschillende maatregelen te treffen :

a) de eerste bestaat hierin dat de telplichtigen van 15 jaar en ouder hun handtekening dienden aan te brengen op de individuele telkaarten; ingeval zij in de onmogelijkheid verkeerden aan deze verplichting te voldoen, was de tussenkomst van getuigen noodzakelijk.

b) in de antwoorden op deze vragen mocht geen enkele schrapping of verbetering aangebracht worden, zonder de speciale toestemming van de ondertekenaar der telkaart, van de teller en gebeurlijk van getuigen.

c) de oprichting van taalcommissies, voorzien bij artikel 39 van het besluit van de Regent dd. 22 November 1947, hetwelk als volgt luidt :

In iedere gemeente die, ingevolge de wet van 28 Juni 1932, deel uitmaakt van de Brusselse agglomeratie en in iedere gemeente waar er op 31 December 1930 ten miste 20 % der inwoners geteld werden die uitsluitend of het meest een andere landtaal spreken dan die van de gemeente, wordt een Commissie ingesteld om in eerste instantie uitspraak te doen over de geschillen in zake taaltelling.

Een dergelijke Commissie zal eveneens ingesteld worden in de gemeenten waar de telling van 31 December 1947 zal uitgewezen hebben dat minstens 20 % der inwoners uitsluitend of het meest een andere landtaal spreken dan die van de gemeente.

De Minister van Economische Zaken en Middenstand zal de belanghebbende gemeentebesturen hiervan kennis geven naarmate de vordering der bewerkingsverrichtingen. Hij zal de duur van de werkzaamheden dezer Commissie vaststellen.

Een besluit van de Regent van 24 December 1947 (zie bijlage 46) heeft deze Commissies ingericht; hun werking maakt het onderwerp uit van een rondschrijven van 6 Januari 1948, dat aan de belanghebbende gemeentebesturen toegezonden werd (zie bijlage 47).

Het publiek werd door middel van aanplakbiljetten in kennis gesteld van de vergaderingen dezer Commissies (bijlage 48).

IV. TELLING VAN DE KLOOSTERGEMEENTEN.

De telling van de kloostergemeenten wordt volgens dezelfde methode als in 1930 uitgevoerd.

Voor dat doel gebruikte men in 1947 het formulier model K (bijlage 41), dat door de gemeentebesturen diende ingevuld te worden. De onderrichtingen II aan de tellers vermelden trouwens het volgende :

Geldt het de gezinskaart van een kloostergemeente, afgegeven hetzij in het kloosterhuis, hetzij in het huis waar sommige leden van deze gemeente voorgoed gedetacheerd zijn, dan dient de teller naast het rangnummer op de hoofdinventarislijst en bovenaan de telkaart het woord « kloostergemeente » te schrijven, gevolgd bovenaan de telkaart door de naam van de kloostergemeente en de aanduiding van haar oogmerk.

Hij dient dus, naar het geval, aan te duiden of zij ten doel heeft :

a) uitsluitend ziekenverpleging;
b) uitsluitend onderwijs;
c) uitsluitend contemplatief leven of priesterdienst;
d) terzelfdertijd ziekenverpleging en onderwijs;
e) terzelfdertijd ziekenverpleging en contemplatief leven of priesterdienst;
f) terzelfdertijd onderwijs en contemplatief leven of priesterdienst;
g) terzelfdertijd ziekenverpleging, onderwijs en contemplatief leven of priesterdienst.

Deze vermeldingen en dit onderscheid mogen niet verwaarloosd worden, want zij vormen de eerste bestanddelen van de bijzondere telling der kloostergemeenten, welke met de algemene volkstelling gepaard gaat.

B. — *Telling van de gebouwen en woningen.*

De telling van de gebouwen en woningen werd uitgevoerd aan de hand van twee onderscheiden telkaarten :

a) de woningkaart (model C) (zie bijlage 23) ;

b) de telkaart voor gebouwen (model Cbis) (zie bijlage 24).

Wij wezen er reeds vroeger op dat de telling van de gebouwen en woningen terzelfdertijd als de volkstelling uitgevoerd werd.

De telling van de gebouwen is ditmaal tot alle gemeenten van het Rijk uitgebreid geworden.

De woningkaarten (model C), die heel wat volledi ger waren dan deze van 1930, dienden door de gezinshoofden en de telkaarten voor gebouwen door de tellers zelf ingevuld te worden. Het bij de gezinskaart gevoegde onderrichtingsblad verschafte aan de telplichtigen de nodige aanwijzingen voor het invullen van de woningkaart.

C. — *Handels- en nijverheidstelling.*

Zoals in 1937 gebruikte men voor de uitvoering der handels- en nijverheidstelling vier formulieren :

1) telkaarten voor nijverheidsinrichtingen (model D), ter opneming van de inlichtingen betreffende elke nijverheidsinrichting of nijverheidsafdeling die minstens één bezoldigd arbeider of bediende te werk stelt (zie bijlage 27) ;

2) telkaarten voor alleenstaande handarbeiders (model Dbis), ter opneming van de inlichtingen betreffende de hoofden van nijverheidsinrichtingen die geen bezoldigd personeel in hun inrichting te werk stellen, inzonderheid voor de ambachtslieden zonder bezoldigd werkman, alsmede de personen die maakloonwerk verrichten voor particulieren of bij dezen aan huis gaan werken (bijlage 28) ;

3) telkaart voor handelsinrichtingen (model E), ter optekening van de inlichtingen betreffende elke handelsinrichting, die minstens één bezoldigd arbeider of bediende te werk stelt (zie bijlage 30) ;

4) telkaarten voor alleenstaande handelaars (model Ebis) ter optekening van de inlichtingen betreffende de handelaars en hoofden van handelsinrichtingen die geen bezoldigd personeel te werk stellen (zie bijlage 31).

Er bestaat weinig verschil tussen deze telkaarten en diegene van de economische en sociale telling van 1937 : geen enkele vraag wordt gesteld met betrekking tot het arbeidsstelsel in de nijverheids- en handelsinstellingen. Daarentegen werden enkele vragen toegevoegd betreffende het bedrag der in 1947 uitbetaalde lonen en de toegekende extra-legale maatschappelijke voordelen. De fundamentele onderrichtingen bleven behouden ; zij worden hieronder in herinnering gebracht :

NIJVERHEID.

De bedrijvigheid van een nijverheidsinrichting of van een alleenstaand handarbeider heeft betrekking op de opdelving, de behandeling, de bewerking, het verwerken of de verplaatsing van om het even welk product.

Een of meer nijverheidsinrichtingen die afhangen van één zelfde persoon of van één zelfde firma, maken één onderneming uit.

Indien een onderneming meerdere onderscheiden inrichtingen omvat, dient men ten minste zoveel telkaarten in te vullen als er onderscheiden inrichtingen zijn. Iedere telkaart behoort de inlichtingen te bevatten welke betrekking hebben op slechts één inrichting.

Over het algemeen dient men slechts één enkele telkaart per inrichting in te vullen. Nochtans bestaan in zekere inrichtingen meerdere nijverheidsafdelingen ; in dit geval moeten er zoveel telkaarten ingevuld worden als er onderscheiden nijverheidsafdelingen bestaan.

De benaming « nijverheidsafdeling » wordt gegeven aan de gezamenlijke mechanische of scheikundige verrichtingen welke een verkoopbare waar voortbrengen.

Vestigen we de aandacht op het feit dat voor elke nijverheidsafdeling slechts één enkele telkaart mag ingevuld worden, dus door één enkel persoon.

Indien in de nijverheidsinrichting een bijzondere handel gedreven wordt in andere producten dan diegene welke er vervaardigd worden of welke men door thuisarbeiders laat vervaardigen, behoort er bovendien een telkaart voor handelsinrichting (model E) of een telkaart voor alleenstaand handelaar (model Ebis) ingevuld, naargelang men al dan niet ten minste één bezoldigd persoon in de uitoefening van deze bijzondere handel te werk stelt.

HANDEL.

De bedrijvigheid van een handelsinrichting of van een alleenstaand handelaar heeft betrekking op de aankoop, de verkoop of de verhuring van nijverheids- of landbouwproducten, op de bedrijvigheid van de banken, verzekeringsmaatschappijen, handelstussenpersonen, op het hotelbedrijf, op de ondernemingen van openbare vermakelijkheden en op de personenverzorging.

Eén of meer handelsinrichtingen die van één zelfde persoon of van één zelfde firma afhangen, maken een onderneming uit. Zo een onderneming meerdere onderscheiden inrichtingen omvat, dienen er zoveel telkaarten ingevuld als er onderscheiden inrichtingen zijn. Iedere telkaart behoort de inlichtingen te bevatten welke betrekking hebben op slechts één inrichting.

Voor elke inrichting mag er slechts één enkele telkaart ingevuld worden, dus door één enkel persoon.

Indien men in een handelsinrichting, benevens zekere producten, tevens waren verkoopt welke er voortgebracht worden of welke men laat vervaardigen door thuisarbeiders, dient men benevens de handelstelkaart één of meerdere telkaarten voor nijverheidsinrichting (model D) of van alleenstaand handarbeider (model Dbis) in te vullen naargelang deze waren voortgebracht worden met of zonder de hulp van de in de inrichting tewerkgesteld bezoldigd personeel.

De inrichtingen, die afhangen van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, van de Maatschappijen van Mechelen-Terneuzen en van Chimay, van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, van de Regie van Telegraaf en Telefoon, van de gemeente- en intercommunale regies en van het Beheer der Posterijen hoeven niet door de tellers geteld. Zij zullen het voorwerp uitmaken van een rechtstreeks door het Nationaal Instituut voor de Statistiek uitgevoerde bijzondere opname.

HOOFDSTUK IV.

OPDRACHT DER TELLERS EN DER GEMEENTEBESTUREN

De opdracht der tellers en der gemeentebesturen, die sinds 1930 en 1937 weinig veranderingen ondergaan heeft, is omschreven in de verzameling van onderrichtingen, waarvan men hierbijgevoegd een exemplaar vinden zal. De volgende documenten komen er in voor :

a) onderrichtingen aan de Provinciegouverneurs, arrondissementscommissarissen en gemeentebesturen betreffende de algemene volks-, handels- en nijverheidstelling op 31 December 1947 (bijlage 14) ;

b) onderrichtingen aan de tellers.

Onderrichtingen I. — Betreffende het ronddelen der gezinskaarten (model A), der individuele telkaarten (model Abis), der speciale collectieve telkaarten (model B), der speciale individuele telkaarten (model Bbis) en der woningkaarten (model C) (bijlage 15).

Onderrichtingen II. — Betreffende het ophalen en verificeren van de gezinskaarten, de individuele telkaarten, de speciale telkaarten en de woningkaarten, het invullen van de gebouwkaarten (model Cbis) en het ronddelen van de telkaarten voor nijverheidsinrichting (model

D), van de telkaarten voor alleenstaand handarbeider (model Bbis), van de telkaarten voor handelsinrichting (model E) en van de telkaarten voor alleenstaand handelaar (model Ebis) (bijlage 16).

Onderrichtingen III. — Betreffende het ophalen van de telkaarten voor nijverheidsinrichting (model D), voor alleenstaand handarbeider (model Dbis), voor handelsinrichting (model E) en voor alleenstaand handelaar (model Ebis) (bijlage 17).

HOOFDSTUK V.

DE BEWERKINGSVERRICHTINGEN

De bewerkingsverrichtingen werden volledig gecentraliseerd en in hun geheel volgens de mechanografische werkwijze uitgevoerd. Op het ogenblik van het verschijnen van onderhavig boekdeel zijn zij nog niet beëindigd. Zij zullen het onderwerp uitmaken van een verslag dat in het laatste boekdeel van de overzichten der verschillende tellingen zal opgenomen worden. Ieder boekdeel zal trouwens een bondige uiteenzetting bevatten van de moeilijkheden, met dewelke men te kampen gehad heeft bij het nazicht der bescheiden, welke, terloops gezegd, zonder uitzondering aan een volledig nazicht en een volledige beoordeling werden onderworpen. Wij verwijzen de lezer dus naar de verschillende uiteenzettingen.

HOOFDSTUK VI.

DE BEVOLKINGSREGISTERS

De hierboven aangehaalde wet van 2 Juni 1856 schrijft voor dat de algemene volkstelling als grondslag zal dienen voor het opmaken van de bevolkingsregisters. Gezien het belang dat deze registers voor de demografische statistieken vertonen, hebben wij het nuttig geoordeeld, in bijlage (zie bijlagen 49, 50 en 51), de verschillende maatregelen op te sommen, welke voor de nieuwe periode tussen de tellingen in, ter zake door het Ministerie van Binnenlandse Zaken getroffen werden.

BIJLAGEN. — **Tekst der wetten, besluiten en ministeriële onderrichtingen. Verslagen van de Hoge Raad voor de statistiek en de Parlementaire Commissies. Besprekingen in de Kamer der Volksvertegenwoordigers en in de Senaat. Modellen van de diverse bescheiden.**

BIJLAGE I

KAMER DER VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

13 Juli 1947. — MEMORIE VAN TOELICHTING van het wetsontwerp waarbij de uitvoering in 1947 van een algemene volkstelling alsmede van een nijverheids- en handelstelling wordt voorgeschreven.

(Bescheid nr 478. — Zitting 1946-1947 van de Kamer der Volksvertegenwoordigers.)

Mevrouwen, Mijne Heren

Wegens de internationale gebeurtenissen konden in 1940 de bij de wetten van 2 Juli 1856, 25 Mei 1880 en 14 December 1910 voorgeschreven volks-, nijverheids- en handelstellingen niet uitgevoerd worden.

Wat in het bijzonder de volkstelling aangaat, dient er op gewezen dat tal van wettelijke en reglementaire bepalingen, inzonderheid met betrekking tot de administratieve en gerechtelijke organisatie, het gebruik der talen, de belastingen, de maatschappelijke voorzorg, het openbaar onderwijs, enz. voor hun toepassing verwijzen naar de uitkomsten van de jongste tienjaarlijkse volkstelling (1).

(1) Deze bepalingen hebben het voorwerp uitgemaakt van een studie gepubliceerd in Deel II van boekdeel I van de algemene telling op 31 December 1930 (blz. 77 en volg.).

De gezonde toepassing van deze verschillende beschikkingen eist dat er ten spoedigste een telling zou plaats hebben om de bevolkingscijfers vast te stellen waarop men moet kunnen steunen na de door de oorlog veroorzaakte beroeringen.

Anderzijds is het van belang, ten einde de Regering in haar demografische, economische en sociale politiek te leiden, dat bovenbedoelde tellingen zo spoedig mogelijk gehouden worden.

Om deze redenen stelt onderhavig ontwerp voor dat er reeds in 1947 een algemene volkstelling alsmede een nijverheids- en handelstelling zouden gehouden worden, in vervanging van de door bovenbedoelde wetten voorgeschreven tellingen die in 1940 niet zijn kunnen doorgaan.

Het stelt eveneens voor de telling in 1947, te doen in de plaats treden van deze die, in de huidige staat der wetgeving, normaal in 1950 zou moeten uitgevoerd worden zulks eensdeels met het oog op de nabijheid van deze datum, en anderdeels rekening houdend met het feit dat de Regering de mogelijkheid overweegt te gepaster tijd aan de Wetgevende Kamers een ontwerp van wet voor te leggen, dat ernaar streeft de periodiciteit der grote tienjaarlijkse tellingen op 5 jaar terug te brengen, zodat de eerste na 1947 uit te voeren telling in 1955 zou plaats vinden.

De Minister van Economische Zaken en Middenstand,
J. DUVIEUSART.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
P. VERMEYLEN.

KAMER DER VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

17 Juli 1947. — WETSONTWERP waarbij de uitvoering in 1947 van een algemene volkstelling alsmede van een nijverheids- en handelstelling wordt voorgeschreven.

VERSLAG NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE ECONOMISCHE ZAKEN EN DE MIDDENSTAND (1), UITGEBRACHT DOOR DE HEER STRUYVELT.

Mevrouwen, Mijne Heren,

De memorie van toelichting steunt genoeg op de hoogdringendheid van de beoogde algemene volkstelling alsmede van een nijverheids- en handelstelling, om er nog breedvoerig op terug te komen.

De wet van 1856 bepaalt dat om de tien jaar tot een algemene volkstelling zal overgegaan worden.

Bij de wet van 25 Mei 1880 wordt bepaald, dat deze telling zal gehouden worden op de decimale jaartallen.

Een latere wet, deze van 14 December 1910, voorziet, dat samen met bedoelde algemene telling, een telling van de handel en de nijverheid dient gehouden te worden.

De laatste algemene telling dateert van 31 December 1930.

De internationale gebeurtenissen waren oorzaak dat deze van 1940 niet kon doorgaan.

Niemand zal ontkennen dat in een tijdruimte van zeventien jaar de demographische toestand in het land grondig kan gewijzigd zijn. Handel, Ambacht en Nijverheid ook zullen sedert de sociaal-economische enquête van 1937 en vooral door de oorlogs- en naoorlogse omstandigheden, grote verschuivingen en kenteringen ondergaan hebben.

De Regering en de Wetgever moeten in bezit zijn van juiste gegevens wil men aangepaste en doeltreffende maatregelen voorstellen en nemen in tal van wettelijke en administratieve bepalingen.

Diezelfde gegevens zullen onmisbaar zijn bij de vele onderhandelingen, besprekingen en beslissingen die zullen betrekking hebben op de Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Tolunie.

Om al deze redenen mag niet gewacht worden tot 1950 om de telling door te voeren. Ook is de Commissie met eenparigheid van stemmen der aanwezige leden het ontwerp der Regering bijgetreden om nog in 1947 de algemene telling door te voeren.

De Verslaggever,
C. STRUYVELT.

De Voorzitter,
H. HEYMAN.

(1) Samenstelling van de Commissie voor de Economische Zaken en de Middenstand : de heren Heyman, voorzitter; Challe, Charpentier, Coppé, De Gryse, Dequae, Deschodt, Herman (Maurice), Humblet, Scheyven, Struyvelt, Welter. — De Sweemer, Detiège, Duchesne, Embise, Gailly, Leburton, Major, Van Walleghem. — Herssens, Lalmand. — Devèze, Liebaert.

Zie :
478 : Wetsontwerp

SENAAT

Zitting 1946-1947

Commissievergadering van 5 November 1947

VERSLAG uit naam van de Commissie van Economische Zaken belast met het onderzoek van het wetsontwerp waarbij de uitvoering in 1947 van een algemene volkstelling alsmede van een nijverheids- en handelstelling wordt voorgeschreven.

(Zie de nrs 478 en 482 (zitting 1946-1947) en de Handelingen van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, vergaderingen van 14 en 22 October 1947; nr 310 (zitting 1946-1947) van de Senaat.)

Aanwezig : MM. LOGEN, voorzitter; DEPOTTE, DESMEDT (R.), LAPAILLE, LAURENS, LEDOUX, baron MOYERSOEN, VAN BUGGENHOUT, VERBRUGGE, ZURSTRASSEN en DE BLOCK, verslaggever.

Mevrouwen, Mijne Heren,

Het wetsontwerp dat aan de beraadslagingen van de Hoge Vergadering is voorgelegd, heeft tot doel op 31 December 1947 een telling in te richten, omvattende :

a) een algemene volkstelling;

b) een nijverheids- en handelstelling.

De redenen van die telling werden aangegeven in de memorie van toelichting van de Regering (zie Gedr. St. Kamer, nr 478) en werden nog verder ontwikkeld door de verslaggever van de Kamer der Volksvertegenwoordigers (zie Gedr. St., nr 482).

Tijdens de korte behandeling waartoe het wetsontwerp aanleiding gaf in de Kamer der Volksvertegenwoordigers, hebben al de redenaars de nadruk gelegd op de dringende noodzakelijkheid die tellingen te houden.

Het ontwerp werd door de Kamer goedgekeurd in vergadering van 22 October 1947, bij eenparigheid van de 196 aanwezige volksvertegenwoordigers.

*
**

Tijdens het onderzoek van het wetsontwerp door uw Commissie van Economische Zaken, werden tal van vragen gesteld. Een lid uitte twijfel nopens de dringendheid, en vroeg of het niet mogelijk was de telling uit te stellen tot in 1948.

Het antwoord was ontkennend, en de redenen ervan zijn vermeld in de memorie van toelichting van de Regering. Immers deze laatste wijst er op, dat tal van wettelijke en reglementaire beschikkingen, inzonderheid met betrekking tot de administratieve en gerechtelijke organisatie, het gebruik der talen, de belastingen, de maatschappelijke voorzorg, het openbaar onderwijs, enz., voor hun toepassing verwijzen naar de uitkomsten van de jongste tienjaarlijkse volkstelling.

Deze werd gehouden op 31 December 1930, zodat de toepassing van de wetten geschiedt op grond van gegevens van vóór 17 jaar. Het dient erkend te worden dat zulke toestand niet kan blijven duren, en dat de toepassing van de wetten en besluiten dringend moet in overeenstemming gebracht worden met de werkelijkheid.

Anderdeels rijzen er zeer dringende vraagstukken, waarop trouwens de nadruk werd gelegd bij de bespreking in de Kamer, inzonderheid de demographische politiek, het woningvraagstuk, de verwikkelingen in de distributiesector, enz.

Het is een vaststaand feit dat, wanneer men moet gebruik maken van statistieken die 17 jaar oud zijn, er noodzakelijkerwijze vergissingen moeten begaan worden.

Het is dus dringend en van het hoogste belang, dat de telling zo vlug mogelijk gehouden wordt.

De vraag werd gesteld, of de telling terugwerkende kracht kan hebben. Het antwoord is vanzelfsprekend ontkennend. De reden hiervan is heel eenvoudig.

Er kan vastgesteld worden welke de juiste toestand is op 31 December 1947, doch het is onmogelijk dezelfde uitkomsten te bekomen voor een bepaald voorgaand jaar. Dergelijke toestand zou slechts kunnen vastgesteld worden door te steunen op betwistbare elementen. Bovendien zouden de gegevens waarvan zou moeten gebruik gemaakt worden om een vroegere toestand vast te stellen, niets gemeens hebben met een telling. Het hoofdkenmerk van een telling bestaat erin dat de bevolking zelf de door de statistiek gewenste inlichtingen geeft.

De toepassing, met terugwerkende kracht, van de uitkomsten die op 31 December 1947 zullen opgetekend worden, is eveneens uitgesloten. Dergelijke politiek zou het land tegenover zeer grote moeilijkheden plaatsen.

Bij elke telling zijn er gemeenten waarvan het aantal raadsleden toeneemt, terwijl het in andere vermindert. Ware er terugwerkende kracht, dan zouden die gemeenteraden dienen ontbonden te worden. Het land zou zulke verwikkelingen niet begrijpen en niet aanvaarden. Wij laten nog buiten beschouwing de wetten op de pensioenen, op de belastingen en andere, waar men zeer moeilijke en ingewikkelde toestanden zou in het leven roepen, indien men de telling terugwerkende kracht gaf.

De terugwerkende kracht in zake toepassing van de uitkomsten die bij de telling zullen bekomen worden, is dus uitgesloten. De nieuwe toestanden zullen slechts kunnen toegepast worden met ingang van 1 Januari 1948.

De vrees werd uitgedrukt dat de telling, of de inlichtingen die daaruit bekomen worden, zouden gebruikt worden, bij voorbeeld, voor zekere opzoekingen in verband met de belastingen. Dergelijke vrees is niet gegrond. Immers, er dient opgemerkt te worden dat de wet van 18 December 1936 houdende inrichting van de statistiekwet, straffen bepaalt, inzonderheid de toepassing van artikel 458 van het Strafwetboek, zulks onverminderd de eventuele disciplinaire straffen tegen elk ambtenaar, telller, getuige of mandataris, belast met het inwinnen van de inlichtingen of met de medewerking aan de statistische verrichtingen, die misbruik makende van de hun toevertrouwde opdracht inlichtingen zouden mededelen aan derden, zelfs indien deze laatsten Rijksbesturen zijn, andere dan het Instituut voor de Statistiek.

Hieruit volgt, dat in geen enkel geval de bij de telling ingewonnen inlichtingen voor een ander doel mogen gebezigd worden dan voor de statistieken. Het is trouwens vanzelfsprekend dat er geen ander gebruik mag van gemaakt worden.

Wij maken van de gelegenheid gebruik om te bevestigen dat het Instituut voor de Statistiek altijd en op elk gebied de meest volstrekte bescheidenheid bewaart voor de inlichtingen die het inwint met het oog op het uitwerken van de statistieken.

Er is dus geen enkele reden die onware of onvolledige antwoorden kan rechtvaardigen. Integendeel, door niet oordeelkundig en nauwkeurig te antwoorden op de gestelde vragen, vertraagt men het opmaken van de uitkomsten, of wat nog ernstiger is, men vervalst de statistieken. Zulks kan, ten minste in zekere gevallen, gevolgen hebben die bezwarend zijn voor het land zelf. Zulks is de reden om welke de wet eveneens strafbepalingen bevat tegen de inwoners die bewust onjuiste inlichtingen zouden verstrekken.

*
**

Verschillende leden hebben met nadruk gevraagd dat er zo nauwkeurig mogelijke statistieken zouden opgemaakt worden, inzonderheid wat betreft de sector van de verdeling, de toestand van het ambachtswezen, enz.

In grote lijnen zal de ontworpen telling lopen over de volgende onderwerpen :

1° De eigenlijke volkstelling, omvattende :

a) de gezinskaart, nodig voor het hernieuwen en verbeteren van de bevolkinsregisters;

b) de individuele kaart die de voor elk individu kenschetsende gegevens zal verstrekken.

2° De telling van de gebouwen en woningen van alle aard. Hier zullen voor de eerste maal inlichtingen gevraagd worden betreffende inzonderheid de watervoorziening, badkamers, wijze van verlichting en verwarming, enz.

3° De telling der handels- en nijverheidsinrichtingen.

Dit onderzoek zal inzonderheid omvatten het al of niet tewerkgesteld personeel, het ambachtswezen, enz.

Ten slotte zal het eveneens een onderzoek over de lonen omvatten.

Uit dit bondig overzicht kan men zien dat de telling van 1947 veel volledíger zal zijn dan de voorgaande. De vorige elementen zullen evenwel behouden blijven, zodat vergelijkingen van de vroegere toestanden met de huidige zullen mogelijk zijn.

Verschillende leden maakten zich ongerust over de korte tijd die er overbleef om de formaliteiten te vervullen en de voorbereidende werkzaamheden te verrichten.

Op dit gebied heeft de Minister van Economische Zaken alle maatregelen getroffen die de toestand vereiste. Alle betrokken departementen werden geraadpleegd, de Hogere Raad voor de Statistiek heeft de te stellen vragen vastgesteld, het drukken van de formulieren is aan de gang, de gemeenten werden verwittigd. Al wat kon gedaan worden zonder door de wet gedekt te zijn, werd gedaan.

Thans moet de Minister gemachtigd worden, opdat het uitvoeringsbesluit zou kunnen bekendgemaakt worden. Hieruit kan men afleiden dat de goedkeuring van de wet uiterst dringend is. Zulks des te meer daar alle formulieren moeten rondgedeeld zijn vóór 15 December e. k., en dat de bevolking nog breedvoerig moet ingelicht worden om een volledige medewerking te bekomen.

*
**

Wijzen wij er nogmaals op dat er van alle kanten werd aangedrongen opdat de uitkomsten van de telling zo vlug mogelijk zouden bekendgemaakt worden.

Het Instituut voor de Statistiek, gesteund door de Minister, heeft alle maatregelen getroffen die geboden zijn om de zaak vlug te kunnen afhandelen. Desondanks, en rekening houdend met het zeer aanzienlijk aantal verrichtingen die moeten gedaan worden, moet men rekenen dat er minstens een jaar zal nodig zijn alvorens al de uitkomsten bekend zijn. Er zij evenwel opgemerkt dat het instituut uitkomsten zal publiceren naargelang de uitvoeringsverrichtingen het mogelijk maken.

Die periode zal evenwel aanzienlijk langer worden, indien er geen volledige en volkomen medewerking is van de gemeenten en van de bevolking zelf. Immers, indien de telkaarten niet binnenkomen, of indien uit het nazicht blijkt dat vele vergissingen aanwezig zijn, moet het werk herbegonnen worden, hetgeen er op neerkomt een kostbare tijd te verliezen.

Het is dus noodzakelijk dat al degenen die, op om het even welke wijze, een openbare verantwoordelijkheid dragen, hun medewerking verlenen opdat de telkaarten vlug en volkomen in orde zouden binnenkomen. Dit is de voornaamste voorwaarde opdat de uitkomsten vlug kunnen bekend gemaakt worden.

Wij nodigen de Senaat uit het voorbeeld van ijver te geven door het wetsontwerp nr 310 dringend goed te keuren.

Het wetsontwerp werd aangenomen bij eenparigheid van de aanwezige commissieleden; een lid onthield zich.

Het verslag werd bij eenparigheid aangenomen.

Brussel, 5 November 1947.

De Verslaggever,
Aug. DE BLOCK.

De Voorzitter,
F. LOGEN.

KAMER DER VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

Parlementaire handelingen

Zitting van Dinsdag 14 October 1947

WETSONTWERP waarbij de uitvoering in 1947 van een algemene volkstelling alsmede van een nijverheids- en handelstelling wordt voorgeschreven.

Algemene bespreking

M. le président. — Mesdames, messieurs, nous abordons la discussion du projet de loi prescrivant l'exécution d'un recensement général de la population ainsi que d'un recensement de l'industrie et du commerce.

Mevrouwen, mijne heren, wij vatten de bespreking aan van het wetsontwerp houdende de uitvoering van een algemene volkstelling alsmede van een nijverheids- en handelstelling.

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is open.

Het woord is aan de heer Struyvelt.

De heer Struyvelt *(op het spreekgestoelte).* — Mevrouwen, mijne heren, de spoed waarmede de bevoegde commissie het wetsontwerp behandelde dat thans ter bespreking is, de dringende wens van spoedig neerleggen van het verslag op het bureel der Kamer waren oorzaak dat in het verslag niet genoeg gewezen werd op het belang der telling die zich nog dit jaar opdrong. Het ontwerp voorziet immers dat deze telling nog in 1947 zou plaats hebben.

De spoed waarmede door de commissie gehandeld werd, was ingegeven door het vooruitzicht dat de wet nog vóór het parlementair verlof zou gestemd worden, opdat de Senaat, op zijn beurt, vóór het in verlof gaan, het wetsvoorstel zou bekrachtigen. Aldus zou de administratie tijd vóór zich gehad hebben om maatregelen te nemen ten einde de telling te beëindigen voor einde jaar.

We zijn half October, en wij zien maar de mogelijkheid in nog klaar te komen tegen 31 December, zo de administratie — en wij menen dat het zo is — alle voorzorgen nam om spoedig van wal te steken.

Is de hoeveelheid papier voorhanden? Zijn de nodige documenten reeds gereed of in druk? Is het volstrekt nodige en bevoegd personeel aangeworven? Zijn de gemeenten gereed om aanstonds het werk te beginnen? Zoveel vragen die, in gunstige zin beantwoord, kunnen doen besluiten dat vóór 31 December alles kan afgehandeld zijn.

Door deze tussenkomst willen we enige aspecten van deze belangrijke telling belichten en nader bepalen, ten einde gebeurlijke besprekingen te vergemakkelijken.

Het belang van deze telling, zoals zij nu werd opgevat, berust bij de voorziene wel te onderscheiden opnemingen :

1° De eigenlijke volkstelling;

2° Een statistiek der gezinnen beschouwd onder oogpunt der samenstelling der familie en van hun vruchtbaarheid;

3° Een statistiek van de gebouwen en woningen;

4° De telling van de beroepen, onder meer van de handels- en nijverheidsinrichtingen.

Bij vroegere tellingen waren de bevoegdheden verdeeld, thans berust de leiding van de gezamenlijke tellingsverrichtingen bij het Nationaal Instituut voor de Statistiek, wat zeker een verbetering is.

Deze algemene telling drong zich op om een juist overzicht te hebben over de bijzonderste karakteristieken van de bevolking op heden : geslacht, burgerstand, ouderdom, beroep, enz.; alle gegevens nodig om een gezond sociaal en verzekeringsstelsel te bestuderen, voor te stellen en uit te voeren.

Op administratief gebied is deze telling van niet minder belang en dringt zich op. Zij zal in vele gevallen de bevolkingsregisters aanvullen en verbeteren.

Op de algemene volkstelling berust de toepassing van menige wettelijke administratieve bepalingen. Om er maar enkele op te noemen : 1° artikelen 49, 53, 54 en 56bis, 10° der Grondwet; 2° artikelen 1bis, 2 en 132 der provinciale wet; 3° artikelen 3, 4, 19, 111, 125 en 127bis der gemeentewet; 4° de kieswet; 5° de militiewet; 6° zekere fiscale wetten; 7° lonen, waarop verschillende wetten betrek hebben; 8° de toepassing der taalwet, enz.

Deze telling heeft zijn belang in zake economische unie met Luxemburg; en binnen kort, hopen wij, in onze inniger betrekking met Nederland. Zo ik het goed voor heb, had deze telling bij onze Noorderburen reeds plaats in Mei van dit jaar.

Sedert vele jaren en de voorbije oorlog met zijn nasleep moet een grondige omwenteling voltrokken zijn betreffende de demographische toestand van het land : verschuiving van bevolking; verblijf van vreemdelingen van verschillende nationaliteiten; uitbreiding van het aantal nijverheids- en handelszaken. Men mag voor dit laatste zich aan onstellende uitslagen verwachten, niet alleen onder gebied van aantal nieuwe instellingen, maar ook onder gebied van cumuls in de handelszaken zelf en van cumul van handelszaken en loontrekkende bezigheden. Ook zal het van belang zijn kennis te nemen van vele nieuwe instellingen en van de initiatieven die op industrieel- en bestuursgebied genomen werden.

Het Sociaal en Economisch Instituut van de Middenstand, dat eindelijk in werking treedt, zal bij deze algemene telling een zeer breed, belangwekkend en nuttig werkveld vinden.

Hetzelfde mag gezegd worden wat betreft de woningenbehoefte van de gezinnen : wat een kleine kijk moet geven voor wat de woningnood aangaat in ons land en de voor te stellen middelen voor oplossing.

Laat ons de wens uitdrukken dat het voorstel spoedig wet zou worden, opdat de administratie en de gemeenten aanstonds het zo belangrijk werk der telling zouden kunnen aanvatten. *(Toejuichingen rechts.)*

M. le président. — La parole est à M. Demoitelle.

M. Demoitelle *(à la tribune).* — Mesdames, messieurs, je ne crois pas qu'il y ait quelqu'un dans la Chambre qui pourrait nier la nécessité de faire le recensement qui nous est demandé, mais lorsqu'on est administrateur communal, on se pose la question préalable suivante : Qui va faire le recensement?

C'est la première question que je pose au ministre. Sont-ce à nouveau les communes qui vont être obligées de faire ce recensement? Si oui, on nous dira comment elles devront le faire, car, en somme, en ce moment-ci, — il faut le dire franchement, — le gouvernement et les provinces nous disent de réformer nos cadres et de réduire notre personnel au strict minimum.

C'est ce que nous faisons. C'est ce qui est fait certainement dans ma commune. Alors, évidemment, un beau jour, le ministre du Ravitaillement nous tombe sur le dos et nous dit : Vous ferez tel et tel recensement. Huit jours après, c'est le ministre du Charbon qui nous endosse tel et tel recensement. Ensuite, on n'hésite pas à nous mettre encore à charge les bons compensatoires.

Tout cela est très bien. On a soin de nous dire que nous serons indemnisés. Nous le serons sans doute avec deux ans de retard, car dans tout, c'est la même chose. Aucune commune, au point de vue du ravitaillement, n'est payée pour 1946. On impose aux communes d'assurer le service. On nous dit que nous avons droit à sept ou huit agents, alors qu'il en faudrait dix ou onze.

Si le travail s'accumule, où trouverons-nous encore le personnel nécessaire? Pendant les vacances, des instituteurs et des institutrices ont bien voulu prêter leur concours pendant neuf ou dix jours pour payer les bons compensatoires. Fin de ce mois, lorsqu'il faudra recommencer ce travail, ou trouverons-nous le personnel pour une période de cinq ou six jours par mois? Vous nous confiez un recensement qui doit être fait avec un personnel sérieux, car personne ne contestera qu'il a une grande valeur.

Dans ces conditions, je demande au gouvernement de ne rien presser. Tous les arguments du rapporteur sont à retenir, mais par suite de la situation qui nous est créée, nous désorganisons nous nos services pour faire la besogne de l'Etat. On vient de nous obliger à dresser les listes électorales. A défaut de personnel, cela se fait après le travail de la journée.

Le recensement qu'on nous demande ne presse pas. Il sera encore temps de le faire dans un an ou même en 1949, quand les bons compensatoires auront disparu et quand nous serons déchargés d'une partie du ravitaillement. Le ministre nous dit : Vous aurez un franc par habitant. C'est beaucoup trop peu. Les salaires sont triplés et il faudrait revoir cette indemnité.

Je demande au ministre de ne pas presser les choses lorsqu'il prendra son arrêté, car ce serait placer les administrations communales dans une situation tout à fait désastreuse.

De heer voorzitter. — Het woord is aan de heer Fayat.

De heer Fayat *(op het spreekgestoelte).* — In verband met de volkstelling die aan het einde van het jaar zal plaats grijpen, is het wellicht wenselijk enkele woorden te zeggen, met het oog op die telling, wat het gebruik der talen betreft.

Er zou eens voorgoed moeten worden verstaan dat het gaat om een telling en niet om een referendum.

Als iemand schoenmaker is, mag hij zich niet opgeven als kleermaker. Als iemand gewoon is de Vlaamse taal te gebruiken, mag hij niet een andere taal opgeven. En de sancties tegen valse verklaringen zouden dezelfde moeten zijn in al de gevallen voorzien door de tellingsformulieren.

Een tweede punt : er mag geen drukking worden uitgeoefend om verklaringen in de ene of andere zin uit te lokken. Ter gelegenheid van de telling van 1930 werden vele kritieken daaromtrent gehoord, namelijk wegens de ongewenste tussenkomst van ambtenaren en tellers. Het moet nu mogelijk zijn aan dit euvel te ontsnappen.

De gevallen van ongeletterdheid zijn zeer zeldzaam geworden en in de jaren van de oorlog en na de oorlog heeft de bevolking een zekere ervaring opgemaakt met ingewikkelde formulieren.

Er kan dus niet langer beweerd worden dat de ingewikkeldheid van de formulieren de tussenkomst van derde personen vereist.

Ik geloof dat de regering goed zou doen ter gelegenheid van deze volkstelling duidelijke onderrichtingen te geven aan de openbare besturen gelast met de telling en dat zij een dringende oproep zou moeten richten tot het publiek opdat de telling zou geschieden zonder drukking, zonder passie en in volle oprechtheid. Hier is een hoger nationaal belang bij gemoeid en de zaak is ernstig genoeg opdat de regering de bevolking in het algemeen op haar plichten zou wijzen.

Het zou verder moeten verstaan zijn dat de aanwezigheid van vreemdelingen de uitslagen van de telling, wat de toepassing der taalwetten betreft, niet zou mogen beïnvloeden. Inderdaad, volgens de voorschriften van artikel 6 van de wet van 28 Juni 1932, verandert het taalregiem wanneer er een taalminderheid van dertig ten honderd in een gemeente aanwezig is. Onlangs werd een alarmkreet geuit in het Vermeylenfonds wat de toestand in Limburg betreft.

De aanwezigheid van een groot aantal vreemdelingen in deze provincie en de mogelijkheid dat voor het einde van het jaar er nog een groter aantal zullen aankomen, mag niet voor gevolg hebben dat deze vreemdelingen eventueel de uitslagen van de telling zouden beïnvloeden voor wat de toepassing van de taalwetten betreft.

In de commissie voor taaltoezicht was er algemene instemming vanwege de Vlaamse en de Waalse leden om te verklaren dat de vreemdelingen in dat verband niet mogen meegerekend worden.

Een laatste opmerking : de regering zou alle maatregelen moeten treffen, van nu af aan, opdat met bekwame spoed de gegevens van de telling zouden ontleed worden. Wij mogen geen twee of drie jaar meer wachten, zoals vroeger, om die uitslagen

te kennen. Als mijn herinneringen juist zijn, is dit nog het geval geweest met de telling van 1930. De regering is nu op statistisch gebied veel beter uitgerust en zij moet bij machte zijn die uitslagen sneller te publiceren.

Ik sluit met te herhalen dat het hier om een telling gaat en niet om een referendum. De regering zou een oproep moeten richten tot het publiek opdat al de verklaringen, inzonderheid deze wat het gebruik der talen betreft, oprecht en eerlijk zouden zijn. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

M. le président. — La parole est à M. le Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes.

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes *(à la tribune).* — Mesdames, messieurs, je crois pouvoir conclure de ce qui vient d'être dit que le projet de loi prescrivant l'exécution en 1947 d'un recensement général de la population ainsi que d'un recensement de l'industrie et du commerce ne rencontre aucune opposition de principe.

Les questions posées par l'honorable M. Demoitelle vont recevoir une réponse dans un instant. Quant à sa suggestion de renvoyer les opérations à un an, je suis certain, qu'il se conformera à l'opinion générale, qui a été confirmée par le rapport de M. Struyvelt. Celui-ci a rappelé les raisons d'ordre économique et administratives nationales — et je dirai internationales — qui nous amènent à procéder à ce recensement. Pareil recensement a été fait dans les Pays-Bas et en France. Il est nécessaire pour la mise en application des conventions intervenues avec les Pays-Bas et le Grand-Duché de Luxembourg.

Pour répondre aux préoccupations de M. Demoitelle, je dirai qu'il est prévu que les communes seront indemnisées.

D'autre part, l'honorable M. Fayat a exprimé l'espoir que le recensement fût sincère, au point de vue économique et linguistique. Nous sommes bien d'accord là-dessus. Nous ne désirons pas voir s'exercer une influence quelconque pour falsifier les renseignements donnés par les intéressés. J'en ai du reste conféré avec mon collègue de l'intérieur.

M. Fayat insiste aussi pour que la présence d'étrangers n'influence pas le régime linguistique. C'est une chose qui ne concerne pas le recensement proprement dit, mais l'usage qu'on en fera.

Je crois pouvoir répondre à M. Fayat que le dépouillement ira plus vite que celui auquel on a procédé la dernière fois.

Je pense donc que la Chambre pourra appuyer unanimement le projet déposé. *(Applaudissements sur de nombreux bancs.)*

M. le président. — Puisqu'il n'y a plus d'orateurs inscrits, la discussion générale est close et nous passons à l'examen des articles.

Article premier. Le recensement général de la population ainsi que le recensement décennal de l'industrie et du commerce qui, en exécution des lois des 2 juin 1856, 25 mai 1880 et 14 décembre 1910, auraient dû être effectués en 1940 auront lieu, exceptionnellement, en 1947, à une date à fixer par arrêté royal.

Artikel één. De algemene volkstelling evenals de tienjaarlijkse nijverheids- en handelstelling die, in uitvoering van de wetten van 2 Juni 1856, 25 Mei 1880 en 14 December 1910, hadden moeten uitgevoerd worden, zullen, uitzonderlijk, in 1947 plaats hebben, op een datum bij koninklijk besluit vast te stellen.

— Adopté.
Aangenomen.

Art. 2. Le recensement général de la population de 1947 tiendra lieu de recensement décennal non effectué en 1940 en ce qui concerne les diverses dispositions légales et réglementaires qui se réfèrent, pour leur application, aux données résultant du dernier recensement décennal.

Art. 2. De algemene volkstelling van 1947 treedt in de plaats van de in 1940 niet uitgevoerde tienjaarlijkse telling voor wat betreft de verschillende wettelijke en reglementaire bepalingen die voor hun toepassing verwijzen naar de gegevens bekomen bij de jongste tienjaarlijkse telling.

— Adopté.
Aangenomen.

Art. 3. Le recensement décennal qui, en exécution des lois visées à l'article premier, devrait avoir lieu en 1950 ne sera pas effectué.

Il sera remplacé, en ce qui concerne les effets juridiques que comportent les dénombrements décennaux, par le recensement que prescrit la présente loi.

Art. 3. De tienjaarlijkse telling die, in uitvoering der bij artikel één vermelde wetten, in 1950 zou moeten plaats grijpen, zal niet doorgaan.

Wat betreft de rechtsgevolgen der tienjaarlijkse volkstellingen zal zij vervangen worden door de telling bij onderhavige wet voorgeschreven.

— Adopté.
Aangenomen.

SENAAT

Parlementaire Handelingen

Zitting van 13 November 1947

WETSONTWERP waarbij de uitvoering in 1947 van een algemene volkstelling alsmede van een nijverheids- en handelstelling wordt voorgeschreven. — Behandeling en stemming.

M. le président. — La discussion générale est ouverte.

La parole est au rapporteur, M. De Block.

De heer De Block, verslaggever. — Mevrouwen, mijne heren, het weze mij toegelaten vooraf een vergetelheid te herstellen. De heer Donvil, wiens naam niet vermeld wordt in het verslag, woonde de zitting der commissie bij. Zijn naam werd bij vergissing weggelaten. Het verslag dat ik heb uitgebracht, verlang ik in het kort nader toe te lichten.

Het wetsvoorstel betreffende de telling werd grondig onderzocht in de commissie van economische zaken. Het is daarbij zeer dringend en ik zou dus een slecht voorbeeld geven indien ik er zelf lang moest over uitweiden. Ik houd er nochtans aan de twee bijzonderste eigenschappen van het wetsvoorstel te doen uitschijnen. Ten eerste dat deze telling veel belangrijker zal zijn dan al de vorige die in België werden gehouden. Zij zal, zoals de vorige tellingen, toelaten dat de wetten en reglementen in overeenstemming worden gebracht met de bestaande toestanden. Het is u inderdaad niet onbekend dat vele wetten en besluiten vandaag nog steunen op de telling van 1930, het is te zeggen op gegevens die zeventien jaar oud zijn. Het schijnt me dan ook noodzakelijk en onbetwistbaar dat een nieuwe telling spoedig plaats vindt.

In de tweede plaats schuilt het grote belang van deze telling ook in het feit ditmaal ook een zeer uitgebreide telling zal gehouden worden van de ambachtslieden, kleine nijverheden en zo meer, zodat wij na die telling eindelijk een duidelijk beeld zullen hebben van toestanden waarover wij tot hiertoe geen juiste inlichtingen hebben, namelijk die van de neringdoeners en de middenstand.

Daarover werd trouwens de laatste tijd veel gesproken, en de gegevens die werden verkregen kunnen in belangrijke mate bijdragen om dit vraagstuk een passende oplossing te geven. De telling zal ook veel uitgebreider zijn dan de vorige. Er zullen voor de eerste maal inlichtingen gevraagd worden betreffende inzonde de watervoorziening, badkamers, wijze van verlichting, verwarming, enz. Ook dit initiatief is, naar mijn oordeel, gelukkig, omdat wij aldus zullen kunnen uitmaken in hoever België vooruit of ten achter staat bij andere landen. Al te gemakkelijk werd tot nu toe gezegd dat België op sommige gebieden ten achter staat. Ik geloof dit niet; maar wij konden het niet logenstraffen omdat wij geen feiten en cijfers bezitten. Die worden echter thans gegeven en zullen ons toelaten de preciese toestand in België te kunnen nagaan.

Sommige leden hebben gevraagd of het nog mogelijk zou zijn deze telling te houden vóór 31 December. Die mogelijkheid bestaat en ik geloof niet dat de heer minister mij zal tegenspreken wanneer ik zeg dat alle documenten en alle formulieren uiterlijk tegen 15 December zullen uitgedeeld worden. Dat zal kunnen gedaan worden omdat de heer minister zelf — en ik geloof dat hij daarin uitstekend heeft gehandeld — de nodige initiatieven heeft genomen en alles wat noodzakelijk is heeft laten drukken. Hij wordt nog slechts op een punt tegengehouden, nl. door de publicatie van het besluit waarbij de modaliteiten van uitvoering zullen bepaald worden. Hij kan niet overgaan tot de publicatie ervan zolang de wet niet gestemd is.

Ten slotte nog een paar woorden over de uitslag. Van verschillende zijden werd er gevraagd om de uitslag van de telling bijzonder snel bekend te maken. Dat zal evenwel in de allereerste plaats van de bevolking zelf afhangen. Ik weet niet hoeveel formulieren er er moeten uitgedeeld worden, maar het zijn er in ieder geval millioenen, nl. de bulletins voor het gezin, voor de gewone telling en voor de individuele telling. Als die bulletins nu voor een groot deel verkeerd of slecht worden ingevuld, dan zal de uitslag zeer lang op zich laten wachten. Ik dring dan ook aan, en ik geloof daarmede aan de administratie een dienst te bewijzen, opdat van hier uit aan de bevolking zou gevraagd worden zoveel en zo goed mogelijk mede te werken om de gegevens van de eerste maal juist te verstrekken. Zo dit geschiedt, zal het mogelijk zijn de eerste uitslagen bekend te maken in de maand April of Mei en ik veronderstel de laatste in het begin van 1949, gezien het feit dat er verschillende tellingen zijn en de ene na de andere moet uitgewerkt worden. Dat is dus de reden waarom er moet medegewerkt worden, en zo dit gebeurt, zal het mogelijk zijn de uitslagen vlug bekend te maken. Dat zijn enkele opmerkingen die ik naar voren wilde brengen.

Ik vraag nu nog slechts één zaak : dat de bespreking kort zou zijn, aangezien ieder van ons akkoord gaat over de noodzakelijkheid van de telling. Door een kordate en korte bespreking kunnen wij bewijzen dat er spoed moet achter gezet worden opdat alles zo vlug mogelijk zou klaar zijn en dat de telling gehouden worde in de beste voorwaarden, goed voorbereid door de administratie.

Dikwijls wordt er gevraagd of die gegevens van de statistieken niet worden gebruikt voor andere doeleinden. Wij weten dat er nog een klein aantal mensen zijn die schrik hebben — hun aantal wordt steeds kleiner — om de juiste feiten aan de statistiek mede te delen. De gegevens kunnen gerust verstrekt worden omdat zij uitsluitend en alleen gebruikt worden voor de statistiek, het is te zeggen voor wetenschappelijke doeleinden; zij worden onder geen enkele voorwaarde medegedeeld aan andere departementen.

M. le président. — La parole est à M. Harmegnies.

M. Harmegnies. — Mesdames, messieurs, je n'entends pas combattre le projet gouvernemental qui nous est soumis. Je crois, comme l'honorable rapporteur, que l'utilité d'un recensement n'est pas contestable. Toutefois, une question me vient immédiatement à l'esprit. Tout ce travail considérable, je dirai même gigantesque, sera fait uniquement par les communes; les frais ainsi occasionnés seront, dit-on, remboursés aux administration communales. On a cité le chiffre de 3 francs par habitant.

Je suis persuadé que tous ceux qui s'occupent de l'administration des communes seront d'accord avec moi pour estimer que ce chiffre est insuffisant et que les communes se verront, une fois de plus, astreintes à des dépenses supplémentaires. C'est souvent ce qui se produit du reste. Le gouvernement, quel qu'il soit, l'administration ainsi que la législature ne se préoccupent jamais, en prenant toutes ces mesures, de la situation difficile des pouvoirs locaux. C'est la cause essentielle des déficits communaux et des difficultés que rencontrent nos administrations communales.

Et je suis heureux de la présence de M. le Ministre de l'Intérieur au banc du gouvernement pour dire, une fois de plus, qu'il faut en finir avec ce système trop commode de toujours imposer des charges aux communes sans leur donner de contrepartie. Nous avons dit et répété que l'assainissement financier des communes et des provinces s'imposait. Je le répète encore et je demande au gouvernement quand ses promesses seront enfin tenues. On traine toujours trop, on tergiverse et rien ne vient.

Je désire souligner en passant le cas exceptionnel des communes des bassins miniers. M. le ministre Duvieusart, vous appartenez au pays noir et vous devez donc savoir ce qui s'y passe. Il faut gagner la bataille du charbon. Pour cela vous avez dû faire appel à des dizaines de milliers d'étrangers, et aujourd'hui, nos communes minières comptent des milliers d'étrangers. Cela nous crée des charges supplémentaires en matière de police, que nous devons renforcer, en matière de sécurité, d'éclairage public, etc. Or, que voyons-nous? Ces étrangers sont porteurs de la carte C; ils ne sont donc pas repris dans le chiffre de notre population, et lorsqu'on fait un remboursement forfaitaire établi sur un chiffre par habitant, comme c'est le cas ici, ces étrangers n'entrent pas en ligne de compte. La chose se produit déjà pour les dépenses du ravitaillement. Des milliers d'étrangers ne sont pas compris dans notre chiffre « population » et nous ne sommes pas remboursés des frais occasionnés en cette matière.

Je répète que la situation des communes minières mérite une attention toute particulière et je voudrais demander au gouvernement de s'en préoccuper sérieusement. Car j'imagine, Monsieur le ministre, que vous êtes d'accord avec moi pour dire que tout cela n'est pas équitable.

Je désirerais, avant de quitter cette tribune, faire une dernière observation d'un autre ordre.

Le recensement qui sera fait se préoccupera aussi du problème linguistique. Or, nous nous souvenons des incidents d'Enghien. Nous tenons à avoir tous nos apaisements et nous demandons à l'honorable ministre que lorsque le recensement sera effectué, on n'envoie pas, dans certaines localités de la frontière linguistique, des contrôleurs pour surveiller l'administration communale en ayant soin de ne pas passer par l'hôtel de ville. S'il y a un contrôle, il me semble tout indiqué qu'on s'adresse d'abord au bourgmestre.

J'espère donc que vous nous donnerez tous apaisements à cet égard.

Nous sommes des Wallons et nous entendons défendre nos droits légitimes. Nous comprenons que les Flamands défendent les leurs, mais nous demandons que ce recensement ne soit pas fait, au point de vue linguistique, par des méthodes à la Grammens. *(Applaudissements sur les bancs socialistes.)*

M. le président. — La parole est à M. Hanquet.

M. Hanquet. — Mesdames, messieurs, on demande à la Haute Assemblée de décider un recensement qui, précédemment, était décennal, mais qui, cette fois, ayant lieu en 1947, aura des effets durant treize années.

Ce recensement aura une double portée : il sera d'abord, un recensement de la population et, en second lieu, un recensement général de l'industrie et du commerce. Seul le premier aspect de ce dénombrement me préoccupe en ce moment.

Présentée d'une façon aussi simple, pareille mesure paraît, à première vue, anodine et il semble qu'on ne puisse pas s'y opposer. Elle est pourtant assez grave dans ses conséquences, et je veux ici enchainer avec l'honorable préopinant, M. Harmegnies.

Vous vous rappellerez, messieurs, que la loi de 1932 sur la pratique administrative a imposé aux administrations communales, et cela paraissait particulièrement impérieux pour les communes de la frontière linguistique, l'emploi de la langue que le dernier recensement, effectué en 1930, dont les résultats n'ont été connus qu'en 1934, a indiquée comme étant la langue de la majorité de la population.

De plus, là où 30 p. c. des habitants ont déclaré parler le plus fréquemment la langue de l'autre région linguistique, les avis et communications de l'autorité devaient être rédigés dans les deux langues nationales.

Pour l'application pratique de cette loi de 1932, on se référait donc à un recensement effectué en 1930, alors par conséquent, que le législateur ne pouvait prévoir les conséquences pratiques à tirer de ce recensement ni la portée qu'on lui donnerait.

Les suites de cette ignorance et, disons-le, de ce manque de prévoyance, M. Harmegnies vient de l'évoquer, ce fut le drame de la frontière linguistique, les incidents d'Enghien, les protestations de la population, la propagande, les débats parlementaires et, finalement, en désespoir de cause, la constitution d'une commission de la frontière linguistique, sans oublier l'entrée en scène de barbouilleurs.

Dans une autre partie du pays, qui m'intéresse spécialement,

et qui semble devoir être la plus paisible, parce que, en quelque sorte, elle est acculée à la frontière hollandaise, se posa le problème linguistique dans toute son acuité, avec toutes les difficultés d'ordre administratif. Cela se passait particulièrement dans les communes de la vallée de la Voer. Ajoutons que comme ce recensement, au dire de certains, était erroné, — c'est, je pense, à quoi M. Harmegnies faisait allusion tout à l'heure, — un contrôle fut ordonné, qui modifia considérablement les pourcentages constatés d'abord. Enfin, en désespoir de cause, fut constituée une commission de la frontière linguistique.

J'ai suivi tous les travaux de cette commission, pour la bonne raison que je suis, je crois, le seul membre du Sénat à en avoir fait partie. Les séances furent particulièrement intéressantes, mais la commission se vit décerner les honneurs d'un brillant enterrement, car on n'en parla plus. Ses travaux furent dirigés par un homme de grand talent, mais qui a la réputation d'être parfois un maître enterreur, M. Camille Huysmans.

Les résultats des travaux de la commission n'ont jamais été publiés.

Il n'est, dès lors, pas possible, messieurs, qu'on recommence cette aventure dans les mêmes conditions, car cela deviendrait une sorte de comédie, qui, par certains côtés, friserait le tragique.

C'est pourquoi, avant de voter une mesure qui apparaît comme anodine, je désire obtenir des précisions de M. le Ministre des Affaires économiques, qui, aujourd'hui, est le maître de la question, alors que, jadis, elle dépendait normalement du Ministre de l'Intérieur.

Je désire d'autant plus obtenir ces précisions, que le recensement va avoir des conséquences certaines dans le triple domaine administratif, scolaire et judiciaire

Monsieur le Ministre des Affaires économiques, je vous demande si l'on a préparé les questionnaires concernant le plus délicat de ces points, le point de vue linguistique, auquel faisait allusion M. Harmegnies. Sommes-nous certains qu'on ne se livrera pas, comme la dernière fois, à des contrôles qui semblent bien ne pas avoir été exempts de toute « trituration », chose qui a été dite publiquement au parlement en 1938, lors d'une interpellation? Pouvez-vous nous dire, monsieur le ministre, que les déclarations seront recueillies sous le contrôle des collèges échevinaux et qu'elles feront foi, sans qu'il soit permis à des agents du ministère de les modifier par la suite? Il importe de retenir qu'aux élections communales, dans certaines circonscriptions, le débat a été très nettement porté sur cette question et les majorités se sont prononcées dans un sens ou dans l'autre. N'y aura-t-il éventuellement pas lieu à une revision de ce recensement par les collèges échevinaux en ce qui concerne plus particulièrement les communes de la frontière linguistique qui en feraient la demande dans un délai prescrit? Je vise notamment le cas où le public parle au foyer un patois local, qui n'est réductible à aucune de nos langues nationales.

M. R. Desmedt. — Comme le wallon, par exemple.

M. Hanquet. — Peut-être. Ou bien ce qu'on appelle le plat « Duits », vulgairement appelé le « plat ». On a déclaré, avec quelque raison, à la Chambre, que ce recensement n'était pas un referendum. Cependant, il faudra en tirer des conséquences d'une nature délicate dans un domaine qui touche au domaine spirituel et à celui de la conscience. Au point de vue linguistique, scolaire et judiciaire, ce dénombrement n'est plus seulement un recensement, mais une sorte d'enquête. Il ne faut pas que les discussions irritantes qui ont eu lieu au parlement se renouvellent parce qu'on aura manqué de prévoyance. Dans beaucoup de communes, ces discussions ont pris un caractère particulièrement aigu. On y pense qu'elles ont payé assez cher le manque de clairvoyance de 1930 pour qu'on recommence une aventure qui amènerait fatalement l'agitation déplorable et le malaise caractérisé qu'elles ont connus en 1934 et plus particulièrement en 1938.

De heer voorzitter. — Het woord is aan de heer Minnaert.

De heer Minnaert. — Mevrouwen, mijne heren, wij zijn voorstanders van het wetsontwerp dat ons wordt voorgelegd omdat wij menen dat het noodzakelijk is. Vooraleer nochtans tot de stemming over te gaan, wens ik de heer minister een vraag te stellen.

Als ik mij niet vergis, is bij de uitvoering van de algemene volkstelling begrepen het in orde brengen of vernieuwen van de nummers der gebouwen en woonhuizen. Deze kwestie werd de vorige week op de dagorde geplaatst der algemene commissie van de gemeenteraad der stad Gent. In het besluit dat ons door het college werd voorgelegd, stond vermeld dat de kosten van herstel of vernieuwing der huisnummers ten laste van de huurder worden gelegd. Een deel van de gemeenteraadsleden is daar tegen in verzet gekomen omdat zij van mening zijn dat de kosten door de eigenaar moeten gedragen worden. Zij steunden op het feit, dat, ingeval er geen bijzondere overeenkomst bestaat tussen de eigenaar en de huurder, waarbij deze laatste zich verbindt de kosten van herstel en onderhoud te dragen, de kosten door de eigenaar moeten gedragen worden. En hier komt nu het voornaamste : door de burgemeester werd geantwoord dat het besluit dat ons werd voorgelegd in overeenstemming was met de onderrichtingen die hem gegeven waren door de Minister van Binnenlandse zaken. Graag zou ik van de heer minister vernemen of deze mededeling van de burgemeester der stad Gent juist is. Zo ja, dan zou de huurder de onderhoudskosten van het gehuurde op zich moeten nemen zonder dat daarvoor een voorafgaandelijke overeenkomst tussen huurder en eigenaar werd getroffen. Ik heb die vraag gesteld omdat dezelfde kwestie zich zal voordoen in andere gemeenten. Wij moeten weten welke houding wij moeten aannemen tegenover de burgemeester die beweert te handelen in overeenstemming met de minister.

De heer voorzitter. — Het woord is aan de heer Baert.

De heer Baert. — Mevrouwen, mijne heren, mijnheer de minister, ik kan zeer bondig zijn. De heer Harmegnies heeft omtrent alles gezegd wat ik wilde zeggen. Het is ter verdediging van het belang van de gemeenten dat ik de aandacht vestig op het feit dat de Staat de ganse vergoeding der kosten van de telling te zijnen laste dient te nemen. Zoals de heer Harmegnies het gezegd heeft, zal die vergoeding 3 frank per inwoner bedragen. Dit is dus 1 frank waarde 1930, vermenigvuldigd met de coëfficient 3. Ik geloof niet dat het in die omstandigheden mogelijk zal zijn tellers te vinden, het is te zeggen personen die zullen bereid gevonden worden mits die geringe som het werk te doen. Reeds in 1930 moesten de gemeenten in zeer vele gevallen overgaan tot het geven van een bijkomende vergoeding aan dezen die zich het werk van de telling wilden getroosten. Als wij die mensen niet behoorlijk kunnen betalen, zullen wij ook staan vóór het feit dat wij personeel van mindere kwaliteit zullen krijgen, waaronder de telling vast en zeker zal lijden.

Ik denk dat het voldoende zal zijn de aandacht van de achtbare minister daarop te vestigen, met de hoop dat hierin in de mate van het mogelijke verbetering zal gebracht worden.

De heer voorzitter. — Het woord is aan de heer Jespers.

De heer Jespers. — Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, wij wensen niet onmiddellijk de strijdbijl op te graven die hier wel door sommige Waalse collega's is gezwaaid geworden. Wij wensen, als Vlamingen, alle krediet te geven aan diegenen die de volkstelling inrichten en zullen houden. Wij vragen enkel dat noch in de ene, noch in de andere richting drukking zou uitgeoefend worden en dat ieder van ons zou akkoord gaan met de wettelijke gevolgen die voortspruiten uit de te houden volkstelling. *(Zeer wel! rechts.)*

Dan herhaal ik de vraag die bij de bespreking van de begroting is gesteld geworden aan de achtbare heer Minister van Economische zaken, namelijk dat in de volkstelling, voor al de gesalarieerde vrouwen, zou worden opgenomen : 1° welke hun burgerlijke stand is; 2° het aantal kinderen; 3° de ouderdom van de kinderen. Dit geldt vooral voor arbeidsters en bedienden. Dit is van zeer groot belang op het ogenblik van de intensifiëring van de familiale politiek en zou goede aanduidingen medebrengen.

Ik dank de heer minister bij voorbaat indien hij in die zin onze vraag zou willen inwilligen. *(Zeer wel! rechts.)*

De heer voorzitter. — Het woord is aan de heer Baur.

De heer Baur. — Mijnheer de voorzitter, dames en heren, persoonlijk ben ik zeer verheugd over het besluit dat door de regering werd getroffen eindelijk over te gaan tot de volkstelling die wij uit meer dan een oogpunt niet langer kunnen ontberen.

Ik zou in deze bespreking niet zijn tussengekomen indien het niet was om zeer bondig even ook het standpunt van de universitaire en de academische wereld te laten weerklinken. Een volkstelling immers, heeft niet alleen een uitwerking op gerechtelijk, parlementair, economisch gebied en zo meer; maar zij moet ook kunnen dienen voor wetenschappelijke doeleinden. Daarom zou ik de aandacht willen vestigen op de volstrekte noodzakelijkheid dat die volkstelling werkelijk zou beantwoorden aan de wezenlijke demografische toestanden van ons land. Het zou mij en de hele universitaire wereld in België spijten indien men van deze volkstelling eens te meer misbruik ging maken voor particularistische of bekrompen politieke doeleinden; indien men haar niet kon onttrekken aan driftige polemieken en aan de eisen van een bepaalde voorkeur van taalgeografische of culturele aard. Zowel aan deze als aan gene zijde van de taalgrens moet vermeden worden dat men zou trachten op oneerlijke wijze stukken uit het levende volkslichaam te scheuren, om die wederrechtelijk toe te kennen aan een andere volksgroep. Dit moet gelden voor Waal en voor Vlaming.

Ik geloof dan ook, mijnheer de minister, dat op bepaalde plaatsen een zekere controle vanwege de centrale besturen op de volkstelling onmisbaar zal blijken. Er zijn mij persoonlijk zoals aan menigen onder onze collega's, bepaalde steden en gemeenten aan de taalgrens bekend waar op de betrouwbaarheid van de gemeenteraad als zodanig niet voldoende staat mag worden gemaakt. Die gemeenten zijn nog steeds niet zeldzaam waar de gemeenteraad grotendeels bestaat uit mensen die naar taal en cultuur werkelijk vervreemd zijn van de volksmassa. Ik kan u het voorbeeld noemen van steden waar 20 t. h. van de bevolking een bepaalde taal spreken en 80 t. h. een andere. Het is niet aan te nemen, het ware een aanfluiting van elke ware democratie, dat die 20 t. h., die toevallig de leidsels van het gemeentelijk bestuur in handen hebben, door drukking in een of andere vorm op hun werkvolk of op de kleine man, voor een of ander gewest gingen aansturen op een recensement dat niet eerlijk en objectief zou beantwoorden aan de demografische werkelijkheid.

Ik durf dan ook niet beloven dat wij niet zullen waakzaam zijn en uitzien nu en dan naar een controle van hogerhand op de wijze waarop de telling gebeurt in bepaalde gemeenten van het land. Hoe eerlijker het departement de volkstelling inricht en leidt, hoe minder die controle hinderlijk zal zijn. *(Zeer wel! op verscheidene banken.)*

M. le président. — La parole est à M. le Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes.

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — Mesdames, messieurs, l'opportunité, je dirai même la nécessité de procéder le plus rapidement possible à un recensement n'a pas été mise en cause devant cette assemblée. Dans ces conditions, je ne crois pas devoir insister sur ce point, mais je voudrais répondre aux honorables membres qui m'ont interrogé sur des points précis.

Il ne sera pas inopportun de jeter ensuite un coup d'œil non plus sur le recensement même, mais sur les conséquences qui peuvent en résulter.

A MM. Harmegnies et Baert, qui se sont souciés des réper-

cussions financières des opérations de recensement sur la situation des communes, je dirai qu'une rémunération est prévue, qui sera égale à trois fois le montant qui avait été fixé lors du dernier recensement.

M. Harmegnies. — En 1932!

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — Il ne s'agit donc pas d'une somme fixe de 3 francs, mais d'une rémunération égale à trois fois celle d'avant guerre.

M. Harmegnies. — En 1930 ou en 1932!

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — Le dernier recensement s'est fait en 1930 et le recensement industriel en 1937.

Vous serez d'accord avec moi pour estimer que les communes doivent parvenir à couvrir leurs frais d'administration à ce coefficient.

M. Harmegnies. — Ce n'est pas exact!

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — La question posée par M. Minnaert est d'ordre communal. Il a d'ailleurs déclaré qu'il avait été amené à nous poser cette demande ensuite des délibérations du conseil communal de Gand.

M. Jespers a demandé qu'il fût tenu compte, lors du recensement, de la composition de la famille et demande des renseignements en ce qui concerne les femmes qui exercent une profession en dehors de leur foyer. Cette question retiendra toute notre attention, car, comme l'a dit M. Jespers, il s'agit de renseignements fort utiles au sujet de la pratique d'une politique familiale.

Mlle Baers. — Le recensement devra également donner des renseignements sur l'état civil.

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — Evidemment, le recensement portera également sur ce point.

Certains membres de l'assemblée, et notamment M. Hanquet, s'intéressent à la question de savoir comment le recensement se fera au point de vue linguistique. C'est là, évidemment, un point important.

Quoi qu'il en soit, vous avez à dire, messieurs, s'il sera procédé à un recensement. M. Hanquet me dit que c'est là une mesure que je présente comme anodine. Non, je la considère, au contraire, comme importante.

M. Van Buggenhout. — Très importante.

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — Elle n'est pas prévue pour un terme de treize ans, comme le pense M. Hanquet, parce que l'intention du gouvernement est de procéder à l'avenir à un recensement quinquennal. Actuellement nous procédons à un recensement après dix-sept ans et nous estimons qu'il serait normal de faire le prochain recensement en 1955, c'est-à-dire après un intervalle de huit ans. Nous reviendrions donc progressivement à la cadence du recensement quinquennal. Mais ce recensement, que M. Hanquet considère comme une mesure anodine, deviendrait pour lui une chose très grave s'il n'obtenait pas, au point de vue linguistique, les apaisements qu'il demande. Dois-je aller jusqu'à comprendre que M. Hanquet estimerait qu'il n'y a plus lieu de faire de recensement en Belgique si les questions relatives à la situation linguistique ne sont pas bien posées? Je vais m'efforcer de ne pas être conduit à cette extrémité. Nous procédons à un recensement et non pas à un referendum. Nous devons procéder à un recensement en matière linguistique. Nous pouvons poser à ce sujet différentes questions. La première est celle de savoir quelles sont les langues nationales que parlent nos concitoyens. La question sera posée de la façon suivante : « Parlez-vous le français (ou le wallon) — il est absolument normal que tous les dialectes romans du pays soient rattachés à la langue française — ou parlez-vous le néerlandais (flamand)? »

M. Bouweraerts. — Non pas le néerlandais, le flamand! Nous avons combattu cette disposition en commission et nous avons demandé qu'on dit : le flamand. Le néerlandais n'est pas connu de nos populations.

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — J'allais vous dire, M. Bouweraerts, que nous ne disions plus ici : néerlandais ou flamand, mais néerlandais, et, entre parenthèses : flamand, parce que nous considérions qu'il y avait équivalence entre flamand et néerlandais.

M. Van Roosbroeck. — Le flamand est un dialecte de la langue néerlandaise comme le wallon est un dialecte romano-celtique.

M. Van Steenberge. — M. Pardon, le flamand n'est pas un dialecte! *(Colloques.)*

De heer voorzitter. — De heer minister alleen heeft het woord.

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — Je serais désolé si cette déclaration d'ordre administratif pouvait faire croire qu'il y a dans le chef du ministre la moindre tendance, j'allais dire à disqualifier la langue flamande.

M. R. Desmedt. — Nous veillerons cette fois. *(Interruptions sur les bancs socialistes.)*

M. Bouweraerts. — La commission s'est prononcée.

M. Vermeylen, Ministre de l'Intérieur. — Vous acceptez depuis longtemps que dans les actes du Sénat on parle du néerlandais. Je pense que c'est parfaitement justifié.

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — Il n'y a là aucune mésestime, je puis vous le dire. Nous voulons que tous ceux qui parlent la langue néerlandaise ou les dialectes flamands soient classés dans la même catégorie. *(Interruptions à droite.)*

De heer voorzitter. — Ik denk dat het enige dat wij gemeens hebben met onze Noordvrienden het Nederlands is.

De heer Vermeylen, Minister van Binnenlandse zaken. — Natuurlijk.

De heer Baur. — Wij moeten alleen het onderscheid maken tussen degenen die beschaafd Nederlands of gewesttaal spreken.

De heer Vermeylen, Minister van Binnenlandse zaken. — Het zal zijn Nederlands of Vlaams. *(Rumoer.)*

De heer voorzitter. — Gij kunt u laten inschrijven. Voor het ogenblik heeft alleen de heer minister het woord.

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — La première question est donc ainsi rédigée : « Parlez-vous le français (ou le wallon), le néerlandais (flamand) ou l'allemand? » *(Interruptions.)* Dans cette troisième hypothèse, nous n'avons pas prévu d'indications entre parenthèses de langue ou de dialectes qui soient apparentés à la langue allemande.

M. Ronvaux. — Vous vous engagez dans un guêpier, monsieur le ministre.

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — Je suis peut-être exposé à m'y engager, mais je tâche de l'éviter.

Nous avons ainsi éliminé le recensement des individus parlant des dialectes généralement qualifiés de « plat deutsch ». Je désire toucher la réalité à cet égard. La question a fait l'objet précédemment de discussions parfois violentes et dont en tout cas la solution n'a pas été facile à trouver. J'ai appris que les philologues les plus réputés s'étaient heurtés à des difficultés dans la question du rattachement de certains dialectes « plat deutsch » à la langue néerlandaise, à la langue flamande ou à la langue allemande. Nous ne ferons donc pas de recensement spécial pour les dialectes « plat deutsch », laissant aux habitants qui parlent l'un de ces dialectes germaniques — je pense que cette désignation générique est exacte — le soin de déclarer en conscience si leur dialecte se rattache plus spécialement à la langue flamande ou à la langue allemande.

Voilà donc la première question qui sera posée et que je reprends dans ses points principaux : « Parlez-vous le français, le néerlandais ou l'allemand? »

La seconde question vise à la recherche de la langue habituellement parlée : « Si vous parlez plusieurs langues, quelle est celle que vous employez le plus fréquemment? » Ici également, mesdames et messieurs, des explications doivent être fournies.

On pourrait envisager d'apporter des précisions à la question principale posée comme je viens de l'énoncer et de demander par exemple : « Quelle est la langue que vous parlez le plus fréquemment dans vos relations privées et dans vos relations familiales? » J'ai estimé qu'il n'y avait pas lieu d'ajouter une précision quelconque à la question principale. Je puis assurer à mes compatriotes, Flamands comme Wallons, que je m'efforcerai de faire en ceci œuvre d'objectivité.

M. Hanquet. — Nous en sommes convaincus.

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — Que suis-je chargé de faire? J'ai pour mission de rechercher la vérité quant à la langue parlée le plus fréquemment par chacun. Certains voudraient me faire dire : « dans le cadre de ses relations privées ». Je m'y refuse, parce que je recherche un fait (tout recensement en recherche), à savoir en l'occurrence : la langue parlée le plus fréquemment. S'il était possible d'imaginer un appareil perfectionné permettant d'enregistrer le langage de nos concitoyens, on aurait trouvé le moyen de déterminer en fait la langue que parle le plus fréquemment chaque citoyen belge.

M. Glineur. — Le wallon! *(Sourires.)*

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — C'est possible, mais aucun problème ne se pose à ce sujet, puisque, ainsi que je l'ai indiqué dans la partie de mon exposé relative à la première question qui sera posée, vous devrez répondre sous la rubrique : français (ou wallon).

Telles sont mes intentions. Je ne demanderai donc pas : « Quelle est la langue que vous parlez le plus fréquemment dans vos relations privées ou commerciales? » Je cherche un fait. Mais alors, me dit M. Hanquet, lorsqu'à propos de ce fait, une déclaration aura été formulée sous le patronage du collège échevinal, elle devra faire foi. Là je ne puis suivre l'honorable membre. Nous opérons un recensement sanctionné par des dispositions pénales. Lorsqu'il est demandé à l'un de nos concitoyens combien il a d'enfants, s'il en inscrit dix et n'en a que cinq, il fait une fausse déclaration, il est punissable. Si, au point de vue industriel et commercial, je lui demande combien il a de chevaux et qu'il en déclare dix alors qu'il n'en possède que cinq, il fait une fausse déclaration, il est punissable par application de la disposition pénale qui, hélas, orne presque toutes nos dispositions légales.

Eh bien, il doit en être de même incontestablement, en matière linguistique. *(Très bien! sur divers bancs.)* Je ne puis organiser le mensonge.

M. Baur. — Vous avez raison.

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — Je ne veux pas que les fausses déclarations deviennent la règle, mais je reconnais que dans une matière aussi délicate que l'emploi de la langue, la déclaration doit constituer une première base. Non pas qu'elle fasse foi de façon définitive, mais en principe elle fait foi jusqu'à réclamation.

Vous savez qu'il est prévu que les déclarations peuvent faire l'objet de réclamations des particuliers, de l'autorité ou de certains organes culturels.

Lorsqu'une réclamation sera introduite, elle sera examinée par la commission locale de recensement, qui sera présidée

par un fonctionnaire de l'Etat, désigné par le gouverneur de la province, et comprenant deux délégués appartenant respectivement aux deux fractions linguistiques les plus importantes de la commune, désignés par le Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes sur une liste triple de candidats présentés par les groupes de la commission permanente de contrôle linguistique chargée de surveiller l'application de la loi du 28 juin 1932 relative à l'emploi des langues en matière administrative.

J'espère que les garanties recherchées dans la désignation des membres de ces commissions locales de recensement nous permettent d'entrevoir des résultats favorables. Je leur demanderai alors de procéder avec beaucoup de largeur de vues.

Personnellement, je ne pourrais admettre qu'un de nos concitoyens ne connaissant pas un mot de la langue française ou de la langue flamande déclarât, à l'occasion du recensement, que sa langue habituelle, celle qu'il parle le plus fréquemment, est celle dont il serait totalement incapable de comprendre le moindre mot. Nous nous disqualifierons à l'égard de nous-mêmes, à l'égard de nos institutions et aussi à l'égard de l'étranger si nous admettions qu'on demandât en Belgique des déclarations sincères quand il s'agit d'immeubles, de chevaux et d'autres choses, mais qu'on tolérât qu'on se moque de l'administration en déclarant que la langue la plus fréquemment employée est celle de nos deux langues nationales dont on ignore le premier mot.

M. Renard. — Me permettrez-vous une brève interruption?

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — Je vous en prie.

M. Renard. — Il doit être entendu que dans le contrôle, on n'emploiera pas les procédés malpropres utilisés lors de l'activité de la commission Grammens.

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — La seule chose dont un ministre puisse vous donner l'assurance est que son administration n'usera pas de procédés malpropres.

M. Renard. — Je maintiens le qualificatif, pour dur qu'il soit.

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — Moi, je vous dis que l'hypothèse ne sera pas approuvée par nous.

M. Renard. — Ce contrôle fut effectué d'une façon véritablement indigne.

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — Nous ne pouvons que souhaiter qu'aucune pression ne s'exerce, ni au moment du recensement ni au moment du contrôle que je viens de vous signaler.

Il faut que le recensement se fasse sincèrement. C'est d'ailleurs la première condition pour ne pas inciter les citoyens à produire des déclarations inexactes et punissables.

Nous nous proposons de prendre des mesures. La feuille de recensement devra être signée par l'intéressé dans tous les cas où celui-ci sera âgé de plus de 15 ans. Elle ne pourra être signée par l'agent recenseur que lorsque l'intéressé sera dans l'impossibilité de le faire. Dans ce cas, nous prévoyons l'intervention du chef de famille et de deux témoins.

Nous désirons donc que le recensement se fasse en toute sincérité et sans pression.

Mais lorsque nous aurons atteint ce résultat, lorsque sera fait le contrôle, lorsque nous aurons interdit les déclarations fausses, je dirai même manifestement fausses, pour ne pas provoquer de discussions irritantes et inutiles sur les cas limites, je souhaite que les membres de ces commissions de recensement accordent un préjugé favorable aux déclarations faites par les intéressés dans l'exercice de leur liberté.

Je pense que nous arriverions ainsi à des résultats permettant une application satisfaisante de la loi de 1932, car ici je dois vous dire que je n'ai pas perdu de vue qu'il sera fait du recensement une certaine utilisation administrative en matière scolaire, en matière judiciaire et en matière administrative proprement dite.

Mais d'abord je dois vous faire une première déclaration : chargé de faire un recensement, je ne puis évidemment renoncer à cette mission sous prétexte qu'un mauvais usage pourrait être fait des renseignements cependant indispensables que je vais rechercher. J'ai décidé en principe de supprimer le complément à la question, pour la raison que j'ai eu l'honneur de vous indiquer tout à l'heure, mais aussi et surtout parce que la loi de 1932 dit que le régime administratif dans nos communes, du point de vue linguistique, est fixé selon la langue que parle le plus fréquemment l'intéressé.

J'ai cru, dans ces conditions, devoir reprendre exactement, dans le questionnaire de recensement, l'expression qui avait été adoptée par la loi de 1932. N'aboutirons-nous pas, malgré cela, à quelques conséquences regrettables de l'application de cette loi? Je n'avais pas l'honneur de faire partie du Parlement lorsque cette loi fut votée, mais je dois dire que j'en ai toujours approuvé les principes qui établissent l'homogénéité administrative de nos deux régions. Les seuls cas irritants se présentent dans l'agglomération bruxelloise et à la frontière linguistique.

S'il apparaissait un jour au parlement qu'une application sincère de la loi sur le recensement conduit à quelques cas irritants, par suite de l'application de la loi linguistique de 1932, il lui appartiendrait de modifier cette loi. Ce n'est pas à moi à m'insurger contre les conséquences des applications sincères et raisonnables qui doivent en être prévues.

Je pense que c'est en procédant avec sincérité, objectivité et un certain réalisme administratif qui fera confiance à la liberté du déclarant, dans la mesure que je vous ai indiquée, que nous pourrons éviter de tomber, à l'occasion de cette opération si nécessaire administrativement et économiquement, dans le guêpier contre lequel un honorable sénateur me mettait tout à l'heure en garde. En effet, quelles que soient les difficultés que nous puissions rencontrer, il apparaît indispensable que nous procédions au recensement le plus tôt possible. Vous en êtes tous convaincus, mesdames et messieurs, tout comme les membres de la Chambre, qui ont exprimé, à l'unanimité, une conviction identique à ce point de vue. Je vous demanderai toutefois de faire plus que d'exprimer ici cette conviction.

En décrétant un recensement, vous agissez comme représentants de l'autorité publique et vous imposez à nos concitoyens une formalité administrative qu'ils accueilleront, étant donné le sens de la liberté propre aux Belges, avec quelques murmures ou discussions. Je pense que chacun de nous a la responsabilité de faire comprendre à nos concitoyens, dans la mesure de son influence, que ce recensement est une formalité bien moins désagréable, ma foi, que quelques autres que leur impose l'Etat. Je pense, par exemple, à l'obligation fiscale. C'est néanmoins une formalité entraînant l'obligation de remplir quelques formulaires et d'apporter un concours efficace à l'administration.

Nous devons faire comprendre à nos concitoyens que s'ils veulent être bien administrés et voir écarter des actes aveugles de mauvaise administration, leur premier devoir vis-à-vis de l'Etat, c'est de le renseigner sincèrement.

J'espère pouvoir compter sur la collaboration de chacun d'entre vous pour que l'opération de recensement donne, sans froissements ni frictions, les renseignements qui nous sont nécessaires au point de vue administratif et économique. *(Applaudissements sur divers bancs.)*

De heer voorzitter. — Het woord is aan de heer Vos.

De heer Vos. — Mijnheer de voorzitter, mevrouwen, mijne heren, ik had niet de bedoeling in deze bespreking tussenbeide te komen. Het lijkt inderdaad voor ieder van ons zeer duidelijk dat, na de achterstand die wij op statistisch gebied in te halen hebben, de volkstelling, evenzeer als de nijverheids- en handelstelling, geboden is om een doelmatige politiek in het land op alle gebied te kunnen voeren.

Maar de kleine discussie die zich heeft ontsponnen betreffende de wijze waarop de vraag zou moeten gesteld worden over de gebruikelijke omgangstaal heeft hier een geschil verwekt en het is niet de eerste keer dat ik mij in dit verband enigzins tegen zekere van mijn Vlaamse collega's moet keren.

Er zit hier, in de Senaat, één man die het met meer gezag dan ikzelf zou kunnen doen, professor Baur, die een taalkundige is, en hij zal mij terechtwijzen indien ik mij zou vergissen in de beginselen die hier moeten gelden.

De heer Bouweraerts. — Het practische voornamelijk.

De heer Vos. — Ik zal daarover spreken.

Wij hebben als Vlamingen in dit land lange tijd moeten worstelen om de rechten van onze taal te doen erkennen en vooral om ze te doen gelden als een volwaardige cultuurtaal.

De heer Van Roosbroeck. — Zeer wel!

De heer Vos. — Wat hebben de flaminganten van het eerste uur altijd en te recht naar voor gebracht? Dat onze taal inderdaad een cultuurtaal is; dat zij niet een dialect is; dat zij niet kan vereenzelvigd worden met het Antwerps, met het Brussels of met het West-Vlaams, hoe zoet dit ook klinkt, maar dat onze enige cultuurtaal de Nederlandse taal is. *(Toejuichingen rechts en op verschillende banken.)*

De heer Van Roosbroeck. — Zeer wel!

De heer Vos. — Dat is iets wat men ons geleerd heeft van op de banken, is het niet van af de lagere school, dan toch zeker van af de colleges en de athenea.

Ik herinner mij dat, toen ik zitting had in de Kamer — het was, meen ik, in 1927 — en de legerwet ter sprake kwam, ikzelf ook amendementen indiende om overal waar in de tekst « Vlaams » voorkwam, het woord te doen vervangen door « Nederlands ». *(Zeer wel! op verschillende banken.)* Ik had het toen zeer moeilijk ook, omdat er bij Vlaamse vrienden nog een overschot bestond van provincialisme en particularisme, waarbij men de taal van het Vlaams gebied wilde scheiden van het grote Nederlands taalgebied.

De heer Van Roosbroeck. — Zeer juist!

De heer Vos. — Wij hebben als Vlamingen, geloof mij, waarde collega's, er belang bij daarop voortdurend de nadruk te leggen. *(Zeer wel! op verschillende banken.)*

De heer Vermeylen, Minister van Binnenlandse zaken. — Natuurlijk.

De heer Vos. — Ik herhaal dat het volkomen juist is wanneer men aan de bevolking de vraag stelt : « spreekt gij Nederlands? » en dat men daarbij eventueel aanduidde tussen parenthesis « Vlaams ». *(Zeer goed! op verschillende banken.)* Hier kom ik tot het bezwaar dat de heer Bouweraerts doet gelden en dat ook reëel is. Er is nog verwarring; helaas, de voorlichtingsarbeid die wij gedaan hebben heeft nog niet al zijn vruchten afgeworpen en er zijn waarschijnlijk nog vele eenvoudige Vlaamse mensen die niet weten dat zij een cultuurtaal hebben. Het kan dus wel tot verwarring leiden, alhoewel ik geloof dat die mogelijkheid gering is, wanneer de vraag gesteld wordt zoals de minister het heeft aangeduid. Dan zal het ook voor ons, Vlamingen, een plicht kunnen zijn en een aanleiding om de tijd die nog overschiet te gebruiken in onze pers om het onze mensen duidelijk te maken dat het Nederlands inderdaad hun cultuurtaal is.

De heer Vermeylen, Minister van Binnenlandse zaken. — Zeer wel!

De heer Vos. — Dat is tenslotte wat ik hier heb willen zeggen, ik wil er echter nog bijvoegen dat wat de heer minister heeft verklaard volkomen gegrond is en dat iedereen hier die te goeder trouw is daarmede akkoord moet gaan. Een volkstelling is, zoals de heer Baur het gezegd heeft, een wetenschappelijke verrichting...

De heer Baur. — Natuurlijk.

De heer Vos. — ... die eigenlijk het werkelijk beeld moet geven dat het land vertoont. Het is geen kwestie om door een

van ons bevolkingsgroepen of door bepaalde personen te doen zeggen dat zij een taal spreken die zij niet spreken; dat is een vervalsing van het beeld. Het is werkelijkheid zelf die door de volkstelling moet worden weerspiegeld. En ik zou tot de Waalse collega's willen zeggen, indien zij vrezen dat daarover geschillen kunnen ontstaan aan de grensgemeenten, dat deze niet zullen oprijzen wanneer de volkstelling waarheidsgetrouw gebeurt. Ook in deze duurt eerlijk het langst. *(Zeer wel! en toejuichingen op verschillende banken.)* Wij hebben er alle belang bij dat uit die volkstelling de werkelijkheid, zuiver en objectief, geheel zoals ze is, naar voren kome en dat onze politiek op die werkelijkheid en die waarheid worde gericht. *(Toejuichingen op verschillende banken.)*

M. le président. — La parole est à M. Godding.

M. Godding. — Le groupe libéral ne peut admettre que des déclarations faites en toute conscience et en toute liberté par les citoyens, au sujet de la langue qu'ils parlent le plus généralement, soient soumises à des vérifications de commissions de contrôle. Il est adversaire de cette nouvelle intervention de l'Etat, qui entraînerait bientôt la création d'un nouveau corps de contrôleurs, « les contrôleurs des déclarations en matière linguistique ». On veut, dit-on, éviter des pressions; qui ne voit que, dans bien des cas, on va créer par là une véritable pression? Et qui sera juge de la pureté de la langue que parlent les intéressés, qu'il s'agisse du néerlandais ou du français?

Pour tous ces motifs, le groupe libéral s'abstiendra au vote.

M. le président. — La parole est à M. Harmegnies.

M. Harmegnies. — Je tiens à marquer la déception que m'a causée la déclaration de l'honorable ministre. Vous nous avez dit, monsieur le ministre, que les communes toucheront trois fois ce qu'elles touchaient en 1930 et que vous considériez que c'était suffisant. Quant à moi, j'affirme, et tous les administrateurs communaux qui sont ici seront certainement de cet avis, que multiplier par 3 ce qui était payé en 1930 ne peut suffire.

M. Glineur. — D'accord!

M. Harmegnies. — Cela ne peut suffire : premièrement, parce qu'en 1930, c'était déjà trop peu et, deuxièmement, parce que vous avez oublié, monsieur le ministre, que, depuis 1930, il y a eu la dévaluation, il y a eu la guerre et que si l'on compare les frais d'administration d'aujourd'hui à ceux de 1930, ce n'est pas avec le coefficient 3, ni même 4, que vous indemniserez équitablement les communes.

M. le rapporteur demande le concours total et parfait des communes. Nous sommes prêts à donner ce concours, mais, encore une fois, je demande au gouvernement de ne pas continuer à se montrer si parcimonieux et si injuste à l'égard des communes.

Je vous ai posé une autre question, monsieur le ministre. Vous appartenez au pays noir et je vous ai dit ce qui se passait dans nos communes minières. Je pense que cela vaut une réponse. Si, aujourd'hui, vous avez du charbon, vous le devez un peu aux charges assumées par les communes du pays noir. *(Applaudissements sur les bancs socialistes.)*

M. Duvieusart, Ministre des Affaires économiques et des Classes moyennes. — Je tiens à m'excuser auprès de M. Harmegnies. C'est par distraction que j'ai omis de répondre en ce qui concerne les étrangers.

La rémunération se calcule en rattachant les étrangers à la population et, à l'avenir, le recensement institué permettra qu'il soit tenu compte de leur nombre dans l'ensemble de la population.

En ce qui concerne le point de vue linguistique, j'ai omis de vous dire qu'en réalité, cette préparation avait été faite par mon collègue de l'intérieur et par moi-même et que nous étions tous deux d'acord sur la base que j'ai soumise au Sénat.

M. le président. — Il n'y a plus d'orateurs inscrits. La discussion générale est close. Nous passons à l'examen des articles.

L'article premier est ainsi conçu :

Article premier. Le recensement général de la population ainsi que le recensement décennal de l'industrie et du commerce qui, en exécution des lois des 2 juin 1856, 25 mai 1880 et 14 décembre 1910, auraient dû être effectués en 1940, auront lieu, exceptionnellement en 1947, à une date à fixer par arrêté royal.

Artikel één. De algemene volkstelling evenals de tienjaarlijkse nijverheids- en handelstelling die in uitvoering van de wetten van 2 Juni 1856, 25 Mei 1880 en 14 December 1910 waren moeten uitgevoerd worden in 1940 zullen uitzonderlijk in 1947 plaats hebben, op een datum bij koninklijk besluit vast te stellen.

— Adopté.
Aangenomen.

Art. 2. Le recensement général de la population de 1947 tiendra lieu de recensement décennal non effectué en 1940 en ce qui concerne les diverses dispositions légales et réglementaires qui se réfèrent, pour leur application, aux données résultant du dernier recensement décennal.

Art. 2. De algemene volkstelling van 1947 treedt in de plaats van de in 1940 niet uitgevoerde tienjaarlijkse telling voor wat betreft de verschillende wettelijke en reglementaire bepalingen, die voor hun toepassing verwijzen naar de gegevens bekomen bij de jongste tienjaarlijkse telling.

— Adopté.
Aangenomen.

Art. 3. Le recensement décennal qui, en exécution des lois visées à l'article premier, devrait avoir lieu en 1950 ne sera pas effectué.

Il sera remplacé, en ce qui concerne les effets juridiques que comportent les dénombrements décennaux, par le recensement que prescrit la présente loi.

Art. 3. De tienjaarlijkse telling die, in uitvoering der bij artikel één vermelde wetten, in 1950 zou moeten plaats grijpen, zal niet doorgaan.

Wat betreft de rechtsgevolgen der tienjaarlijkse volkstellingen zal zij vervangen worden door de telling bij onderhavige wet voorgeschreven.

— Adopté.
Aangenomen.

WET van 22 November 1947 waarbij de uitvoering in 1947 van een algemene volkstelling alsmede van een nijverheids- en handelstelling wordt voorgeschreven (1)

KAREL,

Prins van België,

Regent van het Koninkrijk,

Koning Leopold III, door 's vijands toedoen, zich in de onmogelijkheid bevindende om te regeren,

AAN ALLEN, TEGENWOORDIGEN EN TOEKOMENDEN, HEIL!

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

Artikel één. De algemene volkstelling evenals de tienjaarlijkse nijverheids- en handelstelling die in uitvoering van de wetten van 2 Juni 1856, 25 Mei 1880 en 14 December 1910 hadden moeten uitgevoerd worden, zullen uitzonderlijk in 1947 plaats hebben op een datum bij koninklijk besluit vast te stellen.

Art. 2. De algemene volkstelling van 1947 treedt in de plaats van de in 1940 niet uitgevoerde tienjaarlijkse telling voor wat betreft de verschillende wettelijke en reglementaire bepalingen, die voor hun toepassing verwijzen naar de gegevens bekomen bij de jongste tienjaarlijkse telling.

Art. 3. De tienjaarlijkse telling, die, in uitvoering der bij artikel één vermelde wetten, in 1950 zou moeten plaats grijpen, zal niet doorgaan.

Wat betreft de rechtsgevolgen der tienjaarlijkse volkstellingen zal zij vervangen worden door de telling bij onderhavige wet voorgeschreven.

Kondigen de tegenwoordige wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel bekleed en door het *Staatsblad* bekendgemaakt worde.

Gegeven te Brussel, de 22 November 1947.

Vanwege de Regent :

De Minister van Economische zaken en Middenstand,

J. DUVIEUSART.

De Minister van Binnenlandse zaken :

P. VERMEYLEN.

Met 's Lands zegel gezegeld :

De Minister van Justitie,

P. STRUYE.

---

(1) **Zitting 1946-1947.**

Kamer der Volksvertegenwoordigers :

Parlementaire bescheiden : Wetsontwerp nr 478. Verslag nr 482.

Handelingen. — Bespreking, vergadering van 14 October 1947. Aanneming, vergadering van 22 October 1947.

Senaat :

Parlementaire bescheiden : Wetsontwerp nr 310. Verslag nr 315.

Zitting 1947-1948.

Handelingen. — Aanneming, vergadering van 13 November 1947.

ONTWERP VAN WET EN UITVOERINGSBESLUIT — VOLKSTELLING.

VERSLAG INGEDIEND IN NAAM VAN HET VAST COMITE VAN DE HOGE RAAD VOOR DE STATISTIEK, DOOR DEN H. OLBRECHTS.

De algemeene telling waarvan de uitvoering op 31 Maart 1946 wordt voorgenomen, is een zeer uitgebreide en ingewikkelde verrichting. Zij omvat inderdaad vier afzonderlijke tellingen die, hoewel gezamenlijk en gelijktijdig uitgevoerd, toch onderscheiden opnemingen uitmaken :

1) een eigenlijke volkstelling;
2) een statistiek der gezinnen uit het oogpunt hunner vruchtbaarheid beschouwd;
3) een statistiek van de gebouwen en woningen;
4) een telling der handels- en nijverheidsinrichtingen.

Het Vast Comité heeft, op een uiterst nauwlettende wijze de beschikkingen bestudeerd die voorgesteld werden met het oog op de uitvoering der telling, zooals zij neergelegd zijn in de verschillende bescheiden welke het Comité te onderzoeken kreeg : ontwerp van wet, ontwerp van koninklijk uitvoeringsbesluit, ontwerpen van formulieren en van onderrichtingen aan de gemeentebesturen, aan de tellers en aan de getelden.

Onderhavig verslag is een samenvatting van de besprekingen gewijd aan de vraagstukken die betrekking hebben op de volkstelling (met uitzondering van de statistiek der talen), de statistiek der gezinnen en de statistiek der gebouwen en woningen. De telling der landtalen en de nijverheids- en handelstelling worden in afzonderlijke verslagen behandeld.

Ontwerp van wet waarbij het uitvoeren van een algemene volkstelling wordt voorgeschreven

Volgens de bewoordingen van de wetten dd. 2 Juni 1856, 2 Mei 1880 en 14 December 1910, hadden de volkstelling en de handels- en nijverheidstelling moeten plaats hebben op 31 December 1940. De Centrale Commissie voor de Statistiek had de studie van de voorstellen betreffende de organisatie van deze bewerkingen aangevat in de weken die onmiddellijk den Duitschen inval voorafgingen. Wanneer het land eenmaal bezet was, kon er natuurlijk niet meer gedacht worden aan de uitvoering er van. Om redenen die uiteengezet werden in het memorie van toelichting van het ontwerp van besluit kan er geen sprake van zijn de uitvoering van deze tellingen en in het bijzonder van de volkstelling tot in 1950 uit te stellen. Het is volstrekt noodig dat de gemeentebesturen binnen den kortst mogelijken termijn hun bevolkingsregisters kunnen vernieuwen. Opdat de telling zou kunnen doorgaan op een datum die niet met de tienjarige periodiciteit overeenstemt, is een speciale wet vereischt, waarbij bepaald wordt dat de uitkomsten van deze uitzonderlijke telling in de plaats zullen treden van de uitkomsten der telling die in 1940 had moeten gehouden worden, voor de toepassing van alle wettelijke en reglementaire beschikkingen die verwijzen naar de gegevens van de laatste tienjaarlijksche telling. Dit is het voorwerp van het ontwerp van wet.

*
**

Wat de datum der nieuwe telling betreft had de Centrale Dienst voor de Statistiek gewenscht hiervoor 30 December 1945 te nemen. Het uitvoeren van de telling op den laatsten dag van het jaar biedt uit technisch oogpunt groote voordeelen : zulks verzekert een volkomen overeenstemming tusschen de gegevens der telling en die van de statistiek van den loop der bevolking, en tevens met de indeeling van de bevolking naar leeftijds- en naar geboortejaar. Tal van leden vestigden de aandacht op de moeilijkheden welke de uitvoering op een zoo nabijen datum zou meebrengen, inzonderheid wegens het groot aantal personen, die in geteisterde localiteiten wonende, zich verplicht zagen in andere gemeenten een onderkomen te zoeken en aan wie het niet mogelijk zal zijn vóór het einde van het loopende jaar naar hun naardstede terug te keeren. De cijfers betreffende de bevolking van gewoon verblijf loopen aldus gevaar van in talrijke gemeenten onjuist te zijn. Hierbij kwam nog een beschouwing van materieelen aard. De statistiekdienst heeft niet de zekerheid van, tegen de maand December, de aanzienlijke hoeveelheid papier te kunnen bekomen, die voor het drukken van de voor de uitvoering der telling onontbeerlijke documenten vereischt is. Om deze tweevoudige reden stelde de Dienst uiteindelijk voor, den datum op 31 Maart 1946 vast te stellen, welke datum door het Vast Comité werd goedgekeurd, hoewel zekere leden de voorkeur gaven aan een lateren datum.

Ontwerp van Koninklijk Besluit

Het koninklijk besluit bepaalt het voorwerp der telling en bevat de algemeene regels die de uitvoering ervan zullen beheerschen.

Het programma der nieuwe telling is in zijn groote trekken identiek aan dit van de in 1930 uitgevoerde tellingen. Er zij echter aan herinnerd dat, in 1930 de handels- en nijverheidstelling aan de bevoegdheid van het Ministerie van Arbeid werd gelaten. Ditmaal heeft de Centrale Dienst voor de Statistiek de leiding van het geheel der verrichtingen. Anderdeels zal de telling van de huizen en woningen terzelfdertijd doorgaan als de volkstelling, terwijl zij bij de vorige telling twee maanden tevoren werd uitgevoerd. Dit synchronisme zal er toe bijdragen om de tamelijk onthutsende afwijkingen te vermijden die, in 1930 tusschen het aantal betrokken woningen en het aantal gezinnen in sommige gemeenten werden geconstateerd.

De telling der woningen werd in 1930 alleen gehouden in de gemeenten met minstens 2.000 inwoners en de gedetailleerde uitkomsten betreffende de verdeeling der woningen naar het aantal vertrekken en het aantal bewoners werd enkel voor de groote agglomeraties en de gemeenten met meer dan 10.000 inwoners gepubliceerd. Het Vast Comité was van meening dat het van belang was ook in de landelijke gemeenten inlichtingen in te winnen over de woningvoorwaarden en heeft, om deze reden, den wensch uitgesproken dat de huidige telling tot alle gemeenten zou uitgebreid worden.

*
**

De tellingen die sedert 1846 in België gehouden werden, hadden zoowel betrekking op de aanwezige of feitelijke bevolking als op de bevolking van gewoon verblijf of werkelijke bevolking. De vraag werd gesteld of het zou passen de telling der feitelijke bevolking te laten varen. Deze telling die slechts een vrij beperkt nut heeft is bovendien behept met tal van fouten welke niet konden uitgeschakeld worden en inzonderheid aan het licht treden in het verschil tusschen het aantal personen die België bewonen en zich, op het oogenblik van de telling, in een andere Belgische gemeente bevonden dan die van hun gewoon verblijf, zooals dit blijkt eensdeels uit de telling van de feitelijke bevolking en anderdeels uit de telling van de werkelijke bevolking. Bij de telling van 1920 werd afgezien van het verwerken der inlichtingen betreffende de aanwezige bevolking. In 1930 werd de depouilleering uitgevoerd, doch de uitkomsten werden niet gepubliceerd.

Het Vast Comité was nochtans van oordeel dat het, in het belang zelf van de goede uitvoering der telling van de werkelijke bevolking, noodzakelijk is een telling van de aanwezige bevolking voor te schrijven. De momenteel uit hun gewone verblijfplaats afwezige personen moeten opgeteekend worden op de plaats waar zij zich bevinden op het oogenblik van de telling, ten einde te kunnen nagaan of zij wel degelijk geteld werden in hun gemeente van gewoon verblijf, om aldus te voorkomen dat zekere personen in de telling van de werkelijke bevolking niet opgenomen worden. Deze voorzorgsmaatregel dringt zich vooral op door het feit dat, naar alle waarschijnlijkheid, bij de volgende telling een groot aantal vluchtelingen nog niet naar hun gemeente van gewoon verblijf zullen teruggekeerd zijn. De Centrale Dienst voor de Statisitek zal, wanneer het oogenblik gekomen is, te beslissen hebben of het nuttig is de tabelleering van de ingezamelde gegevens betreffende de aanwezige bvolking uit te voeren en de uitkomsten ervan te publiceeren.

*
**

Het formulierensysteem dat voor de uitvoering van de nieuwe telling voorzien is, verschilt aanmerkelijk van dat der vroegere tellingen. Tot dusverre was het voornaamste werktuig der telling de gezinskaart bestemd om de werkelijke bevolking te tellen. Twee bijkomende formulieren, de speciale collectieve kaart en de speciale persoonlijke kaart, dienden voornamelijk voor de opneming der feitelijke bevolking.

In het thans aangeprezen systeem zal de gezinskaart geen eigenlijk statistische functie meer hebben. Zij zal slechts dienen voor het opmaken der bevolkingsregisters en der vreemdelingenregisters, en zal enkel de inlichtingen bevatten die in deze registers moeten voorkomen. Het statistisch basisdocument zal voortaan een nieuw formulier zijn : de individueele kaart, welke zal moeten ingevuld worden voor ieder persoon die zijn gewoon verblijf in België heeft; ongeacht het feit of hij op het oogenblik der telling in zijn verblijfplaats aanwezig is of niet. Na verificatie door de tellers en door de gemeentebesturen worden bovenbedoelde telkaarten aan den Centralen Dienst voor de Statistiek overgemaakt om er machinaal bewerkt te worden. De tellers zullen dus niet meer zooals vroeger het geval was, de in de gezinskaarten vervatte gegevens met het oog op de bewerking, op individueele fiches moeten overschrijven, welke overschrijving gevaar opleverde voor vergissingen, tijdverlies meebracht en vrij hooge kosten veroorzaakte. De individueele kaart zal tegelijker tijd dienen voor het tellen der werkelijke bevolking en voor het opmaken der statistiek van de gezinnen.

Zij maakt het dernalve mogelijk de speciale gezinskaart af te schaffen die bij de telling van 1930 tot dat doeleinde werd aangewend.

De opneming der personen die tijdelijk aanwezig zijn in het huis waar zij geteld worden, zal gebeuren door middel van speciale individueele kaarten, welke moeten ingevuld worden door alle personen die zich op den dag der telling buiten hun gewone verblijfplaats bevinden. Alvorens naar den Centralen Dienst voor de Statistiek verzonden te worden, zullen deze kaarten overgemaakt worden aan het Bestuur der gemeenten waar de betrokken personen verblijven, ten einde controle op de gezinskaarten en de individueele kaarten dezer personen mogelijk te maken.

Sommige leden vroegen zich af of het invoeren van de speciale individueele kaart, het gebruik van de vroegere speciale collectieve kaart, bestemd voor het opnemen der tijdelijk uit hun gewone verblijfplaats afwezige personen die zich bevinden, hetzij in inrichtingen als bv. pensionaten, hospitalen, krankzinnigengestichten, tuchthuizen, kazernes, enz., hetzij in verplaatsbare woningen, niet overbodig zou maken. Men deed echter opmerken dat de speciale collectieve kaarten een samenvatting zullen geven van alle personen die tijdelijk in een zelfde inrichting verblijven en dienst zullen doen als map voor het groepeeren van alle speciale individueele kaarten betreffende deze personen. Zij zullen aldus bijdragen tot de goede orde van de telling. Uit dit oogpunt gezien schijnt het logisch dat de speciale collectieve kaarten eveneens zouden gebruikt worden voor de personen die tijdelijk in hotels, herbergen met nachtverblijf, logeerhuizen, familiepensions en nachtasyls verblijven.

Aan de opsomming der categorieën van personen die op de speciale collectieve kaarten moeten ingeschreven worden zouden moeten toegevoegd worden degenen die zich bevinden in inrichtingen van sociaal verweer en in interneeringscentra.

Onder voorbehoud van deze amendementen wordt het behoud van de vroegere kaart aangenomen.

Een laatste wijziging aan het formulierensysteem, waarop dient gewezen, is dat de vroegere woningkaart, die een geheel vormde met de huiskaart en die diende voor het aanteekenen van de inlichtingen betreffende alle woningen in een zelfde gebouw gelegen, vervangen werd door een individueele kaart die voor iedere woning moet ingevuld worden. Het gebruik van deze kaart zal het mogelijk maken een grooter aantal inlichtingen in te zamelen en mede het werk der depouilleering vergemakkelijken.

*
**

Het Vast Comité heeft wijzigingen en aanvullingen voorgesteld voor tal van artikelen van het ontwerp van besluit, ten einde den tekst ervan juister en explicieter te maken. Hierna worden enkel de voornaamste wijzigingen vermeld, terwijl veranderingen die enkel betrekking hebben op louter formeele details buiten beschouwing worden gelaten.

Er werd voorgesteld in artikel 16 tusschen de 2e en 3e alinea, drie nieuwe alinea's in te lasschen luidende als volgt :

« De teller dient aan de personen die de leiding hebben van een inrichting waarvan sprake onder littera a) van het 3e van artikel 3, zoomede aan de hoofden of bazen van reizende woningen bedoeld onder littera b) van het 3e van hetzelfde artikel, een speciale collectieve kaart zoomede één of meerdere speciale individueele kaarten te overhandigen. Een speciale individueele kaart moet afgeleverd worden voor elk van de personen die zich op den datum van de telling in deze inrichtingen of reizende woningen bevinden. »

« Alvorens de teller een speciale collectieve kaart afgeeft moet hij deze op zijn inventarislijst een volgnummer geven dat zal ingeschreven worden naast den naam en voornamen van den persoon aan wien de kaart ter hand gesteld wordt. »

« Eveneens dient hij op zijn inventarislijst naast den naam van ieder persoon aan wie speciale individueele kaarten afgeleverd worden, het aantal hiervan aan te duiden. »

De aanvang van artikel 18 zou als volgt moeten opgesteld worden :

« De op de gezinskaarten aangeteekende gegevens moeten door het gezinshoofd onderteekend worden; die van de speciale collectieve kaarten moeten onderteekend worden door den persoon die de leiding heeft van de inrichting of van de reizende woning waarop de kaart betrekking heeft. »

De tekst van de 2e alinea van hetzelfde artikel zal als volgt gewijzigd worden :

« Wanneer een persoon die ertoe gehouden is zijn kaart te onderteekenen, zich om reden van afwezigheid of uit gelijk welke andere oorzaak ook in de onmogelijkheid bevindt zulks te doen, moet de telkaart onderteekend worden door het gezinshoofd en door den teller. Wanneer het gezinshoofd zelf in de onmogelijkheid verkeert de kaarten te onderteekenen, dan worden deze onderteekend door den teller en door een getuige, uit het gezin of uit de gebuurte, dien het gezinshoofd of zijn echtgenoote zoo mogelijk zelf zal aanwijzen. De teller moet, enz. »...

Aan artikel 20 zullen insgelijks zekere wijzigingen moeten aangebracht worden :

Alinea 1 moet aan het einde als volgt aangevuld worden :

« Hij (de teller) dient na te gaan of voor al de op een gezinskaart aangeteekende personen een individueele kaart werd ingevuld. Zoo eveneens zal hij zich ervan vergewissen dat er voor ieder niet tot het gezin behoorende persoon die den nacht van 31 Maart op 1 April in de door het gezin betrokken vertrekken, evenals voor ieder persoon die ingeschreven is op een speciale collectieve kaart, wel degelijk een speciale individueele kaart werd ingevuld. »

Alinea 5 zal aldus geformuleerd worden :

« De teller behoort op zijn inventarislijst, naast den naam van het gezinshoofd, het aantal personen van elk geslacht te vermelden die op de gezinskaart geteld zijn. Evenzoo behoort hij naast den naam van den persoon die de leiding heeft van de inrichting of van de reizende woning, die het voorwerp van een speciale collectieve kaart uitmaakt het aantal personen van elk geslacht aan te duiden die op deze kaart geteld zijn. »

De laatste alinea, betreffende de op de gezinskaarten van de kloostergemeenten aan te brengen vermeldingen in zake het doel der gemeente, zal weggelaten worden, gezien deze beschikkingen zullen opgenomen worden in de onderrichtingen voor de tellers (ophalen der telkaarten).

In artikel 31 dat betrekking heeft op het nazicht der telkaarten door de gemeentebesturen zal de tweede zin van de eerste alinea als volgt geformuleerd worden :

« Het (namelijk het gemeentebestuur) zal de fouten verbeteren, die het in de verklaringen der geteldeu mocht vinden, behoudens wat betreft de aangiften in zake de gesproken talen. »

Artikel 36 moet verschillende aanvullingen ondergaan. De tekst ervan wordt de volgende :

« De vorenstaande bepalingen zijn niet toepasselijk op de in België gevestigde buitenlandsche diplomatieke agenten, op de leden hunner familie en op de buitenlandsche dienstboden die bij hen inwonen, op de in België verblijvende leden der geallieerde strijdkrachten, noch op de gevangenen der vijandelijke legers. Derhalve behooren de tellers hun geen telkaart te bezorgen.

De telling van de personen die bij een buitenlandschen diplomatieken agent inwonen, doch het exterritorialiteitsrecht niet genieten, evenals die der bevoorrechte vreemdelingen bedoeld bij het ministerieel besluit van 29 Juli 1938 en aan wie een bijzonder verblijfbewijs afgeleverd werd, zal rechtstreeks door de zorgen der Regeering geschieden. »

Ontwerpen van telkaarten

De ontwerpen der telkaarten door den Dienst voor de Statistiek voorgelegd werden aan een grondig onderzoek onderworpen als gevolg waarvan een groot aantal wijzigingen, weglatingen en toevoegingen aangenomen werden. De voornaamste ervan worden hierna aangegeven.

Gezinskaart

Deze telkaart verschilt weinig niet van degene die bij de vroegere tienjaarlijksche tellingen in gebruik was. Enkel de aanduidingen betreffende de door de geteelden gesproken landtalen zijn er niet meer in opgenomen, daar deze inlichtingen niet in de bevolkingsregisters moeten opgenomen worden. Dit document is dus door een lange practijk vastgelegd. Het bleek nuttig er slechts enkele wijzigingen van bijkomenden aard aan toe te brengen.

Kolom 1.

In het hoofd van deze kolom zal de aanduiding met betrekking tot de gehuwde vrouwen, de weduwen en uit den echt gescheiden vrouwen in volgende bewoordingen opgesteld worden :

« Voor de gehuwde vrouwen, de weduwen en de uit den echt gescheiden vrouwen den meisjesnaam aanduiden. Voor de weduwen en de gescheiden vrouwen, den naam van den gewezen echtgenoot bijvoegen. »

Kolom 10.

De vreemdelingen kunnen houder zijn, hetzij van een gele identiteitskaart (model A), het zij van een inschrijvingsbewijs (witte kaart, model B) geldig voor zes maanden, hetzij van een voorloopig bewijs (model C) geldig voor drie maanden : de vraag moet hiermede in overeenstemming worden gebracht.

Er werd daarenboven besloten een bijkomende kolom (10*bis*) in te voeren, waarin het nummer van de identiteitskaart of van het inschrijvingsbewijs zal ingeschreven worden, daar deze aanduiding in de bevolkingsregisters moet voorkomen.

Kolom 11.

In overeenstemming met de formuleering aangenomen voor de overeenkomstige vraag (9*b*) van de individueele kaart, zal de vraag van littera A, 2°, in volgende bewoordingen moeten gesteld worden : Hij die een beroep uitoefent zal aanduiden of het is als inrichtingshoofd (patroon), bediende, arbeider die buitenshuis werkt, thuiswerker of helper.

*
**

De gezinskaart moet enkel de personen vermelden die deel uitmaken van het gezin. Zij die, niet tot het gezin behoorend, er tijdelijk mede samenwonen, moeten er niet op voorkomen. Ten einde echter te voorkomen dat men zou verwaarloozen voor deze personen een speciale persoonlijke kaart in te vullen, werd er voorgesteld van, hetzij in het bovenste, hetzij in het onderste gedeelte van deze kaart, de twee volgende vragen in te lasschen :

« Indien personen die van het gezin geen deel uitmaken, den nacht van 31 Maart op 1 April in de door het gezin betrokken vertrekken doorgebracht hebben, duid dan hun aantal aan.. Werd er voor ieder dezer personen een speciale persoonlijke kaart ingevuld ? »

Individueele telkaart

Wat betreft de vragen aangaande de nationaliteit, had het Comité gemeend dat het nuttig kon zijn onder de Belgen een onderscheid te maken naargelang zij Belg zijn van geboorte of door keuze, door huwelijk, door groote of kleine naturalisatie. Het bleek echter dat het, in zekere gevallen, moeilijk zou kunnen zijn het juiste onderscheid te maken; in deze omstandigheden bleek het dan ook verkieslijker enkel rekening te houden met het onderscheid aangaande de naturalisatie. De vragen betreffende de nationaliteit zullen bijgevolg gesteld worden in de volgende bewoordingen :

Huidige nationaliteit : Belgische (ja of neen)
vreemde (ja of neen)
Indien U Belg zijt door naturalisatie :
Is het : door groote naturalisatie (ja of neen)
door kleine naturalisatie (ja of neen)
Indien U vreemdeling zijt :
a) welk is uw nationaliteitsland ?
b) zijt U houder van een identiteitskaart (gele van een inschrijvingsbewijs (wit) of van een voorloopig bewijs model C ? (antwoorden met gele kaart, witte kaart of bewijs model C).

*
**

Vraag 8, betreffende den graad van onderricht, gaf aanleiding tot een lange gedachtenwisseling.

Het is klaar dat de eenvoudige vaststelling van het feit dat de getelden kunnen lezen noch schrijven, slechts een heel rudimentaire aanduiding geeft over den graad van onderricht der bevolking. In ons land is de verhouding der ongeletterden op het oogenblik uiterst gering geworden voor de personen van 10 tot 40 jaar, en zij zal in de toekomst slechts verwaarloosbare veranderingen ondergaan. De bepaling van den coëfficiënt van ongeletterdheid heeft enkel nog belang voor de personen die de veertig overschreden hebben.

In een in 1940 opgestelde nota had dhr Dupriez voorgesteld de vraag betreffende het kunnen lezen en schrijven te vervangen door vragen uitsluitend gericht tot de getelden van 6 tot 24 jaar en handelende over het volgen van een regelmatig onderwijs. Het Comité was van oordeel dat een op deze basis aangelegde statistiek weinig zou bijbrengen aan de loopende statistieken over het bezoeken van onderwijsinrichtingen die door het Ministerie van Openbaar Onderwijs opgemaakt worden.

Een ander lid stelde voor niet alleen een statistiek van het op het oogenblik gevolgde onderwijs op het oog te nemen,

doch tevens inlichtingen in te winnen nopens het onderwijs, dat de getelden vroeger kunnen genoten hebben door bij voorbeeld de vraag te stellen : « Heeft U gevolgd of volgt U tegenwoordig een leergang : van lager onderwijs (ja of neen), van middelbaar onderwijs (ja of neen), van hooger onderwijs (ja of neen) ». Men zou aldus een statistiek bekomen die zich over alle leeftijden uitstrekt. Dit voorstel werd eveneens afgewezen, daar de voorgestelde vraag, gezien het volledig ontbreken van controlemiddelen, zou kunnen aanleiding geven tot valsche aangiften.

Tot besluit heeft het Comité beslist van den ouden tekst eenvoudig te handhaven.

*
**

Wat betreft vraag 9*b*, betreffende den stand in het beroep, liet men opmerken dat het onderscheid tusschen patroons, bedienden en werklieden zich niet alleen voordoet voor de landbouw-, nijverheids- en handelsberoepen, maar ook voor andere beroepen (vrije beroepen; ambten en betrekkingen afhangende van de openbare macht; huis-, erf- en personendiensten). Er werd bijgevolg besloten het eerste zinsdeel te laten wegvallen en te vragen : « Welk is uw stand in het beroep (patroon, bediende, arbeider, enz.).

*
**

Vraag 9*d* moet uitsluitend gesteld worden aan de als bediende of arbeider tewerkgestelde personen. Deze vraag heeft tweeledig doel : zij moet het mogelijk maken de bedienden en de arbeiders te rangschikken volgens den aard van de bedrijvigheid uitgeoefend in de inrichting waar zij werkzaam zijn.

Zij moet het bovendien mogelijk maken eventueel de nijverheids- en handelsinrichtingen te ontdekken waarvoor geen inrichtingskaart zou ingevuld zijn.

Vraag 9*e* eveneens moet slechts gesteld worden aan de (volledig ongebezigde) bedienden en arbeiders. Dit brengt mee dat de vraag : « Heeft U reeds gewerkt ? » wegvalt. De hoedanigheid van bediende of arbeider sluit inderdaad in dat de aangever door een arbeids- of een bediendencontract gebonden is of geweest is en veronderstelt derhalve het bestaan van een vroegere bezigheid.

Vraag 9*e*, betreffende de volledige of gedeeltelijke werkloosheid, kan zonder bezwaar wegvallen. Door van het totaal aantal ongebezigde bedienden en werklieden het aantal diergenen af te trekken wier inactiviteit aan ziekte toe te schrijven is, zal men het aantal volledige werkloozen bekomen. Wat de gedeeltelijke werkloozen betreft, volstaan de inlichtingen verstrekt door de statistieken der verzekering tegen werkloosheid.

*
**

Deel C van de individueele kaart, dat door de gehuwde mannen, de weduwnaars en de uit den echt gescheiden mannen moet ingevuld worden, moet de inlichtingen verschaffen welke benoodigd zijn voor het opmaken van de statistiek der families naar het aantal kinderen. Het treedt in de plaats van de familiekaart die in 1930 met dat doel gebruikt werd.

Vraag a) moet het mogelijk maken de families te rangschikken naar den duur van het huwelijk. De voorgestelde formuleering is gebrekkig. Zij zal door de volgende vervangen worden : « Datum van het huidig huwelijk of van het laatste ontbonden huwelijk. Eventueel datum van overlijden van de gewezen echtgenoote ».

*
**

Een lid deed opmerken dat het, voor de studie van de sociale gevolgen van het vroegtijdig overlijden der ouders, van belang zou zijn, inlichtingen in te zamelen over het aantal wezen. Dergelijke opname werd reeds in zekere vreemde landen opgemaakt (Engeland, 1921; Zwitserland, 1930). Hiertoe stelt het Comité voor in de individuele kaart, achter het algemeen gedeelte, een deel in te voegen dat enkel moet ingevuld worden door de minderjarigen en dat volgende twee vragen omvat :

Zijn uw vader en moeder nog beiden in leven ?
Zoo neen, zijt U vaderloze wees;
zijt U moederloze wees;
zijt U volledig wees.

Speciale collectieve kaart en speciale individueele kaart

De twee telkaarten moeten gewijzigd worden, rekening houdend met de respectievelijk aan de gezinskaart en aan de individueele kaart aangebrachte wijzigingen.

De opsomming der categorieën van personen die op een speciale collectieve kaart moeten geteld worden, moet aangevuld worden overeenkomstig de beslissingen genomen bij het onderzoek van den tekst van het ontwerp van koninklijk besluit (zie blz. 6).

Woningkaart

Aan deze kaart werden slechts weinige veranderingen aangebracht.

Ten einde den tekst ervan klaarder te maken, werd vraag 5 aldus geformuleerd :

« Aantal andere personen die, niet tot het gezin behoorend en geen afzonderlijk gezin vormend, één of meer woonvertrekken bewonen (studenten, kostgangers, enz., doch de gelegenheidsgasten niet inbegrepen). »

Aan vraag 7 : « Is de woning rechtstreeks met een openbare waterleiding verbonden », voegt men toe : Zoo niet, is het gebouw ermede verbonden?

Bij vraag 11 werd besloten de aanduidingen nopens de verwarmingswijze der vertrekken weg te laten : warme lucht, stoom, voor centrale verwarming; kolen, gas, electriciteit, voor verwarming door middel van haarden.

*
**

Er werd een voorstel gedaan om in de telkaart een vraag in te lasschen, ten einde vast te stellen of de bewoner eigenaar of huurder is van de woning. Deze vraag, die na vraag 3 zou komen, zou aldus opgesteld zijn :

« Is het gezinshoofd of één der leden van het gezin eigenaar of mede-eigenaar van de woning ? »

Gebouwkaart

Bij den aanvang van het onderzoek van deze kaart heeft het Comité de nota van Mej. Lefèvre van 1940 besproken. Ten einde meer gedetailleerde gegevens te verkrijgen over de verdeeling van de bevolking en van de huizen, vroeg Mej. Lefèvre dat er aan de vragen betreffende de ligging van het gebouw, die in het hoofd van de telkaart voorkomen, een zekere uitbreiding zou gegeven worden.

De vertegenwoordigers van den Centralen Dienst voor de Statistiek lieten opmerken dat de poging die bij de telling van 1930 gedaan werd om de verdeeling der woningen in iedere gemeente vast te stellen, op een volledige mislukking is uitgeloopen. In de meeste gevallen waren de tellers niet in staat onderscheid te maken tusschen geagglomereerde woningen en verspreide woningen. Zij zijn bijgevolg van oordeel dat het beter ware alle vragen hieromtrent van de telkaart te schrappen. Het Comité sloot zich bij deze zienswijze aan.

*
**

Wat betreft het onderscheid tusschen gesloten huizen en huizen voor gemengd gebruik, was het Comité van oordeel dat bij de tweede categorie dienen gerangschikt niet alleen de huizen waarvan zekere vertrekken bestemd zijn voor het uitoefenen van een nijverheids- of handelsberoep, doch ook diegene die vertrekken bevatten bestemd voor het uitoefenen van een ander beroep, inzonderheid van een landbouwberoep of van een vrij beroep. De rubriek A1 zal dus als volgt opgesteld worden :

Particulier huis :
a) uitsluitend voor huisvesting bestemd;
b) waarvan minstens één vertrek bestemd is voor het uitoefenen van een beroep.

Hetzelfde onderscheid zal van toepassing zijn op de gebouwen met menigvuldige appartementen (rubriek A2).

*
**

Voor ieder gebouw dat voor huisvesting gebruikt wordt, moet de telkaart vermelden het aantal woningen, het totaal aantal woonvertrekken en het totaal aantal bewoners van het gebouw. Er werd nader bepaald dat, voor de gebouwen bedoeld onder de rubrieken A3, 4 en 5 (hotels, kostscholen, godshuizen, hospitalen, enz.), er uitsluitend rekening zal moeten gehouden worden met de woningen en de woonvertrekken die betrokken worden door de personen die hun gewoon verblijf in het gebouw hebben (met uitsluiting van degene die betrokken worden door de gelegenheidsgasten).

Wat het aantal woonvertrekken betreft, werd eveneens beslist dat men de bewoonbare vertrekken, de vertrekken die onbewoonbaar zijn wegens oorlogsfeiten en de om andere redenen onbewoonbare vertrekken afzonderlijk zou opteekenen.

In het tweede gedeelte van de telkaart zouden, buiten de in aanbouw of in wederopbouw zijnde gebouwen en de vermelde gebouwen waaraan niet gewerkt wordt, tevens de gebouwen in afbraak moeten gevoegd worden.

*
**

Gelet op het feit dat verschillende bij de telling gebruikte formulieren nieuw zijn, en dat andere belangrijk zijn gewijzigd geworden, was het Comité van oordeel dat het wenschelijk ware deze formulieren, alvorens ze definitief aangenomen worden, aan een proeftelling onderworpen worden. Een proeftelling, uitgevoerd in één of twee oordeelkundig gekozen gemeenten, zou de mogelijkheid bieden de gebreken der vragenlijsten te ontdekken. Deze werkwijze wordt regelmatig gebruikt in de Vereenigde Staten voor het op punt stellen van de vragenlijsten van enquêtes. Ook in België werd zij in zekere gevallen toegepast (telling van 1846, statistiek der verkeersongevallen).

Onderrichtingen

Vóór zij aan het Comité voorgelegd werden, zijn de onderrichtingen herzien geworden door den bevoegden dienst van den Centralen Dienst voor de Statistiek, ten einde ze in overeenstemming te brengen met de wijzigingen aangebracht aan het koninklijk besluit en aan de telkaarten. Andere wijzigingen werden in den loop van het onderzoek door het Comité voorgesteld en aangenomen. De voornaamste worden hierna aangehaald.

Onderrichtingen aan de Gemeentebesturen - Nr 22

De laatste vier alinea's van deze paragraaf (blz. 10) zullen vervangen worden door volgenden tekst :

« Bijgevolg moeten de vreemdelingen die toelating bekomen hebben om hun verblijf in België te vestigen, in de telling begrepen worden en op een gezinskaart en op een individueele kaart ingeschreven worden. Vallen buiten deze categorie de vreemdelingen op zakenreis, voor zooverre hun verblijf in België de vijftien dagen niet overschrijdt, zoomede degenen die in het land komen op vertoon van een grenskaart. Deze vreemdelingen die, volgens de bewoordingen van het besluit van het Ministerie van Justitie dd. 2 Februari 1941, niet in het vreemdelingenregister moeten ingeschreven zijn, zullen op een speciale individueele kaart en eventueel op een speciale collectieve kaart geteld worden.

» Wat betreft de leden der buitenlandsche diplomatieke zendingen en de personen hunner familie, deze moeten, overeenkomstig hetgeen gezegd is in nr 16 van onderhavig rondschrijven, op geen enkele kaart ingeschreven worden. »

Nr 24. Aan deze paragraaf (blz. 11) zal een tweede alinea toegevoegd worden, dat als volgt is opgevat :

« Hetzelfde geldt voor de personen die voor een beperkten duur in de Belgische Kongo-kolonie gevestigd zijn, wanneer zij in België een gezin of een haardstede behouden hebben. »

Nr 34. Aan het einde van deze paragraaf zal volgende tekst toegevoegd worden (blz. 14):

« 10° De personen die, wegens de oorlogsgebeurtenissen of de geheele of gedeeltelijke vernieling van hun woning, hun gemeente van gewoon verblijf hebben moeten verlaten en die niet de bedoeling hebben hun verblijf in de gemeente van toevlucht te vestigen. » Volgende tekst zal op blz. 20 ingelascht worden, na nr 43.

« c) Personen die voor een beperkten tijd in Congo gevestigd zijn.

» De personen die, voor een beperkten tijd in Congo gevestigd zijnde, in België een gezin of een haardstede behouden hebben en die bijgevolg beschouwd worden als tijdelijk uit het land afwezig zijnde (art. 24), moeten geteld worden op de telkaart van het gezin waartoe zij behooren, met aanduiding dat zij zich op het oogenblik der telling in de Kolonie bevinden.

Daarenboven zal er voor deze personen een individueele telkaart opgemaakt worden, doch geen speciale individueele telkaart. »

Nr 82 (blz. 29-30). De laatste regels van deze paragraaf zullen als volgt opgesteld worden :

« De telkaarten betreffende de gebouwen en woningen die voor de geallieerde strijdkrachten opgeëischt zijn, zullen ingevuld worden door de zorg van het gemeentebestuur zelf, vóór 5 April 1946. Het is niet noodig het aantal bewoners ervan te kennen. Deze kaarten zullen overhandigd worden aan de belanghebbende tellers. »

Onderrichtingen aan de tellers

ONDERRICHTINGEN Nr 1

De onderrichtingen betreffende het afleveren van telkaarten in de hotels, herbergen met nachtverblijf, enz. (blz. 10, 2e voorbeeld) zullen als volgt geformuleerd worden :

« Er zal een gezinskaart afgeleverd worden voor het inschrijven van alle personeelsleden van het hotel die er hun gewoon verblijf hebben (patroon, directeur of beheerder, hoofd van het personeel (maître d'hôtel), portier, kok, dienstmeid, knecht, autobestuurder), zoomede van de personen die met hen samen leven. Wanneer echter een lid van het personeel, de huisbewaarder bij voorbeeld, het gemeenschappelijk leven niet deelt en een afzonderlijke haardstede heeft waar hij alleen leeft of samen met andere personen, moet er hem een afzonderlijke gezinskaart afgeleverd worden. Voor ieder dezer personen moet een individueele kaart ingevuld worden. »

ONDERRICHTINGEN Nr 2

In 7° van nr 20 (blz. 9) zou de definitie van « woonvertrek » moeten ingelascht worden, welke definitie voorkwam in de onderrichtingen voor de telling der huizen en woningen in 1930 uitgevoerd.

Onderrichtingen aan de geteld en voor het invullen van de gezinskaart, de individuele kaart en de woningkaart.

Aan de opsomming der personen die beschouwd worden als tijdelijk aanwezig in het huis waar zij vertoeven (blz. 2), zouden moeten toegevoegd worden de personen die zich, ten gevolge van de oorlogsgebeurtenissen, naar een andere gemeente gevlucht zijn dan deze van hun gewoon verblijf (zie toevoeging bij nr 34 der onderrichtingen aan de gemeentebesturen).

In de opsomming van de personen die door verlies van den staat van Belg vreemdelingen geworden zijn, zou het geval moeten voorzien worden van hen aan wie de Belgische nationaliteit ontzegd is geworden. Het geval der vaderlandloozen zou eveneens op het oog genomen worden.

TAALTELLING

VERSLAG AAN DE HOGE RAAD VOOR DE STATISTIEK INGEDIEND DOOR DEN HEER BASIJN

Ter gelegenheid van de algemeene volkstelling is het in ons land gebruikelijk een telling van de gespreken landtalen te houden : bij alle tellingen die sedert de onafhankelijkheid van België werden gehouden, die van 1856 uitgezonderd, werden vragen gesteld betreffende dit speciale onderwerp.

Van in den beginne had deze statistiek vooral een wetenschappelijk belang; haar politiek en administratief nut was niet duidelijk in een wettelijken of reglementairen tekst toegelicht. Dat de vroegere dienst voor de Algemeene Statistiek steeds getracht heeft nauwkeurige taalstatistieken te bekomen wordt bewezen door de twee volgende beoordeelingen :

De eene is van dhr Tesnière (Les Statistiques de langues de l'Europe) : « België is het land van Europa en waarschijnlijk van de wereld waar de statistiek der talen met de meeste zorg wordt opgemaakt. In dit verband kan België als voorbeeld worden gesteld aan de meeste kleine landen die insgelijks hun statistiek der talen vrij behoorlijk uitvoeren en aan alle groote landen zonder uitzondering, die geen belang hechten aan bedoelde statistiek. »

De andere is van dhr A. Van Geneppe; in deel I van zijn vergelijkende verhandeling over de nationaliteiten verklaart hij :

« Van alle gekende statistieken der talen zijn die van de Belgische regeering de eerlijkste en de nauwkeurigste.

» België, vaderland van talrijke en uitmuntende statistici, heeft zich ingespannen om de werkelijkheid zoo dicht mogelijk te benaderen. »

In 1921 werd de eerste wet uitgevaardigd op het gebruik der talen in bestuurszaken waarin verwezen wordt naar resultaten van de laatste tienjaarlijksche telling. Inderdaad, door deze wet wordt België in drie streken ingedeeld :

1° de Vlaamsche taalstreek (provincies Antwerpen, West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Limburg, arrondissementen Leuven en Brussel behoudens de gemeenten van de Brusselsche agglomeratie).

2° de Waalsche taalstreek (Henegouwen, Luik, Luxemburg, Namen en het arrondissement Nijvel).

3° de Brusselsche agglomeratie.

In de gemeenten waar uit de resultaten van de laatste tienjaarlijksche telling is gebleken dat de inwoners het meest een andere taal spreken dan die van de taalgroep waartoe zij volgens hun aardrijkskundige ligging behooren, beslist de **Gemeenteraad** over de keuze van de taal voor de binnendiensten en de briefwisseling. Alle openbare besturen schikken zich naar deze keuze. De wet van 31 Juli 1921 werd vervangen door die van 28 Juni 1932. Deze laatste laat de gemeentebesturen niet meer toe de taal van hun binnendiensten en van hun briefwisseling te kiezen. De resultaten van de laatste tienjaarlijksche telling maken uit welke taal dient gebruikt.

De taaltelling dient insgelijks als grondslag voor de toepassing van de wetten betreffende het gebruik der talen in het onderwijs en in rechtszaken, doch in mindere mate dan voor het gebruik in de eigenlijke administratie. Uit hetgeen voorafgaat kan men opmaken welk politiek en administratief belang sedert 1930 aan de talentelling verbonden was.

Dienvolgens baart het geen verwondering dat ons College het noodig heeft geacht dat het onderzoek van de voorstellen betreffende dit gedeelte van de telling het voorwerp zou uitmaken van een speciaal verslag. Het is dat verslag dat ik de eer heb U heden voor te leggen.

Het bestaat uit drie deelen :

1) De bij de talentelling te stellen vragen;
2) De maatregelen getroffen bij de uitvoering van de algemeene volkstelling ten einde de nauwkeurigheid van de talentelling te waarborgen;
3) De Controle commissies van de talentelling.

*
**

Alvorens deze verschillende punten aan te vatten past het melding te maken van een prejudicieele opmerking betreffende de beteekenis der resultaten van de telling die ons bezighoudt.

In den loop van de besprekingen die in ons Comité werden gevoerd heeft onze collega dhr Paul Levy het nuttig geacht onze aandacht te vestigen op de beteekenis die voortaan aan de resultaten van de talentelling moet gehecht worden. Hij is van meening dat sedert het in werking treden van de wet van 1932, deze telling geen eigenlijke statistiek meer is, doch wel een referendum.

Tot staving van zijn thesis citeert hij verschillende verklaringen afgelegd door dhr Van Cauwelaert, verslaggever van de wet van 28 Juni 1932, die de telling als een referendum heeft gekenschetst en door dhr Renkin, toenmalig Eerste-Minister en Minister van Binnenlandsche zaken, die van meening was dat de bij de telling verstrekte antwoorden wilsuitdrukkingen waren.

Dienvolgens vraagt dhr Levy zich af of het niet beter zou zijn twee onderscheiden verrichtingen uit te voeren :

eensdeels een talentelling met een zuiver wetenschappelijk doel;

anderdeels een referendum, om de taal te bepalen die tot grondslag moet dienen voor de toepassing van de taalwetgeving.

Het Vast Comité heeft geoordeeld dat het niet mocht ingaan op de door onzen collega naar voren gebrachte beschouwingen. Vooreerst, zooals onze voorzitter heeft doen opmerken, heeft het zich niet te mengen in de kwestie betreffende de inrichting van een referendum, daar zulks behoort tot de bevoegdheid van de wetgevende macht : de Centrale Commissie voor de Statistiek heeft uitsluitend tot doel de regels te onderzoeken volgens welke de telling moet uitgevoerd worden; verder reikt haar opdracht niet. Het voorgenomen referendum zou trouwens alleen in de bedoelde gemeenten noodig zijn; zoodoende zou men deze laatste onderwerpen aan een uitzonderingswetgeving, wat weinig gunstig zou zijn voor de zoozeer verlangde bevrediging in zake taalkwesties.

Het staat vast dat door het in werking treden van de wet van 1932, de taaltelling een gedeelte van haar objectiviteit heeft ingeboet; zonder evenwel de draagwijdte van deze opmerking te overdrijven, dient er in den commentaar van de telling gewezen op de diepgaande wijzigingen die sedert de laatste tienjaarlijksche telling in onze taalwetgeving werden ingevoerd en welke misschien tot gevolg zullen hebben de resultaten in de gemeenten van de taalgrens te verdraaien, zonder dat dit evenwel een aanmerkelijken invloed zou uitoefenen op de gegevens voor het geheele Rijk.

1. — TE STELLEN VRAGEN

Betreffende de te stellen vragen heeft de Commissie een door de « Société de Littérature Wallonne » een geformuleerd verzoek om een telling van de dialecten te houden, breedvoerig onderzocht. Dit voorstel, dat in 1940 was ingediend, werd in Juni 1945 hernieuwd.

Onderstaande argumenten van de « Société de Littérature Wallonne » zijn ontleend aan het schrijven door bedoeld organisme aan den heer Minister van Economische Zaken werd gericht :

« De « Société de Littérature Wallonne », die sedert 1856 de taak op zich heeft genomen de levenskracht van de dialecten te bestudeeren, is van oordeel dat het bovendien zeer belangwekkend zou zijn bij iedere telling na te gaan in hoeverre de Fransche taal bij onze bevolking ingang heeft gevonden. Een dergelijke enquête zou een documentatiewerktuig van eersten rang zijn over de levenskracht van de dialecten en de geografische oriënteering welke aan het dialect onderzoek dient gegeven. Zij zou de basis en het kader verschaffen voor een taalkundige sociologie in den tijd en in de ruimte. De kennis van deze toestand op taalkundig gebied zou daarenboven een kostbare bron van inlichtingen zijn voor de leden van het onderwijzend personeel die door het Ministerie van Openbaar Onderwijs verplicht werden ten gerieve van hun leerlingen lijsten aan te leggen van taalfouten die hun oorsprong vinden in de verwarring van litteraire taal en dialect.

Ten einde de gewenschte bijzonderheden te kennen stelt de « Société de Littérature Wallonne » de volgende formule voor :

Eerste vraag :

Welke taal spreekt U het meest :
(Fransch of Waalsch dialect)
(Vlaamsch of Vlaamsch dialect, Nederlandsch)
(Duitsch of Duitsch dialect)?

Tweede vraag :

Spreekt U insgelijks Fransch, een Waalsch dialect?
Spreekt U insgelijks Vlaamsch, een Vlaamsch dialect?
Spreekt U insgelijks Duitsch, een Duitsch dialect?

De Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal en Letterkunde, kennis genomen hebben in 1940 van het door de « Société de Littérature Wallonne » ingediend verzoek, heeft bij schrijven van 9 April 1940 de aandacht van den heer Minister van Economische Zaken, Middenstand en Ravitailleering gevestigd op de gevolgen die uit een eventueele toepassing van de voorgestelde methode zouden voortvloeien. Zij is van oordeel dat geen enkel van de door de « Société de Littérature Wallonne » aangehaalde argumenten logisch is. De Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal en Letterkunde is van meening dat de centra voor dialectstudie der Universiteiten te Gent en Leuven de tienjaarlijksche volkstelling niet noodig hebben om te weten waar een onderzoek omtrent het verdwijnen van een dialect het dringendst is. Hun onvermoeibare bedrijvigheid strekt zich opophoudend uit over al de gebieden van de Vlaamsche dialecten. Wat door de Vlamingen verwezenlijkt werd, kan insgelijks door de Walen bekomen worden. Het is trouwens een zeer delicaat probleem het verschil te bepalen tusschen cultuurtaal en dialect; niet alleen de uitspraak doch ook de woordenschat en de syntaxis komen hierbij te pas. Het verschil tusschen dialect en cultuurtaal bestaat in onderhavig geval uit duizenden schakeeringen. De tellers van de volkstelling zouden onmogelijk dit onderscheid kunnen maken.

Ons college is de meening van de Koninklijke Vlaamsche Academie bijgetreden. Het is van oordeel dat een telling van de dialecten slechts kan geschieden door middel van enquêtes gehouden door bevoegde wetenschappelijke instellingen, en niet ter gelegenheid van een algemeene volkstelling.

Ten aanzien van het voorstel van de Koninklijke Vlaamsche Academie stelde een van onze collega's voor bedoelde telling slechts in het Waalsche landsgedeelte te doen. Dit voorstel werd evenmin aanvaard. Het past inderdaad dat de vragen voor de drie landtalen dezelfde zijn; moest men anders te werk gaan, dan zou dit aanleiding geven tot moeilijkheden van politieken en psychologischen aard welke voor de Regeering zeer hinderlijk zouden zijn; de door de Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde aangehaalde argumenten gelden terzelfder tijd voor de Waalsche, de Vlaamsche en de Duitsche dialecten.

De te stellen vragen moeten dus dezelfde zijn als die van de telling van 1930, namelijk :

1) Landtalen (Fransch, Nederlandsch, Duitsch) die ieder getelde kan spreken.

2) Landtaal welke hij het meest spreekt.

Deze tweede vraag komt voor in de wet van 28 Juni 1932; de wijziging ervan zou de toepassing van deze wet onmogelijk maken.

Ons comité is niettemin van oordeel dat, ten einde iedere onduidelijkheid uit te schakelen, als de meest gesproken taal zou moeten beschouwd worden de taal waarvan de getelde zich in zijn private betrekkingen het meest bedient.

Onze collega, dhr Van De Wijer, heeft evenwel een amendement ingediend betreffende de telling van de kinderen van beneden twee jaar.

In 1930 werden de kinderen van deze categorie ingeschreven als geen enkele taal sprekende.

Op zijn aanvraag stelt ons comité voor de volgende vraag in te lasschen :

« Voor de kinderen van beneden twee jaar, welk is de taal welke het meest gesproken wordt door de moeder of bij ontstentenis van deze laatste, door den persoon welke met de opvoeding van het kind is belast? »

Er werd overeengekomen dat, ten einde de vergelijkbaarheid van de tellingen te verzekeren, de op deze vraag als antwoord verstrekte gegevens afzonderlijk zullen verwerkt worden.

Het valt niet onder de bevoegdheid van de Centrale Commissie voor de Statistiek na te gaan welk gebruik de Regeering van de door deze opname verstrekte cijfergegevens zou kunnen maken.

2. MAATREGELEN GETROFFEN BIJ DE UITVOERING VAN DE ALGEMEENE VOLKSTELLING TEN EINDE DE NAUWKEURIGHEID VAN DE TAALTELLING TE WAARBORGEN.

In een aan de Centrale Commissie voor de Statistiek overgemaakte nota vat de administratie de maatreglen samen die zij aanbeveelt om aan de taaltelling een maximum van nauwkeurigheid te verzekeren.

Al deze maatregelen werden aanvaard na eenige hieronder vermelde amendementen :

Artikel 18 van het organiek besluit :

Oude tekst

Artikel 18

« De op de gezinskaarten aangeteekende gegevens behooren het gezinshoofd ter onderteekening voorgelegd; wat de individueele en speciale individueele kaarten betreft, deze dienen onderteekend te worden door de personen zelf, op wie ze betrekking hebben, indien zij geboren zijn in 1925 of vroeger en door de gezinshoofden voor de kinderen geboren na 1925.

» Wanneer een persoon, die ertoe gehouden is zijn kaart te onderteekenen en zich volstrekt in de onmogelijkheid bevindt zulks te doen, zal de kaart onderteekend worden door het gezinshoofd en door den teller. Wanneer het gezinshoofd zelf in de volstrekte onmogelijkheid verkeert de kaarten te onderteekenen, dan worden zij alleen door den teller onderteekend. Deze laatste moet onder zijn handtekening beknopt de reden vermelden waarom de kaart niet door den inwoner en eventueel door het gezinshoofd werd onderteekend.

» Wanneer de aangever een ongeletterde is dan wordt zijn handteekening vervangen door een kruisje; onder dit kruisje schrijft de teller dan de melding « Ongeletterde », waaronder hij zijn handteekening plaatst.

Nieuwe tekst

« De op de gezinskaarten aangeteekende gegevens moeten door het gezinshoofd onderteekend worden; die van de speciale collectieve kaarten moeten onderteekend worden door den persoon die de leiding heeft van de inrichting of van de reizende woning waarop de kaart betrekking heeft.

» Wat de individueele kaarten en de speciale individueele kaarten betreft, deze dienen onderteekend te worden door de personen zelf op wie zij betrekking hebben, indien deze laatsten geboren zijn vóór 1 April 1931, door de gezinshoofden voor de kinderen geboren op 1 April 1931 of later.

» Wanneer een persoon die ertoe gehouden is zijn kaart te onderteekenen, zich om reden van afwezigheid of uit welke andere oorzaak ook, volstrekt in de onmogelijkheid bevindt zulks te doen, moet de telkaart onderteekend worden door het gezinshoofd of door den teller. Wanneer het gezinshoofd zelf in de onmogelijkheid verkeert de telkaarten te onderteekenen, dan worden deze onderteekend door den teller en door een getuige uit het gezin of uit de gebuurte, dien het gezinshoofd of zijn echtgenoot(e) zoo mogelijk zelf zal aanwijzen. De teller moet onder zijn handteekening beknopt de reden vermelden waarom de kaart niet door den inwoner en eventueel door het gezinshoofd werd onderteekend; hij behoort zijn handteekening te laten voorafgaan door de melding : « De teller ». De handteekening van den getuige moet voorafgegaan worden door de melding : « De getuige ».

» Geldt het en ongeletterde, dan wordt zijn handteekening vervangen door en kruisje; onder dit kruisje schrijft de teller dan de melding « Ongeletterde ». De telkaart moet onderteekend worden door den teller en een getuige uit het gezin of uit de gebuurte, dien de aangever zelf zal aanwijzen. De teller behoort zijn handteekening te laten voorafgaan door de melding « De teller ». De handteekening van den getuige moet voorafgegaan worden door de melding « De getuige ».

Artikel 20

Oude tekst

« Wat betreft de antwoorden op de vragen omtrent de gesproken landtalen, zal geen enkele doorhaling of verbetering toegelaten worden zoo zij niet speciaal goedgekeurd is door den onderteekenaar van de kaart of door den teller overeenkomstig de bij artikel 18 bepaalde vereischten. »

Nieuwe tekst

« Bij het ophalen van de telkaarten moet de teller nagaan of al de aanduidingen er behoorlijk op aangebracht zijn en, zoo noodig, moet hij deze aanduidingen doen aanvullen en ze eventueel doen verbeteren. Hij dient na te gaan of voor al de op een gezinskaart aangeteekende personen een individueele kaart werd ingevuld. Zoo eveneens zal hij er zich van vergewissen dat er voor ieder niet tot het gezin behoorend persoon, die den nacht van 31 Maart tot 1 April 1946 in de door het gezin betrokken vertrekken heeft doorgebracht, zoomede voor de personen ingeschreven op de speciale collectieve kaart, een speciale individueele kaart werd ingevuld. »

3. — TAALTELLINGSCOMMISSIES

Het ontwerp van de administratie strekkende tot oprichting van taaltellingscommissies werd door de Commissie met bijzondere aandacht onderzocht. Bedoelde organismen zouden ermede belast zijn in eersten aanleg uitspraak te doen over de geschillen in zake taaltelling in iedere gemeente die ingevolge de wet van 28 Juni 1932 deel uitmaakt van de Brusselsche agglomeratie en in iedere gemeente waar er op 31 December 1930 minstens 20 % der inwoners geteld werden die uitsluitend of met meest een andere landtaal spreken dan die van de streek.

Het ontwerp van den Centralen Dienst voor de Statistiek werd ingegeven door de bekommernis om de critieken te vermijden waartoe de in 1933, 1934 en 1935 uitgevoerde controleverrichtingen op de telling van 1930 hebben aanleiding gegeven.

Er werd critiek uitgebracht op het feit dat deze verrichtingen veel te laat en zonder de medewerking van de gemeentebesturen geschied waren.

Artikel 38 van het ontwerp van Besluit

« In iedere gemeente die ingevolge de wet van 28 Juni 1932, deel uitmaakt van de Brusselsche agglomeratie en in elke gemeente waar op 31 December 1930 minstens 20 % der inwoners geteld werden, die uitsluitend of meest een andere landtaal spreken dan die der gemeente, wordt een commissie ingesteld belast met het toezicht op de uitvoering van de taaltelling. »

De leden van het Vast Comité hebben eensgezind erkend dat het paste in het besluit uitdrukkelijk de modaliteiten van de controle der talentelling te voorzien en dat het aangewezen was de gemeentebesturen aan deze controle te doen medewerken door taaltellingscommissies in het leven te roepen. Het comité was evenwel van oordeel dat de door den voorgestelden tekst aan de gemeentebesturen toegestane invloed overdreven groot was, niettegenstaande de aanwezigheid in de Commissie van twee afgevaardigden van de centrale macht. Het Vast Comité heeft dan ook het oorspronkelijk ontwerp van den Centralen Dienst voor de Statistiek grondig gewijzigd. Vooreerst is gebleken dat, ten einde het organiek besluit te verduidelijken, het verkieslijker was artikel 38 van dit besluit voor te stellen onder den vorm van een afzonderlijk besluit.

Hieronder vindt men den oorspronkelijken tekst en de geamendeerde teksten :

Aangenomen ontwerp

« In iedere gemeente die, ingevolge de wet van 28 Juni 1932, deel uitmaakt van de Brusselsche agglomeratie en in iedere gemeente waar er op 31 December 1930 ten minste 20 % der inwoners geteld werden die uitsluitend of het meest een andere landtaal spreken dan die van de gemeente, wordt een Commissie ingesteld om in eerste instantie uitspraak te doen over de geschillen in zake taaltelling. »

Een dergelijke commissie zal eveneens ingesteld worden in de gemeenten waar de telling van 31 Maart 1946 zal uitgewezen hebben dat minstens 20 % der inwoners uitsluitend of het meest een andere landtaal spreken dan die van de gemeente.

De Minister van Economische Zaken zal de belanghebbende gemeentebesturen hiervan kennis geven naarmate de vordering der bewerkingsverrichtingen. Hij zal den duur der werkzaamheden dezer Commissie vaststellen.

Bedoelde commissie zal bestaan uit den burgemeester of een door hem gedelegeerden schepen, die er het voorzitterschap van zal waarnemen, uit zes gewone leden en zes plaatsvervangende leden benoemd door den gemeenteraad, uit twee gedelegeerden waarvan een Franschsprekend en een ander Nederlandsch- of Duitschsprekend volgens het geval, aangeduid door Onzen Minister van Economische Zaken. Zij kiest in haar midden een lidsecretaris.

De benaming van de gewone en de plaatsvervangende leden der commissie geschiedt bij geheime stemming. Voor bedoelde benoemingen beschikt ieder gemeentraadslid over vier stemmen. Hij mag zooveel stembriefjes met één naam afgeven als hij stemmen bezit. De candidaten die het grootste aantal stemmen behaald hebben, zijn benoemd. Bij staking van stemmen wordt de voorkeur verleend aan den oudsten candidaat.

De door den gemeenteraad gekozen leden moeten Belg zijn en ten minste 25 jaar oud, zich niet bevinden in een der gevallen van uitsluiting voorzien bij de wet op de gemeenteraadsverkiezingen en hun verblijf in de gemeente hebben.

De Franschsprekende gedelegeerden van onzen Minister van Economische Zaken zullen gekozen worden op een drievoudige lijst van candidaten voorgedragen door de Waalsche groep der permanente commissie belast met het toezicht op de toepassing der wet van 28 Juni 1932 betreffende het gebruik der talen in bestuurszaken; de Nederlandschsprekende afgevaardigden zullen voorgedragen worden door de Vlaamsche groep onder dezelfde voorwaarden.

Eventueel zullen de Duitschsprekende afgevaardigden rechtstreeks gekozen worden door onzen Minister van Economische Zaken.

De Tellingscommissie onderzoekt, volgens een door ministerieele onderrichtingen te bepalen procedure, de haar toegestuurde klachten omtrent de telling der landtalen, zoomede de twijfelachtige gevallen in zake het gebruik der talen, die haar zullen voorgelegd worden door het gemeentebestuur of door de controleurs waarvan sprake in benedenstaand artikel 41. Zij kan de twee afgevaardigden van den Minister opdragen een onderzoek in te stellen bij de particulieren; in dit geval behooren deze twee afgevaardigden haar een gedetailleerd verslag uit te brengen nopens de uitkomsten en de conclusie van hun onderzoek. Zij beslist over het aan deze klachten en over het aan deze verschillende gevallen te geven gevolg, behoudens beroep op onzen Minister van Economische Zaken, hetzij door den aanklager, hetzij door één der afgevaardigden van den minister. Dit beroep staat den afgevaardigden van den minister op elk oogenblik van de procedure open.

Vóór ..... behoort zij ten gemeentehuize ten minste tweemaal te vergaderen in de niet-ontvoogde gemeenten en ten minste vier maal in de ontvoogde gemeenten. Op verzoek van de betrokken gemeentebesturen kan bedoelde termijn door onzen Minister van Economische Zaken verlengd worden.

Datum en uur der vergaderingen zullen na akkoord met onzen Minister van Economische Zaken door den burgemeester vastgesteld worden; zij zullen ter kennis van de inwoners gebracht worden door middel van aanplakbiljetten waarvan het model door onzen Minister van Economische Zaken wordt vastgesteld.

De voorzitter convoceert de leden der commissie schriftelijk en aan huis, ten minste twee volle dagen vóór den dag der vergadering. De commissie kan geen beslissing nemen tenzij minstens de 2/3 van haar leden aanwezig zijn. De beslissingen moeten gemotiveerd zijn. Zij worden genomen met gesloten deuren en bij meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen is de stem van den voorzitter beslissend. De leden der commissie stemmen mondeling. De afgevaardigden van onzen Minister van Economische Zaken zijn stemgerechtigd evenals de overige leden der commissie. Een eensluidend verklaard afschrift van elke door de commissie genomen beslissing behoort overgemaakt aan onzen Minister van Economische Zaken. Artikel 68, 1° der gemeentewet is toepasselijk op de vergaderingen der commissie.

Om ontvankelijk te zijn dient het beroep van den aanklager tegen de beslissingen der commissie schriftelijk ingesteld, gemotiveerd en bij aangeteekend schrijven, binnen de vijftien dagen na ontvangst der notificatie van de bestreden beslissing overgemaakt te worden aan onzen Minister van Economische Zaken. Het beroepschrift van den afgevaardigde van onzen Minister van Economische Zaken is aan geen enkele formalieteit onderworpen.

De namen van de door den gemeenteraad benoemde gewone en plaatsvervangende commissieleden moeten uiterlijk op ..... aan onzen Minister van Economische Zaken worden bekendgemaakt.

Er zullen aan de commissieleden zitpenningen worden verleend waarvan het bedrag later zal worden bepaald.

Ontwerp van Besluit betreffende de Tellingscommissies

Artikel één

De taaltellingscommissies, ingesteld bij artikel 39 van het Besluit van den Regent dd. ..... houdende algemeene volkstelling, zullen bestaan uit drie leden : den burgemeester of een door hem gedelegeerd schepen, die het voorzitterschap ervan waarneemt, en twee afgevaardigden, respectievelijk behoorende tot de twee belangrijkste taalgroepen van de gemeente, aangeduid door den Minister van Economische zaken.

Een door den burgemeester aangeduid gemeentebediende zal het ambt van nietstemgerechtigd secretaris vervullen.

Artikel 2

De Franschsprekende afgevaardigden van den Minister van Economische zaken zullen gekozen worden op een drievoudige lijst van candidaten voorgedragen door de Waalsche groep van de Permanente Commissie belast met het toezicht op de toepassing van de wet van 28 Juni 1932 betreffende het gebruik der talen in bestuurszaken; de Nederlandschsprekende afgevaardigden zullen voorgedragen worden door de Vlaamsche groep onder dezelfde voorwaarden.

Eventueel zullen de Duitschsprekende gedelegeerden rechtstreeks door den Minister van Economische zaken gekozen worden.

Artikel 3

De Tellingscommissie onderzoeken, volgens een bij ministerieele onderrichtingen te bepalen procedure, de klachten omtrent de telling der landtalen uitgaande van particulieren die de gemeente bewonen, van het gemeentebestuur vertegenwoordigd door het college van Burgemeester en schepenen of van cultureele organismen zoomede de twijfelachtige gevallen in zake taalkwesties die hem zullen voorgelegd worden door de tellers, door het gemeentebestuur of door de controleurs aangeduid door den Minister van Economische Zaken krachtens artikel 12 van het besluit dd. .....

Door tusschenkomst van de twee afgevaardigden van den minister kunnen zij een onderzoek instellen bij particulieren; in dit geval behooren de twee afgevaardigden een omstandig verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten en de conclusie van hun onderzoek. Zij beslissen over het aan deze klachten of aan deze verschillende gevallen te geven gevolg, behoudens beroep op den Minister van Economische Zaken door den aanklager, den aangever, het gemeentebestuur of één der afgevaardigden van den minister. Dit beroep staat voor de afgevaardigden van den minister op elk oogenblik van de procedure open.

Artikel 4

Vóór ..... behooren de commissies minstens twee maal te vergaderen in de niet ontvoogde gemeenten en minstens vier maal in de ontvoogde gemeenten, ten zetel van het gemeentebestuur. Op verzoek van de betrokken gemeentebesturen kan bedoelde termijn door den Minister van Economische zaken verlengd worden.

Artikel 5

Datum en uur der vergaderingen zullen, na akkoord met de afgevaardigden van den Minister van Economische Zaken, door den burgemeester vastgesteld worden; zij zullen aan de inwoners ter kennis gebracht worden door middel van aanplakbiljetten waarvan het model door den Minister van Economische Zaken wordt vastgesteld.

Artikel 6

De commissies kunnen slechts geldig een beslissing treffen wanneer de drie leden aanwezig zijn.

De beslissingen moeten gemotiveerd zijn. Zij worden getroffen met gesloten deuren en bij meerderheid van stemmen.

Een eensluidend verklaard afschrift van ieder door de commissie genomen beslissing behoort aan den Minister van Economische Zaken overgemaakt te worden.

Artikel 7

Om ontvankelijk te zijn moet elk beroep tegen de beslissingen van de commissie schriftelijk ingesteld, gemotiveerd en bij aangeteekend schrijven, binnen de vijftien dagen na ontvangst van de notificatie der bestreden beslissing, overgemaakt worden aan den Minister van Economische Zaken. Evenwel zijn de beroepschriften der afgevaardigden van den minister aan geen enkele formaliteit onderworpen.

De bepalingen va nartikel 34 zijn toepasselijk op de leden der commissie

Artikel 8

De beschikkingen van artikel 35 van het Besluit van den Regent dd. ..... waarbij strafbepalingen worden voorzien voor de overtreding van de verplichting tot geheimhouding der aangiften van de getelden, zijn toepasselijk op de leden van de Taaltellingscommissies.

Zooals men bemerkt is het enkel het eigenlijke principe der instelling van een commissie dat in het organiek besluit der telling behouden blijft en het voorwerp van het nieuw artikel 39 van dit besluit uitmaakt. Artikel 40 voorziet dat een afzonderlijk besluit zal regeling houden van al wat meer bepaald de samenstelling der gezegde commissies de wijze van benoemen en de voorwaarden tot verkiesbaarheid van hun leden, hun bevoegdheid, de modaliteiten van hun procedure van onderzoek en de voorwaarden van hun werkzaamheid in het algemeen betreft.

De voorbereiding van het afzonderlijk organiek besluit der Taaltellingscommissies werd toevertrouwd aan een beperkt comité van vier leden waarvan de HH. Maertens, Dufrasne, Wibail en Du Jardin, deel uitmaakten. Tijdens een vergadering gehouden in den Centralen Dienst voor de Statistiek was dit comité van oordeel dat de samenstelling der commissie, zooals deze in het oud artikel 38 voorzien was, al te uitsluitend van de gemeenteraden afhankelijk was en dat anderdeels de wijze van aanstelling hunner leden geen genoegzame waarborgen bood wat de verdediging der belangen van de minderheid betreft.

Dit verklaart waarom in het nieuw besluit het aantal leden tot 3 teruggebracht werd, te weten de burgemeester of een door hem gedelegeerd schepen — voorzitter en 2 leden — afgevaardigden van den Minister van Economische zaken.

Deze vereenvoudigde formule is niet alleen gemakkelijker toe te passen, doch schijnt bovendien degelijker waarborgen van objectiviteit en doeltreffendheid te bieden dan de aanvankelijk door den dienst voorgestelde formule.

Artikel 2 van het organiek besluit heeft betrekking op de wijze van aanstelling van bovenvernoemde afgevaardigden en waarborgt de verplichte vertegenwoordiging, in den schoot der commissie, van de twee belangrijkste taalgroepen van de gemeente.

In artikel 3 worden de bevoegdheden der Taaltellingscommissies nader omschreven.

Het blijkt moeilijk a priori te bepalen welke klachten zullen kunnen in aanmerking genomen worden door de commissies en, liever dan den tekst van het besluit nog te verzwaren met gedetailleerde voorschriften hieraangaande, bleek het verkieslijker aan de betrokken colleges een zekere vrijheid van beoordeeling te laten.

De klachten waarover het gaat zullen waarschijnlijk betrekking hebben op het niet in acht nemen van de reglementaire voorschriften in zake Taaltelling, voorschriften vervat in de artikelen 10, vijfde alinea, 11, tweede alinea, 15, derde alinea, 16 derde alinea, 18, 20, tweede alinea en 25, vijfde alinea van het tellingsbesluit. Wat de gebeurlijke onjuistheid der door de getelden geleverde inlichtingen betreft, heeft ons comité erkend dat deze normaliter, wegens de geheimhouding der individueele aangiften, slechts kunnen vastgesteld worden door de met de controle belaste overheden; deze onjuistheden zullen eventueel slechts mogen verbeterd worden door de commissie in geval van vervalsching, als deze laatste bewezen is door de overheden die bevoegd zijn om ze vast te stellen.

Bovendien zullen de commissies ertoe gehouden zijn de door de getelden regelmatig en vrij gedane aangiften te eerbiedigen. Bij de tweede alinea van hetzelfde artikel werd ook een recht van beroep tegen de beslissingen der commissies voorzien in hoofde van den aanklager, den aangever, het gemeentebestuur en de twee afgevaardigden van den minister.

Artikelen 4 en 5 hebben betrekking op de vergaderingen der commissies en artikel 6 bepaalt de geldigheidsvoorwaarden hunner beslissingen en resoluties.

De voorwaarden tot ontvankelijkheid van het bij artikel 3, tweede alinea, voorziene beroep, maken het voorwerp uit van artikel 7.

Artikel 8 ten slotte bevestigt de gebruikelijke verplichting tot geheimhouding der aangiften van de getelden, welke verplichting in het onderhavig geval tot de leden van de Taaltellingscommissies wordt uitgebreid.

Na het organiek besluit der Taaltellingscommissies besproken en aangenomen te hebben, heeft ons comité kennis genomen van het ontwerp van ministerieele onderrichtingen voorzien bij artikel 39 van het Tellingsbesluit.

Deze onderrichtingen herinneren eerst aan het doel en de samenstelling der Taaltellingscommissies waarbij zij de opdracht ervan nauwkeuriger omschrijven, en bepalen daarna de voorwaarden tot ontvankelijkheid der klachten, de procedure van onderzoek en de rechtsbevoegdheid der betrokken colleges. Ten slotte commenteeren zij, voor zoover dit noodig is gebleken, de artikelen van het organiek besluit welke betrekking hebben op de geldigheid en den vorm der beraadslagingen, het beroep, aantal, plaats, datum en uur der vergaderingen en de verplichting tot statistische geheimhouding.

Het bij artikel 5 van van het organiek besluit voorziene model van aanplakbiljet ter kennisgeving aan het publiek is bij bovenvermelde onderrichtingen gevoegd.

De onderrichtingen betreffende de werking der Taaltellingscommissies werden, mits enkele lichte rechtzettingen, door ons comité aangenomen.

De Verslaggever,
J. BASIJN.

NIJVERHEIDS- EN HANDELSTELLING

VERSLAG VOORGELEGD AAN DE HOGE RAAD VOOR DE STATISTIEK DOOR DHR JULES LEJEUNE.

In zijn vergadering van 7 April 1945, heeft het Vast Comité van de Centrale Commissie voor de Statistiek een gunstig advies uitgebracht betreffende de uitvoering van een nijverheids- en handelstelling, zoodra de omstandigheden het zullen toelaten, gezien, wegens den Duitschen inval in het land, de telling die op 31 December 1940 had moeten plaats hebben niet is kunnen gehouden worden.

Het Vast Comité is van meening dat de organisatie van deze belangrijke statistische opname reeds van nu af dient voorbereid te worden, doch het zal slechts later den datum voorstellen waarop deze verrichting het best kan geschieden. De toestand die voortspruit inzonderheid uit het gedwongen verblijf van een groot aantal onzer landgenooten in het buitenland en uit de ontruiming van zekere streken van het land ten gevolge van oorlogsgebeurtenissen, maakt het onmogelijk bedoelde telling met de gewenschte nauwkeurigheid uit te voeren.

In zijn vergadering van 7 Juli 1945, heeft het Vast Comité de telkaarten onderzocht die moeten dienen voor de uitvoering van de nijverheids- en handelstelling. Hiertoe zal gebruik worden gemaakt van twee bescheiden : de telkaart voor nijverheidsinrichting en voor alleenstaand handarbeider (model D) en de telkaart voor handelsinrichting en voor alleenstaand handelaar (model E).

De telkaart voor nijverheidsinrichting en voor alleenstaand handarbeider (model D) zal statistische gegevens verstrekken over de nijverheidsinrichtingen en over de alleenstaande handarbeiders, den aard der nijverheid, den rechtsvorm, de belangrijkheid van het personeel en van de drijfkracht. De telkaart is opgemaakt volgens de regels die vroeger, inzonderheid in 1937, aanvaard werden. Het onderscheid tusschen de begrippen inrichting en onderneming blijft gehandhaafd.

De telkaart biedt ook de mogelijkheid, zooals vroeger, onderscheid te maken tusschen de verschillende industrieele bedrijvigheden die in een zelfde inrichting uitgeoefend worden, wat vooral van belang is om de structuur der economie te kennen en om vergelijking met vroegere tellingen mogelijk te maken. Ten slotte moeten de hoofden van een nijverheidsinrichting die een specialen handel uitoefenen in andere producten dan degene die zij zelf vervaardigen of door thuisarbeiders laten vervaardigen, een telkaart voor handelsinrichting en voor alleenstaand handelaar (model E) aanvragen en invullen.

Deze beschikking zal het mogelijk maken bovenbedoelde inrichtingen op te nemen in de telling der handelsinrichtingen.

Bij de economische en sociale telling van 1937 werd een nieuwe vraag ingevoerd betreffende de bedrijfsvereenigingen waarvan de inrichtingen deel uitmaken. Deze vraag blijft gehandhaafd met dien verstande dat onder bedrijfsvereeniging dient verstaan elk organisme of vereeniging die tot doel heeft de algemeene belangen van het beroep te verdedigen : zoo bv. de Belgische vereeniging der Weverij, de Federatie der Belgische Constructeurs, enz.

In tegenstelling met wat in 1937 geschied is, wordt er voor den alleenstaanden handarbeider geen afzonderlijke telkaart meer voorzien. De telkaart (model D) omvat twee deelen. Het eerste is bestemd voor de hoofden der nijverheidsondernemingen of -inrichtingen die bezoldigd personeel te werk stellen. Het tweede dient uitsluitend ingevuld door de alleenstaande handarbeiders : ambachtslieden die geen bezoldigd personeel te werk stellen, personen die loonarbeid verrichten voor klanten, alsmede personen die bij klanten aan huis werken. Bezigt de alleenstaande handarbeider gewoonlijk leden van zijn gezin als helpers of helpsters, dan zal hij zulks moeten vermelden.

Een telkaart (model D) zal dus door de tellers afgeleverd worden aan de personen die, volgens hun verklaring in de gezinskaart of eventueel in een speciale collectieve kaart, een nijverheidsberoep uitoefenen, hetzij als inrichtingshoofd, hetzij als alleenstaand handarbeider.

Een lid van het Comité stelde de vraag hoe men eventueel het niet vermelden van een ondernemingshoofd in de gezinskaart of in de speciale collectieve kaart zou ontdekken : hem werd geantwoord dat zulks zal moeten aan het licht gebracht worden door de speciale individueele kaart die ter beschikking is van het gemeentebestuur. Daarenboven oefent de Centrale Dienst voor de Statistiek een doelmatige contrôle uit op de individueele kaarten en de kaarten van arbeiders. Hij vergelijkt de gegevens van de eene kaart met die van de andere en, zooals hij het reeds bij de vroegere tellingen deed, raadpleegt hij de adresboeken voor de nijverheid, voor de beroepen, enz., en over 't algemeen iedere publicatie waarin de namen van ondernemingshoofden vermeld staan. De individueele kaarten zullen het mogelijk maken de thuisarbeiders te kennen.

Doch vooral wat betreft het aantal gebezigde arbeiders is de contrôle van den Dienst moeilijk. Zoo geven bv. zekere ondernemingen aan dat zij geen arbeiders te werk stellen, zulks in strijd met de werkelijkheid. Daarom zal de Dienst voor de Statistiek de kaarten per gemeente classeeren, ten einde de individueele aangiften te vergelijken met die van de ondernemingshoofden.

Volgende wijzigingen en preciseeringen werden aangebracht aan de telkaart (model D).

De melding « volgnummer van de gezinskaart of van de speciale kaart » wordt vervangen door « volgnummer van de gezinskaart of eventueel nummer van de speciale collectieve kaart ».

De naam van het document : « Telkaart voor nijverheidsinrichting » zal aangevuld worden door : « en voor alleenstaand handarbeider ».

Een lid van het Comité maakt de bemerking dat, hoewel er in de telkaart aan herinnerd wordt dat « De telling geen enkel fiscaal doeleinde heeft », er nochtans in vier parlementaire bescheiden gezegd wordt dat verschillende inlichtingen die in bezit zijn van den Centralen Dienst voor de Statistiek aan den Minister van Financiën mogen medegedeeld worden. Het Comité is van meening dat de wensch die door de Centrale Commissie voor de Statistiek in 1928 om gelijkaardige redenen geuit werd, dient hernieuwd te worden. De beschikkingen der wet van 28 Juli 1938 (art. 1, 3e alinea), ontslaan trouwens den Centralen Dienst voor de Statistiek van de verplichting de inlichtingen die in zijn bezit zijn, aan den fiscus mede te deelen.

Een gedeelte van de telkaart moet ingevuld worden door den teller, overeenkomstig de aanduidingen die op de gezinskaart voorkomen. Onderrichtingen hieraangaande zullen aan de tellers gegeven worden.

Vraag 2 van het IIe deel, bestemd voor de hoofden van de nijverheidsondernemingen, en -instellingen die bezoldigd personeel te werk stellen, geeft aanleiding tot een gedachtenwisseling. Zekere leden zijn van meening dat het juister zou zijn deze vraag als volgt te formuleeren : Gebeurlijk, naam van de onderneming of van de firma waarvan de inrichting deel uitmaakt. Daar deze uitdrukking door het gebruik vastgelegd werd, door alle belanghebbenden begrepen wordt en in de Belgische statistiek sedert 1896 in gebruik is, blijft zij nochtans behouden onder den voorgestelden vorm : Eventueel naam of firma der onderneming waarvan de inrichting deel uitmaakt.

Dank zij vraag 5, kan de Dienst de classificatie der inrichtingen verbeteren; de depouilleering zou echter eventueel kunnen uitgevoerd en gepubliceerd worden. In het tweede deel zal in den Franschen tekst, de meervoudsuitgang tusschen haakjes geplaatst worden voor de termen « quel(s) groupement(s) professionnel(s) »; zulks voor het geval van de inrichtingen die slechts van één bedrijfsvereeniging deel uitmaken.

In de vragen 1, 2 en 5 van het IIIe deel zal in den Franschen tekst de uitdrukking « division d'industrie » vervangen worden door « division(s) industrielle(s) ».

Vraag 3 van het IIIe deel heeft betrekking op de hoofden van nijverheidsinrichtingen die andere producten verkoopen dan degene die zij vervaardigen of door thuisarbeiders laten vervaardigen. Et wordt overeengekomen van na de woorden « vraagt een telkaart voor handelsinrichting (model E) » toe te voegen : « en vul ze in ».

Vraag 5 zal nader omschreven worden in de onderrichtingen. Zooals in 1910, 1930 en 1937, zal men een nijverheidsafdeeling die vier opeenvolgende dagen inactief is gebleven, als stilliggend aanzien. In dit verband zal men er moeten voor waken dat de afdeelingen of inrichtingen die gesloten zijn om reden van betaald verlof, niet bij de stilliggende bedrijven geteld worden.

Het onderscheid tusschen werkman en bediende dat in vraag 6 gevraagd wordt, zal geschieden volgens de criteria van de sociale wetten.

Wat betreft vraag 7, die betrekking heeft op de opgestelde drijfkracht, doet een lid opmerken dat de vraag onder den voorgestelden vorm kan aanleiding geven tot een zekere verwarring. Men moet ook de dubbeltellingen vermijden die hier te vreezen zijn. Het is één eder moeilijkste vragen. Zij is tegenwoordig vooral van groot belang om de voortbrengers van electriciteit te kennen en zij maakt het mogelijk de productiecapaciteit der nijverheid te kennen.

Een lid van het Comité heeft de vragen betreffende de drijfkracht aanzienlijk verbeterd en uitgebreid. Na in 2° b) van het ontwerp nader te hebben bepaald of het gaat om een electriciteitsnet gevoed door een andere nijverheidsafdeeling van dezelfde onderneming, en na in 2° een nieuwe onderverdeeling c) te hebben ingevoerd, waarbij ht geval voorzien wordt van een electriciteitsnet gevoed door één of meer andere ondernemingen, heeft het Vast Comité het ontwerp aangenomen bij algemeenheid van stemmen.

Vraag 7 zal dus in de volgende bewoordingen opgesteld worden :

7. Vermogen der opgestelde drijfmachines.

1° Produceert U zelf geheel of gedeeltelijk de verbruikte drijfkracht ? (ja of neen).
Zoo ja :

A. Welk is het aantal en het totaal vermogen der opgestelde drijfmachines van de nijverheidsafdeeling (met inbegrip van de reserves) ?

	Aantal	Totaal vermogen H. P.
a) Thermomotoren.		
1) Stoommachines en -turbines	.....	.....
2) Olie- en benzinemotoren . . .	.....	.....
3) Gasmotoren of - turbines . .	.....	.....
b) Hydraulische motoren, molens of turbines	.....	.....
c) Aerodynamische motoren, molens of turbines	.....	.....
Totaal . . .	.....	.....

B. Welk is het aantal en het totaal opgesteld vermogen der electriciteitsgeneratoren van de nijverheidsafdeeling, de reserves inbegrepen ?

	Aantal	Totaal vermogen H. P.
a) Dynamo's	.....	.....
b) Alternatoren	.....	.....
Totaal . . .	.....	.....

2° Wordt de door U verbruikte drijfkracht geheel of gedeeltelijk geleverd door :

a) een openbaar electriciteitsnet ? (ja - neen)).

b) een electriciteitsnet gevoed door een andere nijverheidsafdeeling van dezelfde onderneming ? (ja - neen).

c) een electriciteitsnet gevoed door een of meer andere ondernemingen ? (ja - nen).

	Aantal	Totaal vrmogen H. P.
3° Welk is het aantal en het totaal opgesteld vermogen der electromotoren van de nijverheidsafdeeling, de reserves inbegrepen? (*)	.....	.....

4° Verkoopt U electrische energie aan inrichtingen buiten het bedrijf ? (ja - neen).

Zoo ja, welk is het normaal gedeelte (in H. P.) van de onder B. aangegeven total kracht die beschikbaar is voor buiten het bedrijf ?

De telkaart voor handelsinrichting en voor alleenstaand handelaar heeft tot doel statistische gegevens in te zamelen over de handelsinrichtingen en de alleenstaande handelaars, over den aard van den uitgeoefenden handel, den rechtsvorm der onderneming en den omvang van het gebezigd personeel.

Deze telkaart dient ingevuld voor iedere handelsinrichting die op zichzelf een onderneming vormt of van een handelsonderneming deel uitmaakt. Zij moet insgelijks ingevuld worden door ieder alleenstaand handelaar. Daarom zal de titel van het document : « telkaart voor handelsinrichting » aangevuld worden door de woorden « en voor alleenstaand handelaar ».

Een lid van het Comité vraagt hoe de teller den industrieel van den handelaar zal kunnen onderscheiden : er wordt overeengekomen dat de vereischte aanduidingen in de onderrichtingen zullen verstrekt worden.

De ambachtslieden, als b.v. de haarkappers, die vaak tevens handelaren zijn, zullen in dit geval twee kaarten moeten invullen : een kaart voor nijverheidsinrichting en voor alleenstaand handarbeider (model D) en een kaart voor handelsinrichting (model E).

Bij de statistische bewerking der telkaarten zal er rekening dienen gehouden met de personen die twee telkaarten ingevuld hebben, ten einde dubbeltellingen te vermijden.

In de lijst van voorbeelden van handelsbedrijvigheden : handelaren, winkeliers, enz., was het Comité van oordeel dat het om opportuniteitsredenen beter was de laatste drie termen te laten wegvallen.

Eindelijk zal vraag 2 van het II° deel in volgende termen gesteld worden : « Eventueel naam of firma van de onderneming waarvan de inrichting deel uitmaakt ».

De andere beschikkingen van de telkaart worden zonder bespreking aangenomen.

(w.g.) Jules LEJEUNE.

(*) Het gaat hier om electromotoren, d. w. z. toestellen die de electrische energie omzetten in drijfkracht. De electriciteitsgeneratoren, de commutatoren en transformatoren moeten dus onder deze rubriek niet begrepen worden.

Deel II van de telkaart bestemd voor de alleenstaande handarbeiders wordt zonder opmerkingen aangenomen.

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

NATIONAAL INSTITUUT VOOR DE STATISTIEK

Studiedienst

1e Sectie - 1e Bureau

Nr 50/7.100

Brussel, 6 October 1947.
Koninklijkestraat, 68

AAN DE HEREN BURGEMEESTERS

Mijnheer de Burgemeester,

BETREFT : **Algemene Volks-, Handels- en Nijverheidstelling.**

De Regering heeft bij de Wetgevende Kamers een wetsontwerp ingediend waarbij, op een bij Koninklijk Besluit te bepalen datum in 1947, de uitvoering wordt voorzien van een algemene volkstelling en van een handels- en nijverheidstelling.

Daar er over dit ontwerp eerst tamelijk laat zal kunnen gestemd worden, gezien het programma van de parlementaire werkzaamheden, acht ik het nuttig, zonder evenwel te willen vooruitlopen op de beslissing die de wetgevende macht dienaangaande zal treffen, U onderhavige omzendbrief te sturen bij wijze van inlichting en van verwittiging om U in grote trekken de draagwijdte en de omvang van de voorgenomen tellingen uiteen te zetten en U uit te nodigen van nu af aan reeds schikkingen te treffen opdat U, wanneer het ogenblik der uitvoering zal aangebroken zijn, er op doelmatige wijze zoudt kunnen aan medewerken.

De tellingen, waarvan de uitvoering voorzien is op datum van 31 December 1947, maken op zichzelf een uitgebreide en ingewikkelde statistische verrichting uit.

Zij omvatten in feite vier afzonderlijke tellingen, die, alhoewel zij gelijktijdig en als zijnde van elkander afhankelijk worden uitgevoerd, niettemin onderscheiden opnemingen vergen :

1) een eigenlijke volkstelling;
2) een statistiek der gezinnen beschouwd onder het oogpunt van hun vruchtbaarheid;
3) een statistiek van de gebouwen en woningen;
4) een telling van de nijverheids-en handelsinrichtingen.

Het programma van bedoelde tellingen is hoofdzakelijk hetzelfde als dat van de tellingen welke in 1930 en 1937 werden gehouden. Er dient evenwel aan herinnerd dat in 1930 de handels- en nijverheidstelling onder de bevoegdheid viel van het Ministerie van Arbeid. Ditmaal berust de leiding van de gezamenlijke tellingsverrichtingen bij het Nationaal Instituut voor de Statistiek. Anderdeels, zal de opneming van de gebouwen en van de woningen gedaan worden terzelfder tijd als deze van de volkstelling, terwijl zij bij de vorige telling twee maanden te voren gehouden werd. Deze gelijktijdigheid zal er toe bijdragen de vrij ontstellende afwijkingen te verminderen welke in 1930 in sommige gemeenten tussen het aantal betrokken woningen en het aantal gezinnen werden vastgesteld.

In 1930 werd de telling der woningen alleen in de gemeenten met ten minste 2.000 inwoners gehouden.

De huidige telling omvat alle gemeenten.

Het stelsel van formulieren voorzien voor de uitvoering van de nieuwe tellingen verschilt, zoals hieronder wordt toegelicht, van dat der vorige tellingen.

Tot nu toe was het voornaamste werktuig van de telling de *gezinskaart*, die de werkelijke bevolking moest bevatten. Twee bijkomende formulieren, de speciale collectieve telkaart en de speciale persoonlijke telkaart dienden hoofdzakelijk voor het opnemen van de feitelijke bevolking.

In het stelsel dat thans wordt voorgelegd zal de gezinskaart geen eigenlijke statistische functie meer hebben. Zij zal enkel dienen voor het opmaken van de bevolkings- en vreemdelingenregisters en zal slechts de inlichtingen bevatten die in deze registers moeten voorkomen. Het statistisch basisdocument zal voortaan een nieuw formulier zijn : de *individuele telkaart*, die zal moeten ingevuld worden door ieder persoon welke in België zijn gewoon verblijf heeft, hetzij hij op het ogenblik der telling al dan niet in zijn gewone verblijfplaats aanwezig is. Na verificatie door de tellers en door de gemeentebesturen zullen deze telkaarten aan het Nationaal Instituut voor de Statistiek worden overgemaakt, dat ze zal bewerken. *De tellers zullen dus niet meer, zoals vroeger het geval was, de op de gezinskaarten vervatte inlichtingen moeten overschrijven op individuele fiches. Deze overschrijving gaf aanleiding tot fouten en tijdverlies en bracht vrij hoge kosten mede.* De individuele telkaart zal niet alleen dienen tot het tellen van de werkelijke bevolking, maar ook voor het opmaken van de statistiek der gezinnen. Zodoende kan de speciale gezinskaart, die bij de telling in 1930 voor dit doeleinde werd gebruikt, weggelaten worden.

Wat de telling betreft van de personen die tijdelijk aanwezig zijn in het huis waar zij worden geteld, deze zal geschieden door middel van speciale individuele telkaarten, in te vullen voor alle personen welke zich op de dag van de telling buiten hun gewone verblijfplaats bevinden. Deze telkaarten zullen overgemaakt worden aan de gemeentebesturen waar bedoelde personen hun gewone verblijfplaats hebben, ten einde de controle van de gezinskaarten en van de individuele telkaarten van dezelfde personen mogelijk te maken.

Het in voege brengen van de speciale individuele telkaart schakelt de vroegere speciale collectieve telkaart niet uit, welke bestemd is voor het opnemen van gezinnen welke tijdelijk uit hun gewone verblijfplaats afwezig zijn, hetzij ingevolge oorlogsfeiten, hetzij om andere redenen, alsmede van de personen welke tijdelijk uit hun gewone verblijfplaats afwezig zijn of zich bevinden in een instelling zoals : pensionaten, hospitalen, krankzinnigengestichten, tuchthuizen, kazernes, enz., ofwel in reizende woningen. De speciale collectieve telkaarten zullen inderdaad een overzicht geven van alle personen welke zich momenteel in een zelfde instelling, in een gezin van vluchtelingen bevinden en zullen dienst doen als omslagen bevattende de speciale individuele telkaarten betreffende deze personen. Op deze wijze zullen zij bijdragen tot de goede orde in de telling.

Een laatste vermeldenswaardige wijziging in het stelsel der formulieren bestaat hierin dat de vroegere woningkaart, die één geheel vormde met de huiskaart en diende voor de inschrijving van de inlichtingen betreffende alle logementen tot een zelfde gebouw behorend, vervangen wordt door een in elke woning in te vullen individuele telkaart. Het gebruik van deze telkaart biedt de mogelijkheid een groter aantal inlichtingen te verzamelen, terwijl bovendien de bewerking vergemakkelijkt wordt.

Het schijnt mij niet nuttig thans in nadere bijzonderheden te treden omtrent bedoelde tellingen. Omstandige onderrichtingen zullen te gepasten tijde aan de gemeentebesturen gezonden worden.

Aan de hand van de hierboven uiteengezette inlichtingen en van de onderrichtingen betreffende de vorige tellingen en die slechts weinig wijzigingen zullen ondergaan, kunt U reeds van nu af aan met de voorbereiding aanvangen van het personeel waaraan de tellingsverrichtingen zullen toevertrouwd worden.

Het is uw zaak zonder verwijl de maatregelen van gebeurlijke aanwerving, waartoe U zal moeten overgaan, onder het oog te nemen, zonder te vergeten dat het hoogste cijfer van de te tellen inwoners, per teller, de grens van 1.500 niet mag overschrijden.

Het schijnt mij eveneens aanbevelenswaardig dat de gemeenten zohaast mogelijk een aanvang maken met het nummeren der gebouwen, verrichting welke elke algemene volkstelling verplichtend dient vooraf te gaan.

Wat betreft de deelneming van de Staat in de onkosten welke de uitvoering van bovengenoemde tellingen voor de plaatselijke besturen veroorzaakt, acht ik het geschikt U mede te delen dat de Regering het voornemen koestert tussen te komen door het toekennen van een toelage berekend voor elke gemeente, naar verhouding van de ingevulde telkaarten.

Het Nationaal Instituut voor de Statistiek is zinnens, van half November af, voordrachten te houden in de gemeenten, ten einde de moeilijkheden op te lossen welke het plaatselijk personeel, belast met de tellingen, zou kunnen ontmoeten in het volbrengen van zijn opdracht. Aanvullende inlichtingen nopens de inrichting van deze spreekbeurten zullen U later toegezonden worden.

De Minister,

J. DUVIEUSART.

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

NATIONAAL INSTITUUT VOOR DE STATISTIEK

1e Directie - 1e Sectie

Nr 50/7.122

Brussel, 20 November 1947.
Koninklijkestraat, 68

AAN DE HEREN BURGEMEESTERS

Mijnheer de Burgemeester,

BETREFT : **Algemene Volks-, Handels- en Nijverheidstelling. — Nummering der gebouwen.**

In aansluiting met mijn omzendbrief van 6 October ll. — 1e Sectie - 1e Bureau - nr 50/7.100 — betreffende het hierbovenvermeld onderwerp en in 't bijzonder aangaande de nummering der gebouwen, heb ik de eer U te laten weten dat de richtlijnen welke voor dit werk dienen gevolgd, dezelfde zijn als degene die voorgeschreven werden bij artikel 2 van het Koninklijk Besluit van 21 Juni 1930 en door de omzendbrief aan de Provinciegouverneurs van 4 Juli 1930 (« Staatsblad » van 20-21 Juli 1930).

Ik acht het nuttig hierna de tekst van voormelde omzendbrief, die op deze bewerking betrekking heeft, over te nemen :

« ... Artikel 2 van het Koninklijk Besluit van 21 Juni 1930 schrijft, met het oog op de telling en op de herziening van de bevolkingsregisters, de nummering voor van :

1) Elk eigenlijk gezegd huis, bewoond of onbewoond;

2) Elk gebouw uit zijn aard niet voor huisvesting bestemd, maar dat voor één of meer personen tot woning dient of dienen kan.

» Zich gedragende naar de bij voorgaande tellingen aangenomen grondbeginselen in zake macht tot regeling van de nummering der huizen, meent de Regeering haar bemiddeling als overheid te moeten bepalen bij die maatregelen alleen welke in verband staan met de verrichtingen der telling en de herziening van de bevolkingsregisters.

» Daarom legt het Koninklijk Besluit op dit gebied de gemeenten voor de telling dan ook geen andere verplichting op dan de nummering der huizen en der andere gebouwen na te zien en ieder huis, alsmede ieder bewoond of voor huisvesting vatbaar gebouw, een nummer te geven.

» Voor 't overige zijn de gemeentebesturen vrij de nummering der eigendommen naar believen te regelen, ze binnen de bij het Koninklijk Besluit voorgeschreven grenzen te beperken of ze, bijvoorbeeld, toe te passen op al de uitgangen van een huis, die uitloopen op den openbaren weg, op elk welkdanig gebouw al ware het volstrekt ongeschikt om tot woning te dienen, op de enkel met muren omgeven terreinen, op die welke niet ommuurd zijn, op de groeven, zandgroeven, enz.

» Doch zoo op bewust gebied geen eenvormige regeling kan opgelegd worden, behoort het nochtans de gemeentebesturen belast met een verrichting van welker uitvoering vaak de vlugge en geregelde gang van belangrijke openbare diensten, zoals die der gemeentepolitie, der openbare veiligheid, der legermobilisatie, der bestelling van correspondentie, goederen, belastingbiljetten, dagvaardigingen, enz., afhangt, niet zonder leiding te laten.

» Ten einde de gemeenten voor te lichten en ze, in 't belang van 't algemeen, ertoe aan te zetten een eenvormige werkwijze aan te nemen, acht ik het van nut hierbeneden een reeks aanbevelingen, die dienen nageleefd, samen te vatten :

1) Een afzonderlijk nummer dient gegeven aan ieder gebouw bewoond of tot huisvesting vatbaar dat een afzonderlijken uitgang bevat, toegang verleenende tot den openbaren weg, 't zij dit een openbare plaats, een straat, een steeg, een weg, een slop of zelfs een bijzondere besloten ruimte weze;

2) De bijgebouwen, de al of niet belendende aanhoorigheden, zooals bakketen, loodsen, wagenhuizen, schuren, stallen, werkplaatsen, enz., worden over 't algemeen als eenvoudige bijhoorigheden van de hoofdwoning beschouwd;

3) De reeks nummers heeft over het heele grondgebied, 't zij een groote verkeersweg, 't zij het stad- of gemeentehuis als beginpunt;

4) In de straten met dubbele rij huizen worden aan de eene zij de even en aan de andere de oneven nummers gegeven;

5) De straten, lanen, kaaien met een enkele rij huizen krijgen een onafgebroken reeks beurtelings even en oneven nummers;

6) Er wordt op dezelfde wijze gehandeld wat openbare plaatsen, sloppen en besloten ruimten betreft, namelijk door van een zeker punt uit te gaan om er, na de volledige ronde gemaakt te hebben, weer te keeren;

7) Daar waar tusschen bestaande huizen ongebouwde grond ligt, worden voor de toekomst nummers voorbehouden voor de daartusschen in te bouwen huizen, en wel in een verhouding die de gemeenteoverheid alleen in staat is te bepalen;

8) De aanpalende gemeenten dienen met elkaar overeen te komen om de eenheid van het nummeringstelsel te verzekeren, wanneer het gaat om grensstraten of straten die op tweeërlei grondgebied onder denzelfden naam voortloopen;

9) In alle plaatsen, zelfs in de dorpen en gehuchten, krijgt elke straat of elke weg een bijzondere vaste benaming; deze naam wordt op platen gezet, die duidelijk in 't zicht geplaatst worden overal waar het van nut is en inzonderheid op de kruispunten. Er zijn steden die hiervoor met reden en gepastheid gebruik maken van de straatlantarens geplaatst op de punten waar de straten zich splitsen.

10) Na wederopbouw of verbouwing van hoekhuizen, waartegen straatnaamplaten waren aangebracht, zorge men ervoor dat die platen opnieuw eraan worden gehangen;

11) De afgelegen huizen en de verspreide gedeelten van de dorpen of van de buitengemeenten der steden worden, wat de nummering der huizen betreft, verbonden aan de dichtbij gelegen agglomeratie en krijgen, hoever ze ook van elkaar verwijderd wezen, een regelmatige reeks nummers.

» Het is hoogst wenschelijk dat elke deur of andere uitgang, die uitkomt op den openbaren weg en tot een eigenlijk gezegd huis of zijn bijhoorigheden toegang verleent, een speciaal nummer krijge, tenzij deze ingang dubbel weze met een anderen, die reeds genummerd is en zelf voor al de bewoners toegang verleent tot de woning.

» De aandacht der gemeentebesturen wordt bijzonder gevestigd op de ongemakken die voor de particulieren voortvloeien uit de veranderingen van de nummers der huizen.

» Daarom dienen zij dan ook de nummers eener straat niet dan in geval van volstrekte noodzakelijkheid te veranderen. Deze wijzigingen kunnen soms vermeden worden door de herhaling van nummers. In zulk geval blijkt de toevoeging aan elk nummer van de letter (a, b, c, enz.) verkieslijk boven het gebruik van de woorden bis, ter, enz. ».

Aan deze voorschriften moet nog worden toegevoegd dat er nummers dienen voorbehouden voor de door oorlogsfeiten vernielde gebouwen waaraan niet gewerkt wordt of die thans in wederopbouw zijn.

Het Departement van Binnenlandse Zaken heeft zijn instemming betuigd met de hierboven uiteengezette beschikkingen.

De Minister van Economische Zaken
en Middenstand,

J. DUVIEUSART.

BESLUIT van de Regent waarbij een algemene volkstelling, alsmede een nijverheids- en handelstelling op 31 December 1947 worden voorgeschreven.

KAREL,

Prins van België,

Regent van het Koninkrijk,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomenden, HEIL !

Gelet op de wet van 2 Juni 1856, waarbij is voorgeschreven dat om de tien jaar in al de gemeenten van het Rijk een algemene volkstelling zal gehouden worden;

Gelet op artikel 1 der wet van 25 Mei 1880 luidens hetwelk deze tienjaarlijkse tellingen zullen plaats hebben op datums overeenkomende met een tientallig jaartal;

Gelet op de wet van 14 December 1910, waarbij voorgeschreven wordt dat, om de tien jaar, samen met de algemene volkstelling, een handels- en nijverheidstelling zal worden gehouden;

Gelet op de wet van 22 November 1947, waarbij de uitvoering, in 1947, van een algemene volkstelling, alsmede van een nijverheids- en handelstelling wordt voorgeschreven;

Gelet op de wet van 18 December 1936 waarbij de Regering ertoe gemachtigd is, op door Ons te bepalen data, enquêtes in te stellen naar de demografische, economische en sociale toestand van het Rijk;

Gelet op alinea 3 van artikel 1 der wet van 28 Juli 1938 houdende afwijking, ten behoeve van de Centrale Dienst voor de Statistiek, van alinea 1 van bedoeld artikel, luidens hetwelk de administratieve diensten van de Staat ertoe gehouden zijn desgevraagd aan de fiscus al de in hun bezit zijnde inlichtingen, welke deze nodig acht voor een juiste heffing van de belastingen, mede te delen;

Gelet op het advies van de Hoge Raad voor de Statistiek;

Op de voordracht van de Minister van Economische Zaken en Middenstand en van de Minister van Binnenlandse Zaken,

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN WIJ BESLUITEN :

ARTIKEL EEN. — Er zal op 31 December 1947 een algemene volkstelling en een handels- en nijverheidstelling worden gehouden.

De aard dezer onderzoekingen en de voor hun tenuitvoerlegging na te leven regelen, alsmede de verplichtingen der particulieren, worden in de benedenstaande hoofdstukken vastgesteld.

HOOFDSTUK EEN

Algemene grondbeginselen, definities

A. — *Algemene Volkstelling.*

ART. 2. — De volkstelling heeft ten doel :

1° het opnemen, op 31 December 1947 van het aantal personen die de *bevolking van gewoon verblijf* (gezegd *werkelijke bevolking) en de aanwezige bevolking* (gezegd *feitelijke bevolking)* uitmaken, zomede van hun afstamming, hun stand in het gezin waartoe zij behoren, hun geslacht, hun leeftijd, hun burgerlijke staat, hun geboorteplaats, hun nationaliteitsland, de landtalen die ze spreken, hun graad van onderricht, hun beroepen, ambten of betrekkingen, de samenstelling der families, het aantal en de samenstelling der gezinnen die ze vormen;

2° het inwinnen van statistische inlichtingen betreffende de woningen;

3° het opnemen van de gebouwen en de kenmerken ervan.

ART. 3. — De volkstelling geschiedt door middel van :

1) *Gezinskaarten* (mod. A) ter vermelding van de personen al dan niet aanwezig, die op 31 December 1947 één en hetzelfde gezin uitmaken;

2) *Individuele kaarten* (mod. A*bis)* ter opneming van al de personen ingeschreven op een gezinskaart mod. A. De telkaarten mod. A en mod. A*bis* alleen dienen om de werkelijke bevolking vast te stellen;

3) *Speciale collectieve kaarten* (mod. B) ter opneming van :

a) de personen die, tijdelijk of momenteel afwezig zijnde uit hun gewone verblijfplaats, zich op 31 December 1947 bevinden in de pensionaten en onderwijsinrichtingen van alle aard, in de hospitalen en andere publieke of private inrichtingen voor het opnemen van zieken, in de gestichten, koloniën en de verplegende inrichtingen voor krankzinnigen, in de tuchthuizen, inrichtingen van sociaal verweer, interneringscentra, bedelaarsgestichten, toevluchtshuizen en Rijksopvoedingsgestichten, in de kazernes wat betreft de miliciens onder de wapens, met uitzondering van de vrijwilligers en diensthernemers van alle aard, in de hotels, herbergen met nachtverblijf, logementen, familiepensions en nachtasyls;

b) de personen die zich op dezelfde datum in een reizende woning bevinden (schip of boot, kermiskraam of reizende wagen, enz.), tenzij deze personen moeten geteld worden op een gezinskaart in de gemeente zelf, wanneer deze laatste de zetel van hun gewoon verblijf of hun gemeente van herkomst is;

c) de personen die tengevolge van de oorlogsomstandigheden de gemeente waar ze hun gewoon verblijf hielden hebben moeten verlaten en die het inzicht niet hebben te kennen gegeven hun gewoon verblijf te vestigen in de gemeente waar zij een toevlucht hebben gezocht;

4) *Speciale individuele kaarten* (mod. B*bis*) ter opneming van al de personen die zich op 31 December 1947 buiten hun gewone verblijfplaats bevinden, zelfs indien zij ingeschreven zijn op de speciale collectieve kaart model B. Deze speciale individuele kaarten dienen eventueel tot aanvulling en controle van de telkaarten mod. A. en mod. A*bis* en samen met deze laatste tot vaststelling van de feitelijke bevolking;

5) *Woningkaarten* (mod. C) voor de opneming van de woningen;

6) *Gebouwkaarten (mod. 6bis)* voor de telling van de huizen en andere gebouwen.

ART. 4. — Ieder persoon, Belg of buitenlander, die zijn *gewone verblijfplaats heeft in België*, al of niet aanwezig in zijn gezin op het tijdstip der telling, dient ter plaatse van zijn gewoon verblijf op een *gezinskaart* en op een *individuele kaart* aangetekend.

Indien deze persoon op bedoeld tijdstip zich *tijdelijk of momenteel* in een ander huis dan dat van zijn gewoon verblijf bevindt, zullen de hem betreffende gegevens bovendien aangetekend worden, daar waar hij zich bevindt op een speciale individuele kaart (mod. Bbis en, eventueel, op een speciale collectieve kaart (mod. B) in de gevallen voorzien in het 3° van artikel 3 hierboven.

Ieder persoon, Belg of buitenlander, die zijn gewoon verblijf in België niet heeft en zich op het Belgisch grondgebied bevindt op het ogenblik van de telling moet, behoudens wat *infra* bij artikel 36 bepaald wordt, ingeschreven worden op een speciale individuele kaart (mod. B*bis*) en eventueel op een speciale collectieve kaart (mod. B).

De *gewone verblijfplaats* is de plaats waar het gezin zich verenigt wanneer dit uit verscheidene personen bestaat, of de plaats waar één persoon, die op zijn eigen een gezin vormt, gewoonlijk alleen leeft.

Onder *tijdelijk of momenteel* verblijf dient verstaan, het verblijf dat een persoon die afwezig is uit zijn haardstede ergens anders houdt, zonder het inzicht te hebben er een nieuwe haardstede te stichten of er deel uit te maken van een ander gezin of zonder dat dit verblijf mag beschouwd worden als zijnde een eigenlijke en effectieve woonplaats.

ART. 5. — De bepaling van de zetel van het gewoon verblijf en bijgevolg van de gemeente waar de inwoners moeten opgetekend worden op een gezinskaart en op een individuele kaart, geschiedt overeenkomstig de regelen voorgeschreven door de Minister van Binnenlandse Zaken en de Minister van Economische Zaken en Middenstand, ter voldoening van onderhavig besluit.

ART. 6. — Het gezin bestaat, hetzij uit één persoon die gewoonlijk alleen leeft, hetzij uit de vereniging van twee of meer personen die, al dan niet door familiebanden aan elkaar verbonden, gewoonlijk één en hetzelfde huis bewonen en er samenleven.

B. — *Handels- en Nijverheidstelling.*

ART. 7. — De handels- en nijverheidstelling heeft ten doel statistische gegevens in te winnen omtrent de in België gelegen nijverheids- en handelsinrichtingen, de alleenstaande handarbeiders en handelaars, de aard van de uitgeoefende industrie of handel, de rechtsvorm, de sterkte van het tewerkgesteld personeel en van de drijfkracht, de wedden en lonen betaald aan bedienden en werklieden.

Wordt beschouwd als inrichting met het oog op deze telling, de eenheid gevormd door een vereniging van meerdere personen die voortdurend te zamen werken, op een bepaalde plaats en onder een gemeenschappelijke leiding.

ART. 8. — De handels- en nijverheidstelling zal geschieden door middel van :

1) *telkaarten voor nijverheidsinrichtingen* (mod. D) ter opneming van de inlichtingen betreffende elke nijverheidsinrichting of nijverheidsafdeling die minstens één bezoldigd arbeider of bediende te werk stelt;

2) *telkaarten voor alleenstaande handarbeiders* (mod. D*bis*) ter opneming van de inlichtingen betreffende de hoofden van nijverheidsinrichtingen die geen bezoldigd personeel in hun inrichting te werk stellen, inzonderheid voor de ambachtslieden zonder bezoldigd werkman, alsmede de personen die maakloonwerk verrichten voor particulieren of bij dezen aan huis gaan werken;

3) *telkaarten voor handelsinrichtingen* (mod. E) ter optekening van de inlichtingen betreffende elke handelsinrichting die minstens één bezoldigd arbeider of bediende te werk stelt;

4) *telkaarten voor alleenstaande handelaars* (mod. E*bis*) ter optekening van de inrichtingen betreffende de handelaars en hoofden van handelsinrichtingen die geen bezoldigd personeel te werk stellen.

HOOFDSTUK II.

Aan de Telling voorafgaande Verrichtingen

A. — *Nummering van de gebouwen.*

ART. 9. — De gemeenteoverheid behoort in November 1947 de nummering der huizen en andere gebouwen te doen nazien en, zo nodig, te verbeteren en aan te vullen.

Ieder bewoond of onbewoond huis en zelfs ieder gebouw dat niet voor huisvesting bestemd is, dient genummerd zo het voor één of meer personen tot woning dient of dienen kan.

B. — *Van de tellers.*

ART. 10. — Vóór 5 December 1947 dient het schepencollege, door de bemiddeling van de Gouverneur der provincie, aan het Nationaal Instituut voor de Statistiek de lijst van de aangestelde tellers over te maken.

Behoudens afschaffing van het recht van burgerlijke opeising ingevoerd bij Koninklijke Besluit van 31 Maart 1939, zijn de burgemeesters ertoe gemachtigd, krachtens artikel 5, § 1 van het Koninklijke Besluit van 1 Februari 1938, tellers aan te stellen bij wijze van opeising.

De gemeenteoverheid is ertoe gehouden, tijdens de ganse duur der verrichtingen, toezicht te houden op de werkzaamheden der tellers en te voorzien in de vervanging van iedere teller die zijn taak niet behoorlijk vervult.

De tellers moeten bekwaam en talrijk genoeg zijn om de snelle gang der verrichtingen te verzekeren.

Zij moeten de officiële taal der gemeente kennen. In de gemeenten die, ingevolge de wet van 28 Juni 1932 deel uitmaken van de Brusselse agglomeratie en in die waar, volgens de telling van 1930, 30 p. c. der inwoners verklaard hebben uitsluitend of meest een andere landtaal dan de officiële taal der gemeente

te spreken, moeten de tellers, benevens de officiële taal der gemeente, de andere landtaal kennen.

De provinciegouverneurs zijn ertoe gerechtigd controle te houden op de aanstelling van de tellers; zij kunnen zich verzetten tegen de aanstellingen die niet beantwoorden aan de hierboven gestelde voorwaarden en, eventueel, de tellers ambtshalve aanstellen en vervangen.

ART. 11. — De voornaamste taak der tellers is het ronddelen en, desvoorkomend, het invullen van de kaarten voorzien bij de artikelen 3 en 7, en het ophalen ervan aan huis, na de nauwkeurigheid der gegevens die ze bevatten, zorgvuldig te hebben gecontroleerd.

Wanneer, in de bij alinea 5 van bovenvermeld artikel 10 bedoelde gemeenten, het gezinshoofd of de getelde het verlangen te kennen geeft zijn telkaart of -kaarten door de teller te laten invullen, moet laatstgenoemde vooraf vragen welke landtaal belanghebbende het meest spreekt. Voor het opmaken van de aangifte dient de teller de zijde van het formulier te gebruiken waarvan de tekst is opgesteld in de landtaal die het meest door de betrokkene gesproken wordt.

ART. 12. — De Minister van Economische Zaken en Middenstand zal, door middel van onderrichtingen, de door de tellers te vervullen plichten regelen.

Behoudens wanneer het de regeling van materiële bijzonderheden van tenuitvoerlegging betreft, is het de gemeentebesturen verboden aan de tellers andere onderrichtingen te geven dan die welke van de Minister van Economische Zaken en Middenstand uitgaan.

ART. 13. — Ieder teller zal een bundel onderrichtingen ontvangen. Op de binnenzijde van de omslag van deze bundel behoort het gemeentebestuur benevens de namen van de provincie, van het arrondissement en van de gemeente, die der straten, pleinen en andere openbare wegen uit de aan de teller toegewezen telkring aan te tekenen, met vermelding van het gehucht, de wijk, enz., waartoe zij behoren en van de nummers die de eigendommen uit die telkring dragen.

Bij elke bundel zal een inventarislijst gaan, ter optekening inzonderheid van de namen en woningen der gezinshoofden en van het aantal en de volgnummers der hun afgegeven telkaarten, alsmede ter optekening van de namen der personen aan wie speciale kaarten worden afgeleverd, van het aantal en de volgnummers hiervan.

HOOFDSTUK III.

Ronddelen, Invullen en Ophalen van de Telkaarten

1. — *Ronddelen van de gezinskaarten (mod. A), de individuele kaarten (mod.* Abis*), de speciale collectieve kaarten (mod. B), de speciale individuele kaarten (mod.* Bbis*) en de woningkaarten (mod. C).*

ART. 14. — Met ingang van 15 December 1947 moet ieder teller zich voorzien van zijn onderrichtingsbundel, zijn hoofdinventarislijst en een voldoend aantal gezinskaarten (mod. A), individuele kaarten (mod. A*bis*), speciale collectieve kaarten (mod. B), speciale individuele kaarten (mod. B*bis*) en woningkaarten (mod. C) achtereenvolgens in elk der genummerde gebouwen uit zijn telkring aanmelden en inlichtingen inwinnen omtrent :

1) het aantal onderscheiden gezinnen die er gewoonlijk verblijf houden;
2) de naam en de voornamen van het hoofd van elk dezer gezinnen;
3) het aantal personen waaruit elk dezer gezinnen is samengesteld;
4) het aantal personen die zonder tot een of andere dezer gezinnen te behoren, momenteel in het gebouw verblijven.

Bestaat er voor de teller enige reden om te denken dat een nog niet genummerd gebouw voor één of meer personen tot gewoon verblijf dient, dan moet hij er zich aanmelden met hetzelfde doel als in de genummerde gebouwen.

Al de telkaarten dienen rondgedeeld te zijn uiterlijk op 31 December 1947.

ART. 15. — De teller behoort in elk gebouw evenveel telkaarten mod. A en mod. C af te geven als er gezinnen wonen. Bij elke gezinskaart dient hij evenveel individuele kaarten mod. A*bis* te voegen als er personen zijn die deel uitmaken van het gezin. In de reizende woningen dient geen woningkaart (mod. C) afgegeven te worden.

Alvorens de teller een gezinskaart afgeeft, moet hij deze op zijn *hoofd-inventarislijst* een volgnummer geven en daarnaast de naam en de voornamen van het gezinshoofd vermelden. Insgelijks dient hij op zijn hoofd-inventarislijst, naast de naam van het gezinshoofd, het aantal bij de gezinskaart gevoegde individuele kaarten op te tekenen.

Het is de teller verboden bij de afgifte der kaarten, er om het even welke aantekening op aan te brengen. Het volgnummer en de gegevens betreffende de identiteit mogen eerst op de kaarten worden opgetekend bij de afhaling ervan.

ART. 16. — In elk gezin moet de teller, voor de personen die er slechts tijdelijk of momenteel blijven, één of meer speciale individuele kaarten (mod. B*bis*) afgeven. Hij moet deze kaarten ter hand stellen aan het gezinshoofd bij wie deze personen zich bevinden.

De teller dient op zijn hoofd-inventarislijst, naast de naam van het gezinshoofd, het aantal speciale individuele kaarten te vermelden die hij hem ter hand heeft gesteld.

Hij dient een speciale collectieve kaart te overhandigen aan de personen die de leiding hebben van de inrichtingen waarvan sprake onder het 3e littera *a*) van artikel 3, alsmede aan de hoofden of bazen der reizende woningen bedoeld onder het 3e littera *b*), alsook in elk gezin van vluchtelingen waarover het 3e littera *c*) van hetzelfde artikel handelt. Bovendien moet hij een speciale individuele kaart afleveren aan elk persoon die zich in deze inrichtingen of reizende woningen bevindt of deel uitmaakt van een gezin van vluchtelingen.

Alvorens de teller een speciale collectieve kaart afgeeft, moet hij deze op zijn hoofd-inventarislijst een volgnummer geven, dat zal ingeschreven worden naast de naam en voornamen van de persoon aan wie de kaart ter hand gesteld wordt.

Eveneens dient hij op zijn hoofd-inventarislijst, naast de naam van ieder persoon aan wie speciale individuele kaarten overhandigd worden, het aantal hiervan aan te duiden.

Het is de teller verboden op de speciale kaarten om het even welke aantekeningen te doen bij de overhandiging van deze formulieren. Het nummer en de gegevens betreffende de identiteit mogen eerst bij de ophaling op de kaarten worden aangebracht.

2. — *Invullen en ophalen van de gezinskaarten (mod. A), de individuele kaarten (mod.* Abis*), de speciale collectieve kaarten (mod. B), de speciale individuele kaarten (mod.* Bbis*) en de woningkaarten (mod. C).*

ART. 17. — De te tellen personen moeten zorgen dat zij tegen 1 Januari 1948 op de hun verstrekte kaarten al de gevraagde gegevens kunnen aantekenen, rekening houdende in hun antwoorden met de door deze kaarten verstrekte aanwijzingen.

De gegevens dienen duidelijk en met zwarte of blauwe inkt ingeschreven en betrekking te hebben op de toestand van 31 December 1947, te middernacht.

De te tellen personen die zich in de onmogelijkheid mochten bevinden hun kaarten geheel of gedeeltelijk in te vullen of mochten verkiezen hun aangifte te laten doen door de teller, behoren zich tot zijn beschikking te houden en hem, bij het ophalen van deze kaarten, al de nodige inlichtingen te verstrekken om ze in te vullen, de leemten ervan bij te werken en al de door de omstandigheden gevergde wijzigingen aan te brengen, inzonderheid diegene die mochten voortvloeien uit de aanwezigheid, in de nacht van 31 December 1947 op 1 Januari 1948, van niet tot het gezin behorende personen.

ART. 18. — De op de gezinskaarten en op de woningkaarten aangetekende gegevens moeten door het gezinshoofd ondertekend worden; die van de speciale collectieve kaarten moeten, naar het geval, ondertekend worden door de persoon die de leiding heeft van de inrichting of van de reizende woning, of door het hoofd van het gezin der vluchtelingen.

Wat de individuele kaarten en de speciale individuele kaarten betreft, deze dienen ondertekend te worden door de personen zelf op wie zij betrekking hebben, indien deze laatsten geboren zijn vóór 1 Januari 1932, door de gezinshoofden of de inrichtingshoofden voor de kinderen geboren op 1 Januari 1932 of later.

Wanneer een persoon, die ertoe gehouden is zijn kaart te ondertekenen zich om reden van afwezigheid of uit welke andere oorzaak ook, volstrekt in de onmogelijkheid bevindt zulks te doen, moet de telkaart ondertekend worden door het gezinshoofd en door de teller. Wanneer het gezinshoofd zelf in de onmogelijkheid verkeert de kaarten te ondertekenen, dan worden deze ondertekend door de teller en door een getuige uit het gezin of uit de gebuurte, die het gezinshoofd of zijn echtgeno(o)t(e) zo mogelijk zelf zal aanwijzen. De teller moet onder zijn handtekening beknopt de reden vermelden waarom de kaart niet door de inwoner en eventueel door het gezinshoofd werd ondertekend; hij behoort zijn handtekening te laten voorafgaan door de melding : « De teller ». De handtekening van de getuige moet voorafgegaan worden door de melding: « De getuige ».

Geldt het een ongeletterde, dan wordt zijn handtekening vervangen door een kruisje; onder dit kruisje schrijft de teller dan de melding « Ongeletterde ». De telkaart moet ondertekend worden door de teller en een getuige uit het gezin of uit de gebuurte, die de aangever zelf zal aanwijzen. De teller behoort zijn handtekening te laten voorafgaan door de melding « De teller ». De handtekening van de getuige moet voorafgegaan worden door de melding : « De getuige ».

Wat de geheimhouding van de individuele inlichtingen betreft, zijn de getuigen gehouden door de schikking vervat in artikel 34 van onderhavig Besluit.

ART. 19. — Van 1 Januari 1948 af, zullen de tellers aanvangen met het ophalen en het nazien van de telkaarten.

ART. 20. — Bij het ophalen van de telkaarten moet de teller nagaan of al de aanduidingen er behoorlijk op aangebracht zijn en, zo nodig, moet hij deze aanduidingen doen aanvullen en ze eventueel doen verbeteren. Hij dient na te gaan of voor al de op een gezinskaart aangetekende personen een individuele kaart werd ingevuld. Zo eveneens zal hij er zich van vergewissen dat er voor ieder niet tot het gezin behorend persoon, die de nacht van 31 December 1947 op 1 Januari 1948 in de door het gezin betrokken vertrekken heeft doorgebracht, zomede voor ieder persoon ingeschreven op de speciale collectieve kaart, een speciale individuele kaart werd ingevuld.

Wat betreft de antwoorden op de vragen omtrent de gesproken landtalen, zal geen enkele doorhaling of verbetering toegelaten worden zo zij niet speciaal goedgekeurd is, naar het geval, door de ondertekenaar van de telkaart, of door de teller en een getuige, of door de ongeletterde aangever, de teller en een getuige, overeenkomstig de ondertekeningsvereisten bepaald bij artikel 18.

De teller moet op de gezinskaart het volgnummer overschrijven dat hij bij de uitreiking ervan aan bedoelde telkaart op de hoofd-inventarislijst gegeven heeft; dit volgnummer moet overgeschreven worden op de individuele kaarten en op de overeenkomstige woningkaart.

Voor de speciale kaarten zal op dezelfde wijze worden te werk gegaan.

De teller behoort op zijn hoofd-inventarislijst, naast de naam van het gezinshoofd, het aantal personen te vermelden, die op de gezinskaart geteld zijn. Evenzo, behoort hij, naast de naam van de persoon die de leiding heeft van de inrichting of van de reizende woning, die het voorwerp heeft uitgemaakt van een speciale collectieve kaart het aantal personen aan te duiden, die op deze kaart geteld zijn.

Geldt het de gezinskaart van een kloostergemeente, afgegeven hetzij in het kloosterhuis, hetzij in het huis waar sommige leden dezer gemeente vast gedetacheerd zijn, dan *zal de teller gehouden zijn* naast het volgnummer op de hoofd-inventarislijst en boven aan de telkaart het woord « *kloostergemeente* » op te tekenen, doch gevolgd, boven aan de telkaart, door de *naam* dezer kloostergemeente en door de aanduiding van haar *doel*.

ART. 21. — Bij dit bezoek dient de teller de aandacht der getelde personen heel bijzonder te vestigen op de noodzakelijkheid hem de tot het gezin behorende personen op te geven die in de nacht van 31 December 1947 op 1 Januari 1948 afwezig waren, alsmede de personen die, zonder tot het gezin te behoren, die nacht in de door het gezin betrokken vertrekken mochten doorgebracht hebben.

ART. 22. — Mochten er telkaarten zijn die, tengevolge van de afwezigheid van sommige personen of omdat het de getelden onmogelijk is al de gevraagde gegevens te verstrekken, geheel of gedeeltelijk niet konden ingevuld worden, dan moet de teller, behalve wanneer het de vragen nopens de talen betreft, de leemten trachten aan te vullen door navraag, hetzij bij het gemeentebestuur, hetzij bij de geburen of anderszins.

Geldt het een speciale, collectieve of individuele kaart, dan moet hij trachten ten minste de naam, het geslacht en het gewoon verblijf van elke getelde te vermelden.

ART. 23. — Mocht elke inlichting betreffende sommige op de hoofd-inventarislijst vermelde telkaarten ontbreken, dan moet de teller deze aan het gemeentebestuur overhandigen en er de lijst bijvoegen van de vermoedelijk bewoonde gebouwen, waar hij bij zijn achtereenvolgende bezoeken niemand thuis heeft gevonden. Het gemeentebestuur behoort dan te trachten de gegevens in te winnen die de teller niet heeft kunnen bekomen.

3. — *Invullen van de gebouwkaarten.*

ART. 24. — Na de gezinskaarten, de individuele kaarten, de speciale individuele en collectieve kaarten en de woningkaarten te hebben opgehaald, dient de teller zelf een gebouwtelkaart mod. C*bis* in te vullen, door te dien einde bij de inwoners alle nuttige inlichtingen in te winnen. Hij behoort op dezelfde manier te handelen voor de onbewoonde gebouwen uit zijn telkring, zelfs voor die welke in aanbouw, in wederopbouw of in afbraak zijn en die welke geheel of gedeeltelijk vernield zijn en waaraan niet gewerkt wordt. Wanneer in een gebouw een woning leeg staat moet de teller bij de eigenaar, de onderverhuurder, of, indien deze niet aanwezig zijn, bij om het even welke bewoner de inlichtingen inwinnen die vereist zijn voor het invullen van een woningtelkaart mod. C. Op deze telkaart moet de melding « onbewoond » aangetekend worden.

Aan de gebouwkaart mod. C*bis* dient een volgnummer gegeven, dat op de hoofd-inventarislijst moet aangeduid worden naast het nummer van het gebouw waarop de kaart betrekking heeft.

4. — *Ronddeling van de telkaarten voor nijverheidsinrichting (mod. D), voor alleenstaand handarbeider (mod. D*bis*), voor handelsinrichting (mod. E) en voor alleenstaand handelaar (mod. E*bis*).*

ART. 25. — Bij het ophalen van de individuele telkaarten mod. A*bis* stipt de teller door een onderscheidingsteken al de opgegeven beroepen aan, zo hoofd- als bijberoepen, die een nijverheids- of handelskarakter vertonen, met aanduiding of de belanghebbende zich als inrichtingshoofd, patroon, ondernemingshoofd, bedrijfshoofd of thuiswerker heeft aangegeven.

Door de op de individuele telkaart (mod. A*bis*) aangebrachte aanduidingen ziet hij of de getelden die verklaard hebben baas, inrichtingshoofd, ondernemingshoofd, bedrijfshoofd of huisarbeider te zijn, al of niet bezoldigd personeel te werk stellen. Zo ja, overhandigt hij hun naar het geval en de behoeften, hetzij één, hetzij meerdere telkaarten voor nijverheidsinrichting (mod. D) of handelsinrichting (mod. E). Zo neen, bezorgt hij een telkaart voor alleenstaand handarbeider (mod. D*bis*) aan elke baas uit de nijverheid en een telkaart voor alleenstaand handelaar (mod. E*bis*) aan elke baas uit de handel.

De huisarbeider, die niet minstens één bezoldigd persoon te werk stelt, moet geen telkaarten van die aard ontvangen.

Er moet voor elke nijverheidsinrichting of -afdeling bestuurd door de belanghebbende een telkaart voor nijverheidsinrichting (mod. D) of voor alleenstaand handarbeider (mod. D*bis*) worden ingevuld; voor elke handelsinrichting dient een telkaart voor handelsinrichting (mod. E) of voor alleenstaand handelaar (mod. E*bis*) afgegeven.

Op elk der telkaarten, waarvan sprake in voornoemde alinea's, dient de teller de naam, de voornamen, het geslacht, de nationaliteit, het hoofdberoep en de eventuele bijberoepen der getelden voor wie deze kaarten bestemd zijn te vermelden.

In de gemeenten die, ingevolge de wet van 28 Juni 1932 deel uitmaken van de Brusselse agglomeratie, alsmede in de gemeenten waar in 1930 minstens 30 % der inwoners geteld werden die uitsluitend of meest een andere landtaal spraken dan die der streek, dienen deze aanduidingen gesteld in de door de getelde verkozen landtaal.

ART. 26. — Zodra hij de nodige telkaarten overhandigd heeft, tekent de teller op zijn aanvullende inventarislijst, in de kolom *ad hoc* en naast de naam van het betrokken gezinshoofd, het aantal afgegeven telkaarten van elke soort op.

ART. 27. — De telkaarten voor nijverheidsinrichting en voor handelsinrichting moeten *uiterlijk tegen 15 Januari 1948* aan de belanghebbenden bezorgd worden.

ART. 28. — De gezinskaarten, de individuele kaarten, de speciale individuele en collectieve kaarten, de woningkaarten en de kaarten voor gebouwen moeten behoorlijk ingevuld, door de tellers *uiterlijk tegen 16 Januari 1948*, vergezeld van een in drievoud opgemaakte verklaring, waarvan het model bij de ministeriële onderrichtingen zal worden bepaald, aan de gemeentebesturen overgemaakt worden; hun hoofd-inventarislijst dient daaraan toegevoegd.

5. — *Ophaling van de telkaarten voor nijverheidsinrichtingen (mod. D), voor alleenstaand handarbeider (mod. D*bis*), voor handelsinrichtingen (mod. E) en voor alleenstaand handelaar (mod. E*bis*).*

ART. 29. — Volgens de aanwijzingen vervat in de aanvullende inventarislijst, moeten de tellers zich met ingang van 25 Januari 1948 ter woning der gezinshoofden aanmelden om de, overeenkomstig artikel 25, rondgedeelde telkaarten in te zamelen. Het ophalen van de kaarten dient *uiterlijk tegen 31 Januari 1948 beëindigd te zijn.*

ART. 30. — Mochten er telkaarten zijn die, ten gevolge van de afwezigheid van sommige personen of omdat het de getelden onmogelijk is al de vereiste gegevens te verstrekken, geheel of gedeeltelijk niet konden ingevuld worden, dan moet de teller trachten de leemten bij te werken door navraag, hetzij bij het gemeentebestuur, hetzij bij de geburen of anderszins.

ART. 31. — *Uiterlijk tegen 5 Februari 1948* moeten de tellers al de bij artikel 25 voorgeschreven telkaarten die door hen ingezameld werden, aan de gemeenteoverheid afgeven, vergezeld van een in drievoud opgemaakte verklaring, waarvan het model bij de ministeriële onderrichtingen zal bepaald worden; hun aanvullende inventarislijst dient daaraan toegevoegd.

6. — *Verificatie door de gemeentebesturen.*

ART. 32. — Het gemeentebestuur moet de telkaarten aan een zorgvuldige verificatie onderwerpen. Het zal de fouten verbeteren, die het in de verklaringen der getelden mocht vinden, behoudens wat betreft de aangiften in zake de gesproken talen. Deze verbeteringen aangebracht na informatie bij de getelden, moeten in rode inkt op de telkaarten aangebracht worden.

De Minister van Economische Zaken en Middenstand zal door middel van onderrichtingen de door de gemeentebesturen te vervullen plichten regelen, inzonderheid wat het controleren en het rangschikken van de telkaarten betreft.

ART. 33. — De gemeentebesturen dienen al de bescheiden, de gezinskaarten uitgezonderd, te zenden aan het Nationaal Instituut voor de Statistiek te Brussel, voor de niet-ontvoogde gemeenten uiterlijk tegen 29 Februari 1948 en voor de overige gemeenten tegen 31 Maart 1948. Op behoorlijk gerechtvaardigd verzoek aan de Minister van Economische Zaken en Middenstand kunnen langere termijnen toegestaan worden.

HOOFDSTUK IV.

Strafbepalingen

ART. 34. — De getelden die elk der bij de telkaarten gevraagde inlichtingen niet nauwkeurig en volledig mochten verstrekken, zijn strafbaar met de straffen voorzien bij artikel 5 der Wet van 2 Juli 1856, bij de artikelen 4 en 5 der wet van 14 December 1940 of bij artikel 3 der Wet van 18 December 1936, volgens het geval.

ART. 35. — Het is aan de met het inwinnen van de gegevens of met de medewerking aan de statistische verrichtingen belaste ambtenaren, tellers, getuigen en lasthebbers uitdrukkelijk verboden de inlichtingen, die hun uit hoofde van hun opdracht of tussenkomst ter kennis mochten gebracht worden, ruchtbaar te maken. Krachtens artikel 4 der Wet van 18 December 1936 is artikel 458 uit het Strafwetboek, onverminderd de eventuele disciplinaire bestraffingen, toepasselijk op diegene, die deze bepaling mochten overtreden.

HOOFDSTUK V.

Uitzonderingsbepalingen

ART. 36. — De vorenstaande bepalingen zijn niet toepasselijk op de in België gevestigde buitenlandse diplomatieke agenten en andere vreemdelingen gelijkgesteld met de buitenlandse diplomaten, op de leden hunner familie of op de buitenlandse dienstboden die bij hen inwonen, op de leden der geallieerde strijdkrachten, alsmede op de krijgsgevangenen die zich in België bevinden.

Derhalve behoren de tellers hun geen telkaart te bezorgen. De telling van de personen die bij een buitenlandse diplomatieke agent inwonen, doch het exterritorialiteitsrecht niet genieten, alsmede deze van de bevoorrechte vreemdelingen waarvan sprake in het Ministerieel Besluit van 29 Juli 1938, en aan wie een speciaal verblijfbewijs werd afgeleverd, zal rechtstreeks door de zorgen der Regeering geschieden.

ART. 37. — De Belgische diplomatieke agenten, de consulaire agenten van beroep en de kanselarijagenten van beroep, van Belgische nationaliteit, in functie in het buitenland, alsmede hun familieleden die bij hen inwonen, worden beschouwd als hebbende hun gewone verblijfplaats in België behouden. Zij worden rechtstreeks door de zorgen der Regeering geteld.

HOOFDSTUK VI.

Administratieve inrichting

ART. 38. — De telling zal uitgevoerd worden door de Minister van Economische Zaken en Middenstand, met de medewerking van de gemeentebesturen.

ART. 39. — In iedere gemeente die ingevolge de wet van 28 Juni 1932, deel uitmaakt van de Brusselse agglomeratie en in iedere gemeente waar er op 31 December 1930 ten minste 20 % der inwoners geteld werden die uitsluitend of het meest een andere landtaal spreken dan die van de gemeente, wordt een Commissie ingesteld om in eerste instantie uitspraak te doen over de geschillen in zake taaltelling.

Een dergelijke Commissie zal eveneens ingesteld worden in de gemeenten waar de telling van 31 December 1947 zal uitgewezen hebben dat minstens 20 % der inwoners uitsluitend of het meest een andere landtaal spreken dan die van de gemeente.

De Minister van Economische Zaken en Middenstand zal de belanghebbende gemeentebesturen hiervan kennis geven naarmate de vordering der bewerkingsverrichtingen. Hij zal de duur van de werkzaamheden dezer Commissie vaststellen.

ART. 40. — De samenstelling dezer Commissies, de wijze van benoemen en de voorwaarden tot verkiesbaarheid van hun leden, de bevoegdheid dezer organismen, de modaliteiten van hun procedure van onderzoek en de voorwaarden van hun werkzaamheid in het algemeen zullen bij Besluit van de Regent worden vastgesteld.

ART. 41. — Een tijdelijke centrale dienst ressorterende onder het Nationaal Instituut voor de Statistiek wordt ingesteld bij het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, met het oog op de herziening der bescheiden, de bewerking en de publicatie van de uitkomsten.

ART. 42. — De Minister van Economische Zaken en Middenstand zal ambtenaren aanstellen die ermede belast zijn zich te vergewissen van de goede gang der verrichtingen, het College van Burgemeester en schepenen bij te staan in de uitvoering van zijn opdracht, de verstrekte inlichtingen te controleren en te verbeteren en eventueel, overeenkomstig de artikelen 5 der Wet van 14 December 1910 en 3, § 2, der Wet van 18 December 1936, op kosten van de overtreders de gegevens in te winnen, die deze laatsten mochten geweigerd hebben te verstrekken.

In de bij hiervoren vermeld artikel 39 bedoelde gemeenten moet elke wijziging aan de aangiften in zake taalgebruik, die de controleurs, waarvan sprake in alinea 1 hierboven, mochten aan te brengen hebben, onderworpen worden aan het advies van de Commissie belast met het toezicht op de uitvoering van de taaltelling

ART. 43. — De Minister van Economische Zaken en Middenstand zal conferenties inrichten waarop de procedure der telling omstandig zal uitgelegd en toegelicht worden; de gemeentebesturen dienen een afgevaardigde naar deze conferenties te sturen.

ART. 44. — De Minister van Economische Zaken en Middenstand zal, door middel van ministeriële onderrichtingen, het model en de inhoud van de verschillende telkaarten, waarvan hierboven sprake, vaststellen.

Al de door de gemeenten benodigde tellingsdrukwerken worden op Staatskosten geleverd.

ART. 45. — Er zullen aan de gemeentebesturen vergoedingen worden verleend ter bezoldiging van de tellers en eventueel van de beambten die zij met de controle van de tellingsstukken belast hebben.

De modaliteiten en het bedrag dezer vergoedingen zullen bij Besluit van de Regent worden vastgesteld.

ART. 46. — De Minister van Economische Zaken en Middenstand is belast met de uitvoering van dit Besluit.

Gegeven te Brussel, de 22 November 1947.

KAREL.

Vanwege de Regent :

De Minister van Economische Zaken en Middenstand,
J. DUVIEUSART.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
P. VERMEYLEN.

ONDERRICHTINGEN aan de Provinciegouverneurs, Arrondissementscommissarissen en Gemeentebesturen, betreffende de algemene volks-, handels- en nijverheidstelling op 31 December 1947.

HOOFDSTUK I

Voorbereiding van de telling en aanstelling van de tellers

A. — *Voorbereiding van de telling.*

1. In de allereerste plaats dienen de gemeentebesturen grondig kennis te nemen van het Organiek Besluit van de onderrichtingen (zowel van diegene welke bestemd zijn voor de tellers als van deze welke in het bijzonder voor hen bestemd zijn), alsmede van de omzendbrieven welke eventueel later zouden verschijnen en betrekking hebben op de telling.

2. De gemeenteoverheid behoort, bij toepassing van artikel 9 van het Organiek Besluit, in November 1947 de nummering der huizen en andere gebouwen te doen nazien en deze, zo nodig te doen verbeteren en aanvullen.

3. Zij dient tijdig al de vereiste schikkingen te treffen met het oog op een volmaakte organisatie en een snelle uitvoering van de telling op het grondgebied van de gemeente, en ook met het oog op de onmiddellijke aanwending van de uitkomsten voor de verbetering en het bijwerken van de bevolkingsregisters.

4. De gemeentebesturen moeten te telling door alle gewenste middelen van publiciteit ter kennis brengen van de bevolking en inzonderheid door het uithangen vóór 15 December 1947 van aanplakbiljetten welke door het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand zullen geleverd worden.

B. — *Aanstelling van de tellers.*

5. De gemeentebesturen zullen binnen de reglementaire termijnen de tellers aanstellen.

6. De aanstelling van de tellers en gebeurlijk hun plaatsvervanging, in de loop van de verrichtingen, worden geregeld bij artikel 10 van het Besluit van de Regent.

Wat de keuze van de tellers betreft, gelieve men de hiernavolgende opmerkingen in acht te nemen :

De aanwerving van deze tellers moet met tact en doorzicht geschieden : van hen hangt immers gedeeltelijk de goede uitslag van de verrichtingen af.

Aangezien zij geroepen zijn om de huisgezinnen te bezoeken, dienen zij alle waarborgen te bieden op gebied van zedelijkheid, bescheidenheid en tact. Daar ze anderdeels gelast zijn de besluiten en onderrichtingen toe te passen en desvoorkomend de tekst ervan uit te leggen, is het wenselijk dat ze een graad van verstand en onderricht bezitten welke beantwoordt aan de gewichtigheid van de hun opgedragen taak.

7. De voornaamste opdracht van de tellers bestaat in het ronddelen en, in vóorkomend geval, in het invullen van de kaarten voorzien bij de artikelen 3 en 8 van het Organiek Besluit van de Regent, alsmede in het ophalen van de kaarten aan huis, na de verstrekte antwoorden zorgvuldig in al hun bijzonderheden te hebben nagezien en, zo nodig, na ze te hebben doen verbeteren of aanvullen.

Uit het voorgaande blijkt dat de gemeentebedienden en de politieambtenaren het best geschikt zijn om het ambt van teller te bekleden. Zij zijn overigens de enigen die volkomen bekend zijn met de bevolking en de samenstelling van de gezinnen en belast zijn met de toepassing van de onderrichtingen in zake het houden van de bevolkingsregisters.

Het zou dus wenselijk zijn dat de keus der Schepencolleges bij voorkeur op personen van deze categorie zou vallen.

8. In uitvoering van artikel 10, vijfde alinea van het Besluit van de Regent dd. 22 November 1947, moeten de gemeentebesturen noodzakelijk de candidaten kiezen die de officiële taal van de plaats machtig zijn; de gemeentebesturen der gemeenten welke de Brusselse agglomeratie uitmaken blijkens de Wet van 28 Juni 1932 en van de gemeenten waar, op grond van de telling van 1930. 30 % van de inwoners verklaard hebben, alleen of het meest een andere landtaal te spreken dan de officiële taal van de gemeente, behoren candidaten te kiezen die bovendien die andere landtaal machtig zijn.

9. Indien op 5 December 1947 niet voldaan werd aan de voorschriften van het Besluit van de Regent, wat de voor de aanstelling van de tellers vastgestelde termijn betreft, zal de Gouverneur de rechtspleging beginnen om aan het in gebreke blijven der plaatselijke overheid een einde te maken.

De eerste verrichtingen van de telling moeten inderdaad uiterlijk op 15 December 1947 aanvangen.

10. Aan iedere teller dient een telkring toegewezen welke niet meer dan 1,500 zielen mag bevatten. Dit is een niet te overschrijden maximum.

11. De tellers zullen een aanstellingsbrief ontvangen.

12. Zodra de tellers zullen aangeduid zijn, zal het gemeentebestuur hun een onderrichtingsboekje bezorgen, na op de eerste bladzijden de naam van de teller en zijn volledig adres te hebben vermeld en nauwkeurig de telkring te hebben afgebakend welke hem is toegewezen (gehuchten of secties, straten, wegen, pleinen en andere openbare wegen; nummers van de gebouwen gelegen in de telkring; het eerste en het laatste nummer).

13. Het gemeentebestuur zal de tellers verzoeken, alvorens met de verrichtingen te beginnen, zich te wijden aan een uiterst nauwkeurige studie van de besluiten, onderrichtingen en telkaarten waarvan het hun, tegelijk met de nodige drukwerken, enkele exemplaren zal bezorgen; het zal hen voorlichten omtrent de verscheidene prestaties die zij te vervullen hebben, hun al de vereiste uitleg verschaffen en hun een volledige bijstand verlenen in het vervullen van hun opdracht.

Het dient hen bovendien aan te zetten de voordrachten bij te wonen welke zullen ingericht worden door het Nationaal Instituut voor de Statistiek.

HOOFDSTUK II

Algemene volkstelling

A. — *Doel en omvang.*

14. De algemene volkstelling heeft tot doel :

1) het opnemen op 31 December 1947 van het aantal personen die de *bevolking van gewoon verblijf* (gezegd *werkelijke bevolking)* en de *aanwezige bevolking* (gezegd *feitelijke bevolking)* uitmaken alsmede van hun afstamming, hun stand in het gezin waartoe ze behoren, hun geslacht, hun leeftijd, hun burgerlijke staat, hun geboorteplaats, hun nationaliteitsland, de landtalen die ze spreken, hun graad van onderricht, hun beroepen, ambten of betrekkingen, de samenstelling van de families, het aantal en de samenstelling der gezinnen welke deze personen vormen;

2. het opnemen van statistische gegevens betreffende de woningen;

3) het opnemen van de gebouwen en de kenmerken ervan.

15. De telling wordt gehouden in alle gemeenten van het Rijk door de Minister van Economische Zaken en Middenstand met medewerking van de gemeentebesturen.

16. De buitenlandse diplomatieke agenten die in België verblijven, alsmede hun familieleden en de buitenlandse dienstboden die bij hen inwonen, moeten niet geteld worden. Bijgevolg zullen de tellers hun geen enkele telkaart overhandigen. Hetzelfde geldt voor de leden der geallieerde strijdkrachten die zich in België bevinden en hun gewoon verblijf niet hebben in het land, alsmede voor de krijgsgevangenen.

De telling van de personen die, inwonend bij een buitenlandse diplomatieke agent, het exterritorialiteitsrecht niet genieten, alsmede van de bevoorrechte vreemdelingen waarvan sprake in het Ministerieel Besluit dd. 29 Juli 1938 en aan wie een bijzondere verblijfsvergunning werd uitgereikt, zal rechtstreeks door de Regeering geschieden.

Onder diplomatieke agenten verstaat men de Ambassadeurs, de Buitengewone Gezanten en gevolmachtigde Ministers, de Ministers-Residenten, de zaakgelastigden. Bij uitbreiding is de fictie der exterritorialiteit toepasselijk op de raden, secretarissen, ambassade- en gezantschapsattaché's, handelsattaché's, militaire attaché's, luchtvaartattaché's, marine-attaché's, alsmede op het kanselarijpersoneel, onverschillig of ze al dan niet het ambassade- of het gezantschapshotel bewonen. Dit voorrecht strekt zich ook uit tot de familieleden en tot de vreemde dienstboden van de diplomaat indien zij bij hem inwonen.

Onder de met de diplomatieke agenten gelijkgestelde personen dient men namelijk te verstaan de vertegenwoordigers der vreemde regeringen bij het Intergeallieerd Agentschap voor Herstelbetalingen, de hoge functionarissen van dit agentschap en eventueel de vertegenwoordigers der vreemde regeringen bij organismen der Verenigde Volken of bij instellingen die er van afhangen.

De lijst van de buitenlandse diplomaten zomede van de bevoorrechte vreemdelingen zal ten gepaste tijde door het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand aan de betrokken gemeentebesturen bekendgemaakt worden.

De gemeentebesturen dienen de tellers een lijst te bezorgen van de door deze personen alsmede door de leden van de Geallieerde Strijdkrachten betrokken woningen.

17. De diplomatieke agenten, de consulaire agenten van beroep en de kanselarijagenten van beroep, van Belgische nationaliteit, in functie in het buitenland, evenals hun familieleden die bij hen inwonen, worden beschouwd als hebbende hun gewone verblijfplaats in België behouden. Bevinden zich in hetzelfde geval de gedetacheerde agenten en het dienstpersoneel van Belgische nationaliteit (deurwachters, boden, portiers, enz.) in functie in een Belgische diplomatieke of consulaire post in het buitenland.

Deze agenten zullen rechtstreeks door de Regeering geteld worden (artikel 37 van het Organiek Besluit). De telkaarten welke op hen betrekking hebben, zullen door het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand aan de gemeenten overgemaakt worden.

B. — *Gebruikte formulieren en bestemming der formulieren.*

18. Artikel 3 van het Besluit van de Regent schrijft voor dat de telling zal uigevoerd worden door middel van :

1. *Gezinskaarten* (model A), bestemd om de al dan niet aanwezige personen die op 31 December 1947 één en hetzelfde gezin uitmaken te vermelden;

2. *Individuele kaarten* (model A*bis*), bestemd om al de personen die ingeschreven zijn op een gezinskaart model A op te nemen. De telkaarten model A en model A*bis* dienen enkel om de werkelijke bevolking vast te stellen;

3. *Speciale collectieve kaarten* (model B), bestemd voor de telling :

a) van de personen die, tijdelijk of momenteel afwezig zijnde uit hun gewone verblijfplaats, zich op 31 December 1947 bevinden in de pensionaten en onderwijsinrichtingen van alle aard, in de hospitalen en andere publieke of private inrichtingen bestemd voor het opnemen van zieken, in de gestichten, koloniën en in de verplegingsgestichten voor krankzinnigen, in de tuchthuizen, inrichtingen van sociaal verweer, interneringscentra, bedelaarsgestichten, toevluchtshuizen en Rijksopvoedingsgestichten, in de kazernen wat de miliciens onder de wapens betreft, met uitzondering van de vrijwilligers en diensthernemers van alle aard, in de hotels, herbergen met nachtverblijf, logementhuizen, familiepensions en nachtasylen;

b) van de personen die zich op dezelfde datum in een reizende woning bevinden (schip of boot, kermiskraam of rondreizende woonwagen, enz.), tenzij deze personen moeten geteld worden op een gezinskaart (model A) in de gemeente *zelf*,

wanneer deze laatste de zetel van hun gewoon verblijf of hun gemeente van herkomst is;

c) van de personen die, ten gevolge van oorlogsomstandigheden, de gemeente waar zij hun gewoon verblijf hielden hebben moeten verlaten en die het inzicht niet hebben te kennen gegeven hun gewoon verblijf te vestigen in de gemeente waar zij een toevlucht hebben gezocht.

4. *Speciale individuele kaarten* (model B*bis*), bestemd om al de personen op te nemen die zich op 31 December 1947 buiten hun gewone verblijfplaats bevinden, zelfs indien zij ingeschreven zijn op de speciale collectieve kaart model B. Deze speciale individuele telkaarten dienen gebeurlijk tot aanvulling en controle van de telkaarten model A en model A*bis*, en, samen met deze laatste tot vaststelling van de feitelijke bevolking;

5. *Woningkaarten* (model C), bestemd om de woningen op te nemen met uitzondering van de reizende woningen;

6. *Gebouwkaarten* (model C*bis*), bestemd voor de telling van de huizen en andere gebouwen (met uitzondering van de rondreizende woningen).

19. Zoals hierboven uiteengezet werd zijn de speciale individuele en collectieve kaarten, samen met de gezinskaarten, bestemd om de feitelijke bevolking vast te stellen. Ze dienen, in voorkomend geval, om de gezinskaarten te controleren en aan te vullen.

De noodzakelijkheid van de controle zal men begrijpen als men bedenkt dat de gezinskaart (model A) en de individuele kaart (model A*bis*) soms ingevuld worden tijdens de afwezigheid van personen die tijdelijk verwijderd zijn uit het huis waar zij gewoonlijk verblijven en dat bedoelde kaarten onjuiste gegevens of leemten kunnen bevatten, die met behulp van de speciale kaart zullen verbeterd of aangevuld worden.

Anderdeels, ingeval elke gezinskaart ontbreekt, — wanneer personen die (hoewel ze de zetel van hun gewoon verblijf in de gemeente behouden hebben), op het ogenblik der telling *afwezig* waren en aldus ontsnapten aan de onderzoekingen van de tellers, — zal de speciale telkaart dienen om deze leemte aan te vullen en om de gezinskaart en de individuele kaarten op te maken; het gemeentebestuur waaraan deze speciale telkaart gezonden wordt zal aldus verwittigd worden dat deze personen moeten meegeteld onder de werkelijke bevolking van de gemeente en dat ze op de daartoe bestemde kaart moeten opgetekend worden.

20. Artikel 4 van het Besluit van de Regent bepaalt dat de *gezinskaart* (model A) iedere Belg of vreemdeling dient te vermelden die zijn *gewone verblijfplaats* heeft in België, *onverschillig of hij al dan niet aanwezig is* op het ogenblik der telling, en voegt er aan toe dat, zo op hetzelfde tijdstip een hunner zich *tijdelijk* of *momenteel* in een ander huis dan dat van zijn gewoon verblijf bevindt, de hem betreffende inlichtingen *bovendien moeten opgetekend worden*, daar *waar hij zich bevindt, op een speciale individuele kaart* (model B*bis*) en gebeurlijk op een *speciale collectieve kaart* (model B) in de onder 3° van nr 18 hierboven voorziene gevallen.

Op de *gezinskaart* (model A) zal men dus de leden van het gezin optekenen die er aanwezig zijn en diegenen die er tijdelijk afwezig zijn op het ogenblik van de telling.

De niet tot het gezin behorende personen die er momenteel aanwezig zijn op het ogenblik van de telling zullen niet op de *kaart van dit gezin* (model A), doch op een *speciale individuele kaart* (model B*bis*) en gebeurlijk op *een speciale collectieve kaart* (model B) ingeschreven worden.

Eénzelfde persoon mag niet tegelijkertijd op twee gezinskaarten of op twee speciale individuele of collectieve kaarten ingeschreven worden.

C. — *Bepalingen.*

Gewone verblijfplaats, gezin, tijdelijke aanwezigheid

21. Het Organiek Besluit van de Regent geeft de bepaling van de begrippen : « gewone verblijfplaats », « gezin », alsmede de « tijdelijke of momentele aanwezigheid ».

Volgende beginselen moeten te dien opzichte in aanmerking genomen worden :

a) **Gewone verblijfplaats.**

22. De gewone verblijfplaats is de plaats waar het gezin zich verenigt wanneer dit uit meerdere personen bestaat, of de plaats waar één persoon, die op zijn eigen een gezin vormt, alleen leeft (artikel 4 van het Besluit van de Regent, § 4). De gewone verblijfplaats is een feitelijke kwestie. De zetel ervan wordt vastgesteld door van het werkelijk verblijf in aanmerking te nemen : de wezenlijke en bestendige verblijfplaats, het verenigingscentrum van het gezin dat zowel kan bestaan uit één enkele persoon die alleen leeft als uit twee of meerdere personen die samenleven.

Krachtens het Besluit van de Regent dd. 22 November 1947, artikel 4, § 1, dient iedere Belg of vreemdeling die zijn gewone verblijfplaats in België heeft, hetzij hij op 31 December 1947 aanwezig is of niet, op een gezinskaart en op een individuele telkaart ingeschreven te worden.

Het schepencollege behoort gans in het bijzonder na te gaan of *alle* personen, die gewoonlijk in de gemeente verblijven, wel degelijk op de gezinskaarten en op de hen betreffende individuele telkaarten werden ingeschreven.

In de meeste gevallen zijn deze personen in de bevolkingsregisters of in het vreemdelingenregister ingeschreven. Het kan echter gebeuren dat, op het ogenblik van de telling, personen die aan de tot het gewoon verblijf vereiste voorwaarden voldoen, noch in het een noch in het ander register zijn ingeschreven, hetzij zij verzuimd hebben zich te schikken naar de onderrichtingen over het houden van deze registers, hetzij de bepaling van de zetel van hun verblijf aanleiding heeft gegeven tot een nog niet beëindigd administratief onderzoek, hetzij zij nog niet zijn kunnen ingeschreven worden omdat de nodige stukken niet bij het gemeentebestuur zijn toegekomen.

Deze personen dienen niettemin ingeschreven te worden op een gezinskaart en op een individuele kaart in de gemeente waar ze zich bevinden op het tijdstip van de telling, van het ogenblik af dat ze er wonen, er hun gezin hebben, en hun verblijf aldaar als wezenlijk en vast kan beschouwd worden.

Bijgevolg behoren alle vreemdelingen, houders, hetzij van een identiteitskaart voor vreemdelingen, hetzij van een bewijs van inschrijving, hetzij van het voorlopig verblijfbewijs model C, geteld te worden op gezinskaarten en op individuele kaarten.

Zijn in deze categorie niet begrepen, de vreemdelingen die op zakenreis zijn, voor zover hun verblijf in België niet langer duurt dan 15 achtereenvolgende dagen, noch degenen die naar België komen met een grenskaart. Deze vreemdelingen die, luidens het Besluit van het Ministerie van Justitie dd. 25 Maart 1941, niet hoeven ingeschreven in het vreemdelingenregister, moeten geteld worden op een speciale individuele telkaart (model B*bis*) en gebeurlijk op een speciale collectieve telkaart (model B). Wat betreft de leden van de buitenlandse diplomatieke zendingen en hun familieleden, de leden van de Geallieerde Strijdkrachten en de krijgsgevangenen, deze moeten op geen enkele telkaart ingeschreven worden, overeenkomstig nr 16 van onderhavige omzendbrief.

23. Het is bij toepassing van deze beginselen dat de oude lieden en de ongeneesbaren, opgenomen in gestichten, de vondelingen, de vrijwilligers (zie ook nr 39) beschouwd worden als hebbende hun gewoon verblijf op de plaats waar ze op de datum van de telling verblijven.

24. De **tijdelijke afwezigheid** maakt geen einde aan het gewoon verblijf : zo worden de hierna onder nr 34 opgesomde personen over het algemeen beschouwd als zijnde momenteel of tijdelijk uit hun haard verwijderd en, bijgevolg, als hebbende hun gewoon verblijf behouden op de plaats waar het gezin waarvan ze deel uitmaken, gevestigd is.

Hetzelfde geldt voor de personen die voor een beperkte duur in Belgisch Congo gevestigd zijn, als ze in België een gezin of een haard behouden hebben (zie nr 43), zomede voor de inwoners die door 's vijands toedoen het land moesten verlaten en die, hoewel ze hun haard in België behouden hebben, nog niet konden terugkeren of nog niet het voorwerp hebben uitgemaakt van een officiële akte van overlijden of van een vonnis dat ervoor in de plaats komt (zie 43*bis*).

25. De wettelijke woonplaats dient niet verward met de gewone verblijfplaats. Wanneer iemands wettelijke woonplaats van zijn gewone verblijfplaats verschilt, is het op deze laatste plaats dat hij op de gezinskaart moet ingeschreven worden. Daar immers behoort deze persoon in het bevolkingsregister ingeschreven te worden.

Zo moet de gehuwde vrouw, die gescheiden leeft van haar man, geteld worden op een gezinskaart op de plaats waar ze in feite, hetzij alleen, hetzij met de personen met wie ze samenleeft, haar gewoon verblijf houdt. De man, van zijn kant, dient ingeschreven op een gezinskaart in de gemeente waar hij woont.

26. Evenzo wordt de niet-ontvoogde minderjarige, die noch met zijn vader, noch met zijn moeder, noch met zijn voogd samenleeft, geteld op een gezinskaart in zijn gewone verblijfplaats en niet in zijn wettelijke woonplaats.

27. Veelvuldige verblijfplaatsen. Worden beschouwd als hebbende meer dan één verblijfplaats, zij die beurtelings in meerdere gemeenten verblijf houdend, bijvoorbeeld, over een winter- en zomerwoning beschikken; deze personen behoren tot de werkelijke bevolking van de plaats waar zij, met het oog op de inschrijving in de bevolkingsregisters, verklaard hebben hun hoofdverblijf te hebben of, bij gebrek aan een verklaring, tot de meest bevolkte gemeente, en zullen er op een *gezinskaart* en op *individuele kaarten* geteld worden. *Zij dienen bovendien* vermeld te worden op *speciale individuele kaarten* in de gemeente van hun tweede verblijfplaats indien zij er zich op 31 December 1947 bevinden, zoniet, in de gemeente waar zij zich op die datum bevinden.

b) **Gezin.**

28. Het gezin bestaat zowel uit één persoon die alleen leeft, als uit de vereniging van twee of meer personen (al dan niet door bloed- of aanverwantschap verbonden) en die *gewoonlijk verblijven in één zelfde woning waar zij samenleven*, onverschillig of die personen al dan niet in de bevolkingsregisters zijn ingeschreven.

De persoon die gewoonlijk alleen woont of die, gewoonlijk verblijvende in een huis door één of meer gezinnen bewoond, met geen hunner samenleeft, vormt een gezin *op zichzelf*.

29. Twee vriendinnen, twee vennoten die samenleven, kunnen eveneens een gezin uitmaken. De *dienstboden* en de *werklieden* die bij hun meester of hun baas inwonen, maken deel uit van het gezin van deze meester of baas. Al de leden van een *kloostergemeente* in één zelfde huis verenigd, vormen samen een gezin. Al de *vrijwilligers* die in een kazerne wonen, maken samen een gezin uit; evenzo, de miliciens die, na de hun bij de wet opgelegde actieve diensttijd volbracht te hebben, bij het leger zijn gebleven of weder dienst hebben genomen, maken met degenen die bestendig in de kazerne verblijven een gezin uit.

30. De *oude lieden* en *ongeneesbaren*, opgenomen in de godshuizen of door een weldadigheidsinstelling bij particulieren uitbesteed, vormen een gezin.

31. Het gezin dient niet verward met de *familie*. Zo behoren de *leden van één zelfde familie*, zelfs wanneer ze gewoonlijk in hetzelfde huis verblijven, tot *onderscheidene gezinnen* indien zij er niet samenleven.

Daarentegen vormen twee of meer onderscheiden families en zelfs meerdere personen onder wie geen verwantschap bestaat, slechts één gezin, indien zij samenleven.

32. Het *gezinshoofd* is hij die in het gezin het grootste gezag uitoefent.

Onder gezag dient verstaan het gezag verbonden aan de leiding van de gezinsaangelegenheden, en niet de waardering welke bejaarde personen of bloedverwanten in de opgaande linie kunnen genieten.

Zo bijvoorbeeld is in een gezin waar vader, moeder en een grootvader aanwezig zijn, niet de grootvader, doch over het algemeen de vader het gezinshoofd. Ware dit anders, dan zouden de kinderen vermeld staan als afhangende van hun grootvader, hetgeen onjuist zou wezen. Evenzo, als een ongehuwde meerderjarige persoon met zijn oude moeder leeft, dan wordt deze laatste over het algemeen beschouwd als hebbende haar gezag afgestaan aan en als afhangende van haar kind.

Zo worden insgelijks als gezinshoofd beschouwd, de alleenlevende personen, zomede de hoofden van inrichtingen (kloosters, kazernes, godshuizen en gestichten voor oude lieden en ongeneesbaren, weeshuizen, enz.), waar meerdere personen samen hun gewoon verblijf houden.

Het is het gezinshoofd dat in de eerste plaats dient ingeschreven op de gezinskaart (model A).

c) **Tijdelijke aanwezigheid.**

33. De personen die niet tot het gezin behoren, doch er tijdelijk verblijven, worden aangetekend op een *speciale individuele telkaart* (model B*bis*) en gebeurlijk op een *speciale collectieve kaart* (model B) in de gemeente waar ze zich op de datum van de telling bevinden.

De vraag of het verblijf van iemand in de gemeente waar hij zich op het ogenblik der telling bevindt, als tijdelijk dient beschouwd, moet beslecht worden volgens de regelen welke gelden voor de inschrijving in de bevolkingsregisters.

34. Worden beschouwd als slechts *tijdelijk aanwezig* in het huis of de inrichting waarin ze op 31 December 1947 *buiten hun gezin vertoeven*, de personen behorende tot de volgende categorieën :

1) de personen die op reis zijn voor hun zaken, hun plezier of om gezondheidsredenen en de arbeiders die elders gaan werken en op geregelde tijdstippen in hun gezin terugkeren (bijvoorbeeld, de personen die in hotels, herbergen met nachtverblijf, logementhuizen, enz., verblijven) ;

2) de personen die *momenteel* ter behandeling zijn opgenomen in de hospitalen en andere openbare of particuliere inrichtingen voor ziekenverpleging;

3) de personen opgesloten in de gestichten of koloniën voor krankzinnigen en in de verplegingsinrichtingen;

4) de leerlingen der kostscholen en der onderwijsinrichtingen van alle aard, met inbegrip van de inrichtingen voor vakopleiding, de verpleegden der blinden- en doofstommengestichten, enz., en over het algemeen, al de jongelieden die studeren in een andere gemeente dan die welke de zetel is van hun gezin;

5) de kinderen in bewaring gesteld of bij een min uitbested;

6) de personen opgesloten in de tuchthuizen, de inrichtingen van sociaal verweer, de interneringscentra, de geïnterneerden der bedelaarsgestichten, toevluchtshuizen en Rijksopvoedingsgestichten;

7) de miliciens onder de wapens, die een haard in België of in het buitenland behouden hebben;

8) de officieren van het leger en de militairen van gelijk welke rang die tijdelijk uit hun gewone verblijfplaats gedetacheerd zijn om een bepaalde zending te vervullen (1) (zie wat gezegd wordt onder nr 42*bis* omtrent het bezettingsleger);

9) de Belgische of vreemde kloosterlingen die momenteel verwijderd zijn uit hun kloosterhuis of uit het huis waarbij zij voorgoed gedetacheerd werden. Voor de eersten blijft het kloosterhuis en voor de tweeden, het huis waarbij ze gedetacheerd werden, de zetel van hun gezin;

10) de personen die, ingevolge de oorlogsgebeurtenissen, de gemeente waar ze hun gewone verblijfplaats hadden moesten verlaten en die niet het inzicht hebben te kennen gegeven hun gewone verblijfplaats te vestigen in de gemeente waar ze een toevlucht gevonden hebben (zie ook nr 70);

11) de personen die zich op de datum van de telling in een *reizende woning* bevinden (schip of boot, kermiskraam of zwervende woonwagen, enz.), tenzij deze personen zich op die datum in de gemeente, zetel van hun gewone verblijfplaats, of bij gebrek aan deze laatste, in hun gemeente van herkomst bevinden. In deze laatste gevallen dienen ze op een gezinskaart (model A) en op een individuele kaart (model A*bis*) ingeschreven te worden.

35. De tot deze categorieën behorende personen zullen vermeld worden in de gemeente waar ze zich *tijdelijk* bevinden op het tijdstip der volkstelling, niet op de kaart van het gezin waar zij *momenteel aanwezig zijn*, doch op een *speciale individuele kaart* en op een *speciale collectieve kaart*.

De categorieën van personen die tijdelijk aanwezig zijn en *niet* bedoeld worden bij de nummers 1 tot 11 hierboven, behoren slechts de speciale individuele telkaart (model B*bis*) in te vullen. Al deze speciale individuele telkaarten dienen overgemaakt te worden aan het gemeentebestuur waar ze hun gewone verblijfplaats hebben (zie nr 63).

Bovendien zullen al deze personen in de gemeente, *zetel van hun gewoon verblijf*, ingeschreven worden op een kaart van het gezin waartoe ze behoren en op een individuele kaart met aanduiding van de gemeente waar ze zich op het ogenblik van de telling bevinden.

36. De personen die tot deze verscheidene categorieën behoren, worden inderdaad verondersteld naar huis weder te keren zodra de oorzaak van hun verplaatsing een einde zal genomen hebben.

De plaats, de inrichting waar zij vertoeven, maakt voor hen niet de haardstede, het verenigingscentrum van het gezin uit. Zij bevinden er zich momenteel, hetzij ten gevolge van een verplaatsing afhangende van hun eigen wil of van de wil van degenen die over hen gezag voeren, hetzij om aan de Wet te voldoen. Dit is namelijk het geval met de miliciens onder de wapens; zij worden geteld op een gezinskaart (model A) en op een individuele telkaart (model A*bis*) in de gemeente waar hun gezin gevestigd is en worden bovendien opgetekend op een speciale collectieve telkaart (model B) en op een speciale individuele telkaart (model B*bis* in de inrichting waar ze in een kazerne ondergebracht zijn.

37. Uitzonderingen : In geval de personen die behoren tot de categorieën nauwkeurig opgegeven onder nr 34 hierboven, onder 3, 4, 5, 6 en 7, noch haardstede, noch gezin in België of in het buitenland behouden hebben, worden zij beschouwd als hebbende de zetel van hun gewoon verblijf in de gemeente, in de inrichting *waar ze verblijven* en worden er op een gezinskaart (model A) en op een individuele telkaart (model A*bis*) opgetekend.

Onder de personen opgesomd onder nr 34, wier aanwezigheid op de plaats waar zij zich bevinden op het ogenblik van de telling, van tijdelijke of momentele aard is, kunnen er inderdaad aangetroffen worden die nergens elders noch haardstede, noch gezin, waaraan ze kunnen verbonden worden, behouden hebben. Uit de aard der zaak zal de teller in zulk geval verplicht zijn hen te beschouwen als deel uitmakende van het gezin waarbij ze zich hebben aangesloten en waarvan het hoofd, over het algemeen, dat zal zijn van de inrichting of van het huis waarin ze verblijven.

Zulks kan, bij voorbeeld, het geval zijn met sommige *gevangenen, opgeslotenen, verpleegden der krankzinnigengestichten, miliciens in actieve dienst, enz., die op hun eigen een gezin uitmaakten en wier gezin opgehouden heeft te bestaan.* Men zal wel verplicht zijn hen in de gevangenis, in het gesticht, in de kazerne op te schrijven, vermits zij geen andere gewone verblijfplaats meer hebben.

38. Doch dergelijke oplossing is niet aanvaardbaar voor de personen die op *reis* of in *behandeling zijn in een inrichting bestemd voor het opnemen van zieken.* Het verblijf in een hotel, in een herberg met nachtverblijf, in een hospitaal, in een sanatorium is uiteraard zo voorbijgaand dat het onlogisch zou zijn aan zulke inrichting de hoedanigheid van gewone verblijfplaats toe te kennen, zelfs voor de personen die geen gezin of haardstede, noch in België, noch in het buitenland behouden hebben.

De teller zal verplicht zijn hen verder te beschouwen als slechts momenteel aanwezig in het hotel of in het hospitaal, en hen te vermelden als hebbende de zetel van hun gewoon verblijf behouden in de gemeente van hun laatste verblijfplaats of, bij gebrek hieraan, in de gemeente van herkomst.

39. Daarentegen dienen de hiernavermelde personen (waarvan reeds sprake onder nr 23) beschouwd te worden als hebbende hun gewoon verblijf op de plaats waar ze zich op 31 December 1947 bevinden :

1) *Oude lieden en ongeneesbaren* opgenomen in de godshuizen of door een weldadigheidsinstelling bij particulieren uitbesteed;

2) *Vondelingen of verlaten kinderen, wezen aan voedsterouders toevertrouwd* of in een weeshuis uitbesteed.

Voor deze personen is het godshuis of het weeshuis het verenigingscentrum, de huiselijke haard, welke het gezin vervangt en de zetel van het gewoon verblijf bepaalt;

3) De *vrijwilligers*, alsmede de miliciens die, na de hun bij de Wet opgelegde actieve diensttijd volbracht te hebben, door bij te tekenen bij het leger zijn gebleven of weder in dienst zijn getreden.

In tegenstelling met de gewone miliciens, hebben de militairen van deze categoriëen zich uit eigen wil van hun gezin afgescheiden en vrijwillig hun haardstede verlaten om een andere te kiezen. Hun toestand is dezelfde als die der ambachtslieden die hun familie verlaten hebben om elders een ambacht uit te oefenen; zij hebben een nieuwe verblijfplaats in de *kazerne.*

Deze drie categorieën van personen dienen ingeschreven te worden op een gezinskaart (model A) en op een individuele telkaart (model A*bis*) op de plaats waar ze zich bevinden.

Bijzondere gevallen welke zich kunnen voordoen bij het ronddelen van de telkaarten.

40. Het ronddelen der verscheidene soorten van telkaarten zal zekere, trouwens meer schijnbare dan werkelijke, moeilijkheden opleveren in verband met de telling van de *leden der kloostergemeenten, van de militairen in actieve dienst, van de personen die voor een beperkte duur in Belgisch Congo gevestigd zijn, van de personen die, door 's vijands toedoen, het land moesten verlaten en van de bewoners der rondreizende woningen.*

De aanvullende uitleg die hierna volgt, zal niet nutteloos zijn om de door de tellers na te leven regelen toe te lichten en de enkele voorbeelden die erop volgen zullen hun taak van ronddeling en indeling van de telkaarten verder vergemakkelijken.

a) **Kloosterlingen.**

41. *De leden der kloostergemeenten* worden beschouwd als vormende een gezin in hun kloosterhuis. Dit gezin omvat niet degenen die elders vast gedetacheerd zijn; deze laatsten hebben hun gezin daar waar ze gedetacheerd zijn. Dit is, bijvoorbeeld, de toestand van de kloosterlingen die het moederhuis verlaten hebben om een bijhuis te stichten, alsook van degenen die bij een weldadigheidsinstelling (godshuis, hospitaal, krankzinnigengesticht, weeshuis, enz.) of bij een onderwijsinrichting (kostschool, college, aangenomen of aanneembare school, vrije school, enz.) gedetacheerd zijn.

Overal waar de teller kloosterlingen zal aantreffen, die zich in bovenbedoelde omstandigheden bevinden, dient hij een gezinskaart (model A) voor hun inschrijving voor te behouden, zelfs al bestond het gezin uit slechts één hunner, bijvoorbeeld uit één kloosterzuster vast verbonden aan een vrije school.

(1) De officieren van het leger worden geteld daar waar het gezin, waartoe zij behoren of dat zij op zichzelf uitmaken, gevestigd is.

Deze kaart moet, overeenkomstig het algemeen beginsel, niet alleen de namen vermelden van de leden der kloostergemeenten die op 31 December 1947 in het kloosterhuis verblijven of in dat waarbij ze vast gedetacheerd zijn, maar ook van degenen die er *momenteel uit verwijderd zijn*.

Voor elke kloosterling(e) vermeld op een gezinskaart, zal er eveneens een individuele kaart ingevuld worden (model A*bis*).

De leden van de kloostergemeenten die er momenteel uit verwijderd zijn, onder wie bijvoorbeeld vernoemd kunnen worden, de mannelijke of vrouwelijke kloosterlingen die op reis zijn of afwezig uit hun huis om oude lieden of zieken momenteel aan huis te verzorgen, of om in een weldadigheids- of onderwijsinrichting een wezenlijk tijdelijke opdracht te vervullen, zullen bovendien geteld worden op een speciale individuele kaart (model B*bis*) en gebeurlijk op een speciale collectieve telkaart (model B), in het huis waarin ze op de dag der telling aanwezig zullen zijn.

Wat de leden van de kloostergemeenten betreft wier kloosterhuis gelegen is in het buitenland en die zich op bewust ogenblik in België mochten bevinden, zonder er voorgoed gedetacheerd te zijn, deze zullen, bij toepassing van de algemene beginselen, uitsluitend op *speciale individuele telkaarten* en gebeurlijk op een *speciale collectieve telkaart* (mod. B*bis* en B) opgetekend worden. Zij hebben in het buitenland de zetel van hun gewoon verblijf behouden en dienen niet medegerekend onder de werkelijke bevolking (of bevolking van gewoon verblijf) van het land.

Overeenkomstig de aan de tellers gegeven onderrichtingen, zullen, wat de kloosterlingen betreft, bijzondere inlichtingen ingewonnen worden.

b) **Militairen.**

42. Zoals hierboven uiteengezet werd onder de nrs 34, 35 en 36, worden de *miliciens*, die de hun bij de wet opgelegde actieve diensttijd volbrengen, beschouwd als blijvende deel uitmaken van het gezin dat zij momenteel verlaten hebben om hun dienstplicht te vervullen, en moeten zij opgetekend worden op een gezinskaart (mod. A) en op een individuele telkaart (mod. A*bis*) afgegeven aan het hoofd van dit gezin.

Zulks is niet het geval voor de *vrijwilligers* en voor al de categorieën van degenen die bijgetekend hebben met inbegrip van de manschappen der *Rijkswacht*, voor wie de plaats waar zij gekazerneerd zijn, het gezin, de huiselijke haard uitmaakt. Laatstgenoemden hoeven dus niet voor te komen op de telkaart welke overhandigd werd aan het hoofd van het gezin dat zij verlaten hebben om in krijgs- of Rijkswachtdienst te treden (Vgl. nr 39).

Wanneer de teller zich in een kazerne moet aanbieden, zal hij er dus vier soorten van telkaarten afgeven :

1) *Een gezinskaart* (mod. A) en *individuele telkaarten* (mod. A*bis*), waarop zullen moeten aangetekend worden de *vrijwilligers* en diegenen van de *miliciens* die, bij uitzondering, nergens noch haardstede , noch gezin mochten behouden hebben;

2) Een *speciale collective telkaart* (mod. B) *en speciale individuele telkaarten* (mod. B*bis*) bestemd om de miliciens op te nemen die de hun bij de wet opgelegde actieve diensttijd volbrengen en die op de dag der bevolking aanwezig zijn in de kazerne.

Wat de *officieren* van het leger betreft, deze zijn niet aan een bijzonder stelsel onderworpen. De teller zal hun een gezinskaart toekennen daar waar het gezin, waartoe zij behoren of dat zij op hun eigen uitmaken, gevestigd is.

Alle *beroepsmilitairen* (vrijwilligers of miliciens die bijgetekend hebben), die *gemachtigd zijn buiten de kazerne* te wonen, dienen opgeschreven te worden gelijk de officieren, met andere woorden, de teller dient voor de inschrijving van zulke militairen een gezinskaart (mod. A) voor te behouden, waarop zij zullen opgetekend worden eventueel met hun familieleden. De teller moet nagaan of ze niet bij vergissing werden begrepen in het aantal personen ingeschreven op de in de kazerne afgegeven gezinskaart en zal deze, zo nodig, verbeteren.

Hetzelfde geldt voor de Rijkswachters die, eventueel met hun familieleden onderscheiden gezinnen uitmaken; zij zullen eveneens op een gezinskaart opgetekend worden, zelfs wanneer ze met hun gezin lokalen der kazerne bewonen.

De *plantons en oppassers*, in dienst van de officieren, worden, indien ze tot de categorie van de vrijwilligers of tot deze van de miliciens die bijgetekend hebben behoren, beschouwd als hebbende de zetel van hun gewoon verblijf in de kazerne, zelfs wanneer zij, verbonden zijnde aan de dienst der stallen van de bereden officieren, gemachtigd zijn bij hun oversten in te wonen. De teller zal er zich dus voor wachten hen te tellen bij het aantal personen die het gezin uitmaken van de officieren aan wier dienst ze verbonden zijn.

Indien ze in het huis van deze laatste wonen, op de dag vastgesteld voor de volkstelling, dan moeten ze er op een *speciale individuele telkaart* (mod. B*bis*) ingeschreven worden.

Wat de *jonge lieden betreft die zich tot de militaire staat voorbereiden in een bijzondere opleidingsinrichting van het leger*, zal de teller deze moeten beschouwen als tijdelijk aanwezig in deze inrichting, zolang het hun niet zal toegelaten zijn de vrijwillige dienstverbintenis te ondertekenen welke zij volgens de wet mogen aangaan. Zij zullen ingeschreven worden als hebbende hun gewoon verblijf op de plaats waar hun gezin gevestigd is en dienen bovendien opgetekend op de speciale collectieve telkaart, welke door de teller aan de directeur der school werd afgegeven, indien zij er op 31 December 1947 aanwezig zijn. Doch degenen onder hen die hun dienstverbintenis ondertekend hebben, vallen in de categorie der vrijwilligers en worden in die hoedanigheid geteld in de school op de gezinskaart van deze school.

Het is trouwens vanzelfsprekend dat indien de militairen aller categorieën, miliciens, vrijwilligers, zich op 31 December 1947 op een andere plaats bevinden dan die welke hun door de onderrichtingen als gewone verblijfplaats is aangewezen, zij bovendien het voorwerp dienen uit te maken van een speciale telkaart mod. B*bis* en gebeurlijk mod. B.

c) **Bezettingsleger.**

42bis. Alle militairen en andere personen die deel uitmaken van het Belgisch bezettingsleger, alsmede hun familieleden die gemachtigd werden hen te volgen, behouden hun gewone verblijfplaats in België, daar waar ze hun laatste verblijfplaats hadden vóór hun vertrek; voor de miliciens zal men te werk gaan zoals uiteengezet werd onder nummer 42. De telling van deze personen in bezet Duitsland zal rechtstreeks geschieden door de Regering. De telkaarten welke hen aanbelangen zullen door het Nationaal Instituut voor de Statistiek — Centrale Tellingsdienst — aan de betrokken gemeentebesturen overgemaakt worden.

d) **Personen die voor een beperkte duur in Belgisch-Congo gevestigd zijn.**

43. De personen die voor een beperkte duur in Belgisch-Congo gevestigd zijn en in België een gezin of een haardstede behouden hebben en die hierdoor beschouwd worden als tijdelijk afwezig uit het land (nr 24), dienen ingeschreven op de telkaart van het gezin waartoe ze behoren, met vermelding dat ze zich in Belgisch Congo bevinden op het ogenblik van de telling.

Bovendien moet er voor deze personen een individuele telkaart mod. A*bis* opgemaakt worden, maar geen telkaart mod. B*bis*.

e) **Personen die, door 's vijands toedoen, het land moesten verlaten.**

43bis. De personen die, door 's vijands toedoen, het land moesten verlaten (krijgsgevangenen, politieke gevangenen, weggevoerden, verplicht in het Duitse leger ingelijfde inwoners der gemeenten welke aan België werden onttrokken, enz.) en die op 31 December 1947 nog niet teruggekeerd zijn, zullen geteld worden indien ze in België een gezin of een haardstede behouden hebben en indien hun gebeurlijke verdwijning het voorwerp niet heeft uitgemaakt van een akte van overlijden of van een vonnis dat er voor in de plaats komt. Ze zullen ingeschreven worden op de gezinskaart (mod. A) van het gezin waarvan ze deel uitmaken vóór hun vertrek en voor elk van hen moet er bovendien een individuele telkaart (mod. A*bis*) opgemaakt worden.

f) **Reizende woningen.**

44. De *reizende woningen* mogen niet beschouwd worden als de zetel van het gewoon verblijf van de personen die ze bewonen.

Zo worden de *schippers*, de *kermisreizigers*, de *zwervers*, wanneer zij geen andere woning hebben dan hun schip, hun kermiswagen, hun zwervende wagen, beschouwd als zijnde tijdelijk afwezig uit de gemeente waar zij het laatst hun gewone verblijfplaats hadden en, bij gebrek aan zodanige verblijfplaats, uit de gemeente van herkomst.

De tot deze categorie behorende personen dienen verbonden aan de werkelijke bevolking der gemeente waar ze hun laatste verblijfplaats hadden of, in het tweede geval, der gemeente van herkomst. Het is daar dat de hen betreffende gezinskaart moet opgemaakt worden. Zij zullen anderdeels het voorwerp uitmaken van een speciale collectieve telkaart (mod. B) en van één of meer speciale individuele telkaarten (mod. B*bis*) in de gemeente waar ze zich op het ogenblik der telling bevinden.

HOOFDSTUK III.

Handels- en nijverheidstelling

A. — *Doel en omvang.*

45. De handels- en nijverheidstelling heeft tot doel statistische gegevens in te winnen omtrent :

1) de alleenstaande handarbeiders en de nijverheidsinrichtingen;

2) de alleenstaande handelaars en de handelsinrichtingen; op 31 December 1947 in België gelegen, alsmede omtrent de aard van de uitgeoefende nijverheid of gedreven handel, de juridische vorm, de belangrijkheid van het personeel, de drijfkracht, de in deze inrichtingen betaalde wedden en lonen.

B. — *Gebruikte formulieren en bestemming der formulieren.*

46. De handels- en nijverheidstelling zal geschieden door middel van :

1) *telkaarten voor nijverheidsinrichting* (mod. D), bestemd om de inlichtingen te verzamelen aangaande iedere nijverheidsinrichting of nijverheidsafdeling *welke ten minste één bezoldigd arbeider of bediende te werk stelt;*

2) *telkaarten voor alleenstaand handarbeider* (mod. D*bis*), bestemd om de inlichtingen te verzamelen aangaande de hoofden van nijverheidsinrichtingen *die noch loon, noch weddetrekkend personeel* te werk stellen in hun inrichting, namelijk de ambachtslieden zonder loontrekkend arbeider, alsmede de personen die maakloonwerk verrichten voor particulieren of bij particulieren aan huis;

3) *telkaarten voor handelsinrichting* (mod. E), bestemd om de inlichtingen te verzamelen aangaande iedere handelsinrichting welke *ten minste één bezoldigd bediende of arbeider te werk stelt;*

4) *telkaarten voor alleenstaand handelaar* (mod. E*bis*), bestemd om de inlichtingen te verzamelen aangaande de handelaars of van handelsinrichtingen *die noch loon-, noch weddetrekkend personeel te werk stellen.*

Nijverheid.

47. De bedrijvigheid van een *nijverheidsinrichting of van een alleenstaand handarbeider* heeft betrekking op de opdelving, de behandeling, de bewerking, het verwerken of de verplaatsing van om het even welk product.

48. Eén of meer nijverheidsinrichtingen die afhangen van één zelfde persoon of van één zelfde firma, maken één onder*neming* uit.

Indien een onderneming meerdere *onderscheiden* inrichtingen omvat, dient men ten minste zoveel telkaarten in te vullen als er onderscheiden inrichtingen zijn. Iedere telkaart behoort de inlichtingen te bevatten welke betrekking hebben op slechts *één* inrichting.

49. Over het algemeen dient men slechts één enkele telkaart per inrichting in te vullen. Nochtans, in zekere inrichtingen bestaan *meerdere nijverheidsafdelingen;* in dit geval moeten er zoveel telkaarten ingevuld worden als er onderscheiden *nijverheidsafdelingen* bestaan.

De benaming « *nijverheidsafdeling* » wordt gegeven aan de gezamenlijke mechanische of scheikundige verrichtingen welke een verkoopbare waar voortbrengen.

50. Vestigen we de aandacht op het feit dat voor elke nijverheids*afdeling* slechts één *enkele* telkaart mag ingevuld worden, dus door één enkel persoon.

51. Indien in de nijverheidsinrichting een bijzondere handel gedreven wordt in andere producten dan die welke er worden vervaardigd of die welke men door thuisarbeiders doet vervaardigen, behoort er bovendien een telkaart voor handelsinrichting (mod. E) of een telkaart voor alleenstaand handelaar (mod. E*bis*) ingevuld naargelang men al dan niet ten minste één bezoldigd persoon in de uitoefening van deze bijzondere handel te werk stelt

Handel.

52. De bedrijvigheid van een *handelsinrichting* of van een *alleenstaand handelaar* heeft betrekking op de aankoop, de verkoop of de verhuring van nijverheids- of landbouwproducten, op de bedrijvigheid van de banken, verzekeringsmaatschappijen, handelstussenpersonen, op het hotelbedrijf, op de ondernemingen van openbare vermakelijkheden en op de personenverzorging.

53. Eén of meer handelsinrichtingen die van één zelfde persoon of van één zelfde firma afhangen, maken een *onderneming* uit. Zo een *onderneming* meerdere *onderscheiden* inrichtingen omvat, dienen er zoveel telkaarten ingevuld als er onderscheiden inrichtingen zijn. Iedere telkaart behoort de inlichtingen te bevatten welke betrekking hebben op slechts *één* inrichting.

Voor elke inrichting mag er *slechts één enkel telkaart* ingevuld worden, dus door één enkel persoon.

54. Indien men in de handelsinrichting, benevens zekere producten, tevens waren verkoopt welke er voortgebracht worden of welke men doet vervaardigen door thuisarbeiders, dan dient men, benevens de handelskaart, één of meerdere telkaarten voor nijverheidsinrichting (mod. D) of voor alleenstaand handarbeider (mod. D*bis*) in te vullen naargelang deze waren voortgebracht worden met of zonder de hulp van bezoldigd personeel, tewerkgesteld in de inrichting.

55. De inrichtingen afhankelijk van de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, van de Maatschappijen van Mechelen-Terneuzen en van Chimay, van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, van de Regie van Telegraaf en Telefoon, van de Gemeente- en intercommunale regies en van het Beheer der Posterijen hoeven niet geteld door de tellers. Zij zullen het voorwerp uitmaken van een bijzondere opname rechtstreeks uitgevoerd door het Nationaal Instituut voor de Statistiek.

HOOFDSTUK IV.

Toezicht op de verrichtingen en controle uit te oefenen door het Gemeentebestuur

56. Het College van Burgemeester en Schepenen is gelast toezicht te houden op het werk van de tellers, hun alle nuttige uitleg te geven en alle inlichtingen te verstrekken, hun de wijze aan te duiden waarop alle moeilijkheden welke zich kunnen voordoen dienen opgelost, de bescheiden welke de tellers krachtens de onderrichtingen moeten houden, na te zien en te onderzoeken.

Behalve wanneer het gaat over de materiële bijzonderheden van uitvoering, is het aan de gemeentebesturen verboden de tellers andere onderrichtingen te geven dan die welke uitgaan van de Minister van Economische Zaken en Middenstand (artikel 12, 2e alinea, van het Besluit van de Regent dd. 22 November 1947).

Het Schepencollege zal er zich van vergewissen of de telkaarten nauwkeurig en behoorlijk ingevuld zijn. Het zal er voor zorgen dat vlug en volledig gevolg wordt gegeven aan elke vraag om inlichtingen, om onderzoek en om uitleg welke de hogere overheid, belast met de uitvoering van de telling en met het hoog toezicht op de verrichtingen, aan de gemeentebesturen mocht overmaken.

57. Het gemeentebestuur dient de telkaarten aan een zorgvuldig onderzoek te onderwerpen; het zal, na onderzoek, met rode inkt de vergissingen en de onnauwkeurigheden verbeteren welke het in de aangiften der getelde personen mocht vinden, behalve wat de antwoorden betreft op de vragen aangaande de gesproken landtalen. (Artikel 32 van het Besluit van de Regent dd. 22 November 1947.)

In de gemeenten waar er meerdere tellers zijn is het College ertoe gemachtigd, op zijn verantwoordelijkheid, zijn bevoegdheden geheel of gedeeltelijk op één of meer controleurs over te dragen.

58. Artikel 42 van het Besluit van de Regent dd. 22 November 1947 voorziet dat de Minister van Economische Zaken en Middenstand ambtenaren zal aanstellen die tot opdracht zullen hebben zich rekenschap te geven van de goede gang der tellingverrichtingen, het College van Burgemeester en Schepenen in de uitoefening van hun opdracht te helpen, de verstrekte inlichtingen te controleren en te verbeteren en, gebeurlijk, op kosten van de overtreders, de inlichtingen in te winnen welke deze laatsten mochten geweigerd hebben te verschaffen, overeenkomstig artikel 5 van de Wet dd. 14 December 1910 en 3, § 2, van de Wet dd. 18 December 1936.

59. Indien, in de loop van de verrichtingen, door particulieren klacht werd ingediend tegen de tellers, dan dient het College van Burgemeester en Schepenen, zonder de uitslag af te wachten van het onderzoek dat het moet instellen, de Minister van Economische Zaken en Middenstand zonder verwijl hiervan te verwittigen. Later behoort het College de uitslag van het onderzoek aan de Minister mede te delen.

A. — *Nazicht en indeling van de speciale collectieve telkaarten (mod. B) en van de speciale individuele telkaarten (mod. B*bis*).*

60. Zodra het College van Burgemeester en Schepenen in het bezit zal zijn van de gezinskaarten, van de individuele telkaarten, van de speciale collectieve en individuele telkaarten, van de woning- en van de gebouwenkaarten, van de hoofd-inventarislijst en van het formulier G welke door de teller aan dit College zullen overgemaakt worden (zie nrs 60 en 61 van de onderrichtingen nr II aan de tellers), zal bovenbedoeld College eerst en vooral de speciale collectieve telkaarten (mod. B) en de speciale individuele telkaarten (mod. B*bis*) nazien en indelen.

Met het oog hierop zal het College of de door dit College afgevaardigde persoon er zich van vergewissen of :

1) de speciale collectieve telkaarten, wat hun aantal en hun volgnummer betreft, met de hoofd-inventarislijst (mod. F) overeenstemmen;

2) de speciale individuele telkaarten, wat hun aantal betreft met de hoofd-inventarislijst (mod. F) overeenstemmen;

3) er voor iedere op een speciale collectieve telkaart ingeschreven persoon een speciale individuele telkaart werd opgemaakt.

61. Het College zal de speciale *individuele* telkaarten van alle tellers in drie pakken doen verdelen, waarop de vermelding : « pak I », « pak II » en « pak III » dient aangebracht te worden.

62. Volgende bestemming zal gegeven worden aan elk der drie voornoemde pakken :

1) Pak I dat de *speciale individuele telkaarten* bevat, betreffende de personen die hun gewoon verblijf in de gemeente hebben, zal voorlopig terzijde worden gelegd, om later de onder nr 72 aangeduide bestemming te ontvangen; de soortgelijke telkaarten waarop de personen vermeld staan die, hun gewoon verblijf in de gemeente hebbende mochten opgetekend zijn op speciale individuele telkaarten in een andere gemeente, zullen naarmate zij aankomen (zie nr 63, § 2), in hetzelfde pak worden ondergebracht.

2) Pak II bevat de speciale individuele telkaarten welke betrekking hebben op de personen die hun gewone verblijfplaats in een andere gemeente van het Rijk hebben.

3) Pak III dat betrekking heeft op de personen die hun gewone verblijfplaats in het buitenland hebben, zal verzegeld en, in omslagen mod. O (zie nr 94 van onderhavige omzendbrief), aan de Centrale Tellingsdienst worden opgestuurd.

63. De in ieder pak vervatte speciale individuele telkaarten dienen ingedeeld te worden naar het geslacht; men zal overgaan tot een optelling der telkaarten van elk geslacht. Deze optelling zal het mogelijk maken de staat mod. J in duplo op te maken. Eén exemplaar van deze staat dient bewaard te worden in het gemeentearchief, terwijl het ander, samen met de andere tellingsbescheiden (nr 94 van onderhavige omzendbrief, aan de Centrale Tellingsdienst moet toegezonden worden.

De telkaarten van het pak II, met andere woorden, die welke betrekking hebben op de personen die hun gewoon verblijf hebben in een andere gemeente van het Rijk, dienen in een verzegelde omslag gestoken en *onverwijld, per aangetekend schrijven,* aan de verschillende betrokken gemeenten opgestuurd. Er moet van deze zendingen nota genomen worden op een in tweevoud opgemaakte opgave model J*bis*. Eén exemplaar van deze opgave dient bewaard in het archief van de gemeente, het andere moet overgemaakt worden aan de Centrale Tellingsdienst, samen met de andere tellingsbescheiden (nr 94 van onderhavig rondschrijven).

Al werd er in de gemeente geen enkele speciale individuele telkaart model B*bis* ingevuld, toch moet er niettemin een opgave J in duplo opgemaakt worden, met de vermelding « nihil ».

64. De speciale *collectieve* telkaarten (mod. B) zullen in het gemeentearchief bewaard worden, met uitzondering van deze die betrekking hebben op rondreizende woningen en op gezinnen van vluchtelingen, die aan de gemeenten van gewone verblijfplaats dezer inwoners zullen gezonden worden, voor zover deze een verblijfplaats in België hebben. Deze telkaarten zullen tegelijkertijd met de overeenstemmende kaarten B*bis* verzonden worden. Op model J*bis* zal van deze verzending vermelding worden gemaakt.

B. — *Controle van de gezinskaarten (mod. A) en van de individuele telkaarten (mod.* Abis*).*

65. Zodra de controle en de indeling van de speciale collectieve telkaarten (model B) en van de speciale individuele telkaarten (model B*bis*) beëindigd zullen zijn, zal het College van Burgemeester en Schepenen overgaan tot de controle der gezinskaarten (model A) en der individuele telkaarten (model A*bis*).

Het zal er zich van vergewissen of :

1) de telkaarten, wat hun aantal en hun volgnummer betreft, met de hoofd-inventarislijst (model F) overeenstemmen;

2) de aangifte (model G) nauwkeurig aanduidt wat volgt : *a*) het aantal telkaarten; *b*) het aantal personen die er op vermeld staan.

66. Het College dient er zich van te vergewissen of voor *iedere* op een gezinskaart (model A) getelde persoon, er een individuele telkaart (model A*bis*) werd ingevuld.

67. Vervolgens zal het college overgaan tot het nazicht van het ganse met de hand geschreven gedeelte van elke gezinskaart en van elke individuele telkaart; het zal zich vergewissen van

de volkomen overeenstemming onder de verscheidene inlichtingen van de twee telkaarten; het zal, na onderzoek, de vergissingen, onnauwkeurigheden of weglatingen verbeteren welke het zou kunnen ontdekken in de aangiften der tellingplichtingen, behalve wat betreft de antwoorden aangaande de gesproken talen. Deze verbeteringen dienen, krachtens artikel 32 van het Besluit van de Regent dd. 22 November 1947, met rode inkt aangebracht te worden.

Wat de antwoorden betreft op de vragen welke betrekking hebben op de gesproken landtalen, zal geen enkele doorhaling noch verbetering, aangebracht door de persoon die de telkaart invulde, erkend worden zo ze niet werd goedgekeurd door de ondertekenaar van de telkaart en door de Burgemeester of zijn afgevaardigde.

68. Wat evenwel de inlichtingen betreft nopens de personen die momenteel afwezig zijn (kolom 10 van de gezinskaart), zullen de leemten eerst later aangevuld worden, wanneer het gemeentebestuur in het bezit zal zijn van de speciale individuele telkaarten ingevuld op de plaats waar deze personen zich op 31 December 1947 bevonden.

69. Het College zal *gans in het bijzonder* nagaan of alle personen, die gewoonlijk in de gemeente verblijf houden, op de hen betreffende gezinskaarten werden aangetekend en een individuele telkaart hebben ingevuld. Er wordt aan herinnerd dat, luidens het Besluit van de Regent, artikel 4, eerste alinea, *iedere persoon, Belg of vreemdeling, die zijn gewone verblijfplaats in België heeft,* onverschillig of hij al dan niet aanwezig is op 31 December 1947, moet ingeschreven worden op een gezinskaart en op een individuele telkaart (zie hetgeen dienaangaande werd uiteengezet onder nr 22 van onderhavig rondschrijven).

70. Er wordt eveneens aan herinnerd dat de personen die, ingevolge de oorlogsgebeurtenissen, de gemeente verlaten hebben om een toevlucht te zoeken in een andere gemeente, zonder het inzicht te hebben kennen gegeven er hun verblijf te vestigen, worden beschouwd als zijnde tijdelijk afwezig uit de gemeente; ze zullen dus op een gezinskaart (model A) ingeschreven worden en er zal een individuele telkaart (model A*bis*) opgemaakt worden op hun naam volgens de speciale individuele telkaarten (model B*bis*) (en eventueel B), ingevuld op de plaats waar ze zich op het ogenblik van de telling bevinden en overgemaakt aan de gemeente van gewoon verblijf (zie nr 62 — 2°).

71. Mocht, in de loop van het controlewerk, bevonden worden dat een getelde persoon een onnauwkeurig of vals antwoord heeft gegeven op een van de vragen der telkaart, dan zou het nodig kunnen worden een onderzoek in te stellen. Dit zou zich vooral opdringen zo het antwoord van aard was de nauwkeurigheid der statistische opnemingen in gevaar te brengen, in een zaak waarin sommige belangrijke bestuurshandelingen op de gegevens van deze opnemingen berusten.

Mocht het onderzoek een vermoeden van bedrog opleveren, dan dient het Parket verwittigd.

72. Als het nazicht van de gezinskaarten (model A) en van de individuele telkaarten (model A*bis*) beëindigd is, zal het College van Burgemeester en Schepenen met dezelfde voorzorgen overgaan tot de controle van de speciale individuele telkaarten en eventueel van de speciale collectieve telkaarten waarop de personen vermeld staan, alhoewel ze hun gewone verblijfplaats in de gemeente hebben, zich niet in hun gezin bevonden op het tijdstip van de telling (pak I).

C. — *Inschrijvingen aan te brengen op de gezinskaarten en op de individuele telkaarten door middel van de gegevens vermeld op de speciale individuele telkaarten.*

73. De speciale telkaarten waarvan sprake onder nr 72, alsmede onder nr 62, 1° van onderhavige omzendbrief dienen vervolgens gebruikt te worden om de gebeurlijke leemten in de gezinskaarten en in de individuele telkaarten aan te vullen.

74. Onder deze leemten kan zich het geval voordoen dat een gezinskaart volledig ontbreekt, inzonderheid wat sommige categorieën van personen betreft (bewoners van reizende woningen, personen die op reis zijn of onder behandeling in een gasthuis, vluchtelingen) die men door de aard der omstandigheden zou gedwongen zijn mede te rekenen onder de werkelijke bevolking van de gemeente welke de zetel is van hun laatst vast gewoon verblijf of in het tweede geval van de gemeente van herkomst.

Het College van Burgemeester en Schepenen zal, na te hebben vastgesteld dat het noodzakelijk is deze personen mede te rekenen onder de bevolking van gewoon verblijf, nieuwe gezinskaarten en individuele telkaarten opmaken en ze voegen bij die waarvan de controle reeds zou beëindigd zijn. De aldus opgemaakte telkaarten dienen door de Burgemeester of zijn afgevaardigde ondertekend te worden.

75. Ingeval deze leemten niet genoegzaam zouden kunnen aangevuld worden, om reden dat het College de speciale individuele telkaarten (model B*bis*) niet zou ontvangen hebben omtrent zekere personen, vermeld op de gezinskaarten (model A), als vertoevende in een andere gemeente op het ogenblik der telling, zal het college de gouverneur der provincie verwittigen ten einde ze te doen opvorderen.

76. Mocht uit het aan deze opvordering gegeven gevolg blijken dat een zeker aantal personen, die in een gemeente zijn opgenomen als hebbende aldaar hun gewoon verblijf, in dezelfde hoedanigheid in een andere gemeente zijn opgenomen, dan zal de Gouverneur inlichtingen inwinnen ten einde het betwiste punt in het klare te trekken; hij zal zich desvoorkomend tot de Minister van Binnenlandse Zaken wenden om het geschil te doen beslechten. De Minister van Economische Zaken en Middenstand zal een afschrift ontvangen van de briefwisseling betreffende het geschil.

77. Mocht het aantal van bedoelde personen groot genoeg zijn om te laten vermoeden dat men de bedoeling gehad heeft de nauwkeurigheid van de statistische opnemingen te vervalsen, wat het wezenlijk bevolkingscijfer van een van deze twee gemeenten betreft dan zal de Gouverneur een onderzoek instellen en indien dit onderzoek zou uitwijzen dat er vermoedelijk bedrog is gepleegd, zal hij het Parket, de Minister van Economische Zaken en Middenstand en de Minister van Binnenlandse Zaken verwittigen.

78. De gemeentebesturen zullen een nauwkeurige inventaris opmaken van de speciale individuele telkaarten welke zij van de andere Belgische gemeenten ontvangen hebben en dit naarmate de ontvangst van deze kaarten. Te dien einde zullen zij een formulier model *Jter* in duplo opmaken waarvan er één, samen met de andere tellingsbescheiden (nr 94), aan de Centrale Tellingsdienst zal overgemaakt worden.

D. — *Telling van de kloostergemeenten*

79. De gezinskaarten betreffende de kloostergemeenten (nr 47 van de onderrichtingen aan de tellers) zullen het voorwerp uitmaken van een bijzondere bewerking op formulieren model K. Deze formulieren dienen, samen met de andere tellingsbescheiden, aan de Centrale Tellingsdienst overgemaakt te worden.

E. — *Controle van de woningkaarten (model C) en van de telkaarten voor gebouwen (model C*bis*).*

80. De gemeentebesturen dienen het werk van de tellers na te zien en, inzonderheid aan de hand van de hoofdinventarislijst model F zich er van te vergewissen of :

1° voor ieder gezin, een woningkaart (model C) werd afgegeven;

2° voor elk gebouw, een telkaart voor gebouwen (model C*bis*) werd ingevuld;

3° het aantal door de teller aan het gemeentebestuur overgemaakte telkaarten, overeenstemt met het getal dat voorkomt op de inventarislijst van bedoelde teller;

4° de formulieren volledig ingevuld zijn.

81. De controle van de woningkaarten zal bovendien slaan op de overeenstemming onder de antwoorden welke gemeen zijn aan deze kaart en aan de gezinskaart (model A), inzonderheid de antwoorden op de vragen 2, 3 en 5 van de woningkaart.

82. Het gemeentebestuur zal, in de mate van het mogelijke, de woning- en de gebouwkaarten aanvullen welke de tellers niet volledig zouden kunnen invullen. De telkaarten die betrekking hebben op de door de Geallieerde Strijdkrachten opgeëiste gebouwen of woningen zullen door het gemeentebestuur zelf, vóór 5 Januari 1948 dienen ingevuld; de vermelding « opgeëist » zal er op aangebracht worden. Het is niet nodig het aantal bewoners ervan te kennen. Deze telkaarten model C en C*bis* moeten aan de betrokken tellers overgemaakt worden.

F. — *Optelling van de gezinskaarten, de individuele telkaarten, de woningkaarten en van de telkaarten voor gebouwen*

83. Zohaast de hierboven voorziene verificatieverrichtingen beëindigd zijn, zal het gemeentebestuur doen overgaan tot een rangschikking en een optelling van alle kaarten model A, A*bis*, C en C*bis*, der gemeente, met inbegrip van die welke de gemeente eventueel zelf heeft moeten opmaken overeenkomstig de nrs 73 en 74 hierboven.

84. Voor elke soort van telkaarten dient een verschillende rangschikking te gebeuren.

85. De gezinskaarten (mod. A) zullen, na optelling, zorgvuldig bewaard worden in het gemeentearchief tot na de beëindiging van de volgende algemene volkstelling.

86. Wat de individuele telkaarten mod. A*bis* betreft, hiervan zullen eerst twee onderschedien pakken gemaakt worden; eensdeels, de telkaarten betreffende de getelden van het mannelijk geslacht; anderdeels, de telkaarten betreffende de getelden van het vrouwelijk geslacht.

De individuele telkaarten (model A*bis*) dienen vervolgens te worden opgeteld, gerangschikt in pakken van 250, waarvan het laatste pak minder dan 250 telkaarten mag bevatten. Deze pakken zullen in omslagen model L geplaatst worden waarop de naam der gemeente, de aard van de telkaarten en het aantal telkaarten dienen aangebracht te worden. De gemeente zal er zorg voor dragen dat in elk pak de telkaarten van één zelfde gezin op elkander volgen.

87. De woningkaarten en de telkaarten voor gebouwen dienen ook opgeteld en gerangschikt in pakken van 250; ze zullen onderscheidenlijk in omslagen model M en N geplaatst worden.

88. De optelling van de individuele telkaarten model A*bis* zal het voorlopig cijfer van de bevolking van gewoon verblijf der gemeente geven; dit cijfer zal pas, na verificatie door de Centrale Tellingsdienst, definitief vastgesteld worden.

89. De uitkomsten van deze verscheidene optellingen zullen aangetekend worden op de opgave model R welke in tweevoud dient opgemaakt; één exemplaar hiervan zal aan de Centrale Tellingsdienst toegezonden worden.

G. — *Controle van de telkaarten voor nijverheidsinrichting (model D), voor alleenstaand handarbeider (model D*bis*), voor handelsinrichting (model E) en voor alleenstaand handelaar (model E*bis*)*

90. De gemeentebesturen zullen nagaan :

1) of het aantal telkaarten, dat hun door iedere teller werd overgemaakt, overeenstemt met het aantal dat op hun bijkomende inventarislijst model F*bis* vermeld is;

2) of de telkaarten (model D*bis* en E*bis*), welke niet ineen gesloten omslag overgemaakt werden, nauwkeurig zijn ingevuld; zij zullen, zo nodig, de vergissingen en onnauwkeurigheden, welke zij na onderzoek mochten ontdekken, verbeteren;

3) of, overeenkomstig de aanduidingen van de individuele telkaarten, alle personen die verklaard hebben als baas, inrichtingshoofd, ondernemingshoofd, enz., een nijverheids- of handelsberoep uit te oefenen, één of meerdere telkaarten voor nijverheidsinrichting (model D), voor alleenstaand handarbeider (model D*bis*), voor handelsinrichting (model F) of voor alleen-

staand handelaar (model E*bis*), al naar het geval, ingevuld hebben.

91. De telkaarten model D, D*bis*, E en E*bis*, zullen vervolgens opgeteld en gebonden worden in pakken van 250. De telkaarten model D*bis* en E*bis* dienen onderscheidenlijk in de omslagen model P en Q geplaatst te worden.

92. De uitkomsten van deze optelling zullen opgenomen worden in de opgave model R waarvan spraak onder nr 89 hierboven.

HOOFDSTUK V

Overmaking van de bescheiden aan de Centrale Tellingsdienst

93. De verscheidene hierboven voorzienen verrichtingen dienen beëindigd te zijn uiterlijk op 29 Februari 1948 wat de niet-ontvoogde gemeenten betreft, op 31 Maart wat de ontvoogde gemeenten betreft. Op gerechtvaardigd verzoek kunnen langere termijnen worden toegestaan aan de gemeentebesturen die zulks aan de Minister van Economische Zaken en Middenstand aanvragen.

94. Op deze data dienen de gemeentebesturen hun documentatie *aangetekend en vrij van alle kosten* te verzenden naar het Nationaal Instituut voor de Statistiek — Centrale Tellingsdienst, Jubelpark, 11, te Brussel — de telkaarten model A*bis*, model C, model C*bis*, model D*bis* en model E*bis*, in de hierboven voorziene omslagen en de modellen D en E in hun onderscheiden omslag, samengebonden in pakken van 250. Deze verzending zal vergezeld gaan van de inventarislijsten model F en model F*bis* alsmede van de speciale individuele telkaarten (model B*bis*) betreffende de personen die hun gewoon verblijf in het buitenland hebben (omslag model O) (nr 62 — 3° van onderhavig rondschrijven). De verzending moet aan het Nationaal Instituut voor de Statistiek — Centrale Tellingsdienst — bekend gemaakt worden aan de hand van een omstandig verzendingsborderel mod. S dat, *onder afzonderlijke omslag* en samen met de opgave model R en de formulieren model G, H, J, J*bis*, J*ter* en K dient overgemaakt.

95. Een ontvangstbewijs van de verscheidene voornoemde documenten zal door het Nationaal Instituut voor de Statistiek — Centrale Tellingsdienst — aan elk gemeentebestuur toegezonden worden.

HOOFDSTUK VI

Diverse bepalingen

96. De aandacht van de gemeentebesturen wordt in het bijzonder gevestigd op de bepalingen van artikel 35 van het Besluit van de Regent dd. 22 November 1947, waarvan de tekst volgt :

« Het is aan de met het inwinnen van de gegevens of met de medewerking aan de statistische verrichtingen belaste ambtenaren, tellers, getuigen en lasthebbers, uitdrukkelijk verboden de inlichtingen, welke hun uit hoofde van hun opdracht of tussenkomst ter kennis mochten gebracht worden, ruchtbaar te maken. Krachtens artikel 4 der wet van 18 December 1936 is artikel 458 uit het Strafwetboek, onverminderd de gebeurlijke tuchtmaatregelen, toepasselijk op diegenen die deze bepaling mochten overtreden. »

97. De telling van de personen van Belgische nationaliteit die bij buitenlandse diplomatieke agenten inwonen, de telling van de bevoorrechte vreemdelingen, die van de diplomaten, consuls van beroep en kanselarijagenten van beroep, van Belgische nationaliteit, — en van hun familie — die in het buitenland dienst doen en de telling van de in het buitenland in garnizoen liggende Belgische militairen, zal rechtstreeks door de Regering geschieden. De Centrale Tellingsdienst zal de hen betreffende telkaarten aan de gemeenten overmaken.

98. Bijzondere onderrichtingen zullen verstrekt worden aan de gemeentebesturen bedoeld bij de artikelen 39 en 40 van het Besluit van de Regent dd. 22 November 1947, wat de werkzaamheden betreft van de Plaatselijke Taaltellingscommissies.

De Minister van Economische Zaken en Middenstand,

J. DUVIEUSART.

ONDERRICHTINGEN AAN DE TELLERS

ONDERRICHTINGEN I (1 tot 30) betreffende de ronddeling der gezinskaarten (model A), der individuele telkaarten (model Abis), der speciale collectieve telkaarten (model B), der speciale individuele telkaarten (model Bbis) en der woningskaarten (model C).

KORTE INHOUD.

Eerste bezoek.

1) Onderzoekingen die de afgifte van de telkaarten voorafgaan (3 tot 9).

2) Ronddeling van de telkaarten :
   a) gezinskaarten, individuele telkaarten en woningkaarten (10 tot 14);
   b) speciale collectieve en individuele telkaarten (15 tot 19).

3) Aantekening op de hoofdtinventarislijst van alle gebouwen, voor huisvesting bestemd of niet, van de leegstaande gebouwen en van die waarvan de bewoners afwezig zijn (20 tot 25).

Tweede bezoek.

1. Aanvullend bezoek aan de bewoonde gebouwen waarvan de bewoners bij het eerste bezoek afwezig waren (27).
2. Opsporen van de reizende woningen en afgifte van de telkaarten (28).

Voorbeelden van toewijzing van de telkaarten modellen A, Abis, B en Bbis (30).

1. Eerst en vooral dient de teller onderhavige onderrichtingen en die welke in bijlage gevoegd zijn bij de gezinskaart (model A) en bij de speciale individuele en collectieve telkaart (modellen *Bbis* en B) goed in te studeren.

2. Bij zijn bezoek aan de inwoners dient hij voorzien te zijn van zijn benoemingsbrief en van zijn hoofdinventarislijst (model F).

***

EERSTE BEZOEK.

1. Onderzoekingen die het ronddelen van de telkaarten moeten voorafgaan

3. De ronddeling der telkaarten, die dient te beginnen op 15 December 1947, moet uiterlijk op 28 December 1947 beëindigd zijn; zij wordt voorafgegaan door of gaat vergezeld van onderzoekingen die tot doel hebben de teller het toewijzen en ronddelen der kaarten te vergemakkelijken.

4. De teller dient zich derhalve van 15 December af aan te bieden in alle genummerde of niet-genummerde gebouwen van zijn telkring, die tot huisvesting van de inwoners dienen of kunnen dienen en zal de vragen, vermeld onder de nummers 6 tot 9, hieronder, stellen.

Hij mag bij zijn bezoeken niet de gebouwen vergeten die, ten bijkomenden titel, woningen bevatten voor concierge, opzichter, conservator van verzamelingen, wachter, enz., voor zover de personen, die in deze gebouwen gehuisvest zijn, er hun gewoon verblijf hebben en er, hetzij alleen, hetzij met hun gezin gevestigd zijn. Dit geldt, bij voorbeeld, voor de ministeries, stadhuizen, schoolhuizen, spoorwegstations, post- en telegraafkantoren, schouwburgen, enz.

Hij zal echter niet de gebouwen en woningen bezoeken welke uitsluitend betrokken worden door de in België gevolmachtigde vreemde diplomaten en door de bevoorrechte vreemdelingen of door de leden van de geallieerde legers en de krijgsgevangenen. De lijst van deze gebouwen en woningen zal hun door het gemeentebestuur overhandigd worden.

In een aanvullende ronde voorzien in de nummers 26 tot 28 van onderhavige onderrichtingen, zullen de *reizende woningen* bezocht worden.

5. De teller zal zich erop toeleggen om met de grootste zorg de hiernavolgende inlichtingen in te winnen die hem moeten in staat stellen een duidelijk onderscheid te maken tussen de twee volgende categorieën van personen en die bovendien de afgifte van de telkaarten aan de inwoners, voor wie ze bestemd zijn, zullen vergemakkelijken :

1) zij die op 31 December te middernacht hun gewoon verblijf hebben in een der woningen uit zijn telkring (met inbegrip van de voorlopige woningen en de barakken), hetzij die personen op dat ogenblik al dan niet aanwezig zijn;

2) zij die, de zetel van hun gewoon verblijf hebbende, hetzij in een andere woning van de gemeente, hetzij in een andere gemeente van het land, hetzij in het buitenland, zich op het tijdstip der telling tijdelijk of momenteel in een der huizen uit zijn telkring bevinden.

6. Bij zijn intrede in elk huis uit zijn telkring zal de teller in de eerste plaats inlichtingen inwinnen over de personen die er verblijven en hij zal zich bij benadering rekenschap geven van hun aantal.

Dit zal het doel zijn van de *eerste vraag*, die hij volgenderwijze zal stellen : « *Welke zijn de personen die in het huis verblijven ?* »

7. De tweede vraag zal luiden als volgt : « *Vormen de personen, die in het huis verblijven, één of meer gezinnen* »

Er wordt aan de tellers herinnerd dat, luidens het Organiek Besluit van de telling, een *gezin* een enkelvoudige of collectieve eenheid is bestaande, hetzij uit een persoon die alleen leeft, hetzij uit de vereniging van twee of meer personen die, al dan niet door familiebanden aan elkaar verbonden, gewoonlijk één en hetzelfde huis bewonen *en er samenleven*.

Het antwoord zal zorgvuldig moeten onderzocht worden, want hij die het geeft zal meestal niet weten welke, volgens de onderrichtingen, de bestanddelen zijn van een onderscheiden gezin.

Doch de teller zal in het merendeel der gevallen aan de hand van de gegeven onderrichtingen zonder moeite kunnen oordelen *uit hoeveel onderscheiden gezinnen de bevolking van elk huis is samengesteld, hoeveel personen van elk gezin deel uitmaken en welke de naam is van elk gezinshoofd* : d. w. z. van degene die er het meeste gezag uitoefent.

Het geldt hier trouwens geen nieuwe grondbeginselen; zij werden bij de vorige tellingen toegepast en zijn inzonderheid bekrachtigd door de algemene onderrichtingen op het houden van de bevolkingsregisters.

In geval van twijfel moeten deze onderrichtingen de teller tot leiddraad dienen voor de oplossing van de moeilijkheden van toepassing die hij mocht tegenkomen.

Zo hij, alvorens zijn ronde te beginnen, de nodige tijd had om deze registers te raadplegen, zou zijn taak veel vereenvoudigd zijn, ten minste wat de inwoners betreft die in deze registers zijn ingeschreven.

Eens in het bezit van deze gegevens, zal de teller reeds weten of hij in het huis slechts één enkele gezinskaart, hetzij twee of meer, hetzij een aantal overeenstemmende met dat der onderscheiden gezinnen, waarvan hij het bestaan zal hebben vastgesteld, moet afgeven.

8. De derde vraag die dient gesteld, heeft tot doel te vernemen :

1) « Welke de *leden* zijn van elk onderscheiden *gezin* die in het huis hun gewoon verblijf houden, hetzij zij er op de dag van de telling bepaald *aanwezig* of *tijdelijk* of *voor 't ogenblik* er uit verwijderd zijn ?

2) « Welke de personen zijn die, zonder tot het gezin te behoren, voor 't ogenblik of tijdelijk in het huis vertoeven op 31 December 1947 te middernacht ? »

Deze is wellicht de neteligste kwestie die de tellers zullen op te lossen hebben en ondanks de duidelijkheid van de teksten der artikelen 4, 5 en 6 van het Besluit van de Regent, zullen zich in sommige gevallen bij de beoordeeling moeilijkheden voordoen. Het is inderdaad niet mogelijk een vast beginsel vooruit te zetten dat onder elke omstandigheid bepaalt welk het verschil is tussen het *gewoon verblijf en het tijdelijk of kortstondig oponthoud*. Indien de teller nr 30 van onderhavige onderrichtingen met zorg heeft ingestudeerd, zal hij evenwel meestal in staat zijn de moeilijkheden op te lossen, die zich mochten voordoen. Mocht hij geen oplossing vinden, dan behoort hij het gemeentebestuur hiervan kennis te geven.

9. Een vierde en laatste vraag dient nog door de teller gesteld : « Is het waarschijnlijk dat alle personen, over wie hij inlichtingen heeft ingewonnen, nog in het huis zullen vertoeven op 31 December 1947 ? Zullen geen andere zich bij hen komen aansluiten of hen vervangen ? »

2. Ronddeling van de telkaarten der verschillende categorieën

a) **Gezinskaarten, individuele telkaarten en woningkaarten.**

10. Wanneer hij juiste antwoorden op deze verschillende punten zal bekomen hebben, zal de teller met een zekere nauwkeurigheid kunnen bepalen : het aantal bewoners van het huis, het aantal erin aanwezige gezinnen en de aard van het verblijf (gewoon of tijdelijk) van de verschillende te tellen personen.

Hij zal dus beschikken over de inlichtingen vereist tot het toewijzen van de verschillende categorieën telkaarten.

11. Wat de gezinskaarten (model A), de individuele telkaarten (model *Abis*) en de woningkaarten (model C) betreft, deze dienen afgegeven als volgt :

1. De teller bestemt een gezinskaart (model A) voor de inschrijving van de persoon of de personen, die een onderscheiden gezin uitmaken of samenstellen;

2. De teller voegt bij elke gezinskaart (model A) evenveel individuele telkaarten (model *Abis*) als er personen zijn die het gezin vormen. Deze telkaarten zijn bestemd voor de telling van die personen;

3. De teller voegt insgelijks bij elke gezinskaart (model A) een woningkaart (model C) (1);

4. Deze telkaarten dienen samen *met de daarbij gevoegde onderrichtingen* aan elk gezinshoofd overhandigd, opdat deze zelf zou kunnen antwoorden op de gezinskaart, de woningkaart, zijn individuele telkaart en de individuele telkaarten van de leden van zijn gezin die minder dan vijftien jaar oud zijn; zo moet ook ieder gezinslid van vijftien jaar en ouder zijn individuele telkaart (model *Abis*) kunnen invullen. Het geldt hier een recht van ieder getelde.

12. Alvorens een gezinskaart af te geven, zal de teller er voor zorgen dat hij hieraan een volgnummer toekent op zijn *hoofdinventarislijst* (model F). Dit nummer dient op de *inventarislijst* voorafgegaan door de naam, de voornaam en het adres van het gezinshoofd. Het aantal individuele telkaarten, gevoegd bij elke gezinskaart, dient op de hoofdinventarislijst (model F) vermeld naast de naam van het gezinshoofd in de kolom *ad hoc*.

De teller dient insgelijks door het aanbrengen van een kruisje in de daartoe bestemde kolom de afgifte van een woningkaart aan te duiden.

13. Op elke gezinskaart (model A) kunnen acht personen ingeschreven worden.

Zo het aantal personen waaruit het gezin bestaat groter is, dan zal de teller een bijkomende gezinskaart afgeven, waarvan het volgnummer hetzelfde zal zijn als dat van de hoofdtelkaart. *Op zijn inventarislijst* zal hij achter het volgnummer van de

(1) Door « woning » verstaat men het huis of gedeelte van een huis bestemd voor huisvesting van het gezin of als zodanig gebruikt, hetzij dit gezin is samengesteld uit één persoon, hetzijn uit twee of meer personen.

hoofdtelkaart de letter *a* schrijven en achter dat van de bijkaart de letter *b*.

Zo ermeer dan 16 personen zijn, zal hij er een tweede bijkaart aan toevoegen en achter het volgnummer de letter *c* schrijven, enz.

14. *Het is aan de teller verboden op de gezinskaarten (model A), op de individuele telkaarten (model* Abis*) en op de woningkaart (model C) gelijk welke aanduiding aan te brengen.* De aanduidingen betreffende de identiteit en het volgnummer zullen op de telkaarten slechts aangebracht worden op het ogenblik van het nazien en van de ophaling (zie onderrichtingen II).

b) **Speciale individuele en collectieve telkaarten.**

15. Bij toepassing van artikel 3 van het Besluit van de Regent zal de teller speciale collectieve telkaarten (model B) afgeven in de hiernavermelde inrichtingen, welke een wel bepaald doel hebben :

1. De hotels, herbergen, logementshuizen, familiepensions en nachtasylen (telkaart uitsluitend bestemd voor de reizigers welke tijdelijk in deze inrichting zijn afgestapt (zie nr 30, 2e voorbeeld);

De hospitalen en andere private of openbare inrichtingen voor ziekenverpleging;

3. De gestichten, koloniën en verplegingsinrichtingen voor krankzinnigen;

4. De kostscholen en onderwijsinrichtingen van alle aard, met inbegrip van die welke voor vakonderwijs bestemd zijn, de gestichten voor doofstommen, blinden, enz.;

5. De tuchthuizen, inrichtingen van sociaal verweer, interneringscentra, bedelaarsgestichten, toevluchtshuizen en de Rijksopvoedingsgestichten;

6. De kazernen (doch uitsluitend wat betreft de miliciens die de actieve dienstplicht, hun door de wet opgelegd, vervullen, met uitsluiting van de vrijwilligers en de wederdienstnemenden van alle categorieën, die op dezelfde plaats op de gezinskaart van de kazerne mochten ingeschreven zijn), (zie nr 30, 3e voorbeeld);

7. De teller dient insgelijks een speciale collectieve telkaart (model B) af te geven aan de gezinshoofden die, ingevolge de oorlogsgebeurtenissen, genoodzaakt waren met hun gezin de gemeente te verlaten waar zij hun gewoon verblijf hadden en niet het inzicht hebben te kennen gegeven hun gewoon verblijf te vestigen in de gemeente waarheen zij zijn gevlucht, d. w. z. in de woning waar de teller hen zal aantreffen. De telkaart model B zal slechts afgegeven worden indien dit gezin een afzonderlijk geheel vormt (zie nr 17, 2e alinea) (1).

De personen die op 31 December 1947 tijdelijk of momenteel aanwezig zijn in de hierboven bedoelde inrichtingen en gebouwen, moeten dus ingeschreven worden op een speciale collectieve telkaart (model B). *Deze personen moeten insgelijks een speciale individuele kaart invullen (model* Bbis).

16. Alvorens een speciale collectieve telkaart (model B) af te leveren, zal de teller er zorg voor dragen aan deze telkaart op zijn *hoofdinventarislijst* (model F) een volgnummer toe te kennen. Dit nummer dient op deze inventarislijst voorafgegaan door de naam en voornamen van het gezinshoofd of inrichtingshoofd.

Het aantal speciale individuele telkaarten (model B*bis*), die bij iedere speciale collectieve telkaart zijn gevoegd, zal op dezelfde inventarislijst worden aangeduid tegenover de naam van het gezinshoofd of van het inrichtingshoofd in de kolom *ad hoc*.

Wanneer het nodig is een bijkomende speciale collectieve kaart af te leveren in éénzelfde woning of inrichting, zal de teller handelen zoals in nr 13 van onderhavige onderrichtingen voor de gezinskaarten werd bepaald.

17. In alle andere gevallen dan die voorzien onder nr 15 hierboven, zullen er evenveel speciale *individuele* telkaarten (mod. B*bis*) worden uitgedeeld als er personen zullen zijn die zich waarschijnlijk tijdelijk of momenteel in het huis zullen bevinden op 31 December 1947.

Zo bij voorbeeld, wanneer een gezin bestaande uit vijf personen en gewoonlijk in een andere gemeente verblijvend, zich op het ogenblik der telling tijdelijk is gaan vestigen *bij een gezin* dat in een andere gemeente verblijft, zal men in laatstgenoemd gezin *geen speciale collectieve telkaart,* maar wel vijf speciale individuele telkaarten afgeven.

De teller dient deze telkaarten te overhandigen aan het van het gezinshoofd, bij wie deze personen zich gevestigd hebben.

Het is hem verboden er enige aanduiding op te vermelden.

Hij zal op zijn hoofdinventarislijst (mod. F), naast de naam van het gezinshoofd, aan wie de telkaarten zijn afgegeven, het aantal van deze laatste vermelden.

18. Er kan soms twijfel ontstaan omtrent de juiste vaststelling van het aantal speciale kaarten van één of andere categorie die in iedere woning dienen afgegeven. Zo zal het, bij voorbeeld, materieel onmogelijk zijn in de verschillende inrichtingen, waarvan sprake in nr 15 hierboven, met het oog op het afleveren van collectieve telkaarten, in de loop van de maand December nauwkeurig te voorzien hoeveel personen er op de 31e van die maand zullen aanwezig zijn. In dit geval dient de teller een aantal telkaarten af te leveren dat de verwachtingen te boven gaat.

(1) In dit uitzonderlijk geval dient de teller aan dit afzonderlijk gezin insgelijks een woningkaart model C te overhandigen. Dit is het enigste geval waarin een woningkaart met de speciale collective telkaart moet afgegeven worden. De teller zal eventueel de nodige inlichtingen verstrekken om het gezinshoofd toe te laten die telkaart in te vullen.

19. Onder nr 30 van onderhavige onderrichtingen zal men enkele voorbeelden vinden over het toewijzen van gezinskaarten (model A), van de individuele telkaart (model A*bis*), van de speciale collectieve (model B) of individuele telkaart (model B*bis*).

3. Aanduiding op de hoofdinventarislijst van alle gebouwen voor huisvesting bestemd of niet, van de leegstaande gebouwen en van die waarvan de bewoners afwezig zijn

20. De teller dient op zijn hoofdinventarislijst (model F) *alle gebouwen* van zijn telkring te vermelden, zelfs die welke onbewoonbaar zijn, de in opbouw zijnde gebouwen, de in wederopbouw zijnde gebouwen, de in afbraak zijnde gebouwen, de geheel of gedeeltelijk vernielde gebouwen waaraan niet gewerkt wordt.

21. Te dien einde dient hij voor ieder gebouw in de eerste twee kolommen van deze lijst de *straatnaam* en het *nummer* (of bij gebrek hiervan de ligging) te vermelden; in de kolom « opmerkingen » dient hij de *aard* van het gebouw te vermelden.

22. Wanneer hij zich vervolgens aanmeldt in de bewoonbare gebouwen en er bewoners aantreft, dient hij in de tweede kolom van de hoofdinventarislijst de naam van het gezinshoofd in te vullen en in de kolom *ad hoc* de afgifte van de in de vorige nummers voorziene telkaarten te vermelden

23. Wanneer hij zich in een bewoonbaar gebouw aanmeldt en er niemand aantreft, moet hij er geen telkaart achterlaten; het volstaat dan dat hij in de hoofdinventarislijst, naast de straatnaam en het nummer of de ligging van dat gebouw, vermeldt « bewoond » of « onbewoond », volgens de inlichtingen die hij terstond bij de geburen inwint. In dit geval trouwens dient hij 's anderendaags of uiterlijk de tweede dag daarna bij het gemeentebestuur navraag te doen of het gebouw in kwestie werkelijk onbewoond is. Wanneer hij, na inlichtingen te hebben ingewonnen, bevindt dat er een vergissing is of zelfs dat er twijfel bestaat, dan dient hij op de hoofdinventarislijst het woord « onbewoond » te vervangen door het woord « bewoond » of omgekeerd.

24. Wanneer de hoofdinventarislijst volledig zal ingevuld zijn, dient zij *al* de eigendommen uit de telkring, welke al dan niet voor huisvesting bestemd zijn, te vermelden, met aanduiding van degene die onbewoond zijn en van de bewoonde eigendommen, waarvan de bewoners afwezig zijn.

25. De teller zal zich, zoveel mogelijk ieder dag na zijn ronde te hebben gedaan, in de burelen van het gemeentebestuur begeven, niet allen om er de inlichtingen te vragen die hij nodig heeft, maar om er de moeilijkheden, die hij mocht ontmoeten, uiteen te zetten en te informeren naar de manier van handelen om deze op te lossen.

TWEEDE BEZOEK.

26. In de laatste dagen van December zal de teller overgaan tot een aanvullend onderzoek. Dit bezoek zal tot doel hebben :

1) elk der vermoedelijk bewoonde gebouwen, waar de teller bij zijn eerste bezoek niemand heeft aangetroffen, voor een tweede maal te zien;

2) de reizende woningen zoals schepen, boten, kermiswagens, reizende wagens, enz., op te sporen.

1. Aanvullend bezoek aan de gebouwen waarvan de bewoners bij het eerste bezoek afwezig waren

27. Treft hij ditmaal bewoners aan in de huizen van deze categorie, dan zal hij één of meer gezinskaarten (model A), één of meer individuele telkaarten (model A*bis*), één of meer woningkaarten (model C) en eventueel één of meer speciale individuele telkaarten (model B*bis*) afleveren. Zoniet zal hij trachten de leemten bij te werken door navraag, hetzij bij het gemeentebestuur, hetzij bij de geburen of anderszins.

Hij dient in ieder geval deze huizen opnieuw te gaan zien bij het ophalen van de telkaarten waarvan sprake in de onderrichtingen II aan de tellers.

De bij deze ronde afgeleverde gezinskaarten zullen op de hoofdinventarislijst vermeld en genummerd worden naast de aanduiding van de ligging van het gebouw, die bij het eerste bezoek aangetekend werd.

2. Opzoeken van de reizende woningen en afleveren der telkaarten

28. De teller dient zich in iedere reizende woning (schepen, boten, kermiswagens, reizende wagens, enz.), welke zich in zijn telkring bevindt, aan te bieden. Hij zal zich zoveel mogelijk wenden tot degene die er het hoofd of de baas van is, en hij zal hem in de eerste plaats vragen of zijn woning zich op 31 December nog op dezelfde plaats zal bevinden, of ten minste toch binnen zijn telkring (2).

Indien het antwoord bevestigend luidt, zal de teller onderzoeken of de belanghebbende ja of neen zijn gewoon verblijf in de gemeente heeft. In het eerste geval zal hij hem een gezinskaart (mod. A) en één of meer individuele telkaarten (mod. A*bis*) afleveren; in het tweede geval een speciale collectieve telkaart (mod. B) en één of meer speciale individuele telkaarten (mod. B*bis*), en aan de telkaart mod. A of mod. B. die hij zal afgeleverd hebben, zal hij een volgnummer toekennen in het gedeelte van zijn hoofdinventarislijst (mod. F) *dat voorbehouden is voor het inschrijven van de inlichtingen*

(2) Wanneer het een reizende woning geldt, die haar reizend karakter verloren heeft, zullen de bewoners aangezien worden als deel uitmakend van de *bevolking van gewoon verblijf der gemeente;* er zullen dus een gezinskaart (mod. A), een of meer individuele telkaarten (mod. A*bis*) en een woningkaart (model C) in deze woning moeten afgegeven worden.

betreffende de hoofden of bazen der reizende woningen (d.w.z. bladzijde 14 van deze inventarislijst).

Het aantal individuele telkaarten (mod. A*bis*) of speciale individuele telkaarten (mod. B*bis*), die gevoegd zijn bij ieder mod. A of mod. B, zal aangeduid worden op de hoofdinventarislijst tegenover de naam van het hoofd of de baas in de kolom *ad hoc*.

Indien de bewoner der reizende woning daarentegen verklaart dat hij op 31 December niet meer in de gemeente zal vertoeven, zal de teller hem geen enkele telkaart afleveren, daar de personen, die zich in dat geval bevinden, moeten geteld worden door de teller, in wiens telkring hij zich zal bevinden op 1 Januari, bij het speciaal bezoek voorgeschreven door de onderrichtingen II.

29. De ronddeling van *alle telkaarten*, waarvan tot hiertoe sprake is geweest, moet op 28 December 1947 beëindigd zijn.

Voorbeelden van toewijzing der gezinskaarten (model A), der individuele telkaarten (model Abis), der speciale telkaarten (model B en Bbis)

30. *1e voorbeeld : Woonhuis (of particuliere woning).*

Aan ieder gezin dient een gezinskaart (mod. A) afgeleverd waarop alle personen zullen moeten ingeschreven worden die in dat gezin samenleven, ongeacht het feit of zij op het ogenblik der telling aanwezig of *tijdelijk* afwezig zijn.

In de eerste plaats zal het gezinshoofd opgeschreven worden, daarna eventueel alle personen die gewoonlijk in het gezin vertoeven en *er met het gezinshoofd samenleven :* echtgenote van het gezinshoofd, zijn vader en moeder, zijn kinderen, zijn gouvernante, leermeesteres, vennoot, privaat secretaris, dienstbode, dienstmeid, autobestuurder, werkman met kost en inwoon, enz.

Zoals hierboven vermeld zullen insgelijks op de gezinskaart ingeschreven worden, de leden van dit gezin die er op het ogenblik der telling tijdelijk mochten uit verwijderd zijn, zoals degenen die op studie zijn in een kostschool, op plezierreis of tijdelijk in behandeling in een hospitaal, of als milicien in actieve dienst, of de werklieden die buitenhuis werken en geregeld in hun gezin terugkeren, of nog de personen die voor een beperkte duur in Congo zouden gevestigd zijn.

Daarentegen zal men op de telkaart van dit gezin niet de kinderen optekenen (gehuwd of niet), die hetzelfde huis bewonen doch *op zichzelf een gezin vormen;* zij vormen een afzonderlijk gezin en dienen op een afzonderlijke gezinskaart opgetekend. Daarenboven zullen noch de dochter, die als dienstmeid bij een ander gezin mocht inwonen, noch de zoon, die een verbintenis als vrijwilliger bij het leger heeft aangegaan, noch de vader, die definitief zou opgenomen zijn in een gesticht of godshuis voor ongeneesbaren in de gezinskaart opgenomen worden. (Deze personen zullen opgetekend worden op de gezinskaart van de particulier, van de kazerne of van het godshuis waar zij verblijven.)

Op de gezinskaart (mod. A) dienen *al* de leden van het gezin vermeld, afgezien van het feit dat zij Belg of vreemdeling zijn; deze laatste op voorwaarde dat zij de toelating bekomen hebben hun gewone verblijfplaats in België te hebben, of dat zij al dan niet in het bevolkings- of in het vreemdelingenregister van de gemeente zijn ingeschreven.

Het kan inderdaad gebeuren dat sommige personen, alhoewel zij vast in dit gezin vertoeven en ermede samenleven, niet in het bevolkings-of in het vreemdelingenregister zijn ingeschreven, hetzij omdat zij verzuimd hebben zich te schikken naar de onderrichtingen over het houden van dit register, hetzij omdat de bepaling van de zetel van hun verblijf aanleiding heeft gegeven tot een nog niet beëindigd administratief onderzoek, hetzij omdat zij nog niet konden ingeschreven worden daar de nodige stukken bij het gemeentebestuur nog niet zijn toegekomen.

Deze personen moeten niettemin, *van het ogenblik af dat hun verblijf in dit gezin als wezenlijk en vast kan worden beschouwd*, op de gezinskaart aangetekend worden in de gemeente waar zij zich bevinden op het tijdstip der telling.

Bijgevolg moeten alle vreemdelingen, houders hetzij van de identiteitskaart voor vreemdelingen, hetzij van het bewijs van inschrijving, hetzij van het voorlopig verblijfbewijs mod. C, geteld worden op gezinskaarten en op individuele kaarten (1).

Daarenboven zal er voor ieder persoon die op de gezinskaart ingeschreven is, een individuele telkaart (mod. A*bis*) ingevuld worden.

Indien in het gezin momenteel één of meer personen aanwezig zijn, die er geen deel van uitmaken (vriend op bezoek of met verlof voor enige tijd, verwante die een zieke is komen oppassen, enz.), zal er voor hen een *speciale individuele telkaart* (mod. B*bis*) ingevuld worden.

2e voorbeeld : Hotel, herberg, logementen van alle aard.

Men zal een *gezinskaart* (mod. A) afgeven voor het inschrijven van alle leden van het hotelpersoneel die er hun gewoon verblijf hebben (baas, directeur of beheerder, hotelmeester, portier, kok, dienstmeiden, dienstknechten, autobestuuder, enz.), alsmede van de personen die met hen in gemeenschap leven. Indien echter een lid van het personeel, de concierge bij voorbeeld, niet met de anderen samenleeft, doch een afzonderlijk gezin vormt waar hij alleen leeft of met andere personen, dan zal hiervoor een afzonderlijke *gezinskaart worden* afgegeven.

Voor ieder van deze personen zal een individuele telkaart (mod. A*bis*) ingevuld worden..

Zijn er in het hotel of de herberg één of meer kostgangers, die er vast verblijven en er hun afzonderlijk appartement hebben, maar die niet samenleven met het gezin van de hotelhouder, dan zal men eveneens een afzonderlijke gezinskaart en een individuele telkaart maken voor elk van hen, *zo zij nergens anders een gewone verblijfplaats hebben.*

Voor de reizigers die zich tijdelijk in dit hotel of herberg ophouden, zal men een speciale collectieve telkaart (mod. B), alsmede het aantal speciale individuele telkaarten model B*bis*, nodig voor hun inschrijving, afgeven.

3e voorbeeld : Kazerne.

Een gezinskaart (mod. A) en *individuele telkaarten* (mod. A*bis*) zullen er afgeleverd worden voor het inschrijven van de personen die in gezin leven in de kazerne, — zelfs zo deze laatste uit afzonderlijke gebouwen bestaat, — er logeren en er geravitailleerd worden (bij voorbeeld : vrijwilligers, wederdienstnemenden van alle categorieën, beroepsonderofficieren, gendarmen, enz.

De Rijkswachters die, eventueel met hun familieleden, afzonderlijke gezinnen vormen en die logeren in de kazernelokalen, moeten geteld worden op gezinskaarten (mod. A) en op individuele telkaarten (mod. A*bis*).

De miliciens zullen enkel aangetekend worden, op de gezinskaart van de kazerne waar zij logeren, *wanneer zij bij het leger gebleven of er bij weergekeerd zijn bij wederdienstneming*, of wanneer zij nergens anders haard of gezin, waaraan zij kunnen verbonden worden, behouden hebben.

Men zal daarentegen een *speciale collectieve telkaart* (mod. B) en *speciale individuele telkaarten* (mod. B*bis*) afgeven voor het inschrijven van de niet-wederdienstnemende miliciens die er hun actieve dienst volbrengen.

4e voorbeeld : Weeshuis, godshuis voor oude lieden en ongeneesbaren.

Men zal een *gezinskaart* (mod. A) en *individuele telkaarten* (mod. A*bis*) afgeven voor het inschrijven van de directeurs, verplegers, dienstboden, oude lieden, wezen, vondelingen of verlaten kinderen, *die er samenleven en er voor goed verblijven.* Vormt de directeur, de geneesheer, de concierge of een lid van het personeel een afzonderlijk gezin, dan zal men zoveel gezinskaarten moeten afgeven als er onderscheiden gezinnen bestaan.

De geestelijken, in vaste dienst bij deze instellingen verbonden, zullen op een afzonderlijke gezinskaart geteld worden.

Zijn er in de inrichting verpleegden of tijdelijke gasten aanwezig (missionaris, halve wees die hetzij zijn vader, hetzij zijn moeder nog heeft), dan zal men er een speciale collectieve telkaart (mod. B), alsmede voor elk van hen een speciale individuele telkaart (mod. B*bis*) invullen.

5e voorbeeld : Kostschool, blinden- of doofstommengesticht.

Hier zal men afgeven :

Een *gezinskaart* (mod. A) en *individuele telkaarten* (mod. A*bis*) voor het inschrijven van alle leden van het personeel van de instelling die er hun gewoon verblijf hebben (directeur, leraars, portier, kok, dienstmeiden, dienstknechten, autobestuurders, enz.), alsmede van alle personen die met hen samenleven. Wanneer echter een lid van het personeel met de anderen geen gemeenschappelijk leven leidt en een eigen haard heeft waar hij alleen of met andere personen leeft, zal aan deze persoon een afzonderlijke gezinskaart en één of meer individuele telkaarten afgegeven worden.

De geestelijken, in vaste dienst bij deze instellingen verbonden, zullen op een afzonderlijke gezinskaart geteld worden.

Een speciale collectieve telkaart (mod. B) en *speciale individuele telkaarten* (mod. B*bis*) voor het inschrijven van de interne leerlingen.

6e voorbeeld : Gestichten, koloniën en verplegingsinrichtingen voor krankzinnigen, tuchthuizen, inrichtingen van sociaal verweer, interneringscentra, bedelaarsgestichten, toevluchtshuizen, Rijksopvoedingsgestichten.

Men zal een *gezinskaart* (mod. A) en *individuele telkaarten* (mod. A*bis*) afgeven voor het inschrijven van alle leden van het personeel der inrichting die er hun gewoon verblijf hebben (directeurs, leraars, bewakers, portier, kok, dienstmeiden, dienstknechten, autobestuurders), alsmede van de personen die met hen samenleven. Wanneer echter een lid van het personeel, bij voorbeeld een bewaker, geen gemeenschappelijk leven met hen leidt, zal hem en afzonderlijke gezinskaart en één of meer individuele telkaarten afgegeven worden.

Bij uitzondering zal men insgelijks op de gezinskaart, bestemd voor de leden van het personeel die in gemeenschap leven, de kostgangers optekenen die noch in België, noch in het buitenland een gezin of haard hebben behouden en bijgevolg moeten beschouwd worden als hebbende de zetel van hun gewoon verblijf in de gemeente waar de inrichting is gevestigd.

De geestelijken, in vaste dienst bij deze instellingen verbonden, zullen op afzonderlijke gezinskaarten geteld worden.

Voor de inschrijving van alle andere kostgangers (geesteszwakken, zieken in behandeling, gedetineerden of gevangenen, geïnterneerden, enz.), evenwel, zal men een *speciale collectieve telkaart* (mod. B) en *speciale individuele telkaarten* (mod. B*bis*) afgeven.

(1) Tot deze categorie behoren niet de vreemdelingen op zakenreis in zover hun verblijf in België vijftien opeenvolgende dagen niet overschrijdt, noch degenen die het Belgisch grondgebied betreden voorzien van een grenskaart. Deze vreemdelingen welke, krachtens het Besluit van het Ministerie van Justitie dd. 25 Maart 1941, niet in het vreemdelingenregister dienen ingeschreven, zullen geteld worden op een speciale individuele telkaart (mod. B*bis*), indien zij zich in een gezin bevinden, en eventueel op een speciale collectieve telkaart (mod. B) in de gevallen voorzien bij artikel 3 - 3° van het Besluit.

ONDERRICHTINGEN II (31 tot 64) betreffende het ophalen en verifiëren van de gezinskaarten, de individuele telkaarten, de speciale telkaarten en de woningkaarten, het invullen van de gebouwkaarten (model Cbis) en het ronddelen van de telkaarten voor nijverheidsinrichting (model D), van de telkaarten voor alleenstaand handarbeider (model Dbis), van de telkaarten voor handelsinrichting (model E) en van de telkaarten voor alleenstaand handelaar (model Ebis).

KORTE INHOUD

A. — Speciaal bezoek aan de reizende woningen (31 tot 37).
B. — Verificatie en ophaling van de modellen A, A*bis*, B, B*bis*, C.
1) Verificatie van de modellen A, A*bis*, B, B*bis*, C (39 tot 47).
2) Ophaling van de modellen A, A*bis*, B, B*bis* (48-49), C.
3) Speciale opmerkingen (50) (huizen waarvan de bewoners afwezig zijn, niet ingevulde afgeleverde telkaarten, onvolledige telkaarten).
C. — Invullen van de gebouwkaarten (model C*bis*) (51-52).
D. — Ronddelen van de modellen D, D*bis*, E en E*bis* 53-61).
E. — Overmaken van de telkaarten aan het gemeentebestuur (62-64).

*
**

A. — Speciaal bezoek aan reizende woningen

31. Op 1 Januari 1948 moet de teller, voorzien van zijn hoofdinventarislijst (model F) en van zijn bijkomende inventarislijst (model F*bis*), zich aanmelden in de reizende woningen uit zijn telkring.

32. In de reizende woningen, waar hij reeds telkaarten heeft afgegeven, dient hij over te gaan tot het ophalen van deze telkaarten na ze, overeenkomstig de nrs 39 en volgende, te hebben geverifieerd.

33. Indien zich in zijn telkring een onlangs aangekomen reizende woning bevindt of een die op zijn inventarislijst nog niet is ingeschreven, dient hij er zich aan te melden en er, hetzij een gezinskaart (model A) en individuele telkaarten (model A*bis*), hetzij een speciale collectieve telkaart (model B) en speciale individuele telkaarten (model B*bis*) af te geven, naargelang de personen die deze woning betrekken, zich al dan niet in hun gemeente van gewoon verblijf bevinden. Hij zal deze telkaarten doen invullen of — indien het gezinshoofd hiertoe de wens te kennen geeft — ze zelf invullen volgens de richtlijnen welke het gezinshoofd hem geeft en ze *onmiddellijk terugnemen*.

34. Op de hoofdinventarislijst (model F) op de bladzijden en in de kolommen daartoe bestemd en naast de naam van het gezinshoofd dient het aantal vermeld van de in elke reizende woning opgehaalde individuele telkaarten (model A*bis*) of speciale individuele telkaarten (model B*bis*).

35. De teller dient de telkaarten model D of D*bis* en E of E*bis* onmiddellijk af te geven en ze naar het geval *opstaande voet te laten invullen*, hierbij steunend op de in nrs 53 en volgende gegeven richtlijnen.
Bovenaan de aldus uitgereikte telkaarten D, D*bis*, E, en E*bis* dient hij de vermelding « *Reizende woning* » *aan te brengen, alsmede de aard van deze laatste* (vaartuig, zwerverswoonwagen, kermiswagen, enz.). De afgifte van deze telkaarten dient op bladzijde 14 van de *bijkomende* inventarislijst (mod. F*bis*) aangetekend.

36. Er dienen voor de reizende woningen geen woningkaarten (model C) noch gebouwkaarten (model C*bis*) ingevuld.

37. Indien een reizende woning, welke onder een nummer op de hoofdinventarislijst (model F) was ingeschreven, vertrokken is, moet de teller zonder meer dit nummer doorhalen; in de rand van zijn lijst zal hij het woord « vertrokken » vermelden.

B. — Verificatie en ophaling van de gezinskaarten, de individuele telkaarten, de speciale telkaarten en de woningkaarten.

38. Na zijn bezoek aan de reizende woningen beëindigd te hebben dient de teller voorzien van zijn hoofdinventarislijst (model F) en van zijn bijkomende inventarislijst (model F*bis*), zich aan te bieden in ieder der woningen waar hij in December telkaarten heeft afgegeven en in de vermoedelijk bewoonde huizen waar hij niemand heeft aangetroffen.

Dit bezoek heeft tot doel :

1) het ophalen, na verificatie, van de gezinskaarten, de individuele telkaarten, de speciale telkaarten en de woningkaarten;

2) het opsporen van de personen die in de vermoedelijk bewoonde huizen zouden kunnen wonen doch die er zich op het tijdstip van de eerste twee bezoeken niet bevonden, en het opschrijven ter plaatse van de hen betreffende inlichtingen op de gezinskaart, de individuele telkaarten, de woningkaart of op de speciale individuele telkaarten, welke *onmiddellijk* moeten teruggenomen worden;

3) het invullen van de gebouwkaarten (model C*bis*);

4) de uitreiking, naar het geval van telkaarten voor nijverheidsinrichting (model D) en voor alleenstaand handarbeider (model D*bis*), van de telkaarten voor handelsinrichting (model E) en voor alleenstaand handelaar (model E*bis*), hierbij steunend op hetgeen onder nr 53 en volgende is vermeld.

1) Verificatie van de gezinskaarten, van de individuele telkaarten, van de speciale telkaarten en van de woningkaarten.

39. De verificatie der telkaarten, d.w.z. het nagaan of al de op de telkaarten voorkomende inlichtingen overeenkomstig de regelementaire voorschriften werden verstrekt, is de voornaamste daad die de teller bij de uitoefening van zijn ambt te stellen heeft.
De hierna volgende richtlijnen zullen de regelmatige uitoefening van zijn taak vergemakkelijken.
Zodra hem de telkaarten, die hij vroeger in een woning had uitgereikt, teruggegeven worden, dient hij er eerst en vooral zorg voor te dragen dat hij op de ingevulde gezinskaart of speciale collectieve telkaart het rangnummer schrijft dat hij op de hoofdinventarislijst hieraan heeft toegekend; dit rangnummer dient op de individuele of speciale individuele telkaarten en op de overeenstemmende woningkaart aangebracht. Hij dient hieraan alle andere aanduidingen in zake identiteit toe te voegen die er op voorzien zijn.
Deze verschillende aantekeningen moeten, in de gemeenten welke ingevolge de wet van 28 Juni 1932 deel uitmaken van de Brusselse agglomeratie en in de plaatsen waar hij in 1930 ten minste 30 % van de inwoners geteld werden als sprekend uitsluitend of meestal een andere landtaal dan die van de streek, aangebracht worden op de zijde van de telkaart overeenstemmend met de taal door de aangever gebruikt.
De teller moet er zich vervolgens van vergewissen dat de afgegeven telkaarten naar de aard en het getal overeenstemmen met de aanduidingen die op het ogenblik van de uitreiking op zijn hoofdinventarislijst werden vermeld. In geval van niet overeenstemming, dient hij de reden hiervan te vragen.

40. Ingeval het gezinshoofd hem zou verzoeken zelf de aangiften op te maken (art. 17 van het Besluit van de Regent), behoort de teller onmiddellijk al de daartoe nodige gegevens te verzamelen.
In de gemeenten, welke ingevolge de wet van 28 juni 1932, deel uitmaken van de Brusselse agglomeratie en in de plaatsen waar ten minste 30 % der inwoners geteld werden als sprekend uitsluitend of meestal een andere landtaal dan die van de streek, *moet de aangifte verplichtend worden opgemaakt in de door de getelde gekozen taal.*

41. Wat de *ondertekening van de verschillende telkaarten betreft*, hiervoor dient de teller zich te houden aan artikel 18 van het Besluit van de Regent.

42. Wanneer één van de uitgereikte telkaarten verloren of onbruikbaar is, moet hij een nieuwe telkaart afgeven. Hij behoort dit insgelijks te doen, wanneer hij bij het verifiëren vaststelt dat een telkaart dusdanige onnauwkeurigheden bevat, dat verbeteren onmogelijk is, en insgelijks wanneer hij een onvoldoend aantal telkaarten heeft uitgereikt. Doch in dit laatste geval, wanneer het gezinskaarten geldt, dienen nieuwe volgnummers gegeven en ingeschreven op de hoofdinventarislijst, of dient ten minste de reeks der bestaande volgnummers voortgezet met nieuwe letters.
Wanneer daarentegen het aantal uitgereikte telkaarten de behoeften overschrijdt, dient de teller het overschot terug te nemen en op de hoofdinventarislijst de volgnummers, welke overeenstemmen met de blanco-teruggenomen telkaarten, te schrappen.
Eventueel dient hij dan in dezelfde zin het aantal te wijzigen van de individuele telkaarten en van de woningkaarten die hij bij de eerste ronddeling heeft ingeschreven.

43. Wanneer deze eerste vaststellingen afgehandeld zijn, dient de teller heel speciaal zijn aandacht te wijden aan de hierna volgende punten :

a) Werd ieder onderscheiden gezin wel op een afzonderlijke telkaart ingeschreven?
Bevat iedere gezinskaart wel alle aanwezige of momenteel afwezige personen welke regelmatig moeten ingeschreven worden als deeluitmakend van de bevolking van gewoon verblijf?
Werd geen enkel persoon uit het gezin vergeten?
Zo bijvoorbeeld, heeft men op de telkaart wel de kinderen op lage leeftijd, de studenten in een kostschool, de personen op reis of tijdelijk in behandeling in een hospitaal, de miliciens die hun militaire dienstplicht vervullen, vermeld?
Wanneer het een telkaart geldt opgehaald in een hotel, herberg, kazerne, weeshuis, godshuis, kostschool, enz., heeft men wel alle personen opgeschreven die er hun *gewoon verblijf hebben en er in gemeenschap leven ?*

b) Werd een individuele telkaart (mod. A*bis*) ingevuld voor alle personen welke deel uitmaken van het gezin ?

c) Werd voor het gezin een *woningkaart* (mod. C) ingevuld ?

d) Is er op een telkaart, gezinskaart (mod. A) of individuele telkaart (model A*bis*) soms niet een persoon vermeld die hierop niet moest voorkomen? Werd, bijvoorbeeld, bij vergissing soms niet een persoon ingeschreven die, vermeld op de verklaring van het gezinshoofd, vóór 1 Januari 1948 overleden is of vóór dit tijdstip op regelmatige wijze zijn verblijf elders heeft gevestigd of nog, werd soms niet op een gezinskaart een persoon ingeschreven die enkel zijn wettelijke woonplaats bij het hoofd van dit gezin heeft behouden en op een andere plaats de zetel heeft van zijn gewoon verblijf (gehuwde vrouw die gescheiden leeft van haar echtgenoot, niet geëmancipeerde minderjarige die niet meer samenleeft met zijn vader, moeder of voogd)? De teller moet inderdaad weten dat, wanneer de wettelijke woonplaats van een persoon van zijn gewone verblijfplaats verschilt, deze persoon in deze laatste gemeente op een gezinskaart moet ingeschreven worden.

e) Heeft het gezinshoofd, ondertekenaar van de verklaring, op een telkaart van een reeks soms niet één of meer personen vermeld waarvan de namen op een andere telkaart hadden moeten voorkomen?

Heeft hij, bijvoorbeeld, bij het gezin soms een tijdelijk aanwezig persoon geteld waarvan de gewone verblijfplaats elders werd opgenomen en die slechts op een speciale individuele telkaart mag voorkomen?

f) Heeft het gezinshoofd wel alle personen vermeld die niet tot het gezin behoren en de nacht van 31 December op 1 Januari, zelfs al zij het die nacht alleen, in het gezin hebben vertoefd? Deze personen moesten elk afzonderlijk op een speciale individuele telkaart (model *Bbis*) ingeschreven worden. Zoniet benoort de teller onmiddellijk voor elk van deze niet-ingeschreven personen, nieuwe speciale individuele telkaarten te nemen welke, na op zijn inventarislijst te zijn aangetekend, *terstond* moeten ingevuld worden.

g) Bevat elke speciale collectieve telkaart wel alle personen, aanwezig in de bij artikel 3, paragraaf 3 van het Besluit van de Regent dd. 22 November 1947 voorziene inrichtingen?

h) Hebben de op een speciale collectieve telkaart vermelde personen een speciale individuele telkaart ingevuld?

44. De telkaarten dienen op leesbare wijze ingevuld. De teller dient naam na naam, kolom no kolom, vraag na vraag, alle inlichtingen na te lezen welke iedere telkaart bevat ten einde de nauwkeurigheid ervan na te gaan. *Om tot deze verificatie over te gaan dient hij eerst en vooral de bij de telkaarten gevoegde onderrichtingen te raadplegen;* zo nodig behoort hij zich de identiteitskaarten, huwelijksboekje van de betrokken personen en eventueel andere identiteitsbewijzen, bijvoorbeeld paspoorten, wanneer het vreemdelingen geldt, te laten voorleggen.

45. Wat « **de nationaliteit** » betreft, dient men zich te houden aan hetgeen volgt :

A. — *ZIJN BELG VAN RECHTSWEGE :*

1) Het kind geboren uit een Belgische vader;

2) Het kind geboren vóór 4 Juni 1922 uit een Belgische moeder en een vader zonder bepaalde nationaliteit;

3) Het kind geboren vóór 4 Juni 1922 uit een vreemdeling, na de ontbinding van het huwelijk, indien de moeder op het ogenblik der geboorte de hoedanigheid van Belg bezat;

4) Het in België uit wettelijk onbekende ouders geboren kind;

5) Het kind geboren in België vóór 4 Juni 1922 uit ouders zonder bepaalde nationaliteit;

6) Het natuurlijk kind dat, minderjarig en niet geëmancipeerd zijnde, in de eerste plaats erkend werd door een Belgische persoon of in geval van gezamenlijke of gelijktijdige erkenning, door een Belgische vader;

7) Het niet geëmancipeerd minderjarig kind dat na 3 Juni 1922 door een Belgische vader gewettigd werd.

B. — *ZIJN BELG :*

1) Tenzij het vóór 27 Juni 1909 de leeftijd van 22 jaar heeft bereikt, het minderjarig niet geëmancipeerd kind waarvan de vader, die er het recht van bewaring over voert, vrijwillig de hoedanigheid van Belg heeft verworven, uitgezonderd wanneer dit kind aan de Belgische nationaliteit heeft verzaakt;

2) Het kind geboren in België na 26 Juni 1887 en vóór 4 Juni 1900 uit vreemde ouders waarvan er één zelf in België geboren is of er op 't ogenblik der geboorte sedert tien jaar zonder onderbreking gedomicilieerd was, alsmede het kind dat in België uit een vreemdeling geboren sedert zes jaar zonder onderbreking in het Rijk gedomicilieerd is, worden Belg bij het verstrijken van hun twee en twintigste jaar, indien zij gedurende dit jaar in België gedomicilieerd zijn geweest en niet het inzicht hebben te kennen gegeven hun vreemde nationaliteit te behouden (art. 7 van de wet van 8 Juni 1909);

3) Degene die, in de bij de wet bepaalde voorwaarden, voor België geopteerd heeft of de Belgische naturalisatie bekomen heeft;

4) Degene die in België geboren is vóór 27 Juni 1887 uit een Belgische vader die zelf in België is geboren, indien hij op datum van 17 Juni 1909 sedert tien jaar in België gedomicilieerd was en niet verklaard heeft de vreemde nationaliteit te willen behouden (art. 17 van de wet van 8 Juni 1909);

5) De vreemde vrouw die met een Belg is gehuwd of waarvan de man de Belgische nationaliteit heeft verworven, tenzij zij binnen het wettelijk tijdsbestek aan deze hoedanigheid heeft verzaakt. Evenwel heeft de vrouw waarvan de man na 3 Juni 1922 door naturalisatie Belg is geworden de Belgische nationaliteit niet kunnen verwerven, tenzij door optie binnen het tijdsbestek en onder de voorwaarden door de wet bepaald. De nationaliteit van de *Franse* vrouw die na 21 Augustus 1930 met een Belg is gehuwd, wordt door speciale beschikkingen geregeld (Frans-Belgische overeenkomst omtrent de nationaliteit van de gehuwde vrouw);

6) Degenen die genoten hebben van de gunstbeschikkingen volgend op de aanhechting van de gebieden Eupen-Malmedy en Kalmis.

C. — *ZIJN VREEMDELINGEN :*

1) Het kind geboren uit een Belgische vader, onder voorbehoud van hetgeen bepaald is bij artikelen 4 en 7 van de wet van 8 Juni 1909;

2) Het kind geboren in België na 3 Juni 1922 uit een vader zonder bepaalde nationaliteit, zelfs indien de moeder Belg is;

3) Het natuurlijk kind in België geboren, dat vóór zijn emancipatie het eerst werd erkend door een persoon die geen Belg is. Werd het in dezelfde akte of in bijkomnde akten erkend door zijn vader en moeder, dan is het vreemdeling zo zijn vader geen Belg is;

4) Het kind dat vóór zijn emancipatie en na 3 Juni 1922 door een vreemdeling werd gewettigd, indien de vaderlandse wet van laatstgenoemde aan het kind de nationaliteit van de vader toekent.

D. — *ZIJN VREEMDELING GEWORDEN DOOR HET VERLIES VAN DE HOEDANIGHEID VAN BELG :*

1) Hij die vrijwillig een vreemde nationaliteit heeft verworven of die aan de Belgische nationaliteit heeft verzaakt, onder voorbehoud van de toepassing van artikel 18, eerste en derde alineas van de samengeschakelde wetten op de nationaliteit, voor de personen welke in België onderworpen zijn aan de militaire verplichtingen in zake het actief of de reserve;

2) Voor zover zij geen verklaring tot het behouden of het terugbekomen van naar nationaliteit heeft onderschreven, de Belgische vrouw die genuwd is met een vreemdeling van bepaalde nationaliteit of wier man vrijwillig een vreemde nationaliteit heeft verworven indien deze in het een en het ander geval, krachtens de vreemde wet eveneens aan de vrouw wordt toegekend;

3) Het niet geëmancipeerd minderjarig kind waarvan de vader, die er het recht van bewaring over voert, vrijwillig een vreemde nationaliteit heeft verworven indien het, door dit feit de nationaliteit van deze persoon heeft verworven.

E. — *ZIJN VADERLANDLOOS GEWORDEN :*
de personen die van de Belgische nationaliteit vervallen werden verklaard :

1) hetzij krachtens de IIe overgangsbeschikking van de wet van 15 Mei 1922 (beslissing van de Rechtbank van Eerste Aanleg en eventueel van het Hof van Beroep);

2) hetzij krachtens de wet van 30 Juli 1924 (beslissing van het Hof van Beroep);

3) hetzij krachtens de Besluitwet van 6 Mei 1944 (vervallenverklaringen voortvloeiend uit sommige bij verstek uitgesproken criminele veroordelingen welke op de persoon van de veroordeelde onuitgevoerd zijn gebleven);

4) hetzij krachtens de Besluitwet van 20 Juni 1945, toepaselijk op de gebieden die gedurende de oorlog aan het Duits grondgebied werden gehecht en aan het Duits *administratief regime* werden onderworpen.

onder voorbehoud dat de personen in kwestie geen vreemde nationaliteit zouden behouden of verworven hebben.

46. *De teller moet een volmaakte overeenstemming bewerken tussen dezelfde inlichtingen op de gezinskaarten* (mod. A), *de individuele telkaarten* (mod. Abis) *en de woningkaarten* (mod. C).

Zo nodig dient hij aan de telkaarten nota's met opmerkingen toe te voegen..

In ieder geval dient de teller, die gehouden is verklaringen van getelden op de telkaarten te verbeteren of aan te vullen, er zorg voor te dragen dat hij de oorspronkelijke tekst niet uitwist opdat deze leesbaar zou blijven : *hij moet er zich bij beperken hem met een trek door te halen en te verbeteren.*

Wat de antwoorden betreft welke dienen verstrekt op de vragen aangaande de gesproken landtalen, is geen enkel doorhaling of verbetering toegelaten tenzij zij, naar het geval, goedgekeurd wordt door de ondertekenaar van de telkaart, of door de teller en een getuige, of door de ongeletterde aangever, de teller en een getuige, in de voorwaarden van ondertekening bepaald bij artikel 18 van het Besluit van de Regent.

Indien de antwoorden waarover het gaat, niet met de werkelijkheid overeenstemmen, behoort het de teller dit feit aan het gemeentebestuur bekend te maken door bij de overeenstemmende telkaart model A*bis* een nota met opmerkingen te voegen, volgens hetgeen hierboven aangeduid wordt onder alinea 2 van onderhavige paragraaf.

47. Geldt het de gezinskaart van een kloostergemeente afgegeven hetzij in het kloosterhuis, hetzij in het huis waar sommige leden van deze gemeente voorgoed gedetacheerd zijn, dan dient de teller *noodzakelijk* naast het rangnummer op de hoofdinventarislijst en bovenaan de telkaart het woord « kloostergemeente » te schrijven, gevolgd, bovenaan de telkaart, door de *naam van de kloostergemeente en de aanduiding van haar oogmerk.*

Hij dient dus, naar het geval, aan te duiden of zij ten doel heeft :

a) uitsluitend ziekenverpleging;

b) uitsluitend onderwijs;

c) uitsluitend contemplatief leven of priesterdienst;

d) terzelfdertijd ziekenverpleging en onderwijs;

e) terzelfdertijd verplegingsdienst en contemplatief leven of priesterdienst;

f) terzelfdertijd onderwijs en contemplatief leven of priesterdienst;

g) terzelfdertijd ziekenverpleging, onderwijs en contemplatief leven of priesterdienst.

Deze vermeldingen en dit onderscheid mogen niet verwaarloosd worden, want zij vormen de eerste bestanddelen van de speciale telling der kloostergemeenten, welke met de algemene volkstelling gepaard gaat.

2) **Ophaling van de telkaarten** (mod. A, mod. A*bis*, mod. B, mod. B*bis*, mod. C).

48. Wanneer alle verrichtingen beëindigd zijn, behoort de teller de telkaarten model A, A*bis*, B, B*bis* en C, na deze te hebben nagezien en verbeterd, op te halen en de ophaling ervan te vermelden naast hun rangnummer op de hoofdinventarislijst.

Hij dient er inzonderheid het aantal telkaarten model A*bis* en B*bis* op te vermelden, die hij in elk gezin of in elke inrichting heeft opgehaald en door een kruis in de kolom « ad hoc » het ophalen van de woningkaart model C aan te duiden.

Op de opgehaalde telkaarten model A*bis* dient de teller door een speciaal kenteken alle aangegeven beroepen te merken die, hetzij als hoofdberoep, hetzij als bijberoep werden aangegeven en een nijverheids- of handelskarakter vertonen. Hierbij dient hij te specificeren of de belanghebbende zich inrichtingshoofd, baas, ondernemingshoofd, bedrijfshoofd of thuisarbeider noemt.

49. De telkaarten model A moeten geplooid worden; de aldus samengestelde farde zal de in het gezin ingevulde telkaarten model A*bis*, de telkaarten model C en eventueel de telkaarten model B en B*bis* bevatten.

Indien slechts telkaarten model B en model B*bis* werden ingevuld, dient men voor deze laatste te werk te gaan met behulp van model B zoals hierboven voor telkaart model A is aangeduid.

3) **Speciale opmerkingen.**

50. De teller moet bovendien rekening houden met de volgende opmerkingen :

A. Wanneer hij zich opnieuw aanmeldt in een der « vermoedelijk bewoonde » huizen waar hij bij zijn verschillende bezoeken in December niemand heeft aangetroffen en nog geen telkaart heeft kunnen afgeven, is het mogelijk dat hij er de deur nogmaals gesloten vindt.

In dit geval zal hij verplicht zijn één of meer gezinskaarten te nemen om de bewoners te tellen die het huis, dat de *zetel* is van hun *gewoon verblijf*, tijdelijk zouden verlaten hebben zonder er iemand achter te laten. Hij zal deze telkaarten zelf moeten invullen aan de hand van inlichtingen welke hij bij de ambtenaren van het gemeentebestuur moet vragen. Vervolgens dient hij zoveel individuele telkaarten op te maken als er personen vermeldt zijn op elk der aldus ingevulde gezinskaarten, alsmede zooveel woningkaarten als er gezinskaarten zijn.

Op het hoofd dezer kaarten zal de teller het woord « afwezig » vermelden.

B. Antwoordt men hem, in een huis waar hij zich opnieuw aanmeldt om de aldaar afgegeven telkaarten op te halen, dat deze nog geheel of gedeeltelijk moeten ingevuld worden, maar dat het gezinshoofd of iemand anders in staat zijnde hem de nodige inlichtingen te verschaffen, aanwezig is en zich te zijner beschikking houdt, dan zal de teller handelen overeenkomstig de bepalingen van nrs 39 tot 46. De telkaarten moeten dan ingevuld, *terstond nagezien en onmiddellijk teruggenomen* worden.

C. Mocht men de teller antwoorden, wanneer hij de in een huis afgegeven telkaarten terugvordert, dat deze nog geheel of gedeeltelijk moeten ingevuld worden en dat voor 't ogenblik niemand thuis is die hem de nodige inlichtingen kan verschaffen, dan heeft hij er over te oordelen of hij nog de tijd heeft om een laatste poging te doen, waarvan hij dag en uur mag bepalen.

Heeft hij geen tijd of bleef deze nieuwe poging zonder uitslag, dan moet de teller trachten de verklaringen, die de te tellen personen niet zouden kunnen opstellen hebben, op te schrijven of aan te vullen. Hij moet hiertoe, behalve wat de vragen over de talen betreft, alle nodige inlichtingen inwinnen door informatie bij het gemeentebestuur, bij de geburen of anderszins.

Geldt het een speciale telkaart, dan moet hij trachten ten minste de naam, het geslacht en de gewone verblijfplaats van de getelde te vermelden.

D. Ingeval hij ondanks zijn herhaalde pogingen er niet in slaagt de nodige inlichtingen te bekomen voor het opmaken van de telkaarten welke op de hoofdinventarislijst met een rangnummer zijn aangetekend, dan dient hij deze telkaarten af te geven aan het gemeentebestuur.

Bij het ontvangen van deze bestelling, welke het gedeelte van de taak vertegenwoordigt dat de teller niet heeft kunnen vervullen, zal het gemeentebestuur op zijn beurt trachten de inlichtingen in te winnen die hij niet heeft kunnen bekomen.

C. — **Invullen van de gebouwkaarten** (mod. C*bis*)

51. Na de hierboven beschreven verrichtingen te hebben gedaan, behoort de teller *zelf voor* ieder gebouw een gebouwkaart model C*bis* in te vullen door te dien einde alle nuttige inlichtingen bij de inwoners in te winnen. Hij dient insgelijks een telkaart model C*bis* in te vullen voor de onbewoonde gebouwen uit zijn telkring, zelfs voor die welke in aanbouw, in wederopbouw of in afbraak zijn; hetzelfde geldt ook voor de huizen die volledig of gedeeltelijk vernield zijn en waaraan niet gewerkt wordt.

Wanneer in een gebouw, dat verschillende woningen omvat, één of meer woningen onbewoond zijn, moet de teller bij de eigenaar, de voornaamste huurder of bij gebreke hieraan bij ieder ander bewoner de inlichtingen inwinnen die vereist zijn voor het invullen van één of meer woningkaarten model C. Op deze telkaarten moet hij de vermelding « onbewoond » aanbrengen.

Hetzelfde geldt wanneer één of meer woningen van dit gebouw op dat ogenblik onbewoonbaar zijn. De teller moet dan op deze telkaart de vermelding « onbewoonbaar » aanbrengen.

Aan de gebouwkaart model C moet hij een rangnummer geven dat op hoofdinventarislijst dient aangebracht naast het nummer of de vermelding van de ligging van het gebouw waarop de telkaart betrekking heeft.

Het aantal telkaarten, welke betrekking hebben op « onbewoonde » en « onbewoonbare » woningen, gekend zijnde, dient hij dit cijfer aan te brengen in de kolom « opmerkingen » van de hoofdinventarislijst naast het rangnummer van de gebouwkaart waarop deze telkaarten betrekking hebben.

Overeenkomstig de beschikkingen onder nr 6 van onderhavige onderrichtingen dient geen woningkaart, noch gebouwkaart ingevuld voor de *reizende* woningen.

52. De hierna volgende uitleg zal de taak van de teller vergemakkelijken :

1° In de kolom « bewoond of onbewoond » dient, naar het geval, het woord *Bew.* of *Onbew.* ingevuld naast de rubriek welke betrekking heeft op het getelde gebouw. Indien het gebouw slechts gedeeltelijk bewoond is, insgelijks antwoorden met « *Bew.* ».

2° **Particulier huis :**

a) uitsluitend voor huisvesting bestemd : in deze rubriek dienen vermeld : het herenhuis, het renteniershuis, de villa, het villatje, het burgers- of werkmanshuis, *uitsluitend* voor huisvesting bestemd;

b) waarvan ten minste één vertrek uitsluitend dient voor de uitoefening van een beroep : in deze rubriek dient ieder voor huisvesting bestemd huis opgenomen dat geen gebouw is met menigvuldige appartementen, *en waarvan ten minste één vertrek uitsluitend dient of bestemd is tot de uitoefening van een beroep* (drankgelegenheid of tabakswinkel, haarkapper, dagbladverkoper, boekhandel, papierhandel, merceriewinkel, modewinkel, werkplaats aan huis, zelfs indien één of meer vertrekken uitsluitend dient (dienen) voor de uitoefening van een vrij beroep, bijvoorbeeld : advokaat, geneesheer, enz.).

3° **Gebouw met meerdere appartementen :** Vallen onder deze rubriek de gebouwen welke meerdere appartementen bevatten, waarvan elk een afzonderlijke woning uitmaakt, met een afzonderlijk ensemble van vertrekken en een afzonderlijke ingang welke uitgeeft op de straat, op een overdekte doorgang of op een gemeenschappelijke toegangstrap. Deze gebouwen zijn speciaal gebouwd of ingericht voor onderverhuring of voor medeëigendom. Hieruit volgt dat de gebouwen, welke niet speciaal voor onderverhuring of voor medeëigendom werden gebouwd of ingericht, om het even of zij door één of meer gezinnen worden betrokken onder de particuliere huizen dienen gerangschikt. Hetzelfde geldt voor de gebouwen « uitsluitend voor huisvesting bestemd » en die « waarvan ten minste één vertrek uitsluitend dient voor de uitoefening van een beroep ».

4° **Vaststaande woonwagen.** Hieronder moet worden verstaan de woonwagen, al dan niet ontdaan van zijn wielen, welke in de gemeente gestationneerd is en waarvan de bewoners ingeschreven zijn in de bevolkingsregisters van de gemeente waar hij stationneert, aangezien de woonwagen, welke tot huisvesting dient, beschouwd werd als *hebbend zijn reizend karakter verloren*.

5° **Aantal verdiepingen.** Om het aantal verdiepingen vast te stellen, moet men vertrekken van de benedenverdieping aan de voornaamste gevel. Men moet dus het aantal verdiepingen opgegeven gelegen boven de benedenverdieping met inbegrip van de tussenverdiepingen en de Franse daken.

De voor huisvesting bestemde vertrekken of die als dusdanig worden gebruikt, en gewoonlijk *kelderkeukens* worden genoemd, dienen als benedenverdieping beschouwd : 1) indien de vloer van het vertrek op hetzelfde peil ligt als de stoep; 2) indien de vloer minder dan één meter onder het peil van de stoep ligt. De kelderkeukens welke tot huisvesting dienen of als dusdanig worden gebruikt en niet aan één van deze twee voorwaarden voldoen, dienen als kelderverdieping beschouwd en mogen bijgevolg niet als vertrekpunt genomen worden voor het vaststellen van het aantal verdiepingen.

Door « *Frans dak* » verstaat men de dakverdieping welke het daglicht ontvangt door een gewoon venster of een zoldervenster terwijl de mansarde verlicht wordt door een klapvenster dat dezelfde helling heeft als het dak.

6° **Aantal woningen, woonvertrekken en bewoners.** Men bekomt het aantal woningen en woonvertrekken door toevoeging van de soortgelijke inlichtingen vermeld op de woningkaarten model C, plus eventueel de inlichtingen betreffende de onbewoonde woningen, de onbewoonbare woningen en de opgeëiste woningen van hetzelfde gebouw (1).

Door « *woonvertrekken* » verstaat men de vertrekken bestemd voor de voornaamste behoeften van het gezinsleven (slapen, eten, gemeenschappelijk leven) of hiervoor gebruikt. Onder deze uitdrukking dient men dus inzonderheid te verstaan : de « kelderkeukens », keukens, eetkamers, rooksalons, salons, veranda's, studio's, mansardes, kamers voor huispersoneel, tenzij deze vertrekken om reden van hun beperkte ruimte gelijkgesteld worden met een bijvertrek. In dit laatste geval komen zij niet in aanmerking. Een vertrek dat een bed voor volwassen persoon kan bevatten zal als voldoende ruim worden beschouwd en valt bijgevolg in de categorie der woonvertrekken.

In deze categorie vallen *niet* de andere vertrekken bestemd voor de behoeften van het gezinsleven, inzonderheid privaten, badkamers, washokken, hokjes, bergplaatsen, gangen, galerijen, trappenhuizen, trapportalen, vertrekken gebruikt voor de uitoefening van een beroep en alle andere vertrekken die geen bed voor volwassen persoon kunnen bevatten.

Het *aantal bewoners* wordt bekomen door toevoeging van de gelijkaardige inlichtingen alleen vermeld op de woningkaarten model C, welke ingevuld worden door de gezinnen die hun gewoon verblijf hebben in het gebouw, dus met uitzondering van de bewoners van de opgeëiste woningen. Dit aantal moet gelijk zijn aan de som van de aantallen personen aangegeven op de vragen 5 en 6 van alle telkaarten model C met betrekking op woningen gelegen in het geteld gebouw.

Wat de hospitalen, klinieken, hotels, pensionaten, enz., betreft, moet de teller alleen het aantal woningen en woonvertrekken vermelden bestemd voor de personen die hun gewoon verblijf hebben in het gebouw; ook dient enkel het aantal van deze personen vermeld, met uitzondering van de gasten op doortocht.

7° **Gebouwen met meer dan één ingang in verschillende straten.** Soortgelijke gebouwen dienen opgenomen door de teller belast met de telling op de hoofdweg.

8° **Landbouwbedrijven.** Een landbouwbedrijf moet over 't algemeen opgenomen worden in de groep der particuliere

(1) Wat de door de geallieerde legers opgeëiste gebouwen en woningen betreft, zullen de tellers voor de gebouwen en woningen in hun telkring gelegen, van het gemeentebestuur de telkaarten modellen C en C*bis* ontvangen, welke door zijn zorgen zullen ingevuld zijn. Zij dienen hieraan alle nodige inlichtingen te ontlenen betreffende het aantal woningen en woonvertrekken.

huizen « uitsluitend voor huisvesting bestemd ». Indien ten minste één vertrek *uitsluitend* gebruikt wordt voor het uitvoeren van sommige werkzaamheden, zoals het ontromen van de melk, het boteren, het vervaardigen van kaas, enz., moet het landbouwbedrijf opgenomen worden in de groep particuliere huizen « waarvan ten minste één vertrek uitsluitend dient tot de uitoefening van een beroep ».

Hieruit vloeit voort dat, ingeval deze werkzaamheden uitgevoerd worden in een woonvertrek dat bijvoorbeeld terzelfdertijd als keuken aangewend wordt, het pachthof dient beschouwd als « particulier huis » uitsluitend voor huisvesting bestemd.

9° **Scholen.** Voor de rangschikking van de scholen dienen de volgende regelen in acht genomen :

a) In de plattelandgemeenten, wanneer de schoolzaal de achterbouw vormt of deel uitmaakt van het gebouw bewoond door het onderwijzend personeel, dient dit gebouw beschouwd als zijnde een « particulier huis, uitsluitend voor huisvesting bestemd ». Bij het tellen der vertrekken, welke betrokken worden door het gezin van de onderwijzer of van de onderwijzeres, dient geen rekening gehouden met de klaszaal.

Wanneer de school op enige afstand ligt van het gebouw dat door het gezin van de onderwijzer of van de onderwijzeres wordt betrokken, moet deze school gerangschikt worden onder de groep C, d.w.z. « Ander gebouw ».

b) In de stadsgemeenten zijn de schoolgebouwen gewoonlijk duidelijk afgescheiden van de door het onderwijzend personeel betrokken huizen. In dit geval moeten deze scholen gerangschikt worden onder de « Andere gebouwen » (groep C), tenzij zij ten bijkomenden titel, ook gebouwen omvatten voor conciergen, toezichters, bewakers, enz.; in dit laatste geval behoren zij tot groep B (deel I).

10° **Volledig onbewoonde gebouwen.** Een volledig onbewoond gebouw is een gebouw waarvan geen enkel vertrek door bewoners wordt betrokken. Bijgevolg moet een gebouw, waarvan de bewoners afwezig zijn, niet als onbewoond worden beschouwd vermits het nog steeds bewoond is. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor een gebouw met meerdere appartementen dat nog slechts door een concierge of bewaker bewoond wordt.

Indien een onder de letters A en B vermeld gebouw volledig onbewoond is, moet de teller, na met *onbewoond* te hebben geantwoord in de kolom van de telkaart naast de rubriek die betrekking heeft op dit gebouw, trachten de andere kenmerken, welke door de vragenlijst gevraagd worden (aantal woningen, woonvertrekken, enz.), te kennen.

Slaagt hij er niet in deze inlichtingen te verzamelen, dan behoort hij op zijn inventarislijst naast het nummer van het betrokken gebouw te schrijven : « De inlichtingen ontbreken ».

Wanneer het gemeentebestuur in het bezit is van deze lijst, zal het trachten deze inlichtingen te bekomen of ten minste die betreffende het aantal voor huisvesting bestemde woningen. Wanneer het dit laatste aantal niet kan vermelden, zal het trachten het aantal woonvertrekken aan te geven; hiertoe dient het zich te houden aan de in 6° hierboven gegeven bepaling van het woord « woonvertrek ».

Vervolgens dient het gemeentebestuur op de inventarislijst de woorden : « De inlichtingen ontbreken » te schrappen.

D. — Uitreiking van de telkaarten voor nijverheidsinrichting (model D), voor alleenstaand handarbeider (model Dbis), voor handelsinrichting (model E) en voor alleenstaand handelaar (model Ebis)

53. Wanneer de voorgaande verrichtingen beëindigd zijn, dient de teller over te gaan tot de uitreiking van de andere categorieën telkaarten. Vóór alles dient hij de onderrichtingen in bijlage bij de telkaart voor nijverheidsinrichting (model D) en bij de telkaart voor handelsinrichting (model E) goed in te studeren.

Alleen de personen ingeschreven op een telkaart model A*bis* (1) moeten eventueel één of meer telkaarten mod. D of D*bis*, E of E*bis* ontvangen.

Te dien einde dient hij vooraf de op vragen 8 en 9 van de telkaart model A*bis* verstrekte antwoorden te raadplegen (zie speciaal de bepalingen van nr 48, derde alinea van onderhavige onderrichtingen).

54. De getelden die verklaard hebben in de nijverheid of in de handel, hetzij als hoofd- of als bijberoep, werkzaam te zijn als eigenaar, patroon, inrichtingshoofd, exploitant, thuisarbeider, moeten naar het geval een telkaart voor nijverheidsinrichting model D, voor alleenstaand handarbeider (model D*bis*) en of voor handelsinrichting (model E) en voor alleenstaand handelaar (model E*bis*) ontvangen.

De getelden die hun beroep uitoefenen met de hulp van bezoldigd personeel, zullen een model D en of E ontvangen; zij die hun beroep uitoefenen zonder de hulp van bezoldigd personeel, zullen een model D*bis* en of E*bis* ontvangen.

55. Worden beschouwd als nijverheids- of handelsberoepen, die welke betrekking hebben op een der bedrijvigheden welke in een der volgende groepen kunnen gerangschikt worden :

Nijverheid : Zeevisserij, zoetwatervisserij, visteelt, oesterteelt, mijnen, groeven, nijverheid der ruwe metalen, nijverheid der bewerkte metalen, ceramische nijverheid, glasnijverheid, scheikundige nijverheid, productie en verdeling van water, van gas en electriciteit, voedingsnijverheid, textielnijverheid, kledingnijverheid, bouwbedrijf, houtnijverheid en stofferingsbedrijven, huiden- en ledernijverheid, tabaknijverheid, papiernijverheid, boekbedrijf, kunst- en precisiebedrijf, vervoer van reizigers, briefwisseling en goederen.

Handel : Aankoop, verkoop en verhuring van nijverheids-, landbouw- en visserijproducten. Banken, verzekeringswezen, handelstussenpersonen, hotelbedrijf, openbare vermakelijkheden en persoonverzorging.

56. Dienen evenwel niet geteld de inrichtingen ressorterend onder de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Spoorwegmaatschappijen van Mechelen-Terneuzen en van Chimay, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de gemeente- en intercommunale bedrijven, de regie van telegraaf en telefoon, alsmede het bestuur der posterijen.

57. De aandacht van de tellers wordt gevestigd op het feit dat de telkaarten D, D*bis*, E en E*bis* alleen dienen ingevuld door personen die hun beroep uitoefenen *met winstoogmerken*.

Bijgevolg worden de inrichtingen zoals kloosters, gasthuizen, kazernes, enz., die bijvoorbeeld een bakkerij, wasserij, enz., exploiteren voor de eigen behoeften van de inrichting, niet als zodanig beschouwd en moeten hiervoor dan ook geen telkaart invullen.

58. De teller dient de aandacht van de getelden, die verklaard hebben *inrichtingshoofd* te zijn, speciaal te vestigen op hetgeen volgt :

1° Onder inrichting dient verstaan, de eenheid gevormd door de vereniging van verschillende personen, waarvan ten minste één bezoldig is, die samen werken onder de leiding van één of meer vertegenwoordigers van één zelfde firma;

2° Er dienen zoveel telkaarten ingevuld als hij onderscheiden inrichtingen leidt;

3° Eén of meer inrichtingen afhangend van één zelfde persoon of firma vormen *één onderneming*.

Indien een onderneming dus verschillende inrichtingen omvat moet men ten minste zoveel telkaarten invullen als er inrichtingen zijn. Elke telkaart moet de inlichtingen bevatten betreffende *één enkele* inrichting.

In een onderneming bestaande uit verschillende inrichtingen is het niet noodzakelijk het ondernemingshoofd dat de verschillende telkaarten moet invullen, doch het hoofd dat verantwoordelijk is voor het dagelijks bestuur van elke inrichting (ingenieur van een put, beheerder van een filiaal, enz.).

4° Over 't algemeen moet slechts één telkaart per inrichting ingevuld worden. In sommige inrichtingen bestaan echter verschillende *nijverheidsafdelingen*. In dit geval dienen zoveel telkaarten ingevuld als er nijverheidsafdelingen zijn (de bepaling van « nijverheidsafdeling » vindt men in de bijlage bij model D).

5° De telkaart betreffende een zelfde inrichting of een zelfde nijverheidsafdeling mag slechts eenmaal, dus door één zelfde persoon, ingevuld worden.

6° Voor een *nijverheidsinrichting*, waar men andere producten verkoopt dan die welke er worden vervaardigd of andere producten dan die welke men door thuisarbeiders laat vervaardigen, dient, naargelang het geval, *behalve* de telkaart voor nijverheidsinrichting een telkaart voor *handelsinrichting* (mod. E) of *een telkaart voor alleenstaand handelaar* (mod. E*bis*) ingevuld naargelang men al dan niet ten minste één bezoldigde persoon bezigt in de uitoefening van deze speciale handel.

7° Elke *handelsinrichting*, waar men insgelijks producten verkoopt die er vervaardigd worden of die men laat vervaardigen door thuisarbeiders, is terzelfdertijd nijverheids- en handelsinrichting. Er moeten dus, *behalve* een telkaart voor handelsinrichting, één of meer telkaarten voor *nijverheidsinrichting* (mod. D) of voor *alleenstaand handarbeider* (mod. D*bis*) ingevuld naargelang deze goederen vervaardigd worden met of zonder de hulp van bezoldigd personeel werkend in de inrichting.

8° Wanneer, voor een zelfde inrichting, verschillende telkaarten worden ingevuld, moet het personeel en de drijfkracht, welke op elk dezer telkaarten dienen vermeld, diegene zijn welke betrekking hebben op de nijverheidsafdeling die het voorwerp uitmaakt van de telkaarten. Het personeel van de algemene diensten moet verdeeld worden over de verschillende nijverheidsafdelingen welke in de inrichting bestaan, naar de belangrijkheid van deze afdelingen; hetzelfde geldt voor de drijfkracht.

De aandacht van de inrichtingshoofden, welke verschillende telkaarten moeten invullen, dient gevestigd op het feit dat dezelfde werklieden en bedienden geen tweemaal mogen opgenomen worden.

59. De bijlagen en de verklarende nota's van de telkaarten duiden aan op welke wijze deze laatste moeten ingevuld worden; de tellers moeten er dus op letten dat met iedere telkaart voor nijverheidsinrichting en met iedere telkaart voor handelsinrichtingen een bijlageblad uitgereikt wordt. Bij elke van deze telkaarten voegt men bovendien een omslag waarin men de telkaart steekt nadat ze ingevuld is. De getelden mogen de omslag slechts sluiten bij de ophaling van de telkaart en na hierop de gewenste aanduidingen te hebben aangebracht.

60. Alvorens deze telkaarten aan de getelden af te geven, dient de teller het hoofd van de telkaarten in te vullen (naam van de gemeente, van het arrondissement en van de provincie, zijn persoonlijke naam alsmede het volgnummer van de telkaart A*bis* of B*bis*, ingevuld door de getelde); daarbij moet hij in de daartoe bestemde ruimte de naam, voornamen, geslacht, geboortedatum, burgerlijke staat, nationaliteit, hoofd- en bijberoep(en) van de getelde vermelden. Hij dient het beroep, waarop de telkaart betrekking heeft, te onderlijnen.

Deze aanduidingen worden geschreven in de landtaal gekozen door de getelde, in de gemeenten die ingevolge de wet van 28 Juni 1932 deel uitmaken van de Brusselse agglomeratie en in de plaatsen waar in 1930 ten minste 30 % der inwoners geteld werden als sprekend uitsluitend of meestal een andere landtaal dan die van de streek.

---

(1) Of op een telkaart B*bis* wanneer het geldt : 1) hoofden of bazen van reizende woningen, overeenkomstig nr 5 van onderhavige onderrichtingen; 2) gezinshoofden van vluchtelingen die niet meer de gemeente van hun gewoon verblijf bewonen.

61. Na de nodige telkaarten te hebben afgegeven, dient de teller op zijn bijkomende inventarislijst (model Fbis) de naam en het adres van het gezinshoofd op te tekenen en hiernaast het volgnummer vermeld op de individuele telkaart (model A*bis*) of op de speciale individuele telkaart (model B*bis*) waarop de getelde is ingeschreven, alsmede het aantal uitgereikte telkaarten model D of *Dbis*, E of E*bis*.

E. — **Overmaken van de telkaarten A, Abis, B, Bbis, C en Cbis aan het gemeentebestuur**

62. De verrichtingen welke in onderhavige onderrichtingen zijn beschreven, moeten uiterlijk op 15 Januari 1948 beëindigd zijn.

63. Op 16 Januari 1948 dient de teller de door hem opgehaalde en ingevulde telkaarten modellen A, A*bis*, B, B*bis*, C en C*bis*, samen met zijn hoofdinventarislijst (model F), aan het gemeentebestuur over te maken. Deze telkaarten moeten als volgt gerangschikt worden :

Pak A : Gezinskaarten (mod. A) vergezeld van de overeenstemmende individuele telkaarten (model A*bis*).

Pak B : Speciale telkaarten : de speciale collectieve telkaarten (model B) vergezeld van de overeenstemmende speciale individuele telkaarten (model B*bis*).

Pak C : Woningkaarten (mod. C).

Pak Cbis : Gebouwkaarten (mod. C*bis*).

64. Het overmaken van deze telkaarten moet geschieden met behulp van een formulier model G, opgemaakt in *drie* exemplaren, waarvan hem één exemplaar als bewijs zal worden teruggegeven.

ONDERRICHTINGEN III (65 tot 80) betreffende het ophalen van de telkaarten voor een nijverheidsinrichting (model D), voor een alleenstaand handarbeider (model Dbis), voor een handelsinrichting (model E) en voor een alleenstaand handelaar (model Ebis).

KORTE INHOUD

Eerste bezoek.

Van 25 Januari af zal de teller aanvangen met het ophalen van de betreffende telkaarten; deze ophaling moet op 31 Januari beëindigd zijn. Bij deze ronde dient hij aan zekere tellingplichtigen bijkomende telkaarten af te geven.

Tweede bezoek.

In de loop van de periode van 28 tot 31 Januari zal hij :

1) de gebouwen bezoeken, waar hij bij zijn eerste ronde niemand aangetroffen heeft;
2) de bijkomende telkaarten ophalen, welke hij bij zijn eerste ronde uitgereikt heeft.

***

65. Met ingang van 25 Januari dient de teller zich, voorzien van zijn bijkomende inventarislijst mod. F*bis*, aan te melden in al de gebouwen waar hij, in de loop van zijn bezoek, voorgeschreven in onderrichtingen II, één of meer telkaarten voor een nijverheidsinrichting of voor een alleenstaand handarbeider, voor een handelsinrichting of voor een alleenstaand handelaar afgegeven heeft, ten einde er de telkaarten, waarvan het aantal aangetekend is op zijn bijkomende inventarislijst, in te zamelen.

66. Zijn opdracht bestaat niet alleen in het ophalen van de telkaart; hij moet eveneens de inhoud er van nazien, verbeteren en eventueel de leemten aanvullen of het formulier eigenhandig invullen, indien de belanghebbende in de onmogelijkheid zou verkeren dit zelf te doen.

In deze omstandigheden moet de teller, alvorens zijn ronde voor het ophalen van de formulieren aan te vangen, de bij de telkaarten D en E gevoegde onderrichtingen aandachtig nalezen.

67. Komt hij voor een weigering te staan vanwege een tellingplichtige, dan zal hij deze laatste er op wijzen dat de Wet van 14 December 1910 en het Besluit van de Regent van 22 November 1947 hem de verplichting opleggen al de gestelde vragen nauwkeurig en volledig te beantwoorden en dat, in geval van weigering, de tellingplichtige blootgesteld is aan de bij deze Wet en dit Besluit voorziene straffen.

68. Indien één van de op de bijkomende inventarislijst vermelde personen, die één of meer van de hierboven vermelde telkaarten ontvangen heeft, zou overleden zijn zonder die telkaart(en) ingevuld te hebben, dan zal de teller informeren naar de naam van de persoon, die de afgestorvene opvolgde aan het hoofd van de inrichting of van het bedrijf en zich tot hem richten.

69. Sommige personen kunnen verhuisd zijn tussen de datum van de afgifte der telkaarten en deze waarop de teller zich aanbiedt om ze op te halen; in dit geval dienen volgende onderrichtingen in acht genomen, *na inlichtingen genomen te hebben omtrent de nieuwe verblijfplaats van deze personen :*

a) Is de nieuwe woning binnen zijn telkring gelegen, dan kan de teller zelf de telkaarten ophalen tijdens zijn ronde;

b) Is de nieuwe woning buiten zijn telkring, doch binnen de gemeente zelf gelegen, dan zal hij het gemeentebestuur daarvan op de hoogte brengen, opdat dit de betrokken teller zou kunnen verwittigen;

c) Is de nieuwe woning in een andere gemeente gelegen, dan zal de teller onmiddellijk het gemeentebestuur verwittigen, opdat dit bestuur deze toestand zou kunnen ter kennis brengen van de burgemeester der betrokken gemeente;

d) Slaagt de teller er niettegenstaande zijn opzoekingen niet in het nieuw adres van de te tellen persoon te ontdekken of heeft deze persoon het land verlaten, dan dient hij zulks te vermelden op zijn bijkomende inventarislijst.

70. Evenals bij de ronddeling van de telkaarten moet de teller er opnieuw bij de tellingplichtigen naar informeren of zij niet verschillende inrichtingen of bedrijven besturen, hetzij als hoofdberoep, hetzij als bijberoep.

In bevestigend geval moet de teller de nodige aanvullende telkaarten afgeven om de tellingplichtige in de mogelijkheid te stellen er één in te vullen voor iedere inrichting die hij bestuurt.

Hij moet ze onmiddellijk doen invullen of ze bij een speciale ronde afhalen; hij zal er zorg voor dragen in het daartoe voorbehouden gedeelte van zijn bijkomende inventarislijst het aantal aan te duiden van de aldus afgeleverde bijkomende telkaarten.

Hij zal er de tellingplichtige opmerkzaam op maken dat de telkaart(en) betreffende één inrichting slechts *door één persoon* moet(en) ingevuld worden.

71. Bij het nazien van het antwoord op vraag nr 1 uit deel 3 van de telkaart voor een *nijverheidsinrichting* (mod. D), zal de teller zien of het inrichtingshoofd verklaard heeft dat zijn inrichting verschillende nijverheidsafdelingen omvat. Luidt dit antwoord bevestigend, dan behoort hij, zo dit bij zijn eerste bezoek niet is geschied, aan de tellingplichtige het nodige aantal telkaarten te overhandigen om er één te laten invullen voor elke nijverheidsafdeling. Hij dient er tevens de aandacht van de tellingplichtige op te vestigen dat het in iedere nijverheidsafdeling tewerkgesteld personeel, alsmede de drijfkracht, moet aangetekend worden op de overeenkomstige telkaart en dat het personeel van de algemene diensten over de onderscheiden afdelingen moet verdeeld worden naargelang van de belangrijkheid dezer laatste. Hij laat dus in handen van de belanghebbende de enige kaart die deze zal ingevuld hebben en verzoekt hem op elk der kaarten die hem werden overhandigd de inlichtingen te herhalen welke gevraagd worden onder vragen 1, 2, 3 en 4 uit het tweede gedeelte. Eventueel kan de tellingplichtige genoodzaakt worden de telkaart, die hij eerst mocht opgemaakt hebben, opnieuw in te vullen.

Vervolgens dient de teller op zijn bijkomende inventarislijst het aantal nieuwe telkaarten aan te tekenen, die hij aldus mocht overhandigd hebben en die moeten worden opgehaald bij het speciaal bezoek waarvan hiervoren sprake onder nr 70, tenzij deze nieuwe kaarten onmiddellijk kunnen ingevuld worden.

72. Heeft de tellingplichtige, als antwoord op vraag 3 uit deel 3 van de telkaart voor een nijverheidsinrichting of op vraag 7 uit het deel B van de telkaart voor een alleenstaand handarbeider, verklaard andere waren te verkopen dan die welke men vervaardigt in de onderneming of die men laat vervaardigen door thuisarbeiders, dan dient de teller hem, naargelang van het geval, een telkaart voor een handelsinrichting (mod. E) of voor een alleenstaand handelaar (mod. E*bis*) te bezorgen en dit in zijn bijkomende inventarislijst aan te tekenen, tenzij deze bijkomende telkaart reeds werd afgegeven bij het eerste bezoek. Voorbeelden van toepassing hiervan zijn hierna te vinden.

73. Wat de telkaarten voor een *handelsinrichting* (mod. E) en voor een alleenstaand handelaar (mod. E*bis*) betreft, behoeven niet evenveel telkaarten ingevuld als men onderscheiden producten verkoopt in de inrichting.

74. Heeft de tellingplichtige op vraag 6 uit deel 3 van de telkaart voor een handelsinrichting (mod. E) of op vraag 12 uit deel B van de telkaart voor een alleenstaand handelaar (mod. E*bis*) geantwoord dat men in de inrichting of in het handelshuis, waarvan hij de leiding heeft, producten verkoopt, die er vervaardigd worden of die men elders laat vervaardigen door thuisarbeiders, dan dient hij eveneens, naar gelang van het geval, een telkaart voor een nijverheidsinrichting (mod. D) of voor een alleenstaand handarbeider (mod. D*bis*) in te vullen. Is deze telkaart niet ingevuld geworden, dan behoort de teller er een exemplaar van te overhandigen aan de tellingplichtige en het in zijn bijkomende inventarislijst aan te tekenen.

Al de telkaarten in handen van de tellingplichtige moeten worden opgehaald bij de speciale ronde, bedoeld onder nr 70, tenzij de bijkomende telkaarten aanstonds konden ingevuld worden.

75. Er dient opgemerkt dat men, door aan de handelaars te vragen hoeveel thuisarbeiders zij te werk stellen (vraag 7 uit deel 3 van de telkaart mod. E en vraag 14 uit deel B van de telkaart mod. E*bis*), deze onrechtstreeks heeft willen doen verklaren of zij, benevens hun handel, een nijverheidsberoep uitoefenen.

Telkens als het antwoord op deze vraag bevestigend luidt, dient, naar het geval, een telkaart voor een nijverheidsinrichting of voor een alleenstaand handarbeider afgegeven te worden.

76. De vragen, waarvan sprake in voorgaande nrs 73, 74 en 75, zijn de belangrijkste voor de door de tellingdienst uitgeoefende controle op de antwoorden.

Vele inrichtingen hebben enkel een handelskarakter : een handel in koloniale waren, een drogisterij, een drankhuis. Daarnaast zijn er echter ondernemingen die én een handels- én een nijverheidskarakter vertonen; in een bakkerij, bij voorbeeld, zijn dikwijls de volgende bedrijfstakken verenigd :

a) de broodbakkerij waarmede de bakkersbaas zich bezig houdt, meestal geholpen door één of meer werklieden;

b) de exploitatie van een winkel waar de producten van de bakkerij en vaak nog andere waren (suiker, koffie, enz.), verkocht worden.

Verkoopt men in deze winkels uitsluitend producten die vervaardigd worden door de bakkersbaas, dan dient de bakkerij enkel beschouwd als nijverheidsinrichting en niet als handelsinrichting. Verkoopt men er integendeel eveneens producten die elders vervaardigd worden, dan is de inrichting terzelfdertijd een nijverheids- en een handelsinrichting en er moeten alsdan twee kaarten ingevuld worden : een telkaart voor een nijverheidsinrichting (mod. D) of voor een alleenstaand handarbeider (mod. D*bis*) en een telkaart voor een handelsinrichting (mod. E) of voor een alleenstaand handelaar (mod. E*bis*), de ene voor de bakkerij (telkaart voor een nijverheidsinrichting of voor een alleenstaand handarbeider), de andere voor de verkoop van de producten die elders worden vervaardigd (telkaart voor een handelsinrichting of voor een alleenstaand handelaar).

Er kunnen nog andere voorbeelden aangehaald worden : de loodgieters die én sanitaire én verlichtingstoestellen verkopen; de kachelsmeders die niet alleen producten van eigen fabricage, maar eveneens waren verkopen die bij hun specialiteit behoren, doch in een fabriek worden vervaardigd; tal van winkels die op een ander laten werken, zoals de confectie-, linnen-, meubel-, mode-, pelterijwinkels, enz.

77. De teller behoort de inrichtingshoofden, die verschillende soorten telkaarten in te vullen hebben, er op te wijzen dat het op iedere telkaart te vermelden personeel moet overeenstemmen met de bedrijvigheid waarop deze telkaart betrekking heeft. Het personeel van de algemene diensten moet verdeeld worden over de onderscheiden bedrijvigheden naargelang van de belangrijkheid dezer laatste.

78. Wat de antwoorden op de kaarten model D en E betreft, zal de teller zich tevreden stellen met te onderzoeken of er op een nauwkeurige wijze geantwoord werd op de in deel 1, 2 en 3 gestelde vragen.

Zodra dit onderzoek beëindigd is zal de tellingplichtige de bij de telkaart gevoegde omslag, waarin de kaart geschoven wordt, sluiten. De teller zal er op letten dat de op de omslag te vermelden aanduidingen goed aangebracht worden.

79. Met ingang van 28 Januari dient de teller zich aan te bieden bij de tellingplichtigen aan wie hij nieuwe telkaarten heeft moeten overhandigen, die hij niet heeft kunnen ophalen tijdens de ronde waarvan hierboven sprake; hij zal deze kaarten terugnemen na ze geverificeerd en eventueel verbeterd of aangevuld te hebben. Hij zal eveneens opnieuw de huizen en gebouwen bezoeken, waar hij bij zijn eerste ronde niemand aangetroffen heeft. Deze bezoeken moeten uiterlijk op 31 Januari 1948 geëindigd zijn.

80. Op 5 Februari 1948 bezorgt de teller aan het gemeentebestuur al de opgehaalde kaarten, gerangschikt per model. Deze stukken dienen vergezeld van een in *drievoud* opgemaakte staat model H en van de bijkomende inventarislijst (mod. F*bis*).

Een exemplaar van model H zal door het gemeentebestuur als ontvangstbewijs aan de teller overhandigd worden.

De Minister van Economische Zaken en Middenstand,

J. DUVIEUSART.

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND
NATIONAAL INSTITUUT
VOOR DE STATISTIEK

ALGEMENE VOLKSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

De individuele inlichtingen zijn vertrouwelijk. Zij mogen niet ruchtbaar gemaakt worden. Strafmaatregelen zullen getroffen worden tegen de ambtenaren en mandatarissen die belast zijn met de medewerking aan de telling en dit verbod mochten overtreden. De telling staat met geen enkel fiscaal doeleinde in verband.

ONDERRICHTINGEN

voor de **Gezinskaart** (mod. A), voor de **Individuele Telkaart** (mod. Abis) en voor de **Woningkaart** (mod. C).

Gezinskaart (model A)
Individuele telkaart (model Abis)

ALGEMENE OPMERKINGEN :

De gewone verblijfplaats is de plaats waar het gezin zich verenigt, wanneer dit uit verscheidene personen bestaat, of de plaats waar één persoon die op zijn eigen een gezin vormt, afzonderlijk leeft.

Elke persoon, *Belg of vreemdeling*, die zijn gewone verblijfplaats in België heeft, *hetzij op 31 December 1947 aanwezig is of niet*, dient opgetekend op een gezinskaart (mod. A), zelfs als hij op zijn eigen een gezin vormt, en moet tevens een individuele telkaart (mod. A*bis*) invullen.

Al de vreemdelingen die de toelating bekomen hebben om zich in België te vestigen zijn aan de telling onderworpen en moeten opgetekend worden op een gezinskaart en een individuele telkaart.

Zelfs dan wanneer iemands wettelijke woonplaats van zijn gewone verblijfplaats verschilt, moet hij in deze laatste op de gezinskaart en op een individuele telkaart opgetekend.

De personen die beurtelings in twee of meer gemeenten verblijven mogen slechts geteld worden op een gezinskaart in de plaats waar zij met het oog op de inschrijving in de bevolkingsregisters verklaard hebben hun hoofdverblijf te houden, of, bij gebrek aan zulke verklaring, in de meest bevolkte gemeente.

Het gezin is een enkelvoudige of collectieve eenheid, bestaande, hetzij uit een persoon die alleen leeft, hetzij uit de vereniging van twee of meer personen, die al of niet door familiebanden verbonden, gewoonlijk éénzelfde huis bewonen *en er samenleven*. Zo maken de dienstboden en de werklieden, die inwonen bij hun meester of baas, deel uit van zijn gezin.

Het gezin dient verward met de familie. De leden van een zelfde familie, zelfs wanneer zij gewoonlijk een zelfde huis bewonen, behoren tot onderscheidene gezinnen, indien zij er niet samenleven. Daarentegen, twee of meer onderscheiden families en zelfs verscheidene personen onder wie geen verwantschap bestaat, maken, zo zij samenleven, slechts één gezin uit.

Onder *gezinshoofd* dient verstaan hij die er het meeste gezag uitoefent.

De uit hun gezin tijdelijk afwezige personen, die op de gezinskaart mod. A) en op een individuele telkaart (mod. A*bis*) moeten opgetekend worden, zijn deze behorende tot de volgende categorieën :

1° Zij die op reis zijn voor zaken, als ontspanning of om gezondheidsredenen en de personen die elders aan het werk zijnde, van tijd tot tijd in hun gezin terugkeren;

2° De personen *tijdelijk* voor behandeling opgenomen in hospitalen en andere publieke of private inrichtingen bestemd voor het verzorgen van zieken;

3° De personen opgesloten in de gestichten of koloniën en verplegingsinrichtingen voor krankzinnigen;

4° De leerlingen der kostscholen en der onderwijsinrichtingen van alle aard, met inbegrip van de inrichtingen voor vakopleiding; de verpleegden der gestichten voor doofstommen, blinden, enz., en over 't algemeen, al de jonge lieden die op studie zijn in een andere gemeente dan die welke de zetel vormt van hun gezin;

5° De bij een voedster uitbestede of in bewaring gestelde kinderen;

6° De personen opgesloten in de strafinrichtingen, gestichten voor maatschappelijk verweer en interneringscentra, de opgeslotenen der bedelaarsgestichten, toevluchtshuizen en Rijksopvoedingsgestichten;

7° De miliciens onder de wapens;

8° De officieren van het leger en militairen van gelijk welke rang, tijdelijk van hun gewone verblijfplaats verwijderd, om een bepaalde zending te vervullen, zomede de personen die deel uitmaken van het Belgisch bezettingsleger en de leden van hun gezin die gemachtigd zijn hen te volgen;

9° De Belgische of vreemde kloosterlingen die tijdelijk verblijven buiten hun moederklooster of buiten het huis waar zij definitief gedetacheerd zijn. Zij zijn en blijven ingeschreven : de eersten in de gemeente waar hun klooster zijn zetel heeft; de anderen in de gemeente waar zij definitief gedetacheerd zijn;

10° De personen die voor een beperkte tijdspanne in Belgisch-Congo gevestigd zijn, wanneer zij in België een gezin of een haard hebben behouden;

11° De personen die wegens de oorlogsgebeurtenissen, de gemeente waar zij hun gewone verblijfplaats hadden, hebben moeten verlaten en het inzicht niet hebben te kennen gegeven hun gewone verblijfplaats te vestigen in de gemeente waarheen zij hun toevlucht hebben gezocht;

12° De personen, door 's vijands toedoen uit het land verwijderd, die op 31 December 1947 nog niet teruggekeerd zijn en van wie de eventuele verdwijning nog niet het voorwerp is geweest van een overlijdensakte of van een vonnis dat er voor in de plaats komt voorzover zij een haard of een gezin in het land hebben behouden.

De tijdelijk aanwezige personen moeten niet op de gezinskaart (mod. A), noch op een individuele telkaart (mod. A*bis*) opgetekend, maar moeten geteld worden op een speciale individuele telkaart (mod. B*bis*) en eventueel op een speciale collectieve telkaart (mod. B).

Categorieën : 3°, 4°, 5°, 6° en 7° : De personen die tot deze categorieën behoren en *noch gezin, noch haard* in België of in het buitenland behouden hebben, worden beschouwd als hebbende de zetel van hun gewoon verblijf op de plaats in de inrichting waar zij vertoeven en zullen er opgetekend worden op een gezinskaart (mod. A) en op een individuele telkaart (mod. A*bis*). Worden ook beschouwd als hebbende de zetel van hun gewoon verblijf op de plaats zij vertoeven : de ouderlingen en ongeneesbaren opgenomen in godshuizen of door een liefdadigheidsinrichting bij particulieren uitbesteed, de vondelingen en verlaten kinderen, de kinderen die door gerechtelijke beslissing verwijderd werden van de haard van hun van de ouderlijke macht ontzette ouders, alsmede de wezen die werden toevertrouwd aan pleegouders of in een wezenhuis geplaatst.

VRAGEN EN ANTWOORDEN :

Mod. A — Zelfde commentaar als voor Mod. Abis (individuele telkaart).

Mod. Abis — Hoeveel individuele telkaarten dienen ingevuld te worden ?

Er dient een individuele telkaart ingevuld te worden voor elke persoon die deel uitmaakt van het gezin of op zijn eigen een gezin vormt en opgetekend is op model A (gezinskaart).

Overeenstemming : Er moet overeenstemming bestaan tussen de antwoorden gegeven op de individuele telkaart (Mod. Abis) en degene die daarmede overeenkomen op de gezinskaart (Model. A).

De antwoorden moeten leesbaar zijn.

Ondertekening : De individuele telkaart (Mod. Abis) moet door de aangever ondertekend worden, indien deze 15 jaar en ouder is, door het gezinshoofd echter in tegengesteld geval. De gezinskaart moet door het gezinshoofd ondertekend. De teller zal aanduiden hoe tewerk moet gegaan worden, wat betreft de ondertekening, in geval de getelde niet zou kunnen tekenen.

Vraag 2 : In geval het om een getelde gaat die onder de hierboven vermelde categorie 12 valt, antwoorden door de vermelding « vermist ».

Vraag 5 : De nationaliteitsaangifte moet gedaan worden overeenkomstig de Belgische wetten voorzover deze van toepassing zijn op de aangever. De vrouwen van vreemde nationaliteit die een Belg hebben gehuwd en door dit feit de Belgische nationaliteit hebben verworven, moeten antwoorden : « Belg door huwelijk ». De staatlozen zullen op de vraag « Welk is uw nationaliteit ? » antwoorden door de vermelding « Staatloos ».

In antwoord op het laatste gedeelte van de vraag : « Welk is het laatste jaar van aankomst in België ? », zal de vreemdeling die sedert zijn geboorte in België verblijft, zijn geboortejaar aangeven.

Vraag 6 : De landtalen zijn : het Frans (waarbij het Waals begrepen wordt); het Nederlands (Vlaams) en het Duits.

De tellingplichtigen moeten bevestigend antwoorden tegenover elke landtaal die zij kunnen spreken.

De tellingplichtigen moeten niet aanduiden dat zij buiten de drie hogervermelde landtalen nog andere talen spreken.

Wordt beschouwd als een van deze talen machtig, diegene die er een voldoende kennis van bezit om zich in het gewoon leven te kunnen doen verstaan.

De vreemdelingen die in het land verblijven en geen enkele landtaal kennen zullen « neen » antwoorden tegenover elke taal.

De stommen worden geacht de landtaal of de landtalen te spreken waarvan zij zich gewoonlijk bedienen voor het uitdrukken van hun gedachten.

Voor de kinderen van minder dan 2 jaar (geboren op 1 Januari 1946 en daarna) moet alleen op het laatste gedeelte van de vraag geantwoord worden.

Vraag 7 : De inlichtingen betreffende de gedane studiën worden slechts gevraagd voor de normaalschoolstudiën, de technische- en de universitaire studiën; de andere studiën moeten niet aangegeven worden.

Vraag 8 : Dit deel moet slechts ingevuld worden; 1) door de personen in werkelijke dienst die als hoofdberoep een ambt of een betrekking waarnemen in de magistratuur of in het leger (niet inbegrepen de miliciens); in een bestuur of organisme afhangend van de Staat, van een provincie, van een gemeente, of van een groep gemeenten; in een parastatale inselling, N. M. B. S., N. M. V. B., en andere vergunninghoudende vervoerdiensten; bij de Regie van Telegraaf en Telefoon; in het openbaar of vrij onderwijs; in de eredienst. 2) door de niet onderwijzende leden van de kloostergemeenten.

Voorbeelden betreffende littera's a en b :

a) Raadsheer; b) Rekenhof, Brussel.
a) Rechter; b) Rechtbank van 1e aanleg, Bergen.
a) Opsteller; b) Nationaal Instituut voor de Statistiek, Brussel.
a) Kapelaan; b) Sint-Goedeleparochie, Brussel.
a) Leraar; b) Koniklijk Atheneum, Antwerpen.
a) Bankwerker; b) Regie van Telegraaf en Telefoon, Paleizenstraat, Brussel.
a) Kassier; b) Nationale Bank, Steenweg op Charleroi, Bergen.
a) Deurwaarder; b) Spaarkas, Brussel.
a) Arrondissementscommissaris; b) Turnhout.
a) Gemeentesecretaris; b) Veerle.
a) Beroepsofficier, b) Bonn (bezettingsleger).
a) Beroepsonderofficier; b) 8° Infanterieregiment, Brussel.
a) Geleider; b) N. M. V. B., stelplaats, Bergen.
a) Stoker; b) Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Brussel.
a) Stationchef; b) N. D. B. S., Station Gembloers.

De priesters en kloosterlingen die een functie uitoefenen die niet tot de zuivere eredienst behoort (aalmoezenier, onderwijs, ziekenverzorging enz.) moeten deze functie aangeven en niet antwoorden met de vermelding « priester », « kloosterling », enz.

Onder letter **c** van vraag 8 zal de tellingplichtige eventueel zijn beroep(en) of functie(s) aanduiden andere dan deze die hij als hoofdberoep of -functie heeft opgegeven, met vermelding van de hoedanigheid waarin hij dit of deze beroepen uitoefent en met opgave van de naam en het adres van de werkgever(s). De patroon zal aangeven of hij, ja dan neen, bezoldigd personeel tewerkstelt. Wanneer het een onderneming, bureau, enz. betreft toebehorende aan de aangever, in de laatste alinea de naam en het adres van de aangever vermelden.

Vraag 9 : Dit deel moet ingevuld door al de andere tellingplichtigen, d. w. z. door degenen die niet bedoeld zijn onder vraag 8.

Onder letter a zal de tellingplichtige zijn hoofdberoep, -ambt of betrekking aanduiden, m. a. w. degene die hij gedurende het **grootste gedeelte van zijn tijd uitoefent.**

Het antwoord op deze vraag moet zo nauwkeurig mogelijk aangegeven worden.

Voorbeelden. — Een persoon in de landbouw tewerkgesteld, zal bijvoorbeeld antwoorden : pachter, cultuurchef, landbouwdagloner, hoeveknecht, enz.

Een persoon in de nijverheid tewerkgesteld zal bijvoorbeeld antwoorden : suikerraffinneerder, ondernemer van metselwerk, directeur-beheerder van een steenkolenmijn, autohersteller, schoenmaker, enz.; een handelaar zal bijvoorbeeld antwoorden : kolenhandelaar of handelaar in koloniale waren, hotelhouder, enz.

Een arbeider in een steenkolenmijn tewerkgesteld zal bijvoorbeeld antwoorden : uitdelver, houwer, boorder, vuller, afgraver, aanhaker, enz.

Een bediende zal bijvoorbeeld antwoorden : ingenieur, kassier, boekhouder, tekenaar, handelsreiziger, enz.

Voor de vrije beroepen zal men antwoorden : doctor in de geneeskunde, advocaat bij het hof van beroep, pleitbezorger, gezworen landmeter, kunstschilder, enz...

Heeft hij geen hoofdberoep of -ambt dan zal de tellingplichtige de betrekking opgeven die hem zijn voornaamste bestaansmiddelen verzekert (eigenaar, rentenier, gepensionneerde).

De tellingplichtige zonder winstgevend beroep, ambt, noch betrekking, degene die niet arbeidt en geen enkele persoonlijke bron van inkomsten heeft, zal het woord « **geen** » vermelden, desvoorkomend gevolgd van : kind, gebrekkig, student, vrouw die haar eigen huishouding doet, enz.

De vrouw die, zonder een beroep of een ambacht uit te oefenen, zich er bij bepaalt **haar eigen huishouding** waar te nemen of te besturen, dient zich niet te vermelden als huishoudster maar zal als volgt antwoorden « **geen (verzorgt haar eigen huishouding)** ». Dient enkel vermeld als huishoudster de vrouw die tegen loon andermans huishouden waarneemt of bestuurt.

Indien de tellingplichtige op dit ogenblik zonder betrekking is, maar geschikt is tot werken en verlangt te werken, zal hij antwoorden « **geen** » tussen haakjes van de aanduiding van het beroep dat hij laatst heeft uitgeoefend of waarvoor hij zich heeft voorbereid.

Voor de tellingplichtigen onder de wapens dient de vermelding « milicien » opgetekend; het beroep vóór de indiensttreding dient niet aangegeven.

Onder **letter b** zal de tellingplichtige, die onder letter a zal verklaard hebben een beroep uit te oefenen, vermelden of hij dit uitoefent als ondernemings- of inrichtingshoofd, meester, patroon of bedrijfsleider, bediende, thuisarbeider of arbeider die buitenhuis werkt, of helper.

De personen die een vrij beroep uitoefenen en die geen bezoldigd personeel te werk stellen voor de uitoefening van dit beroep alsmede de personen die geen beroep uitoefenen moeten op deze vraag en op de vragen d, e en f van dit deel niet antwoorden.

Is inrichtingshoofd in de industrieën en ambachten, hij die met het gereedschap eigen aan zijn inrichting, een of ander product uitdelft, verplaatst, verhandelt, bewerkt of verwerkt, hetzij alleen, hetzij met de medewerking van door hem of door de firma bezoldigde personen.

In de **handelsbedrijven is baas of inrichtingshoofd** hij die enige koopwaar te zijnen voordele of ten voordele van de firma verkoopt of die voor rekening van een ander en mits winst een of andere handel drijft, bank-, wissel-, verzekerings-, consignatie- of commissieverrichtingen doet, hetzij alleen, hetzij met de medewerking van door hem bezoldigde of tegen commissieloon werkende arbeiders of bedienden.

Is **handelaar** hij die **producten verkoopt die hij zelf niet vervaardigt** noch laat vervaardigen door thuisarbeiders. Hieruit volgt dat de nijveraar, die bovendien een speciale handel drijft in andere producten dan die welke hij vervaardigt of laat vervaardigen door thuisarbeiders, handelaar is voor dit gedeelte van zijn bedrijvigheid en nijveraar voor het overige.

In de landbouw is bedrijfshoofd, hij die het eigenlijk **beheer** an een bedrijf in handen heeft, hetzij voor eigen rekening als eigenaar of pachter, hetzij voor rekening van een ander.

Is **ondernemingshoofd,** hij die aan het hoofd staat van een onderneming, hetzij deze bestaat uit een of meer inrichtingen.

De afgevaardigde-beheerders of, bij ontstentenis van deze, de beheerders, de directeurs en de personen met een gelijkbeduidende titel, die aan het hoofd staan van het dagelijks beheer van een inrichting of bedrijf, worden beschouwd als inrichtingshoofd of bedrijfshoofd; zijn o.a. inrichtingshoofd of bedrijfshoofd : de ingenieur belast met het dagelijks beheer van een zetel der steenkolenmijn, de directeur van een bankagentschap, enz.

Ieder persoon die voor eigen rekening zonder arbeiders of bedienden werkt, wordt beschouwd als baas, inrichtingshoofd, enz. van het ogenblik dat hij rechtstreeks, zonder tussenkomst van een patroon of inrichtingshoofd, met de verbruiker in betrekking is.

Worden beschouwd als **bedienden** zij die onderworpen zijn aan de maatschappelijke zekerheid voor bedienden.

Is **arbeider** (werkend buitenhuis) hij die onderworpen is aan de maatschappelijke zekerheid voor arbeiders.

Is **thuisarbeider** hij die, thuis werkt of in een lokaal dat hij te dien einde huurt of in een lokaal waar hij een plaats huurt, (publieke werkplaats) en dit voor een of meer patroons en zonder rechtstreeks in betrekking te staan met de verbruiker.

Is **helper** hij die gewoonlijk een ander lid van het gezin helpt in de uitoefening van zijn beroep zonder daarvoor loon te trekken.

Het is aan de hand van deze bepalingen dat de bijzondere gevallen die zich voordoen dienen onderzocht. Zo moet een directeur van een bank beschouwd worden als inrichtingshoofd indien hij het dagelijks beheer heeft van de inrichting waaraan hij gehecht is, maar er kunnen zich veelvuldige gevallen voordoen, waarin een bankdirecteur onder de onmiddellijke leiding staat van een afgevaardigde-beheerder en bijgevolg eerder bediende is dan inrichtingshoofd.

De dikwijls gebruikte onderscheiden indelingen : dagloner, arbeider, handlanger, mogen niet gebruikt worden dan met gelijktijdige vermelding van de aard van het beroep door belanghebbende uitgeoefend.

Voorbeelden : Landbouwdagloner, grondarbeider, metselaarsknecht.

Letter c : vergt geen uitleg.

Letter d : Moeten antwoorden op de vragen gesteld onder letter d de personen die **op dit ogenblik** een beroep uitoefenen.

1° De naam en het adres van de firma, van de onderneming, van het kantoor, van het bureau, van het bedrijf, enz., te vermelden onder alinea 1 zijn, volgens het geval, deze van de patroon, van de maatschappij of van de compagnie. Wanneer het gaat, om een onderneming, firma, bureau, enz., toebehorende aan de aangever, dan dient hier de naam van deze aangever vermeld te worden.

2° Wat betreft de plaats waar hij werkt, zal de bediende, werkman of helper de naam van de gemeente en, eventueel, de straat opgeven waar hij tewerkgesteld Voor het personeel tewerkgesteld in de bouwnijverheid en de openbare werken, die het adres van de werf opgegeven waaraan hij verbonden is. Het personeel werkzaam in de transportnijverheid of als handelsreiziger, of diegenen die om 't even welk andere reizende functie uitoefenen, dienen als plaats waar zij werken, het adres van de inrichting, depôt, enz., waaraan zij verbonden zijn, op te geven.

3° De aard der bedrijvigheid moet zo nauwkeurig mogelijk opgegeven worden.

Voorbeelden van antwoorden te geven door de bedienden, werklieden en helpers

1° Naam en adres van de firma, enz. : Van Dam Albert, Stationstraat, 5,

2° Adres van de plaats waar U werkt : Stationstraat, 5 te X.

3° Aard der bedrijvigheid die men er uitoefent : Hoeve.

1° Naam en adres van de firma, enz. : Maatschappij « De Toekomst », Zuid plaats, Charleroi.

2° Adres van de plaats waar U werkt : Zetel n^r 8, te Châtelineau.

3° Aard van de bedrijvigheid, enz. : Steenkolenmijn.

1° Naam en adres van de firma, enz. : Grote Magazijnen « A l'Innovation Nieuwstraat, Brussel.

2° Adres van de plaats waar U werkt : Steenweg op Elsene. Elsene.

3° Aard der bedrijvigheid, enz. : Handel in diverse voorwerpen.

1° Naam en adres van de firma, handel, enz. : Pierre, Jean. Waterloostraat, 8 Brussel.

2° Adres van de plaats waar U werkt : Waterloostraat, 87, Brussel.

3° Aard der bedrijvigheid : Advocaat.

De **thuisarbeider,** die voor één of verscheidene patroons arbeidt zal in antwoo op de 1e alinea van letter d, de naam en het adres opgeven van de patroon(voor wie hij werkt.

Letter e : vergt geen uitleg.

Letter f : Onder **letter f** zal de tellingplichtige in voorkomend geval zijn(beroep(en) aanduiden ander(e) dan hetgeen (degene die) hij als hoofdberoep ond letter a van dezelfde vraag 9 vermeld heeft.

Hij zal daarenboven aanduiden in welke hoedanigheid hij dit — deze — b roep(en) uitoefent (patroon, bediende of werkman).

De patroon zal opgeven of hij bezoldigd personeel tewerkstelt voor de uitoefe ning van dit of deze beroep(en).

De bediende en de werkman zullen de naam en het adres opgeven van d onderneming(en), instelling(en), enz. waar ze tewerkgesteld zijn.

Vragen 10 en 11 : vergen geen uitleg.

Vraag 12 : onder de 4^e alinea dient aangeduid :

1) het totaal aantal levend geboren kinderen.

2) het totaal aantal **nog** in leven zijnde kinderen, welke ook hun ouderdom is, hu burgerlijke staat, hetzij ze ja dan neen aanwezig zijn, onder hetzelfde dak leve of niet.

5^e alinea : Bijvoorbeeld als volgt antwoorden : 1915 — 1917 — 1926.

Vraag 13 : vak alleen in te vullen door de gezinshoofden : het totaa aantal personen waaruit het gezin is samengesteld, moet gelijk zijn aan het totaa aantal op de gezinskaart ingeschreven personen.

Woningkaart (model C)

Woning : Men verstaat onder woning, het huis of het gedeelte va een huis dat bestemd is tot huisvesting van het gezin of als dusdanig gebruikt wordt, onverschillig of dit gezin bestaat uit een, twee o meerdere personen.

Er moet een woningkaart ingevuld worden door ieder gezinshoofd

Ten einde de grootst mogelijke eenvormigheid bij de antwoorden te bekomen, werd de draagwijdte van zekere termen hieronder nauwkeurig bepaald.

VRAGEN EN ANTWOORDEN :

Aard van het gebouw (waarvan de woning deeluitmaakt).

Door aard van het gebouw moet hier worden verstaan het voornaamste gebruik waarvoor het bestemd is.

Bijvoorbeeld : particulier huis, gebouw met verscheidene appartementen, barak vaststaande woonwagen, enz. Een gebouw, waarin een of meer plaatsen voorbehouden zijn voor de uitoefening van een beroep, maar dat tevens als woonst dienst doet, moet als particulier huis of eventueel als gebouw met verscheidene appartementen opgegeven worden.

Vraag 5 : Het aantal personen aanduiden dat op de gezinskaart is aangegeven.

Vraag 7 : a) **Totaal aantal woonvertrekken van de woning.**

Onder woonvertrekken verstaat men de vertrekken bestemd voor de essentiële noodwendigheden van het leven in gemeenschap (slapen, eten, gemeenschappelijk leven) of te dien einde gebruikt. Men zal inzonderheid onder deze bepaling begrijpen, de kelderkeukens, keukens, eetkamers, rookkamers, salons, verandas, studies, mansarden, dienstbodenkamers, voor zover deze vertrekken wegens hun engheid niet gelijkgesteld worden met een bijvertrek, in welk geval ze onder deze rubriek niet zullen begrepen worden.

Wordt beschouwd als ruim genoeg en kan bijgevolg als woonvertrek geteld worden, een vertrek van een van de hierboven aangeduide categorieën dat een bed voor een volwassen persoon kan bevatten.

Men zal onder deze rubriek de andere vertrekken, bestemd voor de behoeften van het gezin, niet begrijpen, inzonderheid de gemakken, (W.Cs), badkamers, washuizen, hokken of bergplaatsen, vrije ruimten, gangen, afdaken, trapkasten, trapzalen, de plaatsen uitsluitend gebruikt voor de uitoefening van een beroep, en alle andere plaatsen die geen bed voor een volwassen persoon kunnen bevatten.

b) **Totale oppervlakte van deze woonvertrekken.**

De totale oppervlakte moet zo nauwkeurig mogelijk in vierkante meters uitgedrukt worden.

c) **Aantal vertrekken uitsluitend voor de uitoefening van een beroep gebruikt.**

Het gaat om vertrekken voor handels- en nijverheidsgebruik, of dienende voor het uitoefenen van een vrij beroep, die, moesten zij niet voor een dergelijke bestemming gebruikt worden, als woonvertrekken zouden kunnen dienen.

Het aantal dezer vertrekken mag in het aantal woonvertrekken, onder letter a vermeld, niet begrepen worden.

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

1e Directie - 1e Sectie
Nr 50/8.219

Brussel, 6 Januari 1948.
Koninklijkestraat, 68.

Onderrichtingen betreffende de algemene volkstelling, de telling van de gebouwen en woningen en de handels- en nijverheidstelling op 31 December 1947 (Bijvoegsel nr 1)

Omzendbrief aan de Heren Burgemeesters.

Mijnheer de Burgemeester,

Betreft : Algemene volks-, handels- en nijverheidstelling op 31 December 1947.

Ik heb de eer U onder deze omslag enige aanvullende onderrichtingen te sturen die U het invullen en eventueel het verbeteren van sommige telkaarten zullen vergemakkelijken.

1. De gemeentebesturen mogen voor de gezinskaart (mod. A) sommige inlichtingen vragen die daarop niet voorkomen en die nuttig zijn voor het hersamenstellen van de bevolkingsregisters (bijvoorbeeld : nummer van de identiteitskaart of datum en plaats van het huwelijk).

2. De vrouw, van Belgische nationaliteit, die gehuwd is met een geallieerde soldaat en die nog in België verblijft, wordt geteld op een telkaart model A en op een telkaart mod. A*bis*, welke ook haar nationaliteit zij.

Haar echtgenoot, die nog deel uitmaakt van de geallieerde strijdkrachten, moet niet geteld worden.

3. De kwestie van de personen die de nacht van 31 December 1947 op 1 Januari 1948 hebben doorgebracht in een ander gezin dan dat waartoe zij behoren, belangt slechts de inwoners aan die tijdelijk buiten hun gezinshaard verblijven en niet diegene die bij voorbeeld oudejaarsavond gaan vieren. Dit is overigens het procédé van de telling dat in ons land reeds gedurende 100 jaar toegepast werd.

4. Vraag 3 van de telkaart mod. A^{bis} — Geboorteplaats.

Aanduiding van het administratief arrondissement. De gemeentebesturen dienen geen opzoekingen te doen in zake dit laatste punt. De Centrale Tellingsdienst zal zelf tot dit werk overgaan. Enkel en alleen de juiste aanduiding van de geboorteplaats is vereist.

5. Vraag 4 van de telkaart mod. A^{bis} — Burgerlijke staat.

Onder de uit de echt gescheiden personen, dienen alleen bedoeld te worden, de personen die *wettelijk* uit de echt gescheiden zijn; dus niet diegene die alleen van tafel en bed gescheiden zijn; deze laatste zijn nog altijd *gehuwd*.

6. Vraag 7 van de telkaart mod. A^{bis}.

Wat de gedane studiën betreft, dienen alleen vermeld te worden, de normaalschoolstudiën, de technische- en de universitaire studiën. De getelden die volledige *fröbel*-normaalschoolstudiën gedaan hebben zijn de bewaarschoolonderwijzeressen. De getelden die volledige *lagere* normaalschoolstudiën gedaan hebben zijn onderwijzers en onderwijzeressen; degene die volledige *middelbare* normaalschoolstudiën doorlopen hebben zijn regenten of regentessen.

Wat de technische studiën betreft : de aard van de studiën, alsmede de graad, dit wil zeggen, middelbare, secundaire of hogere graad, zijn vermeld op het diploma of op het getuigschrift dat door de school werd afgeleverd.

Het is wel te verstaan dat deze studiën alleen dienen vermeld, wanneer zij *volledig* zijn, d. w. z., wanneer zij volledig beëindigd werden en er een diploma voor afgeleverd werd.

Iemand die bij voorbeeld alleen twee jaar technische studiën heeft gedaan, wanneer de volledige cyclus drie jaar bedraagt, dient alleen te antwoorden met de vermelding « neen ».

De andere studiën, als bij voorbeeld middelbare studiën, gedaan in een Rijksmiddelbare school, of de volledige humaniora, voltrokken in een college of een atheneum, dienen *niet* aangegeven te worden, niet omdat zij van minder belang, maar omdat zij van meer algemene aard zijn, en alleen de meer *gespecialiseerde* studiën thans dringend dienen gekend te zijn.

7. Vraag van de telkaart mod. A^{bis}.

Hier volgen enkele bijzondere gevallen van antwoord op deze vraag :

1) De vrouw die enkel haar eigen huishouding waarneemt, antwoordt onder *a)* geen (verzorgt haar eigen huishouding).

Onder letters *b*) tot *f*) : geen antwoord.

2) Dienstmeid, werkvrouw, enz.

Onder *a*) antwoorden : dienstmeid, werkvrouw, enz.

Onder letters *b*) tot *f*) : geen antwoord.

3) Vrouw die gewoonlijk haar echtgenoot helpt bij het uitoefenen van een beroep, zelfs bijberoep (handel b. v.).

Antwoordt onder *a*) Handel in .....
b) Helpster.
c) Ja.
d) Naam en adres van de firma. — Adres van de plaats waar ze werkt.
e), *f*) *geen antwoord.*

4) Jong meisje, zonder beroep, die haar moeder helpt in het huishouden.

Antwoordt onder *a*) geen (helpt in het huishouden).

Onder letters *b*) tot *f*) : geen antwoord.

8. Vragen 11 en 12 van de telkaart mod. A^{bis}

Wat de vreemdelingen betreft wier vrouw en kinderen niet in België zijn, dient het gemeentebestuur het nodige te doen om de inlichtingen te bekomen. In ieder geval moet het gemeentebestuur boven de vraag 11 het volgende schrijven : « *Familie in het buitenland* ». Zo het geen enkele nauwkeurige inlichting kan bekomen, zal het zich met deze laatste aanduiding tevreden stellen.

9. Vraag 12 van de telkaart mod. A^{bis}.

Deze vraag moet enkel beantwoord worden door de gehuwde mannen, de weduwnaars en de weduwen, maar niet door de uit de echt gescheiden personen.

De aan te duiden kinderen zijn degene die uit het huidige huwelijk of uit het jongst ontbonden huwelijk zijn gesproten.

Voorbeeld : Een gehuwde man heeft twee kinderen uit een vorig huwelijk en één kind dat uit het huidig huwelijk gesproten is : alleen dit laatste kind aanduiden.

10. Vraag 13 van de telkaart mod. A^{bis}.

Het aantal personen die het gezin vormen is gelijk aan het aantal op de gezinskaart ingeschreven personen. De som van de getallen der drie volgende lijnen is gelijk aan het aantal op de gezinskaart ingeschreven personen, min één.

Voorbeeld : Een gezin bestaat uit de vader, de moeder, drie kinderen en een dienstmeid.

Antwoord : 1° lijn : 6
2° » : 4
3° » : —
4° » : 1

11. Woningkaart (mod. C).

Er wordt aan herinnerd dat voor iedere leegstaande woning een kaart model C moet ingevuld worden en wel door de teller zelf (zie onderrichtingen T-51).

12. Gebouwkaart mod. C^{bis}.

1. *Bewoonbare vertrekken.* — Onder deze rubriek moeten niet alleen de bewoonde vertrekken worden opgenomen, maar ook de onbewoonde die eveneens tot woonst zouden kunnen dienen (voorbeeld : de vertrekken welke voor de uitoefening van een beroep gebruikt worden en die zouden kunnen worden bewoond indien dit beroep er niet werd uitgeoefend).

2. *Kazernen.* — Wat de kazernen betreft, moeten de vragen nopens de woningen, het aantal vertrekken, enz., *niet* beantwoord worden zo de militairen die er hun gewoon verblijf houden er met de miliciens samenwonen.

3. In zake *gebouwen met meerdere appartementen* worden de tellers verzocht zich te houden aan de bepaling gegeven op bladzijde 22 van de onderrichtingen.

4. *Ander gebouw.* — Slechts een telkaart invullen voor de gebouwen welke een deur hebben die uitgeeft op een straat, weg, enz. Door de band zijn deze gebouwen genummerd. Moeten onder deze rubriek opgenomen worden bijvoorbeeld de kerken en kapellen, fabrieken, enz.

5. Een gewoon « café » of « estaminet » dient te worden vermeld onder n^{r} 1*b* of 2*b* van de telkaart. Dus *niet* onder n^{r} 4. — *Een herberg* is een gebouw waar *nachtverblijf* wordt gegeven.

6. Afhankelijkheden van een gebouw, bij voorbeeld stallingen, werkhuis, enz., alleen tot dit doeleinde gebruikt en afgescheiden of niet van het hoofdgebouw, vormen geen afzonderlijk gebouw zo zij niet afzonderlijk genummerd zijn. Daarvoor dient dus geen telkaart voor gebouwen ingevuld. Zij moeten ook niet opgenomen worden in het aantal bewoonbare vertrekken.

13. Particuliere voorbeelden tot toekenning van telkaarten mod. D of D^{bis}, E of E^{bis}.

	Met bezoldigd personeel	Zonder bezoldigd personeel
1) Beenhouwer	D	D^{bis}
Haarkapper	E	E^{bis}
Apotheker	geen telkaart	geen telkaart
Apotheker die andere producten dan geneesmiddelen verkoopt	E	E^{bis}
Fotograaf	D	D^{bis}
Huisarbeiders	D	geen telkaart
Landbouwers	geen telkaart	geen telkaart
Tuiniers	geen telkaart	geen telkaart
Dorsondernemer	D	D^{bis}
Hospitaal, kliniek, enz.	geen telkaart	geen telkaart

In geval van twijfel kan de naamlijst der bedrijvigheden (par. 55, bladzijde 23 van de onderrichtingen) voor U een nuttige leidraad zijn.

2) Het volgnummer van de telkaart A^{bis}, dat bovenaan de telkaarten D, D^{bis}, E en E^{bis} dient geschreven, is dat van de overeenstemmende telkaart A.

3) Indien een telkaart model D of E aan de baas van een reizende woning wordt afgegeven, moet de afgifte van deze telkaart in de kolommen 6 en 7 van bladzijden 14 en 15 van de aanvullende inventarislijst naast de naam van de baas aangetekend worden.

Deze kolommen mogen dus onderverdeeld worden.

Belangrijke opmerking.

De gemeentebesturen dienen spéciaal de aandacht van de tellers te vestigen op het feit dat het deze laatste streng verboden is de inwoners te beïnvloeden wat betreft de in zake taaltelling te verstrekken antwoorden. Hier dienen de tellers volledig passief te blijven. Zij mogen zelfs geen bedenking maken indien de getelde zijn telkaart zou invullen in een andere taal dan die welke hij verklaard heeft meestal te gebruiken.

Namens de Minister :

De Directeur-Generaal,
A. DUFRASNE.

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND
Nationaal Instituut voor de Statistiek

1e Directie - 1e Sectie
Nr 50/8.271

Brussel, 15 Januari 1948.
Koninklijkestraat, 68.

Onderrichtingen betreffende de algemene volkstelling, de telling van de gebouwen en woningen en de handels- en nijverheidstelling op 31 December 1947 (Bijvoegsel nr 2)

Omzendbrief aan de Heren Burgemeesters.

Mijnheer de Burgemeester,

Betreft : Algemene telling op 31 December 1947.

Ik heb de eer U enkele bijzondere aanbevelingen te laten geworden betreffende de tellingen welke thans worden uitgevoerd.

A. — **Handels- en nijverheidstelling.**

1. De teller moet eisen dat de telkaarten voor nijverheidsinrichting (mod. D) en voor handelsinrichting (mod. E) hem in *een gesloten omslag* worden overhandigd, na te hebben nagegaan of de aanduidingen van deel 1, 2 en 3 wel werden verstrekt en na te hebben vastgesteld dat de inlichtingen welke op de omslag dienen vermeld, er werkelijk werden opgeschreven. Het is de gemeentebesturen ten strengste verboden deze omslagen te openen. Te dien einde herinner ik er U aan dat U een voorraad speciale omslagen werden toegezonden en dat aan elke tellingsplichtige een omslag moet worden afgegeven, samen met de formulieren (D en/of E) welke hem aanbelangen.

2. Indien zich in uw gemeente inrichtingen bevinden welke een talrijk personeel te werk stellen (200 werklieden en meer) en welke hun formulieren niet zouden kunnen invullen vóór de ophaling ervan door de teller, kan deze laatste het inrichtingshoofd verzoeken hem een verklaring af te leveren, bij voorkeur in de bij de telkaart gevoegde omslag gestoken, waarbij hij zich verplicht de behoorlijk ingevulde bescheiden vóór 1 Maart 1948 rechtstreeks en *aangetekend* over te maken aan het Nationaal Instituut voor de Statistiek, Koninklijkestraat, 68, te Brussel. De werkwijze zal tegelijkertijd het werk van de tellers en van de gemeentebesturen vergemakkelijken.

3. De tellers dienen gewaarschuwd dat zij een overdreven onderverdeling van de nijverheidsinrichtingen in « Nijverheidsafdelingen » moet vermijden. Indien hierover twijfel bestaat, dient men beroep te doen op het Nationaal Instituut voor de Statistiek.

4. De tellers worden verzocht de aandacht van de ondernemings- of inrichtingshoofden te vestigen op het feit dat het niet nodig is op de betaalstaten de namen van de bedienden of van de werklieden te vermelden. Een volgnummer volstaat.

5. Moet als « Vrij beroep » worden beschouwd, elk beroep dat wordt uitgeoefend onafhankelijk van om 't even welke werkgever en dat geen handels-, landbouw- of nijverheidsonderneming uitmaakt. Bij voorbeeld : het beroep van advokaat, van geneesheer, van pleitbezorger.

Voor deze vrije beroepen hoeft geen model D, D^{bis}, E of E^{bis} te worden ingevuld.

B. — **Telling van de woningen (model C).**

6. Vraag nr 12 van de telkaart.

Hoe wordt de woning verwarmd ?

a) ..... { met gas ? (ja of neen)

b) In de vertrekken voor huishoudelijk gebruik (keukens, washuis) { met steenkolen, turf of hout? (ja of neen) / met electriciteit? (ja of neen)

Het gaat hier om de wijze van verwarming aangewend om te koken, te wassen, enz. Dus niet om de wijze waarop de vertrekken worden verwarmd (keuken, washuis, enz.).

Namens de Minister :

De Directeur Generaal,
A. DUFRASNE.

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

GEZINSKAART

ALGEMENE VOLKSTELLING OP 31 DECEMBER 1947

Het gezinshoofd wordt dringend verzocht de bij deze telkaart gevoegde onderrichtingen aandachtig te lezen.

Deze telkaart dient uitsluitend voor de telling van de personen die deel uitmaken van het gezin en hun gewoon verblijf hebben in het gebouw, hetzij ze er op 31 December 1947, al of niet aanwezig zijn.

Geldt het een gezinskaart van een kloostergemeente, afgegeven hetzij in het moederklooster, hetzij in het huis waar sommige leden van deze kloostergemeente voorgoed gedetacheerd zijn, dan moet het woord « kloostergemeente » alsmede de naam en het doel van de gemeente bovenaan onderhavige gezinskaart opgetekend worden.

VOLGNUMMER	Personen die deel uitmaken van het gezin en hun gewoon verblijf houden in het huis, hetzij ze er aanwezig zijn of niet.		GESLACHT (mannelijk of vrouwelijk)	GEBOORTEPLAATS (Naam van de gemeente, provincie of ander politiek groot onderdeel, en van de Staat vermelden)	GEBOORTEDATUM (Jaar, maand, dag.) (Maand voluit schrijven)	GRAAD VAN VERWANTSCHAP met het gezinshoofd (vb.: echtgenoot, zoon, dochter, enz.) of stand in het begin (vb: gouvernante, meid, kostganger, enz.)
	1° WETTELIJKE FAMILIENAAM Voor elke persoon voluit te schrijven (drukletters). Voor de gehuwde vrouw, de naam van de echtgenoot bijvoegen; voor de weduwe of de uit de echt gescheidene, de naam van de gewezen echtgenoot. 2° AFSTAMMING (vb. : zoon of dochter van Mr X en Mw Z.)	VOORNAMEN (voluit)				
	Kol. 1	Kol. 2	Kol. 3	Kol. 4	Kol. 5	Kol. 6
1	1° ..... 2° Zoon, dochter van..... en van.....					
2	1° ..... 2° Zoon, dochter van..... en van.....					
3	1° ..... 2° Zoon, dochter van..... en van.....					
4	1° ..... 2° Zoon, dochter van..... en van.....					
5	1° ..... 2° Zoon, dochter van..... en van.....					
6	1° ..... 2° Zoon, dochter van..... en van.....					
7	1° ..... 2° Zoon, dochter van..... en van.....					
8	1° ..... 2° Zoon, dochter van..... en van.....					

Indien personen, die geen deel uitmaken van het gezin, de nacht van 31 December 1947 op 1 Januari 1948, hebben doorgebracht in de door het gezin betrokken woning, dan gelieve U hier hun aantal aan te duiden : .....

Werd voor elk van hen een speciale individuele telkaart Mod. Bbis ingevuld ? (ja of neen) .....

Model A

Deze telkaart zal, behoorlijk ingevuld, kunnen afgehaald worden van 1 Januari 1948 af.

Administratief arrondissement : .....

Gemeente : ..... (In drukletters)

Sectie, gehucht, enz. : .....

Naam van de straat, weg, plaats of een andere openbare weg : .....

..... Nummer van het gebouw : .....

Telkaart ingeschreven onder het volgnummer ..... op de hoofd-inventarislijst toevertrouwd aan de teller, dhr .....

BURGERLIJKE STAAT (ongehuwd, gehuwd, in weduwstaat of uit de echt gescheiden)	NATIONALITEIT	BEROEPEN, AMBTEN OF BETREKKINGEN A. 1° Het door de tellingplichtige uitgeoefend **hoofdberoep** of **hoofdambt** aanduiden; bij gebrek aan beroep of ambt, de stand vermelden, welke hem zijn voornaamste bestaansmiddelen verschaft (eigenaar, rentenier of gepensionneerde). 2° Degene die een beroep uitoefent, zal vermelden of het als ondernemingshoofd is (baas of meester), als bediende, als werkman of als helper. B. De andere beroepen of ambten aanduiden.	PLAATS waar elk der tijdelijk afwezige personen zich bevindt. Naam der Belgische gemeente (en, zo mogelijk, de straat en het nummer) of de naam van het vreemd land	**Geldt het een vreemdeling**		
				Jongste datum van aankomst in België	Is hij drager van een identieitskaart (gele), van een bewijs van inschrijving (wit) of van een voorlopig verblijfbewijs (model C) ? Antwoorden « gele kaart », « witte kaart » of « model C. »	Nummer van de identiteitskaart of -papieren
Kol. 7	Kol. 8	Kol. 9	Kol. 10	Kol. 11	Kol. 12	Kol. 13
.....	.....	A. 1° ..... 2° ..... B.	.....	.....	.....	.....
.....	.....	A. 1° ..... 2° ..... B.	.....	.....	.....	.....
.....	.....	A. 1° ..... 2° ..... B.	.....	.....	.....	.....
.....	.....	A. 1° ..... 2° ..... B.	.....	.....	.....	.....
.....	.....	A. 1° ..... 2° ..... B.	.....	.....	.....	.....
.....	.....	A. 1° ..... 2° ..... B.	.....	.....	.....	.....
.....	.....	A. 1° ..... 2° ..... B.	.....	.....	.....	.....
.....	.....	A. 1° ..... 2° ..... B.	.....	.....	.....	.....

Aldus beantwoord en echt en volledig verklaard op 1 Januari 1948, door het ondergetekend gezinshoofd.

(*Handtekening*).

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE VOLKSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

INDIVIDUELE TELKAART

Vooraleer deze telkaart in te vullen, aandachtig bijgaande onderrichtingen lezen.

Voorbehouden aan de Administratie

1 Familienaam en voornamen : ..... Geslacht : .....

2 Is de getelde op de dag van de telling in zijn gewone verblijfplaats aanwezig ? (ja of neen) .....

Indien niet, waar bevindt hij zich ? Gemeente : .....

Administratief arrondissement in België of vreemd land : .....

3 Geboortejaar : .....

Geboorteplaats : Gemeente : .....

Administratief arrondissement in België of vreemd land : .....

4 Burgerlijke staat (ongehuwd, gehuwd, in weduwestaat of uit de echt gescheiden) : .....

5 Is de getelde Belg ? (ja of neen) ..... Indien hij Belg is door naturalisatie.

is hij het : door grote naturalisatie ? (ja of neen) ..... door kleine naturalisatie ? (ja of neen) .....

Indien hij geen Belg is : 1°) Welke is zijn nationaliteit ? ..... 2°) Is hij houder van een gele indentiteitskaart ? ..... een bewijs van inschrijving (witte kaart ? ..... een voorlopig verblijfbewijs Model C ? .....
(ja of neen) (ja of neen) (ja of neen)

3°) Welk is het laatste jaar van aankomst in België ? .....

6 *a*) **In te vullen alleen voor de personen van twee jaar en ouder geboren vóór 1 Januari 1946).**

Spreekt de getelde Frans (of Waals) ? ..... Nederlands (Vlaams) ? ..... Duits ? .....
(ja of neen) (ja of neen) (ja of neen)

Indien hij twee of de drie hierbovenvermelde landtalen spreekt, welke taal gebruikt hij meestal ? .....

b) **Enkel voor de kinderen van minder dan 2 jaar** in te vullen (geboren op 1 Januari 1946 en daarna).

Welke is de landtaal welke men het kind aanleert om zich uit te drukken .....

7 Kan de getelde lezen en schrijven ? (ja of neen) .....

Heeft de getelde :
- Volledige fröbel-normaalschoolstudiën gedaan ? (ja of neen) .....
- volledige lagere normaalschoolstudiën ? (ja of neen) .....
- volledige middelbare normaalschoolstudiën ? (ja of neen) .....
- technische (beroeps-, handels- of landbouw-) studiën van de middelbare graad (ja of neen) .....
- technische (beroeps-, handels- of landbouw-) studiën van de secondaire graad ? (ja of neen) .....
- technische studiën van de hogere graad ? (ja of neen) .....
- universitaire studiën ? (1) (ja of neen) .....

(1) Universiteit, Militaire School, Krijgsschool, andere inrichtingen voor hoger onderwijs en centrale examen-commissie.

In bevestigend geval, welk(e) diploma('s) of getuigschrift(en) bezit hij ? .....

Welke zijn de naam en het adres van de inrichting(en) of examen-commissie(s) die dit (deze) diploma('s) of getuigschrift(en) afgeleverd hebben ? .....
Tussen haakjes het jaar der aflevering van deze diploma's of getuigschriften aanduiden)

8 In te vullen : 1) door de getelden die hun hoofdberoep, -ambt of betrekking waarnemen in de magistratuur of het leger (niet inbegrepen de miliciens); in een bestuur of een organisme afhangende van de Staat, van een provincie, van een gemeente of van een groep gemeenten; in een parastatale instelling, N. M. B. S., N. M. V. B., en andere vergunninghoudende vervoerdiensten; bij de Regie van Telegraaf en Telefoon; in het openbaar of privaat onderwijs of in de eredienst; 2) door de niet onderwijzende leden van de kloostergemeenten.

a) Welk is uw hoofdberoep, -ambt of betrekking met vermelding van de graad ? .....

b) Naam en adres van het bestuur, de instelling, inrichting, enz., waar U uw hoofdberoep uitoefent :

Naam : ..... Gemeente (1) .....

Oefent U één of meerdere winstgevend(e) of bezoldigd(e) bijberoep(en) of ambt(en) uit ? (ja of neen) .....

c) In bevestigend geval : 1° Welk(e) is of zijn dit of deze beroep(en) of ambt(en) ? (duidt achter elk beroep of ambt aan of het als patroon, bediende of werkman uitgeoefend wordt) .....

2° Indien U patroon zijt, hebt U bezoldigd personeel in uw dienst ? (ja of neen) .....

3° Geef de naam en het adres op van de instelling(en) besturen, firma's, enz, waar U dit of deze beroep(en) of ambt(en) uitoefent : .....

(1) De plaats waar de bedrijvigheid uitgeoefend wordt.

Model A^BIS

Er moet voor ieder persoon, **aanwezig of niet**, die van het gezin deel uitmaakt, een individuele telkaart worden ingevuld.

Gemeente .....
(In drukletters)
Administratief arrondissement .....
Naam van de straat .....
Nummer van het gebouw of aard van de reizende woning .....
Volgnummer van de gezinskaart .....
Naam van de teller .....

Voorbehouden aan de Administratie

9 **In te vullen door de andere getelden, niet bedoeld onder vraag 8.** (De onderrichtingen en voorbeelden; die U in bijlage vindt, met aandacht lezen.)

a) Welk is uw hoofdberoep, -ambt of -betrekking ? .....

b) Zijt U ondernemings- of inrichtingshoofd, meester of patroon, bediende, thuisarbeider, arbeider die buitenhuis werkt of helper ? .....

c) Helpt U gewoonlijk een lid van het gezin, waartoe U behoort, in de uitoefening van zijn beroep, zonder dat U hiervoor loon ontvangt ? (ja of neen) .....

d) *Indien U ondernemings- of inrichtingshoofd, meester of patroon, bediende, werkman of helper zijt, duidt aan :*
De naam en het adres van de firma, onderneming, kantoor, bureau, enz., waarvan U de leiding hebt of die U tewerkstelt :

.....

Het adres van de plaats waar U werkt { Gemeente : ..... / Straat : ..... }

De *aard* van de nijverheid, van de handel of van de bedrijvigheid die men er uitoefent .....

e) *Indien U patroon, ondernemings- of inrichtingshoofd of thuisarbeider zijt, hebt U loon- of weddetrekkend personeel in uw dienst ?* (ja of neen) .....

f) Oefent U één of meerdere winstgevend(e) ef bezoldigd(e) beroep(en) of ambt(en) uit ? (ja of neen) .....

In bevestigend geval : 1° Welk(e) is of zijn dit of deze beroep(en) of ambt(en) ? (duidt achter elk beroep of ambt aan of het als patroon, bediende of werkman uitgeoefend wordt) .....

2° Indien U patroon zijt, hebt U bezoldigd personeel in uw dienst ? (ja of neen) .....

3° Geef de naam en het adres op van de instelling(en), besturen, firma's, enz., waar U dit of deze beroep(en) of ambt(en) uitoefent : .....

10 **Voor de getelden waarvan de plaats waar zij werken buiten hun gemeente van verblijf is gelegen.**

Doet U *dagelijks* de reis tussen de plaats waar U werkt en uw gewone verblijfplaats ? (ja of neen) .....

Zo ja, met welk vervoermiddel legt U gewoonlijk het grootste gedeelte van die reis af ? (trein, buurtspoorweg, tram, autobus, trolleybus, auto, motorrijwiel, rijwiel, enz....) .....

11 **Vak alleen in te vullen door de gehuwde mannen.**

Welk is het beroep van uw echtgenote ? .....

Oefent zij dit beroep uit : thuis ? (ja of neen) ..... buitenhuis ? (ja of neen) .....

In welke hoedanigheid oefent zij dit beroep uit ? (Meesteres, bediende, arbeidster of helpster) .....

Welke zijn gebeurlijk naam en adres van de werkgever en de aard van zijn bedrijvigheid ? { Naam : ..... Bedrijvigheid ..... / Gemeente : ..... Straat : ..... Nr ..... }

12 **Vak in te vullen door de gehuwde mannen, de weduwnaars en de weduwen.**

Jaar van het huidig huwelijk of van het jongst ontbonden huwelijk : .....

Gebeurlijk, jaar van het overlijden van de laatste echtgenoot of echtgenote : .....

Geboortejaar van de echtgenoot (echtgenote) of van de laatste echtgenoot (echtgenote) : .....

Wat het huidig huwelijk of het jongst ontbonden huwelijk betreft : { Aantal levend geboren kinderen : ..... / Aantal nog in leven zijnde kinderen : ..... }

Hierna het geboortejaar van al de nog in leven zijnde kinderen aangeven (waar zij ook mogen verblijven), te beginnen van het oudste af :

1) ..... 2) ..... 3) ..... 4) ..... 5) ..... 6) .....
7) ..... 8) ..... 9) ..... 10) ..... 11) ..... 12) .....

13 **Vak alleen in te vullen door de gezinshoofden.**

Aantal personen waaruit het gezin is samengesteld (het gezinshoofd inbegrepen) : .....

Aantal personen van het gezin
(1) Dienstboden en dienstmeiden voor binnenhuis niet inbegrepen.
{ Met het gezinshoofd door familiebanden verbonden (1) : ..... / Niet met het gezinshoofd door familiebanden verbonden (1) : ..... / Dienstboden en dienstmeiden (binnenhuis) : ..... }

Voor echt en volledig, *Handtekening van de aangever,* .....

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE VOLKSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

Bijlage van de modellen B en B^{bis}

De individuele inlichtingen zijn vertrouwelijk. Zij mogen niet ruchtbaar gemaakt worden. Strafmaatregelen zullen getroffen worden tegen de ambtenaren en mandatarissen die belast zijn met de medewerking aan de telling en dit verbod mochten overtreden. De telling staat met geen enkel fiscaal doeleinde in verband.

ONDERRICHTINGEN

voor de **Speciale Individuele Telkaart** (mod. Bbis)
en voor de **Speciale Collectieve Telkaart** (mod. B)

A. — ALGEMENE OPMERKINGEN :

Tijdelijk verblijf - Gezin - Gewoon verblijf

Tijdelijk verblijf : Onder tijdelijk verblijf verstaat men het verblijf dat een persoon — Belg of vreemdeling — die zich tijdelijk of voor het ogenblik buiten zijn gewone verblijfplaats bevindt, op een andere plaats houdt, zonder het inzicht te hebben er een nieuwe haard te stichten.

Gezin : Het *gezin* is een enkelvoudige of collectieve eenheid, bestaande, hetzij uit een persoon die alleen leeft, hetzij uit de vereniging van twee of meer personen, die al of niet door familiebanden aan elkaar verbonden, gewoonlijk een zelfde huis bewonen en er *samenleven*. Zo bijvoorbeeld maken de dienstboden en de werklieden, die inwonen bij hun meester of baas, deel uit van zijn gezin.

Het gezin dient niet verward met de familie. De leden van een zelfde familie, zelfs wanneer zij gewoonlijk een zelfde huis bewonen, behoren tot onderscheidene gezinnen, indien zij er geen gemeenschappelijk leven leiden. Twee of meer families daarentegen en zelfs verscheidene personen onder wie geen verwantschap bestaat, maken, zo zij samenleven, slechts één gezin uit.

Onder *gezinshoofd* dient verstaan hij die er het meeste gezag uitoefent.

Gewoon verblijf : De *gewone verblijfplaats* is de plaats waar het gezin zich verenigt wanneer dit uit verscheidene personen bestaat, of de plaats waar één persoon, die op zijn eigen een gezin vormt, alleen leeft.

De personen bij wie de wettelijke woonplaats van de gewone verblijfplaats verschilt, moeten in deze laatste geteld worden.

De personen die beurtelings in twee of meer gemeenten verblijven, hebben, ten behoeve van de telling, hun gewone verblijfplaats in de gemeente waar zij, met het oog op de inschrijving in de bevolkingsregisters, verklaard hebben hun hoofdverblijf te houden of, bij ontstentenis aan zulke verklaring, in de meest bevolkte gemeente.

Wie moet een speciale individuele telkaart (mod. Bbis) invullen?

Elke persoon, Belg of vreemdeling, die in de nacht van 31 December 1947 op 1 Januari 1948 tijdelijk of voor het ogenblik aanwezig is in een ander huis dan datgene waar hij gewoonlijk verblijft — hetzij dit huis gelegen is in een andere gemeente, hetzij zelfs in de gemeente van zijn gewone verblijfplaats — zal er opgetekend worden op een speciale individuele telkaart model B*bis* (daarenboven zal hij opgetekend worden op een gezinskaart (mod. A) en op een individuele telkaart (mod. A*bis*) *in de gemeente, in het huis waar hij zijn gewone verblijfplaats heeft).*

Onder de personen die moeten beschouwd worden als slechts tijdelijk aanwezig in het huis waar zij op 31 December 1947 buiten hun gezin verblijven en die bijgevolg op een speciale individuele telkaart (mod. B*bis*) moeten opgetekend, komen inzonderheid voor :

1° Zij die op reis zijn voor zaken, als ontspanning of om gezondheidsredenen en de personen die elders aan het werk zijnde van tijd tot tijd in hun gezin terugkeren (bijvoorbeeld de personen die in hotels, herbergen, logementhuizen, enz., gelogeerd zijn);

2° De personen *tijdelijk* voor behandeling opgenomen in hospitalen en andere publieke of private inrichtingen bestemd voor het verzorgen van zieken;

3° De personen opgesloten in de gestichten of koloniën en verplegingsinrichtingen voor krankzinnigen;

4° De leerlingen der kostscholen en der onderwijsinrichtingen van alle aard, met inbegrip van de inrichtingen voor vakopleiding; de verpleegden der gestichten voor doofstommen, blinden, enz., en over 't algemeen, al de jonge lieden die op studie zijn in een andere gemeente dan die welke de zetel vormt van hun gezin;

5° De bij een voedster uitbestede of in bewaring gestelde kinderen;

6° De personen opgesloten in de strafinrichtingen, gestichten voor maatschappelijk verweer en interneringscentra, de opgeslotenen der bedelaarsgestichten, toevluchtshuizen en Rijksopvoedingsgestichten;

7° De miliciens onder de wapens;

8° De officieren van het leger en militairen van alle rang, tijdelijk van hun gewone verblijfplaats verwijderd, om een bepaalde zending te vervullen, zomede de personen die deel uitmaken van het Belgisch bezettingsleger en de leden van hun gezin die gemachtigd zijn hen te volgen;

9° De Belgische of vreemde kloosterlingen die tijdelijk verblijven buiten hun klooster of buiten het huis waar zij definitief gedetacheerd zijn;

10° De personen die wegens de oorlogsgebeurtenissen de gemeente, waar zij hun gewone verblijfplaats hadden, hebben moeten verlaten en het inzicht niet hebben te kennen gegeven hun gewone verblijfplaats te vestigen in de gemeente waarheen zijn hun toevlucht hebben gezocht;

11° De personen die zich op gezegde datum in een *reizende woning* (schip of boot, foorwagen of woonwagen, enz.) bevinden, tenzij deze personen zich op de datum der telling in de gemeente — zetel van hun gewone verblijfplaats — bevinden of bij gebreke hiervan in de gemeente van herkomst. In deze laatste gevallen moeten zij op een individuele telkaart mod. A*bis* en op een gezinskaart mod A opgetekend worden.

De personen bedoeld onder de hierboven vermelde nummers 1 tot 11 moeten daarenboven op een speciale collectieve telkaart mod. B opgetekend worden.

*De tijdelijk aanwezige personen, NIET onder bovenvermelde nummers 1 tot 11 bedoeld, moeten slechts een speciale individuele telkaart mod. B*bis *invullen.*

Uitzonderingen :

De personen die tot de hierbovenvermelde categorieën 3°, 4°, 5°, 6° en 7° behoren en *noch gezin, noch haard in België of in het buitenland behouden hebben,* worden beschouwd als hebbende de zetel van hun gewoon verblijf in de gemeente, in de inrichting waar zij vertoeven en zullen er opgetekend worden op een gezinskaart (mod. A) en op een individuele telkaart (mod. A*bis*). Worden ook beschouwd als hebbende de zetel van hun verblijf op de plaats waar zij vertoeven : de ouderlingen en ongeneesbaars opgenomen in godshuizen of door een liefdadigheidsinrichting bij particulieren uitbesteed, de vondelingen en verlaten kinderen, de kinderen die door gerechtelijke beslissing verwijderd werden van de haard van hun van de ouderlijke macht ontzette ouders, alsmede de wezen die werden toevertrouwd aan pleegouders of in een wezenhuis geplaatst.

B. — VRAGEN EN ANTWOORDEN :

Model B: zelfde commentaar als voor mod. Bbis (speciale individuele telkaart).

Mod. Bbis : Overeenstemming : Er moet overeenstemming bestaan tussen de antwoorden voor elke persoon opgetekend op de speciale individuele telkaart mod. B*bis* en degenen die daarmede overeenstemmen op de speciale collectieve telkaart mod. B.

De antwoorden moeten klaar en leesbaar zijn.

Ondertekening : De speciale individuele telkaart moet door de aangever zelf ondertekend indien deze 15 jaar en ouder is, door het gezinshoofd of het hoofd van de inrichting echter in het tegenovergesteld geval.

De speciale collectieve telkaart moet door het gezinshoofd of het hoofd van de inrichting ondertekend worden.

De teller zal aanduiden hoe tewerk moet gegaan worden, wat betreft de ondertekening, in geval de getelde niet zou kunnen tekenen.

Vraag 6 : De nationaliteitsaangifte moet gedaan worden overeenkomstig de Belgische wetten voor zo ver deze van toepassing zijn op de aangever. De vrouwen van vreemde nationaliteit die een Belg hebben gehuwd en door dit feit de Belgische nationaliteit hebben verworven, moeten antwoorden : « Belg door huwelijk ». De staatlozen zullen op de vraag « Welk is uw nationaliteit ? » antwoorden door de vermelding « Staatloos ».

In antwoord op het laatste gedeelte van de vraag : « Welke is het laatste jaar van aankomst in België ? », zal de vreemdeling die sedert zijn geboorte in België verblijft, zijn geboortejaar aangeven.

Vraag 6 : De landtalen zijn : het Frans (waarbij het Waals begrepen wordt), het Nederlands (Vlaams) en het Duits.

De tellingplichtigen moeten bevestigend antwoorden tegenover elke landtaal die zij kunnen spreken.

De tellingplichtigen moeten niet aanduiden dat zij buiten de drie hogervermelde landtalen nog andere talen spreken.

Wordt beschouwd als een van deze talen machtig, diegene die er een voldoende kennis van bezit om zich in het gewoon leven te kunnen doen verstaan.

De vreemdelingen die in het land verblijven en geen enkele landtaal kennen zullen « neen » antwoorden tegenover elke taal.

De stommen worden geacht de landtaal of de landtalen te spreken waarvan zij zich gewoonlijk bedienen voor het uitdrukken van hun gedachten.

Voor de kinderen van minder dan 2 jaar (geboren op 1 Januari 1946 en daarna) moet alleen op het laatste gedeelte van de vraag geantwoord worden.

Vraag 7 : De inlichtingen betreffende de gedane studiën worden slechts gevraagd voor de normaalschoolstudiën, de technische- en universitaire studiën; de andere studiën moeten niet aangegeven worden.

Vraag 8 : Dit deel moet slechts ingevuld worden : 1) door de personen in werkelijke dienst die als hoofdberoep, een ambt of een betrekking waarnemen in de magistratuur of in het leger (niet inbegrepen de miliciens); in een bestuur of organisme afhangende van de Staat, van een provincie, van een gemeente, of van een groep gemeenten; in een parastatale instelling, N. M. B. S., N. M. V. B., en andere vergunninghoudende vervoerdiensten; bij de Regie van Telegraaf en Telefoon, in het openbaar of vrij onderwijs; in de eredienst. 2) door de niet onderwijzende leden van de kloostergemeenten.

Voorbeelden betreffende littera's a en b :

a) Raadsheer; b) Rekenhof, Brussel.
a) Rechter; b) Rechtbank van 1e aanleg, Bergen.

a) Opsteller; b) Nationaal Instituut voor de Statistiek, Brussel.
a) Kapelaan; b) Sint-Goedeleparochie, Brussel.
a) Leraar; b) Koninklijk Atheneum, Antwerpen.
a) Bankwerker; b) Regie van Telegraaf en Telefoon, Paleizenstraat, Brussel.
a) Kassier; b) Nationale Bank, Steenweg op Charleroi, Bergen.
a) Deurwaarder; b) Spaarkas, Brussel.
a) Arrondissementscommissaris; b) Turnhout.
a) Gemeentesecretaris; b) Veerle.
a) Beroepsofficier; b) Bonn (bezettingsleger).
a) Beroepsonderofficier; b) 8e Infanterieregiment, Brussel.
a) Geleider; b) N. M. V. B., stelplaats, Bergen.
a) Stoker; b) Ministerie van Economische Zaken en Middenstand, Brussel.
a) Stationschef : b) N.M.B.S., Station Gembloers.

De priesters en kloosterlingen die een functie uitoefenen die niet tot de zuivere eredienst behoort (aalmoezenier, onderwijs, ziekenverzorging, enz.) moeten deze functie aangegeven en niet antwoorden met de vermelding « priester », « kloosterling », enz.

Onder letter **c** van vraag 8 zal de tellingplichtige eventueel zijn beroep(en) of functie(s) aanduiden andere dan deze die hij als hoofdberoep of -functie heeft opgegeven, met vermelding van de hoedanigheid waarin hij dit of deze beroepen uitoefent en met opgave van de naam en het adres van de werkgever(s). De patroon zal aangeven of hij, ja dan neen, bezoldigd personeel tewerkstelt. Wanneer het een onderneming, bureau, enz. betreft toebehorende aan de aangever, in de laatste alinea de naam en het adres van de aangever vermelden.

Vraag 9 : Dit deel moet ingevuld door al de andere tellingplichtigen, d. w. z. door degenen die niet bedoeld zijn onder vraag 8.

Onder letter a zal de tellingplichtige zijn hoofdberoep, -ambt of betrekking aanduiden, m. a. w. degene die hij gedurende het **grootste gedeelte van zijn tijd uitoefent.**

Het antwoord op deze vraag moet zo nauwkeurig mogelijk aangegeven worden.

Voorbeelden. Een persoon in de landbouw tewerkgesteld, zal bijvoorbeeld antwoorden : pachter, cultuurchef, landbouwdagloner, hoeveknecht, enz.

Een persoon in de nijverheid tewerkgesteld zal bijvoorbeeld antwoorden : suikerraffineerder, ondernemer van metselwerk, directeur-beheerder van een steenkolénmijn, autohersteller, schoenmaker, enz.; een handelaar zal bijvoorbeeld antwoorden : kolenhandelaar of handelaar in koloniale waren, hotelhouder, enz.

Een arbeider in een steenkolenmijn tewerkgesteld zal bijvoorbeeld antwoorden : uitdelver, houwer, boorder, vuller, afgraver, aanhaker, enz.

Een bediende zal bijvoorbeeld antwoorden : ingenieur, kassier, boekhouder, tekenaar, handelsreiziger, enz.

Voor de vrije beroepen zal men antwoorden : doctor in de geneeskunde, advocaat bij het hof van beroep, pleitbezorger, gezworen landmeter, kunstschilder, enz...

Heeft hij geen hoofdberoep of -ambt dan zal de tellingplichtige de betrekking opgeven die hem zijn voornaamste bestaansmiddelen verzekert (eigenaar, rentenier, gepensionneerde).

De tellingplichtige zonder winstgevend beroep, ambt, noch betrekking, degene die niet arbeidt en geen enkele persoonlijke bron van inkomsten heeft, zal het woord « **geen** » vermelden, desvoorkomend **gevolgd van** : kind, gebrekkig, student, vrouw die haar eigen huishouding doet, enz.

De vrouw die, zonder een beroep of een ambacht uit te oefenen, zich er bij bepaalt **haar eigen huishouding** waar te nemen of te besturen, dient zich niet te vermelden als huishoudster maar zal als volgt antwoorden « **geen (verzorgt haar eigen huishouding)** ».Dient enkel vermeld als huishoudster de vrouw die tegen loon andermans huishouden waarneemt of bestuurt.

Indien de tellingplichtige op dit ogenblik zonder betrekking is, maar geschikt is tot werken en verlangt te werken, zal hij antwoorden « **geen** » tussen haakjes gevolg van de aanduiding van het beroep dat hij laatst heeft uitgeoefend of waarvoor hij zich heeft voorbereid.

Voor de tellingplichtigen onder de wapens dient de vermelding « milicien » opgetekend; het beroep vóór de indiensttreding dient niet aangegeven.

Onder **letter b** zal de tellingplichtige, die onder letter a zal verklaard hebben een beroep uit te oefenen, vermelden of hij dit uitoefent als **ondernemings-** of **inrichtingshoofd**, meester, patroon of bedrijfsleider, bediende, thuisarbeider of arbeider die buitenhuis werkt, of helper.

De personen die een vrij beroep uitoefenen en die geen bezoldigd personeel te werk stellen voor de uitoefening van dit beroep alsmede de personen die geen beroep uitoefenen moeten op deze vraag en op de vragen d, e en f van dit deel niet antwoorden.

Is inrichtingshoofd in de industrieën en ambachten, hij die met het gereedschap eigen aan zijn inrichting, een of ander product uitdelft, verplaatst, verhandelt, bewerkt of verwerkt, hetzij alleen, hetzij met de medewerking van door hem of door de firma bezoldigde personen.

In de **handelsbedrijven** is **baas of inrichtingshoofd** hij die enige koopwaar te zijnen voordele of ten voordele van de firma verkoopt of die voor rekening van een ander en mits winst een of andere handel drijft, bank-, wissel-, verzekerings-, consignatie- of commissieverrichtingen doet, hetzij alleen, hetzij met de medewerking van door hem bezoldigde of tegen commissieloon werkende arbeiders of bedienden.

Is **handelaar** hij die **producten verkoopt die hij zelf niet vervaardigt** noch laat vervaardigen door thuisarbeiders. Hieruit volgt dat de nijveraar, die bovendien een speciale handel drijft in andere producten dan die welke hij vervaardigt of laat vervaardigen door thuisarbeiders, handelaar is voor dit gedeelte van zijn bedrijvigheid en nijveraar voor het overige.

In de **landbouw is bedrijfshoofd,** hij die het eigenlijk **beheer** van een bedrijf in handen heeft, hetzij voor eigen rekening als eigenaar of pachter, hetzij voor rekening van een ander.

Is ondernemingshoofd, hij die aan het hoofd staat van een onderneming, hetzij deze bestaat uit een of meer inrichtingen.

De afgevaardigde-beheerder of, bij ontstentenis van deze, de beheerder, de directeurs en de personen met een gelijkbeduidende titel, die aan het hoofd staan van het dagelijks beheer van een inrichting of bedrijf, worden beschouwd als inrichtingshoofd of bedrijfshoofd; zijn o.a. inrichtingshoofd of bedrijfshoofd : de ingenieur belast met het dagelijks beheer van een zetel der steenkolenmijn, de directeur van een bankagentschap, enz.

Ieder persoon die voor eigen rekening zonder arbeiders of bedienden werkt, wordt beschouwd als baas, inrichtingshoofd, enz. van het ogenblik dat hij rechtstreeks, zonder tussenkomst van een patroon of inrichtingshoofd, met de verbruiker in betrekking is.

Worden beschouwd als **bedienden** zij die onderworpen zijn aan de maatschappelijke zekerheid voor bedienden.

Is **arbeider** (werkend buitenhuis) hij die onderworpen is aan de maatschappelijke zekerheid voor arbeiders.

Is **thuisarbeider** hij die, thuis werkt of in een lokaal dat hij te dien einde huurt of in een lokaal waar hij een plaats huurt, (publieke werkplaats) en dit voor een of meer patroons en zonder rechtstreeks in betrekking te staan met de verbruiker.

Is **helper** hij die gewoonlijk een ander lid van het gezin helpt in de uitoefening van zijn beroep zonder daarvoor loon te trekken.

Het is aan de hand van deze bepalingen dat de bijzondere gevallen die zich voordoen dienen onderzocht. Zo moet een directeur van een bank beschouwd worden als inrichtingshoofd indien hij het dagelijks beheer heeft van de inrichting waaraan hij gehecht is, maar er kunnen zich veelvuldige gevallen voordoen, waarin een bankdirecteur onder de onmiddellijke leiding staat van een afgevaardigde-beheerder

Ieder persoon die voor eigen rekening zonder arbeiders of bedienden werkt, wordt en bijgevolg eerder bediende is dan inrichtingshoofd.

De dikwijls gebruikte onderscheiden indelingen : dagloner, arbeider, handlanger, mogen niet gebruikt worden dan met gelijktijdige vermelding van de aard van het beroep door belanghebbende uitgeoefend.

Voorbeelden : Landbouwdagloner, grondarbeider, metselaarsknecht.

Letter c : vergt geen uitleg.

Letter d : Moeten antwoorden op de vragen gesteld onder letter d de personen die **op dit ogenblik** een beroep uitoefenen.

1° De naam en het adres van de firma, van de onderneming, van het kantoor, van het bureau, van het bedrijf, enz., te vermelden onder alinea 1 zijn, volgens het geval, deze van de patroon, van de maatschappij of van de compagnie. Wanneer het gaat, om een onderneming, firma, bureau, enz., toebehorende aan de aangever, dan dient hier de naam van deze aangever vermeld te worden.

2° Wat betreft de plaats waar hij werkt, zal de bediende, werkman of helper de naam van de gemeente, en eventueel, de straat opgeven waar hij tewerkgesteld is. Voor het personeel tewerkgesteld in de bouwnijverheid en de openbare werken, dient het adres van de werf opgegeven waaraan hij verbonden is. Het personeel werkzaam in de transportnijverheid of als handelsreiziger, of diegenen die om 't even welke andere reizende functie uitoefenen, dienen als plaats waar zij werken, het adres van de inrichting, depôt, enz., waaraan zij verbonden zijn, op te geven.

3° De aard der bedrijvigheid moet zo nauwkeurig mogelijk opgegeven worden.

Voorbeelden van antwoorden te geven door de bedienden, werklieden en helpers :

1° Naam en adres van de firma, enz. : Van Dam Albert, Stationstraat, 5, X.
2° Adres van de plaats waar U werkt : Stationstraat, 5 te X.
3° Aard der bedrijvigheid die men er uitoefent : Hoeve.

1° Naam en adres van de firma, enz. : Maatschappij « De Toekomst », Zuidplaats, Charleroi.
2° Adres van de plaats waar U werkt : Zetel nr 8, te Châtelineau.
3° Aard van de bedrijvigheid, enz. : Steenkolenmijn.

1° Naam en adres van de firma, enz. : Grote Magasijnen « A l'Innovation », Nieuwstraat, Brussel.
2° Adres van de plaats waar U werkt : Steenweg op Elsene. Elsene.
3° Aard der bedrijvigheid, enz. : Handel in diverse voorwerpen.

1° Naam en adres van de firma, handel, enz. : Pierre, Jean. Waterloostraat, 87, Brussel.
2° Adres van de plaats waar U werkt : Waterloostraat, 87, Brussel.
3° Aard der bedrijvigheid : Advocaat.

De **thuisarbeider,** die voor één of verscheidene patroons arbeidt zal in antwoord op de 1e alinea van letter d, de naam en het adres opgeven van de patroon(s) voor wie hij werkt.

Letter e : vergt geen uitleg.

Letter f : Onder **letter f** zal de tellingplichtige in voorkomend geval zijn(e) beroep(en) aanduiden ander(e) dan hetgeen (degene die) hij als hoofdberoep onder letter a van dezelfde vraag 9 vermeld heeft.

Hij zal daarenboven aanduiden in welke hoedanigheid hij dit — deze — beroep(en) uitoefent (patroon, bediende of werkman).

De patroon zal opgeven of hij bezoldigd personeel tewerkstelt voor de uitoefening van dit of deze beroep(en).

De bediende en de werkman zullen de naam en het adres opgeven van de onderneming(en),instelling(en), enz. waar ze tewerkgesteld zijn.

Vragen 10 en 11 : vergen geen uitleg.

Vraag 12 : onder de 4e alinea dient aangeduid :
1) het totaal aantal levend geboren kinderen.
2) het totaal aantal **nog** in leven zijnde kinderen, welke ook hun ouderdom is, hun burgerlijke staat, hetzij ze ja dan neen aanwezig zijn, onder hetzelfde dak leven of niet.

5e alinea : Bijvoorbeeld als volgt antwoorden : 1915 — 1917 — 1926.

Vraag 13 : vak alleen in te vullen door de gezindshoofden : het **totaal** aantal personen waaruit het gezin is samengesteld, moet gelijk zijn aan het totaal aantal op de gezinskaart ingeschreven personen.

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE VOLKSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

De ondertekenaar wordt dringend verzocht de bij deze telkaart gevoegde onderrichtingen aandachtig te lezen.

SPECIALE COLLECTIEVE TELKAART

Deze telkaart is uitsluitend bestemd voor de telling :

1° Van de personen welke tijdelijk of momenteel afwezig zijn uit hun gewone verblijfplaats en zich op 31 December 1947 bevinden in de pensionaten en onderwijsinrichtingen van alle aard, in de hospitalen en andere publieke of private inrichtingen bestemd voor het opnemen van zieken, in de gestichten, koloniën en de verplegende inrichtingen voor krankzinnigen in de tuchthuizen, inrichtingen van sociaal verweer, interneringscentra, bedelaarsgestichten toevluchtshuizen en Rijksopvoedingsgestichten; in de kazernes wat betreft de milicien onder de wapens met uitzondering van de vrijwilligers en wederdienstnemenden van alle aard in de hotels, afspanningen, logeerhuizen, familiepensions en slaapsteden.

2° Van de personen, welke zich op genoemde datum in een reizende woning bevinden (schip of boot, kermiswagen, woonwagen, enz.), tenzij deze personen dienen geteld op een gezinskaart in de gemeente zelf wanneer deze laatste de zetel van hun gewoon verblijf of hun gemeente van herkomst is.

3° Van de personen welke ter oorzake van de oorlogsomstandigheden de gemeente hebben moeten verlaten waar zij hun gewoon verblijf hadden en het inzicht niet hebben te kennen gegeven hun gewoon verblijf te vestigen in de gemeente waar zij een toevlucht hebben gezocht.

VOLGNUMMER	1° WETTELIJKE FAMILIENAAM Voor elke persoon voluit te schrijven (drukletters). Voor de gehuwde vrouw de naam van de echtgenoot bijvoegen; voor de weduwe of de uit de echt gescheidene, de naam van de gewezen echtgenoot. 2° AFSTAMMING van de tellingplichtigen welke hun gewone verblijfplaats in België hebben (vb. zoon of dochter van Mr X en Mw Z). Kol. 1	VOORNAMEN (voluit) Kol. 2	GESLACHT (mannelijk of vrouwelijk Kol. 3	GEBOORTEPLAATS De naam van de gemeente, de provincie of ander politiek groot onderdeel en van de Staat aanduiden Kol. 4	GEBOORTEDATUM (Jaar, maand, dag) (Maand voluit schrijven) Kol. 5	GRAAD VAN VERWANTSCHAP met het hoofd of de baas van de reizende woning of met het hoofd van het vluchtelingengezin (slechts aan te duiden voor de bewoners van een reizende woning en voor de leden van een gezin van vluchtelingen) Kol. 6
1	1° ..... 2° Zoon, dochter van ..... en van					
2	1° ..... 2° Zoon, dochter van ..... en van					
3	1° ..... 2° Zoon, dochter van ..... en van					
4	1° ..... 2° Zoon, dochter van ..... en van					
5	1° ..... 2° Zoon, dochter van ..... en van					
6	1° ..... 2° Zoon, dochter van ..... en van					
7	1° ..... 2° Zoon, dochter van ..... en van					
8	1° ..... 2° Zoon, dochter van ..... en van					

Model B

eze telkaart zal, behoorlijk ingevuld, kunnen afgehaald worden van 1 Januari 1948 af.

Administratief arrondissement : .....

Gemeente : ..... (in drukletters)

Sectie, gehucht, enz. : .....

Naam van de straat, weg, plaats of een andere openbare weg : .....

..... Nummer van het gebouw : .....

Aard van de { inrichting (hotel, kazerne, klooster, gevangenis, enz) : ..... / reizende woning : .....

Telkaart ingeschreven onder het volgnummer ..... op de hoofd-inventarislijst toevertrouwd aan de teller, dhr .....

BURGERLIJKE STAAT (ongehuwd, gehuwd, in weduwstaat of uit de echt gescheiden)	NATIONALITEIT	BEROEPEN, AMBTEN OF BETREKKINGEN A. 1° Het door de tellingplichtige uitgeoefend **hoofdberoep** of **hoofdambt** aanduiden; bij gebrek aan beroep of ambt, de stand vermelden, welke hem zijn voornaamste bestaansmiddelen verschaft (eigenaar, rentenier of gepensionneerde). 2° Degene die een beroep uitoefent, zal vermelden of het als ondernemingshoofd is (baas of meester), als bediende, als werkman of als helper. B. De andere beroepen of ambten aanduiden.	PLAATS waar iedere getelde persoon zijn gewoon verblijf heeft. De naam van de Belgische gemeente aanduiden (en, zo mogelijk, de straat en het nummer) of de naam van het vreemd land.	**Geldt het een vreemdeling**		
				Jongste datum van aankomst in België	Is hij drager van een gele identiteitskaart, van een bewijs van inschrijving (wit) of van een voorlopig verblijf bewijs (mod. C.) ? Antwoorden met « **gele kaart** », « **witte kaart** » of « **mod. C.** »	Nummer van de identiteitskaart of -papieren
Kol. 7	Kol. 8	Kol. 9.	Kol. 10	Kol. 11	Kol. 12	Kol. 13
		A. 1° ..... 2° ..... B.				
		A. 1° ..... 2° ..... B.				
		A. 1° ..... 2° ..... B.				
		A. 1° ..... 2° ..... B.				
		A. 1° ..... 2° ..... B.				
		A. 1° ..... 2° ..... B.				
		A. 1° ..... 2° ..... B.				
		A. 1° ..... 2° ..... B.				

Aldus beantwoord en echt en volledig verklaard op 1 Januari 1948, door de ondergetekende.

(*Handtekening*),

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE VOLKSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

SPECIALE INDIVIDUELE TELKAART

Vooraleer deze telkaart in te vullen, aandachtig bijgaande onderrichtingen lezen.

Voorbehoud aan de Administra

1 Familienaam en voornamen : ..... Geslacht : .....

2 Plaats waar de getelde zijn gewoon verblijf heeft :
Gemeente : .....
Administratief arrondissement in België of vreemd land : .....

3 Geboortejaar : .....
Geboorteplaats : Gemeente : .....
Administratief arrondissement in België of vreemd land : .....

4 Burgerlijke staat (ongehuwd, gehuwd, in weduwstaat of uit den echt gescheiden) : .....

5 Is de getelde Belg ? (ja of neen) ..... Indien hij Belg is door naturalisatie, is hij het : door grote naturalisatie ? (ja of neen) ..... door kleine naturalisatie ? (ja of neen) .....
Indien hij geen Belg is : 1° Welke is zijn nationaliteit ? ..... 2° Is hij houder van een gele indentiteitskaart ? ..... (ja of neen) een bewijs van inschrijving (witte kaart) ? ..... (ja of neen) een voorlopig verblijfbewijs Model C ? ..... (ja of neen)
3° Welk is het laatste jaar van aankomst in België ? .....

6 *a*) **In te vullen alleen voor de personen van twee jaar en ouder (geboren vóór 1 Januari 1946).**
Spreekt de getelde Frans (of Waals) ? ..... (ja of neen) Nederlands (Vlaams) ? ..... (ja of neen) Duits ? ..... (ja of neen)
Indien hij twee of de drie hierbovenvermelde landtalen spreekt, welke taal gebruikt hij meestal ? .....

b) **Enkel voor de kinderen van minder dan 2 jaar in te vullen (geboren op 1 Januari 1946 en daarna).**
Welke is de landtaal welke men het kind aanleert om zich uit te drukken ? .....

7 Kan de getelde lezen en schrijven ? (ja of neen) .....
Heeft de getelde :
- Volledige fröbel-normaalschoolstudiën gedaan ? (ja of neen) .....
- volledige lagere normaalschoolstudiën ? (ja of neen) .....
- volledige middelbare normaalschoolstudiën ? (ja of neen) .....
- technische (beroeps-, handels- of landbouw-) studiën van de middelbare graad ? (ja of neen) .....
- technische (beroeps-, handels- of landbouw-) studiën van de secondaire graad ? (ja of neen) .....
- technische studiën van de hogere graad ? (ja of neen) .....
- universitaire studiën ? (1) (ja of neen) .....

(1) Universiteit, Militaire School, Krijgsschool, andere inrichtingen voor hoger onderwijs en centrale examen-commissie.
In bevestigend geval, welk(e) diploma('s) of getuigschrift(en) bezit hij ? .....

Welke zijn de naam en het adres van de inrichting(en) of examen-commissie(s) die dit (deze) diploma('s) of getuigschrift(en) afgeleverd hebben ? .....
(Tusschen haakjes het jaar der aflevering van deze diploma's of getuigschriften aanduiden.)

8 In te vullen : 1) door de getelden die hun hoofdberoep, -ambt of betrekking waarnemen in de magistratuur of het leger (niet inbegrepen de miliciens); in een bestuur of een organisme afhangende van de Staat, van een provincie, van een gemeente of van een groep gemeenten; in een parastatale instelling, N. M. B. S., N. M. V. B., en andere vergunninghoudende vervoerdiensten; bij de Regie van Telegraaf en Telefoon; in het openbaar of privaat onderwijs of in de eredienst; 2) door de niet onderwijzende leden van de kloostergemeenten.

a Welk is uw hoofdberoep, -ambt of betrekking met vermelding van de graad .....

b Naam en adres van het bestuur, de instelling, inrichting, enz., waar U uw hoofdberoep uitoefent :
Naam : ..... Gemeente (1) : .....
(1) De plaats waar de bedrijvigheid uitgeoefend wordt.

c Oefent U één of meerdere winstgevende) of bezoldigd(e) beroep(en) of ambt(en) uit ? (ja of neen) .....

d In bevestigend geval : 1° Welk(e) is of zijn dit of deze beroep(en) of ambt(en) ? (duidt achter elk beroep of ambt aan of het als patroon, bediende of werkman uitgeoefend wordt) : .....

2° Indien U patroon zijt, hebt U bezoldigd personeel in uw dienst ? (ja of neen) .....
3° Geef de naam en het adres op van de instelling(en), besturen, firma's, enz., waar U dit of deze beroep(en) of ambt(en) uitoefent : .....

Model B^BIS

moet een speciale individuele telkaart vuld worden **voor ieder aanwezend** oon die zijn gewoon verblijf niet heeft et gebouw of in de rondreizende woning waar hij geteld wordt.

Gemeente : .....
(in drukletters)
Administratief arrondissement : .....
Naam van de straat : .....
Nummer van het gebouw of aard van de reizende Woning : .....
Volgnummer { van de speciale collectieve telkaart (mod. B) ..... / of van de gezinskaart (mod. A) ..... }
Naam van de teller : .....

Voorbehouden aan de Administratie

In te vullen door de andere getelden, niet bedoeld onder vraag 8. (De onderrichtingen en voorbeelden die U in bijlage vindt, met aandacht lezen.)

Welk is uw hoofdberoep, -ambt of -betrekking ? .....
Zijt U ondernemings- of inrichtingshoofd, meester of patroon, bediende, thuisarbeider, arbeider die buitenhuis werkt of helper? .....
Helpt U gewoonlijk een lid van het gezin, waartoe U behoort, in de uitoefening van zijn beroep, zonder dat U hiervoor loon ontvangt ? (ja of neen) .....
Indien U ondernemings- of inrichtinghoofd, meester of patroon, bediende, werkman of helper zijt, duidt aan :
De naam en het adres van de firma, onderneming, kantoor, bureau, enz., waarvan U de leiding hebt of die U tewerkstelt : .....
Het adres van de plaats waar U werkt { Gemeente : ..... / Straat : ..... Nr ..... }
De *aard* van de nijverheid, van de handel of van de bedrijvigheid die men er uitoefent .....
Indien U patroon, ondernemings- of inrichtingshoofd of thuisarbeider zijt, hebt U loon- of weddetrekkend personeel in uw dienst ? (ja of neen) .....
Oefent U één of meerdere winstgevend(e) of bezoldigd(e) bijberoepen(en) of ambt(en) uit ? (ja of neen) .....
In bevestigend geval : 1° Welk(e) is of zijn dit of deze beroep(en) of ambt(en) ? (duidt achter elk beroep of ambt aan of het als patroon of werkman uitgeoefend wordt) : .....
2° Indien U patroon zijt, hebt U bezoldigd personeel in uw dienst ? (ja of neen) .....
3° Geef de naam en het adres op van de instelling(en), besturen, firma's, enz., waar U dit of deze beroep(en) of ambt(en) uitoefent : .....

Voor de getelden waarvan de plaats waar zij werken buiten hun gemeente van verblijf is gelegen.

Doet U *dagelijks* de reis tussen de plaats waar U werkt en uw gewone verblijfplaats ? (ja of neen) .....
Zo ja, met welk vervoermiddel legt U gewoonlijk het grootste gedeelte van die reis af ? (trein, buurtspoorweg, tram, autobus, trolleybus, auto, motorrijwiel, rijwiel, enz ... .

1 **Vak alleen in te vullen door de gehuwde mannen.**

Welk is het beroep van uw echtgenote ? .....
Oefent zij dit beroep uit : thuis ? (ja of neen) ..... buitenhuis ? (ja of neen) .....
In welke hoedanigheid oefent zij dit beroep uit ? (Meesteres, bediende, arbeidster of helpster) .....
Welke zijn gebeurlijk naam en adres van de werkgever en de aard van zijn bedrijvigheid ? { Naam : ..... Bedrijvigheid : ..... / Gemeente : ..... Straat : ..... Nr ..... }

2 **Vak in te vullen door de gehuwde mannen, de weduwnaars en de weduwen.**

Jaar van het huidig huwelijk of van het jongst ontbonden huwelijk : .....
Gebeurlijk, jaar van het overlijden van de laatste echtgenoot ef echtgenote : .....
Geboortejaar van de echtgenoot (echtgenote) of van de laatste echtgenoot (echtgenote) : .....
Wat het huidig huwelijk of het jongst ontbonden huwelijk betreft : { Aantal levend geboren kinderen : ..... / Aantal nog in leven zijnde kinderen : ..... }
Hierna het geboortejaar van de nog in leven zijnde kinderen aangeven (waar zij ook mogen verblijven), te beginnen van het oudste af :

1)	2)	3)	4)	5)	6) .....
7)	8)	9)	10)	11)	12) .....

3 **Vak alleen in te vullen door de gezinshoofden.**

Aantal personen waaruit het gezin is samengesteld (het gezinshoofd inbegrepen) : .....
Aantal personen van het gezin (1) Dienstboden en dienstmeiden voor binnenhuis niet inbegrepen. { Met het gezinshoofd door familiebanden verbonden (1) ..... / Niet met het gezinshoofd door familiebanden verbonden (1) ..... / Dienstboden en dienstmeiden (binnenhuis) : ..... }

Voor echt en volledig. *Handtekening van de aangever,*

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE VOLKSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

Gemeente : .....
(in drukletters)
Administratief arrondissement : .....
Provincie : .....

Naam van de teller : .....
Volgnummer van de gezinskaart : .....
of eventueel van de speciale collectieve telkaart : .....

TELLING VAN DE HUIZEN EN ANDERE GEBOUWEN EN VAN DE WONINGEN

WONINGKAART

Model C

Ligging van het gebouw waarvan de woning deel uitmaakt (straat, weg, plaats of andere openbare weg) : .....

Aard van dit gebouw (particulier huis, huis met menigvuldige appartementen, barak, vaststaande woonwagen, enz.) .....

		Voorbehou aan de Administra
1	Ligging van de woning (gans huis, deel van een huis, kelderverdieping, gelijkvloers, tussenverdieping, verdieping, enz.) :	
2	Naam en voornaam van het gezinshoofd :	
3	Hoofdberoep van het gezinshoofd : ..... (gebeurlijk aanduiden of het een patroon, bediende of werkman is) :	1
4	Is het gezinshoofd of een van de gezinsleden eigenaar of mede-eigenaar van de woning ? (ja of neen)	
5	Aantal personen waaruit het gezin is samengesteld (de tijdelijke gasten niet inbegrepen) :	2
6	Aantal personen *welke geen deel uitmaken van het gezin, en zelf geen zelfstandig gezin vormen* en één of meerdere vertrekken van de woning betrekken (studenten, kostgangers, enz., de tijdelijke gasten echter niet inbegrepen) :	3
7	*a*) Totaal aantal woonvertrekken van de woning : ..... *b*) Totale oppervlakte van deze Woonvertrekken : ..... *c*) Aantal bewoonbare vertrekken niet begrepen in a) en *uitsluitend* bestemd voor het uitoefenen van een beroep :	
8	Is de *woning rechtstreeks verbonden* met een publieke waterleiding ? (ja of neen) ..... Indien niet, is het *gebouw* verbonden ? (ja of neen)	
9	Heeft de woning één of meerdere gemakken (W.C's) voorbehouden aan de betrekkers der woning ? (ja of neen)	
10	Hoe wordt de woning kunstmatig verlicht ? (electriciteit, gas, petroleum, acetyleen of anderszins)	
11	Is er in de *woning* een private badkamer ? (ja of neen) ..... Indien niet, is er in het gebouw een gemeenschappelijke badkamer ? (ja of neen)	
12	Hoe wordt de woning verwarmd : *a*) in de woonvertrekken { door centrale verwarming ? (ja of neen) ..... door middel van haarden (brandstoffen, gas, electriciteit) ? (ja of neen) ..... *b*) in de plaatsen voor huishoudelijk gebruik (keuken, washuis) { met gas ? (ja of neen) ..... met steenkolen, turf of hout ? (ja of neen) ..... met electriciteit ? (ja of neen)	4
13	Is de woning van een lift voorzien (ja of neen)	

Voor echt en volledig,
Handtekening van het gezinshoofd,

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE VOLKSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

Admistratief arrondissement : .....

Gemeente : .....
(in drukletters)

Sectie : .....

Gehucht : .....

Straat, weg, plaats of andere openbare weg :

..... Nr .....

Naam van de teller : .....

Volgnummer der telkaart : .....

TELLING VAN DE HUIZEN EN ANDERE GEBOUWEN EN VAN DE WONINGEN

TELKAART VOOR GEBOUWEN

Model C^bis

	Deel I. — In te vullen voor de bewoonbare gebouwen.	Bewoond of onbewoond	Voorbehouden aan de Administratie
	A. — Gebouw uitsluitend of hoofdzakelijk voor huisvesting bestemd :	(Antwoorden met bewoond of onbewood, naar gelang het geval)	
1	**Particulier huis :** *a*) uitsluitend voor huisvesting bestemd		
	b) waarvan minstens één vertrek uitsluitend dient voor de uitoefening van een beroep		
2	**Gebouw met menigvuldige appartementen :** *a*) uitsluitend voor huisvesting bestemd		
	b) waarvan minstens één vertrek uitsluitend dient voor de uitoefening van een beroep		
3	**Noodwoning** (barak, hut, tent, schuilplaats, vaststaande woonwagen, met uitsluiting van de reizende woonwagens, van de wagons, van de schepen en van de aken) — (daarbij de aard aanduiden)		
	Wat het hierboven bedoeld gebouw betreft (N^rs 1 tot 3) eventueel daarbij opgeven :		
	Aantal verdiepingen :		
	Aantal bewoonde woningen :		
	Aantal onbewoonde woningen :		
	Totaal aantal woonvertrekken in gans het gebouw :		
	Bewoonbare :		
	Niet bewoonbare { wegens oorlogsfeiten :		
	Niet bewoonbare { andere oorzaken :		
	Totaal der vertrekken :		
	Totaal aantal bewoners van gans het gebouw :		
4	**Hotel, herberg, logement, familiepension, nachtverblijf** (daarbij de aard aanduiden)		
	Voor de gebouwen van de categorieën 1, 2 en 4, hierboven vermeld, aangeven :		
	Of het gebouw eigen garages bezit ? (ja of neen)		
	Zo ja, voor hoeveel voertuigen ?		
	Of het huis voorzien is van een lift ? (ja of neen)		

		Bewoond of onbewoond	Voorbehoud aan de Administrat
5	**Huis waarvan de bewoners in gemeenschap leven** (kostschool, kloostergemeente, godshuis, kazerne, gevangenis, bedelaarsgesticht, enz.) — (daarbij de aard aanduiden) : ..... :		
6	**Ziekenhuis, kliniek, kraaminrichting, sanatorium, preventorium, enz.** (daarbij de aard aaanduiden) :		
	Wat het hierboven omschreven gebouw betreft (N^rs 4 tot 6) eventueel daarbij opgeven : Aantal *woningen* bestemd voor de personen die hun gewoon verblijf in het gebouw hebben : bewoonde : ..... onbewoonde : ..... Totaal aantal woonvertrekken van al deze woningen : Bewoonbare : ..... Niet bewoonbare — wegens oorlogsfeiten : ..... andere oorzaken : ..... Totaal der vertrekken : ..... Totaal aantal bewoners van deze woningen :		
7	**Wat het hierboven bedoeld gebouw betreft** (N^rs 1 tot 6). *a*) Zo mogelijk, op de volgende vraag antwoorden : Gebouwd: 1) vóór 1918 ? (ja of neen) ..... 2) van 1918 tot 1930 ? (ja of neen) ..... 3) na 1930 ? (ja of neen) ..... *b*) Is het gebouw aangesloten aan de rioolnet ? **(ja of neen)**		
	B. — Gebouw van allerhande aard, niet voor huisvesting bestemd, maar dat, onder bijkomende omstandigheid, woningen voor concierges, opzichters, wachters, bewaarders van verzamelingen, enz..... bevat : gebouw bestemd voor een openbare of private dienst of gebruik (bureel van een ministerie of bureel van een provincie- of gemeentebestuur, stadhuis, onderwijsinrichting, justitiepaleis en rechtbank, spoorwegstation, post-, telegraaf- en telefoonkantoor, slachthuis, bibliotheek, museum, schouwburg, feestzaal, bioscoop, werkplaats, fabriek, molen, overdekte markt, magazijn, entrepôt, garage, enz.....) : Aard : ..... Aantal woningen : ..... Totaal aantal woonvertrekken van deze woningen : ..... Totaal aantal bewoners van deze woningen : ..... Is het gebouw aangesloten aan het rioolnet ? (ja of neen)		
	C. — Ander gebouw : (Al of niet genummerd) voor gelijk welk gebruik bestemd, maar dat door niemand als woning gebruikt wordt (de aard aanduiden) : ..... Is het gebouw aangesloten aan het rioolnet ? (ja of neen)		
	Deel II. — In te vullen voor de onbewoonbare gebouwen.	(Antwoorden met ja of neen)	
	Gebouw in opbouw (nieuw) ..... » in wederopbouw (oud) ..... » in afbraak : ..... » geheel of gedeeltelijk vernield en waaraan niet gewerkt wordt ..... *Handtekening van de teller,*		

Bijlage van model D

ONDERRICHTINGEN

voor het opmaken van de **Telkaart voor Nijverheidsinrichting** (model D)

A. — ALGEMENE OPMERKINGEN

1. Bepaling van de inrichting. Met het oog op onderhavige telling wordt als nijverheidsinrichting aangezien : de eenheid gevormd door de vereniging van verscheidene personen, waarvan minstens één wordt bezoldigd en die samen werken onder de leiding van één of meerdere vertegenwoordigers van eenzelfde firma met nijverheidsoogmerk. Indien de inrichting geen bezoldigd personeel tewerkstelt, dan dient geen telkaart voor nijverheidsinrichting (mod. D) ingevuld te worden, maar wel een telkaart voor alleenstaand handarbeider (mod. D*bis*), te vragen aan de teller.

De bedrijvigheid van een nijverheidsinrichting heeft betrekking op de uitdelving, de behandeling, de vervorming, de bewerking of de verplaatsing van om het even welk product.

Moeten dus als « nijverheid » beschouwd worden, de takken van bedrijvigheid die op de volgende groepen betrekking hebben : zeevisserij, zoetwatervisserij, vis-, oester- en mosselteelt, mijn- en groefbedrijf, nijverheid der onbewerkte metalen, nijverheid der afgewerkte metalen, keramische nijverheid, glasnijverheid, scheikundige nijverheid, productie en distributie van water, gas en electriciteit, voedingswarennijverheid, textielnijverheid, kledingnijverheid, bouwbedrijf, houtnijverheid en stoffering, kruiden- en ledernijverheid, tabaknijverheid, papiernijverheid, boekbedrijf, kunst- en precisiebedrijf, reizigers-, correspondentie- en goederenvervoer.

Als nijverheidsinrichting wordt o. a. aangezien : een koolput, een electrische centrale afhangend van een maatschappij voor voortbrenging of verdeling van electriciteit, enz.

2. Eén of meerdere inrichtingen die van een zelfde persoon of firma afhangen vormen een onderneming. Indien een onderneming verschillende onderscheiden inrichtingen omvat, moeten ten minste evenveel telkaarten worden ingevuld als er inrichtingen zijn. Elke telkaart moet de gegevens bevatten die uitsluitend op *één* inrichting betrekking hebben.

Voor de ondernemingen met verschillende inrichtingen, moeten de telkaarten niet noodzakelijk door het ondernemingshoofd worden ingevuld, maar enkel door het hoofd dat verantwoordelijk is voor het dagelijks beheer van elke inrichting (ingenieur van een mijnschacht, beheerder van een bijhuis, enz.).

3. Over het algemeen moet slechts één telkaart per *inrichting* worden ingevuld. In sommige inrichtingen bestaat evenwel meer dan één *nijverheidsafdeling;* in dit geval, zal het inrichtingshoofd evenveel telkaarten moeten invullen als er onderscheiden nijverheidsafdelingen zijn (zie verder, « Onderzoek van de vragen van de telkaart, derde deel — vraag 1 », de bepaling van de uitdrukking « nijverheidsafdeling »).

4. Indien men in de inrichting, waarvan de getelde het hoofd is, andere producten verkoopt dan degene die er vervaardigd worden of die men door huisarbeiders laat vervaardigen, dan dient men daarenboven een telkaart voor handelsinrichting (mod. E) of voor alleenstaand handelaar (mod. E*bis*) in te vullen, naargelang men voor deze speciale handel ten minste één loontrekkend persoon tewerkstelt of niet.

5. Het personeel van een inrichting, waarvoor verschillende telkaarten dienen ingevuld, moet ingedeeld worden naar de aard van zijn hoofdberoep, d.w.z. volgens de bezigheid die het grootste gedeelte van zijn tijd in beslag neemt of waarvoor het werd aangeworven.

6. Bijzondere gevallen. In de industrieën waar niet bestendig op een bepaalde plaats gewerkt wordt, inzonderheid in het bouwbedrijf en in de openbare werken, moet de zetel van de voornaamste inrichting als enige zetel van de onderneming beschouwd worden. Al het personeel moet hieraan verbonden worden.

7. De aandacht der inrichtingshoofden wordt er op gevestigd dat slechts *één enkele* telkaart voor iedere nijverheidsafdeling dient ingevuld. Werd een telkaart door een ander persoon ingevuld dan die voor wie onderhavige telkaart is bestemd, dan dient de getelde bovenaan de telkaart naam en adres van deze persoon te vermelden en haar niet in te vullen.

B. — ONDERZOEK VAN DE VRAGEN DER TELKAART

EERSTE DEEL

Het inrichtingshoofd dient al de inrichtingen op te sommen waarvan hij het beheer heeft en er ieder maal, naargelang het geval, aan toe te voegen of het een « nijverheidsinrichting » of een « handelsinrichting » geldt.

TWEEDE DEEL

Algemene Inlichtingen

Vragen 1, 2, 3 : Behoort de onderneming toe aan een privaatpersoon, dan moet, in antwoord op vraag 2, de naam van deze privaatpersoon vermeld worden en, in antwoord op vraag 3, zijn adres.

Bevindt zich de maatschappelijke zetel in één der inrichtingen, wanneer er verschillende inrichtingen bestaan, dan dient het in antwoord op vraag 3 opgegeven adres hetzelfde te zijn voor de telkaart die betrekking heeft op de inrichting overeenstemmend met de maatschappelijke zetel, als dat welk in antwoord op vraag 1 gegeven werd.

Vraag 4 : Vergt geen uitleg.

Vraag 5 : Onder de benaming « vakvereniging » verstaat men de verenigingen opgericht ter verdediging van de algemene belangen van het vak, zoals het Belgisch Boekdrukkersverbond, de Vereniging der Textielgroepering van België, verkoopkartels, enz.

Vraag 6 : Duidt het stichtingsjaar der inrichting aan waarop deze telkaart betrekking heeft. Het gaat hier om het stichtingsjaar in de gemeente zelf waar de inrichting thans gelegen is.

Vraag 7 : Vergt geen uitleg.

DERDE DEEL

Inlichtingen van algemene aard betreffende de bedrijvigheid(-heden) der inrichting

Vraag 1 : Nijverheidsafdelingen van de inrichting. Voor elke nijverheidsafdeling dient een telkaart ingevuld.

Nijverheidsafdeling. Telkens als een geheel van verrichtingen, een mechanische of scheikundige bewerking, verkoopbare waar voortbrengt, moet dit geheel als een afzonderlijke afdeling behandeld worden.

Er dient aldus gehandeld, zelfs wanneer het voortgebracht product slechts aangewend wordt als grondstof voor een andere reeks verrichtingen in een zelfde inrichting.

Een zelfde telkaart mag slechts de gegevens bevatten die op één enkele nijverheidsafdeling betrekking hebben.

Voorbeeld :

Er bestaat in een zelfde inrichting een weverij, een spinnerij en een werkplaats voor appretuur; in dit geval dient het inrichtingshoofd drie afzonderlijke telkaarten in te vullen : een voor de weverij, een voor de spinnerij en een voor de werkplaats voor appretuur.

Ander voorbeeld :

Een nijverheidsinrichting omvat cokesovens, hoogovens, een staalfabriek en constructiewerkplaatsen; hier moeten vier telkaarten afgegeven worden : een respectievelijk voor de cokesovens, de hoogovens, de staalfabriek en de constructiewerkplaatsen.

Beide gevallen zijn toepassingen van volgend algemeen principe dat de grondslag vormt van de enquête : *Er dienen zoveel telkaarten gebruikt als er onderscheiden nijverheidsafdelingen zijn.*

Wat de mijnen, groeven en graverijen betreft, moet steeds een afzonderlijke telkaart gebruikt worden voor de ondergrondse en een voor de bovengrondse werken.

Voor de steenkolenmijnen moet elke zetel als een afzonderlijke inrichting worden beschouwd.

Moeten daarentegen niet als afzonderlijke afdelingen behandeld worden : een stoomzagerij in een lucifersfabriek, een werkplaats voor werktuigvervaardiging, een smederij of smelterij waar het gereedschap en de werktuigen van een onderneming voor machinebouw of andere constructie vervaardigd worden.

Dienen evenmin als onderscheiden afdelingen beschouwd : de algemene diensten van een onderneming : drijfkracht en stroomoverbrenging, verlichting, vervoermachines en -werktuigen, die geen afzonderlijke technische eenheden uitmaken; ze werken mee aan het vervaardigen van de producten, zowel van de ene als van de andere.

De gemengde ondernemingen, die tevens een nijverheids- en een handelskarakter vertonen, dienen een of meer telkaarten voor nijverheidsinrichting en een telkaart voor handelsinrichting of voor alleenstaand handelaar in te vullen; dit is inzonderheid het geval met de grote handelshuizen die, benevens hun verkoopafdelingen, ook arbeiders te werk stellen voor de confectie, de mode-artikelen, enz.

De aandacht der tellingplichtigen wordt er op gevestigd dat zij op de telkaarten alleen de inlichtingen dienen te verstrekken die betrekking hebben op de afdeling en op de verkoop van de producten van die afdeling voor dewelke de telkaart werd ingevuld (zie trouwens de toelichting over vraag 3).

Alle verdere vragen hebben betrekking op de afdeling waarvoor de telkaart wordt ingevuld. Zij betreffen de gezamenlijke inrichting indien in deze inrichting slechts één enkele afdeling bestaat.

Vraag 2 : Vergt geen uitleg.

Vraag 3 : Elke inrichting, die slechts de producten verkoopt die er ter plaatse vervaardigd worden of die men laat vervaardigen door huisarbeiders, dient geteld als *nijverheidsinrichting.* Drijft men er een speciale handel in producten die niet in de inrichting of door huisarbeiders van de inrichting vervaardigd worden, dan moet de inrichting tevens als *nijverheids-* en als *handelsinrichting* geteld worden. In bewust geval moet men twee telkaarten invullen : de ene voor de nijverheid, de andere voor de handel; laatstgenoemde kan dan een telkaart zijn voor handelsinrichting (mod. E) of voor alleenstaand handelaar

(mod. E*bis*), naargelang het inrichtingshoofd al of niet bezoldigd personeel gebruikt dat speciaal aan die handel verbonden is.

Vraag 4 : Vergt geen uitleg.

Vraag 5 : Ligt de nijverheidsafdeling stil, ja of neen? Overeenkomstig hetgeen gedaan werd bij de voorgaande tellingen, moeten de inrichtingshoofden hun industrie dan alleen als stilliggend opgeven, wanneer de 31 December, dag der telling, begrepen is in een periode van vier opeenvolgende dagen van werkloosheid, de feestdagen niet inbegrepen.

Heeft de fabriek bij voorbeeld stilgelegen op 30 en 31 December en op 2 en 3 Januari, dan moet de nijverheidsafdeling opgegeven worden als stilliggend op het ogenblik van de telling.

Heeft ze op 30 en 31 December stilgelegen en op 2 en 3 Januari gewerkt, dan moet de baas de nijverheidsafdeling niet als stilliggend aangeven.

Vraag 6 : Het beantwoorden van deze vraag vereist enige uitleg.

Wordt als **patroon** of als **inrichtingshoofd** beschouwd in de industrieën en ambachten, degene die met winstoogmerken en door middel van gereedschap, eigen aan de inrichting, de uitdelving, verplaatsing, behandeling, bewerking en vervorming van om het even welke goederen verricht, hetzij alleen, hetzij met de medewerking van door hem bezoldigd personeel.

De afgevaardigde-beheerders, de beheerders, de directeurs en de personen die een gelijkbeduidende titel dragen, en die aan het hoofd staan van het dagelijks beheer van een inrichting, worden beschouwd als inrichtingshoofd; dit is namelijk het geval met de ingenieur die belast is met het dagelijks beheer van een zetel van een steenkolenmijn.

Wordt als **bediende** beschouwd, degene die door de firma of de onderneming als bediende, tenzij hij inrichtingshoofd is, aan de maatschappelijke zekerheid wordt opgegeven.

Wordt als **arbeider** beschouwd, degene die door de firma of de onderneming aan de maatschappelijke zekerheid als werkman wordt opgegeven.

Is **huisarbeider,** degene die thuis of in een werkplaats, die hem toebehoort of die hij te dien einde huurt of in een lokaal waar hij een plaats huurt (openbare werkplaats), krachtens een uitdrukkelijk of stilzwijgend contract, voor een of meer bazen werkt zonder met de verbruiker rechtstreeks in betrekking te staan.

Helper is een lid van het gezin van het inrichtingshoofd die deze laatste helpt bij de uitoefening van zijn beroep zonder daarvoor loon te trekken.

Het in antwoord op deze vraag te vermelden personeel is datgene welke ingeschreven is op de betaallijst of de betaalstaat waarin de 31 December 1947 begrepen is.

Het personeel in algemene dienst van een inrichting, waar verschillende nijverheidsafdelingen bestaan, moet verdeeld worden onder deze verschillende afdelingen in evenredigheid met de belangrijkheid van deze laatste.

Bestaat er slechts één enkele afdeling in de inrichting, dan dient het in antwoord op vraag 6 te vermelden personeel al de ten dienste van de inrichting staande personen te omvatten.

Moet voor de inrichting tevens een telkaart voor nijverheidsinrichting en een telkaart voor handelsinrichting ingevuld worden, dan dienen op de telkaart mod. D als bedienden, werklieden en helpers opgetekend degenen die zich bezighouden met de vervaardiging en de verkoop van de waren die in de inrichting of door huisarbeiders voortgebracht worden; op de telkaart mod. E moet zoveel mogelijk als bediende, werklieden en helpers opgetekend : het personeel dat tewerkgesteld is voor de verkoop van de waren die niet in de inrichting of door, voor de inrichting werkende huisarbeiders vervaardigd worden.

Vraag 7 : Vermogen van de opgestelde drijfkracht (met inbegrip van de reserve).

De op te geven drijfkracht is in principe degene die in de vergunningsbesluiten voorkomt.

De drijfkracht dient vermeld in paardekracht, doch er mag geantwoord worden volgens de in de inrichting gebruikte eenheden, mits deze door hun gebruikelijke tekens worden aangeduid.

In de inrichtingen die onderscheiden nijverheidsafdelingen omvatten, waarvoor afzonderlijke telkaarten moeten ingevuld worden, dient op iedere telkaart zo nauwkeurig mogelijk de drijfkracht opgegeven, waarover de afdeling, waarop de kaart betrekking heeft, beschikt.

De invuller van de telkaart behoort dus de drijfkracht onder de verschillende betrokken nijverheidsafdelingen te verdelen op grond, hetzij van het onderscheidenlijk verbruik tijdens het jaar 1947, hetzij van om het even welke andere maatstaf die hem in voorkomend geval logischer voorkomt.

De berekeningen dienen in elk geval op die wijze opgemaakt dat de drijfkracht of de van buitenkomende stroom voor de *verlichting* niet meegeteld wordt.

Onder electrische motoren wordt verstaan de toestellen die de ontvangen electrische energie omzetten in drijfkracht. Dienen dus hieronder niet begrepen : de stroomgeneratoren, commutatoren alsmede de groepen transformatoren.

VIERDE DEEL

Inlichtingen betreffende de wedden en de lonen

De ondernemingshoofden mogen bij de telkaart een blad voegen waarop zij alle nuttige toelichtingen kunnen verschaffen.

De vragen 1 tot 5 vergen geen uitleg.

Vraag 6 : (bijlagen van mod. D).

Tabel A heeft betrekking op de werklieden (met uitzondering van de huisarbeiders); tabel B op de bedienden die per jaar 150,000 frank bruto en minder verdienen, met uitzondering van het personeel dat volledig of gedeeltelijk tegen commissieloon bezoldigd wordt. Men vergete niet aan het hoofd van deze staat de periode aan te duiden, waarop de jongste uitbetaling betrekking heeft.

TABEL A — WERKLIEDEN

Kolommen 1 tot 7 : Vergen geen toelichting.

Kolom 8 : *Werkelijk uitgeoefend beroep.* Dit beroep moet zo nauwkeurig mogelijk aangegeven worden.

Kolom 9 : *Bruto-loon van de laatste uitbetaling.*

Als bruto-loon dient het loon vermeld dat aan de arbeider bij de laatste uitbetaling werd toegekend naar verhouding van zijn productie of zijn rendement, en waarin gebeurlijk het loon voor overuren betaald en de *regelmatig* toegekende premiën begrepen zijn.

Er zal geen rekening worden gehouden met voordelen in natura of andere; de afhoudingen voor belastingen en maatschappelijke zekerheid moeten van het loon niet afgetrokken worden.

Kolom 10 : *Aantal arbeidsuren waarop de laatste uitbetaling betrekking heeft.*

Het gaat hier om het aantal uren dat de arbeider gewerkt heeft; hierbij worden gebeurlijk de overuren geteld die dienen vermenigvuldigd met dezelfde coëfficiënt welke gebruikt wordt voor het berekenen van het met deze uren overeenstemmend loon.

Kolommen 11 en 12 : Van welke voordelen in natura geniet de arbeider? Hoeveel bedraagt de waarde van deze voordelen voor de beschouwde periode?

Gebeurlijk dient de waarde van de voordelen geschat te worden voor de bedoelde periode.

TABEL B — BEDIENDEN

Kolommen 1 tot 7 : Vergen geen toelichting.

Kolom 8 : Het in kolom 8 te vermelden beroep dient zo nauwkeurig mogelijk opgegeven. Bij voorbeeld : ingenieur, boekhouder, tekenaar, enz.

Kolom 9 : *Bruto-wedde.*

In kolom 9 dient *de totale bruto-wedde* in de loop van het *hele jaar* 1947 getrokken, vermeld te worden.

In de bruto-wedde zijn de *regelmatig* toegekende premiën en extra-vergoedingen, de toelage van 13e en 14e, ... maand, enz. begrepen. Er zal geen rekening gehouden worden met de voordelen in natura of andere. Anderdeels, moeten de afhoudingen voor belastingen en maatschappelijke zekerheid van de wedden niet afgetrokken worden.

Kolom 10 : Vergt geen uitleg.

Kolommen 11 en 12 : Zie wat hierboven voor de werklieden gezegd is.

***

De behoorlijk ingevulde telkaart mod. D moet, *onder gesloten omslag,* aan de teller afgegeven worden, *nadat* laatstgenoemde zal nagegaan hebben of de inlichtingen van het eerste, tweede en derde deel verstrekt werden en nadat hij zal vastgesteld hebben of op de omslag de verplichte aanduidingen zijn vermeld

6. Inlichtingen betreffende de wedden en lonen uitgekeerd bij de laatste betaling welke gedaan werd gedurende de maand December 1947.

Naam van de inrichting : .....

Gemeente : .....

Straat : ..... Nr .....

Tabel A. — In benedenstaande tabel dienen de inlichtingen opgetekend betreffende al de WERKLIEDEN welke bij de laatste betaling een loon ontvangen behhen, met uitzondering van de huisarbeiders.

Werklieden

Periode waarop de laatste betaling betrekking heeft : .....

NAMEN of volgnummers van de *werklieden*	GEMEENTE van verblijf	GESLACHT	Geboortejaar	BURGERLIJKE STAAT	NATIONALITEIT	Laatste datum van indiensttreding bij de inrichting (het jaar aanduiden indien de getelde vóór 1 Januari 1947 in dienst getreden is; de juiste datum der indiensttreding voor diegenen, welke na 1 Januari 1947 tewerkgesteld werden)	Werkelijk uitgeoefend beroep (zo nauwkeurig mogelijk vermelden)	Brutoloon van de laatste uitbetaling	Aantal werkuren waarop het loon vermeld in kol. 9 betrekking heeft (a)	Van welke voordelen in natura geniet de werkman?	Welke is de waarde van deze voordelen voor de beschouwde periode ?	(b)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

(a) Voor de werklieden, die per maand betaald worden, het aantal uren ramen in de veronderstelling dat elke maand 25 werkdagen omvat.
(b) Kolom vrij te laten van aantekeningen.

Voor echt en volledig.
(*Handtekening*),

6. Inlichtingen betreffende de wedden en lonen uitgekeerd bij de laatste betaling welke gedaan werd gedurende de maand December 1947.

Naam van de inrichting : .....

Gemeente : .....

Straat : ..... Nr .....

Tabel B. — In benedenstaande tabel dienen de inlichtingen opgetekend betreffende de BEDIENDEN welke een wedde hebben getrokken bij de laatste betaling gedaan gedurende de maand December 1947.
De bedienden die MEER dan 150.000 fr. bruto per jaar verdienen, en het personeel dat volledig of gedeeltelijk tegen commissieloon bezoldigd wordt, mogen in deze staat niet opgenomen worden.

Bedienden

Periode waarop de laatste betaling betrekking heeft : .....

NAMEN of volgnummers van de *bedienden*	GEMEENTE van verblijf	GESLACHT	Geboortejaar	BURGERLIJKE STAAT	NATIONALITEIT	Laatste datum van indiensttreding bij de inrichting (het jaar aanduiden indien de getelde vóór 1 Januari 1947 in dienst getreden is; de juiste datum der indiensttreding voor diegenen, welke na 1 Januari 1947 tewerkgesteld werden)	Werkelijk uitgeoefend beroep (zo nauwkeurig mogelijk vermelden)	Totaal der gedurende gans het jaar 1947 getrokken brutowedden	Aantal maanden van het jaar 1947 gedurende dewelke de belanghebbende in dienst was van de inrichting	Van welke voordelen in natura geniet de bediende?	Welke is de waarde van deze voordelen voor de beschouwde periode ?	(a)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

OPMERKING. — Wanneer een bediende door verscheidene inrichtingen wordt bezoldigd voor een werk dat verricht wordt tijdens de normale bureeluren, dan dient zijn gehele wedde vermeld door de inrichting die hem hoofdzakelijk te werk stelt.
(a) Kolom vrij te laten van aantekeningen.

Voor echt en volledig.
(*Handtekening*),

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE
HANDELS- EN NIJVERHEIDSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

Telkaart voor Nijverheidsinrichting

Aan de telling is geen enkel fiscaal doeleinde verbonden. In geen enkel geval mogen individuele inlichtingen ruchtbaar worden gemaakt. Er zullen strafmaatregelen genom worden tegen de met de medewerking aan de telling belaste ambtenaren en mandatariss die dit verbod mochten overtreden.

De inlichtingplichtigen die elk der gevraagde inlichtingen niet op nauwkeurige en vol dige wijze zouden verstrekken zijn strafbaar met straffen voorzien in artikel 5 van de v van 2 Juni 1856, in artikel 4 en 5 van de wet van 14 December 1910 of in artikel 3 van wet van 18 December 1936, naar gelang het geval. **In geval van weigering kunnen de inlichtingen ambtshalve worden ingewonnen door de overheid en op kosten van de overtrede**

VOORBEHOUDEN AAN DE TELLER

NAAM	Voornamen	Geslacht	Geboortedatum	Burgerlijke staat	Nationaliteit

Hoofdberoep (1) : ..... Bijberoep (1) : .....

(1) Het beroep waarop deze telkaart betrekking heeft onderlijnen.

IN TE VULLEN DOOR DE TELLINGPLICHTIGE

Voor het invullen van de telkaart leze me aandachtig de bijgaande onderrichtingen

I^e DEEL. — Adres der inrichting (en) die door de tellingplichtige geëxploiteerd wordt (worden) :

Voorbehoud aan de Administrat

IIe DEEL. — Inlichtingen van algemene aard betreffende de inrichting waarop onderhavige telkaart betrekking heeft :

1 Adres der inrichting : Gemeente : ..... Provincie : .....
Straat : ..... N^r .....

2 Eventueel naam van de firma of van de onderneming waarvan de inrichting deel uitmaakt : .....

3 Maatschappelijke zetel van deze firma of onderneming : Gemeente : .....
Straat : ..... N^r .....

4 Rechtsvorm van de onderneming (toebehorende aan één persoon, vennootschap onder firma, eenvoudige commanditaire vennootschap, commanditaire actiën-vennootschap, naamloze vennootschap, vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, cooperative vennootschap, regie, enz.) .....

5 Maakt de onderneming, waartoe de inrichting behoort, deel uit van een of meer bepaalde vakverenigingen ? (ja of neen) ..... Zo ja, van welke vakvereniging(en) ? .....

6 Stichtingsjaar van de inrichting in de gemeente waar zij zich thans bevindt : .....

7 Plaats, nummer en datum van inschrijving in het handelsregister : plaats : ..... N^r .....
datum : .....

IIIe DEEL. — Inlichtingen van algemene aard betreffende de bedrijvigheid (-heden) der inrichting :

1 Welke zijn de nijverheidsafdelingen van de inrichting ? (er moet een afzonderlijke telkaart ingevuld worden voor elke nijverheidsafdeling) : 1° .....
2° .....
3° .....
4° .....

2 Op welke nijverheidsafdeling heeft onderhavige telkaart betrekking ? .....

3 Drijft U een speciale handel in andere producten dan diegene welke U zelf vervaardigt of laat vervaardigen door thuisarbeiders ? (ja of neen) ..... Zo ja, vraag naargelang het geval, een telkaart voor handelsinrichting (Mod E) of voor alleenstaand handelaar (Mod. Ebis) en vul ze in.

4 Welke zijn de categorieën van producten die door de op deze kaart vermelde afdeling worden vervaardigd? .....

5 Ligt de nijverheidsafdeling waarop deze telkaart betrekking heeft, stil ? (ja of neen) .....

6 Vermeld het aantal bedienden en arbeiders van beider kunne die ingeschreven waren op de betaalstaat die 31 December 1947 omvat, alsmede het aantal patroons en helpers die in dienst waren gedurende dezelfde periode :

(1) Is helper, diegene die deel uitmaakt van het gezin van het inrichtingshoofd en dit laatste helpt in de uitoefening van zijn beroep zonder hiervoor loon te ontvangen.

	Patroons, Inrichtingshoofden, enz.		Bedienden		Arbeiders werkzaam binnen de inrichting		Thuisarbeiders		Helpers (1)		Totalen	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
Belgen												
Vreemdelingen												
Te zamen :												

Model D

Deze telkaart moet ingevuld worden voor elke nijverheidsinrichting met bezoldigd personeel, die op zichzelf een onderneming vormt of deel uitmaakt van een nijverheidsonderneming.

Gemeente : .....
(in drukletters)
Administratief arrondissement : .....
Provincie : .....

Naam van de teller : .....
Volgnummer : 1° van de individuele telkaart (Mod Abis) : .....
2° of eventueel van de speciale individuele telkaart (Mod. Bbis) : .....

7 *Opgestelde drijfkracht.*

1° Zijt U voortbrenger van al of van een gedeelte van de drijfkracht die U benuttigt ? (ja of neen) ..... Zo ja :

Voorbehouden aan de Administratie

		Aantal	Totaal vermogen in H. P.
A. Welk is het aantal en het gezamelijk vermogen der opgestelde drijfkrachtmachines in de nijverheidsafdeling (met inbegrip van de reserve) ?	a) Thermomotoren :		
	1. Stoommachines en -turbines		
	2. Olie- of benzinemotoren		
	3. Gasmotoren of -turbines		
	b) Hydraulische motoren, molens of turbines .		
	c) Aerodynamische motoren, molens of turbines .		
	Totaal :		
B. Welk is het aantal en het gezamenlijk vermogen der electriciteitsgeneratoren, opgesteld in de nijverheidsafdeling (met inbegrip van de reserve) ?	a) Dynamos		
	b) Alternatoren		
	Totaal :		

2° Wordt de door U benuttigde drijfkracht geheel of gedeeltelijk geleverd door :

a) een publiek net voor electriciteitsverdeling ? (ja of neen) .....

b) een net dat gevoed wordt door een of meerdere andere ondernemingen ? (ja of neen) .....

c) een electriciteitsnet dat gevoed wordt door een andere nijverheidsafdeling van de onderneming ? (ja of neen) .....

	Aantal	Totaal vermogen in H. P.
3° Welk is het aantal gezamelijk vermogen der opgestelde *electrische motoren* van de nijverheidsafdeling (met inbegrip van de reserve) ? (1)		

(1) Het geldt hier electrische motoren, m. a. w. toestellen die de ontvangen electrische energie omzetten in drijfkracht. Dienen dus in deze rubriek niet begrepen de stroomgeneratoren, omvormers (commutatoren), alsmede de groepen transformatoren.

4° Verkoopt gij electrische energie ? (ja of neen) ..... Zo ja, welk is gewoonlijk het aandeel van het totaal vermogen, in H.P., opgegeven onder B., dat voor verkoop beschikbaar is ? ..... H.P.

IV° DEEL. — Inlichtingen betreffende de wedden en lonen :

1 Verleent de inrichting aan de bedienden en werklieden *geldelijke voordelen met een maatschappelijk karakter ter aanvulling van deze welke opgelegd zijn door de wettelijke voorschriften.* (Voorbeelden : aanvullende gezinstoelagen, aanvullende geboortepremies, groepsverzekering, enz.) ? (ja of neen) ..... Zo ja, hierna of in een bijgevoegde nota aangeven

1° Aard en bedrag dezer voordelen alsmede de wijzen van toekenning : .....

2° Totaal bedrag van deze *aanvullende toelagen* in de loop van het jaar 1947 betaald :

a) geldelijke toelagen van familiale aard (vb. geboortepremies, gezinstoelagen) — 1) aan de werklieden : ..... fr. — 2) aan de bedienden : ..... fr.

b) andere geldelijke toelagen (vb. groepsverzekering) — 1) aan de werklieden : ..... fr. — 2) aan de bedienden : ..... fr.

2 Verleent de inrichting aan gans of aan een gedeelte van het personeel *voordelen in natura* ? (ja of neen) .....
Zo ja, hierna of in een bijgevoegde nota vermelden :

1° de aard van deze voordelen en de wijzen van hun toekenning : .....

2° de totale waarde van het geheel der *voordelen in natura* uitgekeerd in de loop van het jaar 1947 — a) aan de werklieden : ..... fr. — b) aan de bedienden : ..... fr.

3 Welk is het *totaal bedrag der bruto wedden en lonen* in de loop van het jaar 1947 uitbetaald : — a) aan de werklieden : ..... fr. — b) aan de bedienden : ..... fr.

4 Welk is het *aantal bedienden dat uitsluitend op commissieloon* werkt ? — a) handelsreizigers : ..... — b) andere bedienden : .....

5 Welk is het aantal :

a) handelsreizigers :
1° die uitsluitend voor de inrichting werken : .....
2° die niet uitsluitend voor de inrichting werken : .....

b) bedienden, andere dan handelsreizigers, die jaarlijks meer dan 150.000 fr. bruto verdienen : .....

Voor echt en volledig.

Te ....., de ..... 1948.

Handtekening :

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE
HANDELS- EN NIJVERHEIDSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

Gemeente : .....

Administraitef arrondissement : .....

Provincie : .....

Naam van de teller : .....

Volgnummer : .....

1) van de individuele telkaart mod A bis : .....

2) of eventueel van de speciale individuele telkaart (mod Bbis) : .....

Aan de telling is geen enkel fiscaal doeleinde verbonden. In geen enkel geval mogen de individuele inlichtingen ruchtbaar worden gemaakt. Strafmaatregelen zullen getroffen worden tegen de ambtenaren en mandatarissen, welke met de medewerking aan de telling belast zijn en dit verbod zouden overtreden.

De inlichtingplichtigen, die elk der gevraagde inlichtingen niet op nauwkeurige en volledige wijze zouden verstrekken zijn blootgesteld aan de straffen voorzien in artikel 5 van de wet van 2 Juni 1856, in artikel 4 en 5 van de wet van 14 December 1910 of in artikel 3 van de wet van 18 December 1936, naargelang het geval. **In geval van weigering kunnen deze inlichtingen ambtshalve worden ingewonnen door de overheid en op kosten van de overtreders.**

Telkaart voor allenstaand handarbeider

Model D^bis

Wordt beschouwd als alleenstaand handarbeider diegene die, met behulp van het aan zijn inrichting eigen zijnde materiaal, ZONDER DE MEDEWERKING VAN BEZOLDIGD PERSONEEL, met de uitdelving, verplaatsing, behandeling, bewerking of omvorming van gelijk welk product belast is.

Zijn gelijkgesteld met deze categorie, de hoofden van inrichtingen welke slechts huisarbeiders in dienst hebben.

Dienen dus deze telkaart in te vullen, inzonderheid de ambachtslieden welke geen bezoldigd arbeider tewerkstellen, alsmede de personen die maakloonwerk verrichten voor particulieren of bij dezen aan huis werken.

A. — *IN TE VULLEN DOOR DE TELLER*

Naam	Voornamen	Geslacht	Geboortedatum	Burgerlijke staat	Nationaliteit

Beroepen (1) { Hoofdberoep : .....
Bijberoepen : .....

B. — *IN TE VULLEN DOOR DE TELLINGPLICHTIGE*

Voorbehouden aan de Administratie

1 Adres van de inrichting welke door de tellingplichtige bestuurd wordt : .....

2 Jaar van de oprichting van deze inrichting in de gemeente waar zij zich thans bevindt : .....

3 Plaats, nummer en datum van de inschrijving in het handelsregister { Plaats : .....
Nr ..... Datum .....

4 Eventueel, naam en adres van de onderneming waartoe de inrichting behoort : .....

5 Welk bedrijf of ambacht oefent U uit ? .....

6 Werkt U gewoonlijk thuis of buitenhuis ? .....

7 Verkoopt U andere producten dan diegene welke U zelf vervaardigt of laat vervaardigen door huisarbeiders ? (ja of neen) ..... Zo ja, vraag dan een telkaart voor een alleenstaande handelaar en vul deze in.

8 Zijt U thans zonder werk ? (ja of neen) .....

9 Indien U gewoonlijk personen uit uw gezin als onbezoldigde helpers bezigt, vermeld dan het aantal :

Helpers . . . .
Helpsters . . . .
Totaal : .....

10 Indien U thans huisarbeiders te werk stelt, vermeld dan het aantal :

Mannen . . . .
Vrouwen . . . .
Totaal : .....

11 *a*) Welk is de totale drijfkracht der motoren waarover U beschikt ? (2) .....

b) Welk is de aard van deze drijfkracht ? .....

In overeenstemming verklaard met de toestand op 31 December 1947.

(*Handtekening*),

(1) Het beroep waarop deze telkaart betrekking heeft onderstrepen.

(2) De drijfkracht dient vermeld in paardekracht, doch er mag geantwoord worden volgens de gebruikelijke eenheden, mits deze aangeduid worden door de in voege zijnde tekens. De op te geven drijfkracht is in principe diegenen welke voorkomt in de vergunningsbesluiten.

Bijlage van model E

ONDERRICHTINGEN

voor het opmaken van de **Telkaart voor Handelsinrichting** (model E)

A. — ALGEMENE OPMERKINGEN

1. Bepaling van de inrichting. Met het oog op onderhavige telling wordt als handelsinrichting beschouwd, de eenheid bestaande uit de vereniging van verscheidene personen, waarvan er minstens één wordt bezoldigd, die op bestendige wijze samenwerken onder de leiding van een of meer vertegenwoordigers van een zelfde firma met handelsoogmerk.

Er moet een telkaart voor handelsinrichting (mod. E) worden ingevuld inzonderheid door de volgende personen die handel drijven *met behulp van bezoldigd personeel* : handelaars, winkeliers, kooplieden, makelaars, bankiers, wisselagenten, caféhouders, hotelhouders, beheerders van winkels, van agentschappen, van bijhuizen, van hotels, ondernemers van openbare vermakelijkheden, haarkappers, barbiers, manucures en pedicures.

*De handelaar die geen bezoldigd personeel tewerkstelt, moet geen telkaart voor handelsinrichting (mod. E) invullen, maar wel een telkaart voor alleenstaand handelaar (mod. E*bis*) (te vragen aan de teller).*

Een of meer inrichtingen, die van een zelfde persoon of firma afhangen, vormen een onderneming.

Voor de ondernemingen die verscheidene inrichtingen omvatten, moeten de telkaarten voor deze inrichtingen niet noodzakelijk worden ingevuld door het ondernemingshoofd, maar enkel door hem die verantwoordelijk is voor het dagelijks beheer van elke inrichting. Zo behoort voor de handelsvennootschappen met verscheidene bijhuizen de beheerder van elk bijhuis de telkaart in te vullen van het bijhuis waarvan hij de leiding heeft.

2. Ieder inrichtingshoofd moet zoveel telkaarten invullen als hij *onderscheiden* inrichtingen bestuurt.

3. Verkoopt men in de inrichting, waarvan de getelde het hoofd is, benevens sommige producten, ook waren die er vervaardigd worden of welke men laat vervaardigen door huisarbeiders, dan dient, benevens de telkaart voor handelsinrichting, een of meerdere telkaarten voor *nijverheidsinrichting* (mod. D) of voor *alleenstaand handarbeider* (mod. D*bis*) ingevuld, naargelang de waren vervaardigd worden met of zonder de hulp van bezoldigd personeel in de inrichting werkzaam.

4. Het personeel van een inrichting, waarvoor verscheidene telkaarten moeten ingevuld worden, dient ingedeeld naar de aard van zijn hoofdberoep, d.w.z. volgens de bezigheid die het grootste gedeelte van zijn tijd in beslag neemt of waarvoor het werd aangeworven.

5. De aandacht der inrichtingshoofden wordt er op gevestigd dat voor elke handelsinrichting slechts één telkaart moet ingevuld worden. Mocht voor de inrichting, waarop onderhavige kaart betrekking heeft, door een ander persoon een telkaart ingevuld zijn, dan dient de getelde de naam en het adres van deze persoon aan het hoofd der telkaart te vermelden en deze niet in te vullen.

B. — ONDERZOEK VAN DE VRAGEN DER TELKAART

EERSTE DEEL

Het inrichtingshoofd dient al de inrichtingen op te geven waarvan hij het beheer heeft en er iedere maal, naargelang het geval, aan toe te voegen of het een « nijverheidsinrichting » of een « handelsinrichting » geldt.

Bestuurt het inrichtingshoofd, zelfs als bijberoep, een handel zonder hulp van bezoldigd personeel, dan dient het zulks te vermelden met opgave van het adres waar het dit beroep uitoefent en met deze opgave te laten volgen van de vermelding « alleenstaand handelaar ».

TWEEDE DEEL

Algemene inlichtingen

Vragen 1, 2, 3 : Behoort de onderneming toe aan een privaatpersoon, dan moet in antwoord op vraag 2 de naam van deze privaatpersoon vermeld worden en, in antwoord op vraag 3, zijn adres.

Bevindt zich de maatschappelijke zetel in een van de inrichtingen, voor het geval dat er meerdere inrichtingen bestaan, dan dient het adres, gegeven als antwoord op vraag 3, overeen te stemmen met dit vermeld onder vraag 1.

Vraagt 4 : Vergt geen uitleg.

Vraag 5 : Duidt het stichtingsjaar aan van de inrichting waarop onderhavige telkaart betrekking heeft. Het gaat hier om het stichtingsjaar in de gemeente zelf waar de inrichting thans gelegen is.

Vraag 6 : Vergt geen uitleg.

DERDE DEEL

Inlichtingen van algemene aard betreffende de bedrijvigheid(-heden) der inrichting

Vraag 1 : *Categorieën der waren die in de inrichting verkocht worden.*

In tegenstelling met hetgeen werd aangenomen voor de nijverheid, moet men voor de handel niet zoveel afzonderlijke telkaarten invullen als er handelsspecialiteiten in de inrichting bestaan.

De opsomming van de categorieën der waren, die verkocht worden, dient te geschieden volgens hun benaderende belangrijkheid in de omzet der inrichting.

Vraag 2 : *Is uw handel een groothandel, een kleinhandel of een groot- en kleinhandel?*

Het inrichtingshoofd dient hierop naar het geval te antwoorden : *groothandel, kleinhandel* of *groot- en kleinhandel.*

Groothandel alleen wordt aangetroffen in handelshuizen wier functie er in bestaat waren aan voortverkopers of kleinhandelaars te verkopen.

Tegenover groothandel staat *kleinhandel,* die doorgaans geschiedt met kleine hoeveelheden in winkels, magazijnen, bazars, welke toegankelijk zijn voor het publiek, van deur tot deur, op de openbare weg of op de markten. Deze categorie winkels is de talrijkste.

Sommige huizen doen tevens aan groot- en kleinhandel.

Vragen 3, 4 en 5 : Vergen geen uitleg.

Vraag 6 : Vele inrichtingen hebben enkel een handelskarakter : een winkel in koloniale waren, een drogisterij, een drankhuis; maar daarnaast bestaan er ook inrichtingen die tegelijkertijd als het ware een handels- en nijverheidskarakter vertonen. In een bakkerij bvb. zijn dikwijls de volgende bedrijfstakken verenigd :

a) Broodbakkerij door patroon die meestal geholpen wordt door één of meer werklieden;

b) Exploitatie van een winkel waarin de producten der bakkerij en vaak nog andere producten (suiker, koffie, enz.) verkocht worden.

Verkoopt men in die winkel slechts producten die vervaardigd worden door de bakkersbaas, dan wordt de bakkerij enkel beschouwd als een nijverheids- en niet als een handelsinrichting.

Verkoopt men er integendeel eveneens producten die buiten de inrichting vervaardigd worden door personen die niet aan de inrichting verbonden zijn, dan heeft men te doen met een nijverheidsinrichting die tevens een handelsinrichting is; in zulk geval dienen twee telkaarten ingevuld : een telkaart voor nijverheidsinrichting (mod. D) of voor alleenstaand handarbeider (mod. D*bis*), naargelang het geval, en een telkaart voor handelsinrichting (mod. E) of voor alleenstaand handelaar (mod. E*bis*), naargelang het geval.

Naast het aangehaalde voorbeeld, kan men nog de loodgieters-zinkbewerkers vermelden die sanitaire en tevens verlichtingstoestellen verkopen; de kachelsmeden die niet alleen de producten verkopen welke zij zelf vervaardigen, maar ook artikelen die bij hun specialiteit horen en vervaardigd worden in de fabriek; de hotelhouder die zijn bedrijf uitoefent en tevens een voor het publiek toegankelijke pasteibakkerij exploiteert, waar benevens de door de patroon vervaardigde producten nog andere artikelen worden verkocht; tal van winkels die elders laten werken, zoals confectie-, linnen-, meubel-, mode-, en pelterijwinkels.

Er dient opgemerkt dat de industriële diensten van een handelsinrichting, die geen verkoopbare waar voortbrengen, niet als afzonderlijke nijverheidsafdeling moeten beschouwd worden : dit is namelijk het geval met een electriciteitscentrale die de stroom levert ten behoeve van de handelsinrichting; een drukkerij waarvan de bedrijvigheid zich beperkt tot het vervaardigen van het drukwerk ten behoeve van de handelsonderneming, enz.

De aandacht der inrichtingshoofden, die verscheidene telkaarten hebben in te vullen, wordt gevestigd op het feit dat het personeel moet ingedeeld worden volgens de onderscheiden bedrijvigheidstakken, waarop deze telkaarten betrekking hebben, en dat het personeel der algemene diensten moet worden verdeeld over de verscheiden bedrijvigheidstakken naar dezer belangrijkheid. Het op de telkaart voor nijverheidsinrichting aan te tekenen personeel dient zoveel mogelijk, benevens het voor deze bedrijvigheid gebezigd personeel, ook datgene te omvatten dat de voortgebrachte waren verkoopt.

Vraag 7 : Het beantwoorden van deze vraag vereist enige uitleg.

Wordt als *patroon* of als *inrichtingshoofd* beschouwd, degene die voor eigen voordeel of ten voordele van de firma om 't even welke waren verkoopt of voor rekening van anderen, en tegen vergoeding, bank-, wissel-, verzekerings-, consignatie- of commissieverrichtingen doet, hetzij alleen, hetzij met de hulp van door hem bezoldigde of tegen commissieloon werkende bedienden en/of arbeiders.

De afgevaardigde-beheerders, de beheerders, de directeurs en de personen die een gelijkbeduidende titel dragen, en die aan het hoofd staan van het dagelijks beheer van een inrichting, worden beschouwd als patroon, inrichtingshoofd, enz. Dit is het geval met de beheerder van een handelsvennootschap met bijhuizen, met de directeur van een bankagentschap, enz.

Wordt als *bediende* beschouwd, degene die door de firma of de onderneming als bediende, tenzij hij inrichtingshoofd is, aan de maatschappelijke zekerheid word opgegeven.

Is *arbeider,* hij die door de firma of de onderneming aan de maatschappelijke zekerheid als werkman wordt opgegeven.

Is *huisarbeider*, hij die *thuis of in een werkplaats*, die hem toebehoort of die hij te dien einde huurt of in een lokaal waar hij een plaats huurt (openbare werkplaats), krachtens een uitdrukkelijk of stilzwijgend contract, voor een of meer bazen werkt zonder rechtstreeks in betrekking te staan met de verbruiker.

Is *helper*, hij die deel uitmaakt van het gezin van het inrichtingshoofd en dit laatste helpt in de uitoefening van zijn beroep zonder daarvoor loon te ontvangen.

Het aantal te vermelden werklieden en bedienden is datgene dat uitbetaald werd bij de betaling waarin 31 December 1947 begrepen is.

Moet voor de inrichting een telkaart voor nijverheidsinrichting (mod. D) en tevens een telkaart voor handelsinrichting (mod. E) worden ingevuld, dan behoren op de telkaart voor nijverheidsinrichting als bedienden, werklieden en helpers te worden opgetekend, zij die zich bezighouden met de vervaardiging en de verkoop van de waren, die in de inrichting of door huisarbeiders worden voortgebracht; op de telkaart voor handelsinrichting moeten zoveel mogelijk als bedienden, werklieden en helpers worden vermeld, het personeel dat zich bezighoudt met de verkoop van de waren, die buiten de inrichting vervaardigd worden door niet aan de inrichting verbonden personen.

VIERDE DEEL

Inlichtingen betreffende de wedden en lonen

De inrichtingshoofden mogen bij de telkaart een blad voegen waarop zij alle nuttige toelichtingen kunnen verschaffen.

De vragen 1 tot 5 vergen geen uitleg.

Vraag 6 : (Bijlagen van model E).

Inlichtingen betreffende de wedden en lonen die bij de jongste uitbetaling tijdens de maand December 1947 uitgekeerd werden.

Tabel A heeft betrekking op de werklieden (met uitzondering van de huisarbeiders); Tabel B op de bedienden die per jaar 150,000 fr. bruto en minder verdienen, met uitzondering van het personeel dat volledig of gedeeltelijk tegen commissieloon bezoldigd wordt.

Men vergete niet aan het hoofd van deze staat de periode aan te duiden waarop de jongste uitbetaling betrekking heeft.

TABEL A — WERKLIEDEN

Kolommen 1 tot 7 : Vergen geen uitleg.

Kolom 8 : *Werkelijk uitgeoefend beroep.*

Dit beroep moet zo nauwkeurig mogelijk aangegeven worden.

Kolom 9 : *Brutoloon van de jongste uitbetaling.*

Als *brutoloon* dient het loon vermeld dat aan de arbeider bij de laatste uitbetaling werd toegekend, naar verhouding van zijn productie of zijn rendement, en waarin gebeurlijk de lonen voor overuren betaald en de *regelmatig* toegekende premiën begrepen zijn.

Er zal geen rekening gehouden worden met de voordelen in natura of andere.

Anderdeels moeten de afhoudingen voor belastingen en maatschappelijke zekerheid van het loon niet afgetrokken worden.

N. B. — Voor het personeel dat benevens zijn loon een *drinkgeld* van de klanten ontvangt, dient de vermelding « *met drinkgeld* » achter het loon gevolgd. Voor het personeel dat slechts drinkgeld ontvangt, de vermelding « *drinkgeld* » als salaris aanduiden.

Kolom 10 : *Aantal arbeidsuren waarop de laatste uitbetaling betrekking heeft.*

Het gaat hier om het aantal door de arbeider gepresteerde uren, eventueel vermeerderd met het aantal overuren die dan door dezelfde coëfficiënt zullen vermenigvuldigd worden als deze aangewend om het met deze uren overeenkomstig salaris te bepalen.

Kolommen 11 en 12 : *Van welke voordelen in natura geniet de arbeider? Hoeveel bedraagt de waarde van deze voordelen voor de beschouwde periode?*

Eventueel de waarde schatten van de voordelen voor de bedoelde periode.

TABEL B — BEDIENDEN

Kolommen 1 tot 7 : Vergen geen uitleg.

Kolom 8 : Het in kolom 8 te vermelden beroep dient zo nauwkeurig mogelijk opgegeven. Bijvoorbeeld : ingenieur, boekhouder, tekenaar, enz.

Kolom 9 : *Bruto-wedde.*

In kolom 9 zal men de *totale bruto-wedde* vermelden in de loop van het hele *jaar 1947* ontvangen.

De bruto-wedde moet de *regelmatig toegekende* premiën en extra-vergoedingen, de toelage voor een 13e, 14e, ... maand, enz., bevatten. Er zal geen rekening gehouden worden met de voordelen in natura of andere.

Anderdeels moeten de afhoudingen voor belastingen en maatschappelijke zekerheid van de wedden niet afgetrokken worden.

N. B. — Voor het personeel dat benevens zijn wedde een *drinkgeld* van de klanten ontvangt, dient de vermelding « *met drinkgeld* » achter de wedde gevoegd. Voor het personeel dat slechts drinkgeld ontvangt, de vermelding « *drinkgeld* » als wedde aanduiden.

Kolom 10 : Vergt geen uitleg.

Kolommen 11 en 12 : Zie wat hierboven voor de werklieden gezegd is.

*
* *

De behoorlijk ingevulde telkaart model E moet, *onder gesloten omslag*, worden afgegeven aan de teller *nadat* laatstgenoemde zal hebben nagegaan of de inlichtingen van het eerste, tweede en derde deel verstrekt werden en nadat hij zal vastgesteld hebben of op de omslag de verplichte aanduidingen zijn vermeld.

6. Inlichtingen betreffende de wedden en lonen uitgekeerd bij de laatste betaling welke gedaan werd gedurende de maand December 1947.

Naam van de inrichting : .....

Gemeente : .....
(in drukletters)

Straat : ..... Nr .....

Tabel A. — In benedenstaande tabel dienen de inlichtingen opgetekend betreffende al de WERKLIEDEN welke bij de laatste betaling een loon ontvangen hebben, met uitzondering van de huisarbeiders.

Werklieden

Periode waarop de laatste betaling betrekking heeft : .....

NAMEN of volgnummers van de *werklieden*	GEMEENTE van verblijf	GESLACHT	Geboortejaar	BURGERLIJKE STAAT	NATIONALITEIT	Laatste datum van indiensttreding bij de inrichting (het jaar aanduiden indien de getelde vóór 1 Januari 1947 in dienst getreden is; de juiste datum der indiensttreding voor diegenen, welke na 1 Januari 1947 tewerkgesteld werden)	Werkelijk uitgeoefend beroep (zo nauwkeurig mogelijk vermelden)	Brutoloon van de laatste uitbetaling	Aantal werkuren waarop het loon vermeld in kol. 9 betrekking heeft (a)	Van welke voordelen in natura geniet de werkman?	Welke is de waarde van deze voordelen voor de beschouwde periode?	(b)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

(a) Voor de werklieden, die per maand betaald worden, het aantal uren ramen in de veronderstelling dat elke maand 25 werkdagen bevat.
(b) Kolom vrij te laten van aantekeningen.

Voor echt en volledig.
(*Handtekening*),

6. Inlichtingen betreffende de wedden en lonen uitgekeerd bij de laatste betaling welke gedaan werd gedurende de maand December 1947.

Naam van de inrichting : .....

Gemeente : .....

Straat : ..... Nr .....

Tabel B. — In benedenstaande tabel dienen de inlichtingen opgetekend betreffende de BEDIENDEN welke een wedde hebben getrokken bij de laatste betaling gedaan gedurende de maand December 1947.
De bedienden die MEER dan 150.000 fr. bruto per jaar verdienen, en het personeel dat volledig of gedeeltelijk tegen commissieloon bezoldigd wordt, mogen in deze staat niet opgenomen worden.

Bedienden

Periode waarop de laatste betaling betrekking heeft : .....

NAMEN of volgnummers van de *bedienden*	GEMEENTE van verblijf	GESLACHT	Geboortejaar	BURGERLIJKE STAAT	NATIONALITEIT	Laatste datum van indiensttreding bij de inrichting (het jaar aanduiden indien de getelde vóór 1 Januari 1947 in dienst getreden is; de juiste datum der indiensttreding voor diegenen, welke na 1 Januari 1947 tewerkgesteld werden)	Werkelijk uitgeoefend beroep (zo nauwkeurig mogelijk vermelden)	Totaal der gedurende gans het jaar 1947 getrokken brutowedden	Aantal maanden van het jaar 1947 gedurende dewelke de belanghebbende in dienst was van de inrichting	Van welke voordelen in natura geniet de bediende?	Welke is de waarde van deze voordelen voor de beshouwde periode?	(a)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

OPMERKING. — Wanneer een bediende door verscheidene inrichtingen wordt bezoldigd voor een werk dat verricht wordt tijdens de normale bureeluren, dan dient zijn gehele wedde vermeld door de inrichting die hem hoofdzakelijk te werk stelt.
(b) Kolom vrij te laten van aantekeningen.

Voor echt en volledig.
(*Handtekening*)

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND
Nationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE
HANDELS- EN NIJVERHEIDSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

Telkaart voor Handelsinrichting

Deze telkaart moet ingevuld worden door elke handelsinrichting met bezoldigd pe soneel die op haar eigen een onderneming vormt of deel uitmaakt van een hande onderneming. Zij moet inzonderheid ingevuld worden door handelaars, winkelie hotelhouders, kooplieden, makelaars, bankiers, wisselagenten, caféhouders, behee ders van winkels, bijhuizen of hotels, ondernemers van openbare vermakkelijkh den, haarkappers, pedicures, manucures, enz...

Aan de telling is geen enkel fiscaal doeleinde verbonden. In geen enkel geval mogen de individuele inlichtingen ruchtbaar worden gemaakt. Strafmaatregelen zullen getroffen worden tegen de ambtenaren en mandatarissen welke met de medewerking aan de telling belast zijn en dit verbod zouden overtreden.

De inlichtingplichtigen, die elk der gevraagde inlichtingen niet op nauwkeurige en volledige wijze zouden verstrekken zijn blootgesteld aan de straffen voorzien in artikel 5 van de wet van 2 Juni 1856, in artikel 4 en 5 van de wet van 14 December 1910 of in artikel 3 van de wet van 18 December 1936, naargelang het geval. **In geval van weigering kunnen deze inlichtingen ambtshalve worden ingewonnen door de overheid en op kosten van de overtreders.**

VOORBEHOUDEN AAN DE TELLER

NAAM	Voornamen	Geslacht	Geboortedatum	Burger. staat	Nationaliteit

Hoofdberoep (1) : ..... Bijberoepen (1) : .....

(1) Het beroep waarop deze telkaart betrekking heeft onderstrepen.

Voor het invullen van de telkaart leze men aandachtig de bijgaande onderrichtingen.

IN TE VULLEN DOOR DE TELLINGPLICHTIGE

Voorbehoude aan de Administrati

I^e^ DEEL. — **Adres der inrichting(en) die door de tellingplichtige geëxploiteerd wordt (worden) :**

.....

.....

IIe DEEL. — **Inlichtingen van algemene aard betreffende de inrichting waarop onderhavige telkaart betrekking heeft :**

1 Adres der inrichting { Gemeente : ..... Provincie : ..... Straat : ..... Nr .....

2 Eventueel naam van de firma of van de onderneming waarvan de inrichting deel uitmaakt } .....

3 Maatschappelijke zetel van deze firma of onderneming { Gemeente : ..... Straat ..... Nr .....

4 Rechtsvorm van de onderneming (toebehorende aan één persoon, vennootschap onder firma, eenvoudige commanditaire vennootschap, commanditaire actiënvennootschap, naamloze vennootschap, vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, coöperatieve vennootschap, regie, enz....) .....

5 Jaar der oprichting van de inrichting in de gemeente waar zij zich thans bevindt : .....

.....

6 Plaats, nummer en datum van inschrijving in het handelsregister { Plaats : ..... Nr ..... Datum : .....

IIIe DEEL. — **Inlichtingen betreffende de bedrijvigheid(-heden) der inrichting :**

1 Noem de categorieën van waren op die in de inrichting verkocht worden ofwel de aard der bedrijvigheid (bank, wisselagent, enz.) : .....

.....

2 Is uw handel een groothandel ? ..... een kleinhandel ? ..... of een groot- en kleinhandel ? .....
(ja of neen) (ja of neen) (ja of neen)

.....

3 Wordt de onderneming waarvan de inrichting deel uitmaakt beschouwd als : grootwarenhuis ? (ja of neen) .....
eenheidsprijzenmagazijn ? (ja of neen) ..... deel uitmakend van een onderneming met bijhuizen ? .....
(ja of neen)

4 Zijt U leurhandelaar (van deur tot deur, op de markt, langs de openbare weg) ? .....

5 Indien U leurhandelaar zijt, doet U uitsluitend aan leurhandel ? (ja of neen) .....

Model E

Gemeente : .....
(In drukletters)

Administratief arrondissement : .....

Provincie : .....

Naam van de teller : .....

Volgnummer : 1° van de individuele telkaart (mod Abis) : .....

2° of enventueel van de speciale individuele telkaart (mod. Bbis) : .....

Voorbehouden aan de Administratie

6 Vervaardigt men in de inrichting of laat men buiten de inrichting door arbeiders die thuis, voor rekening van de inrichting werken, sommige waren vervaardigen die U verkoopt ? (ja of neen) .....

Zo ja, vraag dan aan de teller, naar het geval een of meer telkaarten voor nijverheidsinrichting (mod D) of alleenstaand handarbeider (mod Dbis) en vul ze in.

7 Vermeld het aantal bedienden en werklieden van beider kunne die ingeschreven waren op de betaalstaat die 31 December 1947 omvat, alsmede het aantal patroons en helpers die in dienst waren gedurende dezelfde periode

(1) Is helper, diegene die deel uitmaakt van het gezin van het inrichtingshoofd en dit laatste helpt in de uitoefening van zijn beroep zonder hiervoor loon te ontvangen.

	Patroons, Inrichtingshoofden, enz.		Bedienden		Arbeiders binnen de inrichting werkzaam		Thuis arbeiders		Helpers (1)		Totalen	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
Belgen												
Vreemdelingen												
Te zamen :												

IVe DEEL. — Inlichtingen betreffende de wedden en lonen :

1 Verleent de inrichting aan de bedienden en werklieden *geldelijke voordelen met een maatschappelijk karakter, ter aanvulling van deze welke opgelegd zijn door de wettelijke voorschriften* (voorbeelden : aanvullende gezinstoelagen, aanvullende geboortepremies, groepsverzekering, enz....) ? (ja of neen) ..... Zo ja, hierna of in een bijgevoegde nota aangeven :

1° Aard en bedrag dezer voordelen alsmede de wijzen van toekenning : .....

2° Totaal bedrag *van deze aanvullende toelagen* in de loop van het jaar 1947 betaald :

a) geldelijke toelagen van familiale aard (b. v. b. geboortepremies, gezinstoelagen) :
1) aan de werklieden : ..... fr.
2) aan de bedienden : ..... fr.

b) andere geldelijke toelagen (b.v.b. groepsverzekering) :
1) aan de werklieden : ..... fr.
2) aan de bedienden : ..... fr.

2 Verleent de inrichting aan gans of aan een gedeelte van het personeel *voordelen in natura* ? (ja of neen) .....
Zo ja, hierna of in een bijgevoegde nota vermelden :

1° de aard van deze voordelen en de wijzen van hun toekenning : .....

2° de totale waarde van het geheel der *voordelen in natura* uitgekeerd in de loop van het jaar 1947 :
a) aan de werklieden : ..... fr.
b) aan de bedienden : ..... fr.

3 Welk is het *totaal bedrag der bruto-wedden en lonen* in de loop van het jaar 1947 uitbetaald ?
a) aan de werklieden : ..... fr.
b) aan de bedienden : ..... fr.

4 Welk is het *aantal bedienden* dat uitsluitend op commissieloon werkt ?
a) handelsreizigers : .....
b) andere bedienden : .....

5 Welk is het aantal :

a) handelsreizigers :

1° die uitsluitend voor de inrichting werken ? .....

2° die niet uitsluitend voor de inrichting werken ? .....

b) bedienden, andere dan handelsreizigers, die jaarlijks meer dan 150.000 fr. bruto verdienen ? .....

Voor echt en volledig,

Te ..... de ..... 1948.

Handtekening,

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE HANDELS- EN NIJVERHEIDSTELLING OP 31 DECEMBER 1947

Gemeente : .....

Administratief arrondissement : .....

Provincie : .....

Naam van de teller : .....

Volgnummer :

1) van de individuele telkaart mod Abis : .....

2) of eventueel van de speciale individuele telkaart mod Bbis : .....

Aan de telling is geen enkel fiscaal doeleinde verbonden. In geen enkel geval mogen de individuele inlichtingen ruchtbaar worden gemaakt. Strafmaatregelen zullen getroffen worden tegen de ambtenaren en mandatarissen, welke met de medewerking aan de telling belast zijn en dit verbod zouden overtreden.

De tellingplichtigen, die elk der gevraagde inlichtingen niet op een nauwkeurige en volledige wijze zouden verschaffen, zijn blootgesteld aan de straffen voorzien in artikel 5 van de wet van 2 Juni 1856, in artikels 4 en 5 van de wet van 14 December 1910 of in artikel 3 van de wet van 18 December 1936, naargelang van het geval. In geval van weigering kunnen de inlichtingen ambtshalve worden ingewonnen door de overheid ten beware van de overtreders.

Telkaart voor een alleenstaand handelaar

Model E BIS

Deze telkaart moet ingevuld worden door ieder persoon, die, als hoofd- of bijberoep, een handelsberoep uitoefent ZONDER DE HULP VAN BEZOLDIGD PERSONEEL (handelaars, winkeliers, kooplieden, makelaars, bankiers, wisselagenten, caféhouders, hotelhouders, beheerders van warenhuizen, agentschappen, bijhuizen, hotels, enz., ondernemers van publieke vermakelijkheden, haarkappers, manucures, pedicures, enz.).

A *IN TE VULLEN DOOR DE TELLER.*

Naam	Voornamen	Geslacht	Geboortedatum	Burgerlijke staat	Nationaliteit

Beroepen { Hoofdberoep (1) : .....
Bijberoepen (1) : .....

B. — *IN TE VULLEN DOOR DE TELLINGPLICHTIGE*

Voorbehouden aan de Administratie

1 Adres van het handelshuis waarop deze telkaart betrekking heeft (gemeente, straat, nr) : .....

2 Naam van de firma of van de onderneming waarvan de inrichting deel uitmaakt : .....

3 Maatschappelijke zetel van deze firma of onderneming (gemeente, straat, nr) : .....

4 Rechtsvorm van de firma of onderneming (toebehorende aan een persoon, vennootschap onder gemeenschappelijke naam, eenvoudige commanditaire vennootschap, commanditaire actiënvennootschap, naamloze vennootschap, vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, coöperatieve vennootschap, regie, enz.) : .....

5 Wordt de onderneming, waarvan de inrichting of het handelshuis deel uitmaakt, beschouwd als
grootwarenhuis ? (ja of neen) .....
eenheidsprijzenwinkel ? (ja of nen) .....
warenhuis met bijhuizen ? (ja of neen) .....

6 Jaar van oprichting van de inrichting of van het handelshuis in de gemeente waar zij of het zich thans bevindt } .....

7 Plaats, nummer en datum van inschrijving in het handelsregister { Plaats : .....
Nr : ..... Datum : .....

8 Vermeld de categorieën van koopwaren die U verkoopt : .....

9 Is uw handel : een groothandel ? (ja of neen) .....
een kleinhandel ? (ja of neen) .....
een groot- en kleinhandel ? (ja of neen) .....

10 Zijt U leurhandelaar (van deur tot deur, langs de openbare weg, op de markt) ? (de nodige melding(en) onderstrepen) : .....

11 Indien U leurhandelaar zijt, doet U uitsluitend aan leurhandel (ja of neen) .....

12 Verkoopt U zekere producten die U zelf vervaardigt of door huisarbeiders laat vervaardigen ? (ja of neen) .....
Zo ja, vraag dan aan de teller een telkaart voor nijverheidsinrichting (mod. D) of voor een alleenstaand arbeider (mod. Dbis) en vul deze in.

13 Indien U gewoonlijk personen uit uw gezin als onbezoldigde helpers bezit, vermeld dan het aantal :
Helpers : ..... Helpsters : ..... Totaal : .....

14 Indien U huisarbeiders bezigt, vermeld dan het aantal : .....
Arbeiders : ..... Arbeidsters : ..... Totaal : .....

In overeenstemming verklaard met toestand op 31 December 1947.
(*Handtekening*),

(1) **Het beroep waarop deze telkaart betrekking heeft onderstrepen.**

INISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND
ationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE VOLKS-
HANDELS- EN NIJVERHEIDSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

Model F

HOOFD-INVENTARISLIJST

(Gemeentezegel)

Toevertrouwd aan de Heer ....., teller

wonende te .....

straat, N^r .....

adzijden 3 tot 13.

Nrs der gebouwen	Naam en adres der gezinshoofden	1e ronde Afleveren der telkaarten: Volgnummer van model: A	B	Aantal telkaarten model: A^bis	B^bis	C	2e ronde Ophalen der telkaarten: Aantal afgeleverde telkaarten model: A	B	A^bis	B^bis	C	Volgnummer van model C^bis	Opmerkingen
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

ladzijden 14 en 15.

NVENTARISLIJST speciaal voorbehouden voor het optekenen van de inlichtingen betreffende de hoofden of bazen van reizende woningen (n^r 28 van de onderrichtingen aan de tellers).

Standplaats der reizende woningen	Aard en desgevallend benaming der reizende woningen	Naam en voornamen van de hoofden of bazen der reizende woningen	Afleveren der telkaarten: Volgnummer van model: A	B	Aantal telkaarten model: A^bis	B^bis	Ophalen der telkaarten: Aantal telkaarten model: A	B	A^bis	B^bis	Opmerkingen
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

NOTA. — Bladzijden 3 tot 13 van de inventarislijst zijn voorbehouden voor het optekenen van de inlichtingen betreffende de telkaarten afgegeven in de GEBOUWEN; bladzijden 14 en 15 voor het optekenen van de inlichtingen omtrent de hoofden of bazen van REIZENDE WONINGEN : schepen, woonwagens, foor wagens, enz...

Bij het begin van zijn ronde zal de teller in kolom 2 van de inventarislijst de naam van de straat, weg of plaats, enz... aanduiden. Vervolgens zal hij in dezelfde kolom de namen van de gezinshoofden vermelden die de verschillende gebouwen bewonen, waarvan de nummers in de 1e kolom zullen worden aangeduid.

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE VOLKS-
HANDELS- EN NIJVERHEIDSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

Model F^BIS

Bijkomende INVENTARISLIJST

(Gemeentezegel)

Toevertrouwd aan de Heer ....., tell

wonende te .....

..... straat, N^r .....

Bladzijden 3 tot 13.

Vrs der gebouwen	Naam et adres der gezinshoofden	Volgnummer der telkaarten model A^bis	Aantal opgehaalde telkaarten								Opmerkingen
			Eerste ronde Telkaarten model :				Tweede ronde Telkaarten model :				
			D	D^bis	E	E^bis	D	D^bis	E	E^bis	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Bladzijden 14 en 15.

INVENTARISLIJST speciaal voorbehouden voor het optekenen van de inlichtingen betreffend de hoofden of bazen van reizende woningen (n^rs 31 tot 37 van de onderrichtingen aan de tellers)

Standplaats der reizende woningen	Aard en desgevallend benaming der reizende woningen	NAAM EN VOORNAMEN van de hoofden of bazen der reizende woningen	Volgnummer der telkaarten model :		Aantal telkaarten model :	
			A^bis	B^bis	D^bis	E^bis
1	2	3	4	5	6	7

NOTA. — Bladzijden 3 tot 13 van de inventarislijst zijn voorbehouden voor het optekenen van de inlichtingen betreffende de telkaarten afgegeven in de GEBOUWEN; bladzijden 14 en 15 voor het optekenen van de inlichtingen omtrent de HOOFDEN OF BAZEN VAN REIZENDE WONINGEN : schepen, woonwagens, foorwagens, enz...

Bij het begin van zijn ronde, zal de teller in kolom 2 van de inventarislijst de naam van de straat, weg of plaats, enz... aanduiden. Vervolgens zal hij in dezelfde kolom, de namen van de gezinshoofden vermelden die de verschillende gebouwen bewonen, waarvan de nummers in de 1^e kolom zullen worden aangeduid.

INISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

ationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE VOLKSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

Gemeente : .....
(in drukletters.)
Administratief arrondissement : .....

Provincie : .....

Naam van de teller : ..... N^r : .....

Model G

Dit borderel moet IN DRIEVOUD opgemaakt worden door de teller.

Algemene volks-, nijverheids- en handelstelling op 31 December 1947

Voornoemde teller verklaart :

1 Dat het aantal gezinskaarten, zowel hoofd- als bijkaarten (mod. A), bevat in bijgaand pak A, ... bedraagt;

2 Dat het aantal individuele telkaarten (mod. A^bis), die de gezinskaarten vergezellen en bevat zijn in bijgaand pak A, ... bedraagt;

3 Dat het aantal speciale collectieve telkaarten, zowel hoofd- als bijkaarten (mod. B), bevat in bijgaand pak B, ... bedraagt;

4 Dat het aantal speciale individuele telkaarten (mod. B^bis), bevat in bijgaand pak B, ... bedraagt;

5 Dat het aantal woningkaarten (mod. C), bevat in bijgaand pak C, ... bedraagt;

9 Dat het aantal telkaarten voor gebouwen (mod. C^bis), bevat in bijgaand pak C^bis, ... bedraagt.

Opgemaakt in drievoud, te ....., de ..... 1948.

De Teller,

Ontvangen de ..... 1948, voornoemde stukken
door het Gemeentebestuur van .....
Administratief arrondissement : .....

Hun aantal werd juist bevonden.

De Gemeentesecretaris, *De Burgemeester,*

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE VOLKSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

Gemeente : .....
(in drukletters.)
Administratief arrondissement : .....
Provincie : .....

Naam van de teller : ..... N^r^ : .....

Model H

Dit borderel moet IN DRIEVOUD opgemaakt worden door de teller.

Algemene volks-, nijverheids- en handelstelling op 31 December 1947

Voornoemde teller verklaart :

1 Dat het aantal telkaarten voor nijverheidsinrichtingen (mod. D), bevat in bijgaand pak D, ... bedraagt;

2 Dat het aantal telkaarten voor alleenstaand handarbeider (mod. D^bis^), bevat in bijgaand pak D^bis^, ... bedraagt;

3 Dat het aantal telkaarten voor handelsinrichtingen (mod. E), bevat in bijgaand pak E, ... bedraagt;

4 Dat het aantal telkaarten voor alleenstaand handelaar (mod. E^bis^), bevat in bijgaand pak E^bis^, ... bedraagt.

Opgemaakt in drievoud, te ....., de ..... 1948.

De Teller.

Ontvangen de ..... 1948, voornoemde stukken
door het Gemeentebestuur van .....
Administratief arrondissement : .....)

Hun aantal werd juist bevonden.

De Gemeentesecretaris. *De Burgemeester,*

Model I

KONINKRIJK BELGIË

Ministerie van Economische Zaken en Middenstand
Ministerie van Binnenlandse Zaken

NATIONAAL INSTITUUT VOOR DE STATISTIEK

Er wordt ter kennis gebracht van de inwoners dat, ter uitvoering van de wet dd. 22 November 1947, op 31 December 1947 zal overgegaan worden tot een

Algemene Volks-, Handels- en nijverheidstelling alsmede tot een Algemene Telling van de gebouwen en van de woningen

Aan deze telling is geen enkel fiscaal doeleinde verbonden; zij vervangt deze die in 1940 had moeten plaats hebben. Ze beoogt de nodige bestanddelen te verzamelen om de huidige stand van de bevolking, van de gebouwen en de woningen alsmede de toestand van handel en nijverheid te kennen.

Er zal in de tweede helft van de maand December aan elk gezin, door de zorgen van door het Gemeentebestuur aangeduide tellers, naar het geval, één of verschillende telkaarten afgegeven worden bestemd tot het opnemen van de gevraagde inlichtingen betreffende alle leden van het gezin, aan- of afwezig, zomede nopens de personen die zich momenteel in het huis bevinden en elders hun gewone verblijfplaats hebben, en een woningkaart aan ieder gezinshoofd, die zijn gewone verblijfplaats in het huis heeft.

In de loop van de maand Januari zal aan de hoofden van een handels of nijverheidsinrichting, aan de alleenstaande handarbeiders, aan de handelaars die geen loontrekkend personeel te werk stellen, één of verschillende telkaarten overgemaakt worden welke inlichtingen vragen op economisch en sociaal gebied.

Daar het welslagen van de telling in de eerste plaats afhangt van de zorg waarmede de getelden hun formulier invullen, Worden de gezinshoofden en de andere tellingplichtingen dringend verzocht aandachtig de bij de telkaarten welke hun zullen worden overgemaakt, gevoegde onderrichtingen te lezen, nauwkeurig en volledig de hun gestelde vragen te beantwoorden, en, zo er twijfel bestaat, uitleg te vragen aan de tellers gelast met het ronddragen en het ophalen van de telkaarten.

Het is aan de tellers en aan alle andere tussenpersonen van de telling uitdrukkelijk verboden de inlichtingen ruchtbaar te maken, die hun uit hoofde van hun opdracht mochten ter kennis komen, op straf van toepassing van de bepalingen voorzien bij artikel 458 van het Strafwetboek en onverminderd de gebeurlijke tuchtmaatregelen.

De personen die zouden weigeren de telkaarten nauwkeurig en volledig in te vullen of gebeurlijk de nodige inlichtingen te verstrekken, zijn strafbaar met de straffen voorzien bij artikel 5 van de wet dd. 2 Juni 1856, bij de artikelen 4 en 5 van de wet van 14 December 1910 of bij artikel 3 van de wet van 18 December 1936, naargelang het geval.

In geval van weigering mogen de inlichtingen ambtshalve door de zorgen van de overheid en op kosten van de overtreders ingewonnen worden.

Te Brussel, 22 November 1947.

De Minister van Economische Zaken en Middenstand,
J. DUVIEUSART.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
P. VERMEYLEN.

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE VOLKSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

Gemeente : .....
(in drukletters)

Administratief arrondissement : .....

Provincie : .....

Model J

Onderhavig model J moet in DUPLO opgemaakt worden. Eén exemplaar dient aan de Centrale Tellingsdienst te worden overgemaakt.

Rangschikking van de speciale individuele telkaarten (Mod. B^{bis})

Aantal voor elk geslacht ingevulde speciale individuele telkaarten : Mannen .....

Vrouwen .....

Totaal aantal personen .....

Indeling van de op de speciale individuele telkaarten ingeschreven personen naar de plaats van hun gewoon verblijf.

AANTAL PERSONEN DIE HUN GEWOON VERBLIJF IN BELGIE HEBBEN						AANTAL PERSONEN DIE HUN GEWOON VERBLIJF IN HET BUITENLAND HEBBEN (pak III)		
In de gemeente (pak I)			In een andere gemeente van het Rijk (pak II)					
Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
kol. 1	kol. 2	kol. 3	kol. 4	kol. 5	kol. 6	kol. 7	kol. 8	kol. 9

Voor echt en volledig.

Te ....., de ..... 1948.

De Gemeentesecretaris. *De Burgemeester,*

INISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

ational Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE VOLKSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

Gemeente : .....
(in drukletters)

Administratief arrondissement : .....

Provincie : .....

Model J^BIS

Dit model moet in DUPLO opgemaakt worden. Eén van deze exemplaren dient aan de Centrale Tellingsdienst te worden overgemaakt.

Opgave van de speciale individuele en collectieve telkaarten
(model B^bis en model B) overgemaakt aan de verschillende Belgische gemeenten

NAAM DER GEMEENTEN	AANTAL OVERGEMAAKTE SPECIALE TELKAARTEN			
	Individuele (mod Bbis)			**Collectieve** (mod B)
	Mannen	Vrouwen	Totaal	
	(1)	(1)	(1)	
Te zamen :				

Voor echt en volledig.

Te ....., de ..... 1948.

De Gemeentesecretaris. *De Burgemeester,*

(1) De cijfers vermeld onder deze rubrieken moeten gelijk zijn aan die welke gegeven werden in de kolommen 4, 5 en 6 van de telkaart mod J.

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE VOLKSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

Gemeente : .....
(in drukletters)

Provincie : .....

Administratief arrondissement : .....

Model J^TER

Dit model moet in DUPLO opgemaakt worden. Eén van deze exemplaren dient aan de Centrale Tellingsdienst te worden overgemaakt.

Opgave van de speciale individuele telkaarten (mod. B^bis)

ontvangen van de andere Belgische gemeenten

NAAM DER GEMEENTEN	AANTAL ONTVANGEN TELKAARTEN		
	Mannen	Vrouwen	Totaal
te zamen :			

Voor echt en volledig.

Te ....., de ..... 1948.

De Gemeentesecretaris, *De Burgemeester,*

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE VOLKSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

Gemeente : .....
(in drukletters)

Administratief arrondissement : .....

Provincie : .....

WERKELIJKE BEVOLKING

Algemene telling van de in België gevestigde kloosterlingen die hun GEWOON VERBLIJF hebben in de telkring van de teller.

Model K

N. B. — Onderhavig model K dient door het Gemeentebestuur opgemaakt (nr 79 van de onderrichtingen aan de Gemeentebesturen) en aan de Centrale Tellingsdienst opgestuurd te worden (nr 94 van dezelfde onderrichtingen).

Volgnummer	Naam van de kloostergemeente	Zetel van het klooster	Doel van de vereniging	Bevolking van elk klooster of van elk huis waar kloosterlingen voor goed gedetacheerd zijn (2)					
				Mannelijke kloosterlingen			Vrouwelijke kloosterlingen		
				In België geboren	In het buitenland geboren	Totaal	In België geboren	In het buitenland geboren	Totaal
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Gemeente : ..... Provincie of ander politiek groot onderdeel : ..... Staat :	A. Uitsluitend gewijd aan de gasthuisdienst (1) B. Uitsluitend gewijd aan het onderwijs. C. Uitsluitend gewijd aan het contemplatieve leven of aan het priesterambt. D. Tegelijkertijd gewijd aan de gasthuisdienst en aan het onderwijs. E. Tegelijkertijd gewijd aan de gasthuisdienst en aan het contemplatieve leven of aan het priesterambt. F. Tegelijkertijd gewijd aan het onderwijs en aan het contemplatieve leven of aan het priesterambt. G. Tegelijkertijd gewijd aan de gasthuisdienst, aan het onderwijs en aan het contemplatieve leven of aan het priesterambt.						
		Totalen :							

(1) De uitdrukking « vereniging gewijd aan de gasthuisdienst » omvat de kloostergemeenten die in hun inrichting ofwel aan huis verpleegden of zieken verzorgen.

(2) In deze categorie de leken niet begrijpen ingeschreven op de gezinskaart welke afgegeven werd in het klooster.

Te zamen (kol. 7 + 10) : .....

De Gemeentesecretaris, *De Burgemeester,*

ALGEMENE VOLKS-, HANDELS- EN NIJVERHEIDSTELLING OP 31 DECEMBER 1947

Omslag **L** bestemd voor de **individuele telkaarten (model A^{bis})**

(Zie Onderrichtingen aan de Gemeentebesturen, n^{r} 86)

Gemeente : .....

(in drukletters)

Administratief arrondissement : .....

Provincie : .....

Aantal telkaarten bevat in deze omslag : .....

ALGEMENE VOLKS-, HANDELS- EN NIJVERHEIDSTELLING OP 31 DECEMBER 1947

Omslag **M** bestemd voor de **Woningkaarten (model C)**

(Zie Onderrichtingen aan de Gemeentebesturen, n^{r} 87)

Gemeente : .....

(in drukletters)

Administratief arrondissement : .....

Provincie : .....

Aantal telkaarten bevat in deze omslag : .....

ALGEMENE VOLKS-, HANDELS- EN NIJVERHEIDSTELLING OP 31 DECEMBER 1947

Omslag **N** bestemd voor de **Telkaarten voor Gebouwen (model C^{bis})**

(Zie Onderrichtingen aan de Gemeentebesturen, n^{r} 87)

Gemeente : .....

(in drukletters)

Administratief arrondissement : .....

Provincie : .....

Aantal telkaarten bevat in deze omslag : .....

ALGEMENE VOLKS-, HANDELS- EN NIJVERHEIDSTELLING OP 31 DECEMBER 1947

Omslag **O** bestemd voor de **Speciale Individuele Telkaarten (model B^{bis})**

betreffende de personen die hun gewoon verblijf in het buitenland hebben

(Zie Onderrichtingen aan de Gemeentebesturen, n^{r} 62-3°)

Gemeente : .....

(in drukletters)

Administratief arrondissement : .....

Provincie : .....

Aantal telkaarten bevat in deze omslag : .....

ALGEMENE VOLKS-, HANDELS- EN NIJVERHEIDSTELLING OP 31 DECEMBER 1947

Omslag **P** bestemd voor de **Telkaarten voor Alleenstaande Handarbeiders (model D^{bis})**

(Zie Onderrichtingen aan de Gemeentebesturen, n^{r} 91)

Gemeente : .....
(in drukletters)
Administratief arrondissement : .....
Provincie : .....

Aantal telkaarten bevat in deze omslag : .....

ALGEMENE VOLKS-, HANDELS- EN NIJVERHEIDSTELLING OP 31 DECEMBER 1947

Omslag **Q** bestemd voor de **Telkaarten voor Alleenstaande Handelaars (model E^{bis})**

(Zie Onderrichtingen aan de Gemeentebesturen, n^{r} 91)

Gemeente : .....
(in drukletters)
Administratief arrondissement : .....
Provincie : .....

Aantal telkaarten bevat in deze omslag : .....

Commune : .....
Arrondiss. administratif : .....
Province : .....

Recensement Général de l'Industrie et du Commerce au 31 décembre 1947

Enveloppe destinée à contenir le **Bulletin modèle D**

Nom du chef d'établissement industriel : .....

Adresse de l'établissement :
Commune : .....
Rue et n° .....
Nom de la firme ou de l'entreprise dont fait partie l'établissement : .....
Remis à l'agent recenseur { M. : ..... N° : .....
Numéro d'ordre { du bulletin individuel mod. A^{bis} ..... ou éventuellement du bulletin spécial individuel mod. B^{bis} .....

Gemeente : .....
Adm. arrondissement : .....
Provincie : .....

Algemene Handels- en Nijverheidstelling op 31 December 1947

Omslag bestemd voor de **telkaart model D**

Naam van het hoofd der nijverheidsinrichting : .....

Adres der inrichting :
Gemeente : .....
Straat en n^{r} : .....
Naam van de firma of van de onderneming waarvan de inrichting deel uitmaakt : .....
Afgegeven aan de teller { De H. : ..... N^{r} : .....
Volgnummer { van de individuele telkaart mod. A^{bis} ..... of eventueel van de speciale individuele telkaart mod. B^{bis} .....

Commune : .....
Arrondiss. administratif : .....
Province : .....

Recensement Général de l'Industrie et du Commerce au 31 décembre 1947

Enveloppe destinée à contenir le **Bulletin modèle E**

Nom du chef d'établissement commercial : .....

Adresse de l'établissement :
Commune : .....
Rue et n° .....
Nom de la firme ou de l'entreprise dont fait partie l'établissement : .....
Remis à l'agent recenseur { M. : ..... N° : .....
Numéro d'ordre { du bulletin individuel mod. A^{bis} ..... ou éventuellement du bulletin spécial individuel mod. B^{bis} .....

Gemeente : .....
Adm. arrondissement : .....
Provincie : .....

Algemene Handels- en Nijverheidstelling op 31 December 1947

Omslag bestemd voor de **telkaart model E**

Naam van het hoofd der handelsinrichting : .....

Adres der inrichting :
Gemeente : .....
Straat en n^{r} : .....
Naam van de firma of van de onderneming waarvan de inrichting deel uitmaakt : .....
Afgegeven aan de teller { De H. : ..... N^{r} : .....
Volgnummer { van de individuele telkaart mod. A^{bis} ..... of eventueel van de speciale individuele telkaart mod. B^{bis} .....

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

ALGEMENE VOLKSTELLING
ALGEMENE TELLING VAN DE HUIZEN EN WONINGEN EN ALGEMENE HANDELS- EN NIJVERHEIDSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

Gemeente : ..... (in drukletters)

Administratief arrondissement : .....

Provincie : .....

Model R

Onderhavige opgave dient in TWEE EXEMPLAREN opgemaakt; een exemplaar moet in de archief van het Gemeentebestuur worden bewaard; het ander moet, overeenkomstig de onderrichtingen (nr 89), aan de Centrale Tellingsdienst worden overgemaakt.

Opgave van het aantal telkaarten, overgemaakt aan de Centrale Tellingsdienst, en van het aantal gezinnen

Voorbehou... aan de Administr...

1 Aantal *mannen* ingeschreven op de individuele telkaarten (model A^{bis}) : .....

2 Aantal *vrouwen* ingeschreven op de individuele telkaarten (model A^{bis}) : .....

Totaal : .....

(Bevolking die haar gewoon verblijf in de gemeente heeft)

3 Aantal gezinnen **(model A)** : .....

4 Aantal woningkaarten (model C) : .....

5 Aantal gebouwkaarten (model C^{bis}) : .....

6 Aantal telkaarten voor nijverheidsinrichting (model D) : .....

7 Aantal telkaarten voor alleenstaand handarbeider (model D^{bis}) : .....

8 Aantal telkaarten voor handelsinrichting (model E) : .....

9 Aantal telkaarten voor alleenstaand handelaar (model E^{bis}) : .....

Overgemaakt aan de
CENTRALE TELLINGSDIENST,
Jubelpark, 11, Brussel

Voor echt en volledig (1),

De Gemeentesecretaris,
(Handtekening),

De Burgemeester.
(Handtekening),

De ..... 1948.

(1) Wat de bevolking betreft die haar gewoon verblijf in de gemeente heeft, na dubbele verificatie van het aantal individuele telkaar (model Abis) en gezinskaarten (model A).

ISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

tionaal Instituut voor de Statistiek

Gemeente : .....
(in drukletters)

Provincie : .....

Administratief arrondissement : .....

Model S

Algemene volkstelling, telling van de huizen en woningen, en handels- en nijverheidstelling op 31 December 1947.

VERZENDINGSBORDEREL

N. B. 1. — De tellingsbescheiden moeten franco thuis opgestuurd worden aan de Centrale Tellingsdienst, Jubelpark, 11 te Brussel.
2. — Onderhavig borderel moet onder *afzonderlijke omslag* verzonden worden.

ntal colli : .....

ntal pakken bevat in elk collo : .....

Collo Nr	Aantal pakken	Collo Nr	Aantal pakken	Collo Nr	Aantal pakken	Collo Nr	Aantal pakken

tweevoud opgemaakt, te ....., de ..... 1948.

De Gemeentesecretaris. *De Burgemeester.*

INISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

Centrale Tellingsdienst

Algemene volkstelling, telling van de huizen en woningen, en handels- en nijverheidstelling op 31 December 1947.

Ontvangen van de gemeente ..... Arrondissement .....
de bescheiden vermeld op het verzendingsborderel dat gedateerd is de .....

Brussel, de .....

Namens de Minister,
De Directeur i.o.,

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND
EN MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN.

24 December 1947. — BESLUIT VAN DE REGENT tot inrichting van de plaatselijke taaltellingscommissies.

KAREL, Prins van België, Regent van het Koninkrijk,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomenden, HEIL.

Gelet op het besluit van de Regent dd. 22 November 1947, waarbij een algemene volkstelling op 31 December 1947 wordt voorgeschreven, en inzonderheid op de artikelen 39 en 40 van dit besluit;

Op de voordracht van de Minister van Economische Zaken en Middenstand en van de Minister van Binnenlandse Zaken,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

ARTIKEL EEN. De plaatselijke taaltellingscommissies, ingesteld bij artikel 39 van het besluit van de Regent dd. 22 November 1947, houdende algemene volkstelling, zullen samengesteld zijn uit drie leden : een voorzitter, Staatsambtenaar, aangeduid door de provinciegouverneur, en twee afgevaardigden, respectievelijk behorende tot de twee belangrijkste taalgroepen van de gemeente, aangeduid door de Minister van Economische Zaken en Middenstand.

Een door de burgemeester aangeduide gemeentebediende zal het ambt van niet-stemgerechtigd secretaris vervullen.

ART. 2. De Franssprekende afgevaardigden van de Minister van Economische Zaken en Middenstand zullen gekozen worden op een drievoudige lijst van candidaten, voorgedragen door de Waalse groep van de Permanente Commissie belast met het toezicht op de toepassing van de wet van 28 Juni 1932 betreffende het gebruik der talen in bestuurszaken; de Nederlandssprekende afgevaardigden zullen voorgedragen worden door de Vlaamse groep onder dezelfde voorwaarden.

Eventueel zullen de Duitssprekende gedelegeerden rechtstreeks door de Minister van Economische Zaken en Middenstand gekozen worden.

ART. 3. Vóór 15 Februari 1948 behoren de plaatselijke commissies ten minste tweemaal te vergaderen in de niet-ontvoogde gemeenten en ten minste viermaal in de ontvoogde gemeenten, ten zetel van het gemeentebestuur. Op verzoek van de voorzitter der plaatselijke commissie kan bedoelde termijn door de Minister van Economische Zaken en Middenstand verlengd worden.

ART. 4. Datum en uur der vergaderingen zullen, na accoord met de afgevaardigden van de Minister van Economische Zaken en Middenstand, door de voorzitter vastgesteld worden; zij zullen aan de inwoners ter kennis gebracht worden door middel van aanplakbiljetten, waarvan het model door de Minister van Economische Zaken en Middenstand wordt vastgesteld.

ART. 5. De plaatselijke commissies kunnen slechts geldig een beslissing treffen wanneer de drie leden aanwezig zijn.

De beslissingen moeten gemotiveerd zijn. Zij worden getroffen met gesloten deuren en bij meerderheid van stemmen.

Een eensluidend verklaard afschrift van iedere door de plaatselijke commissie genomen beslissing behoort onder aangetekende omslag, uiterlijk de tiende dag na deze van de uitspraak, respectievelijk aan de Minister van Economische Zaken en Middenstand, aan de Permanente Commissie voor Taaltoezicht, aan elke der betrokken partijen en aan het gemeentebestuur overgemaakt. Deze laatste betekeningen moeten op straf van nietigheid de vermelding bevatten dat elke belanghebbende partij, alsmede het gemeentebestuur over vijftien dagen beschikt, te rekenen van de dag van ontvangst der kennisgeving, ten einde, langs de plaatselijke commissie om, bij de Permanente Commissie voor Taaltoezicht beroep aan te tekenen tegen deze beslissing.

De plaatselijke tellingscommissies behandelen, volgens een bij ministeriële onderrichtingen te bepalen procedure, de klachten omtrent de telling der landtalen, uitgaande hetzij van particulieren die de gemeente bewonen, hetzij van het gemeentebestuur, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen, hetzij van culturele organismen, en onderzoeken de twijfelachtige gevallen in zake taalkwesties die hun zullen voorgelegd worden door de tellers, het gemeentebestuur of de controleurs aangeduid door de Minister van Economische Zaken en Middenstand, krachtens artikel 42 van het Besluit van de Regent dd. 22 November 1947.

Door tussenkomst van de twee afgevaardigden van de Minister kunnen zij een onderzoek instellen bij particulieren; in dit geval behoren de twee afgevaardigden een omstandig verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten en de conclusie van hun onderzoek.

Zij beslissen over het gevolg dat aan deze klachten of aan deze verschillende gevallen dient gegeven, behoudens beroep bij de Permanente Commissie voor Taaltoezicht door de aanklager, de aangever, het gemeentebestuur of één der afgevaardigden van de Minister.

ART. 7. Om ontvankelijk te zijn moet het beroep van de aanklager, de aangever en van het gemeentebestuur tegen de beslissingen van de plaatselijke commissie schriftelijk, gemotiveerd en, langs de plaatselijke commissie om, onder aangetekende omslag geadresseerd zijn aan de Permanente Commissie voor Taaltoezicht, binnen de vijftien dagen te rekenen van de dag van ontvangst der kennisgeving van de bestreden beslissing.

Na onderzoek en eventuele enquête dient de Permanente Commissie, binnen de maand van het indienen van het beroep, het dossier van beroep samen met zijn advies over te maken aan de Minister van Economische Zaken en Middenstand die in laatste aanleg uitspraak zal doen.

Deze tijdruimte van één maand kan door de Minister van Economische Zaken en Middenstand, op verzoek van de Permanente Commissie, verlengd worden.

De beroepschriften der afgevaardigden van de Minister van Economische Zaken en Middenstand zijn aan geen enkele formaliteit noch tijdruimte onderworpen.

ART. 8. De beschikkingen van artikel 35 van het Besluit van de Regent dd. 22 November 1947, waarbij strafbepalingen worden voorzien voor de overtreding van de verplichting tot geheimhouding der aangiften van de getelden, zijn toepasselijk op de leden en secretarissen van de Taaltellingscommissies.

ART. 9. De Minister van Economische Zaken en Middenstand en de Minister van Binnenlandse Zaken zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, de 24 December 1947.

KAREL.

Vanwege de Regent :
De Minister van Economische Zaken en Middenstand,
J. DUVIEUSART.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
P. VERMEYLEN.

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN MIDDENSTAND

Nationaal Instituut voor de Statistiek

1e Directie - 1e Sectie
Nr 50.04/8.225

1 Bijlage

Brussel, 6 Januari 1948.
Koninklijkestraat, 68.

De Heer Burgemeester
van

Mijnheer de Burgemeester,

BETREFT : **Werking van de plaatselijke Taaltellingscommissies ingesteld bij artikel 39 van het Besluit van de Regent dd. 22 November 1947 houdende algemene volkstelling op 31 December 1947.**

In uitvoering van artikel 39 van het Besluit van de Regent dd. 22 November 1947, houdende algemene volkstelling op 31 December 1947, werd er een plaatselijke commissie ingesteld om in eerste instantie uitspraak te doen over de geschillen in zake taaltelling in ieder van de gemeenten die, ingevolge de wet van 28 Juni 1932, deel uitmaken van de Brusselse agglomeratie en in ieder van de gemeenten waar, op 31 December 1930, ten minste 20 % der inwoners geteld werden die uitsluitend of meestal een andere landtaal spreken dan diegene van de gemeente.

Een dergelijke plaatselijke commissie zal eveneens ingesteld worden in de gemeenten waar, op 31 December 1947, minstens 20 % der inwoners zullen geteld worden die uitsluitend of meestal een andere landtaal spreken dan die van de gemeente.

Het organiek Besluit van de Regent dd. 24 December 1947 (*Staatsblad* van 4 Januari 1948) tot oprichting van de plaatselijke Taaltellingscommissies heeft er de samenstelling, de wijze van aanstelling van hun leden, de bevoegdheid van deze organismen, de modaliteiten van hun procedure van onderzoek en de voorwaarden van hun werking in het algemeen van vastgesteld.

Vermits in uw gemeente een plaatselijke Taaltellingscommissie dient te worden ingesteld, heb ik het nuttig geoordeeld U hieronder, nauwkeurig omschreven, de onderrichtingen uiteen te zetten die de werking van de bedoelde organismen regelen.

1. Doel der plaatselijke Commissie

De instelling der plaatselijke Tellingscommissie heeft tot doel de controle in zake taaltelling te decentraliseren, met het oog op het verlichten van de taak van het Centraal Bestuur.

Deze decentralisatie moet het mogelijk maken de moeilijkheden, die zich op dit gebied zullen voordoen, snel en ter plaatse met de gemeentebesturen te regelen.

2. Samenstelling (artikel één van het organiek Besluit dd. 24 December 1947 tot oprichting van de plaatselijke Commissies)

De plaatselijke Commissie is samengesteld uit drie leden :

1) een voorzitter, Staatsambtenaar, aangeduid door de provinciegouverneur;

2) Twee afgevaardigden die respectievelijk tot de twee belangrijkste taalgroepen der gemeente behoren en gekozen werden door de Minister van Economische Zaken en Middenstand, volgens de wijze van aanstelling beschreven in artikel 2 van het organiek Besluit.

Behalve deze drie leden, zal de burgemeester een gemeentebediende aanduiden die de functie zal waarnemen van secretaris der plaatselijke Commissie, zonder echter stemgerechtigd te zijn.

3. Opdracht (artikel 6)

De opdracht van de plaatselijke Commissie is tweevoudig :

1) Zij zal de klachten onderzoeken die haar in zake taaltelling zullen voorgelegd worden en zullen uitgaan van :

a) particulieren die in de gemeente wonen;

b) het gemeentebestuur, vertegenwoordigd door het schepencollege;

c) culturele organismen.

2) Zij zal de twijfelachtige gevallen onderzoeken die zich zullen voordoen bij de toepassing van de reglementering betreffende de gesproken landtalen en die haar zullen voorgelegd worden :

a) door de tellers;

b) door het gemeentebestuur;

c) door de controleurs, aangesteld door de Minister van Economische Zaken en Middenstand.

Luidens artikel 42 (2e alinea) van het organiek Besluit van de Regent betreffende de telling, dient elke wijziging aan de verklaringen van taalkundige aard, die door de bovenbedoelde controleurs zouden aangebracht worden, dan ook voorgelegd aan het advies van de plaatselijke Commissie, belast met het toezicht over de uitvoering van de taaltelling.

De individuele telkaarten model A*bis* die, wat de antwoorden op de taaltelling betreft, doorhalingen of verbeteringen vertonen, aangebracht door de persoon die de telkaart heeft ingevuld, zullen eveneens door het gemeentebestuur aan het onderzoek der plaatselijke Commissie voorgelegd worden.

De plaatselijke Commissie zal nagaan of deze doorhalingen of verbeteringen werden goedgekeurd door de ondertekenaar van de telkaart en door de burgemeester of zijn afgevaardigde, overeenkomstig paragraaf 67, alinea 2, van de omzendbrief aan de gemeentebesturen dd.

Geen andere doorhaling of verbetering betreffende de telling der gesproken landtalen mag toegelaten worden (cfr. 32, alinea 1, van het organiek Besluit betreffende de telling).

4. Voorwaarden tot ontvankelijkheid der klachten.

1) *Voorwaarde betreffende de hoedanigheid van de aanklager :*

Uit de bewoordingen van artikel 6 van het organiek Besluit van de Regent tot oprichting van de plaatselijke Taaltellingscommissies blijkt dat, opdat een klacht ontvankelijk zij, zij moet uitgaan van een der in dit artikel beperkend aangeduide aanklagers en hierboven, *sub.* 3, 1°, opgesomd.

2) *Voorwaarde betreffende het voorwerp van de klacht :*

De wetgever heeft het niet nodig geoordeeld het voorwerp dat de klachten zullen kunnen hebben, waarvan de plaatselijke Taaltellingscommissies zullen moeten kennis nemen, nader te bepalen. Normaal zullen zij betrekking hebben op het niet in acht nemen van de reglementaire voorschriften betreffende de taaltelling en, inzonderheid, op deze vervat in artikelen 10 (al. 5); 11 (al. 2); 15 (al. 3); 16 (al. 6); 18; 20 (al. 2); 25 (al. 6); 32 (al. 1), en 42 (al. 2) van het Besluit van de Regent, waarbij een algemene volkstelling wordt voorgeschreven.

Er valt op te merken dat, behoudens de klachten die eventueel zouden uitgaan van de overheden gelast met de controle en dientengevolge bevoegd om van de individuele verklaringen kennis te nemen, de klachten normaal geen betrekking zullen mogen hebben op « de onnauwkeurigheid van de door de getelden regelmatig en vrijelijk gedane verklaringen ». Uit dergelijke klachten zou inderdaad blijken dat het geheim van de individuele verklaringen niet bewaard werd.

3) *Voorwaarde betreffende de datum van neerlegging der klacht :*

Uit de bij artikel 3 van het Besluit tot inrichting van de vergaderingen van de plaatselijke Commissie, vastgestelde uiterste datum en uit de bekendmaking van datum en uur der vergaderingen, overeenkomstig artikel 4 van hetzelfde Besluit, blijkt dat de klachten die niet ten gepasten tijde zullen neergelegd worden, als niet-ontvankelijk zullen mogen beschouwd worden.

5. Procedure van onderzoek

De hieronderstaande beschikkingen vormen de « Ministeriële onderrichtingen » die, overeenkomstig hetgeen door artikel 6 (al. 1) van het organiek Besluit tot oprichting van de plaatselijke Taaltellingscommissies werd aangekondigd, de procedure bepalen volgens dewelke de bedoelde Commissies de hen voorgelegde klachten zullen onderzoeken.

Luidens artikel 6 (al. 2) van hetzelfde Besluit kunnen de Commissies, door tussenkomst van de twee afgevaardigden van de Minister, onderzoeken instellen bij particulieren.

De afgevaardigden van de Minister zullen bij het onderzoek « gezamenlijk » handelen.

Zij kunnen ofwel een *onderzoek ter plaatse* instellen, ofwel *een dagvaarding uitschrijven* door de aanklagers, aangevers en eventueel getuigen die door de klacht zelf of op een andere manier zouden aangeduid zijn als kennis hebbende van de inbreuk en van de omstandigheden waarin zij werd begaan, voor hen te doen verschijnen.

De convocaties zullen gedaan worden bij middel van een per post aangetekende brief en ondertekend zijn door de twee afgevaardigden. Zij zullen plaats, datum, uur en voorwerp van het verhoor vermelden.

Het verhoor zal plaats hebben in tegenwoordigheid van de twee afgevaardigden van de Minister en van de secretaris van de plaatselijke Commissie.

De getuigenissen zullen door deze laatste in de taal van de getuige in een proces-verbaal van verhoor opgetekend worden.

Het proces-verbaal van verhoor zal door de getuigen, de afgevaardigden van de Minister en de secretaris ondertekend worden.

Tot Besluit van het onderzoek zal elk der afgevaardigden van de Minister een omstandig verslag opmaken over de resultaten van het onderzoek.

De verslagen van onderzoek zullen, samen met de processen-verbaal van verhoor, overgemaakt worden aan de voorzitter der Commissie.

6. Rechtbevoegdheid (artikel 39, al. 1) van het tellingsbesluit en artikel 6, derde alinea, van het organiek Besluit tot oprichting van de plaatselijke Taaltellingscommissies)

De plaatselijke Commissie zal *in eerste instantie beslissen* over het te geven gevolg aan de klachten en aan de betwiste gevallen die haar zullen voorgelegd worden.

In principe is zij er toe gehouden de door de getelden *regelmatig en vrijelijk afgelegde verklaringen te eerbiedigen.* De door de aangevers afgelegde verklaringen zullen eventueel slechts van ambtswege door de plaatselijke Commissie mogen veranderd worden in geval van bedrog, vastgesteld door de personen bevoegd om controle uit te oefenen. Dit zou bij voorbeeld het geval zijn wanneer een teller zou vaststellen dat een getelde zich in een andere taal uitdrukt dan degene die hij volgens zijn verklaring uitsluitend spreekt.

7. Voorwaarden voor de geldigheid der beraadslagingen (Artikel 5, eerste alinea)

De plaatselijke Commissie kan slechts geldig beraadslagen, wanneer de voorzitter en de twee afgevaardigden van de Minister aanwezig zijn.

8. Vorm der besluiten - betekeningen (Artikel 5, tweede en derde alineas)

De Besluiten van de plaatselijke Commissie moeten :

1) gemotiveerd zijn;

2) met gesloten deuren getroffen worden;

3) bij meerderheid van stemmen getroffen worden.

Een door de voorzitter eensluidend verklaard afschrift van ieder Besluit moet ten laatste de tiende dag na deze van de uitspraak van dit Besluit onder aangetekende omslag overgemaakt worden :

1) aan de Minister van Economische Zaken en Middenstand;

2) aan elk van de betrokken partijen;

3) aan het gemeentebestuur.

Deze laatste twee betekeningen moeten op straf van nietigheid de vermelding bevatten dat elke belanghebbende partij of het gemeentebestuur over vijftien dagen beschikt, te rekenen van de dag van ontvangst der kennisgeving, ten einde langs de plaatselijke Commissie om, bij de permanente Commissie voor taaltoezicht beroep aan te tekenen tegen deze beslissing.

9. Beroep (artikel 6, al. 3 « in fine » en artikel 7, al. 1 en 4)

1) *Hebben het recht om in beroep te gaan :*

1. de aanklager;
2. de aangever;
3. het gemeentebestuur;
4. ieder der afgevaardigden van de Minister.

2) *Voorwaarden tot ontvankelijkheid :*

A. — Algemene regel

Om ontvankelijk te zijn moet elk beroep tegen de beslissingen van de plaatselijke Commissie voldoen aan de hieronderstaande drievoudige voorwaarden :

1. schriftelijk gedaan worden;
2. gemotiveerd zijn;
3. onder aangetekende omslag, binnen de vijftien dagen na ontvangst van de kennisgeving der bestreden beslissing, langs de plaatselijke Commissie om, overgemaakt zijn aan de permanente Commissie voor taaltoezicht.

B. — Uitzondering

Voor de afgevaardigden van de Minister staat het beroep op elk ogenblik van de procedure open. Hun beroepschriften zijn aan geen enkele formaliteit noch tijdruimte onderworpen.

10. Aantal, plaats, datum en uur, openbaarheid van de vergaderingen (artikel 3 en 4)

1° *Aantal vergaderingen.*

Vóór de 15 Februari 1948, zijn de plaatselijke Taaltellingscommissies verplicht bijeen te komen :

a) *minstens tweemaal* in de *niet-ontvoogde gemeenten;*

b) *minstens viermaal* in de *ontvoogde gemeenten.*

Indien het gemeentebestuur het nuttig acht, kan het aan de Minister van Economische Zaken en Middenstand verlenging van deze termijn vragen.

2° *Plaats der vergaderingen :*

De vergadering der plaatselijke Commissie zullen in de zetel van het gemeentebestuur gehouden worden.

3° *Data en uur der vergaderingen :*

Data en uur der vergaderingen zullen, in algemeen overleg met de afgevaardigden van de Minister, door de voorzitter der plaatselijke Commissie vastgesteld worden.

4° *Openbaarheid :*

Data en uur der vergaderingen zullen aan de inwoners bekend gemaakt worden door middel van aanplakbiljetten, volgens het bij onderhavige omzendbrief gevoegd model.

11. Verplichting tot geheimhouding (artikel 8)

Luidens artikel 8 van het organiek Besluit tot oprichting van de plaatselijke Taaltellingscommissies, zijn de beschikkingen van artikel 35 van het organiek Besluit van de Regent betreffende de volkstelling, waarbij strafbepalingen worden voorzien voor de overtreding van de verplichting tot geheimhouding der individuele verklaringen van de getelden, toepasselijk op de leden van de plaatselijke Taaltellingscommissies en op de secretaris.

Bedoeld artikel 35 verbiedt aan de met het verzamelen van de gegevens of met de medewerking aan de statistische verrichtingen belaste ambtenaren, tellers, getuigen en gevolmachtigden, de inlichtingen die hun uit hoofde van hun opdracht of tussenkomst ter kennis mochten gebracht worden, ruchtbaar te maken.

Overeenkomstig artikel 4 van de wet van 18 December 1936 betreffende de statistische geheimhouding, is artikel 458 van het Strafwetboek, onverminderd de eventuele disciplinaire bestraffingen, toepasselijk op diegenen die deze bepaling mochten overtreden.

Gezien het bijzonder kies karakter van de telling waarover het hier gaat, zou ik U dank weten, Mijnheer de Burgemeester, U nauwkeurig aan onderhavige onderrichtingen te willen houden.

De Minister,

J. DUVIEUSART.

Gemeente : .....

ALGEMENE VOLKSTELLING
OP 31 DECEMBER 1947

Telling van de gesproken landtalen

BERICHT

Overeenkomstig de bepalingen van artikel 4 van het organiek Besluit van de Regent dd. 24 December 1947 tot oprichting van de plaatselijke Taaltellingscommissies, wordt ter kennis gebracht van de inwoners dat de plaatselijke Taaltellingscommissie ten gemeentehuize zal vergaderen, op de dagen en uren hieronder aangegeven, ten einde kennis te nemen van en in eerste instantie uitspraak te doen over de kachten die de getelden eventueel zouden menen te moeten voorleggen met betrekking tot de wijze waarop de telling van de gesproken landtalen in de gemeente uitgevoerd werd.

Bedoelde zittingen zullen plaats hebben :

1) op ..... te ..... uur
2) op ..... te ..... uur
3) op ..... te ..... uur
4) op ..... te ..... uur

Klachten die na de 15 Februari 1948 ten gemeentehuize zouden neergelegd worden, zullen niet meer in aanmerking genomen worden.

OP BEVEL :

De Gemeentesecretaris, *De Burgemeester,*

Gemeentezegel

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN
EN OPENBAAR ONDERWIJS

BEHEER VAN KIESZAKEN EN VAN ALGEMENE STATISTIEK

3) December 1900. — KONINKLIJK BESLUIT tot regeling van het houden der bevolkingsregisters.

Leopold II, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomenden, Heil.

Gezien de wet van 2 Juni 1856 op de algemeene volkstellingen en de bevolkingsregisters, en inzonderheid de artikelen 3, 4 en 6, luidende zooals volgt :

« ART. 3. In elke gemeente zijn er bevolkingsregisters. Deze registers worden terechtgebracht en aangevuld volgens de uitkomsten van de volkstelling. Elke verandering van verblijf, van de eene gemeente naar de andere, wordt insgelijks geboekt in de bevolkingsregisters.

» ART. 4. De verandering van verblijf van den Belg, de vestiging of de verandering van verblijf van den vreemdeling in België, worden vastgesteld door een aangifte, gedaan in den vorm en binnen de tijdsbestekken door de Regeering voorgeschreven, en overeenkomstig der in uitvoering van artikel 78 van de gemeentewet genomen gemeenteverordeningen.

» ART. 6. De overtredingen van de beschikkingen van artikel 4 of van de gemeenteverordeningen worden gestraft met een boete, welke de 25 frank niet mag te boven gaan. »

Gezien Ons besluit van 17 April 1900, dat een algemeene volkstelling op 31 December daaropvolgende bevolen heeft;

Op voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Openbaar Onderwijs,

Wij hebben besloten en wij besluiten :

ARTIKEL EEN. Te rekenen van 1 Januari 1901 zal het bevolkingsregister van elke gemeente gehouden worden overeenkomstig de formule bij dit besluit gevoegd (model nr 1).

Het houden van dit register hoort tot de ambtsbevoegdheid van het college van burgemeester en schepenen.

De ambtenaar van den burgerlijken stand is bijzonder gelast nauwkeurig al wat het houden van het register betreft te doen in acht nemen.

In de gemeenten waar de bevolkingsbeweging aanzienlijk is, kan men aan het register bijkolommen toevoegen, naarvolgens de behoeften van het bestuur.

Het register zal vergezeld zijn van een index op strookjes (zie model nr 11 hier bijgevoegd), naar alphabetische orde gehouden en bevattende den naam van al de als inwoner ingeschreven personen.

ART. 2. Het nieuw register zal opgemaakt worden naar de verklaringen van de hoofden der gezinnen in de opnemingskaarten verzameld.

De aanduidingen door deze kaarten verstrekt, zullen voorafgaandelijk vergelijken worden met deze, vervat in het bestaande register. In geval van verschil, zal de inschrijving maar geschieden nadat men zal nagegaan hebben van welken kant er dwaling bestaat, en na, desgevallende, de vormen, voorgeschreven voor de veranderingen van verblijf, nageleefd te hebben.

ART. 3. Men zal op het bevolkingsregister al de personen inschrijven, Belgen of vreemdelingen, meerderjarigen of minderjarigen, aanwezigen of tijdelijk afwezigen, die hun gewoon verblijf in de gemeente hebben.

ART. 4. De personen, die beurtelings in onderscheidene gemeenten verblijven, zullen ingeschreven worden op het register van elke der plaatsen waar ze verblijven.

Deze personen zullen echter maar in rekening gebracht worden, voor het bepalen van de bevolkingsbeweging, in de plaats waar zij, volgens eigen verklaring, hun hoofdverblijf hebben of, bij gebrek van verklaring, in deze welke het meest bevolkt is.

ART. 5. Het register zal steeds bijgehouden worden, wat betreft de veranderingen welke in de bevolking voorkomen.

De inschrijvingen en de schrappingen zullen geschieden, hetzij volgens de aanduidingen, vervat in de akten van den burgerlijken stand, hetzij volgens de vaststellingen van aankomst of van vertrek, in de hierna geregelde vormen gedaan.

ART. 6. De akten van den burgerlijken stand, betreffende personen, vreemd aan de gemeente, waar zijn opgemaakt zijn, zullen, binnen de acht dagen hunner dagteekening, bij uittreksel worden medegedeeld aan het bestuur van de plaats, waar deze personen hun verblijf hebben. Voor de geboorten zal de beteekening gedaan worden ter verblijfplaats van de moeder.

ART. 7. Alle persoon, die zijn verblijf wil overbrengen, hetzij naar eene andere gemeente van het Rijk, hetzij naar een ander land, moet zulks, vóór zijn vertrek, aangeven bij het gemeentebestuur der plaats, welke hij bewoont, en de inlichtingen verstrekken, noodig voor het opmaken van het hier bijgevoegd bewijs, model nr 2.

ART. 8. Wanneer een uit onderscheiden personen bestaande gezin van verblijf verandert, wordt de aangifte gedaan door het hoofd van het gezin, voor al de personen, die met hem samenleven, met inbegrip van de dienstboden en van de inwonende werklieden.

Wanneer een minderjarig kind de ouderlijke verblijfplaats verlaat, moet het bijgestaan zijn door het hoofd van het gezin, om zijne aangifte te doen. Voor de latere veranderingen van verblijf, zal het bewijs model nr 2 maar mogen afgeleverd worden vijftien dagen nadat de vader, de moeder of de voogd er bericht zal hebben van gekregen.

ART. 9. De eigenaars vruchtgebruikers van huizen, de voornaamste huurders of hunne zaakvoerders, die gedeelten van huizen, verdiepingen of kamers in huur geven, moeten, binnen de drie dagen na de aankomst der bewoners, mondeling of schriftelijk het gemeentebestuur kennis geven van de aankomst van deze personen, met opgave van hunne namen en voornamen. Dezelfde vormen moeten in acht genomen worden, binnen hetzelfde tijdsbestek, wanneer dezen vertrekken.

Soortgelijke verplichting berust op de meesters of bazen, ten aanzien van de dienstboden, werklieden of bedienden, die bij hen inwonen.

ART. 10. Het vertrek van elken inwoner wordt vastgesteld door een bewijs model nr 2, dat den belanghebbende afgeleverd wordt.

Terzelfder tijd zendt het gemeentebestuur, met de post, een bericht, gelijk aan het hier bijgevoegd model nr 4, aan het bestuur van de plaats, zoo deze op Belgisch grondgebied is, waar de aangever, volgens zijne verklaring, voornemens is zich te gaan vestigen.

ART. 11. Binnen de vijftien dagen na zijne aangifte moet de belanghebbende zich aanbieden bij het gemeentebestuur van de plaats, waar hij zich vestigt, en het bewijs, waarvan hij houder is, vertoonen.

ART. 12. De inschrijving op het bevolkingsregister geschiedt bij vertoon van dit bewijs.

Een paspoort of een eenzelvigheidsbewijs vervangt dit bewijs voor de vreemdelingen, die zich in het Rijk vestigen.

De personen, die uit den vreemde terugkeeren, moeten zich tot het gemeentebestuur der plaats van hun laatste verblijf in België wenden, dat het bewijs nr 2 en het bericht nr 4 zal opmaken.

ART. 13. Onmiddellijk na de inschrijving van allen persoon, wordt het bestuur der plaats van het vorig verblijf er van verwittigd, door toezending van een bewijs, gelijk aan bijgaand model nr 3, vergezeld van het bewijs nr 2.

ART. 14. De schrapping uit het bevolkingsregister mag maar geschieden na ontvangst van dit bewijs, behalve :

1° Voor de personen, die zich in den vreemde vestigen en die men schrappen moet, bij hunne aangifte van vertrek;

2° Voor deze, die men ambtshalve schrappen moet, bij toepassing van lid 2 van artikel 17.

ART. 15. Indien de belanghebbende zich binnen de vijftien dagen na de dagteekening van het bericht nr 4, niet aanbiedt bij het gemeentebestuur der plaats, waar hij verklaard heeft zich te willen vestigen, of zoo zijne woonst niet kan worden ontdekt, wordt het bestuur van de vorige verblijfplaats er van verwittigd, door toezending van een bericht, gelijk aan bijgaand model nr 5, vergezeld van het bericht nr 4.

De verplichting, zich aan te bieden, vervalt niet door verloop van het hooger bepaalde tijdsbestek van vijftien dagen.

ART. 16. Indien een gemeentebestuur, binnen de maand van de aflevering van het bewijs nr 2, het bewijs nr 3 niet ontvangen heeft, moet het de zending van dit stuk of van het bericht nr 5 vorderen.

ART. 17. Het gemeentebestuur zoekt de personen op, die de gemeente zouden verlaten hebben, met voornemen zich elders te vestigen, zonder er kennis van te geven.

Na te zijn overgegaan tot een onderzoek, waarvan akte wordt opgemaakt, beveelt het de schrapping van ambtswege van de personen, die in dit geval verkeeren en wier nieuwe verblijfplaats niet ontdekt is. Elke schrapping van ambtswege is het voorwerp van eene beslissing van het schepencollege, welke geboekt wordt in het register van de akten van het college. Melding van deze beslissing wordt gemaakt in het bevolkingsregister model nr 1 en in het register van vertrek, nr 7, in de kolom voor de aanmerkingen.

ART. 18. Het gemeentebestuur zoekt insgelijks de inwoners op, die op het bevolkingsregister niet zouden ingeschreven zijn, hetzij omdat zij bij de volkstelling overgeslagen werden, hetzij omdat zij hunne verandering van verblijf niet hebben aangegeven.

Het doet overgaan tot de inschrijving van deze inwoners, na het bewijs nr 2 en het bericht nr 4 te hebben doen opmaken, of na vastgesteld te hebben, dat zij nooit in eene andere gemeente ingeschreven zijn geweest.

In dit laatste geval, moet melding gemaakt worden van den aard der inschrijving van ambtswege, zo in het hoofdregister als in het register van aankomst, nr 6, in de kolom voor de aanmerkingen.

ART. 19. De agenten van de plaatselijke politie geven de personen aan, die zich in een der gevallen, voorzien bij de artikelen 17 en 18, bevinden.

ART. 20. Wordt niet beschouwd als verandering van verblijf in den zin van artikel 7 :

A. — De verandering van woonst in dezelfde gemeente; — de vormen, bij de artikelen 7 en 8 voorgeschreven, worden vervangen door eene eenvoudige aangifte, binnen de acht dagen, bij het gemeentebestuur gedaan;

B. — De overgang van eene gewone verblijfplaats naar de andere, voor de personen, die beurtelings in onderscheidene gemeenten verblijven;

C. — Het tijdelijk verblijf van personen buiten de plaats van hun gewoon verblijf.

ART. 21. De schippers, marskramers, rondreizenden, wanneer zij geen ander verblijf hebben dan hun vaartuig, hunnen reizenden wagen, blijven ingeschreven op het bevolkingsregister van de gemeente, waar ze laatstelijk hun gewoon verblijf gehad hebben, of bij gebrek aan zulke verblijfplaats, van de gemeente, welke hunne woonplaats van herkomst is.

ART. 22. De personen die, overeenkomstig artikel 4, in onderscheidene gemeenten ingeschreven zijn, moeten, wanneer zij van verblijf veranderen, hunne aangifte doen bij het bestuur der gemeente, welke zij verlaten. Dit bestuur geeft bericht van de verandering aan de nieuwe verblijfplaats en aan de gemeente, waar de aangever een ander verblijf behoudt.

ART. 23. Bijzondere registers worden door het gemeentebestuur geopend, ten einde het vertrek en de aankomst der inwoners vast te stellen. Deze registers worden volgens bijgaande modellen gehouden.

ART. 24. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Openbaar Onderwijs zal de regels bepalen, welke moeten gevolgd worden bij het houden der bevolkingsregisters.

Hij zal de moeilijkheden oplossen, welke zich voor de vaststellingen der veranderingen van verblijf zullen voordoen.

Hij zal den inhoud bepalen van de verplichte registers en formules, andere dan deze, waarvan het model bij dit besluit gevoegd is.

Hij kan een geregeld toezicht over de gegevens, vermeld in de bevolkingsregisters, inrichten.

ART. 25. De arrondissementscommissarissen zullen de bevolkingsregisters in overzicht nemen en in hun jaarlijksch verslag kennis geven van de onregelmatigheden of onnauwkeurigheden, welke zij er in zullen ontdekken.

In de gemeenten, tot welke de ambtsbevoegdheid der arrondissementscommissarissen zich niet uitstrekt, zullen de registers door de provinciegouverneurs of door ambtenaren, door hen afgevaardigd, onderzocht worden.

ART. 26. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Openbaar Onderwijs mag leden van de centrale commissie voor de statistiek of elke andere personen, die hij geschikt zal oordeelen, afvaardigen om de bevolkingsregisters na te zien en door mondelinge uitleggingen de onderrichtingen betreffende de veranderingen van verblijf aan te vullen.

ART. 27. De gemeentebesturen zullen overgaan tot de herziening van de in uitvoering van artikel 78 van de gemeentewet en van het Koninklijk besluit van 31 October 1866 genomen politieverordeningen. Zij zullen er de noodige wijzigingen aan toebrengen, om ze met de beschikkingen van huidig besluit in verband te stellen.

ART. 28. De overtredingen van de beschikkingen van dit besluit zullen, overeenkomstig het artikel 6 van de wet van 2 Juni 1856, gestraft worden met eene boete, welke de 25 frank niet mag te boven gaan.

ART. 29. De besluiten van 31 October 1866 en 15 November 1900 zijn afgeschaft.

ART. 30. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Openbaar Onderwijs is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, den 3n December 1900.

LEOPOLD.

Van 's Konings wege :

De Minister van Binnenlandsche Zaken en Openbaar Onderwijs,

I. DE TROOZ.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

17 November 1947. — REGENTSBESLUIT betreffende het aan- en bijhouden der bevolkingsregisters en het vaststellen van een nieuw registermodel.

KAREL, Prins van België, Regent van het Koninkrijk,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomenden, HEIL.

Gelet op de wet van 2 Juni 1856, omtrent de algemene volkstellingen en de bevolkingsregisters, en inzonderheid op artikel 3, luidend :

« In elke gemeente zijn er bevolkingsregisters.

» Die registers worden verbeterd en aangevuld volgens de uitkomsten der volkstelling. Elke verblijfsverandering van de ene gemeente naar de andere, wordt insgelijks geboekt in de bevolkingsregisters. »

Herzien het koninklijk besluit van 30 December 1900, waarbij nadere regelen zijn gesteld voor het bijhouden der bevolkingsregisters en inzonderheid op artikel één, dat het model van die registers bepaalt;

Herzien het Koninklijk besluit van 13 Juni 1930 tot vaststelling van het model van bevolkingsregister, dat in de gemeenten met ingang van 1 Januari 1931, dient aangehouden;

Op de voordracht van de Minister van Binnenlandsche Zaken,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

ARTIKEL EEN. De gemeentebesturen zullen met ingang van 1 Januari volgend op de eerstkomende algemene volkstelling, nieuwe bevolkingsregisters aanleggen op de basis van de uitkomsten dier telling.

Evenwel mogen de gemeentebesturen die na 1940 de registers die zij sinds 1 Januari 1931 gebruikten, vernieuwd hebben, zich van hun huidige registers voorlopig blijven bedienen. Verlof tot het niet-vernieuwen van hun registers kan eveneens verleend worden door de Minister van Binnenlandse Zaken aan de gemeenten waarvan de registers, welke sedert dezelfde datum in gebruik zijn, nog in goede staat verkeren en nog een voldoend aantal blanco-bladen behelzen.

ART. 2. De vernieuwde registers moeten overeenstemmen met het model gevoegd bij dit besluit (formaat 0 m 45 × 0 m 72). In het model of de inrichting van het register mag geen wijziging gebracht worden, tenzij met instemming van de Minister van Binnenlandse Zaken.

De gemeenten mogen echter aan de op het model voorkomende gegevens zulke inlichtingen toevoegen als zij dienstig achten.

ART. 3. De niet-vernieuwde registers zullen verbeterd en aangevuld worden volgens de uitkomsten der telling en de in de kolom 9 van het hierbijgaand model voorziene nieuwe gegevens dienen te behelzen.

ART. 4. De Minister van Binnenlandse Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, de 17 November 1947.

KAREL.

Vanwege de Regent :

De Minister van Binnenlandse Zaken,

P. VERMEYLEN.

gezin stond in het vorig register geschreven, Boek ....., Blad .....

Afdelinf, Wijk of Gehucht : ..... Straat, Weg, Plein : .....

PERSONEN VAN HET GEZIN. Achtereenvolgens inschrijven : het hoofd van 't gezin, zijn vrouw, zijn kinderen naar leeftijdsrang, de verwanten en andere personen die gewoonlijk met hem samenleven, dan, lager, de bij hem inwonende dienstboden en arbeiders.					VERBLIJF. A. — Gemeente waar belanghebbende zijn hoofdverblijf houdt. B. — Tweede verblijfplaats der personen die beurtelings twee of meer gemeenten bewonen C. — Wettelijk domicilie overeenkomstig de artikelen 102 en volgende van het Burgerlijk Wetboek. (Desvoorkomend de naam van de voogd aanduiden.)	Identiteitskaart. Nummer en datum van afgifte der kaart Voor een vereemdeling het nummer van zijn dossier bij de Openbare Veiligheid vermelden.	VERSCHILLENDE INLICHTINGEN A. — Militie 1. Inschrijvingsgemeente. 2. Toestand uit militair oogpunt. B. — Strafregister verwijzing naar 't blad van het register. C. — Ouderdomspensioen. Reeks en nummers der pensioentitels of verwijzing naar het nummer van het register. D. — Oorlogspensioen. Nummer der rekening.
1. Familienaam (voluit geschreven voor elke persoon) 2. Voornamen (voluit geschreven. — Het geslacht opgeven zo het niet duidelijk uit de voornamen blijkt.) 3. Plaats en datum van geboorte.	Verwantschapsgraad met het hoofd van het gezin of STAND in het gezin.	Burgerlijke staat De aard, de plaats en de datum opgeven van de veranderingen ingevolge : huwelijk, echtscheiding of weduwschap wettiging, erkenning of adoptie, rectificatie van burgerlijke staat. Afstamming	Nationaliteit vreemde of Belgische de datum opgegeven van de veranderingen ingevolge : huwelijk naturalisatie, optie van vaderland, verklaring van inboorlingschap	Beroep, ambt of betrekking. Eerst het beroep of de hoofdbetrekking aanduiden. Duidelijk de aard bepalen van de nijverheid, de handel, het ambacht of het ambt, Opgeven of men baas, bediende of arbeider is.			
2	3	4	5	6	7	8	9
1. ..... 2. ..... 3.	.....	Zoon van..... Dochter van en van.....	.....	.....	.....	.....	A 1. ..... 2. ..... B ..... C ..... D .....
1. ..... 2. ..... 3.	.....	Zoon van..... Dochter van en van.....	.....	.....	.....	.....	A 1. ..... 2. ..... B ..... C ..... D .....
1. ..... 2. ..... 3.	.....	Zoon van..... Dochter van en van.....	.....	.....	.....	.....	A 1. ..... 2. ..... B ..... C ..... D .....
1. ..... 2. ..... 3.	.....	Zoon van..... Dochter van en van.....	.....	.....	.....	.....	A 1. ..... 2. ..... B ..... C ..... D .....
1. ..... 2. ..... 3.	.....	Zoon van..... Dochter van en van.....	.....	.....	.....	.....	A 1. ..... 2. ..... B ..... C ..... D .....

VERANDERINGEN BINNEN DE GEMEENTE (achtereenvolgende woningen in de gemeente)

Personen die van woning veranderen. Elk lid van het gezin hier bedoeld aanduiden door middel van zijn nummer uit de eerste kolom van bovenstaande tabel.	Straat en nummer der nieuwe woning	Boek.	Blad.	Datum der verandering	Volgnummer.	Personen die van woning veranderen. Elk lid van het gezin hier bedoeld aanduiden door middel van zijn nummer uit de eerste kolom van bovenstaande tabel.	Straat en nummer der nieuwe woning	Boek.	Blad.	Datum der verandering.
2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
.....	.....	.....	.....	.....	13	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	14	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	15	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	16	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	17	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	18	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	19	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	20	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	21	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	22	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	23	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	24	.....	.....	.....	.....	.....

BLAD.....

Dit gezin werd op het volg register overgeschreven, Boek.. Blad.....

Nummer van het Huis ..... (Vervolg van Blad .....)

AANKOMST.					VERTREK.					INDIVIDUELE VERANDERINGEN.	OPMERKINGEN.
Vorige verblijfplaats. — Ambtshalve inschrijving en datum.	STRAAT.	Nummer.	Datum der aangifte van vertrek, in de vorige verblijfplaats gedaan.	Datum der inschrijving in de gemeente of geboorte.	Volgende verblijfplaats. Plaats en datum van overlijden. Geschrapt van ambtswege. (Datum dezer schrapping)	STRAAT.	Nummer.	Datum der aangifte van vertrek.	Datum der schrapping (datum van het bewijs van inschrijving in de nieuwe gemeente).	A. — Vorig boek en blad. B. — Volgend boek en blad.	
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1					1					A	
2					2						
3					3						
4					4					B	
5					5						
1					1					A	
2					2						
3					3						
4					4					B	
5					5						
1					1					A	
2					2						
3					3						
4					4					B	
5					5						
1					1					A	
2					2						
3					3						
4					4					B	
5					5						
1					1					A	
2					2						
3					3						
4					4					B	
5					5						

ACHTEREENVOLGENDE BEWONERS VAN HET HUIS, REEDS IN HET REGISTER DER GEMEENTE INGESCHREVEN.

Volgnummer	Naam en voornamen van het gezinshoofd of van de personen van het gezin die afzonderlijk van woning veranderen	Eerste inschrijving in de gemeente: Straat en nummer	Boek	Blad	Aantal personen	Datum: van aankomst	van vertrek	Volgnummer	Naam en voornamen van het gezinshoofd of van de personen van het gezin die afzonderlijk van woning veranderen	Eerste inschrijving in de gemeente: Straat en nummer	Boek	Blad	Aantal personen	Datum: van aankomst	van vertr
1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
1			...	...				13			...	...			
2			...	...				14			...	...			
3			...	...				15			...	...			
4			...	...				16			...	...			
5			...	...				17			...	...			
6			...	...				18			...	...			
7			...	...				19			...	...			
8			...	...				20			...	...			
9			...	...				21			...	...			
10			...	...				22			...	...			
11			...	...				23			...	...			
12			...	...				24			...	...			

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

Vernieuwing der bevolkingsregisters

Rondschrijven aan de heren Provinciegouverneurs

Voor kennisgeving :

Aan de heren Arrondissementscommissarissen.

Aan de heren Burgemeesters en Schepenen.

Brussel, de 25 November 1947.

Mijnheer de Gouverneur,

Ik heb de eer Uw aandacht te vestigen op het Regentsbesluit van 17 November 1947, betreffende de aan- en bijhouding der bevolkingsregisters en de vaststelling van een nieuw registermodel

Algemene beschouwing. Het zal U opvallen dat het besluit niet zegt van welk jaar af de bevolkingsregisters moeten vernieuwd of aangevuld worden. Inderdaad, bij de ondertekening van het besluit was de datum van de komende algemene volkstelling nog niet wettelijk vastgesteld. De hier bedoelde verrichtingen moeten, op grond van het besluit, een aanvang nemen op de 1 Januari volgende op de aanstaande volkstelling; daar deze op 31 December 1947 plaats heeft, moet met de verrichtingen van 1 Januari 1948 af worden begonnen.

Hier volgen nu de onderrichtingen en toelichtingen welke voor de toepassing van bovenvermeld besluit kunnen van node zijn :

ARTIKEL EEN. Artikel één stelt het beginsel dat de bevolkingsregisters in al de gemeenten algeheel moeten vernieuwd worden. Op deze regel zijn nochtans twee uitzonderingen.

De eerste slaat op de gemeenten die sinds 1940 heel nieuwe registers hebben moeten aanleggen. Deze gemeenten behoeven niet te vragen of ze hun huidige registers mogen voortgebruiken. Het spreekt echter vanzelf dat zij eerst van vernieuwing zijn ontslagen wanneer zij alle zekerheid hebben dat hun registers aan de behoeften beantwoorden. Er dient ten deze in overweging genomen dat de volgende telling eerst in 1960 zou kunnen gehouden worden.

De tweede uitzondering heeft betrekking op de gemeenten waar de sinds 1 Januari 1931 in gebruik genomen registers nog in goede staat verkeren en nog genoeg bladen bevatten om in de eerstkomende jaren na de volkstelling in de behoeften te kunnen voorzien. Voor deze gemeenten geldt de dispensatie niet ambtshalve doch zij kan desgevraagd door de Minister van Binnenlandse Zaken worden toegestaan. Wat echter de bevoogde gemeenten betreft zal mijn departement de dispensatie maar verlenen op advies van de arrondissementscommissaris. De belanghebbende gemeenten zullen dus hun aanvraag moeten doen door bemiddeling van deze ambtenaar, die zijn advies eerst zal geven nadat hem de oude registers zijn onderworpen geworden.

Het behoeft geen betoog dat de vernieuwingsdispensatie uitzondering op de regel moet blijven en dat de gedispenseerde gemeenten nieuwe registers naar het model van het Regentsbesluit moeten aanleggen zodra de huidige bevolkingsboeken vol zijn. Ten slotte dient gewezen op de bepaling van lid 1, houdende dat de registers, die onmiddellijk na de volkstelling gevormd worden, dienen opgemaakt volgens de uitkomsten van deze verrichting. De nieuwe registers moeten dus, zoals vroeger, aan de hand van de telbladen, nadat deze behoorlijk zijn gevérifieerd overeenkomstig de onderrichtingen, welke te dien aanzien zullen verstrekt worden door het Ministerie van Economische Zaken en Middenstand (Nationaal Instituut voor de Statistiek), opgemaakt worden.

ART. 2. Artikel 2 bepaalt dat het nieuw model voortaan zal gelden voor alle vernieuwde registers.

Dit nieuw model moet door alle gemeenten worden aangenomen. Afwijkingen kunnen echter door de Minister van Binnenlandse Zaken worden toegestaan. Het behoeft niet gezegd dat een aanvraag tot afwijking moet gepaard gaan met het model, dat men zou willen invoeren.

Ook voor iedere verandering in de inrichting van het register behoort toelating gevraagd. Ik moge U ten deze doen opmerken dat ik van nu af aan de ontvoogde gemeenten veroorloof losbladige registers te gebruiken. De niet-bevoogde gemeenten, die deze schikking wensen in te voeren, behoeven dus daarvoor geen toelating te vragen.

Het is echter nodig dat het losbladig register al de vereiste vermeldingen van het gewone register behelst, behalve dan dat het gedeelte bestemd voor de inschrijving van de achtereenvolgende inwoners van het huis, mag achterwege blijven en vervangen worden door naar straat en nummer gerangschikte huiskaarten. Het losbladig-registerformaat moet trouwens groot genoeg zijn om er de inschrijvingen met de vereiste zorg en duidelijkheid te kunnen in aanbrengen.

De bevoogde gemeenten nu, voor wie deze regeling trouwens maar een betrekkelijk belang biedt, moeten eerst, op eensluidend advies van de arrondissementscommissaris, de toelating van mijn departement bekomen.

Het spreekt vanzelf dat, zowel voor wat de gewone registers betreft als voor de losbladige, het noodzakelijk is papier van uitstekende kwaliteit te benuttigen. Mocht het onmogelijk blijken om, zoals de rondzendbrief van 21 Juni 1930 het voorschrijft, een papierdeeg te bekomen dat 50 t. h. lompenbestanddelen bevat, dan is het toch gewenst deze hoeveelheid zo dicht mogelijk te benaderen en, in alle geval, ernstige waarborgen te eisen. Anderdeels herinner ik er aan dat de oude registers en de index-kaarten met zorg in het gemeentelijk archief dienen bewaard.

De wijzigingen in het nieuwe model, voorzien bij artikel 2, vergen de volgende terechtwijzingen :

1) De vroegere kolom 9 vervalt als zijnde overbodig vermits de vreemdeling die in het vreemdelingenregister is ingeschreven, niet terzelfder tijd mag voorkomen in het bevolkingsregisters, krachtens het koninklijk besluit van 14 Augustus 1932 en de algemene onderrichtingen van 28 October 1936. Hierdoor zal het mogelijk zijn de naaste twee kolommen, waarin nieuwe gegevens moeten aangetekend worden, te verbreden.

2) Het is niet meer nodig gebleken een speciale kolom (voorheen kolom 16) voor het aantekenen van de ambtshalve inschrijvingen te bestemmen vermits die vermeldingen heel goed kunnen overgebracht worden in de kolom « Vorige verblijfplaats » want de ambtshalve schrappingen worden wel in de kolom « Volgende verblijfplaats » ondergebracht.

3) Ook de speciale kolom bestemd voor de datum van het sterfgeval (voorheen kolom 21) is kunnen wegvallen. Deze inlichting kan inderdaad gemakkelijk plaats vinden in de kolom waarin de plaats en de datum van het overlijden worden vermeld (nieuwe kolom 15).

4) Door het wegvallen van de vroegere kolommen 16 en 21 kan meer plaats ingeruimd worden voor de kolom « Opmerkingen ». Deze verruiming schijnt gewenst enerzijds omdat daar reeds talrijke aantekeningen moeten plaats vinden en anderzijds omdat de gemeenten de beschikking moeten hebben over een plaats waar zij de gewenste aanvullende inlichtingen kunnen aanbrengen.

5) Het getal vakken voor de inschrijving der inwoners is van 10 op 8 gebracht, omdat dit laatste getal over het algemeen volstaat en het wenselijk voorkomt het formaat in de hoogte te verminderen om de registers beter te kunnen hanteren. De registerhoogte is alzo van 0 m 51 op 0 m 45 gebracht.

ART. 3. Dit artikel behandelt het geval dat de registers niet vernieuwd worden. Het staat de gemeentebesturen deze boeken volmaakt overeen te brengen met de inlichtingen welke de komende volkstelling zal verstrekken. Ik leg er in 't bijzonder de nadruk op dat deze bijwerking de uitkomsten der volkstelling nauwkeurig moet weergeven.

Naargelang de werkzaamheden vorderen dient in de eerste kolom van het register, door de vermelding T-1947, aangetekend dat de persoon is geteld geworden op 31 December 1947 en dat al de inlichtingen omtrent die persoon aan de hand van de telbladen zijn gecontroleerd en zo nodig gerectificeerd geworden.

⁂

Wat meer inzonderheid het bijhouden der nieuwe registers betreft, meen ik de reeds bestaande onderrichtingen op de volgende punten te moeten aanvullen :

I. — Vermelding omtrent de nationaliteit (kolom 5).

Hoewel bij het Regentsbesluit geen enkele wijziging is voorzien in het bovenschrift van kolom 5 « Belgische of vreemde nationaliteit, datum der veranderingen ingevolge huwelijk, naturalisatie, optie, enz. » dienen voortaan deze inlichtingen — wanneer een vreemde vrouw met een Belg trouwt en de Belgische nationaliteit binnen zes maanden na de huwelijksdag niet verzaakt heeft — aangevuld met de woorden : « Belg door huwelijk », die bij verblijfplaatsverandering, insgelijks moeten voorkomen op de getuigschriften en berichten model 2 en 4.

II. — Vermeldingen met betrekking tot de identiteitskaart (kolom 8).

Buiten het nummer en het afgiftedatum der kaart — welke inlichtingen ook nu moeten verstrekt worden — dienen de gemeentebesturen, volgens het geval, een letter D, als het om de afgifte van een duplicaat, of een letter V, als het om de vernieuwing van de kaart gaat, aan te brengen. Gaat het inzonderheid om een vreemdeling, dan vermelden zij tevens de uiterste geldigheidsduur der kaart.

III. — Vermeldingen omtrent de militie (nieuwe kolom 9).

De inlichtingen omtrent de militie betreffen voortaan :

a) de naam van de inschrijvingsgemeente in zake militie;

b) de toestand wat de krijgsdienst betreft.

De eerste vermelding dient van 1948 af aangebracht voor al de jongelingen van Belgische nationaliteit, die, omdat ze hun gewone verblijfplaats in de gemeente hebben, te rekenen van 1 Januari 1948 in de werfreserve worden ingeschreven, en

zulks van jaar tot jaar telkens wanneer de inschrijving in de reserve geschiedt. Ten aanzien van degenen die er reeds op ingeschreven zijn dan wel van de miliciens die thans in dienst zijn of hun krijgsdienst hebben volbracht, zullen de gemeentebesturen deze inlichting in hun registers aantekenen naargelang zulks mogelijk is.

Deze inlichting moet, bij verhuizing, insgelijks voorkomen op de stukken betreffende de verblijfplaatsverandering (in kolom 14 waarvan het bovenschrift eerst dient gewijzigd) ten einde de gemeente van aankomst in staat te stellen dezelfde inlichting in haar eigen register op te nemen.

Alzo zal men er toe komen dat de bevolkingsregisters, ook wat dit belangwekkend punt betreft, geleidelijk worden aangevuld.

Wat de toestand ten aanzien van de krijgsdienst betreft, verwijst het oude register naar het hulpregister model B. Luidens een besluit van de Minister van Landsverdediging dd. 24 Mei 1947 tot regeling van de administratie der militairen met onbepaald verlof, ontvangen de gemeenten voor ieder militair met onbepaald verlof een kaart model A, welkze zij, in iedere militieklasse van een volgnummer dienen te voorzien. Daarna plaatsen zij in hun bevolkingsregisters, tegenover de naam van de belanghebbende, de letter A gevolgd door het jaartal zijner klasse en het nummer van de kaart (b.v.b. : A/1945/28). Deze vermelding geschiedt onder de rubriek « Militie, littera B ». Zij moet doorgehaald worden zodra het gemeentebestuur te weten komt dat de militair niet meer in de stand « met onbepaald verlof » thuishoort.

Verhuist de militair, dan wordt de kaart model A aan de stukken betreffende de verblijfplaatsverandering van de militair gehecht, zelfs wanneer deze laatste niet meer in de positie « met onbepaald verlof » mocht verkeren. In de daartoe bestemde kolom dier formulieren wordt de bovenbedoelde vermelding ingeschreven onder de naam der militie-inschrijvingsgemeente en tevens doorstreept indien het gaat om een militair wiens positie als militair met onbepaald verlof beëindigd is.

Aangezien deze nieuwe regeling van toepassing is op de militairen met onbepaald verlof der klasse 1945 en volgende, zal het hulpregister met de klasse 1944 buiten gebruik vallen.

De Minister van Binnenlandse Zaken,

P. VERMEYLEN.

TWEEDE DEEL

Wetten en algemene verordeningen waarbij naar het bevolkingscijfer wordt verwezen.

Om de belangrijkheid van de factor « bevolking » in het apparaat onzer wetten en verordeningen te doen uitschijnen, is het belangwekkend gebleken de voornaamste wettelijke en reglementaire bepalingen op te nemen waarbij naar deze factor verwezen wordt.

Reeds bij de in 1930 gehouden algemene telling, werd een gelijkaardig overzicht gegeven in het 1e boekdeel van de aan de uitkomsten van deze belangrijke onderneming gewijde uitgaven (uitl. blz. 77 tot 88).

De voornaamste bepalingen, die het voorwerp uitmaken van dit verslag, werden gegroepeerd onder 6 rubrieken, overeenstemmende met de Departementen door wier bemiddeling zij genomen of onder wier gezag zij toegepast werden.

De tekst ervan werd bijgewerkt, rekening houdende met de nieuwe sedert 1930 ontstane beschikkingen, alsmede met de wijzigingen voortvloeiend uit de wisseling in de onderscheidenlijke bevoegdheden van elk der Ministeriële Departementen.

Zo is het namelijk voorgekomen dat het Ministerie van Justitie heeft afgezien van de tenuitvoerbrenging van de wet van 10 Maart 1925 op de Openbare Onderstand, die overging naar het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin.

De hiernavermelde gegevens werden, bij elk der betrokken Ministeries, door het Nationaal Instituut voor de Statistiek samengebracht en bijgewerkt op datum van 31 December 1948. Evenals in 1930 wordt uitdrukkelijk vermeld wanneer, luidens de aangehaalde bepalingen, het bevolkingscijfer bekomen bij de jongste algemene telling ofwel het jaarcijfer der bevolking niet is toegepast.

Bij de wet van 24 December 1948, die de bepalingen van de wet van 19 Juli 1922, betreffende het Fonds der Gemeenten heeft ingetrokken, is een fonds van 4 milliard voorzien, dat gedeeltelijk naar verhouding van het bij de jongste tienjaarlijkse telling vastgesteld bevolkingscijfer der gemeente wordt toegekend. (Voor het dienstjaar 1949 dient het op 31 December 1947 vastgesteld cijfer tot basis voor de verdeling der aandelen).

Wanneer in de loop van een tienjarig tijdvak het bevolkingscijfer ener gemeente op 31 December van het jaar vóór dat de verdeling, het aantal inwoners volgens de jongste tienjaarlijkse telling met meer dan 10 % overschrijdt, wordt dit laatste cijfer tot grondslag genomen voor de verdeling.

I. — BINNENLANDSE ZAKEN.

1. — Grondwet.

Het aantal Volksvertegenwoordigers (art. 49) en Senatoren (art. 53 en 54) wordt vastgesteld op grond van het bevolkingscijfer des Rijks.

Krachtens artikel 56bis, 10°, zijn onder meer verkiesbaar voor de Senaat : de Burgemeesters en gewezen Burgemeesters, schepenen en gewezen schepenen van gemeenten, arrondissementshoofdplaatsen en van de gemeenten met meer dan 4,000 inwoners.

Deze grondwettelijke bepalingen hebben betrekking op de bevolkingscijfers vastgesteld bij de jongste telling

2. — Provinciale Wet.

De provincieraden worden samengesteld uit 50 tot 90 leden, volgens het bevolkingscijfer der provincie (art. 1bis).

De indeling der Raadsleden onder de kiesdistricten wordt, bij Koninklijk Besluit, ten laatste binnen twee jaar na de algemene volkstelling des Rijks, herzien en in verhouding gebracht met de bevolking (art. 2, gewijzigd bij de wet van 11 April 1936).

Bij artikel 132 der provinciewet worden de bevoegdheden der arrondissementscommissarissen beperkt tot de gemeenten die geen hoofdplaats zijn en waarvan de bevolking minder dan 5,000 zielen telt. Het geldt hier de bevolking bij de jongste telling.

3. — Gemeentewet.

Het aantal schepenen (art. 3) en het aantal gemeenteraadsleden (art. 4) worden vastgesteld volgens het aantal inwoners der gemeente.

De rangschikking der gemeenten wordt op dit tweevoudig gebied bij Koninklijk Besluit herzien en volgens de bevolking opnieuw bepaald binnen de twee jaar na elke algemene volkstelling (art. 19).

De wedde der gemeentesecretarissen (art. 111) en die der politiecommissarissen (art. 127bis) verschillen volgens het bevolkingscijfer der gemeente bij de jongste tienjaarlijkse telling.

Bij artikel 125 is de Koning ertoe gemachtigd ambtshalve een plaats van politiecommissaris in te stellen in de gemeenten waar deze niet bestaat en waarvan de bevolking bij de jongste tienjaarlijkse telling 5,000 zielen telt.

4. — Kieswetten.

Al de bepalingen der kieswetten hebben betrekking op de bevolkingscijfers, vastgesteld bij de algemene telling.

a) Verkiezingen voor de Wetgevende Kamers. — Voor de samenstelling van de stemafdelingen worden de gemeenten met minder dan 100 inwoners verenigd met een of twee aangrenzende gemeenten (Kieswetboek, art. 89).

b) Verkiezingen voor de Provincieraden. — Bovenvermelde bepaling is toepasselijk op de verkiezingen van de provinceraden (wet van 19 October 1921, art. 3).

c) Gemeenteraadsverkiezingen (gemeentekieswet samengeschakeld bij Koninklijk Besluit van 4 Augustus 1932)

De akten van candidaatstelling moeten ondertekend zijn door een aantal kiezers, dat verschilt volgens het bevolkingscijfer der gemeente (art. 23).

Indien de verkiezing zonder strijd verloopt kunnen in

de gemeenten met minder dan 5,000 inwoners afzonderlijke candidaten voor de plaatsvervanging voorgesteld worden (art. 24bis, wet van 30 Juli 1938).

In de gemeenten met minder dan 10,000 inwoners, mag het aanplakbiljet, dat de lijst der candidaten vermeldt, geautografieerd of met de hand geschreven worden (art. 29).

In de gemeenten met 5,000 inwoners of meer moeten de stembrieven gedrukt worden; in die met 1,000 tot 5,000 inwoners mogen ze geautografieerd worden; in die met minder dan 1,000 inwoners mogen zij met de hand geschreven worden.

Bij artikel 65, is voor de gemeenten met minder dan 700 inwoners, verzachting gebracht in de vereiste in zake woonplaats der candidaten. Ten hoogste één derde van de Raad zal mogen verkozen worden onder de ingezetenen die, op de dag der verkiezing, hun woonplaats in een andere gemeente hebben.

In beginsel mogen de leden van de Gemeenteraad niet onderling bloed- of aanverwant zijn tot in de 3e graad ingesloten, noch door de huwelijksband verenigd zijn. In de gemeenten met minder dan 1,200 inwoners, geldt het verbod slechts tot in de 2e graad.

In de gemeenten met 1,200 inwoners en meer mogen diegenen wier echtgenoten onderling mochten bloedverwant zijn, tot in de 2e graad ingesloten, niet tegelijkertijd deel uitmaken van de Gemeenteraad (art. 69).

Krachtens artikel 70 der gemeentekieswet, gewijzigd bij de besluitwet van 10 November 1934, art. 1, § 2, mogen de ambten van secretaris en ontvanger voorlopig in de gemeenten, die niet onder de bevoegdheden der arrondissementscommissarissen vallen, mits goedkeuring van de Gouverneur gecumuleerd worden.

In de gemeenten met minder dan 1,000 inwoners kan de Gouverneur machtiging verlenen tot vereniging van de ambten van ontvanger en secretaris enerzijds, van die van burgemeester, schepen en raadslid anderzijds,... behalve nochtans de vereniging van de ambten van burgemeester en ontvanger, die nooit toegestaan wordt.

5. — Landelijk Wetboek.

Krachtens artikel 51, gewijzigd bij besluitwet van 14 Augustus 1933, artikel 6, kunnen twee of meer aangrenzende gemeenten, waarvan de gezamenlijke bevolking volgens de uitkomsten der jongste telling niet hoger is dan 5,000 inwoners, vanwege de Gouverneur, na advies van de Procureur-Generaal, toelating bekomen om een gemeenschappelijke veldwachter te hebben. Bij gebrek aan overeenstemming wordt zijn wedde vastgesteld op grond van de bevolking van elke der betrokken gemeenten.

6. — Belastingen.

Daar, krachtens artikel 4, § 1 der wet van 17 Maart 1925, de provincies en gemeenten, behoudens sommige beperkingen, gemachtigd zijn opcentimes te heffen op de inkomstenbelastingen of gelijksoortige belastingen op grondslag of op het bedrag dezer belastingen, kan, wat de opcentimes betreft, worden gezegd dat het provinciaal en gemeentelijk belastingstelsel steunt op de bevolkingscijfers naarmate, zoals wij verder zullen zien, de hoofdbelastingen op het inkomen op deze factor betrekking hebben.

De factor « bevolking » wordt eveneens aangewend bij de zetting van sommige provinciale belastingen, zoals de taks op de drankhuizen en tabakswinkels, op de vertoningen en de openbare vermakelijkheden.

Hierna zijn sommige wetsbepalingen gegroepeerd die meer bijzonder het Departement van Financiën aanbelangen, betreffende de gemeentelijke fiscaliteit. Deze bepalingen verwijzen naar het bevolkingscijfer der gemeenten (Fonds der gemeenten).

7. — Wedden.

Bij de wetten van 17 Augustus 1920, 18 October 1921, 30 Januari 1924, 18 December 1924 en 21 December 1927, gewijzigd bij de wet van 18 December 1930, die betrekking hebben op de wedden der gemeentesecretarissen, der politiecommissarissen en hun adjuncten, der veldwachters en, in het algemeen, van al de aangestelden der gemeenten en der daarvan afhangende besturen, worden minima vastgesteld, volgens een schaal die gebaseerd is op het bij de jongste tienjaarlijkse telling vastgesteld bevolkingscijfer.

De wedden der gemeenteontvangers, alsmede deze der agenten, klerken en andere beroepsaangestelden, waarvan het statuut niet door een bijzondere wet wordt geregeld, zijn onderworpen aan de goedkeuring van de Bestendige Deputatie van de provinciale Raad (Gemeentewet, art. 122 en wet dd. 21 December 1927, art. 1). Voor de vaststelling der weddeschalen steunt de Bestendige Deputatie op de bevolkingscijfers der gemeenten.

8. — Taalgebruik. (Wet van 28 Juni 1932.)

Onder voorbehoud van hetgeen in artikel 2 bepaald wordt voor de gemeenten der Brusselse agglomeratie, zullen de gemeenten waarvan, volgens de jongste tienjaarlijkse volkstelling, de meerderheid der inwoners meestal een andere taal spreken dan die der taalgroep waarbij zij bij artikel 1 zijn ingedeeld, voor hun inwendige diensten en voor de briefwisseling de taal van die meerderheid gebruiken (art. 3, § 1).

De berichten en mededelingen tot het publiek gericht door de plaatselijke diensten van Staat, provinciën of van de daaraan ondergeschikte administratieve en openbare overheden, zomede door de gemeenten en de daaraan ondergeschikte administratieve en openbare overheden, worden in de taal der gemeente gesteld. Zij moeten in beide talen gesteld worden in die gemeenten waar, op grond van de jongste tienjaarlijkse volkstelling, 30 % der inwoners hebben verklaard meestal de taal der andere taalgroep te spreken (art. 6, §§ 3 en 4).

In genoemde gemeenten dienen de door het bestuur op te maken akten en getuigschriften gesteld in de door de belanghebbende aangewezen taal (art. 8, § 1) en niemand zal er een ambt mogen bekleden, waarbij hij in betrekking gesteld wordt met het publiek, zo hij niet beide landtalen machtig is (art. 9, § 2).

9. — Varia.

a) Wet van 3 Augustus 1919, waarbij de diensthervatting door de gemobiliseerde Belgen in de openbare diensten en betrekkingen verzekerd wordt.

Krachtens artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 16 December 1924 worden van het bij de wet van 3 Augustus 1919 toegekend voorkeurrecht uitgesloten de hiernavermelde provincie- en gemeentebeambten :

1) Secretaris en ontvanger der gemeenten en der openbare weldadigheidsinstellingen, in de gemeenten met 5,000 inwoners of meer;
2) Cabinetshoofd en privaat secretaris van de burgemeesters der localiteiten van 25,000 inwoners en meer.

Volgens de rechtspraak wordt hier in aanmerking genomen het bevolkingscijfer volgens de officiële opgave op 31 December van elk jaar.

Het voorrecht van de wet van 3 Augustus 1919 werd, krachtens de wet van 27 Mei 1947, tot andere categorieën van burgers uitgebreid.

b) Gemeentelijke brandweer. — Biilage I van het bij Koninklijk Besluit van 3 Juli 1936 aangenomen en bij dit van 17 September 1937 gewijzigde type van inrichtend reglement voor het brandweerkorps, stelt de sterkte vast van de brandweereffectieven volgens het bevolkingscijfer der gemeenten.

c) Eretekens. — Volgens de rechtspraak in zake burgerlijke eretekens wordt voor het toekennen dezer eretekens aan schepenen, raadsleden, secretarissen en ontvangers der gemeenten rekening gehouden met de bevolkingscijfers.

Het zijn de cijfers der officiële opgave die in aanmerking worden genomen.

II. — FINANCIEN.

1. — Inkomstenbelasting.

De verschillende bepalingen die hier volgen hebben betrekking op de bevolking, vastgesteld bij de « jongste algemene telling ».

A. — *Grondbelasting.*

Op aanvraag van de belastingplichtige wordt de grondbelasting met één vierde verminderd, wat het woonhuis betreft dat algeheel door de eigenaar, bezitter, erfpachter, opstaller of vruchtgebruiker bewoond wordt, op voorwaarde nochtans dat het kadastraal inkomen van zijn onroerende goederen een bepaald bedrag, dat verschilt volgens het bevolkingscijfer, niet overschrijdt (art. 33, § 1 der samengeschakelde wetten op de inkomstenbelasting).

Elke persoon, aan wie de gewone premie voor de aankoop of de bouw van een goedkope woning niet werd uitgekeerd kan, gedurende een tijdvak van 10 jaar, kwijtschelding bekomen van de grondbelasting op de nieuwe woningen waarvan de bouw aangevangen werd na 30 Juni 1935, op voorwaarde dat zijn kadastraal inkomen een bepaald bedrag, dat verschilt volgens het bevolkingscijfer der gemeente, niet overschrijdt.

Uit dat oogpunt is de voor de bedrijfsbelasting vastgestelde gemeenteïndeling van toepassing; de indeling van de gemeente waar de woning gelegen is op het ogenblik dat de kwijtschelding aanvangt, geldt voor de gehele duur der tienjarige periode (art. 6 van het Koninklijk Besluit van 11 Augustus 1935, gewijzigd bij de wet van 22 Juli 1939).

B. — *Bedrijfsbelasting en nationale crisisbelasting op het bedrijfsinkomen.*

Het bedrag van deze belasting verschilt voor de belastingplichtigen wier bedrijfsinkomen niet hoger is dan 150,000 fr., naar het bevolkingscijfer van de gemeente (art. 35, § 5 van de samengeschakelde wetten op de inkomstenbelasting, art. 2, § 1, a, van de samengeschakelde wetten betreffende de nationale crisisbelasting en Besluit van de Regent van 31 October 1947).

De bedrijfsbelasting en de nationale crisisbelasting op de bedrijfsinkomsten zijn niet verschuldigd wanneer het belastbaar inkomen niet een minimum bereikt dat verschilt volgens de bevolking der gemeente.

De in aanmerking te nemen gemeente is die waar het beroep wordt uitgeoefend ofwel die van de woon- of verblijfplaats van de belanghebbende, naar keuze van deze laatste.

De rangschikking der gemeenten is onder meer gebaseerd op de totale bevolking vastgesteld bij de jongste tienjaarlijkse telling, die bekend werd gemaakt voor het jaar van invorderbaarheid der belasting (art. 25, §§ 2 tot 6 van de samengeschakelde wetten op de inkomstenbelasting en art. 2, § 1 van de samengeschakelde wetten betreffende de nationale crisisbelasting).

C. — *Aanvullende personele belasting.*

De aanvullende personele belasting is niet verschuldigd wanneer het belastbaar inkomen niet een minimum overschrijdt dat verschilt volgens de bevolking der gemeente.

De in aanmerking te nemen gemeenterangschikking is die welke in zake bedrijfsbelasting voor de gemeente van de woonplaats of het verblijf van de belastingplichtige van toepassing is (art. 45, §§ 1 en 2 van de samengeschakelde wetten op de inkomstenbelastingen).

D. — *Reductie wegens gezinslasten.*

Worden niet beschouwd als zijnde ten laste van de belastingplichtige de personen en kinderen die, tijdens het jaar dat het belastingjaar voorafgaat, persoonlijk belastbare inkomsten genoten, die een bedrag, dat afwisselt naargelang het bevolkingscijfer van de gemeente waar de aanslag geschiedt, te boven gaan.

Worden evenwel beschouwd als zijnde ten laste, de personen en kinderen die op 1 Januari van het belastingjaar in dienst zijn bij het leger en wier inkomsten buiten de bedrijfsinkomsten, een bedrag, dat verschilt naargelang het bevolkingscijfer van de plaats waar de aanslag geschiedt, niet te boven gaat (art. 49, § 4 van de samengeschakelde wetten op de inkomstenbelastingen).

2. — Taks op de vertoningen of vermakelijkheden.

a) Het bedrag der forfaitaire belasting op de gelegenheidsdanspartijen verschilt volgens de bevolking vastgesteld bij de jongste tienjaarlijkse telling (Ministerieel Besluit van 21 Augustus 1930, aangevuld door het Besluit van 18 December 1930, art. 2, § 1, en datgene van 23 December 1936, art. 1, § 1).

b) Artikel 8 der samengeschakelde wetten betreffende de belasting op de vertoningen of vermakelijkheden is bij artikel 7 der wet van 22 Januari 1931 gewijzigd geworden, inzonderheid wat betreft de belasting op de renbanen en koerspleinen, gelegen in de gemeenten met minder dan 6,500 inwoners. Het aandeel dezer gemeenten in de opbrengst der belasting wordt van vier tienden tot één tiende verminderd. De drie overblijvende tienden worden aan het Fonds der Gemeenten toegekend. Het hier bedoelde bevolkingscijfer is dat der officiële opgave.

3. — Taks op het openen van slijterijen van gegiste en geestrijke dranken.

Het minimum bedrag van deze belasting verschilt volgens de bevolking van het gehucht, de gemeente of de agglomeratie waar de slijterij gelegen is. Het in aanmerking te nemen bevolkingscijfer is dit der jongste tienjaarlijkse telling dat bekend werd gemaakt voor het jaar van de invorderbaarheid (wet van 29 Augustus 1919, art. 3, § 1 en wet van 31 December 1925, art. 57, §§ 1 en 3).

4. — Fonds der gemeenten.

5. — Verdeling van de aandelen der gemeenten in de mobiliëntaks, voor het volle bedrag, op de aandelen-inkomsten.

De aan de bij Koninklijk Besluit vastgestelde agglomeraties of gebieden toegekende vier vijfden van de taks worden verdeeld over al de gemeenten waaruit ze bestaan, daarin begrepen de gemeenten die een exploitatiezetel uitmaken. De indeling gescheidt naar rato van het bevolkingscijfer dat als basis voor de verdeling van het Fonds der Gemeenten van het voorlaatste jaar aangenomen werd (art. 106 van het Koninklijk Besluit van 22 September 1937).

6. — Varia.

a) *Betaling der belastingen op de inkomsten.*

Wat de andere gemeenten dan die der hoofdplaats van het inningskantoor betreft, hebben de ontvangstzittingen plaats : maandelijks in die met meer dan 2,000 inwoners en om de 2 maand in de overige.

Zij kunnen geschorst worden wanneer de te innen sommen van weinig belang zijn. (Koninklijk Besluit van 22 September 1937, art. 43). Het in aanmerking genomen bevolkingscijfer is dat der officiële opgave.

b) *Nationaal Fonds voor Openbare Onderstand.*

Het Nationaal Fonds voor Openbare Onderstand, opgericht met het aandeel van 2/5 van de zuivere opbrengst van de belasting op het spel en de weddenschappen, die betrekking heeft op de behoorlijk toegelaten weddenschappen betreffende paardenwedrennen, wordt verdeeld onder de provinciale fondsen voor Openbare onderstand in verhouding tot de werkelijke bevolking der provincies volgens de officiële opgave die op 31 December van het jaar, welk voorafgaat aan dat waarvoor de verdeling geschiedt, werd opgemaakt (Koninklijk Besluit van 19 Juni 1928).

c) *Bewaring der hypotheken.*

Artikel 11 der wet van 21 ventôse, jaar VII, stelt het bedrag van de door de hypotheekbewaarders te storten

borgtocht vast volgens de belangrijkheid der bevolking van het gerechtelijk arrondissement waar ze hun ambt uitoefenen. De beoogde bevolking is die der jongste officiële telling op het ogenblik der borgstelling.

d) *Tol en Accijns (belasting).*

De wet van 3 Maart 1922, ingevoerd op initiatief van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, ter goedkeuring van de Belgisch-Luxemburgse Overeenkomst van 25 Juli 1921 tot het sluiten van een Economische Unie, regelt in haar artikel 11, de verdeling van de gemeenschappelijke tol- en accijnsontvangsten, in verhouding tot de respectievelijke bevolkingscijfers van beide landen, vastgesteld bij tienjaarlijkse tellingen.

III. — ARBEID EN SOCIALE VOORZORG

A. — Ouderdomspensioenen.

1. — Wetten betreffende de verzekering tegen ouderdom en vroegtijdige dood, samengeschakeld bij besluit van de Regent van 12 September 1946.

Artikel 46, 1°. — De onderhoudsrenten die de bemiddelde afstammelingen, krachtens deze bepaling, aan hun ascendenten kunnen uitbetalen, worden als bestaansmiddelen aan laatstgenoemden aangerekend.

Worden voor de toepassing van deze beschikking beschouwd als zijnde bemiddeld, de nakomelingen wier inkomsten met inbegrip van deze van hun echtgenoot « 20,000 » fr. overschrijden indien de afstammeling in een gemeente woont met minder dan 5,000 inwoners, « 24,000 » fr. indien hij in een gemeente woont met 5,000, doch met minder dan 30,000 inwoners of « 30,000 » fr. indien hij in een gemeente verblijft met 30,000 inwoners en meer (wet van 28 Augustus 1946, artikel 15).

Art. 47, 4°. — De ouderdomsrentetoeslag mag niet verleend worden aan de tot de volgende categorieën behorende personen : de personen die een woning betrekken waarvan het kadastraal inkomen hoger is dan : 2,200 fr. in de gemeenten met minder dan 5,000 inwoners; 2,800 fr. in de gemeenten met 5,000 doch met minder dan 30,000 inwoners; 4,000 fr. in de gemeenten met 30,000 inwoners en meer.

Ten einde de categorie te bepalen, waarin een gemeente is begrepen, wordt er gebruik gemaakt van de door het Ministerie van Financiën opgemaakte rangschikking met het oog op de toepassing van artikel 25, §§ 2, 3 en 4 der samengeschakelde wetten op de belastingen op de inkomsten (Rangschikking gesteund op de uitkomst der telling).

2. — Besluit van de Regent van 14 September 1946, betreffende de procedure tot het indienen en het nazien der aanvragen voor ouderdomsrentetoeslag.

Art. 50. — Wat de toepassing der bepalingen van artikel 44, 3° b van de samengeordende wetten betreft, wordt de verkoopwaarde der in huur gegeven gebouwen en ongebouwde goederen onderscheidelijk vastgesteld op : twintig maal het kadastraal inkomen voor de onroerende goederen gelegen in de gemeenten en agglomeraties met 30,000 inwoners en meer;
dertig maal het kadastraal inkomen voor de in de andere gemeente gebouwde onroerende goederen;
tachtig maal het kadastraal inkomen voor de ongebouwde onroerende goederen.

B. — Plaatsing en werkloosheid.

1. — Koninklijk Besluit van 14 Juli 1933 houdende wijziging aan het Koninklijk Besluit van 31 Mei 1933, dat de regeling der onvrijwillige werkloosheid wijzigt.

Art. 37. — De belangrijkste uitkeringen van het Nationaal Crisisfonds bestaan o. a. uit een dagelijks bijkomende uitkering. Voor de werkloze jonggezellen, weduwnaars of wettelijk uit de echt gescheiden en zonder kinderen en voor de gehuwde vrouwen, die gedeeltelijk werkloos en geen gezinshoofd zijn, is het bedrag van deze uitkering afhankelijk van het bevolkingcijfer.

2. — Ministerieel besluit van 3 December 1938 houdende samenordening der verschillende besluiten betreffende de rangschikking van de gemeenten in zake werkloosheid.

Artikel 1. — De eerste twee categorieën agglomeraties of gemeenten zijn als volgt vastgesteld :

Eerste categorie.

Agglomeratie van Brussel en van Antwerpen :

a) *Brusselse agglomeratie :*
Anderlecht, Sint-Agatha-Berchem, Brussel, Etterbeek, Evere, Vorst, Ganshoren, Elsene, Jette, Koekelberg, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Gillis, Sint-Joost-ten-Noode, Schaarbeek, Ukkel, Sint-Lambrechts-Woluwe.

b) *Antwerpse agglomeratie :*
Antwerpen, Berchem, Borgerhout, Deurne, Hoboken, Merksem, Mortsel, Wilrijk.

Tweede categorie.

Nijverheids- en handelsagglomeraties en localiteiten met minstens 50,000 inwoners.

a) *de steden Brugge en Mechelen*

b) *de Boomse agglomeratie :*
Boom, Hemiksem, Niel, Rumst, Schelle, Terhagen, Willebroek.

c) *agglomeratie van de Borinage :*
Baudour, Boussu, Cuesmes, Dour, Elouges, Flénu, Frameries, Hornu, Jemappes, La Bouverie, Bergen, Pâturages, Quaregnon, Saint-Ghislain, Warquignies, Wasmes, Wasmuël.

d) *agglomeratie van Charleroi :*
Charleroi, Châtelet, Châtelineau, Couillet, Courcelles, Dampremy, Farciennes, Fontaine-l'Evêque, Forchies-la-Marche, Gilly, Gosselies, Jumet, Lodelinsart, Marchienne-au-Pont, Marcinelle, Monceau-sur-Sambre, Montignies-sur-Sambre, Mont-sur-Marchienne, Pironchamps, Ransart, Roux, Souvret.

e) *agglomeratie van het Centrum :*
Bois-d'Haine, Fayt-lez-Manage, Haine-Saint-Paul, Haine-Saint-Pierre, Houdeng-Aimeries, Houdeng-Goegnies, La Hestre, La Louvière, Manage, Morlanwelz, Strépy-Bracquegnies.

f) *Gentse agglomeratie :*
Gent, Gentbrugge, Ledeberg, Sint-Amandsberg.

g) *Luikse agglomeratie :*
Angleur, Ans, Bressoux, Chênée, Flémalle-Grande, Flémalle-Haute, Glain, Grâce-Berleur, Grivegnée, Herstal, Jemeppe, Jupille, Luik, Montegnée, Ougrée, Saint-Nicolas, Seraing, Tilleur, Vaux-sous-Chèvremont, Vottem, Wandre.

h) *Vervierse agglomeratie :*
Dison, Ensival, Verviers.

Het Besluit geeft vervolgens de indeling der gemeenten.

3. — Besluit van de Regent van 26 Mei 1945 houdende inrichting van het voorlopig steunfonds voor onvrijwillige werklozen, inzonderheid gewijzigd door het besluit van de Regent van 26 November 1945.

Art. 80. — De bepalingen van artikel 78 zijn van toepassing op de gemeenten van de tweede categorie.

In de gemeenten van de eerste categorie worden de toelagen, bepaald door dit artikel, met 10 % verhoogd; in geen enkel geval echter kan het bedrag van deze toe-

lagen, verhoogd met de gezinstoelagen, voorzien door artikel 79, de twee derden van het referentieloon bij hetzelfde artikel bedoeld overtreffen, verhoogd met de gezinstoelagen, voorzien door de wet van 4 Augustus 1930.

In de gemeenten van de derde categorie worden de toelagen, voorzien door artikel 78, met 10 % verminderd.

De eerste categorie gemeenten bevat localiteiten en agglomeraties welke in 1e of 2e categorie gerangschikt werden, volgens het Ministerieel Besluit van 3 December 1938 houdende ordening der verschillende besluiten wat de indeling der gemeenten betreft in zake werkloosheid.

De tweede categorie gemeenten bevat localiteiten en agglomeraties gerangschikt volgens voornoemd Ministerieel Besluit, in derde en vierde categorie.

De derde categorie gemeenten bevat localiteiten, gerangschikt volgens hetzelfde Ministerieel Besluit, in de vijfde categorie.

C. — **Gezinstoelagen.**

1. — Wet van 4 Augustus 1930, houdende veralgemening van gezinstoelagen ten voordele van de loontrekkende arbeiders, inzonderheid gewijzigd door de besluitwet dd. 22 November 1945.

Art. 53ter. — Een familie kan als weinig bemiddeld beschouwd worden voor de toepassing van artikel 53bis, wanneer de totale inkomsten van haar leden het jaarlijks bedrag dat van het bevolkingscijfer afhangt, niet overschrijden.

2. — Besluit van de Regent van 7 September 1946 houdende verhoging van het bedrag van de gezinstoelagen en van de bijdragen, alsook van de leeftijdsgrens van de rechthebbende kinderen van het stelsel der gezinstoelagen voor niet-loontrekkenden, ingericht bij het organiek Koninklijk besluit dd. 22 December 1938.

Art. 141. — De onafhankelijke arbeider aan dit besluit onderworpen, die een andere beroepsbedrijvigheid uitoefent dan deze waarvan sprake in artikel 139 of in de onderverdeling 2bis van onderhavig hoofdstuk, betaalt een zesmaandelijkse bijdrage in verhouding met het bedrag van het kadastraal inkomen van het gebouwde huis of gedeelte van het gebouwde huis dat hij bewoont. Het bedrag van de bijdrage hangt af van het bevolkingscijfer.

IV. — JUSTITIE.

1. — Rangschikking van de Vredegerechten.

De vredegerechten zijn in vier klassen verdeeld volgens de bevolking der kantons. Elk jaar wordt de bevolking van elk kanton bij Koninklijk Besluit bepaald op grond van het aantal inwoners vermeld in de officiële opgave op 31 December van het vorig jaar (Wet van 25 November 1889, gewijzigd bij deze dd. 3 Mei 1912, art. 1).

2. — Ambtsgebied der notarissen.

(Wet van 25 ventôse, jaar XI tot inrichting van het notariaat, art. 31, gewijzigd bij de wet van 16 April 1927, art. 2 III).

Het aantal notarissen, hun aanstelling en hun standplaats worden derwijze bepaald door de Regering, dat er ten hoogste een notaris zij voor 6,500 inwoners in de onder nr 1 bedoelde agglomeraties (Brussel, Luik, Antwerpen, Gent en Charleroi) en ten hoogste een notaris voor 6,000 inwoners in de overige kantons, met een minimum van twee notarissen per kanton.

In de kantons met een bevolking van meer dan 35,000 inwoners, mogen er echter niet meer dan 6 notarissen zijn.

De grondslag voor de bepaling van het aantal inwoners is dezelfde als die welke aangenomen is voor de rangschikking van de vredegerechten, 't is te zeggen, het bevolkingscijfer volgens de officiële opgave op 31 December van het vorige jaar.

3. — Parketten bij de politierechtbanken.

Naar luid van artikel 3 der wet van 26 Mei 1914, wordt de vergoeding, verleend aan de officieren van politie, die de dienst vervullen van Openbaar Ministerie bij de Politierechtbanken, betaald door de gemeenten van het kanton, volgens verdeling door de Bestendige Deputatie van de provinciale Raad, op grond der bevolking en overeenkomstig artikel 132 der gemeentewet. De bedoelde bevolking is die der jongste tienjaarlijkse telling.

4. — De gezworenen.

(Wet dd. 18 Juni 1869, artikel 102, littera a, gewijzigd bij de wet dd 21 December 1930). Voor het opmaken van de lijsten der gezworenen worden bij de namen der door het lot aangewezen kiezers gevoegd, inzonderheid die der leden en gewezen leden der wetgevende kamers, der provinciale raden, der raden van de gemeenten die minstens 5,000 inwoners telden, bij de jongste algemene telling waarvan de uitkomsten in het « Belgisch Staatsblad » zijn bekendgemaakt.

5. — Huren van huizen.

(Wet dd. 31 Juli 1947). Bij de wet dd. 31 Juli 1947 worden overeenkomstverlengingen toegestaan aan de huurders en onderhuurders van gebouwen of gedeelten van gebouwen, waarvan de jaarlijkse huurprijs op 1 Augustus 1939 sommige maxima, die verschillen volgens de bevolking der gemeenten bij de jongste tienjaarlijkse telling, niet overschrijden.

6. — Gebruik der talen in gerechtszaken (Wet dd. 15 Juni 1935).

Art. 42. — De in deze wet bedoelde Vlaams-, Waals- en Duitssprekende gemeenten zijn die, waar de meerderheid der inwoners, volgens de jongste tienjaarlijkse telling, meest Nederlands, Frans of Duits spreekt. Zij worden evenals de bij artikels 3 en 15 voorziene gerechtelijke kantons, bij Koninklijk Besluit aangeduid.

Voor toepassing van deze wet bestaat de Brusselse agglomeratie uit de volgende gemeenten :

Anderlecht, Oudergem, Sint-Agatha-Berchem, Brussel Etterbeek, Evere, Vorst, Ganshoren, Elsene, Sint-Pieters-Jette, Koekelberg, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Gillis, Sint-Joost-ten-Noode, Schaerbeek, Ukkel, Watermaal-Bosch-voorde, Sint-Lambrechts-Woluwe, Sint-Pieters-Woluwe.

V. — OPENBAAR ONDERWIJS.

1. — Wet dd. 14 Juli 1932 betreffende het taalstelsel in het lager en middelbaar onderwijs.

Art. 21. — Bepaling der tweetalige gemeenten van de taalgrens (30 % van de inwoners spreken enkel of meestal een andere taal dan de gewesttaal).

« Art. 21. — Maken deel uit van de Brusselse agglomeratie, de gemeenten welke door de wet op het taalgebruik in bestuursaangelegenheden in die agglomeratie zijn gerangschikt.

Worden als tweetalig aangemerkt, de gemeenten op de

taalgrens welke, door dezelfde wet, als dusdanig worden opgegeven ».

Art. 22. — Bepaling der gemeenten met een bevolking van meer dan 20 % inwoners die alleen of gewoonlijk een andere taal dan de gewesttaal spreken.

« Art. 22. — In iedere gemeente waar, op grond van de tienjaarlijkse volkstelling, de aanwezigheid van een bevolking van meer dan 20 % wordt vastgesteld, welke gewoonlijk een andere taal spreekt dan de taal van de streek, mag het onderricht van die tweede taal, bijaldien de gemeenten en besturen van de aangenomen of aanneembare scholen er alzo over beslissen, vanaf de tweede graad aanvangen ».

2. — **Wet dd. 20 Februari 1947, betreffende de wettige wedde der onderwijzers** (Art. 29, 2°, van de wet houdende inrichting van het lager onderwijs), die haard- en verblijfsvergoedingen voorziet.

3. — **Pensioenen.**

Bij Koninklijk Besluit van 22 Mei 1929 wordt het bedrag van de gezamenlijke vergoedingen wegens huisvesting, vuur en licht, welke in aanmerking komen voor de berekening van het rustpensioen en het pensioen der weduwen en wezen van de directeurs der instellingen van gemeentelijk onderwijs, die niet onder toepassing vallen van de wet op het lager onderwijs, en van de huisbewaarders van al de gemeentescholen welke die ambtsvoordelen genieten in natura of in de vorm van vergoeding, van 1 Januari 1928 af vastgesteld volgens categorieën, gebaseerd op het bevolkingscijfer der gemeenten.

Het in aanmerking genomen bevolkingscijfer is dat der algemene tienjaarlijkse telling.

4. — **Fonds der Meestbegaafden.**

(Wetten van 15 October 1921 en 25 Juni 1927 samengebundeld bij Koninklijk Besluit van 26 Juni 1927).

De gemeenten welke minstens 50,000 inwoners tellen zijn er toe gemachtigd een « Gemeentelijk Fonds der Meestbegaafden » op te richten (art. 1).

De gewone jaarlijkse inkomsten van de Fondsen der meestbegaafden zijn :

1) een gemeentelijke tegemoetkoming bepaald op 30 centimes per inwoner;

2) een provinciale bijdrage bepaald op 10 centimes per inwoner;

3) een Staatstoelage waarvan het bedrag niet kleiner mag zijn dan het totaal bedrag der bovenvermelde gemeentelijke tegemoetkomingen (art. 6).

De bevolking welke in aanmerking komt voor het toepassen van bovenstaande bepalingen, is die welke bepaald is bij de jongste algemene telling van de bevolking van het Rijk (art. 10).

Bij ieder arrondissementsfonds worden, naarmate van zijn belangrijkheid, een of meer schiftingscommissies met vijf leden tot stand gebracht. De uitvoering van deze bepaling wordt geregeld bij Koninklijk Besluit, met dit voorbehoud dat elke gemeentegroep met minstens 50,000 inwoners recht zal hebben op een afzonderlijke commissie (art. 17).

5. — **Aanmoediging van de toneelkunst en toneelletterkunde.**

Om als regelmatige schouwburg te kunnen beschouwd worden met het oog op het genieten van de bij Koninklijk Besluit van 31 December 1923 ingestelde premiën, moet een toneelzaal ten minste sommige afmetingen hebben die verschillen volgens de bevolking der gemeenten.

VI. — LANDSVERDEDIGING.

Naar luid van artikel 13 van het Besluit van de Minister van Landsverdediging van 24 Mei 1947, melden de Burgemeesters dagelijks voor de gemeenten met 20,000 inwoners en meer, en wekelijks voor de andere gemeenten, aan de korpsoversten het overlijden en de woonstveranderingen van de militairen met onbepaald verlof. De woonstveranderingen der militairen met onbepaald verlof, die in een gemeente met 5,000 inwoners en meer wonen, moeten op de steekkaarten mod. A van de belanghebbenden ingeschreven worden.

Militievergoedingen. — Naar luid van het Besluit van de Regent van 14 December 1945, wordt deze vergoeding slechts toegestaan aan de rechthebbenden waarvan het netto-jaarlijks bedrag van hun inkomsten van alle natuur en van alle oorsprong minder bedraagt dan het minimum vrijgesteld van bedrijfsbelasting, verhoogd met de verhogingen voor familielasten. Dit minimum is datgene hetwelk aan de werkelijke verblijfsgemeente van de rechthebbende toekomt.

Voor de toepassing van deze bepaling worden de gemeenten ingedeeld zoals voor belastingen op de inkomsten, te weten : gemeenten met 30,000 inwoners en meer, gemeenten met 5,000 en minder dan 30,000 inwoners, gemeenten met minder dan 5,000 inwoners.

VII. — BEGROTING.

MILITAIRE PENSIOENEN.

A. — *Ten gevolge van de oorlog 1914-1918.*

(Wet van 21 Juli 1930 (art. 3) gewijzigd door deze van 24 Juni 1947).

Het veranderlijk gedeelte der toelage van de ascendent wordt niet uitbetaald aan dezen onder hen die niet in de bij het Besluit van de Regent dd. 7 October 1947 vastbepaalde vormen rechtvaardigen dat hun jaarlijks inkomen kleiner is dan sommige bedragen die verschillen volgens de bevolking der gemeenten.

B. — *Ten gevolge van de veldtocht 1940-1945.*

(Wet dd. 26 Augustus 1947 (art. 33) betreffende de vergoedingspensioenen).

De bedragen der pensioenen voor de ascendenten voorzien, worden verdriedubbeld indien de inkomsten zekere grenzen, welke afhangen van de bevolking van de gemeente waar de belanghebbenden hun verblijf houden, niet overschrijden.

C. — *Ten gevolge van de oorlog 1914-1918 en van de veldtocht 1940-1945.*

Er werd bij de Senaat een wetsontwerp ingediend dat reeds door de Kamers gestemd werd (doc. N^{r} 385), met het doel zekere aanpassingen te verwezenlijken betreffende de militaire pensioenen, toegestaan voor lichamelijke schade ten gevolge van de dienst, de vergoedingspensioenen en de renten voor frontstrepen.

De grote invaliden waarvan het bovenvermeld wetsontwerp de categorieën bepaalt, krijgen een verhoging van pensioen op voorwaarde dat ze niet aan de aanvullende en personele belasting onderworpen zijn.

Het bedrag der inkomsten voor de toepassing van deze belasting verschilt volgens de bevolking van de gemeente waar de belanghebbende zijn verblijf heeft.

Voor de toepassing der voornoemde wettelijke bepalingen wordt er rekening gehouden met de bevolking, zoals deze door de jongste tienjaarlijkse telling opgegeven werd.

VIII. — OPENBARE WERKEN.

1. Onderrichtingen van 14 Februari 1946, betreffende de financiële tussenkomst van de Staat in de uitbetaling van het ereloon aan ontwerpers belast met het opmaken van plannen van aanleg (Staatsblad dd. 2 April 1946) (tekst bijgevoegd).

Overeenkomstig deze onderrichtingen, wordt de financiële tussenkomst van de Staat voor uitwerkingsonkosten der plannen van aanleg, voorzien door het besluit dd. 14 Februari 1946 (Staatsblad dd. 18 Maart 1946) berekend door toepassing van het bedrag der subsidie volgens het opgesteld basistarief, rekening gehouden met het aantal inwoners der belanghebbende gemeenten.

Dit basistarief mag voor zekere gevallen verminderd worden. Deze vermindering hangt ook af van het aantal inwoners der gemeenten die grenzen aan deze waarvan de aanleg aan één zelfde ontwerper wordt toevertrouwd.

Anderzijds, wanneer het er om gaat dit tarief te verhogen is het ofwel de bevolkingsdichtheid, ofwel de vermeerdering ervan gedurende de laatste tien jaren, welke de aanneming van de ontwerpen voorafgaat, die voor sommige gevallen in aanmerking moet komen om het bedrag van de verhoging te bepalen.

2. Algemene richtlijnen van het Bestuur van de Stedebouw, die van mijn Departement afhangen, dewelke betrekking hebben op de gemeentelijke plannen van aanleg (tekst hierbijgevoegd).

Overeenkomstig deze richtlijnen, moet het voorbereidend onderzoeksdossier (survey), op te maken door de gemeenten die onder het stelsel van de besluitwet van 2 December 1946 betreffende de stedebouw vallen, met het oog op het opmaken van het algemeen plan inzonderheid het volgende bevatten :

a) het diagram van de bevolking;
b) het diagram der geboorten en sterfgevallen;
c) het diagram van nederzetting en emigratie;
d) het diagram van de bevolking, per beroep;
e) de ouderdomspyramiden aangevende, in absolute waarde en per 20 jaar, de indeling van de bevolking per ouderdomsgroepen en per geslacht.

IX. — VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN. — OPENBARE ONDERSTAND.

a) Organieke wet van 10 Maart 1925. Het aantal leden der gemeentelijke commissies voor onderstand verschilt naargelang de bevolking van de gemeente (art. 7).

De leden der commissies voor onderstand mogen onderling geen bloed- of aanverwanten zijn tot de 3e graad ingesloten, noch door de huwelijksband verbonden zijn. In de gemeenten of verenigingen van gemeenten met een bevolking van minder dan 2,000 inwoners gaat dit verbod echter niet hoger dan tot de 2e graad (art. 16). Zijn de Gemeenteraad en de Gemeentelijke Commissie van Onderstand het niet eens over de begroting of de berekening, dan beslist de Bestendige Deputatie.

Evenwel moeten, voor de niet-ontvoogde gemeenten, de begroting en de rekening der Gemeentelijke Commissies van Onderstand in elk geval aan de goedkeuring der Bestendige Deputatie onderworpen worden (art. 61, § 1).

In deze verschillende bepalingen geldt het de bevolking volgens de jongste tienjaarlijkse telling.

b) Wet van 27 November 1891, art. 37. De gemiddelde prijs per dag onderhoud en verzorging van de onvermogenden, opgenomen in de gods- en ziekenhuizen, in geval de gemeente van onderstandsdomicilie geen ziekenhuis bezit, wordt ieder jaar bepaald door de Koning, wat de gemeenten met 5,000 inwoners en meer en wat die met minder dan 5,000 inwoners betreft.

Voor de toepassing van dit artikel dient het bevolkingscijfer volgens de jongste tienjaarlijkse telling in aanmerking genomen.

c) Gemeenfondsen voor onderstand aan krankzinnigen, doofstommen, blinden, abnormale kinderen en gebrekkige verminkten (Koninklijk Besluit van 30 Maart 1892, art. 1).

De bijdrage der gemeenten tot deze « provinciale gemeenfondsen » wordt voorafgenomen op het aandeel dat aan elk van hun toekomt in het « Fonds der Gemeenten » en vastgesteld volgens twee grondslagen : deze der bevolking der officiële opgave op 31 December van het voorgaand jaar en die van de vermoedelijke welstand der gemeenten, waarbij de opbrengst der grondbelasting als aanwijzing dient.

DERDE DEEL

Ontleding der uitkomsten.

SECTIE A. — Volkstelling.

VERRICHTINGEN BETREFFENDE DE VASTSTELLING VAN HET BEVOLKINGSCIJFER.

1. — Inleiding.

De eerste verrichtingen van de algemene volkstelling bestonden in het optellen van de door de gemeentebesturen afgegeven telkaarten en in het vaststellen van het bevolkingscijfer voor iedere gemeente. Zoals we vroeger reeds zagen, zijn het de telkaarten model Abis die de rechtsbevolking bepalen.

Naar luid van de artikelen 83 tot 89 der onderrichtingen aan de gemeentebesturen, moesten deze een rangschikking en een telling der individuele telkaarten model A bis opmaken. Deze bescheiden moesten in twee groepen ingedeeld worden : enerzijds, de telkaarten met betrekking tot de getelden van het mannelijk geslacht, anderzijds de telkaarten der getelden van het vrouwelijk geslacht. Voor iedere groep moesten er pakjes van 250 formulieren gemaakt worden; het laatste pakje mocht minder dan 250 telkaarten bevatten.

De onderrichtingen voegden er aan toe :

« De optelling van de individuele telkaarten model A bis zal het voorlopig cijfer van de bevolking van gewoon verblijf der gemeente geven; dit cijfer zal pas na verificatie door de Centrale Tellingsdienst definitief vastgesteld worden.

De uitkomsten van al deze optellingen zullen aangetekend worden op de staat model R welke op dubbel exemplaar dient opgemaakt; één exemplaar hiervan zal aan de Centrale Tellingsdienst gezonden worden ».

2. — Herziening van het werk der gemeentebesturen. — Beoordeling der uitkomsten.

De herziening van het werk der gemeentebesturen en de beoordeling der uitkomsten vergden de drie volgende verrichtingen :

a) verificatie van de toepassing der onderrichtingen betreffende het gewoon verblijf; vergelijking van de gegevens van de telling met de inschrijvingen in de bevolkingsregisters;

b) controle der uitgevoerde rangschikking en optellingen;

c) vergelijking der verkregen cijfers met degene die men bekwam bij het opmaken van de jaarlijkse statistiek van de beweging der bevolking.

A. — *Verificatie van de toepassing der onderrichtingen betreffende het gewoon verblijf.*

Zoals we reeds vroeger gezien hebben, moest de individuele telkaart model A bis door de getelde zelf ondertekend worden indien hij 15 jaar of ouder was; anderzijds zijn bijzondere onderrichtingen voorzien voor de getelden van minder dan 15 jaar, de afwezige personen of degenen die niet kunnen tekenen (artikel 18 van het Besluit van de Regent dd. 22 October 1947).

Ten slotte wordt in vraag 2 van de individuele telkaart, model A bis, gevraagd of de getelde al dan niet in zijn gewoon verblijf tegenwoordig is, of — in het ontkennend geval — naar de plaats waar hij zich bevindt.

Deze diverse verplichtingen hebben toegelaten na te gaan of alle personen, voor dewelke een telkaart opgemaakt werd, moesten geteld worden en bijgevolg tot de bevolking met gewoon verblijf behoorden.

Uit deze beoordeling van de bescheiden heeft men afgeleid dat, in zekere gemeenten, de toepassing van de onderrichtingen betreffende het bijhouden van de bevolkingsregisters te wensen overliet. Men heeft er inwoners, zelfs huisgezinnen, geteld die zich sedert vele jaren in het buitenland gevestigd hadden en onder voorwendsel dat er nog familieleden in de gemeente verblijven, waar zij soms enkele verlofdagen komen doorbrengen.

Anderzijds heeft de toepassing van de onderrichtingen betreffende de inwoners, voor een beperkte duur in Belgisch-Kongo gevestigd en die in België een gezin of een haard behouden hadden, aanleiding gegeven tot tal van moeilijkheden, daar zekere gemeentebesturen het begrip van gezin of haard al te breed opvatten.

De telkaarten werden niettemin slechts nietig verklaard na een onderzoek ter plaatse door het Nationaal Instituut voor de Statistiek en de Dienst der Bevolkingsregisters van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Hun aantal bedroeg omtrent 12.000.

Uit hetgeen voorafgaat vloeit voort dat men in zake de inschrijving in de bevolkingsregisters er zou moeten over waken dat een feitelijke toestand behouden blijft en dat er geen uitzonderingen meer gemaakt worden, die uitdrukkelijk tegenstrijdig zijn met het principe.

Soortgelijke uitzonderingen als deze der personen die voor een beperkte duur in Kongo gevestigd zijn en die in België een gezin of haardstede behouden hebben, zou zelfs moeten afgeschaft worden.

Indien er een bijzondere melding dient gemaakt van zekere personen afwezig voor administratieve zaken, gebeure het in een bijzonder register, maar niet in het bevolkingsregister dat het werkelijk verblijf van de inwoners moet vaststellen.

B. — *Rangschikking der telkaarten naar het geslacht der inwoners.*

Hieromtrent werden talrijke rangschikkingsvergissingen begaan. Het betaamt bij een volgende telling voor ieder geslacht telkaarten van verschillende kleur op te maken.

C. — *Aantal inwoners.*

De bevolking, berekend op 31 December 1947, bedroeg 8.512.195 inwoners; de bevolking op deze datum geteld, rekening gehouden met de gegevens van de volkstelling van 31 December 1930 en van de inschrijvingen in de bevolkingsregisters van 1931 tot 1947, bedroeg 8.452.584 inwoners. Voor de eerste maal sedert de wettige invoering in België der bevolkingsregisters (wet dd. 8 Juni 1856), was de berekende bevolking lager dan de getelde.

Deze vaststelling kan door twee feiten gerechtvaardigd worden :

1) De uitdeling der ravitailleringskaarten had voorzeker een beter nazicht van de bevolkingsregisters tot gevolg;

TABEL 1. — BELASTBARE EN NIET BELASTBARE OPPERVLAKTE, BELASTBAAR INKOMEN VAN DE GROND EN VAN DE GEBOUWEN IN DE PROVINCIES EN IN DE ONDERSCHEIDEN GROEPEN VAN GEMEENTEN OP 31 DECEMBER 1947

PROVINCIES EN GROEPEN VAN GEMEENTEN	Belastbare oppervlakte	Niet belastbare oppervlakte	Totale oppervlakte	Percentsgewijze verhouding van de belastbare oppervlakte tot de totale oppervlakte.	Evenredig aandeel van elke provincie en elke groep gemeenten in de			BELASTBAAR INKOMEN			Percentsgewijze verhouding van het belastbaar inkomenn van de grond tot het gezamenlijk belastbaar inkomen	Evenredig aandeel in		
					belastbare oppervlakte	niet belastbare oppervlakte	Totale oppervlakte	van de grond	van de gebouwen	Totaal		het belastbaar inkomen van de grond	het belastbaar inkomen van de gebouwen	het gezamenlijk belastbaar inkomen
1	ha 2 a ca	ha 3 a ca	ha 4 a ca	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Antwerpen	264,329 78 52	21,728 29 92	286,058 08 44	92.40	9.13	14.10	9.38	62,830,328	950,158,523	1,012,988,851	6.20	7.71	16.17	15.14
Brabant	310,485 43 42	17,870 76 13	328,356 19 55	94.56	10.72	11.59	10.76	113,669,781	2,049,571,114	2,163,240,895	5.25	13.96	34.89	32.34
West-Vlaanderen	308,910 02 07	14,590 22 43	323,500 24 50	95.49	10.66	9.47	10.60	134,994,788	433,151,694	568,146,482	23.76	16.57	7.37	8.49
Oost-Vlaanderen	282,306 67 23	15,466 86 58	297,773 53 81	94.81	9.74	10.04	9.76	117,746,933	583,829,537	701,576,470	16.78	14.46	9.94	10.49
Henegouwen	355,336 59 34	17,070 39 66	372,406 99 00	95.42	12.27	11.08	12.21	118,061,697	763,986,507	882,048,204	13.38	14.50	13.01	13.19
Luik	371,703 19 59	22,292 04 28	393,995 23 87	94.34	12.83	14.46	12.92	102,709,125	684,716,848	787,425,973	13.04	12.61	11.65	11.77
Limburg	223,521 09 33	17,274 07 42	240,795 16 75	92.83	7.72	11.21	7.89	57,361,892	138,510,969	195,872,861	29.29	7.04	2.36	2.93
Luxemburg	427,784 87 81	14,012 03 08	441,796 90 89	96.83	14.77	9.09	14.48	48,268,953	82,216,394	130,485,347	36.99	5.93	1.40	1.95
Namen	352,214 50 97	13,810 78 07	366,025 29 04	96.23	12.16	8.96	12.00	58,807,108	188,795,224	247,602,332	23.75	7.22	3.21	3.70
HET RIJK	**2.896 592 18 28**	**154 115 47 57**	**3 050 707 65 85**	**94.95**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**814,450,605**	**5,874,936,810**	**6,689,387,415**	**12.18**	**100.00**	**100.00**	**100.00**
Gemeenten met :														
minder dan 2000 inw.	1,599,374 24 12	62,603 57 35	1,661,977 87 81	96.23	55.22	40.62	54.48	396,208,408	459,991,341	856,199,749	46.27	48.65	7.83	12.80
2000 tot minder dan 5.000 inw.	707,456 30 79	38,944 05 88	746,420 36 67	94.78	24.42	25.27	24.47	220,181,387	631,568,175	851,749,562	25.85	27.03	10.75	12.73
5.000 tot minder dan 20.000 inw.	498,980 35 40	33,263 79 79	532,244 15 19	93.75	17.23	21.58	17.44	155,742,940	1,447,507,572	1,603,250,512	9.71	19.12	24.64	23.97
20.000 tot minder dan 50.000 inw.	68,949 95 84	8,464 20 10	77,414 15 94	89.07	2.38	5.49	2.54	21,726,226	1,081,203,042	1,102,929,268	1.97	2.67	18.40	16.49
50.000 tot minder dan 100.000 inw.	10,681 52 25	3,128 24 92	13,809 77 17	77.35	0.37	2.03	0.45	7,155,948	827,738,853	834,894,801	0.86	0.88	14.09	12.48
100.000 inwoners en meer.	11,129 79 88	7,711 59 53	18,841 39 41	59.07	0.38	5.01	0.62	13,435,696	1,426,927,827	1,440,363,523	0.93	1.65	24.29	21.53

2) Het berekend bevolkingscijfer is enkel gesteund op de in de bevolkingsregisters ingeschreven bewegingen. Vóór 1939 was er tegen deze methode niets in te brengen, het aantal in de registers ingeschreven vreemdelingen was op weinig na constant en bedroeg slechts 50.000. Van 1931 af werden trouwens onderrichtingen aan de gemeentebesturen verstrekt, opdat de vreemdelingen, in de bevolkingsregisters na de telling ingeschreven, niet in de berekende bevolking zouden geteld worden, indien ze reeds waren geteld geweest.

Sedert 1945 heeft men een massieve inwijking gekend die op abnormale wijze het aantal in het vreemdelingenregisters ingeschreven vreemdelingen heeft vermeerderd. Deze personen werden dus in de telling opgenomen, maar zij werden niet in de berekende bevolking meegeteld.

Voortaan zal deze toestand zich niet meer voordoen, vermits nieuwe onderrichtingen voorzien dat de jaarlijkse bevolkingsbeweging terzelfder tijd rekening zal houden met de in de bevolkingsregisters en de vreemdelingenregisters ingeschreven inwoners.

HOOFDSTUK I.

UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED EN BELASTBARE OPPERVLAKTE VAN DE GROND EN VAN DE GEBOUWEN

1. — Totale oppervlakte van het Rijk, de provincies en de gemeenten.

De totale oppervlakte van België, op 31 December 1947, bedraagt 3,050,707 hectare, 65 are en 85 centiare. Deze oppervlakte is onder de verscheidene provincies in groepen van gemeenten ingedeeld, zoals aangeduid in tabel I.

Sedert 1830 zijn de grenzen van het Belgisch grondgebied driemaal gewijzigd. Op 19 April 1839 heeft België een gedeelte van Limburg, alsmede het Groothertogdom Luxemburg verloren (verdrag der XXIV artikelen).

Bij het verdrag van Versailles van 28 Juni 1919 werd het grondgebied van Neutraal-Moresnet, thans de gemeente Kalmis definitief aan ons land afgestaan. De kantons Eupen, Malmédy en Sankt-Vith werden ten slotte door hetzelfde verdrag onder de Belgische rechtmacht geplaatst. Ingevolge het plebisciet van 1925 zijn deze gebieden bij België ingelijfd. (Wet dd. 6 Maart 1925).

De meest uitgebreide provincie is Luxemburg, die 441.796 hectare 90 a. 89 ca. beslaat, hetzij 14,48 % van de Belgische oppervlakte; daarna volgen de provincies Luik (12,92 %), Henegouwen (12,21 %), Namen (12,00 %), West-Vlaanderen (10,60 %), Brabant (10,76 %), Oost-Vlaanderen (9,76 %), Antwerpen 9,38 %), en tenslotte Limburg, die slechts 240.795 hectare 16 a. 75 ca. groot is, hetzij 7,89 % van de totale oppervlakte van het Rijk. De gemiddelde oppervlakte der provincies beloopt 338.967 ha. 51 a. 76 ca.

Op 31 December 1947 waren er 2.670 gemeenten.

TABEL 2. — GEMIDDELDE OPPERVLAKTE PER GEMEENTE. DE MEEST EN DE MINST UITGEBREIDE GEMEENTE IN IEDERE PROVINCIE :

PROVINCIES GROEPEN VAN GEMEENTEN	Aantal gemeenten	Gemiddelde oppervlakte	Naam en oppervlakte der meest uitgebreide gemeente	ha a ca	Naam en oppervlakte der minst uitgebreide gemeente	ha a ca
Antwerpen	151	1 894 42 44	**Mol**	11 418 65 86	**Zoerle-Parwijs**	151 89 60
Brabant	348	943 55 21	**Overijse**	4 511 37 00	**Genepiën**	58 78 85
West-Vlaanderen	253	1 278 65 70	**Poperinge**	4 761 36 90	**Gijzelbrechtegem**	78 13 06
Oost-Vlaanderen	297	1 002 60 45	**Maldegem**	6 275 05 99	**Neigem**	105 75 92
Henegouwen	443	840 64 78	**Chimay**	4 473 17 30	**Warquignies**	55 66 10
Luik	373	1 056 28 75	**Eupen**	8 936 53 97	**Glain**	75 92 06
Limburg	206	1 168 90 85	**Lommel**	10 233 84 80	**Groot-Loon**	55 38 54
Luxemburg	233	1 896 12 40	**Anlier**	6 931 81 42	**Chantemelle**	329 17 38
Namen	366	1 000 06 90	**Couvin**	3 310 15 53	**Moignelée**	162 70 65
Het Rijk	**2.670**	**1 142 58 71**	**Mol**	**11 418 85 86**	Groot-Loon	**55 38 54**
Gemeente met :						
Minder dan 2.000 inwoners	1,791	927 96 08	**Membach**	7 101 96 46	**Groot-Loon**	55 38 54
2.000 tot minder dan 5.000	532	1 403 04 58	**Lierneux**	6 323 98 61	**Edingen**	79 12 60
5.000 tot minder dan 20.000	293	1 816 53 29	**Mol**	11 418 85 86	**Koekelberg**	117 34 49
20.000 tot minder dan 50.000	39	1 984 97 84	**Geel**	10 841 98 20	**St-Joost-ten-Node**	113 35 49
50.000 tot minder dan 100.000	10	1 380 97 72	**Brugge**	3 545 75 97	**St-Gillis**	250 37 60
100.000 inwoners en meer	5	3 768 27 88	**Antwerpen**	8 689 69 57	**Schaarbeek**	814 97 37

TABLEAU 3. — **INKOMEN VAN GROND EN GEBOUWEN**

	Antwerpen	Brabant	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Henegouwen	Luik	Limburg	Luxemburg	Namen	Het Rijk
1880										
Inkomen van de grond	11,928,043	31,500,154	25,265,196	27,778,726	37,546,952	19,806,938	10,496,720	7,492,843	15,835,833	187,651,405
Inkomen van de gebouwen	18,618,094	38,309,060	12,207,339	16,443,784	22,339,175	17,992,504	2,456,625	2,094,157	5,857,184	136,317,922
Totaal	**30,546,137**	**69,809,214**	**37,472,535**	**44,222,510**	**59,886,127**	**37,799,442**	**12,953,345**	**9,587,000**	**21,693,017**	**323,969,327**
1890										
Inkomen van de grond	11,896,119	31,354,590	25,227,742	27,716,325	37,437,321	19,739,436	10,487,987	7,481,074	15,802,866	187,143,460
Inkomen van de gebouwen	23,112,860	46,125,051	13,756,438	18,908,531	25,423,075	21,393,948	2,705,555	2,346,800	6,829,887	160,602,145
Totaal	**35,008,979**	**77,479,641**	**38,984,180**	**46,624,856**	**62,860,396**	**41,133,384**	**13,193,542**	**9,827,874**	**22,632,753**	**347,745,605**
1900										
Inkomen van de grond	11,858,290	31,276,401	25,140,999	27,681,006	37,381,660	19,693,147	10,480,822	7,471,398	15,772,947	186,756,670
Inkomen van de gebouwen	27,202,029	54,267,391	15,865,272	21,270,184	30,057,285	25,312,205	2,968,627	2,614,156	7,968,891	187,526,040
Totaal	**39,060,319**	**85,543,792**	**41,006,271**	**48,951,190**	**67,438,945**	**45,005,352**	**13,449,449**	**10,085,554**	**23,741,838**	**374,282,710**
1910										
Inkomen van de grond	11,763,353	31,072,898	25,071,504	27,568,742	37,216,390	19,584,750	10,462,174	7,418,646	15,672,810	185,831,267
Inkomen van de gebouwen	34,138,858	68,941,590	19,494,567	25,298,623	38,148,165	30,878,796	3,597,771	3,076,205	9,670,889	233,245,464
Totaal	**45,902,211**	**100,014,488**	**44,566,071**	**52,867,365**	**75,364,555**	**50,463,546**	**14,059,945**	**10,494,851**	**25,343,699**	**419,076,731**
1920 (1)										
Inkomen van de grond	22,137,919	54,681,996	36,159,074	43,259,507	51,180,863	40,416,587	18,839,551	25,274,106	27,202,477	319,152,080
Inkomen van de gebouwen	121,030,322	264,418,832	50,097,344	61,195,789	105,511,691	103,870,820	11,950,554	14,812,480	29,369,100	762,256,932
Totaal	**143,168,241**	**319,100,828**	**86,256,418**	**104,455,296**	**156,692,554**	**144,287,407**	**30,790,105**	**40,086,586**	**56,571,577**	**1,081,409,012**
1930										
Inkomen van de grond	45,209,993	120,218,142	87,407,693	87,794,620	117,172,492	109,476,649	49,790,657	46,610,061	76,377,418	740,057,725
Inkomen van de gebouwen	514,240,157	1,164,409,586	182,296,735	224,292,770	338,124,973	350,019,038	48,115,628	35,774,165	88,710,832	2,945,983,884
Totaal	**559,450,150**	**1,284,627,728**	**269,704,428**	**312,087,390**	**455,297,465**	**459,495,687**	**97,906,285**	**82,384,226**	**165,088,250**	**3,686,041,609**
1947										
Inkomen van de grond	62,830,328	113,669,781	134,994,788	117,746,933	118,061,697	102,709,125	57,361,892	48,268,953	58,807,108	814,450,605
Inkomen van de gebouwen	950,158,523	2,049,571,114	433,151,694	583,829,537	763,986,507	684,716,848	138,510,969	82,216,394	188,795,224	5,874,936,810
Totaal	**1,012,988,851**	**2,163,240,895**	**568,146,482**	**701,576,470**	**882,048,204**	**787,425,973**	**195,872,861**	**130,485,347**	**247,602,332**	**6,689,387,415**

(1) Huidig grondgebied.

De gemiddelde oppervlakte per gemeente bedraagt 1.142 ha. 58 a. 71 ca. Deze oppervlakte verschilt volgens de provincie en volgens de groep van gemeenten, zoals aangeduid in de hogervermelde tabel 2, waarin, benevens de gemiddelde uitgestrektheid per gemeente, de naam en de oppervlakte van de meest uitgebreide, alsmede van de kleinste gemeente uit elke provincie of elke groep vermeld zijn.

De meest uitgestrekte gemeente van het land is Mol (arrondissement Turnhout) met 11.418 ha. 85 a. 86 ca., de kleinste is Groot-Loon (arrondissement Tongeren) met 55 ha 38 a 54 ca.

Opmerking : De totale oppervlakte van België, vermeld in de verslagen over de telling van 1930, bedroeg 3.050.656 ha 56 a 97 ca. Wanneer men dit cijfer met dit hierboven beschouwd vergelijkt, vindt men een verschil van 51 ha 08 a 88 ca. Dit verschil vloeit voort uit onnauwkeurigheden in de aanvankelijke berekening van de oppervlakten door het kadaster en die de achtereenvolgende mutaties hebben doen uitschijnen.

2. — Belastbare oppervlakte.

De belastbare oppervlakte van het Rijk bedraagt 2.896.592 ha 18 a 28 ca; het overige, 154.115 ha 47 a 57 ca, hetzij 5.05 % van de totale oppervlakte, is onbelastbaar. Deze hoeveelheid bedroeg in 1900, 1910, 1920 en 1930, respektievelijk 4.89, 5.36, 5.61 en 4.93 %.

Tabel I vermeldt, wat 1947 betreft, de betrekkelijke belangrijkheid van de belastbare oppervlakte van elke provincie en voor elk dezer het evenredig aandeel in de belastbare en onbelastbare oppervlakte van gans het land.

Men ziet dat de belastbare oppervlakte van elke provincie 90 t.h. van haar totale oppervlakte te boven gaat : in de provincie Antwerpen is ze het kleinst (92,4 %) en in Luxemburg het grootst (96.83 %). Het evenredig aandeel van elke provincie in de gezamenlijke belastbare oppervlakte (kol. 6) is bijna gelijk aan hetgeen men bekomt bij evenredige verdeling, per provincie (kol. 8) van de uitgestrektheid van het gebied. Dit is toe te schrijven aan de geringe absolute belangrijkheid van de onbelastbare oppervlakte.

De evenredige aandelen van de verschillende provincies betreffende het belastbaar inkomen van de grond en van de gebouwen en de belastbare oppervlakte zijn respectievelijk aangeduid in de kolommen 13, 14, 15 en 16 van tabel I. Uit deze laatste kunnen we opmaken dat er geen nauw verband bestaat tussen het inkomen en de belastbare oppervlakten. De betrekkelijke belangrijkheid van het inkomen van de grond in het geheel van het belastbaar inkomen van iedere provincie is in tabel I (kol. 12) aangegeven.

In elke provincie is het inkomen van gebouwen hoger dan dit van de grond, voor het ganse land bereikt het inkomen van de gebouwen 87.82 % van het belastbaar inkomen.

Aan de hand van de laatste zes lijnen van tabel I is het mogelijk het evenredig aandeel van de verschillende groepen van gemeenten in de oppervlakte van het grondgebied en in het inkomen van de grond en van de gebouwen te vergelijken.

3. — Raming van de bebouwde oppervlakte.

Ingevolge de onderrichtingen van het Bestuur van het Kadaster worden de gebouwen en de aanpalende tuinen van minder dan 3 a als bebouwde oppervlakte beschouwd.

Hieronder volgt een raming van de bebouwde oppervlakte van iedere provincie en van het Rijk :

Antwerpen	9,328 ha
Brabant	11,783 ha
West-Vlaanderen	9,155 ha
Oost-Vlaanderen	10,379 ha
Henegouwen	13,796 ha
Luik	7,000 ha
Limburg	3,634 ha
Luxemburg	2,315 ha
Namen	3,657 ha

hetzij in het totaal 71.047 ha of 2,3 % van de totale oppervlakte.

4. — Belastbaar inkomen van de grond en van de gebouwen.

Het belastbaar inkomen van de grond en van de gebouwen werd in 1947 op 6.689.387.415 fr. geschat, tegen 3.686.041.609 fr. in 1930 en 1.081.409.012 fr. in 1920. De toename in verhouding tot 1930 beloopt dus 3.003.345.806 fr. of 81 %.

Indien men de grond en de gebouwen afzonderlijk beschouwt, dan toont tabel 3 aan dat het inkomen van de grond, dat in 1930, 740.057.725 fr. beliep in 1947 tot 814.450.605 fr. gestegen is, hetzij een vermeerdering van 10 %, terwijl het inkomen van de gebouwen van 2.945.983.884 fr. tot 5.874.936.810 fr. toenam, hetgeen een verhoging van 99 % vertegenwoordigt.

De toenemingsverhoudingen van het inkomen van de grond en van de gebouwen verschillen gevoelig van de ene provincie tot de andere, hetgeen uit tabel 4 blijkt.

TABEL 4. — **TOENEMINGSPERCENTAGES VAN HET INKOMEN VAN DE GROND EN DE GEBOUWEN IN VERHOUDING TOT 1930.**

PROVINCIES	Percentgewijze toeneming van het inkomen		
	v/d grond	v/d gebouwen	Totaal
Antwerpen	39	85	81
Brabant	—5	76	68
West-Vlaanderen	54	138	111
Oost-Vlaanderen	34	160	125
Henegouwen	1	126	94
Luik	—6	96	71
Limburg	15	188	100
Luxemburg	4	130	58
Namen	—23	113	50
Het Rijk	**10**	**99**	**81**

HOOFDSTUK II.

TOTALE BEVOLKING VAN HET RIJK

1. — Uitkomsten der telling van 1947 en aangroei van de Belgische bevolking gedurende het tijdperk 1846-1947.

Bij de op 31 December 1947 gehouden volkstelling werd vastgesteld dat in het Rijk 4.199.728 mannen en 4.312.467 vrouwen leven, hetzij een totaal van 8.512.195 inwoners. Dit cijfer overtreft met 420.191 eenheden dat van 1930.

Bij de vorige volkstellingen bereikte de bevolking van het Rijk de volgende cijfers :

1846	4.337.196 inwoners	1876	5.336.185 inwoners
1856	4.529.560 inwoners	1880	5.520.009 inwoners
1866	4.827.833 inwoners	1890	6.069.321 inwoners
1900	6.693.548 inowners	1920	(nieuw grondgeb.) 7.465.782 inw. (1)
1910	7.423.784 inwoners		
1920	(vroeger grondgeb.) 7.401.353 inwoners	1930	8.092.004 inwoners
		1947	8.512.195 inwoners

(1) In dit cijfer is de bevolking van de, ingevolge het verdrag van Versailles in 1919 aan België gehechte gemeente Kalmis (4.216 inwoners) en deze van de kantons Eupen, Malmédy en Sankt-Vith (60.213 inwoners), die op 28 Juni 1919 aan België gehecht werden inbegrepen. De bevolking hiervan werd in 1920 geteld door tussenkomst van de Koninklijke Hoogcommissaris, die over dit grondgebied een buitengewoon gezag voerde dat bij de wet van 6 Maart 1925 is opgeheven.

TABEL 5. — **BEVOLKING VAN ELK GESLACHT, VASTGESTELD BIJ DE VERSCHILLENDE TELLINGEN EN GEMIDDELDE JAARLIJKSE WIJZIGING VAN DE BEVOLKING VAN DE ENE TELLLING TOT DE ANDERE**

JAREN	GETELDE BEVOLKING			Gemiddelde jaarlijkse vermeerdering (+) of vermindering (—) van de ene telling tot de andere					
				Absolute cijfers			Verhouding tot de vorige telling per 1.000 inwoners		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
				Vroeger grondgebied					
1846	2,163,523	2,173,673	4,337,196	—	—	—	—	—	—
1856	2,271,783	2,257,777	4,529,560	+ 10,826	+ 8,410	+ 19,236	+ 5.00	+ 3.87	+ 4,43
1866	2,419,639	2,408,194	4,827,833	+ 14,786	+ 15,042	+ 29,828	+ 6.51	+ 6.66	+ 6.59
1880 (1)	2,758,469	2,761,540	5,520,009	+ 24,202	+ 25,239	+ 49,441	+ 10.00	+ 10.48	+ 10.24
1890	3,026,954	3,042,367	6,069,321	+ 26,849	+ 28,083	+ 54,932	+ 9.73	+ 10.17	+ 9.95
1900	3,324,834	3,368,714	6,693,548	+ 29,788	+ 32,635	+ 62,423	+ 9.84	+ 10.73	+ 10.28
1910	3,680,790	3,742,994	7,423,784	+ 35,596	+ 37,428	+ 73,024	+ 10.71	+ 11.11	+ 10.91
1920	3,642,217	3,759,136	7,401,353	— 3,857	+ 1,644	— 2,243	+ 1.05	+ 0.43	— 0.39
				Nieuw grondgebied					
1920	3,673,433	3,792,039	7,465,782	— 735	+ 4,935	+ 4,200	— 0.20	+ 1.31	+ 0.57
1930	4,007,418	4,084,686	8,092,004	+ 33,399	+ 29,224	+ 62,623	+ 9.09	+ 7.71	+ 8.38
1947	4,199,728	4,312,467	8,512,195	+ 11,312	+ 13,405	+ 24,717	+ 2.82	+ 3.28	+ 3.05

(1) Er werd geen rekening gehouden met de telling van 1876 daar het aantal mannen en vrouwen niet opgenomen werd.

Grafiek I. - Evolutie van de bevolking van 1846 tot 1947

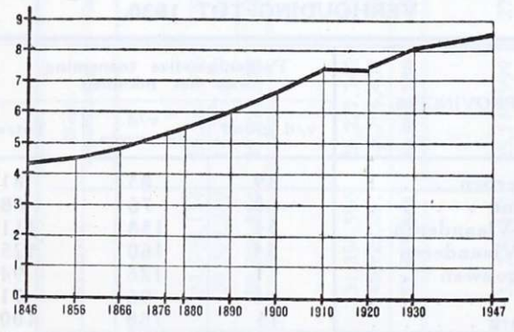

De evolutie van deze reeks wordt in grafiek I weergegeven.

Indien de bevolking van 1846 gelijk is aan 100, dan bekomt men de volgende cijfers voor de verschillende tellingen :

1856	104.43	1920	170.65
1866	111.31	(vroeger grondgebied)	
1876	123.03	1920	172.13
1880	127.27	(nieuw grondgebied)	
1890	139.94	1930	186.57
1900	154.33	1947	196.26
1910	171.16		

In verhouding tot 1846 nam de bevolking dus met 4.174.999 inwoners of 96.26 % toe.

Van 1846 tot 1910 schijnt ze een beweging gevolgd te hebben met exponentiaal verloop waarvan de door de methode der kleinste quadraten vastgestelde vergelijking als volgt zou kunnen geschreven worden indien men 1846 als aanvangspunt der tijden en het jaar tot eenheid van abscis neemt :

$$y = 4{,}175{,}000 \times 1{,}009^{x}.$$

Door deze strekking had België in 1947 4.175.000 × $1{,}009^{101}$ of 9.875.000 inwoners moeten tellen.

In het boekdeel I geven de verslagen betreffende de bevolking op 31 December 1947 de volgende strekkingslijnen, die als aanvangspunt de tijd in het midden van het beoogd tijdvak hebben.

tijdperk 1880-1890 y = 55,175 t. + 5,805,001
» 1890-1900 y = 64,097 t. + 6,370,153
» 1900-1910 y = 72,726 t. + 7,092,625
» 1920-1930 y = 62,322 t. + 7,783,877

Door deze verhoudingen had de bevolking in 1947 de volgende cijfers moeten bereiken :

9.225.851 volgens de strekking 1880-1890
9.703.197 volgens de strekking 1890-1900
10.147.177 volgens de strekking 1900-1910
9.154.961 volgens de strekking 1920-1930

De vergelijking van deze verschillende cijfers met de op 31 December 1947 getelde bevolking — 8.512.195 inwoners — laat toe zich rekenschap te geven van de invloed die de achteruitgang van de nationaliteit en het demografisch tekort van twee oorlogen op ons bevolkingscijfer uitoefenen.

Tabel 5 geeft de gemiddelde jaarlijkse absolute en relatieve vermeerderingen van de ene telling tot de andere sinds 1846.

Indien men het tijdperk 1910-1920 buiten beschouwing laat, stelt men vast dat de gemiddelde jaarlijkse vermeerdering van de bevolking gedurende het tijdperk 1930-1947 de minst belangrijke is sinds 1866; op relatief standpunt is ze de laagste sinds 1846, de periode 1910-1920 uitgezonderd.

2. — Invloed van de geboorten, de sterfte en de migratie op de bevolkingsaangroei.

De door het totaal bevolkingscijfer van het Rijk ondergane wijzigingen spruiten voort uit het samenwerkend verloop van de overschotten der geboorten op de sterfte, of omgekeerd, en van de migratiebeweging tussen België en het buitenland.

Wanneer men bij het, ter gelegenheid van een telling opgenomen bevolkingscijfer, het tot aan de volgende telling door geboorte en overlijden onder de bevolking van gewoon verblijf tot stand gekomen verschil tussen het aantal aangekomen en dat der vertrokkenen telt, of dit van genoemde bevolkingscijfer aftrekt, naar gelang de ba-

Grafiek II. - Geboorten - Sterfgevallen - Huwelijken van 1900 tot 1947

Verhoud. tot 1.000 inwoners

Verhoudingen tot 1.000 inwoners

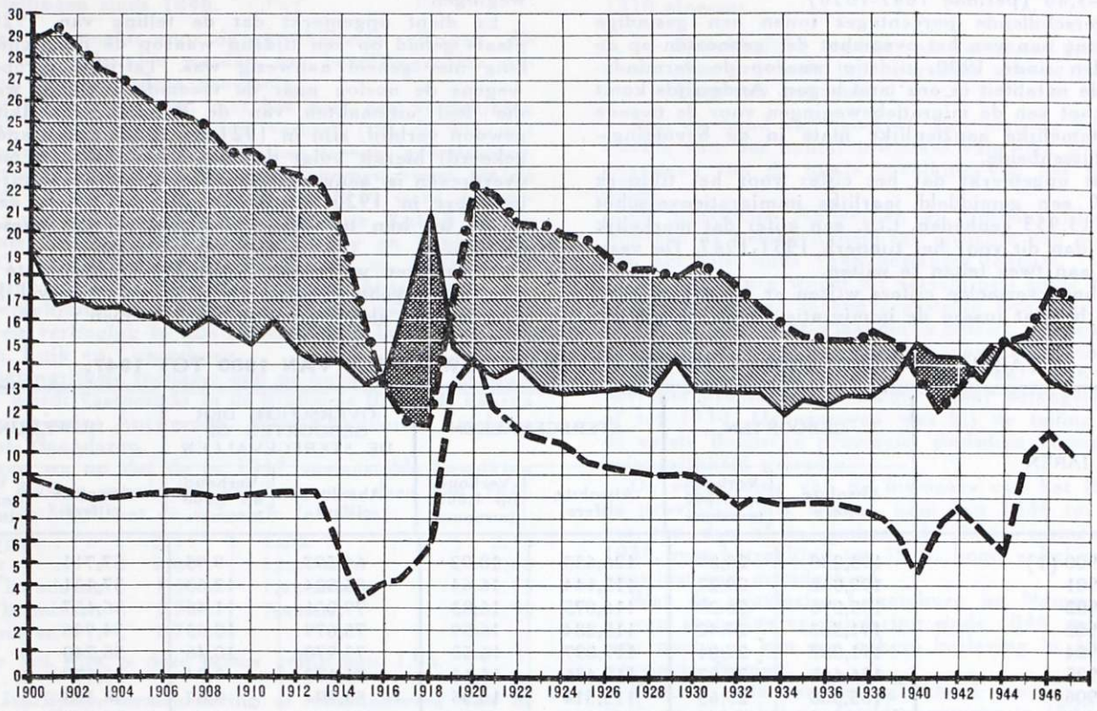

VERKLARING : Geboorten Sterfgevallen Huwelijken

lans batig of nadelig is, bekomt men een getal dat door de band nooit overeenstemt met dat der jongste telling. Het verschil tussen deze getallen vertegenwoordigt het overschot van de immigratie op de emigratie of omgekeerd, naargelang dit verschil positief of negatief is.

Indien men deze berekeningsmethode op het tijdperk 1931-1947 toepast, bekomt men, wat het Rijk betreft :

Op 31 December 1930 getelde bevolking	8,092,004
Overschot van de geboorten op de sterfte van 1 Januari 1930 tot 31 December 1947	303,859
Bevolking op 31 December 1947 (berekende)	8,395,863
(getelde)	8,512,195
Immigratie-overschot	116,732

In tabel 6 kunnen vorgaande gegevens vergeleken worden met de cijfers, die overeenstemmen met de verschillende perioden tussen twee tellingen en dit van 1846 af.

Aldus beloopt de bijdrage van het overschot der geboorten op de sterfte in de bevolkingsaangroei, tijdens de periode 1931-1947, gemiddeld 17.874 eenheden per jaar, tegenover 48.669 gedurende het tijdperk 1920-1930 en 20.997, 71.756, 64.534, 56.855, 51.128, 38.168 en 24.425 in de loop van ieder voorgaand tijdperk, of respectievelijk 2,10, 6,01, 2,84, 9,67, 9,64, 9,37, 9,26, 7,91 en 5,39 voor 1.000 op het einde van iedere periode getelde inwoners. Wat het overschot van de immigratie op de emigratie aangaat, bereiken de verhoudingen voor

TABEL 6. — **BEVOLKING, GEBOORTEN EN STERFGEVALLEN, MIGRATIEBEWEGINGEN VAN 1847 tot 1947**

TIJDPERKEN	Bevolking op 31-12 v/h. vorig jaar	Totaal aantal geboorten	Totaal aantal sterfgevallen	Overschot van de geboorten op de sterfgevallen	Bevolking op 31-12 v/h. jaar dat het tijdperk voorafgaat, verhoogd met het overschot der geboorten op de sterfgevallen	Bevolking geteld op 31-12 v/h. laatste jaar v/h. tijdperk	Verschil tussen de kol. (7) en (6) -immig. -emig.	Gem. jaarl. versch.	Duur v/h. tijdperk
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Vroeger grondgebied									
1847-1856	4,437,196	1,291,362	1,047,117	244,245	4,681,441	4,527,560	— 153,881	— 15,388	10 jaar
1857-1866	4,529,560	1,501,435	1,119,758	381,677	4,911,237	4,827,833	— 83,404	— 8,340	10 jaar
1867-1880	4,827,833	2,334,488	1,618,694	715,794	5,543,627	5,520,009	— 23,618	— 1,687	14 jaar
1881-1890	5,520,009	1,749,245	1,180,693	568,552	6,088,561	6,069,321	— 19,240	— 1,924	10 jaar
1891-1900	6,069,321	1,857,565	1,212,225	645,340	6,714,661	6,693,810	— 20,851	— 2,085	10 jaar
1901-1910	6,693,548	1,867,846	1,150,283	717,563	7,411,111	7,423,784	+ 12,673	+ 1,267	10 jaar
1911-1920	7,423,784	1,355,860	1,145,891	209,969	7,633,753	7,401,353	— 232,400	— 23,240	10 jaar
Nieuw grondgebied									
1921-1930	7,465,782	1,515,478	1,028,786	486,692	7,952,474	8,092,004	+ 139,530	+ 13,953	10 jaar
1931-1947	8,092,004	2,169,687	1,865,828	303,859	8,395,863	8,512,195	+ 116,332	+ 6,843	17 jaar

1.000 inwoners een jaarlijks gemiddelde van 0,80 (periode 1931-1947), 1,72 (periode 1921-1930), —3,14 (periode 1911-1920), +0,17 (periode 1901-1910), —0,31 (periode 1891-1900), —0,32 (periode 1881-1890), —0,43 (periode 1867-1880), —1,73 (periode 1857-1866), —3,40 (periode 1847-1856).

Deze verschillende percentages tonen een gestadige vermindering aan van het overschot der geboorten op de sterfgevallen sinds 1900, tijdstip waarop de vermindering van de nataliteit in ons land begon. Anderzijds komt het overschot van de migratiebewegingen voor de tweede maal in tamelijke aanzienlijke mate in de bevolkingsaangroei tussenbeide.

Er dient opgemerkt dat het cijfer voor het tijdperk 1921-1930 een gemiddeld jaarlijks immigratieoverschot geeft van 13.953 eenheden, t.t.z. een cijfer dat merkelijk hoger ligt dan dit voor het tijdperk 1931-1947. De vaststelling is aan twee feiten te wijten.

a) De hogervermelde cijfers wijzen er op dat er geen evenwicht bestaat tussen de immigratie en de emigratie : veel vreemdelingen die bij ons woonden hebben omwille van de oorlog het land verlaten om er niet meer terug te keren.

b) Anderzijds vermelden de verslagen betreffende de telling van 1930 het volgende aangaande de migratiebewegingen :

Er dient opgemerkt dat de telling van 1920 heeft plaats gehad op een tijdstip waarop de Belgische bevolking niet geheel aanwezig was. Talrijke inwoners die wegens de oorlog naar de vreemde gevlucht waren en die deel uitmaakten van de Belgische bevolking van gewoon verblijf, zijn in 1921 en 1922 in het land teruggekeerd; hieruit volgt dat het cijfer 139.530 misschien overdreven is, aangezien sommige gemeentebesturen deze inwoners in 1920 uit de bevolkingsregisters geschrapt en ze bij hun terugkeer als immigranten ingeschreven hebben.

Herinneren we eraan, om dit hoofdstuk te besluiten, dat de geboorten, sterfgevallen en de huwelijken zich in ons land als volgt ontwikkeld hebben :

TABEL 7. — **GEBOORTEN, STERFGEVALLEN EN HUWELIJKEN VAN 1900 TOT 1947.**

JAREN	GEBOORTEN		STERFGEVALLEN		OVERSCHOT DER GEBOORTEN OP DE STERFGEVALLEN		HUWELIJKEN	
	Absolute cijfers	Verhoud. op 1.000 inwoners	Absolute cijfers	Verhoud. op 1.000 inwoners	Absolute cijfers	Verhoud. op 1.000 inwoners	Absolute cijfers	Verhoud. op 1.000 inwoners
1900 (1)	193,230	28.87	126,633	18.92	66,597	9.95	57,711	8.62
1901	199,068	29.27	113,144	16.64	85,924	12.63	57,131	8.40
1902	195,076	28.29	116,075	16,83	79,001	11.46	56,157	8.11
1903	191,563	27.42	115,884	16.59	75,679	10.83	54,946	7.87
1904	191,067	27.01	117,097	16.55	73,970	10.46	56,740	8.02
1905	186,665	26.07	115,486	16,13	71,179	9.94	56,679	7.92
1906	185,508	25.63	115,514	15.96	69,994	9.67	58,388	8.07
1907	184,371	25.19	112,656	15.39	71,715	9.80	58,660	8.02
1908	183,046	24.78	118,997	16.11	64,049	8.67	57,564	7.79
1909	175,714	23.58	115,027	15.44	60,687	8.14	57,126	7.67
1910 (1)	175,768	23.68	110,403	14.87	65,365	8.81	58,776	7.92
1911	171,029	22.83	119,896	16.01	51,133	6.82	59,370	7.93
1912	170,465	22.51	109,405	14.45	61,060	8.06	61,278	8.09
1913	170,102	22.27	108,296	14.18	61,806	8.09	61,096	8.00
1914	156,389	20.35	108,720	14.15	47,669	6.20	41,095	5.34
1915	124,291	15.94	100.674	12.91	23,617	3.03	24,654	3.19
1916	99,360	12.92	101,044	13.13	— 1,684	— 0.21	30,458	3.95
1917	86,675	11.34	124,824	16.33	— 38,149	— 4.99	32,974	4.31
1918	85,056	11.26	157,340	20.82	— 72,284	— 9.56	43,558	5.76
1919	128,236	16.92	112,986	14.91	15,250	2.01	97,084	12.81
1920 (1)	164,257	22.18	102,706	13.87	61,551	8.31	106,514	14.38
1921	163,858	21.73	101,256	13.43	62,602	8.30	88,456	11.83
1922	154,221	20.38	104,923	13.87	49,298	6.49	82,806	10.98
1923	156,005	20.26	99,113	12.87	56,892	7.39	79,786	10.49
1924	153,387	19.81	98,332	12.70	55,055	7.12	80,088	10.42
1925	153,190	19.61	99,569	12.75	53,621	6.86	74,761	9.57
1926	148,840	18.90	101,018	12.83	47,822	6.07	72,517	9.21
1927	144,211	18.18	103,007	12.99	41,204	5.19	71,921	9.07
1928	145,953	18.24	102,270	12.78	43,683	5.46	71,485	8.93
1929	145,542	18.06	115,901	14.38	29,641	3.68	71,811	8.91
1930 (1)	150,271	18.57	103,397	12.78	46,874	5.79	71,624	8.86
1931	147,489	18.08	103,773	12.72	43,716	5.36	66,168	8.11
1932	143,824	17.51	104,221	12.69	39,603	4.82	62,186	7.57
1933	134,754	16.34	104,640	12.69	30,114	3.65	65,098	7.89
1934	131,736	15.92	96,851	11.70	34,885	4.22	62,692	7.58
1935	126,304	15.22	102,132	12.31	24,172	2.91	63,160	7.61
1936	125,511	15.07	101,595	12.19	23,916	2.87	64,749	7.77
1937	125,495	15.01	104,163	12.46	21,332	2.55	63,435	7.59
1938	130,133	15.52	104,684	12.48	25,449	3.03	61,549	7.34
1939	126,257	15.04	110,393	13.15	15,864	1.89	54,871	6.53
1940	110,323	13.30	125,083	15.08	— 14,760	— 1.78	35,685	4.30
1941	98,417	11.92	118,670	14.37	— 20,253	— 2.46	52,697	6.98
1942	105,749	12.84	117,291	14.24	— 11,542	— 1.40	61,834	7.51
1943	120,665	14.63	107,767	13.07	12,898	1.56	52,056	6.31
1944	124,075	15.04	124,861	15.13	— 786	— 0.09	45,352	5.44
1945	127,245	15.25	121,155	14.52	6,090	0.73	83,077	9.96
1946	146,731	17.49	110,413	13.16	36,318	4.33	90,909	10.84
1947 (1)	144,979	17.15	108,136	12.79	36,843	4.36	83,665	9.90

(1) Telling.

HOOFDSTUK III.

INDELING VAN DE BEVOLKING PER PROVINCIE

1. — Bevolking van de provincies, bij de verschillende tellingen sinds 1846.

Tabel 9 vermeldt voor de verschillende tellingen, die sedert 1846 gehouden werden, het bevolkingscijfer van het Rijk en van iedere provincie.

Voor 1920 heeft men met het doel een vergelijking mogelijk te maken twee cijfers vermeld : 1) dit voor het nieuw grondgebied; 2) dit voor het vroeger grondgebied.

De verschillen tussen de cijfers komen voort uit de volgende territoriale wijzigingen : in 1919 werd de provincie Luik vergroot met de gemeente Kalmis en in 1925 met de kantons Eupen, Malmédy en Sankt-Vith; in 1923 gingen de gemeenten Burcht en Zwijndrecht van Oost-Vlaanderen naar de Provincie Antwerpen over.

In vergelijking met 1930 ondergingen de cijfers voor 1947 een verhoging in alle provincies, behalve in Henegouwen, Luik en Luxemburg.

De belangrijkste toename van de bevolking in absolute waarde wordt vastgesteld in de provincie Brabant, daarna in de provincies Antwerpen, West-Vlaanderen, Limburg en Oost-Vlaanderen.

Merken we op dat de in 1947 vastgestelde bevolking van de diverse provincies gelijk is aan deze van 1846 vermenigvuldigd met de volgende factoren :

Antwerpen	3,15	Luik	2.13
Brabant	2,60	Limburg	2.48
West-Vlaanderen	1.55	Luxemburg	1.15
Oost-Vlaanderen	1.53	Namen	1.35
Henegouwen	1.71		

Voor het Rijk is deze factor gelijk aan 1.96.

2. — Jaarlijkse vermeerdering of vermindering van de bevolking der provincies op 1.000 inwoners van de ene telling tot de andere sinds 1846.

In tabel 8 werden de gemiddelde jaarlijkse vermeerderingen of verminderingen per ‰ van de ene telling tot de andere opgenomen; de cijfers van het begin van iedere priode werden als basis genomen voor het berekenen van elke verhouding;

Indien men de provincies volgens de gemiddelde jaarlijkse betrekkelijke aangroei van hun bevolking in verhouding tot 1930 rangschikt, bekomt men de volgende volgorde :

Limburg	14.85 ‰
West-Vlaanderen	6.19 ‰
Antwerpen	5.41 ‰
Brabant	4.15 ‰
Oost-Vlaanderen	3.48 ‰
Namen	0.02 ‰

In vier provincies overtreft de betrekkelijke aangroei deze van het Rijk.

Merken we op dat de bevolking van Luxemburg sinds 1910 afneemt.

3. — Betrekkelijke sterkte van het aantal inwoners van elke provincie ten overstaan van de totale bevolking van het land.

Aan de hand van tabel 10 kan men de betrekkelijke sterkte van het aantal inwoners van elke provincie ten overstaan van de totale bevolking van het land beoordelen.

De provincies Antwerpen en Brabant zijn de enige waarvan de belangrijkheid ten opzichte van de bevolking van het Rijk sinds 1846 bestendig toenam.

Voor Limburg wordt dit verschijnsel sinds 1900 waargenomen, na een tegenovergestelde beweging van 1846 tot 1900. Wat West-Vlaanderen betreft, verminderde haar betrekkelijke waarde gestadig van 1846 tot 1900.

Oost-Vlaanderen was in 1846 en 1856 de meest bevolkte provincie van België : haar belangrijkheid nam af tot 1930. Henegouwen was bij de telling van 1866 de eerste Belgische provincie; sindsdien vermindert haar belangrijkheid gestadig.

De verhouding van de inwoners van het Rijk, die in de provincie Luik wonen, nam van 1846 tot 1890 toe, om van dan af te slinken; de lichte vermeerdering in 1930, met betrekking tot 1910, komt enkel voort uit de aanwinst van grondgebied.

Wat de provincies Luxemburg en Namen betreft is er een gestadige vermindering sinds 1846, met uitzondering nochtans van een zekere herleving in 1856 van de provincie Namen.

Wat de orde van belangrijkheid aangaat, merkt men in de vorige tabel op dat Henegouwen in 1947 de tweede plaats afstaat aan de provincie Antwerpen, en Luik de vijfde aan West-Vlaanderen.

4. — Invloed van de geboorten, de sterfgevallen en de migratiebewegingen op de bevolking van de verschillende provincies.

Door te werk te gaan zoals aangeduid onder nr. 2 van hoofdstuk I, heeft men het aandeel van iedere component der bevolkingsbeweging in het aantal inwoners der verschillende Belgische provincies kunnen vaststellen.

Voor het tijdperk 1931-1947 is er een overschot van de geboorten op de sterfgevallen in de volgende provincies :

Antwerpen	120.927
Brabant	1.298
West-Vlaanderen	105.739
Oost-Vlaanderen	88.858
Limburg	99.763
Luxemburg	3.642

TABEL 8. — **VERMEERDERING OF VERMINDERING PER DUIZEND VAN DE BEVOLKING.**

(Jaarlijkse gemiddelden)

	1846 tot 1856	1856 tot 1866	1866 tot 1880	1880 tot 1890	1890 tot 1900	1900 tot 1910	1910 tot 1920 (vroeger grond-gebied)	1920 tot 1930 (nieuw grond-gebied)	1930 tot 1947	1846 tot 1947
Antwerpen	6.92	7.16	18.08	21.25	17.03	18.25	4.98	13.99	5.41	21.32
Brabant	8.31	8.64	15.92	12.27	14.23	16.31	3.54	10.41	4.15	15.85
West-Vlaanderen	— 3.28	2.77	5.82	6.75	9.04	8.56	— 8.06	12.18	6.19	5.50
Oost-Vlaanderen	— 2.06	3.72	7.11	7.68	8.47	8.77	— 1.16	4.95	3.48	5.29
Henegouwen	7.61	9.93	11.79	7.26	9.00	7.87	— 1.02	4.09	— 2.11	7.07
Luik	11.23	10.63	14.42	14.01	9.17	7.52	— 3.32	5.39	— 0.55	11.17
Limburg	3.12	1.87	6.78	5.67	8.07	14.49	8.98	22.36	14.85	14.62
Luxemburg	4.02	3.18	3.48	1.24	3.53	5.48	— 3.23	— 1.26	— 1.98	1.45
Namen	8.60	5.80	4.95	3.97	3.29	4.71	— 4.00	2.19	0.02	3.48
Het Rijk	**4.43**	**6.59**	**10.24**	**9.95**	**10.28**	**10.91**	**— 0.30**	**8.39**	**3.05**	**9.53**

TABEL 9. — **BEVOLKING VAN DE PROVINCIES**

PROVINCIES	1846	1856	1866	1876	1880	1890	1900	1910	1920 (vroeger grondgebied)	1920 (nieuw grondgebied)	1930	1947	Vermeerdering of vermindering van 1930 tot 1947	Betrekkelijke sterkte van de vermeerdering of de vermindering tegenover de totale aangroei
Antwerpen	406,354	434,485	465,607	538,381	577,232	699,919	819,159	968,677	1,016,963	1,029,311	1,173,363	1,281,333	+ 107,970	25.69
Brabant	691,357	748,840	813,552	936,062	985,274	1,106,158	1,263,535	1,469,677	1,521,699	1,521,699	1,680,065	1,798,468	+ 118,403	28.18
West-Vlaanderen . .	643,004	624,912	642,217	684,468	691,764	738,442	805,236	874,135	803,687	803,687	901,588	996,449	+ 94,861	22.57
Oost-Vlaanderen . .	793,264	776,960	805,835	863,458	881,816	949,526	1,029,971	1,120,335	1,107,325	1,094,977	1,149,199	1,217,280	+ 68,081	16.20
Henegouwen	714,708	769,065	845,438	956,354	977,565	1,048,546	1,142,954	1,232,867	1,220,271	1,220,271	1,270,231	1,224,800	— 45,431	— 10.81
Luik	452,828	503,662	557,194	632,228	663,735	756,734	826,175	888,341	858,876	923,305	973,031	963,851	— 9,180	— 2.18
Limburg	185,913	191,708	195,302	205,237	210,851	222,814	240,796	275,691	300,455	300,455	367,642	460,446	+ 92,804	22.09
Luxemburg	186,265	193,753	199,910	204,201	209,118	211,711	219,210	231,215	223,739	223,739	220,920	213,478	— 7,442	— 1.77
Namen	263,503	286,175	302,778	315,796	322,654	335,471	346,512	362,846	348,338	348,338	355,965	356,090	+ 125	0.03
Het Rijk . . .	**4,337,196**	**4,529,560**	**4,827,833**	**5,336,185**	**5,520,009**	**6,069,321**	**6,693,548**	**7,423,784**	**7,401,353**	**7,465,782**	**8,092,004**	**8,512,195**	**420,191**	**100.00**

TABEL 10. — **STERKTE VAN DE BEVOLKING VAN DE PROVINCIES TEGENOVER DE BEVOLKING VAN HET RIJK**

	1846		1856		1866		1880		1890		1900		1910		1920 (vroeger grondgebied)		1920 nieuw grondgebied)		1930		1947	
	Percentage van de totale bevolking	Rangorde v. de belangrijkheid	Percentage van de totale bevolking	Rangorde v. de belangrijkheid	Percentage van de totale bevolking	Rangorde v. de belangrijkheid	Percentage van de totale bevolking	Rangorde v. de belangrijkheid	Percentage van de totale bevolking	Rangorde v. de belangrijkheid	Percentage van de totale bevolking	Rangorde v. de belangrijkheid	Percentage van de totale bevolking	Rangorde v. de belangrijkheid	Percentage van de totale bevolking	Rangorde v. de belangrijkheid	Percentage van de totale bevolking	Rangorde v. de belangrijkheid	Percentage van de totale bevolking	Rangorde v. de belangrijkheid	Percentage van de totale bevolking	Rangorde v. de belangrijkheid
Antwerpen . .	9.37	6	9.59	6	9.68	6	10.46	6	11.53	6	12.24	6	13.05	4	13.74	4	13.79	4	14.50	3	15.05	2
Brabant . . .	15.94	2	16.53	3	16.84	2	17.85	1	18.22	1	18.88	1	19.80	1	20.56	1	20.38	1	20.76	1	21.13	1
West-Vlaand. .	14.82	4	13.80	4	13.30	4	12.53	5	12.17	5	12.03	5	11.77	6	10.86	6	10.76	6	11.14	6	11.71	5
Oost-Vlaand. .	18.29	1	17.16	1	16.68	3	15.97	3	15.64	3	15.39	3	15.09	3	14.96	3	14.67	3	14.20	4	14.30	4
Henegouwen .	16.48	3	16.97	2	17.50	1	17.71	2	17.28	2	17.07	2	16.61	2	16.49	2	16.34	2	15.70	2	14.39	3
Luik	10.44	5	11.12	5	11.54	5	12.02	4	12.47	4	12.34	4	11.97	5	11.60	5	12.37	5	12.03	5	11.32	6
Limburg . . .	4.29	9	4.23	9	4.05	9	3.82	8	3.67	8	3.60	8	3.71	8	4.06	8	4.02	8	4.54	7	5.41	7
Luxemburg . .	4.29	8	4.28	8	4.14	8	3.79	9	3.49	9	3.27	9	3.11	9	3.02	9	3.00	9	2.73	9	2.51	9
Namen . . .	6.08	7	6.32	7	6.27	7	5.85	7	5.53	7	5.18	7	4.89	7	4.71	7	4.67	7	4.40	8	4.18	8
Het Rijk . .	100.00		100.00		100.00		100.00		100.00		100.00		100.00		100.00		100.00		100.00		100.00	

Er is daartegenover een overschot van de sterfgevallen op de geboorten in de provincies Henegouwen (68.393), Luik (38.897) en Namen (9.078).

De jaarlijkse gemiddelden betreffende deze verschillende cijfers zijn :

Antwerpen	7,113
Brabant	76
West-Vlaanderen	6,220
Oost-Vlaanderen	5,227
Limburg	5,868
Luxemburg	215
Henegouwen	— 4,023
Luik	— 2,288
Namen	— 534

Voor het tijdperk 1920-1930 was er een gemiddeld jaarlijks overschot van de geboorten op de sterfgevallen dat gelijk is aan de volgende getallen :

Antwerpen	11,332
Brabant	6,920
West-Vlaanderen	8,441
Oost-Vlaanderen	8,211
Henegouwen	3,296
Luik	2,308
Limburg	5,728
Luxemburg	1,301
Namen	1,130

Wat de migratiebewegingen betreft, deze geven de volgende immigratieoverschotten in de provincie :

Brabant	117.105	of 6.51 %	van de bevolking
Henegouwen	22.962	of 1,87 %	van de bevolking
Luik	29.717	of 3,08 %	van de bevolking
Namen	9.203	of 2,58 %	van de bevolking

Daartegenover is er een emigratieoverschot in de provincies :

Antwerpen	12.957	of 1,01 %	van de bevolking
West-Vlaand.	10.878	of 1,09 %	van de bevolking
Oost-Vlaand.	10.777	of 1,71 %	van de bevolking
Limburg	6.959	of 1,51 %	van de bevolking
Luxemburg	11.084	of 5,19 %	van de bevolking

Ten einde de voorgaande cijfers beter met deze van het tijdperk 1921-1930 te kunnen vergelijken, heeft men in de hiernavolgende opgave de jaarlijkse gemiddelden voor elk der in beschouwing genomen periode berekend;

TABEL 11. — **JAARLIJKSE GEMIDDELDEN VAN DE IMMIGRATIE EN EMIGRATIE OVERSCHOTTEN**

PROVINCIES	Immigratie-overschotten		Emigratie-overschotten	
	1921-1930	1931-1947	1921-1930	1931-1947
Antwerpen	3,073	—	—	762
Brabant	8,916	6,889	—	—
West-Vlaanderen	1,349	—	—	640
Oost-Vlaanderen	—	—	2,789	1,222
Henegouwen	1,700	1,351	—	—
Luik	2,665	1,760	—	—
Limburg	989	—	—	409
Luxemburg	—	—	1,583	652
Namen	—	547	367	—

Grafiek III. - Loop van de bevolking van de provincies van 1846 tot 1947

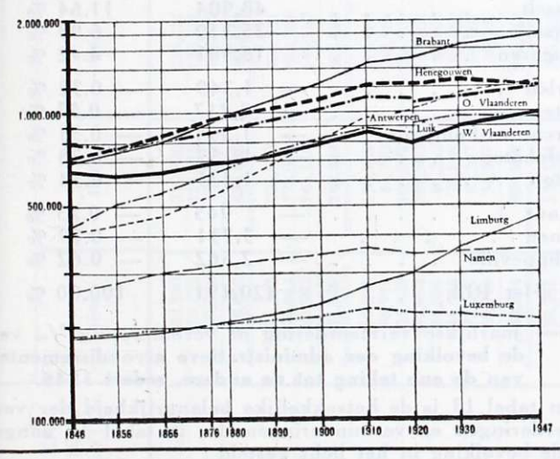

Grafiek IV.
Sterkte van de provincies in de totale bevolking van 1846 tot 1947

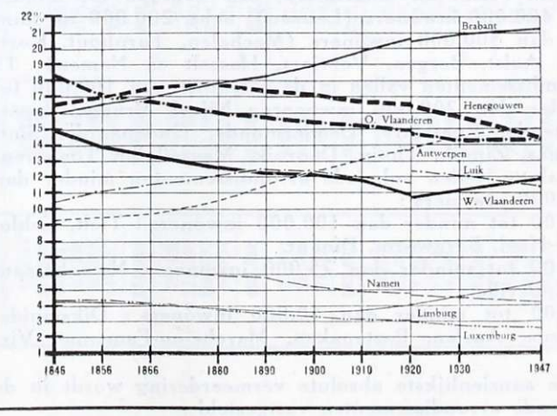

HOOFDSTUK IV.

INDELING VAN DE BEVOLKING PER ADMINISTATIEF ARRONDISSEMENT.

1. — Bevolking van de administratieve arrondissementen bij de verschillende tellingen sedert 1846.

Tabel 12 geeft de veranderingen in de bevolking in de administratieve arrondissementen sedert 1846.

In de loop van de periode 1846-1947, werden de grenzen van 7 arrondissementen gewijzigd. Tengevolge van de wetten van 20 April 1921 en 17 Maart 1927 is de bevolking van de arrondissementen Dendermonde en Eekloo verminderd ten voordele van het arrondissement Gent; bij de wet van 19 Maart 1923 werden de gemeenten Burcht en Zwijndrecht, die vroeger tot het arrondissement Sint-Niklaas behoorden, bij het arrondissement Antwerpen gevoegd; het arrondissement Verviers is vergroot met de gemeente Kalmis in 1919 en in 1925 met de bij België ingelijfde kantons Eupen, Malmédy, en Sankt-Vith.

Om de vergelijking tussen de bevolking van 1920 en die der vorige tellingen mogelijk te maken, is in de cijfers betreffende het vroeger grondgebied geen rekening gehouden met de inwoners van Kalmis.

De vijf arrondissementen die in 1947 het grootste aantal inwoners tellen zijn :

Brussel	1.299.925	inwoners
Antwerpen	784.313	»
Luik	564.364	»
Gent	440.864	»
Charleroi	435.091	»

Deze vijf arrondissementen, die belangrijke agglomeraties bevatten, tellen te zamen 3.524.560 inwoners, hetzij 41,41 % van de totale bevolking, percentage dat vrijwel overeenstemt met dit voor dezelfde arrondissementen in 1930 vastgesteld.

De vijf arrondissementen met het kleinste bevolkingsop genoemde datum zijn :

Bastenaken	37.960	inwoners
Virton	39.877	»
Aarlen	40.175	»
Marche-en-Famenne	40.874	»
Veurne	44.720	»

Zij hebben een gezamenlijke bevolking van 203.706 inwoners, hetzij 2.39 % van de totale bevolking van België, in plaats van 2.54 % in 1930.

In 1947 is er 1 arrondissement (Brussel), dat meer dan 1.000.000 inwoners telt; 2 arrondissementen tellen 500.000 tot minder dan 740.000 inwoners (Antwerpen en Luik); 2 tellen 400.000 tot minder dan 500.000 inwoners (Gent en Charleroi); één 300.000 tot minder dan 400.000 inwoners (Leuven); acht, 200.000 tot minder dan 300.000 inwoners (Mechelen, Turnhout, Kortrijk, Aalst, Bergen, Verviers, Hasselt en Namen); 13 arrondissementen vallen in de categorie van 100.000 tot minder dan 200.000 inwoners : Nijvel, Brugge, Ieper, Oostende, Roeselare, Dendermonde, Oudenaarde, Sint-Niklaas, Zinnik, Thuin, Doornik, Maaseik en Tongeren; ten slotte, tellen volgende arrondissementen minder dan 100.000 inwoners :

75.000 tot minder dan 100.000 inwoners : Tielt, Eeklo, Aat, Hoei, Borgworm, Dinant.

50.000 tot minder dan 75.000 inwoners : Neufchâteau, Philippeville.

25.000 tot minder dan 50.000 inwoners : Diksmuide, Veurne, Aarlen, Bastenaken, Marche-en-Famenne, Virton.

De aanzienlijkste absolute vermeerdering wordt in de volgende arrondissementen vastgesteld :

Brussel	95,335
Hasselt	48,904
Turnhout	47,990
Antwerpen	39,586
Kortrijk	29,230
Maaseik	25,319
Brugge	24,329
Leuven	22,534
Mechelen	20,394

De aanzienlijkste vermindering komt voor in de volgende arrondissementen :

Charleroi	16,837
Bergen	9,375
Doornik	5,976
Thuin	5,358
Hoei	4,600
Aat	4,153

Verder is de belangrijkheid van de schommelingen der bevolking van elk arrondissement, in verhouding tot 1930, in de totale schommeling van het Rijk, in de hiernavolgende opgave, met absolute en evenredige cijfers, aangeduid :

Antwerpen	39,586	9.42 %
Mechelen	20,394	4.85 %
Turnhout	47,990	11.42 %
Brussel	95,335	22.69 %
Leuven	22,534	5.36 %
Nijvel	534	0.13 %
Brugge	24,329	5.79 %
Diksmuide	2,415	0.57 %
Ieper	4,462	1.06 %
Kortrijk	29,230	6.96 %
Oostende	9,872	2.35 %
Roeselare	15,509	3.69 %
Tielt	4,860	1.16 %
Veurne	4,184	0.99 %
Aalst	16,892	4.02 %
Dendermonde	11,890	2.83 %
Eeklo	6,595	1.57 %
Gent	19,109	4.55 %
Oudenaarde	1,837	0.43 %
Sint-Niklaas	11,758	2.80 %
Aat	— 4,153	— 0.99 %
Charleroi	— 16,837	— 4.00 %
Bergen	— 9,375	— 2.23 %
Zinnik	— 3,732	— 0.89 %
Thuin	— 5,358	— 1.28 %
Doornik	— 5,976	— 1.42 %
Hoei	— 4,600	— 1.09 %
Luik	1,497	+ 0.36 %
Verviers	— 3,799	— 0.91 %
Borgworm	— 2,278	— 0.54 %
Hasselt	48,904	11.64 %
Maaseik	25,319	6.03 %
Tongeren	18,581	4.42 %
Aarlen	— 1,349	— 0.32 %
Bastenaken	— 2,217	— 0.53 %
Marche-en-Famenne	— 1,294	— 0.31 %
Neufchâteau	— 1,157	— 0.28 %
Virton	— 1,425	— 0.34 %
Dinant	— 945	— 0.23 %
Namen	— 3,731	— 0.29 %
Philippeville	— 2,662	— 0.62 %
Het Rijk	420,191	100.00 %

2. — Jaarlijkse vermeerdering of vermindering ‰ van de bevolking der administratieve arrondissementen van de ene telling tot de andere, sedert 1846.

In tabel 13 is de betrekkelijke belangrijkheid der vermeerderingen en verminderingen der in tabel 12 aangeduide bevolking in het licht gesteld :

De uiterste verschillen in haar loop, van 1930 tot 1947, bedroegen + 18.72 p. d. (Maaseik) en —3,25 p. d. (Bastenaken).

In negentien arrondissementen is de aangroei sterker dan het gemiddelde van het gehele Rijk: Antwerpen, Mechelen, Turnhout, Brussel, Leuven, Brugge, Diksmuide, Kortrijk, Oostende, Roeselare, Tielt, Veurne, Aalst, Den-

PROVINCIE EN ADMINISTRATIEVE ARRONDISSEMENTEN	AANTAL INWONERS OP 31 DECEMBER											
									1920			
	1846	1856	1866	1876	1880	1890	1900	1910	Vroeger grondgebied	Nieuw grondgebied	1930	1947
Antwerpen	189,590	210,726	235,411	294,122	323,251	416,708	504,097	604,288	637,266	649,614	744,727	784,313
Mechelen	116,223	119,718	125,301	136,240	143,038	162 302	179,703	204,413	208,130	208,130	228 627	249,021
Turnhout	100.541	104,041	104,895	108,019	110,943	120,909	135,359	159,976	171,567	171,567	200,009	247,999
Antwerpen	**406,354**	**434,485**	**465,607**	**538,381**	**577,232**	**699,919**	**819,159**	**968,677**	**1,016,963**	**1,029,311**	**1,173,363**	**1,281,333**
Brussel	376,362	426,809	480,991	584,098	623,457	722,944	853,430	1,023,327	1,077,642	1,077,642	1,204,590	1,299,925
Leuven	174,013	178,913	183,394	196,178	203,693	221,622	241,959	268,709	271,394	271,394	294,143	316,677
Nijvel	140,982	143,118	149,167	155,786	158,124	161,592	168,146	177,641	172,663	172,663	181,332	181,866
Brabant	**691,357**	**748,840**	**813,552**	**936,062**	**985,274**	**1,106,158**	**1,263,535**	**1,469,677**	**1,521,699**	**1,521,699**	**1,680,065**	**1,798,468**
Brugge	119,291	118,455	119,486	125,020	126,222	136,474	148,986	164,571	168,301	168,301	175,067	199,396
Diksmuide	46,991	44,790	45,964	48,470	48,578	51,162	52,061	53,865	38,801	38,801	45,837	48,252
Ieper	103,628	104,078	106,709	112,380	112,651	117,048	121,992	128,850	85,930	85,930	118,816	123,278
Kortrijk	141,664	136,505	141,601	154,673	157,385	169,804	193,633	213,952	212,006	212,006	245,033	274,263
Oostende	44,006	46,262	47,497	52,078	54,902	63,477	78,405	88,748	89,726	89,726	97,782	107,654
Roeselare	84,633	78,198	83,652	90,255	90,745	96,794	103,725	110,908	98,441	98,441	109,140	124,649
Tielt	72,047	65,247	66,601	69,108	68,384	69,231	71,269	75,138	71,530	71,530	69,377	74,237
Veurne	30,744	31,377	30,707	32,484	32,897	34,452	35,165	38,103	38,952	38,952	40,536	44,720
West-Vlaanderen	**643,004**	**624,912**	**642,217**	**684,468**	**691,764**	**738,442**	**805,236**	**874,135**	**803,687**	**803,687**	**901,588**	**996,449**
Aalst	138,251	136,194	143,002	151,259	153,373	164,937	182,651	207,109	209,033	209,033	221,551	238,443
Dendermonde	96,910	97,289	101,529	107,684	110,540	116,172	126,821	139,651	139,492	139,492	148,710	160,600
Eeklo	56,056	53,854	55,710	59,780	60,889	63,447	67,479	71,239	68,296	68,296	71,906	78,501
Gent	277,552	272,963	284,182	311,551	320,638	354,439	384,332	411,114	405,128	405,128	421,755	440,864
Oudenaarde	106,872	95,612	95,719	98,349	98,183	101,946	109,643	116,494	111,980	111,980	113,236	115,073
Sint-Niklaas	117,623	121,048	125,693	134,835	138,193	148,585	159,045	174,728	173,396	161,048	172,041	183,799
Oost-Vlaanderen	**793,264**	**776,960**	**805,835**	**863,458**	**881,816**	**949,526**	**1,029,971**	**1,120,335**	**1,107,325**	**1,094,977**	**1,149,199**	**1,217,280**
Aat	93,666	89,429	92,336	93,517	93,683	92,479	91,830	90,912	85,197	85,197	83,360	79,207
Charleroi	131,025	170,324	212,466	273,393	286,249	327,179	377,590	421,024	428,933	428,933	451,931	435,091
Bergen	158,927	175,652	189,168	212,512	214,078	227,835	245,244	260,780	258,270	258,270	268,771	259,396
Zinnik	95,938	97,062	105,888	117,558	123,217	133,784	148,053	160,704	161,270	161,270	170,670	166,938
Thuin	85,585	89,101	96,283	106,124	108,823	114,496	125,298	137,522	134,118	134,118	140,244	134,886
Doornik	149,567	147,497	149,297	153,250	151,515	152,773	154,939	161,925	152,483	152,483	155,255	149,282
Henegouwen	**714,708**	**769,065**	**845,438**	**956,354**	**977,565**	**1,048,546**	**1,142,954**	**1,232,867**	**1,220,271**	**1,220,271**	**1,270,231**	**1,224,800**
Hoei	75,408	72,585	80,874	86,755	89,965	95,847	100,387	103,385	98,187	98,187	98,071	93,471
Luik	223,209	258,265	286,366	334,306	353,605	420,904	477,399	530,625	519,889	519,889	562,867	564,364
Verviers	104,077	120,295	134,495	151,218	157,964	174,443	178,784	180,890	168,717	233,146	240,395	236,596
Borgworm	50,134	52,517	55,459	59,949	62,201	65,540	69,605	73,441	72,083	72,083	71,698	69,420
Luik	**452,828**	**503,662**	**557,194**	**632,228**	**663,735**	**756,734**	**826,175**	**888,341**	**858,876**	**923,305**	**973,031**	**963,851**
Hasselt	77,832	80,076	81,025	86,337	88,856	95,062	102,118	117,021	131,011	131,011	170,335	219,239
Maaseik	36,993	38,558	39,581	41,015	41,950	44,412	51,104	61,307	66,807	66,807	79,565	104,884
Tongeren	71,088	73,074	74,696	77,885	80,045	83,340	87,574	97,363	102,637	102,637	117,742	136,323
Limburg	**185,913**	**191,708**	**195,302**	**205,237**	**210,851**	**222,814**	**240,796**	**275,691**	**300,455**	**300,455**	**367,642**	**460,446**
Aarlen	26,707	27,523	28,020	29,777	30,453	32,571	36,792	41,259	40,118	40,118	41,524	40,175
Bastenaken	32,853	33,983	34,719	35,863	36,963	37,670	39,695	43,026	42,673	42,673	40,177	37,960
Marche-en-Famenne	37,674	40,401	43,372	43,792	44,659	44,406	44,192	44,403	43,094	43,094	42,168	40,874
Neufchâteau	46,787	49,298	50,605	51,284	53,064	53,542	55,367	58,927	56,778	56,778	55,749	54,592
Virton	42,244	42,548	43,194	43.485	43,979	43,522	43,164	43,600	41,076	41,076	41,302	39,877
Luxemburg	**186,265**	**193,753**	**199,910**	**204,201**	**209,118**	**211,711**	**219,210**	**231,215**	**223,739**	**223,739**	**220,920**	**213,478**
Dinant	70,523	78,189	83,382	85,428	88,008	90,005	91,320	92,387	86,789	86,789	86,666	85,721
Namen	140,852	151,240	159,389	169,991	174,190	186,145	197,088	210,031	204,322	204,322	210,289	214,021
Philippeville	52,128	56,746	60,007	60,377	60,456	59,321	58,104	60,428	57,227	57,227	59,010	56,348
Namen	**263,503**	**286,175**	**302,778**	**315,796**	**322,654**	**335,471**	**346,512**	**362,846**	**348,338**	**348,338**	**355,965**	**356,090**
Het Rijk	**4,337,196**	**4,529,560**	**4,827,833**	**5,336,185**	**5,520,009**	**6,069,321**	**6,693,548**	**7,423,784**	**7,401,353**	**7,465,782**	**8,092,004**	**8,512,195**

TABEL 13. — **JAARLIJKSE VERMEERDERING OF VERMINDERING OP 1000 INWONERS**

ADMINISTRATIEVE ARRONDISSEMENTEN	van 1846 tot 1856	van 1856 tot 1866	van 1866 tot 1880	van 1880 tot 1890	van 1890 tot 1900	van 1900 tot 1910	van 1910 tot 1920 (vroeger grondgebied)	van 1910 tot 1920 (nieuw grondgebied)	van 1930 tot 1947	van 1846 tot 1947
Antwerpen										
Antwerpen	11,15	17.14	26.65	28.91	20.97	19.87	5.46	14.64	3.12	31.06
Mechelen	3,01	4.66	10.11	13.46	10.72	13.75	1.82	9.85	5.25	11.31
Turnhout	3,48	0.82	4.08	8.98	11.95	18.19	7.24	16.58	14.11	14.52
Brabant.										
Brussel	13.40	12.69	21.28	15.95	18.04	19.91	5.31	11.78	4.65	24.30
Leuven	2.82	2.50	7.89	8.81	9.17	11.05	1.00	8.38	4.51	8.12
Nijvel	1.52	4.23	4.29	2.19	4.24	5.65	— 2.80	5.02	0.17	2.87
West-Vlaanderen										
Brugge	— 0.70	0.87	4.03	8.12	9.25	10.46	2.27	4.02	8.18	6.65
Diksmuide	— 4.68	2.62	4.06	5.31	1.75	3.46	27.97	18.13	3.10	0.27
Ieper	0.43	2.53	3.99	3.90	4.22	5.62	— 33.31	38.27	2.18	1.88
Kortrijk	— 3.64	3.73	7.96	7.87	14.03	10.49	— 0.91	15.58	7.02	9.27
Oostende	5.13	2.67	11.14	15.01	23.50	13.19	1.10	8.98	5.94	14.32
Roeselare	— 7.60	6.97	6.06	6.66	7.16	6.92	— 11.24	10.87	8.36	4.68
Tielt	— 9.44	2.08	1.91	1.23	2.94	5.43	— 4.80	— 3.01	4.12	0.30
Veurne	2.06	— 2.14	5.09	4.72	2.03	8.35	2.23	4.07	6.07	4.50
Oost-Vlaanderen										
Aalst	— 1.49	5.00	5.18	7.53	10.73	13.39	0.93	5.99	4.48	7.18
Dendermonde	0.39	4.35	6.34	5.09	9.16	10.12	— 0.11	6.61	4.71	6.51
Eeklo	— 3.93	3.45	6.64	4.20	6.35	5.57	— 4.13	5.29	5.39	3.96
Gent	— 1.65	4.11	2.02	10.54	8.15	6.97	— 1.46	4.10	2.66	5.83
Oudenaarde	— 11.54	0.11	1.84	3.83	7.55	6.25	— 3.87	1.12	0.95	0.76
Sint-Niklaas	2.91	3.84	7.10	7.51	7.03	9.86	— 0.76	6.83	4.02	5.57
Henegouwen										
Aat	— 4.52	3.25	1.04	— 1.28	— 0.70	— 1.00	— 6.29	— 2.16	— 2.93	— 1.53
Charleroi	29.99	24.74	24.81	14.29	15.40	11.50	1.88	5.36	— 2.19	22.98
Bergen	10.52	7.69	9.41	6.42	7.64	6.33	— 0.96	4.07	— 2.05	6.26
Zinnik	1.17	9.09	11.69	8.57	10.66	8.54	0.35	5.83	— 1.29	7.33
Thuin	4.11	8.06	9.30	5.21	9.45	9.76	— 2.48	4.57	— 2.25	5.70
Doornik	— 1.38	1.22	1.06	0.83	1.41	4.51	— 5.83	1.82	— 2.26	— 0.02
Luik										
Hoei	— 3.74	11.42	8.03	6.53	4.73	2.99	— 5.03	— 0.12	— 2.75	2.37
Luik	15.71	10.88	16.77	19.03	13.42	11.15	— 2.02	8.27	0.16	15.13
Verviers	15.58	11.80	12.46	10.43	2.48	1.18	— 6.73	3.11	— 0.93	12.61
Borgworm	4.75	5.60	8.69	5.36	6.20	5.51	— 1.85	— 0.53	— 1.87	3.71
Limburg										
Hasselt	2.88	1.19	6.90	6.98	7.42	14.59	11.96	30.02	16.89	17.99
Maaseik	4.23	2.65	4.28	5.87	15.06	19.97	8.97	19.10	18.72	18.17
Tongeren	2.79	2.22	5.11	4.11	5.07	11.18	5.42	14.72	9.28	9.09
Luxemburg										
Aarlen	3.06	1.81	6.20	— 6.95	12.95	12.14	— 2.77	3.50	— 1.91	4.99
Bastenaken	3.44	2.17	4.61	1.91	5.37	8.39	— 0.82	— 5.85	— 3.25	1.54
Marche-en-Fam.	7.24	7.35	2.12	— 0.56	— 0.48	0.38	— 2.95	— 2.15	— 1.81	0.84
Neufchâteau	5.37	2.65	3.47	0.90	3.40	6.43	— 3.65	— 1.81	— 1.22	1.65
Virton	7.20	1.52	1.29	— 1.03	— 0.84	1.01	— 5.79	0.55	— 2.03	— 0.55
Namen										
Dinant	10.87	6.64	3.96	2.26	1.46	1.17	— 6.06	— 0.14	— 0.64	2.13
Namen	7.38	5.39	6.64	6.87	5.87	6.57	— 2.72	2.92	1.04	5.14
Philippeville	8.86	5.75	0.53	— 1.82	— 2.05	4.00	— 5.30	3.12	— 2.65	0.80
Het Rijk	**4.43**	**6.59**	**10.24**	**9.95**	**10.28**	**10.91**	**— 0.30**	**8.39**	**3.05**	**9.53**

TABEL 14. — LOOP VAN DE BEVOLKING VAN DE ADMINISTRATIEVE ARRONDISSEMENTEN EN VAN DE PROVINCIES TEN OVERSTAAN VAN 1846.

PROVINCIES EN ADMINISTRATIEVE ARRONDISSEMENTEN	1846	1856	1866	1876	1880	1890	1900	1910	1920 (vroeger grondgebied)	1920 (nieuw grondgebied)	1930	1947
Antwerpen	100.—	111.15	124.17	155.14	170.50	219.79	265.89	318.73	336.13	342.64	392.81	413.69
Mechelen	100.—	103.01	107.81	117.22	123.07	139.65	154.62	175.88	179.08	179.08	196.71	214.26
Turnhout	100.—	103.48	104.33	107.44	110.35	120.26	134.63	159.12	170.64	170.64	198.93	246.66
Antwerpen	**100.—**	**106.92**	**114.58**	**132.49**	**142.06**	**172.24**	**210.59**	**238.38**	**250.26**	**253.30**	**288.75**	**315.32**
Brussel	100.—	113.40	127.80	155.19	165.65	192.09	226.76	271.90	286.33	286.33	320.06	345.39
Leuven	100.—	102.82	105.39	112.74	117.06	127.36	139.05	154.42	155.96	155.96	169.04	181.98
Nijvel	100.—	101.52	105.81	110.50	112.16	114.62	119.27	126.00	122.47	122.47	128.62	128,79
Brabant	**100.—**	**108.31**	**117.67**	**135.39**	**142.51**	**159.99**	**182.76**	**212.57**	**220.10**	**220.10**	**243.00**	**260.13**
Brugge	100.—	99.30	100.16	104.80	105.81	114.40	124.89	137.96	141.08	141.08	146.76	167.15
Diksmuide	100.—	95.31	97.68	103.14	103.37	108.87	110.79	114.62	82.57	82.57	97.54	102.68
Ieper	100.—	100.43	102.97	108.45	108.71	112.95	117.72	124.34	82.92	82.92	114.66	118.96
Kortrijk	100.—	96.77	100.38	109.65	111.57	120.37	137.26	151.67	150.29	150.29	174.41	194.42
Oostende	100.—	105.13	107.93	118.34	124.76	144.25	178.17	201.67	203.89	203.89	222.20	244.63
Roeselare	100.—	92.39	98.83	106.64	107.22	114.36	122.55	131.04	116.31	116.31	128.95	147.27
Tielt	100.—	90.56	92.44	95.91	94.91	96.09	98.91	104.28	99.28	99.28	96.29	103.03
Veurne	100.—	102.06	99.88	105.66	107.00	112.06	114.38	123.93	126.70	126.70	131.85	145.46
West-Vlaanderen	**100.—**	**97.19**	**99.88**	**106.45**	**107.58**	**114.84**	**125.23**	**135.95**	**124.99**	**124.99**	**140.21**	**154.97**
Aalst	100.—	98.51	103.44	109.41	110.94	119.30	132.12	149.81	151.20	151.20	160.25	172.47
Dendermonde	100.—	100.38	104.76	111.11	114.06	119.87	130.85	144.10	143.93	143.93	153.44	165.71
Eeklo	100.—	96.07	99.38	106.64	108.62	113.18	120.38	127.08	121.83	121.83	128.27	140.04
Gent	100.—	98.35	102.39	112.25	115.53	127.70	138.47	148.12	145.97	145.97	151.96	158.84
Oudenaarde	100.—	89.46	89.56	92.03	91.87	95.39	102.59	109.00	104.78	104.78	105.95	107.67
Sint-Niklaas	100.—	102.91	106.86	114.63	114.49	126.32	135.22	148.55	147.42	136.92	146.27	156.26
Oost-Vlaanderen	**100.—**	**97.95**	**101.59**	**108.86**	**111.17**	**119.71**	**129.85**	**141.24**	**139.60**	**138.04**	**144.88**	**153.46**
Aat	100.—	95.48	98.59	99.85	100.03	98.74	98.05	97.07	90.96	90.96	89.00	84.57
Charleroi	100.—	130.00	162.16	208.66	218.47	249.71	288.18	321.33	327.37	327.37	344.92	332.07
Bergen	100.—	110.52	119.03	133.72	134.70	143.36	154.31	164.09	162.51	162.51	169.12	163.22
Zinnik	100.—	101.17	110.37	122.53	128.43	139.44	154.32	167.50	168.09	168.09	177.89	174.00
Thuin	100.—	104.11	112.50	124.00	127.15	133.78	146.40	160.68	156.70	156.70	163.86	157.60
Doornik	100.—	98.62	99.82	102.46	101.30	102.14	103.59	108.26	101.95	101.95	103.80	99.81
Henegouwen	**100.—**	**107.61**	**118.29**	**133.81**	**136.78**	**146.71**	**159.92**	**172.50**	**170.74**	**170.74**	**177.73**	**171.37**
Hoei	100 —	96.26	107.26	115.05	119.31	127.11	133.13	137.11	130.22	130.22	130.06	123.96
Luik	100.—	115.71	128.30	149.77	158.42	188.35	213.88	237.73	232.92	232.92	252.17	252.84
Verviers	100.—	115.58	129.23	145.29	151.78	167.61	171.78	173.80	162.11	224.01	230.98	227.33
Borgworm	100.—	104.76	110.62	119.58	124.07	130.73	138.84	146.49	143.78	143.78	143.02	138.47
Luik	**100,—**	**111.23**	**123.06**	**139.63**	**146.59**	**167.12**	**182.46**	**196.19**	**189.68**	**203.91**	**214.89**	**212.87**
Hasselt	100.—	102.88	104.10	110.93	114.16	122.14	131.20	150.35	168.32	168.32	218.85	281.68
Maaseik	100.—	104.23	107.00	110.87	113.40	120.06	138.14	165.73	180.59	180.59	215.08	283.52
Tongeren	100.—	102.79	105.08	109.56	112.60	117.23	123.19	136.96	144.38	144.38	165.63	191.77
Limburg	**100,—**	**103.12**	**105.05**	**110.40**	**113.41**	**119.85**	**129.52**	**148.29**	**161.61**	**161.61**	**197.75**	**247.67**
Aarlen	100.—	103.05	104.92	111.49	114.03	121.96	137.76	154.49	150.21	150.21	155.85	150.43
Bastenaken	100.—	103.41	105.65	109.13	112.48	114.63	120.79	130.93	129.85	129.85	122.26	115.51
Marche-en-Famenne	100.—	107.24	115.13	116.24	118.54	117.87	117.30	117.86	114.39	114.39	111.93	108.50
Neufchâteau	100.—	105.37	108.16	109.61	113.42	114.44	118.34	125.95	121.36	121.36	119.16	116.68
Virton	100.—	100.72	102.25	102.94	104.11	103.03	102.18	103.21	97.24	97.24	97.77	94.40
Luxemburg	**100,—**	**104.02**	**107.33**	**109.63**	**112.27**	**113.66**	**117.69**	**124.13**	**120.12**	**120.12**	**118.61**	**114.61**
Dinant	100.—	110.87	118.24	121.14	124.80	127.63	129.49	131.00	123.07	123.07	122.89	121.55
Namen	100.—	107.38	113.16	120.69	123.67	132.16	139.93	149.12	145.06	145.06	149.30	151.95
Philippeville	100.—	108.86	115.12	115.83	115.98	113.80	111.47	115.93	109.78	109.78	113.20	108.10
Namen	**100,—**	**108.60**	**114.90**	**119.84**	**122.45**	**127.31**	**131.50**	**137.70**	**132.19**	**132.19**	**135.09**	**135.14**
Het Rijk	**100,—**	**104.44**	**111.31**	**123.03**	**127.27**	**139.94**	**154.33**	**171.17**	**170.65**	**172.13**	**186.57**	**196.26**

TABEL 15. — **OVERSCHOT VAN DE GEBOORTEN OP DE STERFTE EN MIGRATIE-BEWEGINGEN PER ARRONDISSEMENT**

PROVINCIES EN ARRONDISSEMENTEN	Bevolking in 1930	Geboorten van levend aangegeven kinderen van 1931 tot 1947	Sterfgevallen van 1931 tot 1947	Overschot van de geboorten op de sterfgevallen	Bevolking van 1947		Overschot van	
					Berekend door het overschot van de geboorten op de sterfgevallen te tellen bij de bevolking van 1930	Naar de telling	Immigratie	Emigratie
Antwerpen	744,727	193,744	155,653	38,091	782,818	784,313	1,495	—
Mechelen	228,627	74,091	48,817	25,274	253,901	249,021	—	4,880
Turnhout	200,009	98,983	41,421	57,562	257,571	247,999	—	9,572
Antwerpen	**1,173,363**	**366,818**	**245,891**	**+ 120,927**	**1,294,290**	**1,281,333**	**—**	**12,957**
Brussel	1,204,590	260,622	283,147	— 22,525	1,182,065	1,299,925	117,860	—
Leuven	294,143	93,595	62,730	30,865	325,008	316,677	—	8,331
Nijvel	181,332	36,754	43,796	— 7,042	174,290	181,866	7,576	—
Brabant	**1,680,065**	**390,971**	**389,673**	**+ 1,298**	**1,681,363**	**1,798,468**	**117,105**	**—**
Brugge	175,067	58,094	37,982	20,112	195,179	199,396	4,217	—
Diksmuide	45,837	15,745	11,202	4,543	50,380	48,252	—	2,128
Ieper	118,816	37,846	27,480	10,366	129,182	123,278	—	5,904
Kortrijk	245,033	82,132	53,614	28,518	273,551	274,263	712	—
Oostende	97,782	31,270	21,260	10,010	107,792	107,654	—	138
Roeselare	109,140	42,374	25,135	17,239	126,379	124,649	—	1,730
Tielt	69,377	26,481	15,257	11,224	80,601	74,237	—	6,364
Veurne	40,536	13,239	9,512	3,727	44,263	44,720	457	—
W.-Vlaanderen	**901,588**	**307,181**	**201,442**	**+ 105,739**	**1,007,327**	**996,449**	**—**	**10,878**
Aalst	221,551	73,775	47,774	26,001	247,552	238,443	—	9,109
Dendermonde	148,710	51,512	33,561	17,951	166,661	160,600	—	6,061
Eeklo	71,906	22,838	15,978	6,860	78,766	78,501	—	265
Gent	421,755	109,798	99,475	10,323	432,078	440.864	8,786	—
Oudenaarde	113,236	31,820	24,206	7,614	120,850	115,073	—	5,777
Sint-Niklaas	172.041	58.642	38,533	20,109	192,150	183,799	—	8,351
O.-Vlaanderen	**1,149,199**	**348,385**	**259,527**	**+ 88,858**	**1,238,057**	**1,217,280**	**—**	**20,777**
Aat	83,360	16,375	22,124	— 5,749	77,611	79,207	1,596	—
Charleroi	451,931	83,839	110,947	— 27,108	424,823	435,091	10,268	—
Bergen	268,771	52,705	67,112	— 14,407	254,364	259,396	5,032	—
Zinnik	170,670	34,920	43,620	— 8,700	161,970	166,938	4,968	—
Thuin	140,244	29,758	34,904	— 5,146	135,098	134,886	—	212
Doornik	155,255	32,436	39,719	— 7,283	147,972	149,282	1,310	—
Henegouwen	**1,270,231**	**250,033**	**318,426**	**— 68,393**	**1,201,838**	**1,224,800**	**22,962**	**—**
Hoei	98,071	18,684	24,571	— 5,887	92,184	93,471	1,287	—
Luik	562,867	104,128	135,631	— 31,503	531,364	564,364	33,000	—
Verviers	240,395	51,915	52,519	— 604	239,791	236,596	—	3,195
Borgworm	71,698	15,495	16,398	— 903	70,795	69,420	—	1,375
Luik	**973,031**	**190,222**	**229,119**	**— 38,897**	**934,134**	**963,851**	**29,717**	**—**
Hasselt	170,335	81,423	33,854	47,569	217,904	219,239	1,335	—
Maaseik	79,565	46,948	17,261	29,687	109,252	104,884	—	4,368
Tongeren	117,742	47,658	25,151	22,507	140,249	136,323	—	3,926
Limburg	**367,642**	**176,029**	**76,266**	**+ 99,763**	**467,405**	**460,446**	**—**	**6,959**
Aarlen	41,524	10,114	9,239	875	42,399	40,175	—	2,224
Bastenaken	40,177	11,654	9,752	1,902	42,079	37,960	—	4,119
Marche-en-Fam.	42,168	10,664	10,594	70	42,238	40,874	—	1,364
Neufchâteau	55,749	15,101	13,430	1,671	57,420	54,592	—	2,828
Virton	41,302	9,634	10,510	— 876	40,426	39,877	—	549
Luxemburg	**220,920**	**57,167**	**53,525**	**+ 3,642**	**224,562**	**213,478**	**—**	**11,084**
Dinant	86,666	21,993	22,617	— 624	86,042	85,721	—	321
Namen	210,289	46,527	53,536	— 7,009	203,280	214,021	10,741	—
Philippeville	59,010	14,361	15,806	— 1,445	57,565	56,348	—	1,217
Namen	**355,965**	**82,881**	**91,959**	**— 9,078**	**346,887**	**356,090**	**9,203**	**—**
Het Rijk	**8,092,004**	**2,169,687**	**1,865,828**	**+ 303,859**	**8,395,863**	**8,512,195**	**116,332**	**—**

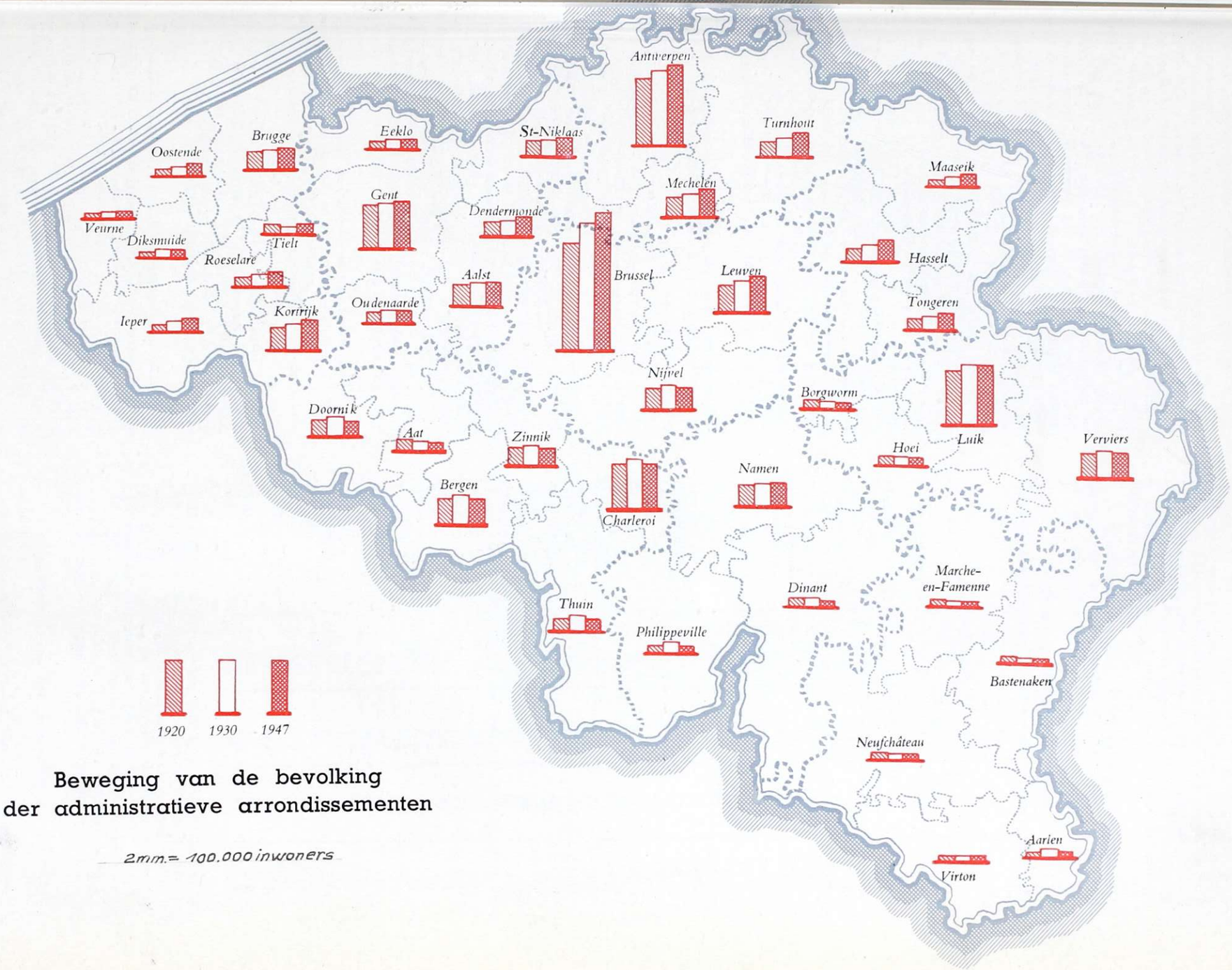

Beweging van de bevolking der administratieve arrondissementen

2mm.= 100.000 inwoners

dermonde, Eeklo, Sint-Niklaas, Hasselt, Maaseik, Tongeren. Geen enkel van deze arrondissementen is in het Waalse landsgedeelte gelegen.

In de loop van de periode 1846-1947 wordt de aanzienlijkste jaarlijkse gemiddelde bevolkingsaangroei aangetroffen in het arrondissement Antwerpen (31.06 p.d.); daarna volgen, naar belangrijkheidsrangorde, de arrondissementen Brussel (24.30 p.d.), Charleroi (22.98 p.d.), Maaseik (18,17 p.d.), Hasselt (17.99 p.d.), Luik (15.13 p.d.), Turnhout (14.25 p.d.), Oostende (14.32 p.d.), Verviers (12.61 p.d.), rekening gehouden met Kalmis en de Oostkantons), Mechelen (11.31 p.d.), Kortrijk (9.27 p.d.), Tongeren (9.09 p.d.), Leuven (8.12 p.d.), Zinnik (7.33 p.d.), Aalst (7.18 p.d.), Brugge (6.65 p.d.), Dendermonde 6.51 p.d.), Bergen (6.26 p.d.), Gent (5.83 p.d.), Thuin (5.70 p.d.), Sint-Niklaas (5.57 p.d.), Namen (5.14 p.d.), Aarlen (4.99 p.d.), Roeselare (4.68 p.d.), Veurne (4,50 p.d.), Eeklo (3,96 p.d.), Borgworm (3.71 p.d.), Nijvel (2.87 p.d.), Hoei (2.37 p.d.), Dinant (2.13 p.d.), Ieper (1.88 p.d.), Neufchâteau (1.65 p.d.) Bastenaken (1.54 p.d.), Marche-en-Famenne (0.84 p.d.), Philippeville (0,80 p.d.), Oudenaarde (0.76 p.d.), Tielt (0.30 p.d.), Diksmuide (0.27 p.d.), wat de arrondissementen Aat, Doornik en Virton betreft, de vermindering van hun bevolking beloopt respektievelijk 1.53, 0.02 en 0.55 p.d.

Deze achteruitgang wordt, voor het arrondissement Aat, sedert 1880 bij elke telling waargenomen. Negen arrondissementen komen uit met een sterker aangroeicijfer dan het cijfer van het Rijk.

Neemt men, voor 1846, de bevolking van elk arrondissement gelijk aan 100, zo bekomt men de in tabel 14 opgenomen indexcijfers voor elke telling.

3. — Invloed van de geboorten, de sterfte en de migratie op de bevolking van de arrondissementen:

Zoals hoger gezegd is, groeit de bevolking van een land aan door aanwinst tengevolge van het overschot van het aantal geboorten op dat van de sterfgevallen, of van het cijfer der immigratie op dat der emigratie; zij vermindert door overschot van sterfgevallen op geboorten of van emigratie op immigratie.

De voor de gezamenlijke bevolking waargenomen schommelingen openbaren zich niet op gelijke wijze in de verschillende delen van het grondgebied.

Tabel 15 doet de schommelingsverschillen tijdens de periode 1931-1947 in de onderscheiden arrondissementen uitschijnen. Zij duidt aan dat in al de arrondissementen van de provincies Antwerpen, West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Limburg, in deze van Leuven, Aarlen, Bastenaken, Marche-en-Famenne en Neufchâteau, het aantal geboorten dat der sterfgevallen overtreft. In de arrondissementen Brussel, Nijvel, Virton, in al de arrondissementen van de provincies Henegouwen, Luik en Namen, overtreft het aantal sterfgevallen dat der geboorten.

De resultanten van de binnenlandse en buitenlandse verhuizingsbeweging komen in de onderscheiden arrondissementen op verschillende wijze naar voor.

Er is overschot van het immigratiecijfer in de arrondissementen :

Antwerpen (1,495), Brussel (117,860), Nijvel (7,576), Brugge (4,127), Kortrijk (712), Veurne (457), Gent (8,786), Aat (1,596), Charleroi (10,268), Bergen (5,032), Zinnik (4,968), Doornik (1,310), Hoei (1,287), Luik (33,000), Hasselt (1,335), Namen (10,741).

Er is emigratieoverschot in de arrondissementen :

Mechelen (4,880), Turnhout (9,572), Leuven (8,331), Diksmuide (2,128), Ieper (5,904), Oostende (138), Roeselare (1,730), Tielt (6,364), Aalst (9,109), Dendermonde (6,061), Eeklo (265), Oudenaarde (5,777), Sint-Niklaas (8351), Thuin (212), Verviers (3,195), Borgworm (1,375), Maaseik (4,368), Tongeren (3,926), Aarlen (2,224), Bastenaken (4,119), Marche-en-Famenne (1,364), Neufchâteau (2,828), Virton (549), Dinant (321) en Philippeville (1,217).

In verband met de ermede overeenstemmende in 1947 getelde bevolking, geven deze cijfers de in de hierna volgende tabel opgenomen verhoudingen tot 10.000 inwoners.

In deze opgave zijn de arrondissementen naar hun orde van belangrijkheid gerangschikt; ten einde de vergelijking met de overigens in de tabel opgenomen, overeenstemmende cijfers over de periode 1921-1930 mogelijk te maken, werden de voor 10 jaren berekende verhoudingen bijgevoegd.

a) Overschot van het aantal geboorten op dat der sterfgevallen en van het aantal sterfgevallen (+) op dat der geboorten (—).

(Verhouding tot 10.000 inwoners.)

	1947			Verhouding voor 1921-1930
	Verhouding voor 1931-1947	Verhouding terug-gebracht op 10 jaar	Rangorde	
Maaseik	+ 2,830	1.665	1	2,016
Turnhout	+ 2,321	1.365	2	1,675
Hasselt	+ 2,170	1.276	3	1,600
Tongeren	+ 1,651	971	4	1,188
Tielt	+ 1,512	889	5	1,015
Roeselare	+ 1,383	814	6	1,062
Dendermonde	+ 1,118	658	7	1,026
Sint-Niklaas	+ 1,094	644	8	894
Aalst	+ 1,090	641	9	1,010
Kortrijk	+ 1,040	612	10	942
Mechelen	+ 1,015	597	11	1,022
Brugge	+ 1,009	594	12	831
Leuven	+ 973	572	13	1,047
Diksmuide	+ 942	554	14	1,003
Oostende	+ 930	547	15	918
Eeklo	+ 874	514	16	716
Ieper	+ 841	495	17	952
Veurne	+ 833	490	18	806
Oudenaarde	+ 662	389	19	754
Antwerpen	+ 511	301	20	758
Bastenaken	+ 501	295	21	755
Neufchâteau	+ 306	180	22	671
Gent	+ 234	138	23	365
Aarlen	+ 218	128	24	672
Marche-en-Fam.	+ 17	10	25	457
Verviers	— 26	— 15	26	428
Dinant	— 73	— 43	27	318
Brussel	— 173	— 102	28	279
Virton	— 220	— 129	29	369
Philippeville	— 256	— 151	30	242
Namen	— 327	— 192	31	338
Thuin	— 382	— 225	32	327
Nijvel	— 387	— 228	33	265
Doornik	— 488	— 287	34	170
Borgworm	— 488	— 287	35	442
Zinnik	— 521	— 306	36	255
Bergen	— 555	— 326	37	322
Luik	— 558	— 328	38	141
Charleroi	— 623	— 366	39	281
Hoei	— 630	— 371	40	170
Aat	— 726	— 427	41	3

De op 1930 betrekking hebbende verhoudingen zijn alle positief. Door de cijfers van kolom (3) met deze van kolom (5) te vergelijken kan men zich rekenschap geven van het deficiet van de natuurlijke beweging 1931-1947 ten opzichte van deze van 1921-1930.

Brengen wij in herinnering dat de verhouding voor het Rijk voor de periode 1931-1947, 357 is, hetzij 210 voor 10 jaar, in plaats van 601 voor de periode 1921-1930.

b) Overschotten van het immigratie- op het emigratiecijfer.

In de hiernavolgende tabel zijn de arrondissementen volgens belangrijkheid van het beloop van het overschot der immigratie op de emigratie gerangschikt.

(Verhouding op 10.000 inwoners).

Arrondissementen	1931-1947 Verhouding voor 17 jaar	1931-1947 Verhouding van 10 jaar	1931-1947 Rangorde	1921-1930
Brussel	907	534	1	775
Luik	602	354	2	622
Namen	502	295	3	— 55 (1)
Nijvel	417	245	4	
Zinnik	297	175	5	295
Charleroi	236	139	6	228
Brugge	211	124	7	—445 (1)
Aat	201	118	8	—223 (1)
Gent	199	117	9	29
Bergen	194	114	10	69
Hoei	138	81	11	—182 (1)
Veurne	102	60	12	—415 (1)
Doornik	88	52	13	9
Hasselt	61	36	14	708
Kortrijk	26	15	15	406
Antwerpen	19	11	16	519

Uit voorgaande opgave blijkt :

a) dat over het algemeen een immigratieoverschot voorkomt in de nijverheids- en handelsarrondissementen of in de centra van stadsagglomeraties, waar het geboorteoverschot op de sterfte zwak is.

b) dat de emigratieoverschotten vooral worden aangetroffen in de landbouwarrondissementen, waar, doorgaans, het geboortecijfer hoger is gebleven dan in de andere arrondissementen.

c) een wijdlopend verschil wordt vastgesteld tussen de verhuizingsbeweging voor de periode 1921-1930 en deze voor de periode 1931-1947.

c) Overschot van de emigratie op de immigratie.

Arrondissementen	1931-1947 Verhouding voor 17 jaar	1931-1947 Verhouding van 10 jaar	1931-1947 Rangorde	1921-1930
Bastenaken	1.085	638	1	1,376
Tielt	857	504	2	1,325
Aarlen	554	326	3	333
Neufchâteau	518	305	4	855
Oudenaarde	502	295	5	643
Ieper	479	282	6	1,816 (2)
Sint-Niklaas	454	267	7	255
Diksmuide	441	259	8	532 (2)
Maaseik	416	245	9	413
Turnhout	386	227	10	253
Aalst	382	225	11	445
Dendermonde	377	222	12	406
Marche-en-Fam.	334	196	13	676
Tongeren	288	169	14	95 (2)
Leuven	263	155	15	274
Philippeville	216	127	16	60 (2)
Borgworm	198	116	17	496
Mechelen	196	115	18	126
Roeselare	139	82	19	81
Virton	138	81	20	315
Verviers	135	79	21	127
Dinant	37	22	22	332
Eeklo	34	20	23	214
Thuin	16	9	24	110 (2)
Oostende	13	8	25	94

(1) Emigratie-overschot over 1921-1930
(2) Emigratie-overschot over 1921-1930

HOOFDSTUK V

INDELING VAN DE BEVOLKING VOLGENS DE TAALSTREEK

1. — Bevolking van de taalstreken. Jaarlijkse gemiddelde aangroei, per duizend, van de bevolking van de ene telling tot de andere sedert 1846.

De cijfers van de hieronder aangegeven arrondissementen werden volgens drie streken gerangschikt :

1) het arrondissement Brussel;

2) het gebied gevormd door het arrondissement Leuven, de provincies Antwerpen, West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Limburg; dit gebied komt nagenoeg in zijn geheel met de Vlaamse taalstreek overeen;

3) het gebied gevormd door het arrondissement Nijvel, de provincies Henegouwen, Luik, Luxemburg en Namen, gebied dat als Waalse taalstreek aanzien wordt.

Deze taalstreekgrenzen zijn niet volkomen juist. Er werd geen rekening gehouden met de gemeenten, waar een andere taal van de taalstreek, noch met de Duitse taalstreek van de Oostkantons.

TABEL 16. — **BEVOLKING VAN DE TAALSTREKEN.**

Taalstreken	1846	1856	1866	1880	1890	1900	1910	1920 vorig gebied	1920 nieuw gebied	1930	1947
Arron. Brussel	376,362	426,809	480,991	623,457	722,944	853,430	1,023,327	1,077,642	1,077,642	1,204,590	1,299,925
Vlaamse taalstr.	2,202,548	2,206,978	2,292,355	2,565,356	2,832,323	3,137,121	3,507,547	3,499,824	3,499,824	3,885,935	4,272,185
Waalse taalstr.	1,758,286	1,895,773	2,054,487	2,331,196	2,514,054	2,702,997	2,892,910	2,823,887	2,888,316	3,001,479	2,940,085
Het Rijk	**4,337,196**	**4,529,560**	**4,827,833**	**5,520,009**	**6,069,321**	**6,693,548**	**7,423,784**	**7,401,353**	**7,465,782**	**8,092,004**	**8,512,195**
Arron. Brussel	8.68	9.42	9.96	11.30	11.91	12.75	13.78	14.56	14.43	14.89	15.27
Vlaamse taalstr.	50.78	48.72	47.48	46.47	46.67	46.87	47.25	47.29	46.88	48.02	50.19
Waalse taalstr.	40.54	41.86	42.56	42.23	41.42	40.38	38.97	38.15	38.69	37.09	34.54
Het Rijk	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**

TABEL 17. — JAARLIJKSE VERMEERDERING OF VERMINDERING P.D. VAN DE BEVOLKING.

Taalstreken	van 1846 tot 1856	van 1856 tot 1866	van 1866 tot 1880	van 1880 tot 1890	van 1890 tot 1900	van 1900 tot 1910	van 1910 tot 1920 (vroeger gebied)	van 1920 tot 1930	van 1930 tot 1947	van 1846 tot 1947
Arr. Brussel	13.40	12.69	12.16	15.96	18.05	19.91	5.31	11.78	4.66	24.29
Vlaamse taalstreek	0.20	3.87	8.51	10.41	10.76	11.81	—0.22	11.03	5.85	9.30
Waalse taalstreek	13.51	8.37	9.62	7.84	7.52	7.02	—2.39	3.92	— 1.21	6.65
Het Rijk	4.43	6.59	10.24	9.95	10.28	10.91	—0.30	8.39	3.05	9.53

Tabel 16 geeft de loop, in absolute en in evenredige cijfers, van de bevolking van elk der aldus gevormde gebieden. Van de ene telling tot de andere heeft, zoals aangeduid in tabel 17, deze bevolking op verschillende wijze geëvolueerd. Indien men de bevolking van 1846 met 100 gelijkstelt, krijgt men voor deze van 1947 volgende indexcijfers :

Arrondissement Brussel . . . 345.39
Vlaamse taalstreek 193.97
Waalse taalstreek 167.20

2. — Invloed van het overschot van de geboorten of de sterfgevallen en van de verhuizingsbeweging.

a) *Overschot van de geboorten op de sterfgevallen.*

De natuurlijke loop van de bevolking (geboorten- en sterfgevallen) over de periode 1931-1947 en 1921-1930, ontwikkelt zich, voor deze gebieden als volgt :

1) Periode 1931-1947 :

Arrondissement Brussel :
— 22,525 of —173 per 10.000 inwoners (gemiddeld — 102 over 10 jaar).

Vlaamse taalstreek :
446,152 of 1044 per 10.000 inwoners (gemiddeld 614 over 10 jaar).

Waalse taalstreek :
Waalse taalstreek : —119,768 of —397 per 10,000 inwoners (gemiddeld —234 over 10 jaar).

2) Periode 1921-1930 :

Arrondissement Brussel :
33,586 of 279 per 10.000 inwoners.

Vlaamse taalstreek :
367,945 of 952 per 10.000 inwoners.

Waalse taalstreek :
85,161 of 284 per 10.000 inwoners.

b) *Overschot van de immigratie op de emigratie :*

1) Periode 1931-1947 :

Arrondissement Brussel :
117,860 of 907 per 10.000 inwoners. (gemiddeld 534 over 10 jaar).

Vlaamse taalstreek :
—59,902 of —140 per 10.000 inwoners. (gemiddeld —82 over 10 jaar).

Waalse taalstreek :
58,374 of 199 per 10.000 inwoners (gemiddeld —117 over 10 jaar).

2) Periode 1921-1930 :

Arrondissement Brussel :
93,362 of 775 per 10.000 inwoners.

Vlaamse taalstreek :
18,166 of 47 per 10.000 inwoners.

Waalse taalstreek :
28,002 of 93 per 10.000 inwoners.

De periode 1931-1947 wijst, in de Waalse taalstreek, op een aanzienlijker overschot van de verhuizingsbeweging dan in de periode 1921-1930.

HOOFDSTUK VI

INDELING VAN DE BEVOLKING PER GEMEENTE

1. — Indeling van de gemeenten naar hun bevolking.

Om de hiernavolgende tabellen te beoordelen, dient men niet uit het oog te verliezen, dat de groepen van gemeenten opgemaakt zijn aan de hand van de bevolking — op het tijdstip van iedere telling — der gemeenten waaruit deze groepen zijn samengesteld en dus niet door het bevolkscijfer der gemeente in 1880 als uitgangspunt te nemen voor de rangschikking. De groepen omvatten dus niet noodzakelijkerwijze dezelfde gemeenten, bij elke telling; het is inderdaad voldoende dat de gemeenten eenvoudig van klasse veranderen, om vermindering van een groep ten voordele van een andere teweeg te brengen.

Tabel 18 geeft, voor elk tellingsjaar sinds 1880, de indeling in zes categorieën, van het aantal gemeenten naar hun bevolking.

Er zijn op het ogenblik 2.670 gemeenten, wat dus een vermindering van één eenheid sinds 1930 geeft : de gemeente Ellignies-lez-Frasnes werd ingevolge de wet van 23 Juli 1932 bij Anvaing gevoegd. Van 1880 tot 1947 nam het aantal gemeenten met 87 eenheden toe, waarin de gemeente Kalmis en de 30 gemeenten van de Oostkantons dienen begrepen. De toename van de gemeenten bedraagt dus 56 eenheden voor het vroeger Belgisch grondgebied.

TABEL 18. — INDELING VAN HET AANTAL GEMEENTEN NAAR HUN BEVOLKING.

Tellingsjaren	100.000 inwoners en meer		25.000 tot — 100.000		10.000 tot — 25.000.		5.000 tot — 10.000		2.000 tot — 5.000		— dan 2.000 inwoners		Aantal gemeenten	
	Absol. aantal	%	Absol. aantal	%	Absol. aantal	%	Absol. aantal	%	Absol. aantal	%	Absol. aantal	%	Absol. aantal	%
1880.....	4	0.15	14	0.54	44	1.70	104	4.03	463	17.93	1,954	75.65	2,583	100
1890.....	4	0.15	19	0.73	50	1.93	118	4.55	473	18.22	1,932	74.42	2,596	100
1900.....	4	0.15	21	0.80	63	2.41	139	5.31	500	19.11	1,890	72.22	2,617	100
1910.....	4	0.15	27	1.03	73	2.78	169	6.43	507	19.28	1,849	70.33	2,629	100
1920 (1) .	5	0.19	26	0.98	78	2.96	168	6.37	497	18.84	1,864	70.66	2,638	100
1920 (2) .	5	0.19	26	0.97	79	2.96	169	6.33	502	18.82	1,887	70.73	2,668	100
1930.....	5	0.19	34	1.27	96	3.60	179	6.70	525	19.65	1,832	68.59	2,671	100
1947 (3) .	5	0.19	40	1.50	102	3.82	200	7.49	532	19.93	1,791	67.07	2,670	100

TABEL 19. — **INDELING VAN HET AANTAL GEMEENTEN UIT ELK ARRONDISSEMENT NAAR HAAR BEVOLKING.**

PROVINCIES EN ARRONDISSEMENTEN	minder dan 100 inwoners	van 100 tot 250 inwoners	van 250 tot 500 inwoners	van 500 tot 1.000 inwoners	van 1.000 tot 2.000 inwoners	van 2.000 tot 3.000 inwoners	van 3.000 tot 5.000 inwoners	van 5.000 tot 10.000 inwoners	van 10.000 tot 15.000 inwoners	van 15.000 tot 20.000 inwoners	van 20.000 tot 25.000 inwoners	van 25.000 tot 50.000 inwoners	van 50.000 tot 100.000 inwoners	100.000 inwoners en meer	
Antwerpen	—	—	—	2	9	10	11	14	1	5	—	4	2	1	59
Mechelen	—	1	—	3	8	4	13	5	4	—	—	1	1	—	40
Turnhout	—	—	1	1	15	9	11	10	2	1	1	1	—	—	52
Antwerpen	—	1	1	6	32	23	35	29	7	6	1	6	3	1	151
Brussel	—	1	9	7	25	20	21	16	3	6	—	5	6	2	121
Leuven	—	1	4	25	46	18	16	4	3	—	1	1	—	—	119
Nijvel	—	2	19	36	29	9	8	3	2	—	—	—	—	—	108
Brabant	—	4	32	68	100	47	45	23	8	6	1	6	6	2	348
Brugge	—	1	2	7	8	6	7	6	4	—	—	—	1	—	42
Diksmuide	—	2	3	3	10	5	2	2	—	—	—	—	—	—	27
Kortrijk	—	—	2	8	15	6	7	2	2	1	—	—	—	—	43
Ieper	—	—	2	6	5	8	10	9	3	—	1	2	—	—	46
Oostende	—	—	5	3	10	—	3	5	—	—	—	1	—	—	27
Roeselare	—	—	—	—	4	2	6	6	—	1	—	1	—	—	20
Tielt	—	—	—	1	4	6	2	4	2	—	—	—	—	—	19
Veurne	2	3	4	8	5	2	2	3	—	—	—	—	—	—	29
West-Vlaanderen	2	6	18	36	61	35	39	37	11	2	1	4	1	—	253
Aalst	—	—	4	15	26	16	12	5	2	—	—	1	—	—	81
Dendermonde	—	—	1	1	4	4	8	6	1	3	—	—	—	—	28
Eeklo	—	—	—	4	1	4	5	1	2	1	—	—	—	—	18
Gent	—	—	3	19	16	12	11	16	2	1	1	—	—	1	82
Oudenaarde	—	2	6	15	23	8	3	2	—	—	—	1	—	—	60
Sint-Niklaas	—	—	—	1	3	6	9	5	2	—	—	2	—	—	28
Oost-Vlaanderen	—	2	14	55	73	50	48	35	9	5	1	4	—	1	297
Aat	—	8	8	24	12	7	3	—	1	—	—	—	—	—	63
Charleroi	—	1	3	7	17	10	7	12	8	2	4	2	—	—	73
Bergen	—	1	13	22	14	8	9	4	7	2	—	1	—	—	81
Zinnik	—	1	3	11	17	5	6	7	2	—	1	—	—	—	53
Thuin	—	8	21	23	15	6	4	5	2	—	—	—	—	—	84
Doornik	—	6	8	31	30	6	5	2	—	—	—	1	—	—	89
Henegouwen	—	25	56	118	105	42	34	30	20	4	5	4	—	—	443
Hoei	1	12	19	22	17	5	3	1	1	—	—	—	—	—	81
Luik	—	3	14	20	30	10	17	10	4	4	—	2	—	1	115
Verviers	—	—	6	19	29	14	11	7	2	—	—	1	—	—	89
Borgworm	1	4	29	40	9	2	2	1	—	—	—	—	—	—	88
Luik	2	19	68	101	85	31	33	19	7	4	—	3	—	1	373
Hasselt	—	1	12	12	18	7	7	8	—	1	—	2	—	—	68
Maaseik	—	—	1	6	12	7	3	6	1	—	—	—	—	—	36
Tongeren	1	8	18	35	24	7	4	4	1	—	—	—	—	—	102
Limburg	1	9	31	53	54	21	14	18	2	1	—	2	—	—	206
Aarlen	—	1	2	10	4	4	—	1	1	—	—	—	—	—	23
Bastenaken	—	—	5	14	14	—	2	—	—	—	—	—	—	—	35
Marche-en-Famenne	—	6	13	23	10	1	1	—	—	—	—	—	—	—	54
Neufchâteau	—	8	24	34	6	2	2	—	—	—	—	—	—	—	76
Virton	—	—	15	16	12	1	1	—	—	—	—	—	—	—	45
Luxemburg	—	15	59	97	46	8	6	1	1	—	—	—	—	—	233
Dinant	3	29	56	38	10	2	1	2	—	—	—	—	—	—	141
Namen	—	7	28	45	33	10	6	6	—	—	—	1	—	—	136
Philippeville	2	17	28	28	12	1	1	—	—	—	—	—	—	—	89
Namen	5	53	112	111	55	13	8	8	—	—	—	1	—	—	366
Het Rijk	10	134	391	645	611	270	262	200	65	28	9	30	10	5	2670
%	0.38	5.00	16.64	24.16	22.89	10.11	9.81	7.49	2.44	1.05	0.34	1.12	0.38	0.19	
			67.07			19.	92	7.49		3.83			1.69		

De bevolking van de gemeenten schommelt tussen uitgebreide grenzen, namelijk van 263.233 inwoners, maximumcijfer dat door de stad Antwerpen bereikt wordt, tot 28 inwoners voor de gemeente Zoetenaaie (arrondissement Veurne).

Het aantal gementen met 100.000 inwoners en meer is in 1947 hetzelfde als in 1930; deze groep bestaat uit de gemeenten Brussel, Antwerpen, Gent, Luik en Schaarbek en varieerde trouwens slechts van één eenheid sinds 1880.

Het aantal gemeenten met 25.000 tot minder dan 100.000 inwoners is sinds 1930 op gevoelige wijze toegenomen; sinds 1880 is het bijna verdriedubbeld. Dit der gemeenten van 5.000 tot minder dan 10.000 inwoners nam in verhouding tot 1930 met 21 eenheden toe; gedurende hetzelfde tijdperk vermeerderde dit der gemeenten met 2.000 tot minder dan 5.000 inwoners met 7 eenheden, terwijl de groep gemeenten met minder dan 2.000 inwoners met 41 eenheden afnam.

Er zijn 347 gemeenten met 5.000 inwoners en meer; indien men er de gemeenten Diksmuide, Borgworm, Bastenaken, Marche-en-Famenne, Neufchâteau, Virton en Philippeville bijvoegt, die de hoofdplaats zijn van administratieve arrondissementen en geen 5.000 inwoners tellen, bekomt men 354 « ontvoogde » gemeenten.

In tabel 19 is het aantal gemeenten van de verschillende provincies en administratieve arrondissementen voor de hieronder volgende categorieën opgenomen :

		minder dan		100 inwoners.
100	tot	minder	dan	250 inwoners
250	»	»	»	500 inwoners.
500	»	»	»	1,000 inwoners.
1,000	»	»	»	2,000 inwoners.
2,000	»	»	»	3,000 inwoners.
3,000	»	»	»	5,000 inwoners.
5,000	»	»	»	10,000 inwoners.
10,000	»	»	»	15,000 inwoners.
15,000	»	»	»	20,000 inwoners.
20,000	»	»	»	25,000 inwoners.
25,000	»	»	»	50,000 inwoners.
50,000	»	»	»	100,000 inwoners.
100,000 inwoners et meer.				

De 10 gemeenten van minder dan 100 inwoners zijn: Oeren (Veurne), 95 inwoners; Zoetenaaie (Veurne), 28 inwoners; Linchet (Hoei), 70 inwoners; Freloux (Borgworm), 69 inwoners; Herten (Tongeren), 49 inwoners; Honnay (Dinant), 99 inwoners; Cornimont (Dinant), 98 inwoners; Mouzaive (Dinant), 80 inwoners; Niverlée (Philippeville), 80 inwoners; Omezée (Philippeville), 95 inwoners.

Grafiek V. - Evolutie van de bevolking per taalstreek.

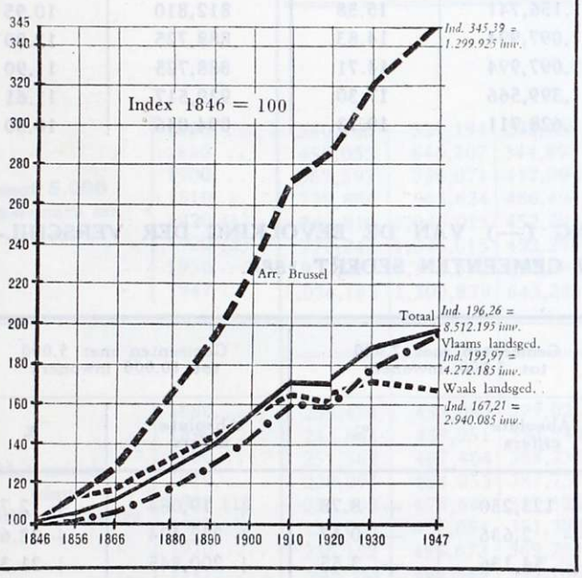

Grafiek VI. - Betrekkelijke sterkte van de bevolking der taalstreken

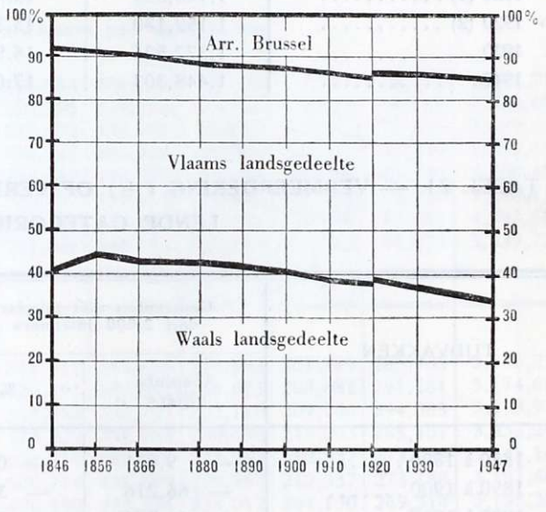

2. — Indeling van de bevolking in de gemeenten gerangschikt naar hun bevolkingscijfer.

In tabel 20 werd geen rekening gehouden met de gemeenten die tussen twee tellingen in van categorie veranderd zijn. Zo is de bevolking van de gemeenten met 10.000 tot minder dan 25.000 inwoners van 1930 tot 1947 met 75.777 inwoners gestegen, zoals aangeduid in tabel 21. Dit betekent dat de totale bevolking der gemeenten met 10.000 tot minder dan 25.000 inwoners, in 1947, met 75.777 eenheden deze van de gemeenten, die op 31 December 1930 10.000 tot minder dan 25.000 inwoners telden, overtreffen.

Men ziet trouwens dat deze groep in 1947, 6 gemeenten meer omvat dan in 1930.

Volgende tabellen en grafieken stellen de verschillen in de loop van de Belgische bevolking in de onderscheiden groepen van gemeenten, sedert 1880, in het licht.

Onder de in de hiernavolgende tabellen beschouwde groepen van gemeenten, telt deze met 2.000 tot minder dan 5.000 inwoners in 1947 het grootst aantal inwoners, te weten 1/5 van de totale bevolking : tot in 1920 was het deze met minder dan 2.000 inwoners die de meeste inwoners telde.

De bevolking van de gemeenten met minder dan 2.000 inwoners verminderde steeds van de ene telling tot de andere sinds 1880; deze groep die in 1880, 1.745.347 inwoners telde, of 31,62 % van de totale bevolking, telde er in 1947 nog slechts 1.504.383 of 17.67 % van de bevolking van het Rijk. Gedurende de periode 1930-1947 verloor deze groep 74.768 inwoners, wat dus een vermindering betekent van 4.73 % in verhouding tot 1930.

De totale bevolking van de groep gemeenten met 2.000 tot minder dan 5.000 inwoners, die, in 1880, 1.403.236 eenheden bedroeg, neemt sinds 1920 toe om

TABEL 20. — **INDELING VAN DE BEVOLKING OVER DE GEMEENTEN, GERANGSCHIKT NAAR HAAR BEVOLKINGSCIJFER.**

JAREN	Gemeenten met minder dan 2.000 inwoners		Gemeenten met 2.000 tot 5.000 inwoners		Gemeenten met 5.000 tot 10.000 inwoners	
	Gezamenlijke bevolking	Percent. van de bevolking	Gezamenlijke bevolking	Percent. van de bevolking	Gezamenlijke bevolking	Percent. van de bevolking
1880.....	1,745,347	31.62	1,403,236	25.42	691,019	12.53
1890.....	1,736,296	28.61	1,526,486	25.15	710,103	11.70
1900.....	1,670,080	24.95	1,523,850	22.77	942,227	14.08
1910.....	1,654,307	22.28	1,577,986	21.25	1,143,072	15.40
1920 (1)	1,618,927	21.86	1,526,233	20.61	1,127,166	15.22
1920 (2)	1,648,809	22.08	1,538,854	20.61	1,132,220	15.17
1930.....	1,579,151	19.51	1,619,170	20.01	1,182,074	14.61
1947.....	1,504,383	17.67	1,668,086	19.60	1,368,666	16.08

JAREN	Gemeenten met 10.000 tot 25.000 inwoners		Gemeenten met 25.000 tot 100.000 inwoners		Gemeenten met 100.000 inwoners en meer	
	Gezamenlijke bevolking	Percent. van de bevolking	Gezamenlijke bevolking	Percent. van de bevolking	Gezamenlijke bevolking	Percent. van de bevolking
1880	612,026	11.09	481,924	8.73	586,172	10.61
1890	703,891	11.60	696,006	11.47	696,539	11.47
1900	914,041	13.65	868,940	12.98	774,410	11.57
1910	1,078,868	14.53	1,156,741	15.58	812,810	10.95
1920 (1)	1,146,524	15.48	1,097,994	14.83	888,725	12.00
1920 (2)	1,159,180	15.53	1,097,994	14.71	888,725	11.90
1930.....	1,372,526	16.96	1,399,566	17.30	939,517	11.61
1947.....	1,448,303	17.02	1,628,711	19.13	894,046	10.50

TABEL 21. — **VERMEERDERING (+) OF VERMINDERING (—) VAN DE BEVOLKING DER VERSCHILLENDE CATEGORIEEN VAN GEMEENTEN SEDERT 1880.**

TIJDVAKKEN	Gemeenten met minder dan 2.000 inwoners		Gemeenten met 2.000 tot 5.000 inwoners		Gemeenten met 5.000 tot 10.000 inwoners	
	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%
1880 à 1890	— 9,051	— 0.51	+ 123,250	+ 8.78	+ 19,084	+ 2.76
1890 à 1900	— 66,216	— 3.81	— 2,636	— 0.17	+ 232,124	+ 32.69
1900 à 1910	— 15,773	— 0.94	+ 54,136	+ 3.55	+ 200,845	+ 21.32
1910 à 1920 (1) ...	— 35,380	— 2.14	— 51,753	— 3.28	— 15,906	— 1.39
1920 (2) à 1930 ...	— 69,658	— 4.22	+ 80,316	+ 5.22	+ 49,854	+ 4.40
1930 à 1947	— 74,768	— 4.73	+ 48,916	+ 3.02	+ 186,592	+ 1.58

TIJDVAKKEN	Gemeenten met 10.000 tot 25.000 inwoners		Gemeenten met 25.000 tot 100.000 inwoners		Gemeenten met 100.000 inwoners en meer	
	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%
1880 à 1890	+ 91,865	+ 15.—	+ 214,082	+ 44.42	+ 110,367	+ 18.82
1890 à 1900	+ 210,150	+ 29.86	+ 172,934	+ 24.85	+ 77,871	+ 11.18
1900 à 1910	+ 164,827	+ 18.03	+ 287,801	+ 33.12	+ 38,400	+ 4.96
1910 à 1920 (1)	+ 67,656	+ 6.27	— 58,747	— 5.08	+ 75,915	+ 9.34
1920 (2) à 1930	+ 213,346	+ 18.40	+ 301,572	+ 27.47	+ 50,792	+ 5.72
1930 à 1947	+ 75,777	+ 5.52	+ 229,145	+ 16.37	— 45,471	— 4.84

TABEL 22. — **BEVOLKING DER GEMEENTEN, PER PROVINCIE, NAARGELANG ZE MINDER OF MEER DAN 5,000 ZIELEN TELLEN.**

		Antwerpen	Brabant	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Henegouwen	Luik	Limburg	Luxemburg	Namen	Het Rijk
						Aantal gemeenten					
met 5.000 inwoners en meer	1880.....	16	22	28	30	49	14	3	1	3	166
	1890.....	19	27	33	33	51	21	3	1	3	191
	1900.....	23	34	38	42	57	25	3	1	4	227
	1910.....	34	42	45	49	59	30	5	1	8	273
	1920 (1) .	34	45	42	50	61	28	8	1	8	277
	1920 (2) .	35	45	42	49	61	30	8	1	8	279
	1930.....	46	49	47	50	65	33	13	2	9	314
	1947.....	53	52	56	55	63	34	23	2	9	347
Met minder dan 5.000 inwoners	1880.....	136	319	222	266	388	324	203	210	349	2,417
	1890.....	133	315	217	264	388	320	203	211	354	2,405
	1900.....	129	310	210	256	384	317	203	224	357	2,390
	1910.....	118	302	204	249	384	312	201	230	356	2,356
	1920 (1) .	118	301	210	248	383	316	198	230	357	2,361
	1920 (2) .	119	301	210	247	383	344	198	230	357	2,389
	1930.....	105	299	206	247	379	340	193	231	357	2,357
	1947.....	98	296	197	242	380	339	183	231	357	2,323
						Aantal inwoners per gemeenten					
met 5.000 inwoners en meer	1880 ..	340,758	526,194	292,738	399,809	460,954	278,267	31,959	7,149	38,949	2,376,777
	1890 ..	455,055	646,207	344,894	462,221	526,255	373,082	34,741	8,029	44,210	2,894,694
	1900 ..	567,597	796,071	417,004	556,269	629,072	432,448	38,686	10,044	52,427	3,499,618
	1910 ..	729,686	985,624	486,404	644,171	704,645	496,303	55,201	12,012	77,445	4,191,491
	1920 (1)	763,818	1,046,015	452,293	642,681	720,057	473,705	75,488	11,202	75,150	4,260,409
	1920 (2)	771,242	1,046,015	452,293	635,257	720,057	491,415	75,488	11,202	75,150	4,278,119
	1930 ..	937,211	1,194,392	531,886	683,347	773,681	540,095	129,630	16,790	86,651	4,893,683
	1947 ..	1,036,182	1,300,879	643,283	751,047	731,956	540,555	228,022	16,730	91,072	5,339,726
Met minder dan 5.000 inwoners	1880.....	236,474	459,080	399,026	482,007	516,611	385,468	178,892	201,969	283,705	3,143,232
	1890.....	244,864	459,951	393,548	487,305	522,291	383,652	188,073	203,682	291,261	3,174,627
	1900.....	251,562	467,464	388,232	473,702	513,882	393,727	202,110	209,166	294,085	3,193,930
	1910.....	238,991	484,053	387,731	476,164	528,222	392,038	220,490	219,203	285,401	3,232,293
	1920 (1)	253,145	475,684	351,394	464,644	500,214	389,387	224,967	212,537	273,188	3,145,160
	1920 (2)	258,069	475,684	351,394	459,720	500,214	431,890	224,967	212,537	273,188	3,187,663
	1930.....	236,152	485,673	369,702	465,852	496,550	432,936	238,012	204,130	269,314	3,198,321
	1947.....	245,151	497,589	353,166	466,233	492,844	423,296	232,424	196,748	265,018	3,172,469
						Percentsgewijze verhouding van de bevolking der gemeenten met 5,000 inwoners en meer tot de bevolking der gemeenten met minder dan 5,000 inwoners.					
	1880.....	144	115	73	83	89	72	18	4	14	76
	1890.....	186	140	88	95	101	97	18	4	15	91
	1900.....	226	170	107	117	122	110	19	5	18	110
	1910.....	301	204	125	135	133	127	25	5	27	130
	1920 (1) .	302	220	129	138	144	122	33	5	27	135
	1920 (2) .	299	220	129	138	144	114	33	5	27	134
	1930.....	397	246	144	147	156	125	54	8	32	153
	1947.....	422	261	182	161	149	128	98	9	34	168

TABEL 23. — **INDELING VAN DE BEVOLKING, PER PI VINC**

Provincies	Totale bevolking				Bevolking												Geme
					minder dan 2.000 inwoners				2.000 tot minder dan 5.000 inwoners				5.000 tot minder dan 10.000 inwoners				
	1930	1947	Vermeerdering + of vermindering — Absolute cijfers	%	1930	1947	Vermeerdering + of vermindering — Absolute cijfers	%	1930	1947	Vermeerdering + of vermindering — Absolute cijfers	%	1930	1947	Vermeerdering + of vermindering — Absolute cijfers	%	193
Antwerpen . .	1,173,363	1,281,333	+ 107,970	+ 9.20	64,603	52,715	— 11,888	—18.40	171,549	192,436	+ 20,887	+12.17	165,371	200,627	+ 35,256	+ 21	172
Brabant . . .	1,680,065	1,798,468	+ 118,403	+ 7.05	227,071	212,387	— 14,684	— 6.46	258,602	285,202	+ 26,600	+10.29	158,335	169,824	+ 11,489	+ 7	226
West-Vlaanderen	901,588	996,449	+ 94,861	+10.52	132,460	120,760	— 11,700	— 8.83	237,242	232,406	— 4,836	— 2.04	207,120	246,122	+ 39,002	+ 18	127
Oost-Vlaanderen	1,149,199	1,217,280	+ 68,081	+ 5.92	165,900	153,644	— 12,256	— 7.40	299,952	312,589	+ 12,637	+ 4.21	206,828	232,540	+ 25,712	+ 12	228
Henegouwen .	1,270,231	1,224,800	— 45,431	— 3.58	257,607	256,909	— 698	— 0.27	238,943	235,935	— 3,008	— 1.26	215,890	212,560	— 3,330	— 1	385
Luik	973,031	963,851	— 9,180	— 0.94	226,698	221,564	— 5,134	— 2.26	206,238	201,732	— 4,506	— 2.18	113,240	122,925	+ 9,685	+ 8	145
Limburg . . .	367,642	460,446	+ 92,804	+25.24	133,831	128,218	— 5,613	— 4.20	104,181	104,206	+ 25	+ 0.02	54,673	118,890	+ 64,217	+117	74
Luxemburg . .	220,920	213,478	— 7,442	— 3.37	163,713	154,297	— 9,416	— 5.75	40,417	42,451	+ 2,034	+ 5.03	5,403	5,550	+ 147	+ 2	11
Namen . . .	355,965	356,090	+ 125	+ 0.04	207,268	203,889	— 3,379	— 1.63	62,046	61,129	— 917	— 1.48	55,214	59,628	+ 4,414	+ 7	–
Het Rijk . . .	**8,092,004**	**8,512,195**	**+ 420,191**	**+ 5.19**	**1,579,151**	**1,504,383**	**— 74,768**	**— 4.74**	**1,619,170**	**1,668,086**	**+ 48,916**	**+ 3.02**	**1,182,074**	**1,368,666**	**+ 186,592**	**+ 15**	**1,372**

Grafiek VII. - Indeling van's Rijks bevolking naar categorieën van gemeenten.

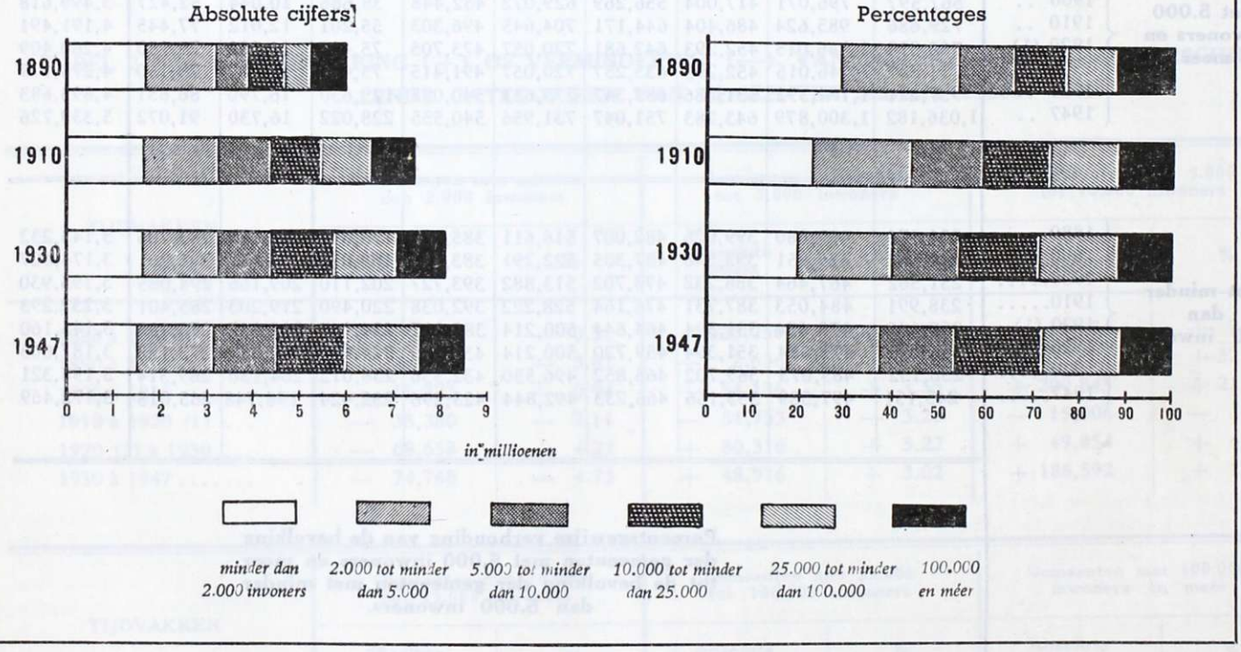

in 1947, 1,668,086 inwoners te bereiken, wat dus een vermeerdering uitmaakt van 48,916 eenheden, of 3.02 % in verhouding tot 1930. De groep van gemeenten met 5,000 minder dan 10,000 inwoners, die in 1880, 691,019 inwoners telde, bereikt in 1947, 1,368,666 inwoners. Deze cijfers belopen respectievelijk 12.53 % en 16.08 % van de bevolking van het Rijk.

De toename gedurende de periode 1880-1947 bedraagt dus 677.647 eenheden of 98.07 %. Een enkele vermindering is in tabel 20 vermeld betreffende deze groep, namelijk deze van 15,906 inwoners welke zich in de loop van het tijdperk 1910-1920 voorgedaan heeft.

INCIE EN NAAR GROEPEN VAN GEMEENTEN, IN 1930 EN IN 1947.

emeenten met												Percentage der bevolking van elke provincie behorende tot benedenstaande groepen van gemeenten											
10.000 tot minder dan 25.000 inwoners				25.000 tot minder dan 100.000 inwoners				100.000 inwoners en meer				minder dan 2.000		2.000 tot minder dan 5.000		5.000 tot minder dan 10.000		10.000 tot minder dan 25.000		25.000 tot minder dan 100.000		100.000 inwoners en meer	
1930	1947	Vermeerdering + of vermindering —		1930	1947	Vermeerdering + of vermindering —		1930	1947	Vermeerdering + of vermindering —		1930	1947	1930	1947	1930	1947	1930	1947	1930	1947	1930	1947
		Absolute cijfers	%			Absolute cijfers	%			Absolute cijfers	%												
172,560	210,772	+38,212	+22.14	314,907	361,550	+ 46,643	+14.81	284,373	263,233	—21,140	—7.43	5.50	4.11	14.62	15.02	14.09	15.66	14.71	16.45	26.84	28.22	24.24	20.54
226,140	220,261	— 5,879	— 2.60	490,762	602,285	+111,523	+22.72	319,155	308,509	—10,646	—3.34	13.52	11.81	15.39	15.86	8.42	9.44	13.46	12.25	29.21	33.49	19 —	17.15
127,928	186,756	+58,828	+45.98	196,838	210,405	+ 13,567	+ 6.89	—	—	—	—	14.69	12.12	26.32	23.32	22.97	24.70	14.19	18.74	21.83	21.12	—	—
228,795	215,041	—13,754	— 6.01	77,366	137,370	+ 60,004	+77.56	170,358	166,096	— 4,262	—2.50	14.44	12.62	26.10	25.68	18.00	19.10	19.91	17.68	6.73	11.28	14.82	13.64
385,002	407,051	+22,049	+ 8.32	172,789	112,345	— 60,444	—34.98	—	—	—	—	20.28	20.98	18.81	19.26	17.00	17.36	30.31	33.23	13.60	9.17	—	—
145,757	151,197	+ 5,440	+ 3.73	115,467	110,225	— 5,242	— 4.54	165.631	156.208	— 9,423	—5.69	23.30	22.99	21.19	20.93	11.64	12.75	14.98	15.69	11.87	11.44	10.72	16.21
74,957	46,045	—28,912	—38.57	—	63,087	+ 63,087	—	—	—	—	—	36.40	27.85	28.34	22.63	14.87	25.82	20.39	10.00	—	13.70	—	—
11,387	11,180	— 207	— 1.82	—	—	—	—	—	—	—	—	74.11	72.28	18.29	19.88	2.45	2.60	5.15	5.24	—	—	—	—
—	—	—	—	31,437	31,444	+ 7	—	—	—	—	—	58.23	57.26	17.43	17.17	15.51	16.74	—	—	8.83	8.83	—	—
372,526	**1,448,303**	**+75,777**	**+ 5,52**	**1,399,566**	**1,628,711**	**+229,145**	**+16.37**	**939,517**	**894,046**	**—45,471**	**—4,84**	**19.51**	**17.67**	**20.01**	**19.60**	**14.61**	**16.08**	**16.96**	**17.01**	**17.30**	**19.13**	**11.61**	**10.51**

De bevolking van de gemeenten met 10.000 tot minder dan 25.000 inwoners steeg onafgebroken sinds 1880 en nam van 612,026 inwoners in 1880 toe tot 1,448,303 in 1947. Deze getallen vertegenwoordigen 11.09 en 17.02 t.h. van de bevolking van het Rijk. De totale toename van deze groep bereikt dus 836,277 of 136.64 % van het cijfer van 1880.

De gemeenten met 25,000 tot minder dan 100,000 inwoners die in 1880, 481,924 inwoners telden, hadden in 1947, 1,628,711 inwoners, hetzij respectievelijk 8.73 en 19.13 % van de bevolking van het Rijk. De totale vermeerdering van deze groep bedraagt dus 1,146,787 eenheden of 137.96 % in verhouding tot 1880.

Ten slotte, heeft men de groep gemeenten met 100.000 zielen en meer, die sinds 1880 tot totale bevolkingsaangroei van 307,874 of 52.52 % vertoont en die van 586.172 eenheden in 1880 toenam tot 894.046 in 1947, hetzij respectievelijk 10.61 en 10.50 % van de bevolking van het Rijk. De volstrekte sterkte van deze groep verminderde dus met 45.471 eenheden sinds 1930, terwijl de betrekkelijkste sterkte van 11.61 % in 1930 tot 10.50 % in 1947 daalde.

Indien men slechts twee groepen van gemeenten in beschouwing neemt, namelijk deze met minder dan 5,000 inwoners en deze met 5,000 inwoners en meer, stelt men vast dat de betrekkelijke sterkte van de eerste sinds 1880 voortdurend afnam, zoals dit uit de opgave hieronder blijkt.

Grafiek VIII. - Evenredige verdeling van de bevolking van elke provincie op 31 December 1947 over de gemeenten met meer en met minder dan 5.000 inwoners

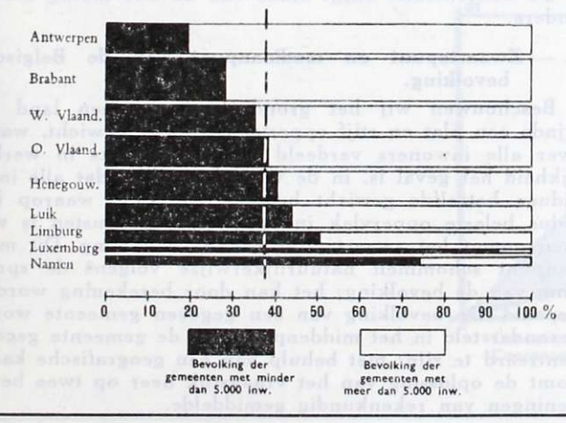

BETREKKELIJKE STERKTE VAN DE BEVOLKING VAN DE GROEP.

	van minder dan 5.000 inwoners %	en meer dan 5.000 inwoners %
1880	57.04	42.96
1890	53.76	46.24
1900	47.72	52.28
1910	43.53	56.44
1920 (vroeger grondgeb.)	42.47	57.53
1920 (nieuw grondgeb.)	42.69	57.31
1930	39.52	60.48
1947	37.27	62.73

Zoals uit de hogervermelde beschouwingen blijkt is de Belgische bevolking aangegroeid en heeft ze zich geconcentreerd. Hierop komen we verder terug.

Tabel 22 vermeldt sinds 1880 het aantal en de bevolking per provincie der Belgische gemeenten met meer en met minder dan 5,000 inwoners : in grafiek VIII worden duidelijk de indelingen, over de twee in overweging genomen groepen, aangegeven van de bevolking van iedere provincie op 31 December 1947.

Tabel 23 geeft, voor elke provincie, het aantal inwoners weer van de gemeenten der verschillende categorieën alsmede het percentage van de inwoners die bij de tellingen van 1930 en 1947 tot elke categorie behoorden.

Men zal opmerken dat de groep van 25,000 tot minder dan 100,000 inwoners in 1947, in de provincies Antwerpen en Brabant voorkomt met het hoogste aantal inwoners, hetzij respectievelijk 28.22 en 33.49 %, meer dan 1/4 van de bevolking der gehele provincie; in de provincie West-Vlaanderen behoort deze meerderheid aan de gemeenten met 5,000 tot minder dan 10,000 inwoners; in Oost-Vlaanderen en in Henegouwen, respectievelijk aan de gemeenten met 2,000 tot minder dan 5,000, en met 10,000 tot minder dan 25,000 inwoners; in de provincies Luik, Limburg, Luxemburg en Namen is het de groep van de gemeenten met minder dan 2,000 inwoners die de bovenhand heeft.

Uit het hierboven gegeven oogpunt heeft zich ten overstaan van 1930 geen verandering voorgedaan, met uitzondering van West-Vlaanderen, waar de belangrijkste groep, in 1930 deze van de gemeenten met 2,000 tot met minder dan 5,000 inwoners was.

Voor het Rijk wordt in de groep van de gemeenten met 25 tot minder dan 100,000 inwoners, de belangrijkste vermeerdering van het aantal inwoners, ten overstaan van 1930, vastgesteld; ze vloeit voort uit de aangroei van de bevolking in deze groep van gemeenten in de provincies Antwerpen, Brabant, West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Limburg. De bevolking van de gemeenten met minder dan 2,000 inwoners neemt af in al de provincies; hetzelfde geldt voor de groep van gemeenten met 100,000 inwoners en meer. De uiterste vermeerderingen en verminderingen in elke provincie worden vastgesteld in de volgende groepen :

In 1930 kwam in Limburg geen enkele gemeente met 25,000 tot minder dan 100,000 inwoners voor; deze provincie telt er twee in 1947, namelijk Hasselt en Genk.

	Vermeerdering	Vermindering
Antwerpen . . .	25,000 tot minder dan 100,000	100,000 inwoners en meer.
Brabant	25,000 » » » 100,000	minder dan 2,000 inwoners
West-Vlaanderen .	10,000 »» » » 25,000	minder dan 2,000 inwoners
Oost-Vlaanderen .	25,000 » » » 100,000	10,000 tot mind. dan 25,000
Henegouwen . .	10,000 » » » 25,000	10,000 tot mind. dan 25,000
Luik	5,000 » » » 10,000	25,000 tot min. dan 100,000
Limburg	5,000 » » » 10,000	100,00 en meer.
Luxemburg . .	2,000 » » » 5,000	minder dan 2,000
Namen . . .	5,000 » » » 10,000	minder dan 2,000

3. — Concentratie van de bevolking.

De combinatie van de in tabellen 18 en 20 vervatte gegevens maakt het mogelijk de concentratiediagrammen van Lorenz op te maken. Deze worden bekomen met de in tabel 18 gecumuleerde verhoudingen op de abscis, en de overeenstemmende in tabel 20 gecumuleerde verhouding op de ordinaat af te zetten.

Nadat deze verhoudingen voorafgaandelijk op 1 zijn teruggebracht, worden de diagrammen in de vierkanten getrokken met de zijde als eenheid. De door de verbinding van de verschillende punten bekomen polygonaallijn is de concentratielijn. De concentratieoppervlakte is de oppervlakte die begrensd wordt door de, met een minima concentratie overeenkomende diagonaal van het vierkant (lijn met gelijk verdeling) en door de concentratielijn.

De hoogste waarde die de bedoelde oppervlakte kan bereiken is 1/2, maxima concentratie, die in onderhavig geval zou overeenstemmen met de concentratie van de bevolking in de schoot van één enkele gemeente.

De concentratieoppervlakten bedroegen : in 1880, 0,2566; in 1890, 0,2702; in 1900, 0,2869; in 1910, 0,2971; in 1920 (vroeger grondgebied) 0,3012; in 1920, (nieuw grondgebied), 0,3001, in 1930, 0,3093; in 1947, 0,3146.

Men heeft dus een stijging van de ene telling tot de andere.

Er werd getracht, ten einde het mogelijk te maken de verschillende te dien opzichte gegeven reeksen te vergelijken, een verhouding, concentratie-verhouding genaamd, te vinden.

Stellen wij de gecumuleerde verhoudingen waarvan hierboven sprake, gelijk aan p_1, p_2, . . p_n en q_1, q_2 . . . q^n.

De voorgestelde concentratiecoëfficiënt R is aldus :

$$\frac{\sum_{i=1}^{n-1} (p_i - q_i)}{\sum_{i=1}^{n-1} p_i}$$

Indien, met uitzondering van q^n, al de q^i gelijk zijn aan nul, dan is R = 1 (maxima concentratie).

Zijn al de q^i en de overeenstemmende p^i gelijk, dan is R = O.

Hoe meer de p^i en de q^i verschillen, des te groter R. De verschillende voor R bekomen waarden zijn : 1880, 0.29555; 1890, 0.3234; 1900, 0.3501; 1910, 0.3681; 1920 (vroeger grondgebied), 0.3772; 1920 (nieuw grondgebied), 0,3753; 1903, 0,3943; 1947 0.4000.

De concentratie stijgt aldus van de ene telling tot de andere.

4. — Zwaartepunt en mediaanpunt van de Belgische bevolking.

Beschouwen wij het grondgebied van een land als zijnde een plat en stijf oppervlak, zonder gewicht, waarover alle inwoners verdeeld zijn zoals zulks in werkelijkheid het geval is, in de veronderstelling dat alle individuen hetzelfde gewicht hebben. Het punt waarop het aldus belaste oppervlak in evenwicht zou rusten is wat men noemt het zwaartepunt van de bevolking. Dit middenpunt schommelt natuurlijkerwijze volgens de spreiding van de bevolking; het kan door berekening worden bepaald. De bevolking van een gegeven gemeente wordt verondersteld in het middenpunt van de gemeente geconcentreerd te zijn; met behulp van een geografische kaart komt de oplossing van het vraagstuk neer op twee berekeningen van rekenkundig gemiddelde.

Grafiek IX. - Bevolkingconcentratie - Concentratiegrens Concentratie - opperlakte.

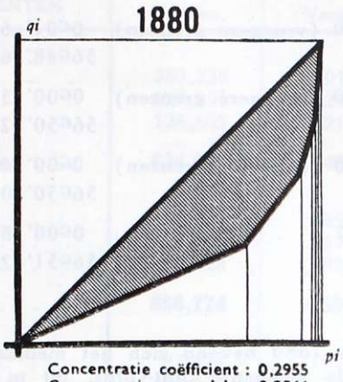

Concentratie coëfficient : 0,2955
Concentratie oppervlakte: 0,2566

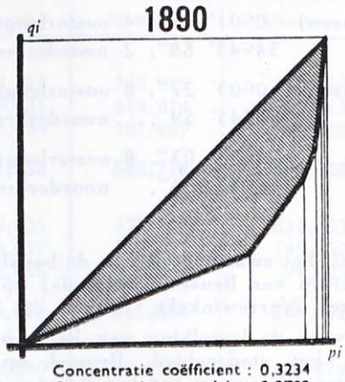

Concentratie coëfficient : 0,3234
Concentratie oppervlakte: 0,2702

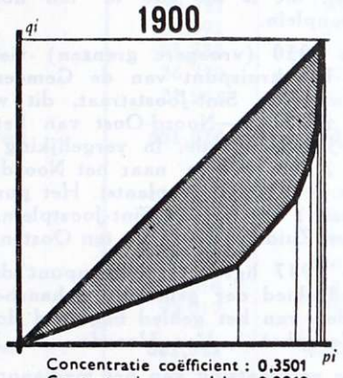

Concentratie coëfficient : 0,3501
Concentratie oppervlakte: 0,2869

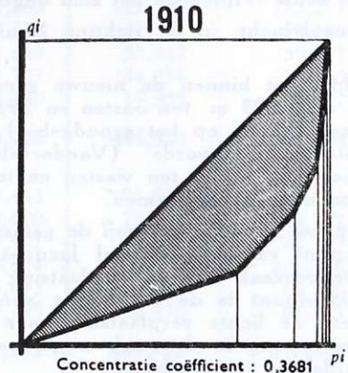

Concentratie coëfficient : 0,3681
Concentratie oppervlakte: 0,2971

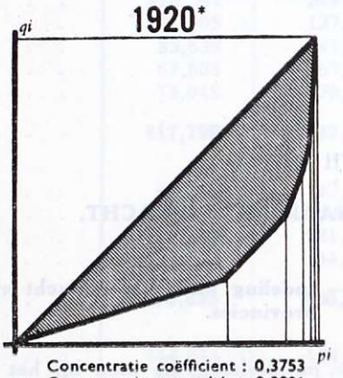

Concentratie coëfficient : 0,3753
Concentratie oppervlakte: 0,3001

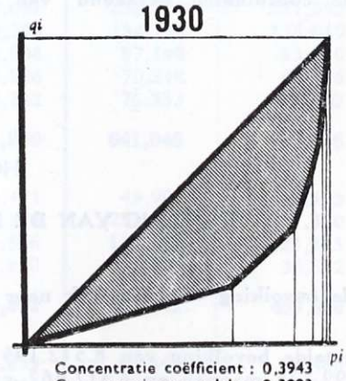

Concentratie coëfficient : 0,3943
Concentratie oppervlakte: 0,3093

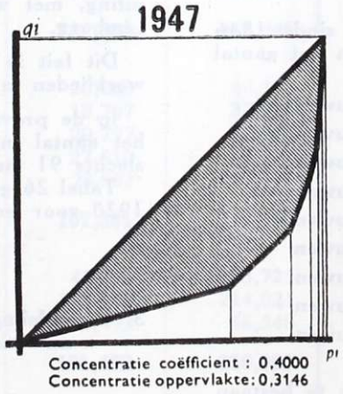

Concentratie coëfficient : 0,4000
Concentratie oppervlakte: 0,3146

* *Nieuw grondgebied*

De uitkomsten van de aldus uitgevoerde berekeningen zijn de volgende :

1880 (vroegere grenzen)	0G01' 33", 8	westerlengte
	56G41' 74", 8	noorderbreedte
1930 (vroegere grenzen)	0G01' 69", 4	oosterlengte
	54G45' 88", 2	noorderbreedte
1930 (nieuwe grenzen)	0G03' 27", 6	oosterlengte
	56G45' 59",	noorderbreedte
1947	0G03' 03", 8	oosterlengte
	56G47' 26",	noorderbreedte

In 1880 bevond zich het zwaartepunt van de bevolking 7 km 970 m ten zuiden van Brussel (Stadhuis) op het grondgebied van Ukkel (Verrewinkel).

In 1930 lag het, voor de bevolking van het vroeger grondgebied, binnen het stadsgebied, Brussel, op de grens van de gemeenten Elsene, op het kruispunt van de Paul Héger- en de Adolf Buyllaan (Universiteitswijk). In de loop van een halve eeuw verplaatste het zich ongeveer 4 km 500 m in vogelvlucht, in de richting Noord—Noord-Oost.

Het bevolkingsmiddelpunt binnen de nieuwe grenzen bevindt zich in 1930 op 1.003 m ten oosten en 293 m ten zuiden van het voorgaande op het grondgebied van de gemeenten Watermaal-Bosvoorde (Vandervelden-straat), nabij het Boogplein, dit is ten westen en in de nabijheid van de spoorweg Brussel-Namen.

In 1947 ligt het op het grondgebied van de gemeente Elsene, op het kruispunt van de Generaal Jacqueslaan en de Triomflaan. De oorzaak van de verplaatsing van het demografisch middelpunt is de ontvolking van de provincie Henegouwen; de lichte verplaatsing naar het Oosten vindt haar oorsprong in de sterk uitgesproken proportionele vermeerdering van Limburg.

Het Nationaal Institut voor de Statistiek heeft insgelijks de georgrafische coördinaten berekend van het snijpunt van de meridiaan en de parallel, welke derwijze bepaald zijn dat elk van deze ingebeelde lijnen de bevolking in twee gelijke delen verdeelt. Dit punt wordt, ten onrechte trouwens, mediaanpunt genoemd. De bekomen resultaten zijn de volgende :

1880 (vroegere grenzen)	0G01' 63", 1	westerlengte
	56G48' 66", 8	noorderbreedte
1930 (vroegere grenzen)	0G00' 33", 1	westerlengte
	56G50' 25", 6	noorderbreedte
1930 (nieuwe grenzen)	0G00' 61", 2	westerlengte
	56G50' 01", 8	noorderbreedte
1947	0G00' 88", 5	westerlengte
	56G51' 24",	noorderbreedte

In 1880 bevond zich het mediaanpunt der bevolking in de gemeente Sint-Gillis, 60 m ten westen van de steenweg op Charleroi, ter hoogte van de Neufchâtel-straat, dit is op 100 m ten noorden van het Paul Jansonplein.

In 1930 (vroegere grenzen) viel het in het midden van het kruispunt van de Gemeentestraat en de Van Bemmel- en Sint-Jooststraat, dit wil zeggen, ongeveer 220 m Oost—Noord-Oost van het gemeentenhuis van Sint-Joost-ten-Node. In vergelijking met 1880 heeft het zich 2 Km 738 m naar het Noorden en 1 Km 244 m naar het Oosten verplaatst. Het punt van 1930 (nieuwe grenzen) lag op het Sint-Joostplein, dit wil zeggen 238 m ten Zuiden en 178 m ten Oosten van het voorgaande.

In 1947 ligt het mediaanpunt der bevolking op het grondgebied der gemeente Schaarbeek, ongeveer in het midden van het gebied begrensd door de Rogierlaan en de Josaphat—, Van Hoorde— en Heuvelenstraat.

De verplaatsing van het mediaanpunt naar het Noord-Noord-Oosten is aan dezelfde oorzaken als deze van het middelpunt te wijten.

HOOFDSTUK VII

INDELING VAN DE BEVOLKING NAAR HET GESLACHT.

1. — Indeling van de bevolking van het Rijk naar het geslacht.

Op een in 1947 getelde bevolking van 8.512.195 inwoners waren er 4.199.728 mannen en 4.312.467 vrouwen, wat een verhouding van 97 mannen t.o.v. 100 vrouwen geeft.

Op de verschillende tijdstippen van de sinds 1846 uitgevoerde tellingen was de verhouding van het aantal mannen tot dit der vrouwen als volgt :

in 1846 : 100 mannen t.o.v. 100 vrouwen
in 1856 : 101 mannen t.o.v. 100 vrouwen
in 1866 : 100 mannen t.o.v. 100 vrouwen
in 1880 : 100 mannen t.o.v. 100 vrouwen
in 1890 : 99 mannen t.o.v. 100 vrouwen
in 1900 : 99 mannen t.o.v. 100 vrouwen
in 1910 : 98 mannen t.o.v. 100 vrouwen
in 1920 : 97 mannen t.o.v. 100 vrouwen
in 1930 : 98 mannen t.o.v. 100 vrouwen

Sinds 1856 blijkt er een dalende tendenz te bestaan van deze coëfficiënt. De twee oorlogen hebben natuurlijk de belangrijkheid van deze schommelingen verhoogd.

2. — Indeling naar het geslacht van de bevolking der provincies.

De minderheid, die men bij het aantal mannen vaststelt voor gans het Rijk, komt in alle provincies tot uiting, met uitzondering nochtans van Henegouwen en Limburg.

Dit feit is te wijten aan de immigratie van vreemde werklieden in deze provincies.

In de provincie Brabant overtreft het aantal vrouwen het aantal mannen het meest. Men heeft er inderdaad slechts 91 mannen geteld tegen 100 vrouwen.

Tabel 26 geeft trouwen de evolutie van dit getal sinds 1920 voor ieder der 9 provincies.

3. — Indeling, naar het geslacht, van de bevolking der administratieve arrondissementen.

In de administratieve arrondissementen bereikt het aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen de volgende cijfers :

TABEL 24. — **BEVOLKING VAN DE ADMINISTRATIEVE ARRONDISSEMENTEN VAN DE PROVINCIES EN VAN HET RIJK.**

PROVINCIES EN ADMINISTRATIEVE ARRONDISSEMENTEN	Bevolking op 31-12-1947			Bevolking op 31-12-1930		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Antwerpen	383,239	401,074	784,313	365,915	378,812	744,727
Mechelen	124,695	124,326	249,021	114,914	113,713	228,627
Turnhout	126,605	121,394	247,999	101,889	98,120	200,009
Antwerpen	**634,539**	**646,794**	**1,281,333**	**582,718**	**590,645**	**1,173,363**
Brussel	610,463	689,462	1,299,925	572,867	631,723	1,204,590
Leuven	158,683	157,994	316,677	148,391	145,752	294,143
Nijvel	89,628	92,238	181,866	90,010	91,322	181,332
Brabant	**858,774**	**939,694**	**1,798,468**	**811,268**	**868,797**	**1,680,065**
Brugge	97,428	101,968	199,396	85,189	89,878	175,067
Diksmuide	24,139	24,113	48,252	22,808	23,029	45,837
Ieper	61,119	62,159	123,278	58,864	59,952	118,816
Kortrijk	135,731	138,532	274,263	121,739	123,294	245.033
Oostende	52,691	54,963	107,654	47,594	50,188	87,782
Roeselare	61,853	62,796	124,649	53,943	55,197	109,140
Tielt	36,732	37,505	74,237	34,258	35,119	69,377
Veurne	21,981	22,739	44,720	19,939	20,597	40,536
West-Vlaanderen	**491,674**	**504,775**	**996,449**	**444,334**	**457,254**	**901,588**
Aalst	117,815	120,628	238,443	109,838	111,713	221,551
Dendermonde	80,415	80,185	160,600	74,938	73,772	148,710
Eeklo	39,882	38,619	78,501	36,577	35,329	71,906
Gent	214,420	226,444	440,864	205,035	216,720	421,755
Oudenaarde	57,018	58,055	115,073	56,246	56,990	113,236
Sint-Niklaas	92,017	91,782	183,799	86,418	85,723	172,041
Oost-Vlaanderen	**601,567**	**615,713**	**1,217,280**	**568,952**	**580,247**	**1,149,199**
Aat	39,745	39,462	79,207	41,973	41,387	83,360
Charleroi	220,361	214,730	435,091	230,579	221,352	451,931
Bergen	131,405	127,991	259,396	134,752	134,019	268,771
Zinnik	85,639	81,299	166,938	87,140	83,530	170,670
Thuin	67,603	67,283	134,886	70,248	69,996	140,244
Doornik	73,045	76,237	149,282	76,353	78,902	155,255
Henegouwen	**617,798**	**607,002**	**1,224,800**	**641,045**	**629,186**	**1,270,231**
Hoei	46,348	47,123	93,471	48,906	49,165	98,071
Luik	279,636	284,728	564,364	281,447	281,420	562,867
Verviers	115,188	121,408	236,596	117,102	123,293	240,395
Borgworm	34,663	34,757	69,420	36,126	35,572	71,698
Luik	**475,835**	**488,016**	**963,851**	**483,581**	**489,450**	**973,031**
Hasselt	114,534	104,705	219,239	87,849	82,486	170,335
Maaseik	53,705	51,179	104,884	40,537	39,028	79,565
Tongeren	70,517	65,806	136,323	60,738	57,004	117,742
Limburg	**238,756**	**221,690**	**460,446**	**189,124**	**178,518**	**367.642**
Aarlen	20,110	20,065	40,175	21,228	20,296	41,524
Bastenaken	19,253	18,707	37,960	20,461	19,716	40,177
Marche-en-Famenne	20,077	20,797	40,874	20,868	21,300	42,168
Neufchâteau	27,082	27,510	54,592	28,006	27,743	55,749
Virton	19,575	20,302	39,877	20,231	21,071	41.302
Luxemburg	**106,097**	**107,381**	**213,478**	**110,794**	**110,126**	**220,920**
Dinant	41,952	43,769	85,721	42,667	43,999	86,666
Namen	104,881	109,140	214,021	103,630	106,659	210,289
Philippeville	27,855	28,493	56,348	29,305	29,705	59,010
Namen	**174,688**	**181,402**	**356,090**	**175,602**	**180,363**	**355,965**
Het Rijk	**4,199,728**	**4,312,467**	**8,512,195**	**4,007,418**	**4,084,586**	**8,092,004**

TABEL 25. — **INDELING VAN DE BEVOLKING NAAR HET GESLACHT, IN DE VERSCHILLENDE GROEPEN VAN GEMEENTEN.**

GROEPEN VAN GEMEENTEN	GESLACHT		PROVINCIES									
			Antwerpen	Brabant	West-Vlaand.	Oost-Vlaand.	Henegouwen	Luik	Limburg	Luxemburg	Namen	Totaal
100,000 inw. en meer	Mannen		124,929	140,856	—	77,778	—	72,949	—	—	—	416,512
	Vrouwen		138,304	167,653	—	88,318	—	83,259	—	—	—	477,534
	Totaal		**263,233**	**308,509**	—	**166,096**	—	**156,208**	—	—	—	**894,046**
	Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	1947	**90**	**84**	—	**88**	—	**88**	—	—	—	**87**
		1930	91	86	—	87	—	89	—	—	—	88
25,000 tot minder dan 100,000 inw.	Mannen		176,282	277,246	100,612	66,859	54,170	53,821	33,888	—	14,499	777,377
	Vrouwen		185,268	325,039	109,793	70,511	58,175	56,404	29,199	—	16,945	851,334
	Totaal		**361,550**	**602,285**	**210,405**	**137,370**	**112,345**	**110,225**	**63,087**	—	**31,444**	**1,628,711**
	Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	1947	**95**	**85**	**92**	**95**	**93**	**95**	**116**	—	**86**	**91**
		1930	97	87	90	93	97	99	—	—	88	92
5,000 tot minder dan 25,000 inw.	Mannen		207,935	190,470	213,460	221,975	314,610	137,332	85,379	8,136	28,833	1,408,130
	Vrouwen		203,464	199,615	219,418	225,606	305,001	136,790	79,556	8,594	30,795	1,408,839
	Totaal		**411,399**	**390,085**	**432,878**	**447,581**	**619,611**	**274,122**	**164,935**	**16,730**	**59,628**	**2,816,969**
	Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	1947	**102**	**95**	**97**	**98**	**103**	**100**	**107**	**95**	**94**	**100**
		1930	103	97	98	99	103	101	106	101	94	100
2.000 tot minder dan 5,000 inw.	Mannen		98,205	143,037	116,687	157,619	120,038	100,229	53,779	20,710	30,150	840,454
	Vrouwen		94,231	142,165	115,719	154,970	115,897	101,503	50,427	21,741	30,979	827,632
	Totaal		**192,436**	**285,202**	**232,406**	**312,589**	**235,935**	**201,732**	**104,206**	**42,451**	**61,129**	**1,668,086**
	Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	1947	**104**	**101**	**101**	**102**	**104**	**99**	**107**	**95**	**97**	**102**
		1930	105	103	100	103	103	100	106	96	99	102
minder dan 2,000 inw.	Mannen		27,188	107,165	60,915	77,336	128,980	111,504	65,710	77,251	101,206	757,255
	Vrouwen		25,527	105,222	59,845	76,308	127,929	110,060	62,508	77,046	102,683	747,128
	Totaal		**52,715**	**212,387**	**120,760**	**153,644**	**256,909**	**221,564**	**128,218**	**154,297**	**203,889**	**1,504,383**
	Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	1947	**107**	**102**	**102**	**101**	**101**	**101**	**105**	**100**	**99**	**101**
		1930	106	103	102	101	101	102	106	102	99	102
Het hele Rijk	Mannen		634,539	858,774	491,674	601,567	617,798	475,835	238,756	106,097	174,688	4,199,728
	Vrouwen		646,794	939,694	504,775	615,713	607,002	488,016	221,690	107,381	181,402	4,312,467
	Totaal		**1,281,333**	**1,798,468**	**996,449**	**1,217,280**	**1,224,800**	**963,851**	**460,446**	**213,478**	**356,090**	**8,512,195**
	Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	1947	**98**	**91**	**97**	**98**	**102**	**98**	**108**	**99**	**96**	**97**
		1930	99	93	97	98	102	99	106	101	97	98

DAN 5,000 INWONERS.

PROVINCIES

TELLINGSJAREN	GROEPEN VAN GEMEENTEN	GESLACHT	PROVINCIES									Het Rijk
			Antwerpen	Brabant	West-Vlaand.	Oost-Vlaand.	Hene-gouwen	Luik	Lim-burg	Luxem-burg	Namen	
1920	Gemeenten met 5,000 inwoners en meer	Mannen	377,003	488,341	219,109	308,148	357,566	238,152	37,932	5,568	35,590	2,067,409
		Vrouwen	394,239	557,674	233,184	327,109	362,491	253,263	37,556	5,634	39,560	2,210,710
		Totaal	**771,242**	**1,046,015**	**452,293**	**635,257**	**720,057**	**491,415**	**75,488**	**11,202**	**75,150**	**4,278,119**
		Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	96	88	94	94	99	94	101	99	90	94
	Gemeenten met minder dan 5,000 inwoners	Mannen	132,300	240,519	176,693	232,621	251,013	215,462	115,021	106,813	135,582	1,606,024
		Vrouwen	125,769	235,165	174,701	227,099	249,201	216,428	109,946	105,724	137,606	1,581,639
		Totaal	**258,069**	**475,684**	**351,394**	**459,720**	**500,214**	**431,890**	**224,967**	**212,537**	**273,188**	**3,187,663**
		Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	105	102	101	102	101	100	105	101	99	102
	Alle gemeenten te zamen	Mannen	509,303	728,860	395,802	540,769	608,579	453,614	152,953	112,381	171,172	3,673,433
		Vrouwen	520,008	792,839	407,885	554,208	611,692	469,691	147,502	111,358	177,166	3,792,349
		Totaal	**1,029,311**	**1,521,699**	**803,687**	**1,094,877**	**1,220,271**	**923,305**	**300,455**	**223,739**	**348,338**	**7,465,782**
		Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	98	92	97	98	99	97	104	101	97	97
1930	Gemeenten met 5,000 inwoners en meer	Mannen	461,434	564,938	258,949	333,349	390,105	265,776	66,658	8,436	41,557	2,391,002
		Vrouwen	475,777	629,454	272,937	349,998	383,576	274,319	62,972	8,354	45,094	2,502,481
		Totaal	**937,211**	**1,194,392**	**531,886**	**683,347**	**773,681**	**540,095**	**129,630**	**16,790**	**86,651**	**4,893,683**
		Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	97	90	95	95	102	97	106	101	92	96
	Gemeenten met minder dan 5,000 inwoners	Mannen	121,284	246,330	185,385	235,603	250,940	217,805	122,466	102,358	134,045	1,616,216
		Vrouwen	114,868	239,343	184,317	230,249	245,610	215,131	115,546	101,772	135,269	1,582,105
		Totaal	**236,152**	**485,673**	**369,702**	**465,852**	**496,550**	**432,936**	**238,012**	**204,130**	**269,314**	**3,198,321**
		Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	106	103	101	102	102	101	106	101	99	102
	Alle gemeenten te zamen	Mannen	582,718	811,268	444,334	568,952	641,045	483,581	189,124	110,794	175,602	4,007,418
		Vrouwen	590,645	868,797	457,254	580,247	629,186	489,450	178,518	110,126	180,363	4,084,586
		Totaal	**1,173,363**	**1,680,065**	**901,588**	**1,149,199**	**1,270,231**	**973,031**	**367,642**	**220,920**	**355,965**	**8,082,004**
		Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	99	93	97	98	102	99	106	101	97	98
1947	Gemeenten met 5,000 inwoners en meer	Mannen	509,146	608,572	314,072	366,612	368,780	264,102	119,267	8,136	43,332	2,602,019
		Vrouwen	527,036	692,307	329,211	384,435	363,176	276,453	108,755	8,594	47,740	2,737,707
		Totaal	**1,036,182**	**1,300,879**	**643,283**	**751,047**	**731,956**	**540,555**	**228,022**	**16,730**	**91,072**	**5,339,726**
		Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	97	88	95	95	102	96	110	95	91	95
	Gemeenten met minder dan 5,000 inwoners	Mannen	125,393	250,202	177,602	234,955	249,018	211,733	119,489	97,961	131,356	1,597,709
		Vrouwen	119,758	247,387	175,564	231,278	243,826	211,563	112,935	98,787	133,662	1,574,760
		Totaal	**245,151**	**497,589**	**353,166**	**466,233**	**492,844**	**423,296**	**232,424**	**196,748**	**265,018**	**3,172,489**
		Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	105	101	101	102	102	100	106	99	98	101
	Alle gemeenten te zamen	Mannen	634,539	858,774	491,674	601,567	617,798	475,835	238,756	1,06,097	174,688	4,199,728
		Vrouwen	646,794	939,694	504,775	615,713	607,002	488,016	221,690	107,381	181,402	4,312,467
		Totaal	**1,281,333**	**1,798,468**	**996,449**	**1,217,800**	**1,224,800**	**963,851**	**460,446**	**213,478**	**356,090**	**8,512,195**
		Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	98	91	97	98	102	98	108	99	96	97

	1930	1947
Antwerpen	97	96
Mechelen	101	100
Turnhout	104	104
Antwerpen	99	98
Brussel	91	89
Leuven	102	100
Nijvel	99	97
Brabant	93	91
Brugge	95	95
Diksmuide	99	100
Ieper	98	98
Kortrijk	99	98
Oostende	95	96
Roeselare	98	98
Tielt	98	98
Veurne	97	97
Oost-Vlaand.	97	97
Aalst	98	98
Dendermonde	102	100
Eeklo	104	103
Gent	95	95
Oudenaarde	99	98
Sint-Niklaas	101	100
W. Vlaand.	98	98
Aat	101	101
Charleroi	104	103
Bergen	101	103
Zinnik	104	105
Thuin	100	100
Doornik	97	96
Henegouwen	102	102
Hoei	99	98
Luik	100	98
Verviers	95	95
Borgworm	102	100
Luik	99	98
Hasselt	107	109
Maaseik	104	105
Tongeren	107	107
Limburg	106	108
Aarlen	105	100
Bastenaken	104	103
Marche-en-Famenne	98	97
Neufchâteau	101	98
Virton	96	96
Luxemburg	101	99
Dinant	97	96
Namen	97	96
Philippeville	99	98
Namen	97	97
Het Rijk	98	97

Uit de voorgaande opgaven blijkt dat in 18 administratieve arrondissementen het aantal mannen dit der vrouwen overtreft.

In de arrondissementen Mechelen, Leuven, Diksmuide, Dendermonde, Sint-Niklaas, Thuin, Borgworm, Aarlen, zijn de verhoudingen trouwens ongeveer gelijk.

Evenals in 1930 worden de hoogste verhoudingen in de arrondissementen Hasselt en Tongeren bereikt, respectievelijk 109 en 107 mannen t.o.v. 100 vrouwen; Maaseik en Zinnik : 105 mannen t.o.v. 100 vrouwen; Turnhout 104 mannen t.o.v. 100 vrouwen; Eeklo, Charleroi, Bergen, Bastenaken : 103 mannen t.o.v. 100 vrouwen; Aat : 101 mannen t.o.v. 100 vrouwen.

Er dient opgemerkt dat, met uitzondering van de arrondissementen Aat en Borgworm, alle arrondissementen waar de verhouding mannen t.o.v. 100 vrouwen 100 overtreft, industriële arrondissementen zijn met een sterke migratiebeweging, arrondissementen die aan een vreemd land palen of arrondissementen met hoge nataliteit.

De zwakste verhouding wordt aangetroffen in de arrondissementen Brussel : 89 mannen t.o.v. 100 vrouwen, Brugge, Gent en Verviers : 95 mannen t.o.v. 100 vrouwen, Antwerpen, Oostende, Virton, Dinant en Namen : 96 mannen t.o.v. 100 vrouwen.

In het arrondissement Luik overtreft de verhouding mannen het gemiddelde van het Rijk.

Het blijkt dus dat de in dit arrondissement op de vrouwelijke bevolking uitgeoefende aantrekkingskracht haar tegenhanger vindt in diegene welke de nijverheidsstreek op de mannen heeft.

4. — Indeling, naar het geslacht, van de bevolking der per groep gerangschikte gemeenten.

De indeling, naar het geslacht, van de per groep gerangschikte gemeenten wordt in tabel 25 weergegeven. Men treft er belangrijke verschillen aan in de cijfers van de verschillende groepen voor alle provincies.

Het aantal mannen is kleiner dan het aantal vrouwen in de bevolking van alle gemeenten te zamen die 100.000 inwoners en meer tellen (87 mannen voor 100 vrouwen) evenals in deze met 25,000 tot 100,000 inwoners (Limburg uitgezonderd), (91 mannen voor 100 vrouwen).

Voor de eerste groep o.a. bereikt de verhouding slechts het cijfer 84 in de provincie Brabant.

Dezelfde verhouding beloopt trouwens slechts 85 in de groep van 25,000 tot minder dan 100,000 inwoners voor dezelfde provincie.

In de groep van 5,000 tot minder dan 25,000 inwoners benadert het aantal vrouwen sterk dit der mannen.

Het mannelijk geslacht is nochtans het sterkst vertegenwoordigd in de provincies Antwerpen, Henegouwen, Luik en Limburg.

In de beide andere groepen van gemeenten zijn de mannelijke inwoners in de meerderheid, uitgenomen in de provincies Luik, Luxemburg en Namen voor de gemeenten van 2,000 tot minder dan 5,000 inwoners en in de provincie Namen voor de groep van minder dan 2,000 inwoners.

Tabel 25 wijst trouwens op een neiging tot vermindering van de mannen, indien men in de belangrijkheidsladder van de groepen van gemeenten opklimt. De uiterste verhoudingen gaan van 84 mannen voor 100 vrouwen in de gemeenten met 100.000 inwoners en meer in Brabant tot 116 mannen voor 100 vrouwen in de gemeenten met 25,000 tot minder dan 100,000 inwoners in Limburg.

Indien men tabel 25, die de vergelijking geeft tussen de gegevens van 1947 en 1930, onderzoekt, stelt men vast dat op zekere uitzonderingen na, de verhoudingen in 1947 lager zijn dan deze van 1930 in iedere groep van gemeenten in iedere provincie van het Rijk.

Er is een vermindering in de groepen met 100,000 inwoners en meer, 25,000 tot minder dan 100,000 inwoners en met minder dan 2,000 inwoners.

Daarentegen is er een stabilisatie in de groepen van 2.000 tot minder dan 5.000 inwoners en van 5.000 tot minder dan 25.000 inwoners.

Ten slotte vermeldt tabel 2 voor de tellingen van 1920, 1930 en 1947, de bevolking per geslacht in alle gemeenten van iedere provincie en ingedeeld in twee categorieën : de gemeenten met 5,000 inwoners en meer; de gemeenten met minder dan 5,000 inwoners.

HOOFDSTUK VIII

BEVOLKINGSDICHTHEID

1. — Dichtheid van de bevolking van het Rijk.

De verhouding van bevolking tot grondgebied bedraagt in 1947 279 inwoners per km2. De bevolkingsdichtheid in 1930 bedroeg 265 inwoners. Van 1930 tot 1947 was er dus een vermeerdering van 14 eenheden. Zoals men aan de hand van tabel 27 kan vaststellen, is deze toeneming minder groot dan sedert 1866.

2. — Bevolkingsdichtheid der provincies.

De dichtheid verschilt veel van de ene provincie tot de andere. Aan het hoofd staat Brabant met 548 inwoners per km2. Daarna volgen Antwerpen met 448, Oost-Vlaanderen met 409, Henegouwen met 329, West-Vlaanderen met 308 de andere provincies blijven onder het algemeen gemiddelde. Luxemburg heeft de kleinste dichtheid met 48 inwoners per km2. Ten opzichte van 1930 is de dichtheid in de provincies Antwerpen (38), Brabant (36), West-Vlaanderen (29), Oost-Vlaanderen (22), Limburg (38); voor Namen blijft zij dezelfde; zij verminderde in Henegouwen (-12), Luik (-1) en Luxemburg (-2).

Van 1846 tot 1947 nam de dichtheid van Antwerpen

Dichtheid, per km², van de
bevolking der vredegerechtskantons

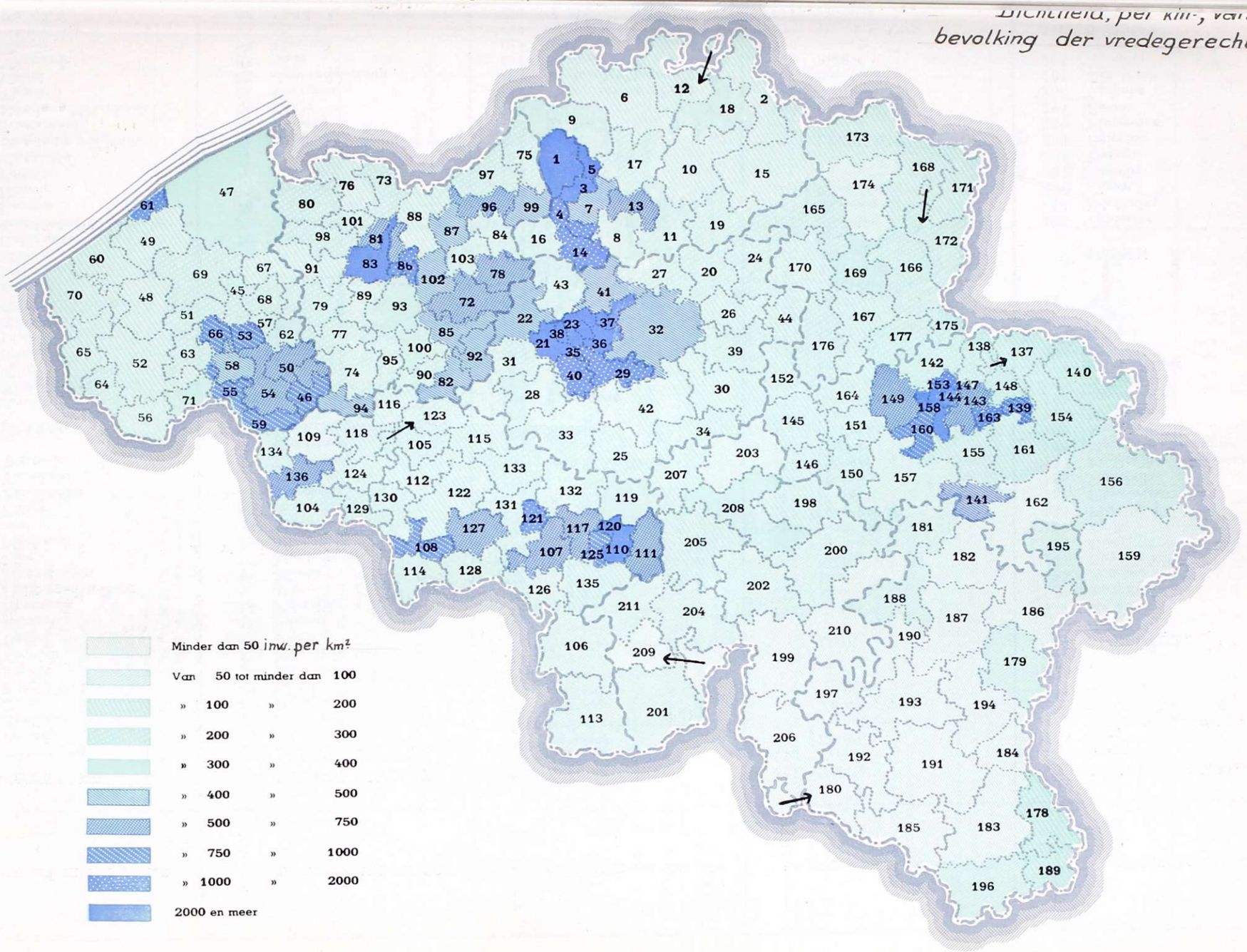

Bevolkingsdichtheid per vredegerechtskanton

Volgnummer	GERECHTELIJK KANTON
	ANTWERPEN
1	Antwerpen
2	Arendonk
3	Berchem
4	Boom
5	Borgerhout
6	Brecht
7	Kontich
8	Duffel
9	Ekeren
10	Herentals
11	Heist-op-den-Berg
12	Hoogstraten
13	Lier
14	Mechelen
15	Mol
16	Puurs
17	Zandhoven
18	Turnhout
19	Westerlo
	BRABANT
20	Aarschot
21	Anderlecht
22	Asse
23	Brussel
24	Diest
25	Genepiën
26	Glabbeek-Zuurbemde
27	Haacht
28	Halle
29	Elsene
30	Geldenaken
31	Sint-Kwintens-Lennik
32	Leuven
33	Nijvel
34	Perwijs
35	Sint-Gillis
36	Sint-Joost-ten-Node
37	Schaarbeek
38	Sint-Jans-Molenbeek
39	Tienen
40	Ukkel
41	Vilvoorde
42	Waver
43	Wolvertem
44	Zoutleeuw

Volgnummer	GERECHTELIJK KANTON
	WEST-VLAANDEREN
45	Ardooie
46	Avelgem
47	Brugge
48	Diksmuide
49	Gistel
50	Harelbeke
51	Hooglede
52	Ieper
53	Izegem
54	Kortrijk
55	Menen
56	Mesen
57	Meulebeke
58	Moorsele
59	Moeskroen
60	Nieuwpoort
61	Oostende
62	Oostrozebeke
63	Passendale
64	Poperinge
65	Roesbrugge-Haringe
66	Roeselare
67	Ruiselede
68	Tielt
69	Torhout
70	Veurne
71	Wervik
	OOST-VLAANDEREN
72	Aalst
73	Assenede
74	Oudenaarde
75	Beveren
76	Kaprijke
77	Kruishoutem
78	Dendermonde
79	Deinze
80	Eeklo
81	Evergem
82	Geraardsbergen
83	Gent
84	Hamme
85	Herzele
86	Ledeberg

Volgnummer	GERECHTELIJK KANTON
87	Lokeren
88	Lochristi
89	Nazareth
90	Nederbrakel
91	Nevele
92	Ninove
93	Oosterzele
94	Ronse
95	Sint-Maria-Horebeke
96	Sint-Niklaas
97	Sint-Gillis-Waas
98	Zomergem
99	Temse
100	Zottegem
101	Waarschoot
102	Wetteren
103	Zele
	HENEGOUWEN
104	Antoing
105	Aat
106	Beaumont
107	Binche
108	Boussu
109	Celles
110	Charleroi
111	Châtelet
112	Chièvres
113	Chimay
114	Dour
115	Edingen
116	Vloesberg
117	Fontaine-l'Evêque
118	Frasnes-lez-Buissenal
119	Gosselies
120	Jumet
121	La Louvière
122	Lens
123	Lessen
124	Leuze
125	Marchienne-au-Pont
126	Merbes-le-Château
127	Bergen
128	Pâturages
129	Péruwelz
130	Quevaucamps

Volgnummer	GERECHTELIJK KANTON
131	Rœulx
132	Seneffe
133	Zinnik
134	Templeuve
135	Thuin
136	Doornik
	LUIK
137	Aubel
138	Dalhem
139	Dison
140	Eupen
141	Ferrières
142	Fexhe-Slins
143	Grivegnée
145	Hannuit
146	Héron
147	Herstal
148	Herve
149	Hollogne-aux-Pierres
150	Hoei
151	Jehay-Bodegnée
152	Landen
153	Luik
154	Limburg
155	Louveigné
156	Malmédy
157	Nandrin
158	Saint-Nicolas
159	Saint-Vith
160	Seraing
161	Spa
162	Stavelot
163	Verviers
164	Borgworm
	LIMBURG
165	Beringen
166	Bilzen
167	Borgloon
168	Bree
169	Hasselt
170	Herck-la-Ville
171	[illegible]

Volgnummer	GERECHTELIJK KANTON
172	Mechelen-aan-de-Maas
173	Neerpelt
174	Peer
175	Zichen-Zussen-Bolder
176	Sint-Truiden
177	Tongeren
	LUXEMBURG
178	Aarlen
179	Bastenaken
180	Bouillon
181	Durbuy
182	Erezée
183	Etalle
184	Fauvillers
185	Florenville
186	Houffalize
187	La-Roche-en-Ardenne
188	Marche-en-Famenne
189	Messancy
190	Nassogne
191	Neufchâteau
192	Paliseul
193	Saint-Hubert
194	Sibret
195	Vielsalm
196	Virton
197	Wellin
	NAMEN
198	Andenne
199	Beauraing
200	Ciney
201	Couvin
202	Dinant
203	Eghezée
204	Florennes
205	Fosse
206	Gedinne
207	Gembloux
208	Namen
209	Philippeville
210	Rochefort

TAFEL 27 — BEVOLKINGSDICHTHEID DER PROVINCIES.

TABEL 27. — BEVOLKINGSDICHTHEID DER PROVINCIES.

PROVINCIES	1846		1856		1866		1880		1890		1900		1910		1920 (1)		1920 (2)		1930		1947	
	Dichtheid	Rangnummer	Dichtheid	Rangnummer	Dichtheid	Rangnummer	Dichtheid	Rangnummer	Dichtheid	Rangnummer	Dichtheid	Rangnummer	Dichtheid	Rangnummer	Dichtheid	Rangnummer	Dichtheid	Rangnummer	Dichtheid	Rangnummer	Dichtheid	Rangnummer
Antwerpen	143	6	153	6	164	6	204	6	247	5	289	4	342	3	359	3	361	3	410	2	448	2
Brabant	211	2	228	2	248	2	300	1	337	1	385	1	448	1	463	1	463	1	512	1	548	1
West-Vlaanderen	199	3	193	4	198	4	214	5	228	6	249	6	270	6	248	6	248	5	279	5	308	5
Oost-Vlaanderen	265	1	259	1	269	1	294	2	316	2	343	2	373	2	369	2	369	2	387	3	409	3
Henegouwen	192	4	206	3	227	3	263	3	282	3	307	3	331	4	328	4	328	4	341	4	329	4
Luik	157	5	174	5	192	5	229	4	261	4	285	5	307	5	297	5	238	6	246	6	245	6
Limburg	77	7	79	7	81	8	87	8	92	7	100	7	114	7	125	7	125	7	153	7	191	7
Luxemburg	42	9	44	9	45	9	47	9	48	9	50	9	52	9	51	9	51	9	50	9	48	9
Namen	72	8	78	8	83	7	88	7	92	7	95	8	99	8	95	8	95	8	97	8	97	8
Het Rijk	147	—	154	—	164	—	187	—	206	—	227	—	252	—	251	—	245	—	265	—	279	—

toe met 305 inwoners per km2, Brabant met 337, West-Vlaanderen met 109, Oost-Vlaanderen met 144, Henegouwen met 137, Luik met 88, Limburg met 114, Luxemburg met 6, Namen met 25 inwoners per km2.

Op gebied van bevolkingsdichtheid, onderging de rangschikking, ten opzichte van deze van 1930, geen wijziging.

3. — Bevolkingsdichtheid der administratieve arrondissementen.

Wanneer men de arrondissementen, met het oog op hun bevolkingsdichtheid, met elkaar vergelijkt, stelt men nog scherper in het oog springende verschillen vast dan voor de provincies.

In de volgende tabel zijn de administratieve arrondissementen gerangschikt naar afdalende bevolkingsdichtheid; 16 arrondissementen zijn dus dichter bevolkt dan het gegeven cijfer voor geheel België. Het geldt hier vooral de arrondissementen met belangrijke agglomeraties en nijverheidsstreken. Er valt bovendien op te merken dat, behalve Eeklo en Oudenaarde, al de arrondissementen uit Oost-Vlaanderen deel uitmaken van deze categorie.

Wat het dichtheidsverschil ten opzichte van 1930 betreft, merkt men op dat het arrondissement Brussel, hetwelk de sterkste aanwinst vertoont — 94 inwoners per km2 — de eerste plaats bekleedt, volgen daarna Kortrijk met 66, Hasselt met 54, Roeselare met 52, Antwerpen met 40, Mechelen met 39, Brugge met 37.

De sterkste daling wordt aangetroffen in het arrondissement Charleroi waar ze 30 inwoners per km2 beloopt, Bergen en Doornik waar ze respectievelijk 16 en 10 inwoners per km2 bedraagt. Voor Dinant en Neufchâteau bleef de dichtheid sedert 1930 ongewijzigd. Merken we ten slotte op dat de dichtheid voor 1947 in de volgende arrondissementen lager is dan deze van 1920 : Charleroi, Doornik, Borgworm, Aat, Verviers, Virton, Philippeville, Marche, Bastenaken, Neufchâteau.

4. — Bevolkingsdichtheid der gemeenten.

Zoals blijkt uit de tabel 29, verschilt de bevolkingsdichtheid zeer sterk, wanneer men ze berekent voor sommige groepen samengesteld volgens de bevolkingssterkte der gemeenten.

Het is belangwekkend gebleken de bevolkingsdichtheid te berekenen door de gemeenten naar twee groepen te onderscheiden : gemeenten met minder dan 5,000 inwoners enerzijds; gemeenten met 5,000 inwoners en meer anderzijds (tabel 30).

Aldus verkrijgt men, benevens de algemene dichtheid, datgene wat men plattelandsdichtheid kan noemen. Men ziet hoezeer het waar is dat het cijfer van de algemene bevolkingsdichtheid van een arrondissement wordt bepaald door de aanwezigheid in dat arrondissement van een min of meer groot aantal volkrijke gemeenten.

Indien men de bijgevoegde tabellen raadpleegt, zal men de bevolkingsdichtheid van alle Belgische gemeenten waarnemen. Hieronder wordt de lijst van de gemeenten met meer dan 500 inwoners per km2 opgegeven, zoveel mogelijk per streek of agglomeratie gerangschikt

TABEL 28. — **BEVOLKINGSDICHTHEID VAN DE ARRONDISSEMENTEN IN 1930 EN IN 1947**

ARRONDISSEMENTEN	DICHTHEID		Verschil	Rangnummer ten opzichte van het verschil
	1947	1930		
1. Brussel	1.175	1.081	94	1
2. Antwerpen	784	744	40	5
3. Charleroi	776	806	— 30	41
4. Luik	745	743	2	24
5. Kortrijk	619	553	66	2
6. Aalst	506	470	36	8
7. Mechelen	494	455	39	6
8. Gent	481	460	21	14
9. Dendermonde	470	435	35	10
10. Bergen	424	440	— 16	40
11. Roeselare	419	367	52	4
12. Sint-Niklaas	386	367	19	15
13. Oostende	363	330	33	11
14. Zinnik	303	312	— 9	38
15. Brugge	304	267	37	7
16. Leuven	280	262	18	16
17. Oudenaarde	279	275	4	22
18. Doornik	249	259	— 10	39
19. Tielt	244	228	16	18
20. Hasselt	241	187	54	3
21. Eeklo	218	200	18	16
22. Tongeren	214	185	29	13
23. Ieper	202	195	7	21
24. Namen	190	187	3	23
25. Turnhout	183	147	36	8
26. Nijvel	174	173	1	25
27. Borgworm	166	171	— 5	33
28. Aat	161	169	— 8	37
29. Veurne	158	143	15	19
30. Thuin	149	154	— 5	33
31. Diksmuide	141	133	8	20
32. Hoei	130	136	— 6	36
33. Aarlen	125	130	— 5	33
34. Maaseik	122	92	30	12
35. Verviers	116	117	— 1	29
36. Philippeville	58	61	— 3	31
37. Virton	55	57	— 2	30
38. Dinant	55	55	—	27
39. Marche-en-Famenne	44	45	1	25
40. Bastenaken	38	41	— 3	31
41. Neufchâteau	38	38	—	27

TABEL 29. — BEVOLKINGSDICHTHEID VAN DE PER GROEPEN INGEDEELDE GEMEENTEN.

Provincies en administratieve arrondissementen	BEVOLKINGSDICHTHEID PER ha VAN DE GEMEENTEN MET : minder dan 100 inwon.	100 tot minder dan 250 inwon.	250 tot minder dan 500 inwon.	500 tot minder dan 1,000 inwon.	1,000 tot minder dan 2,000 inwon.	2,000 tot minder dan 3,000 inwon.	3,000 tot minder dan 5,000 inwon.	5,000 tot minder dan 10,000 inwon.	10,000 tot minder dan 15,000 inwon.	15,000 tot minder dan 20,000 inwon.	20,000 tot minder dan 25,000 inwon.	25,000 tot minder dan 50,000 inwon.	50,000 tot minder dan 100,000 inwon.	100,000 inwon. en meer	Gemiddelde dichtheid
Antwerpen	—	—	—	208	122	183	287	291	2,050	852	—	3.450	6.334	3.029	**784**
Mechelen	—	76	—	176	261	305	308	374	555	—	—	880	2.228	—	**494**
Turnhout	—	—	82	179	136	109	159	174	299	167	206	573	—	—	**183**
Antwerpen	**—**	**76**	**82**	**187**	**150**	**154**	**234**	**249**	**476**	**487**	**206**	**1.519**	**3.813**	**3.029**	**448**
Brussel	—	191	130	175	210	289	368	499	610	1.571	—	4.110	6.976	7.514	**1.175**
Leuven	—	87	82	137	171	197	254	604	729	—	1.759	8.682	—	—	**280**
Nijvel	—	37	82	95	149	144	300	476	373	—	—	—	—	—	**174**
Brabant	**—**	**57**	**91**	**114**	**172**	**211**	**306**	**510**	**555**	**1.571**	**1.759**	**4.565**	**6.976**	**7.514**	**548**
Brugge	—	43	54	68	137	137	188	430	480	—	— —	—	1.488	—	**304**
Diksmuide	—	45	38	62	111	145	433	228	—	—	—	—	—	—	**141**
Ieper	—	—	104	117	126	121	172	396	363	1.091	—	—	—	—	**202**
Kortrijk	—	—	270	187	268	273	391	625	686	—	1.336	2.207	—	—	**619**
Oostende	—	—	66	163	120	—	249	355	—	—	—	3.980	—	—	**363**
Roeselare	—	—	—	—	242	358	293	295	—	1.170	—	1.376	—	—	**419**
Tielt	—	—	—	200	152	286	200	203	361	—	—	—	—	—	**244**
Veurne	25	29	81	76	92	144	208	590	—	—	—	—	—	—	**158**
W-Vlaanderen	**25**	**35**	**68**	**98**	**133**	**178**	**243**	**373**	**465**	**1.129**	**1.336**	**2.248**	**1.488**	**—**	**308**
Aalst	—	—	189	256	303	349	433	887	1.747	—	—	2.233	—	—	**506**
Dendermonde	—	—	200	196	278	464	338	480	767	636	—	—	—	—	**470**
Eeklo	—	—	—	84	154	135	185	171	298	599	—	—	—	—	**218**
Gent	—	—	94	173	192	216	299	304	7.143	2.286	3.556	—	—	4.393	**481**
Oudenaarde	—	134	150	202	198	206	274	1.137	—	—	—	817	—	—	**279**
Sint-Niklaas	—	—	—	167	92	208	287	272	645	—	—	978	—	—	**386**
O.-Vlaanderen	**—**	**134**	**140**	**182**	**216**	**241**	**306**	**372**	**600**	**735**	**3.556**	**1.130**	**—**	**4.393**	**409**
Aat	—	68	72	108	146	215	220	—	663	—	—	—	—	—	**161**
Charleroi	—	53	92	142	214	247	430	740	1.578	1.532	2.773	3.375	—	—	**776**
Bergen	—	115	104	114	151	229	382	709	1.388	2.069	—	1.541	—	—	**424**
Zinnik	—	47	56	92	125	204	519	839	325	—	2.482	—	—	—	**303**
Thuin	—	32	49	55	116	176	235	768	1.119	—	—	—	—	—	**149**
Doornik	—	57	97	135	179	306	340	559	—	—	—	2.060	—	—	**249**
Henegouwen	**—**	**47**	**67**	**96**	**152**	**226**	**351**	**748**	**1.051**	**1.754**	**2.712**	**2.320**	**—**	**—**	**329**
Hoei	27	50	62	79	106	183	309	700	1.642	—	—	—	—	—	**130**
Luik	—	124	109	159	263	242	359	1.541	2.002	2.682	—	1.930	—	6.885	**745**
Verviers	—	—	41	48	47	84	161	393	262	—	—	8.595	—	—	**116**
Borgworm	40	103	115	139	173	389	425	282	—	—	—	—	—	—	**166**
Luik	**32**	**63**	**81**	**93**	**90**	**131**	**260**	**673**	**664**	**2.682**	**—**	**2.703**	**—**	**6.885**	**245**
Hasselt	—	53	145	149	175	131	215	215	—	487	—	494	—	—	**241**
Maaseik	—	—	74	72	98	90	116	190	132	—	—	—	—	—	**122**
Tongeren	37	96	119	166	175	289	184	337	1.026	—	—	—	—	—	**214**
Limburg	**37**	**90**	**123**	**142**	**147**	**135**	**171**	**223**	**234**	**487**	**—**	**494**	**—**	**—**	**191**
Aarlen	—	27	46	49	77	137	—	959	1.867	—	—	—	—	—	**125**
Bastenaken	—	—	24	28	34	—	206	—	—	—	—	—	—	—	**38**
Marche-en-Fam.	—	26	33	31	63	99	279	—	—	—	—	—	—	—	**44**
Neufchâteau	—	26	27	31	51	91	88	—	—	—	—	—	—	—	**38**
Virton	—	—	38	45	62	139	200	—	—	—	—	—	—	—	**55**
Luxemburg	**—**	**26**	**31**	**33**	**50**	**116**	**151**	**959**	**1.867**	**—**	**—**	**—**	**—**	**—**	**48**
Dinant	17	24	37	47	107	141	123	279	—	—	—	—	—	—	**55**
Namen	—	43	71	88	137	256	257	952	—	—	—	3.060	—	—	**190**
Philippeville	23	26	39	60	93	104	104	—	—	—	—	—	—	—	**58**
Namen	**19**	**27**	**43**	**62**	**119**	**208**	**193**	**621**	**—**	**—**	**—**	**3,060**	**—**	**—**	**97**
Het Rijk	**22**	**35**	**54**	**76**	**124**	**182**	**262**	**388**	**602**	**911**	**1.086**	**1.697**	**4.558**	**4.745**	**279**

TABL 30. — **BEVOLKING, OPPERVLAKTE EN BEVOLKINGSDICHTHEID DER GEMEENTEN MET MINDER DAN 5,000 INWONERS EN DER GEMEENTEN MET 5,000 INWONERS EN MEER.**

PROVINCIES EN ADMINISTRATIEVE ARRONDISSEMENTEN	BEVOLKING			OPPERVLAKTE			DICHTHEID			Verhoging % bevolking		Verhoging % oppervlakte	
	Gemeenten met minder dan 5.000 inwoners	Gemeenten met 5.000 inwoners en meer	Totale	Gemeenten met minder dan 5.000 inwoners	Gemeenten met 5.000 inwoners en meer	Totale	Gem. met minder dan 5.000 inwon.	Gem. met 5.000 inwon. en meer	Totale	Gemeenten met minder dan 5.000 inwoners	Gemeenten met 5.000 inwoners en meer	Gemeenten met minder dan 5.000 inwoners	Gemeenten met 5.000 inwoners en meer
				ha a ca	ha a ca	ha a ca							
Antwerpen	82,878	701,435	784,313	40 277 87 20	59 812 57 58	100 090 44 78	206	1,173	784	10.57	89.43	40.24	59.76
Mechelen	75,306	173,715	249,021	25 952 43 68	24 410 57 67	50 363 01 35	290	712	494	30.24	69.76	51.53	48.47
Turnhout	86,967	161,032	247,999	63 532 76 67	72 071 85 64	135 604 62 31	137	223	183	35.07	64.93	46.85	53.15
Antwerpen	**245,151**	**1,036,182**	**1,281,333**	**129 763 07 55**	**156 295 00 89**	**286 058 08 44**	**189**	**663**	**448**	**19.13**	**80.87**	**45.36**	**54.64**
Brussel	172,419	1,127,506	1,299,925	61 550 64 18	49 056 55 88	110 607 20 06	280	2,298	1,175	13.26	86.74	55.65	44.35
Leuven	192,308	124,369	316,677	101 443 27 00	11 484 89 68	112 928 16 68	190	1,083	280	60.73	39.27	89.83	10.17
Nijvel	132,862	49,004	181,866	93 142 85 29	11 677 97 52	104 820 82 81	143	420	174	73.05	26.95	88.86	11.14
Brabant	**497,589**	**1,300,879**	**1,798,468**	**256 136 76 47**	**72 219 43 08**	**328 356 19 55**	**194**	**1.801**	**548**	**27.67**	**72.33**	**78.01**	**21.99**
Brugge	58,642	140,754	199,396	42 656 17 77	22 925 79 90	65 581 97 67	137	614	304	29.40	70.60	65.04	34.96
Diksmuide	37,074	11,178	48,252	29 444 73 46	4 895 66 65	34 340 40 11	126	228	141	76.83	23.17	85.74	14.26
Ieper	67,697	55,581	123,278	49 200 49 27	11 855 58 09	61 056 07 36	138	469	202	54.91	45.09	80.58	19.42
Kotrijk	72,944	201,319	274,263	23 271 73 28	21 055 20 62	44 326 93 90	313	956	619	26.59	73.41	52.50	47.50
Oostende	28,982	78,672	107,654	20 224 53 50	9 416 10 71	29 640 64 21	143	836	363	26.92	73.08	68.23	31.77
Roeselare	33,582	91,067	124,649	11 578 63 53	18 141 70 12	29 720 33 65	290	502	419	26.94	73.06	38.96	61.04
Tielt	27,724	46,513	74,237	12 566 01 46	17 921 04 66	30 487 06 12	221	260	244	37.34	62.66	41.22	58.78
Veurne	26,521	18,199	44,720	25 264 63 77	3 082 17 71	28 346 81 48	105	590	158	59.30	40.70	89.13	10.87
West-Vlaanderen	**353,166**	**643,283**	**996,449**	**214 206 96 04**	**109 293 28 46**	**323 500 24 50**	**165**	**589**	**308**	**35.44**	**64.56**	**66.22**	**33.78**
Aalst	137,254	101,189	238,443	39 809 47 74	7 313 76 35	47 123 24 09	345	1,384	506	57.56	42.44	84.48	15.52
Dendermonde	50,124	110,476	160,600	14 706 14 36	19 438 34 38	34 144 48 74	341	568	470	31.21	68.79	43.07	56.93
Eeklo	33,527	44,974	78,501	22 376 24 46	13 625 75 27	36 001 99 73	150	330	218	42.71	57.29	62.15	37.85
Gent	112,578	328,286	440,864	50 354 89 00	41 321 58 24	91 676 47 24	223	794	481	25.53	74.47	54.93	45 07
Oudenaarde	76,616	38,457	115,073	36 990 61 96	4 273 14 29	41 263 76 25	207	900	279	66.58	33.42	89.64	10.36
Sint-Niklaas	56,134	127,665	183,799	24 889 35 36	22 674 22 40	47 563 57 76	226	563	386	30.54	69.46	52.33	47.67
Oost-Vlaanderen	**466,233**	**751,047**	**1,217,280**	**189 126 72 88**	**108 646 80 93**	**297 773 53 81**	**247**	**691**	**409**	**38.30**	**61.70**	**63.51**	**36.49**

TABEL 30. — (vervolg). — **BEVOLKING, OPPERVLAKTE EN BEVOLKINGSDICHTHEID DER GEMEENTEN MET MINDER DAN 5,000 INWONERS EN DER GEMEENTEN MET 5,000 INWONERS EN MEER.**

PROVINCIES EN ADMINISTRATIEVE ARRONDISSEMENTEN	BEVOLKING			OPPERVLAKTE			DICHTHEID			Verhoging % bevolking		Verhoging % oppervlakte	
	Gemeenten met minder dan 5.000 inwoners	Gemeenten met 5.000 inwoners en meer	Totale	Gemeenten met minder dan 5.000 inwoners	Gemeenten met 5.000 inwoners en meer	Totale	Gem. met minder dan 5.000 inwon.	Gem. met 5.000 inwon. en mee	Totale	Gemeenten met minder dan 5.000 inwoners	Gemeenten met 5.000 inwoners en meer	Gemeenten met minder dan 5.000 inwoners	Gemeenten met 5.000 inwoners en meer
				ha a ca	ha a ca	ha a ca							
Aat	68,911	10,296	79,207	47 776 29 85	1 552 50 98	49 328 80 83	144	663	161	87.00	13.00	96.85	3.15
Charleroi	80,885	354,206	435,091	32 077 61 59	24 021 23 57	56 098 85 16	252	1,474	776	18.59	81.41	57.18	42.82
Bergen	94,067	165,329	259,396	48 382 13 39	12 741 52 06	61 123 65 45	194	1,298	424	36.26	63.74	79.15	20.85
Zinnik	69,179	97,759	166,938	41 221 95 39	13 789 79 58	55 011 74 97	168	709	303	41.44	58.56	74.93	25.07
Thuin	76,962	57,924	134,886	84 221 57 21	6 601 63 07	90 823 20 88	91	877	149	57.06	42.94	92.73	7.27
Doornik	102,840	46,442	149,282	55 912 41 38	4 108 30 93	60 020 72 31	184	1,130	249	68.89	31.11	93.16	6.84
Henegouwen	**492,844**	**731,956**	**1,224,800**	**309 591 98 81**	**62 815 00 19**	**372 406 99 00**	**159**	**1,165**	**329**	**40.24**	**59.76**	**83.13**	**16.87**
Hoei	73,878	19,593	93,471	70 412 81 06	1 723 21 26	72 136 02 32	105	1,137	130	79.03	20.97	97.61	2.39
Luik	157,267	407,097	564,364	60 701 30 05	15 074 54 16	75 775 84 21	259	2,701	745	27.87	72.13	80.11	19.89
Verviers	128,495	108,101	236,596	183 456 40 20	20 759 36 59	204 215 76 79	70	521	116	54.31	45.69	89.83	10.57
Borgworm	63,656	5,764	69,420	39 822 66 96	2 044 93 59	41 867 60 55	160	282	166	91.70	8.30	95.12	4.88
Luik	**423,296**	**540,555**	**963,851**	**354 393 18 27**	**39 602 05 60**	**393 995 23 87**	**119**	**1,365**	**245**	**43.92**	**56.08**	**89.95**	**10.05**
Hasselt	80,668	138,571	219,239	47 937 12 07	42 962 25 88	90 899 37 95	168	323	241	36.80	63.20	52.74	47.26
Maaseik	53,894	50,990	104,884	56 177 45 38	29 953 42 99	86 130 88 37	96	170	122	51.38	48.62	65.22	34.78
Tongeren	97,862	38,461	136,323	55 056 53 70	8 708 36 73	63 764 90 43	177	441	214	71.79	28.21	86.34	13.66
Limburg	**232,424**	**228,022**	**460,446**	**159 171 11 15**	**81 624 05 60**	**240 795 16 75**	**146**	**279**	**191**	**50.48**	**50.52**	**66.10**	**33.90**
Aarlen	23,445	16,730	40,175	30 871 73 24	1 177 90 86	32 049 64 10	76	1,420	125	58.36	41.64	96.32	3.68
Bastenaken	37,960	—	37,960	98 978 30 64	—	98 978 30 64	38	—	38	100.—	—	100.—	—
Marche-en-Famenne	40,874	—	40,874	93 662 98 66	—	93 662 98 66	44	—	44	100.—	—	100.—	—
Neufchâteau	54,592	—	54,592	145 075 08 98	—	145 075 08 98	38	—	38	100.—	—	100.—	—
Virton	39,877	—	39,877	72 030 88 51	—	72 030 88 51	55	—	55	100.—	—	100.—	—
Luxemburg	**196,748**	**16,730**	**213,478**	**440 619 00 03**	**1 177 90 86**	**441 796 90 89**	**45**	**1,420**	**48**	**92.16**	**7.84**	**99.73**	**0.27**
Dinant	72,547	13,174	85,721	152 353 30 87	4 727 43 13	157 080 74 00	48	279	55	84.63	15.37	96.99	3.01
Namen	136,123	77,898	214,021	106 533 48 11	5 908 48 97	112 441 97 08	128	1,318	190	63.60	36.40	94.75	5.25
Philippeville	56,348	—	56,348	96 502 57 96	—	96 502 57 96	58	—	58	100.—	—	100.—	—
Namen	**256,018**	**91,072**	**356,090**	**355 389 36 94**	**10 635 92 10**	**366 025 29 04**	**72**	**856**	**97**	**74.42**	**25.58**	**97.09**	**2.91**

TABEL 30 (verv. en einde). —**BEVOLKING, OPPERVLAKTE EN BEVOLKINGSDICHTHEID DER GEMEENTEN MET MINDER DAN 5,000 INWONERS EN DER GEMEENTEN MET 5,000 INWONERS EN MEER.**

PROVINCIES EN ADMINISTRATIEVE ARRONDISSEMENTEN	BEVOLKING			OPPERVLAKTE			DICHTHEID			Verhoging % bevolking		Verhoging % oppervlakte	
	Gemeenten **met** minder dan 5.000 inwoners	Gemeenten met 5.000 inwoners en meer	Totale	Gemeenten met minder dan 5.000 inwoners	Gemeenten met 5.000 inwoners en meer	Totale	Gem. met minder dan 5.000 inwon.	Gem. met 5.000 inwon. en meer	Totale	Gemeenten met minder dan 5.000 inwoners	Gemeenten met 5.000 inwoners en meer	Gemeenten met minder dan 5.000 inwoners	Gemeenten met 5.000 inwoners en meer
				ha a ca	ha a ca	ha a ca							
Antwerpen	245,151	1,036,182	1,281,333	129 763 07 55	156 295 00 89	286 058 08 44	189	663	448	19.13	80.87	45.36	54.64
Brabant	497,589	1,300,879	1,798,468	256 136 76 47	72 219 43 08	328 356 19 55	194	1,801	548	27.67	72.33	78.01	21.93
West-Vlaanderen . .	353,166	643,283	996,449	214 206 96 04	109 293 28 46	323 500 24 50	165	589	308	35.44	64.56	66.22	33.78
Oost-Vlaanderen . .	466,233	751,047	1,217,280	189 126 72 88	108 646 80 93	297 773 53 81	247	691	409	38.30	61.70	63.51	36.49
Henegouwen	492,844	731,956	1,224,800	309 591 98 81	62 815 00 19	372 406 99 00	159	1,165	329	40.24	59.76	83.13	16.87
Luik	423,296	540,555	963,851	354 393 18 27	39 602 05 60	393 995 23 87	119	1,365	245	43.92	56.08	89.95	10.05
Limburg	232,424	228,022	460,446	159 171 11 15	81 624 05 60	240 795 16 75	146	279	191	50.48	50.52	66.10	33.90
Luxemburg	196,748	16,730	213,478	440 619 00 03	1 177 90 86	441 796 90 89	45	1,420	48	92.16	7.84	99.73	0.27
Namen	265,018	91,072	356,090	355 389 36 94	10 635 92 10	366 025 29 04	72	856	97	74.42	25.58	97.09	2.91
Het Rijk	**3,172,469**	**5,339,726**	**8,512,195**	**2 408 398 18 14**	**642 309 47 71**	**3 050 707 65 85**	**132**	**831**	**279**	**37.27**	**62.73**	**78.95**	**21.05**

1. — Antwerpse agglomeratie en aangrenzende gemeenten.

Antwerpen	3,029	inw./km²
Borgerhout	13,014	»
Borsbeek	1,008	»
Burcht	1,417	»
Deurne	4,340	»
Berchem	7,836	»
Edegem	908	»
Ekeren	938	»
Hoboken	2,971	»
Hove	603	»
Merksem	3,515	»
Mortsel	2,110	»
Wilrijk	1,920	»
Schoten	573	»
Wijnegem	742	»
Zwijndrecht	521	»

2. — Nijverheidsstreek van Boom.

Boom	2,644	inw./km²
Terhagen	1,957	»
Hemiksem	1,693	»
Willebroek	1,442	»
Niel	2,050	»
Schelle	637	»
Blaasveld	531	»

3. — Netestreek.

Lier	880	inw./km²
Lint	533	»
Duffel	528	»
Rumst	668	»

4 - Mechelen 2,228 inw./km²

Muizen	556	»

5. - Sint-Amands 606 inw./km²

Mariakerke	798	»

6. — Brusselse agglomeratie en aangrenzende gemeenten.

Brussel	5,617	inw./km²
Schaarbeek	15,175	»
Ukkel	2,451	»
SintGillis	24,522	»
Sint-Jans-Molenbeek	10,854	»
Jette	5,794	»
Vorst	7,589	»
Sint-Pieters-Woluwe	2,085	»
Watermael-Bosvoorde	1,522	»
Elsene	14,308	»
Etterbeek	15,860	»
Anderlecht	4,861	»
Sint-Lambrechts-Woluwe	3,641	»
Sint-Joost-ten-Node	24,839	»
Koekelberg	12,871	»
Ganshoren	3,773	»
Evere	2,998	»
Oudergem	2,064	»
Sint-Agatha-Berchem	3,793	»
Vilvoorde	1,387	»
Machelen	1,056	»
Peutie	613	»
Diegem	778	»
Zaventem	846	»
Kraainem	574	»
Wezembeek-Oppem	556	»
Linkebeek	735	»
Dilbeek	650	»
Wemmel	715	»
Strombeek-Bever	1,130	»

7. — Sennebekken.

Drogenbos	1,474	inw./km²
Ruisbroek	1,507	»
Huizingen	869	»

Buizingen	849	inw./km²
Lot	669	»
Halle	592	»
Lembeek	567	»
Tubeke	632	»
Quenast	555	»
8. - Leuven	8,682	inw./km²
Kessel-Lo	1,052	»
Wilsele	557	»
Heverlee	604	»
9. - Genval	945	inw./km²
Rixensart	560	»
10. — Streek van Aalst-Ninove.		
Aalst	2,2333	inw./km²
Erembodegem	760	»
Denderleeuw	1,079	»
Ninove	1,020	»
Kerksken	841	»
Mere	750	»
Lede	711	»
Nieuwerkerken	614	»
Haaltert	627	»
Hofstade	677	»
Welle	649	»
Iddergem	641	»
Okegem	634	»
Wanzele	633	»
Erondegem	507	»
Teralfene	1,071	»
Liedekerke	856	»
Sint-Katherina-Lombeek	489	»
11. - Dendermonde	1,159	inw./km²
Sint-Gillis-bij-Dendermonde	908	»
Lebbeke	767	»
Baasrode	781	»
Appels	666	»
Zele	511	»
Hamme	693	»
Lokeren	586	»
12. — Streek van Sint-Niklaas-Temse.		
Sint-Niklaas	1,597	inw./km²
Temse	592	»
Steendorp	649	»
Rupelmonde	1,871	»
13. — Gentse agglomeratie en aangrenzende gemeenten.		
Gent	4,398	inw./km²
Gentbrugge	2,286	»
Ledeberg	11,287	»
Wondelgem	963	»
Mariakerke	932	»
Oostakker	515	»
Merelbeke	651	»
Melle	603	»
Wetteren	735	»
Sint-Amandsberg	3,556	»
Zelzate	765	»
14. - Oudenaarde	2,887	inw./km²
Ename	709	»
Nederename	705	»
Edelare	503	»
Leupegem	721	»
15. - Geeraardsbergen	5,905	inw./km²
Nederboelare	503	inw./km²
16. - Deinze	640	inw./km²
Petegem	543	»
17. — Streek van Kortrijk.		
Kortrijk	1,882	inw./km²
Bissegem	1,209	»
Harelbeke	875	»
Herseaux	1,048	»
Kuurne	770	»
Lauwe	804	»
Wevelgem	859	»
Menen	1,336	»
Moeskroen	2,721	»
Luigne	534	»
Rekkem	544	»
Wervik	605	»
Komen	580	»
Heule	701	»
Gullegem	698	»
Zwevegem	548	»
Beveren	541	»
Estaimpuis	813	»
18. — Streek van Brugge-Kuststreek.		
Brugge	1,488	inw./km²
Assebroek	1,331	»
Sint-Andries	512	»
Blankenberge	3,428	»
Heist	880	»
Sint-Michiels	567	»
19. - Oostende	3,980	inw./km²
Stene	592	»
Middelkerke	572	»
20. - Izegem	1,170	inw./km²
Ingelmunster	563	»
Emelgem	759	»
21. — Borinagestreek		
Bergen	1,541	inw./km²
Nimy	911	»
Jemappes	1,921	»
Cuesmes	1,116	»
Wasmuel	1,770	»
Quaregnon	1,964	»
Saint-Ghislain	826	»
Boussu	933	»
Dour	981	»
Hornu	1,570	»
Wasmes	2,209	»
Warquignies	1,800	»
Pâturages	3,099	»
La Bouverie	2,612	»
Flénu	1,788	»
Frameries	1,831	»
Hyon	725	»
22. — Centrumbekken-Henegouwen.		
Bois d'Haine	1,277	inw./km²
La Hestre	2,477	»
Chapelle-lez-Herlaimont	900	»
Fayt-lez-Manage	1,929	»
Boussoit	952	»
Haine-Saint-Paul	1,871	»
Houdeng-Aimeries	969	»
Houdeng-Goegnies	1,038	»
Strepy-Bracquegnies	1,154	»
La Louvière	2,482	»
Anderlues	727	»
Binche	3,002	»
Carnières	1,043	»
Haine-Saint-Pierre	1,296	»
Leval-Trahegnies	790	»

Morlanwelz	907	inw./km²
Ressaix	1,014	»
Péronnes	597	»
Bray	557	»
Maurage	744	»
Trivières	505	»
Saint-Vaast	672	»
Mont-Sainte-Aldegonde	574	»
Manage	559	»
Godarville	615	»

23. — Bekken van Charleroi.

Charleroi	7,076	inw./km²
Pironchamps	2,541	»
Souvret	1,119	»
Châtelet	1,279	»
Châtelineau	2,412	»
Couillet	2,582	»
Courcelles	1,087	»
Dampremy	4,202	»
Farciennes	1,155	»
Forchies-la-Marche	1,002	»
Gosselies	843	»
Lodelinsart	3,633	»
Monceau-sur-Sambre	1,367	»
Mont-sur-Marchienne	1,208	»
Ransart	1,772	»
Roux	1,665	»
Trazegnies	752	»
Gilly	3,324	»
Jumet	2,290	»
Marchienne-au-Pont	3,212	»
Marcinelle	1,754	»
Montignies-sur-Sambre	3,854	»
Fontaine-l'Evêque	710	»
Goutroux	632	»
Montignies-le-Tilleul	503	»
Bouffioulx	591	»
Pont-de-Loup	688	»
Roselies	527	»
Aiseau	517	»
Lambusart	601	»
Wanfercée-Baulet	608	»

24. - Peruwelz	610	inw./km²
Bonsecours	896	»
Basècles	505	»

25. — Streek van de Beneden-Samber.

Tamines	1,105	inw./km²
Auvelais	1,169	»
Moignelée	1.115	»
Falisolle	624	»
Arsimont	542	»

26. - Namen	3,060	»
Jambes	1,250	»
Saint-Servais	2,391	»
Belgrade	920	»

27. — Streek van Verviers.

Verviers	8,595	inw./km²
Ensival	1,214	»
Heusy	970	»
Lambermont	849	»
Stembert	872	»
Dison	2,249	»
Wegnez	621	»
Petit-Rechain	554	»
Andrimont	722	»
Limburg	526	»

28. — Maasbekken en aangrenzende gemeenten.

Luik	6,885	inw./km²
Bellaire	1,511	»
Queue-du-Bois	979	»
Cheratte	1,317	»
Engis	1,056	inw./km²
Fléron	911	»
Glain	4.419	»
Vaux-sous-Chèvremont	1,273	»
Vivegnis	804	»
Ans	2,286	»
Beyne-Heusay	1,624	»
Angleur	957	»
Bressoux	7,891	»
Chênée	2,429	»
Flémalle-Grande	1,885	»
Flémalle-Haute	1,656	»
Grâce-Berleur	1,589	»
Grivegnée	3,893	»
Hollogne-aux-Pierres	794	»
Jemeppe	3,123	»
Jupille	1,390	»
Montegnée	3,297	»
Ougrée	1,585	»
Saint-Nicolas	3,505	»
Tilleur	4,632	»
Vottem	1,231	»
Wandre	997	»
Micheroux	695	»
Herstal	1,990	»
Seraing	1,893	»
Romsée	811	»
Loncin	813	»
Awirs	520	»
Chokier	634	»
Mons	571	»
Rocourt	635	»
Milmort	518	»
Boncelles	503	»
Retinne	556	»
Soumagne	584	»

29. - Eisden	997	inw./km²
Vucht	636	inw./km²

30. — Alleenstaande gemeenten.

Provincie Antwerpen.

Puurs	531	inw./km²
Turnhout	573	»
Herentals	500	»
Zoerle-Parwijs	787	»

Provincie Brabant.

Aarschot	618	inw./km²
Scherpenheuvel	749	»
Diest	2,750	»
Tienen	1,759	»
Kortenberg	892	»
Genepiën	3,125	»
Kapelle-op-den-Bos	684	»

Provincie West-Vlaanderen.

Nieuwpoort	2,473	inw./km²
De Panne	612	»
Diksmuide	1,672	»
Ieper	1,091	»
Roeselare	1,376	»
Vichte	530	»
Avelgem	519	»

Provincie Oost-Vlaanderen.

De Klinge	1,041	inw./km²
Beveren	710	»
Herzele	506	»
Zottegem	3,806	»
Nederbrakel	677	»
Ronse	817	»
Eeklo	599	»
Neigem	542	»

Provincie Henegouwen.

Doornik	2,060	inw./km²
Antoing	749	»
Leuze	509	»
Ath	663	»

Lessen	949	inw./km²
Edingen	5,597	»
Quiévrain	624	»
Withéries	573	»
Erquelinnes	622	»
Provincie Luik.		
Kalmis	1,206	inw./km²
Welkenraedt	713	»
Malmédy	843	»
Herve	1,895	»
Nessonvaux	931	»
Visé	781	»
Amay	700	»
Hoei	1,642	»
Landen	505	»
Provincie Limburg.		
Hasselt	733	inw./km²
Tongeren	1,026	»
Leopoldsburg	561	»
Mopertingen	540	»
Provincie Luxemburg.		
Aarlen	1,867	»
Athus	959	»
Provincie Namen.		
Andenne	512	»
Gembloers	601	»
Moustier	503	»

5. — DICHTHEID DER BEVOLKING DER GERECHTELIJKE KANTONS.

De kaart in blijlage geeft de dichtheid aan per vredegerecht-kanton. De onderscheiden cijfers worden hierna hernomen :

TABEL 31

Gerechtelijke Kantons	Dichtheid
Ambtsgebied van het Hof van Beroep van Brussel	
PROVINCIE ANTWERPEN.	
Gerechtelijk arrondissement ANTWERPEN	
Antwerpen (4 kantons)	2,670
Berchem	3,234
Borgerhout	5,410
Boom	1,493
Brecht	127
Ekeren	385
Kontich	489
Zandhoven	210
TOTAAL	784
Gerechtelijk arrondissement MECHELEN.	
Duffel	348
Heist-op-den-Berg	315
Lier	574
Mechelen	1,028
Puurs	374
TOTAAL	494
Gerechtelijk arrondissement TURNHOUT.	
Arendonk	115
Herentals	194
Hoogstraten	115
Mol	186
Turnhout	301
Westerlo	209
TOTAAL	183
De Provincie	**448**

Gerechtelijke Kantons	Dichtheid
PROVINCIE BRABANT	
Gerechtelijk arrondissement BRUSSEL.	
Anderlecht	2,053
Asse	414
Brussel (4 kantons)	5,617
Halle	365
Elsene	1,554
Sint-Jans-Molenbeek	8,076
Sint-Gillis	24,522
Sint-Joost-ten-Node	2,823
Schaarbeek	3,246
Sint-Kwintens-Lennik	212
Ukkel	1,716
Vilvoorde	492
Wolvertem	339
TOTAAL	1,175
Gerechtelijk arrondissement LEUVEN.	
Aarschot	260
Diest	236
Glabbeek	158
Haacht	253
Leuven (2 kantons)	409
Tienen	297
Zoutleeuw	158
TOTAAL	280
Gerechtelijk arrondissement NIJVEL.	
Genepiën	119
Geldenaken	117
Nijvel	278
Perwijs	111
Waver	195
TOTAAL	174
De Provincie	**548**
PROVINCIE HENEGOUWEN.	
Gerechtelijk arrondissement CHARLEROI.	
Beaumont	50
Binche	524
Charleroi (2 kantons)	2,854
Châtelet	616
Chimay	54
Fontaine-l'Evêque	735
Gosselies	378
Jumet	2,092
Marchienne-au-Pont	1,259
Merbes-le-Château	153
Seneffe	292
Thuin	157
TOTAAL	388
Gerechtelijk arrondissement BERGEN.	
Boussu	891
Chièvres	125
Dour	346
Edingen	122
La Louvière	1,272
Lens	135
Bergen	682
Pâturages	377
Rœulx	309
Zinnik	240
TOTAAL	354

Gerechtelijke Kantons	Dichtheid
Gerechtelijk arrondissement DOORNIK.	
Antoing	225
Aat	207
Celles	96
Flobecq	151
Frasnes-les-Buissenal	102
Lessen	223
Leuze	177
Peruwelz	280
Quevauchamps	233
Templeuve	266
Doornik	544
TOTAAL	220
De Provincie	329

Ambtsgebied van het Hof van Beroep van Gent.

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN.

Gerechtelijk arrondissement BRUGGE.	
Ardooie	233
Brugge (3 kantons)	304
Gistel	164
Oostende	1,722
Ruiselede	170
Tielt	280
Torhout	237
TOTAAL	300
Gerechtelijk arrondissement IEPER.	
Hooglede	220
Ieper (2 kantons)	183
Mesen	148
Passendale	204
Poperinge	200
Wervik	372
TOTAAL	208
Gerechtelijk arrondissement KORTRIJK.	
Avelgem	267
Harelbeke	573
Izegem	771
Kortrijk (2 kantons)	547
Menen	824
Meulebeke	258
Moorsele	476
Moeskroen	993
Oostrozebeke	330
Roeselare	889
TOTAAL	575
Gerechtelijk arrondissement VEURNE.	
Diksmuide	162
Nieuwpoort-Veurne	156
Roesbrugge-Haringe	109
TOTAAL	147
De Provincie	**308**

Gerechtelijke Kantons	Dichtheid
PROVINCIE OOST-VLAANDEREN.	
Gerechtelijk arrondissement DENDERMONDE.	
Aalst	700
Beveren	225
Dendermonde	633
Hamme	373
Lokeren	453
Sint-Gillis-Waas	273
Sint-Niklaas	722
Temse	450
Wetteren	450
Zele	394
TOTAAL	463
Gerechtelijk arrondissement GENT.	
Assenede	269
Deinze	276
Eeklo	262
Evergem	732
Gent	2,118
Kaprijke	131
Kruishoutem	221
Ledeberg	1,138
Lochristi	175
Nazareth	256
Nevele	161
Oosterzele	334
Waarschoot	273
Zomergem	202
TOTAAL	395
Gerechtelijk arrondissement OUDENAARDE.	
Geraardsbergen	416
Herzele	473
Nederbrakel	284
Ninove	481
Oudenaarde	263
Ronse	490
Sint-Maria-Horebeke	201
Zottegem	347
TOTAAL	361
De Provincie	**409**

Ambtsgebied van het Hof van Beroep van Luik.

PROVINCIE LUIK.

Gerechtelijk arrondissement HOEI	
Ferrières	49
Hannuit	122
Héron	174
Hoei	228
Jehay-Bodegnée	154
Landen	195
Nandrin	82
TOTAAL	140

Gerechtelijke Kantons	Dichtheid
Gerechtelijk arrondissement LUIK.	
Dalhem	269
Fexhe-Slins	277
Fléron	607
Grivegnée	2,264
Herstal	1,580
Hollogne-aux-Pierres	544
Luik	6,884
Louveigné	125
Saint-Nicolas	2,867
Seraing	867
Borgworm	175
TOTAAL	663
Gerechtelijk arrondissement VERVIERS.	
Aubel	145
Dison	906
Eupen	118
Herve	204
Limburg	115
Malmedy	54
Sankt-Vith	39
Spa	167
Stavelot	43
Verviers	1,492
TOTAAL	116
De Provincie	**245**
PROVINCIE LIMBURG.	
Gerechtelijk arrondissement HASSELT.	
Beringen	229
Hasselt	352
Herk-de-Stad	166
Neerpelt	154
Peer	87
Sint-Truiden	231
TOTAAL	192
Gerechtelijk arrondissement TONGEREN.	
Bilzen	266
Looz	170
Bree	100
Maaseik	150
Mechelen-aan-Maas	213
Tongeren	227
Zichen-Zussen-Bolder	219
TOTAAL	190
De Provincie	**191**
PROVINCIE LUXEMBURG.	
Gerechtelijk arrondissement Aarlen.	
Aarlen	119
Etalle	41
Fauvillers	38
Florenville	39
Messancy	153
Virton	78
TOTAAL	68

Gerechtelijke Kantons	Dichtheid
Gerechtelijk arrondissement MARCHE-EN-FAMENNE.	
Durbuy	50
Erezée	29
Houffalize	32
Laroche-en-Ardenne	31
Marche-en-Famenne	85
Nassogne	36
Vielsalm	52
TOTAAL	42
Gerechtelijk arrondissement NEUFCHATEAU.	
Bastenaken	52
Bouillon	40
Neufchâteau	44
Paliseul	47
Saint-Hubert	35
Sibret	28
Wellin	32
TOTAAL	40
De Provincie	**48**
PROVINCIE NAMEN.	
Gerechtelijk arrondissement DINANT.	
Beauraing	45
Ciney	62
Couvin	51
Dinant	95
Florennes	56
Gedinne	33
Philippeville	48
Rochefort	43
Walcourt	86
TOTAAL	56
Gerechtelijk arrondissement NAMEN.	
Andenne	117
Eghezée	95
Fosse	186
Gembloers	186
Namen (2 kantons)	306
TOTAAL	190
De Provincie	**97**
Het Rijk	**279**

HOOFDSTUK IX.

Bevolking der agglomeraties Antwerpen, Brussel, Genten Luik.

1. — Samenstelling der agglomeraties.

De vier stadsagglomeraties beschouwd in hetgeen volgt hebben als centra Brussel, Luik, Antwerpen en Gent.

Bij de laatste tellingen en in het bijzonder bij de huidige telling, stelde men vast dat de bevolking van deze centra, zich meer en meer terugtrekt naar de buitenzijde der stad, omwille van de menigvuldige voordelen die het leven in de buitenwijken oplevert, terwijl zij dank zij de gemakkelijke verkeersmiddelen, de voordelen behoudt die de grote centra bieden.

In de hieronderstaande tabellen heeft men de vier gro-

te stadsagglomeraties uitgebreid en bij de verslagen der vorige tellingen volgende indeling aangenomen.

De lijst der gemeenten door ieder der agglomeraties opgemaakt, is deze welke door dhr baron Holvoet, Koninklijk Commissaris voor de grote agglomeraties opgegeven werd in zijn werk : « Les Grandes Agglomérations Urbaines ». (1937).

a) *Antwerpse agglomeratie :*

Antwerpen, Berchem, Borgerhout, Deurne, Hoboken, Merksem, Brasschaat, Burcht, Edegem, Ekeren, Lillo, Mortsel, Schoten, Wilrijk.

b) *Brusselse agglomeratie :*

Brussel, Anderlecht, Oudergem, Etterbeek, Vorst, Elsene, Jette, Koekelberg, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Gillis, Sint-Joost-ten-Node, Schaarbeek, Ukkel, Watermaal-Bosvoorde, Sint-Lambrechts-Woluwe, Sint-Pieters-Woluwe, Sint-Agatha-Berchem, Evere, Ganshoren.

c) *Gentse agglomeratie :*

Gent, Gentbrugge, Ledeberg, Sint-Amandsberg, Mariakerke, Wondelgem.

d) *Luikse agglomeratie :*

Luik, Angleur, Bressoux, Grivegnée, Herstal, Ougrée, Ans, Argenteau, Chênée, Cheratte, Flémalle-Grande, Flémalle-Haute, Glain, Grâce-Berleur, Hermalle s/Argenteau, Hollogne-aux-Pierres, Jemeppe, Jupille, Mons, Montegnée, Rocour, Saint-Nicolas, Seraing, Tilleur, Vaux-sur-Chèvremont, Vivegnis, Vottem, Wandre.

Deze agglomeraties bieden op demografisch gebied zekere kenmerken waarop de nadruk mag gelegd worden. (1)

2. — Ontwikkeling van de bevolking der agglomeraties sedert 1880.

De vier grote aldus gevormde agglomeraties bevatten in 1947 25,77 % van de gezamenlijke bevolking van het Rijk, hetzij een weinig meer dan één vierde. Deze verhouding is schier niet veranderd sedert 1910; ze is toegenomen met 0,09 % in vergelijking met 1920 en afgenomen met 0,38 % met betrekking tot 1930.

Zoals blijkt uit de tabellen 32 en 33 heeft de bevolking zich in de vier agglomeraties niet op dezelfde wijze ontwikkeld als in het overige gedeelte van het land.

Het overzicht van deze twee tabellen leidt tot de volgende waarnemingen.

De tellingen die gedurende de periode 1880-1910 plaats gehad hebbben, laten betrekkelijke vermeerderingen van 23, 16, 18, 54 en 17, 28 % uitschijnen in de vier grote steden met hun voorsteden, vermeerderingen die, de grote stadsagglomeraties niet meegeteld, 6.32, 7.96 en 8.94 % beliepen voor het hele land. Tijdens genoemde periode vertoont deze vermeerdering dus neiging tot afnemen in de vier grote steden en hun voorsteden en wel voornamelijk door het feit dat deze steden zelf traag aangroeiden.

In de overige gemeenten van het Rijk scheen daarentegen een toenemingsbeweging merkbaar te worden.

Gedurende de abnormale periode 1910-1920 is de bevolking in de agglomeraties met 3.52 % toegenomen, terwijl in de overige gemeenten van het Rijk een vermindering wordt vastgesteld van 1.57 %.

De periode van 1920 tot 1930 toont een sterke daling aan van het aangroeicijfer van de bevolking der agglomeraties ten opzicht van dat over de periode 1900-1910 (10.36 % in plaats van 17.28 %). Voor de overige gemeenten van het Rijk wordt eveneens een daling van het aangroeicijfer met betrekking tot de periode 1900-1910 waargenomen (7.70 % in plaats van 8.94 %), doch het verschil komt veel minder scherp uit dan voor de agglomeraties.

Gedurende de periode 1930-1947 vermindert het aangroeicijfer van de bevolking der agglomeraties met 10.36 t.h. (10 jaar) en 3,66 t.h. (17 jaar). Voor de andere gemeenten van het Rijk wordt nochtans een minder uitgesproken vermindering van het aangroeicijfer waargenomen ten opzichte van de periode 1920-1930; (5.74 t.h. in plaats van 7.70 t.h.). Voor de eerste maal sedert 1880 is de betrekkelijke aangroei der grote agglomeraties lager dan van de andere gemeenten van het land.

Tijdens de periode 1930-1947, zien de vier grote steden hun bevolking afnemen (Antwerpen 7.43 %; Brussel 7.78 %; Gent : 2.50 % en Luik 6.69 %).

De vermindering van de bevolking in de vier voornaamste steden en de vertraging in de ontwikkeling van de voorsteden der grote centra vloeit voort uit het feit dat de bevolking zich in de buitenwijken vestigt omwille van de uitbreiding, de gemakkelijkheid der verbindingen, de huur en de stedebouw.

Tijdens de periode 1930-1947 hebben zekere gemeenten der Antwerpse, Brusselse en Gentse agglomeraties, met zeer hoge bevolkingsdichtheid, hun bevolking zien verminderen; dit is het geval voor Borgerhout, (5.177 inwoners minder); Sint-Jans-Molenbeek (853); Sint-Gillis (2.750); Sint-Joost-ten-Node (2.762); Ledeberg (653).

De ontwikkeling van de bevolking der agglomeraties geschiedde sedert 1880, niet op dezelfde wijze. De periode 1880-1890 vertoont de grootste aangroei der agglomeraties Antwerpen, Gent en Luik; deze van 1900-1910 wijst op de sterkste betrekkelijke vermeerdering in de Brusselse agglomeraties. Voor de steden Antwerpen, Brussel, Gent en Luik alsmede voor de voorsteden van Luik en Gent werd de grootste betrekkelijke aangroei tijdens de periode 1880-1890 geboekt; voor deze van Brussel en Antwerpen tijdens de periode 1900-1910.

3. — Bevolkingsdichtheid in de agglomeraties.

Tabel 34 geeft een overzicht van de dichtheidsverschillen sedert 1900 in de grote agglomeraties.

Wat allereerst opvalt is, enerzijds, de snelle dichtheidstoeneming in de tot de agglomeraties behorende gemeenten, en anderzijds, de vertraging, de stilstand en zelfs de achteruitgang van de bevolkingsaangroei in de grote steden zelf.

De aanzienlijke dichtheidsverschillen tussen de grote steden en eigenlijke voorsteden en de verder van het centrum verwijderde gemeenten verdienen eveneens vermelding.

Laatstgenoemde gemeenten zijn over het algemeen veel uitgestrekter dan de voorsteden.

En gedeelte van haar grondgebied is nog door de landbouw ingenomen; daarom is er de dichtheid, ondanks de snelle bevolkingsaangroei, ook niet sterk. De bevolking is er enkel geagglomereerd op een klein gedeelte van het grondgebied.

Zo werden aanzienlijke verschillen aangetroffen, wat betreft het aantal inwoners per hectare grondgebied :

— tussen Borgerhout en Berchem enerzijds, Antwerpen en de andere gemeenten van de Antwerpse agglomeratie anderzijds;

— tussen sommige aangrenzende gemeenten van Brussel enerzijds, Oudergem, Anderlecht, Brussel, Vorst,

(1) Ten einde de vergelijking van homogene massastatistieken toe te laten, heeft men sedert 1880 in de volgende tabellen rekening gehouden met de grenswijzigingen aan de steden Antwerpen en Brussel aangebracht, respectievelijk door de inlijving van de gemeenten Austruweel, Oorderen en Wilmarsdonk bij Antwerpen in 1920 enerzijds, en door de aanhechting van Haren, Laken en Neder-over-Heembeek aan Brussel in 1921. anderzijds.

TABEL 32. — **BEVOLKING DER VIER GROTE STEDEN EN VAN HUN AGGLOMERATIES BIJ DE ONDERSCHEIDEN TELLINGEN.**

AGGLOMERATIES	1880	1890	1900	1910	1920	1930	1947	Verschil tussen 1930 en 1947 —	Verschil tussen 1930 en 1947 +
Antwerpen	172,055	227,293	276,838	305,839	305,972	284,373	263,233	21,140	—
Berchem	9,384	15,503	19,962	30,274	32,115	41,685	45,401	—	3,716
Borgerhout	20,268	28,882	37,693	49,333	52,860	56,054	50,877	5,177	—
Deurne	5,252	6,702	8,517	12,318	15,337	43,372	56,853	—	13,481
Hoboken	4,147	6,987	10,202	16,882	21,006	32,700	31,725	975	—
Merksem	5,056	8,453	11,648	17,659	20,173	26,166	29,139	—	2,973
Antwerpse agglomeratie Braschaat	3,221	3,723	4,046	5,556	6,807	11,779	16,333	—	4,554
Burcht	2,305	2,570	3,233	4,205	4,924	5,788	6,169	—	381
Edegem	1,340	1,890	1,688	3,010	4,160	6,669	7,856	—	1,187
Ekeren	3,992	4,806	6,026	8,387	10,030	13,596	15,962	—	2,366
Lillo	1,295	1,372	1,510	1,512	1,389	1,379	1,315	64	—
Mortsel	2,144	2,911	3,463	5,760	7,866	13,557	16,445	—	2,888
Schoten	3,078	3,612	4,229	5,568	6,683	13,236	16,937	—	3,701
Wilrijk	3,908	5,495	6,043	7,810	9,634	20,361	26,150	—	5,789
Antwerpen en de Antwerpse agglomeratie	**237,445**	**320,199**	**395,098**	**474,113**	**498,956**	**570,715**	**584,395**	**—**	**13,680**
Brussel	183,315	205,096	218,623	218,969	203,058	200,433	184,838	15,595	—
Anderlecht	22,812	32,311	47,929	64,137	67,038	80,046	86,412	—	6,366
Oudergem	2,434	3,277	4,685	7,520	9,108	14,090	18,640	—	4,550
Etterbeek	11,753	17,735	20,838	33,227	39,813	45,328	50,040	—	4,712
Vorst	4,182	5,885	9,509	24,228	31,152	39,594	47,370	—	7,776
Elsene	36,324	44,497	58,615	72,991	81,245	83,912	90,711	—	6,799
Jette	4,712	6,635	10,053	14,782	16,109	22,226	29,484	—	7,258
Koekelberg	4,893	6,272	10,650	12,750	12,502	13,906	15,103	—	1,197
Sint-Jans-Molenbeek	41,737	48,723	58,445	72,783	71,225	64,775	63,922	853	—
Brusselse agglomeratie Sint-Gillis	33,124	40,289	51,763	63,140	64,814	64,116	61,396	2,720	—
Sint-Joost-ten-Node	28,052	29,709	32,140	31,865	31,843	30,917	28,155	2,762	—
Schaarbeek	40,784	50,826	63,508	82,480	101,526	118,722	123,671	—	4,949
Ukkel	10,744	13,400	18,034	26,979	32,056	43,322	56,156	—	12,834
Watermaal-Bosvoorde	3,658	5,084	6,520	8,613	10,096	16,138	19,683	—	3,545
Sint-Lambrechts-Woluwe	1,660	2,298	3,468	8,883	11,300	18,244	26,344	—	8,100
Sint Pieters-Woluwe	1,634	1,976	2,686	5,307	8,072	13,512	18,455	—	4,943
Sint-Agatha-Berchem	1,102	1,266	1,845	3,022	3,851	7,359	11,180	—	3,821
Evere	2,206	2,786	3,892	6,031	7,192	10,016	15,277	—	5,261
Ganshoren	1,584	2,098	2,872	4,191	4,451	5,527	9,092	—	3,565
Brussel en de Brusselse agglomeratie	**436,710**	**520,163**	**626,075**	**761,898**	**806,451**	**892,183**	**955,929**	**—**	**63,746**
Gent	131,431	148,729	160,133	166,445	167,042	170,358	166,096	4,262	—
Gentbrugge	4,298	8,262	10,857	13,724	14,573	16,349	17,728	—	1,379
Gentse agglomeratie Ledeberg	10,124	12,362	14,230	13,999	13,417	12,897	12,244	653	—
Sint-Amandsberg	7,429	10,836	13,226	16,260	16,913	18,976	21,352	—	2,376
Mariakerke	1,574	1,741	2,067	2,757	2,845	3,575	4,659	—	1,084
Wondelgem	1,721	2,100	2,738	4,007	2,543	3,831	5,603	—	1,772
Gent en de Gentse agglomeratie	**156,577**	**184,030**	**203,251**	**217,192**	**217,333**	**225,986**	**227,682**	**—**	**1,696**
Luik	123,131	147,660	157,760	167,521	163,298	165,631	156,208	9,423	—
Angleur	4,357	5,902	8,814	10,953	10,662	10,985	10,007	978	—
Bressoux	2,256	3,495	7,066	11,959	13,323	15,067	15,529	—	462
Grivegnée	7,171	9,569	9,856	11,927	12,081	14,357	18,495	—	4,138
Herstal	11,378	13,877	18,322	22,909	23,282	26,236	27,260	—	1,024
Ougrée	7,978	10,241	13,020	17,088	17,396	20,021	19,245	776	—
Ans	5,644	6,875	8,628	10,482	11,296	12,668	15,476	—	2,808
Argenteau	866	905	891	888	865	866	858	8	—
Chênée	5,765	7,043	8,494	9,871	9,650	10,288	10,352	—	64
Cheratte	2,438	2,531	2,624	2,788	2,684	3,770	4,048	—	278
Flémalle-Grande	3,850	4,602	4,919	5,123	5,025	5,840	5,962	—	122
Flémalle-Haute	2,434	3,097	3,791	4,831	5,044	6,074	6,703	—	629
Glain	1,519	2,150	2,720	2,900	2,801	3,252	3,355	—	103
Grâce-Berleur	2,744	3,622	4,699	5,720	5,836	6,836	7,474	—	638
Luikse agglomeratie Hermalle-sous-Argenteau	1,242	1,355	1,526	1,671	1,821	1,875	1,970	—	95
Hollogne-au-Pierres	3,176	4,619	5,304	5,412	4,759	5,273	5,556	—	283
Jemeppe	6,255	8,400	10,435	11,851	12,159	13,905	13,775	130	—
Jupille	4,115	4,561	5,450	6,389	6,646	7,462	8,177	—	715
Mons	2,520	2,628	3,807	4,298	4,319	4,523	4,103	420	—
Montegnée	4,896	6,103	8,330	9,492	9,700	10,555	10,605	—	50
Rocourt	793	968	1,215	1,677	1,830	2,345	2,642	—	297
Saint-Nicolas	4,536	6,547	7,843	8,935	8,538	8,818	9,008	—	190
Seraing	27,407	33,495	37,845	41,015	38,432	45,133	42,292	2,841	—
Tilleur	4,311	5,679	6,642	6,750	6,323	6,664	6,182	482	—
Vaux-sous-Chèvremont	3,183	3,740	4,100	4,153	4,285	4,498	4,573	—	75
Vivegnis	1,513	1,727	1,892	2,300	2,292	2,715	2,914	—	199
Vottem	2,568	3,020	3,703	4,248	4,070	4,852	5,894	—	1,042
Wandre	3,730	4,379	5,009	5,690	6,065	6,561	6,737	—	176
Luik en de Luikse agglomeratie	**251,776**	**308,790**	**354,705**	**398,841**	**394,482**	**427,070**	**425,400**	**1,670**	—
De vier grote agglomeraties	**1,082,508**	**1,333,182**	**1,579,129**	**1,852,044**	**1,917,222**	**2,115,954**	**2,193,406**	**—**	**77,452**
Verhouding t.h. der bevolking der vier grote steden en van hun agglomeratie in de bevolking van het Rijk	**19,61**	**20,16**	**23,59**	**24,95**	**25,68**	**26,15**	**25,77**	—	—

NOTA :

1880 : Vanaf 1880, met inbegrip voor ieder gegeven getal van **Austruweel, Oorderen** en **Wilmarsdonck** bij Antwerpen in 1929 ingelijfd.

TABEL 33.

AGGLOMERATIES	Betrekkelijke vermeerdering of vermindering van de bevolking tussen twee opeenvolgende tellingen					
	van 1880 tot 1890	van 1890 tot 1900	van 1900 tot 1910	van 1910 tot 1820	van 1920 tot 1930	van 1930 tot 1947
Antwerpen	32.10	21.80	10.48	0.04	— 7.06	— 7.43
Antwerpse agglomeratie	42.08	27.29	42.29	14.68	48.38	12.16
Antwerpen en Antwerpse agglomeratie	34.85	23.39	20.00	5.24	14.38	2.40
Brussel	11.88	6.60	0.16	— 7.27	— 1.29	— 7.78
Brusselse agglomeratie	24.34	29.32	33.25	11.14	14.64	11.46
Brussel en Brusselse agglomeratie	19.11	20.36	21.69	5.85	10.63	7.14
Gent	13.16	7.67	3.94	0.36	1.99	— 2.50
Gentse agglomeratie	36.41	24.98	17.69	— 0.90	10.61	10.71
Gent en Gentse agglomeratie	17.53	11.05	6.86	0.06	3.98	0.75
Luik	19.92	6.84	6.19	— 2.52	1.43	— 5.69
Luikse agglomeratie	25.25	22.23	17.45	— 0.06	13.09	3.34
Luik en Luikse agglomeratie	22.65	14.87	12.44	— 1.10	8.26	— 0.39
De vier agglomeraties	23.16	18.54	17.28	3.52	10.36	3.66
Het Rijk (de bevolking der vier grote agglomeraties niet meegeteld	6.32	7.96	8.94	— 1.57(1)	7.70(2)	5.74
Het Rijk (met inbegrip van de bevolking der vier grote agglomeraties)	9.95	10.28	10.91	— 0.30(1)	8.39(2)	5.19

N. B. — (1) Vroeger grondgebied.
(2) Nieuw grondgebied.

Jette, Ukkel, Watermaal-Bosvoorde, Sint-Lambrechts-Woluwe, Sint-Pieters-Woluwe, Sint-Agatha-Berchem, Evere en Ganshoren anderzijds.

— tussen Bressoux en Luik enerzijds en de andere gemeenten van de Luikse agglomeratie;

— tussen Ledeberg enerzijds, Gent en de andere gemeenten van de Gentse agglomeratie anderzijds.

De agglomeratiecentra zijn vaak veel dunner bevolkt dan hun voorsteden. Zo telt Antwerpen slechts 30 inwoners per ha., terwijl Borgerhout er 130 heeft; Brussel slechts 50 tegen 248 te Sint-Joost-ten-Node; Gent telt 44 inwoners per ha,, terwijl Ledeberg er 113 heeft.

Dit vloeit hieruit voort, dat sommige tamelijk ver van de centra afgelegen plattelandsgemeenten of gedeelten daarvan, bij deze centra zijn ingelijfd. Zo zijn Austruweel, Oorderen, Wilmarsdonk en sommige gedeelten van Ekeren, Merksem, Hoevenen en Lillo in 1929 aan Antwerpen verbonden; Brussel is in 1921 met Haren, Laken en Neder-over-Heembeek vergroot; Gent heeft in 1927 sommige gedeelten van Kluizen, Desteldonk, Oostakker, Zelzate, Sint-Kruis-Winkel aangewonnen. In tabel 35 werd rekening gehouden met de bevolking en het grondgebied der geheel ingelijfde gemeenten.

Luik daarentegen heeft een grote bevolkingsdichtheid dan deze der andere voorsteden, met uitzondering van Bressoux dat 79 inwoners per ha telt.

Ten opzichte van 1930 is de bevolkingsdichtheid in de agglomeraties van Antwerpen, Gent en Luik dezelfde gebleven; zij vermeerderde in de Brusselse agglomeratie.

Antwerpen telde in 1947, 30 inwoners per ha in plaats van 33 in 1930; Brussel 56 in 1947 in plaats van 61 in 1930; Gent 44 in 1947 in plaats van 45 in 1930; Luik 69 in 1947 in plaats van 74 in 1930.

Twee voorsteden van Brussel hebben meer dan 200 inwoners per ha, namelijk Sint-Gillis en Sint-Joost-ten-Node.

4. — Indeling van de bevolking naar het geslacht in de vier grote steden en in elke agglomeratie.

De telling van 1947 heeft in de vier agglomeraties een groter aantal vrouwen dan mannen aangetoond. Het aantal mannen tegen 100 vrouwen bedraagt :

in de Brusselse agglomeratie	85
in de Gentse agglomeratie	89
in de Antwerpse agglomeratie	93
in de Luikse agglomeratie	97

Uitgenomen voor Brussel, waar ze dezelfde is, is deze verhouding in de centra nog lager.

Zo telt men

90	mannen	tegen	100	vrouwen	te Antwerpen
88	»	»	»	»	Gent
83	»	»	»	»	Luik.

De verhouding stijgt echter in de voorsteden, behalve in die van Brussel in de gemeenten der Luikse agglomeratie beloopt ze zelfs meer dan 100. De reden hiervan ligt in het feit dat talrijke industrieën zich in de, rond de centra gelegen gemeente gevestigd hebben en dus tal van arbeiders aantrekken. Wat de Brusselse agglomeratie betreft werden genoemde industrieën buiten de voorsteden verplaatst naar de gemeenten : Buizingen, Drogenbos, Lot, Ruisbroek, Vilvoorde, Zaventem, enz.

Voor het geheel zijn de verhoudingen voor 1947 berekend, lichtjes lager dan deze van 1930.

Hetzelfde verschijnsel deed zich in 1920 voor en het is een logisch gevolg der gebeurtenissen van 1940-1945.

TABEL 34. — **DICHTHEID DER BEVOLKING PER HECTARE IN DE VIER GROTE AGGLOMERATIES.**

AGGLOMERATIES		1900	1910	1920	1930	1947
Antwerpen		44	49	47	33	30
Antwerpse agglomeratie	Berchem	31	46	56	72	78
	Borgerhout	135	176	135	143	130
	Deurne	6	9	12	33	43
	Hoboken	9	16	19	30	30
	Merksem	12	20	22	32	35
	Brasschaat	1	1	2	3	4
	Burcht	7	10	11	13	14
	Edegem	2	3	6	8	9
	Ekeren	4	3	4	8	9
	Lillo	1	1	1	1	1
	Morstel	7	7	10	17	21
	Schoten	2	2	2	4	6
	Wilrijk	4	5	7	15	19
Antwerpen en de Antwerpse agglomeratie		**19**	**22**	**23**	**22**	**22**
Brussel		**73**	**70**	**65**	**61**	**56**
Brusselse agglomeratie	Anderlecht	27	36	38	45	49
	Oudergem	5	8	10	16	21
	Etterbeek	66	105	126	144	159
	Vorst	15	39	50	63	76
	Elsene	82	113	128	133	143
	Jette	17	28	31	44	58
	Koekelberg	91	109	107	119	129
	Sint-Jans-Molenbeek	97	120	118	110	109
	Sint-Gillis	207	253	259	256	245
	Sint-Joost-ten-Node	283	282	281	273	248
	Schaarbeek	67	87	107	146	152
	Ukkel	8	12	14	19	25
	Watermaal-Bosvoorde	5	7	8	12	15
	Sint-Lambrechts-Woluwe	5	12	16	25	36
	Sint-Pieters-Woluwe	3	6	9	15	21
	Sint-Agatha-Berchem	6	10	13	25	38
	Evere	8	12	14	20	30
	Ganshoren	12	17	18	23	38
Brussel en de Brusselse agglomeratie		**44**	**54**	**57**	**55**	**59**
Gent		**60**	**66**	**63**	**45**	**44**
Gentse agglomeratie	Gentbrugge	15	19	20	21	23
	Ledeberg	131	129	124	119	113
	Sint-Amandsberg	22	27	28	31	36
	Mariakerke	4	5	6	7	9
	Wondelgem	5	5	3	7	10
Gent en de Gentse agglomeratie		**38**	**40**	**40**	**36**	**36**
Luik		**83**	**88**	**86**	**74**	**69**
Luikse agglomeratie	Angleur	8	10	10	10	10
	Bressoux	27	46	51	77	79
	Grivegnée	21	25	25	30	39
	Herstal	12	15	15	19	20
	Ougrée	11	14	14	16	16
	Ans	15	15	17	19	23
	Argenteau	3	3	3	3	2
	Chênée	20	23	23	24	24
	Cheratte	9	9	9	12	13
	Flémalle-Grande	16	16	16	18	19
	Flémalle-Haute	9	12	12	15	17
	Glain	36	39	37	43	44
	Grâce-Berleur	10	12	12	15	16
	Hermalle-sous-Argenteau	3	3	3	3	4
	Hollogne-aux-Pierres	8	8	7	8	8
	Jemeppe	24	26	28	32	31
	Jupille	8	10	10	13	14
	Mons	5	6	6	6	6
	Montegnée	26	29	30	33	33
	Rocourt	3	4	4	6	6
	Saint-Nicolas	30	35	33	34	35
	Seraing	17	18	17	20	19
	Tilleur	50	51	48	50	46
	Vaux-sous-Chèvremont	11	12	12	13	13
	Vivegnis	5	6	6	7	8
	Vottem	8	9	9	10	12
	Wandre	7	8	9	10	10
Luik en de Luikse agglomeratie		**20**	**22**	**22**	**24**	**24**
De vier grote agglomeraties		**27**	**32**	**33**	**32**	**33**
Het Rijk		**2.27**	**2.52**	**2.51**	**2.65**	**2.79**

TABEL 35. — **INDELING DER BEVOLKING PER GESLACHT IN DE VIER GROTE STEDEN EN HUN AGGLOMERATIES BIJ DE ONDERSCHEIDEN TELLINGEN.**

AGGLOMERATIES	1900		1910		1920		1930		1947	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
Antwerpen	**132,018**	**144,820**	**145,841**	**159,998**	**144,458**	**161,514**	**135,481**	**148,892**	**124,929**	**138,304**
Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	91		91		89		91		90	
Antwerpse agglomeratie										
Berchem	10,051	9,911	14,838	15,436	15,468	16,647	19,756	21,929	21,498	23,903
Borgerhout	18,489	19,204	23,847	25,486	25,777	27,083	27,428	28,626	24,378	26,499
Brasschaat	2,070	1,976	2,809	2,747	3,581	3,226	5,972	5,807	8,216	8,117
Burcht	1,643	1,590	2,158	2,047	2,628	2,296	2,972	2,816	3,162	3,007
Deurne	4,369	4,148	6,181	6,137	7,636	7,701	21,621	21,751	27,811	29,042
Edegem	834	854	1,511	1,499	2,074	2,086	3,353	3,316	3,880	3,976
Ekeren	3,023	3,003	4,281	4,106	5,014	5,016	6,784	6,812	7,875	8,087
Hoboken	5,179	5,023	8,579	8,303	10,642	10,364	16,638	16,062	15,940	15,785
Lillo	722	788	745	767	681	708	685	694	674	641
Merksem	5,900	5,748	8,889	8,770	10,068	10,105	13,131	13,035	14,410	14,729
Mortsel	1,819	1,644	2,869	2,891	3,936	3,930	6,642	6,915	8,042	8,403
Schoten	2,191	2,038	2,861	2,707	3,368	3,315	6,637	6,599	8,491	8,446
Wilrijk	3,092	2,951	3,984	3,826	4,940	4,694	10,034	10,327	12,780	13,370
Totaal vr de agglomeratie	**59,382**	**58,878**	**83,552**	**84,722**	**95,813**	**97,171**	**141,653**	**144,689**	**157,157**	**164,005**
Antwerpen en Antwerpse aglomeratie	101		99		90		98		96	
Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	**191,400**	**203,698**	**229,393**	**224,720**	**240,271**	**258,685**	**277,134**	**293,581**	**282,086**	**302,309**
	94		89		93		94		93	
Brussel	**100,700**	**117,923**	**101,106**	**117,863**	**92,437**	**110,621**	**93,245**	**107,188**	**84,671**	**100,167**
Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	85		86		84		87		85	
Brusselse aglomeratie										
Anderlecht	23,576	24,353	31,642	32,495	32,672	34,366	39,136	40,910	41,334	45,078
Oudergem	2,355	2,330	3,766	3,754	4,516	4,592	6,816	7,274	8,771	9,869
Sint-Agatha-Berchem	941	904	1,540	1,482	1,875	1,976	3,554	3,805	5,335	5,845
Etterbeek	9,877	10,961	15,775	17,452	18,381	21,432	20,863	24,465	23,220	26,820
Evere	1,852	2,040	2,967	3,064	3,537	3,655	4,874	5,142	7,331	7,946
Vorst	4,690	4,819	11,392	12,836	14,389	16,763	18,433	21,161	21,691	25,679
Ganshoren	1,463	1,409	2,085	2,106	2,191	2,260	2,647	2,880	4,283	4,809
Elsene	25,737	32,878	31,626	41,365	34,967	46,278	36,940	46,972	39,675	51,036
Jette	4,854	5,199	7,145	7,637	7,623	8,486	10,539	11,687	13,530	15,954
Koekelberg	5,264	5,386	6,208	6,542	5,967	6,535	6,616	7,290	7,092	8,011
Sint-Jans-Molenbeek	28,653	29,792	35,393	37,390	34,198	37,027	31,237	33,538	30,125	33,797
Sint-Gillis	23,125	28,638	28,011	35,129	28,638	36,176	28,868	35,248	27,308	34,088
Sint-Joost-ten-Node	13,909	18,231	13,751	18,114	13,826	18,017	14,067	16,850	12,492	15,663
Schaarbeek	28,520	34,988	37,484	44,996	45,922	55,604	54,467	64,255	56,185	67,486
Ukkel	8,555	9,479	12,543	14,436	14,602	17,454	19,651	23,671	25,406	30,750
Watermaal-Bosvoorde	3,101	3,419	4,055	4,558	4,644	5,452	7,676	8,462	9,241	10,442
Sint-Lambrechts-Woluwe	1,757	1,711	4,296	4,587	5,244	6,056	8,568	9,676	12,091	14,253
Sint-Pieters-Woluwe	1,307	1,379	2,494	2,813	3,772	4,300	6,312	7,200	8,565	9,890
Totaal vr de agglomeratie	**189,536**	**217,916**	**252,173**	**290,756**	**276,964**	**326,429**	**321,264**	**370,486**	**353,675**	**417,416**
Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	87		87		85		87		85	
Brussel en de Brusselse agglomeratie	**290,236**	**335,839**	**353,279**	**408,619**	**369,401**	**437,050**	**414,509**	**477,674**	**438,346**	**517,583**
Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	86		86		85		87		85	

TABEL 35 (vervolg en einde). — **INDELING DER BEVOLKING PER GESLACHT IN DE VIER GROTE STEDEN EN HUN AGGLOMERATIES BIJ DE ONDERSCHEIDEN TELLINGEN.**

AGGLOMERATIES	1900		1910		1920		1930		1947	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
Gent	**74,159**	**85,974**	**76,963**	**89,482**	**76,615**	**90,427**	**79,463**	**90,895**	**77,778**	**88,318**
Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	86		86		85		87		88	
Gentse agglomeratie										
Gentbrugge	5,430	5,427	6,823	6,901	7,167	7,406	7,983	8,366	8,611	9,117
Ledeberg	6,837	7,393	6,691	7,308	6,391	7,026	6,121	6,776	5,777	6,467
Mariakerke	1,040	1,027	1,402	1,355	1,414	1,431	1,775	1,800	2,304	2,355
Sint-Amandsberg	6,107	7,119	7,497	8,763	7,757	9,156	8,861	10,115	9,917	11,435
Wondelgem	1,349	1,389	1,996	2,011	1,287	1,256	1,920	1,911	2,810	2,793
Totaal vr de agglomeratie	**20,763**	**22,355**	**24,409**	**26,338**	**24,016**	**26,275**	**26,660**	**28,968**	**29,419**	**32,167**
Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	93		93		91		92		91	
Gent en de Gentse agglomeratie	**94,922**	**108,329**	**101,372**	**115,820**	**100,631**	**116,702**	**106,123**	**119,863**	**107,197**	**120,485**
Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	88		88		86		89		89	
Luik	**74,480**	**83,280**	**78,875**	**88,646**	**76,576**	**86,722**	**78,081**	**87,550**	**72,949**	**88,259**
Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	89		89		88		89		83	
Luikse agglomeratie										
Angleur	4,524	4,290	5,587	5,366	5,392	5,270	5,546	5,439	4,877	5,130
Ans	4,185	4,443	5,197	5,285	5,560	5,736	6,278	6,390	8,273	7,203
Argenteau	445	446	448	440	431	434	439	427	436	422
Bressoux	3,491	3,575	5,927	6,032	6,541	6,782	7,408	7,659	7,434	8,095
Chênée	4,279	4,215	4,943	4,928	4,801	4,849	5,121	5,167	4,984	5,368
Cheratte	1,385	1,239	1,425	1,363	1,346	1,338	2,024	1,746	2,189	1,859
Flémalle-Grande	2,509	2,410	2,667	2,456	2,565	2,460	3,083	2,757	3,242	2,720
Flémalle-Haute	1,915	1,876	2,484	2,347	2,581	2,463	3,121	2,953	3,588	3,115
Glain	1,362	1,358	1,510	1,390	1,442	1,359	1,722	1,530	1,730	1,625
Grâce-Berleur	2,418	2,281	2,980	2,740	3,021	2,815	3,577	3,259	3,958	3,516
Grivegnée	4,990	4,866	6,037	5,890	6,112	5,969	7,242	7,115	9,000	9,495
Hermalle-sur-Argenteau	768	758	846	825	890	931	906	969	941	1,029
Herstal	9,329	8,993	11,564	11,345	11,610	11,672	13,227	13,009	13,501	13,759
Hollogne-aux-Pierres	2,742	2,562	2,808	2,604	2,417	2,342	2,717	2,556	2,858	2,698
Jemeppe	5,348	5,087	6,014	5,837	6,132	6,027	7,300	6,605	7,051	6,724
Jupille	2,740	2,710	3,253	3,136	3,294	3,352	3,690	3,772	4,119	4,058
Mons	1,970	1,837	2,237	2,061	2,210	2,109	2,342	2,181	2,048	2,055
Montegnée	4,356	3,974	4,909	4,583	4,968	4,732	5,537	5,018	5,603	5,002
Ougrée	6,685	6,335	8,722	8,366	8,735	8,661	10,439	9,582	9,919	9,326
Rocourt	636	579	845	832	926	904	1,160	1,185	1,296	1,346
Saint-Nicolas	4,148	3,695	4,693	4,242	4,395	4,143	4,595	4,223	4,569	4,439
Seraing	19,522	18,323	20,978	20,037	19,337	19,095	23,920	21,213	21,761	20,531
Tilleur	3,498	3,144	3,532	3,218	3,222	3,101	3,483	3,181	3,399	2,783
Vaux-sous-Chèvremont	2,060	2,040	2,073	2,080	2,133	2,152	2,259	2,239	2,310	2,263
Vivegnis	935	957	1,167	1,133	1,129	1,163	1,350	1,365	1,450	1,464
Vottem	1,897	1,806	2,153	2,095	2,037	2,033	2,468	2,384	3,078	2,816
Wandre	2,623	2,386	2,946	2,744	3,070	2,995	3,430	3,131	3,375	3,362
Totaal vr de agglomeratie	**100,760**	**96,185**	**117,945**	**113,375**	**116,297**	**114,887**	**134,384**	**127,055**	**136,989**	**132,203**
Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	105		104		101		106		104	
Luik en de Luikse agglomeratie	**175,240**	**179,465**	**196,820**	**202,021**	**192,873**	**201,609**	**212,465**	**214,605**	**209,938**	**220,462**
Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	98		97		96		99		95	
De vier grote steden en hun agglomeraties	**751,798**	**827,331**	**880,864**	**971,180**	**903,176**	**1,014,046**	**1,010,231**	**1,105,721**	**1,037,567**	**1,160,839**
Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	91		91		89		91		89	
Het Rijk	**3,324,884**	**3,368,714**	**3,680,790**	**3,742,994**	**3,673,433**	**3,792,349**	**4,007,418**	**4,084,586**	**4,199,728**	**4,312,467**
Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	99		98		97		98		97	
Het Rijk (de agglomeraties niet inbegrepen)	**2,573,036**	**2,541,383**	**2,799,926**	**2,771,814**	**2,770,257**	**2,778,303**	**2,997,187**	**2,978,863**	**3,162,161**	**3,151,628**
Aantal mannen t.o.v. 100 vrouwen	101		101		100		101		100	

SECTIE B. — TELLING VAN DE KLOOSTERLINGEN.

1. — Algemene uitkomsten.

Zoals vroeger werd er in 1947 een speciale telling gehouden van de kloostergemeenten.

In tabel 36 wordt, voor ieder der laatste zes tellingen, het aantal en de bevolking der kloostergemeenten weergegeven.

In 1947 telde men 535 mannelijke gemeenschapen met 12.725 mannelijke kloosterlingen en 3.358 vrouwelijke gemeenschappen met 49.624 vrouwelijke kloosterlingen.

Wat het aantal gemeenschappen betreft, dient men niet uit het oog te verliezen dat niet alleen kloosterhuizen maar eveneens, voor iedere godsdienstige orde, de huizen (geen kloosters), waar een of meer kloosterlingen vast gedetacheerd zijn, als afzonderlijke gemeenschap geteld zijn.

PROVINCIES	1947	1930	1920	1910
Antwerpen . . .	69	66	64	62
Brabant	70	66	64	68
West-Vlaanderen .	95	101	99	100
Oost-Vlaanderen	90	94	93	91
Henegouwen . .	52	59	65	76
Luik	45	45	59	54
Limburg	80	80	84	105
Luxemburg . . .	77	81	84	92
Namen	101	99	99	120

In de provincie Namen vindt men dus, in verhouding tot de bevolking, de meeste kloosterlingen.

Men telde :

in 1880,	4.120	mann.	kloosterlingen	en	21.242	vrouw.	kloosterl.	hetzij te zamen	25.362	of 46	per 10.000 inw.
1890,	4,775	»	»		25.323	»	»	»	30.098	» 50	» »
1900,	6.237	»	»		31.668	»	»	»	37.905	» 57	» »
1910,	10.376	»	»		47.975	»	»	»	58.351	» 79	» »
1920,	9.858	»	»		44.653	»	»	»	54.511	» 73	» »
1930,	11.082	»	»		47.891	»	»	»	58.973	» 73	» »
1947,	12.725	»	»		49.624	»	»	»	62.349	» 73	» »

De toename beliep van 1880 tot 1890, 18.67 %; van 1890 tot 1900, 25.94 %; van 1900 tot 1910, 53.94 %; van 1910 tot 1920, beliep de vermindering 6.58 %; van 1920 tot 1930, beliep de vermeerdering 8.19 % en van 1930 tot 1947, 5.72 %.

Het aantal kloosterlingen op 10.000 inwoners is hetzelfde in 1947 en 1930 als in 1920; in verhouding tot 1910 is het aantal gevoelig verminderd; het overtreft echter nog steeds het voor de tellingen van 1910 vastgesteld cijfer. De meeste mannelijke en vrouwelijke gemeenschappen houden zich uitsluitend bezig met het onderwijs; indien men bij deze gemeenschappen deze voegt die behoren tot de verenigingen waarvan het onderwijs een der doeleinden is, stelt men vast dat 68 % van de mannelijke gemeenschappen en 72 % van de vrouwelijke gemeenschappen behoren tot de orden die zich met het onderwijs bezig houden; deze gemeenschappen tellen 64 % van het totaal aantal mannelijke kloosterlingen en 69 % van het totaal aantal vrouwelijke kloosterlingen.

2. — Aantal kloostergemeenten ingedeeld per provincie.

Tabel 37 vermeldt het aantal kloostergemeenten evenals de bevolking van deze gemeenschappen voor iedere categorie.

Uit deze tabel vloeit voort dat men in de provincie Brabant het grootste aantal mannelijke gemeenschappen aantreft (112 of 21 % van het geheel) en dat in deze provincie de meeste kloosterlingen verblijven (3.546 of 28 % van het totaal). Brabant telt eveneens de meeste vrouwelijke gemeenschappen (563 op 3.358 of 17 %), terwijl in de provincie Oost-Vlaanderen het grootst aantal vrouwelijke kloosterlingen verblijven (9.221 op 49.624 of 19 %). De meeste gemeenschappen en kloosterlingen worden ten slotte in Brabant aangetroffen.

De verhouding der kloosterlingen tot 10.000 inwoners is in elke provincie als volgt :

Tabel 37 vermeldt bovendien de indeling van de gemeenschappen en van de bevolking naar hun doel en naar de provincie waar ze gevestigd zijn.

In tabel 38 is voor de laatste zes tellingen het aantal kloostergemeenten ingedeeld per provincie.

In verhouding tot 1930 verminderde het aantal mannelijke kloostergemeenten in alle provincies, uitgenomen in de provincie Antwerpen.

Wat het aantal vrouwelijke kloostergemeenten betreft, stelt men een vermeerdering vast in alle provincies, met uitzondering van Henegouwen, Luik, Luxemburg en Namen.

3. — Aantal kloosterlingen naar het land van geboorte.

Tabel 39 geeft de indeling van de mannelijke en vrouwelijke kloosterlingen naar de provincie waar ze gevestigd zijn en naargelang ze in België of in den vreemde geboren zijn.

PROVINCIES	1947	1930	1920	1910
Antwerpen . . .	99	88	87	79
Brabant	84	79	76	65
West-Vlaanderen .	92	91	90	83
Oost-Vlaanderen .	94	94	93	89
Henegouwen . .	68	56	49	41
Luik	68	64	58	45
Limburg	81	74	68	56
Luxemburg . . .	75	63	50	37
Namen	84	79	66	51
Het Rijk . . .	85	80	75	65

De verhouding der in België geboren kloosterlingen staat slechts in drie provincies hoger dan voor het hele Rijk; deze verhouding is het kleinst in Henegouwen en in Luik waar ze slechts 68 % bereikt.

In het Rijk en in alle provincies steeg het percentage der in België geboren kloosterlingen sinds 1910 onafgebroken.

4. — Aantal kloosterlingen per administratief arrondissement.

In de hiernastaande tabel vindt men het aantal mannelijke en vrouwelijke kloosterlingen per administratief arrondissement.

ARRONDISSEMENTEN EN PROVINCIES	Aantal kloosterlingen			ARRONDISSEMENTEN EN PROVINCIES	Aantal kloosterlingen		
	Mannelijke	Vrouwel.	Totaal		Mannelijke	Vrouwel.	Totaal
Antwerpen	967	4,115	5,082	Aat	30	333	363
Mechelen	197	2,148	2,345	Charleroi	243	1,056	1,299
Turnhout	536	1,842	2,378	Bergen	182	854	1,036
				Zinnik	150	720	870
Antwerpen	**1,700**	**8,105**	**9,805**	Thuin	120	498	618
				Doornik	516	1,695	2,211
Brussel	1,526	5,117	6,643				
Leuven	1,886	2,951	4,837	**Henegouwen**	**1,241**	**5,156**	**6,397**
Nijvel	134	934	1,068				
				Hoei	3	403	406
Brabant	**3,546**	**9,002**	**12,548**	Luik	363	2,009	2,372
				Verviers	185	1,093	1,278
Brugge	573	2,206	2,779	Borgworm	33	233	266
Diksmuide	21	453	474				
Ieper	76	894	970	**Luik**	**584**	**3,738**	**4,322**
Kortrijk	272	1,888	2,160				
Oostende	36	581	617	Hasselt	516	1,123	1,639
Roeselare	136	1,162	1,298	Maaseik	326	688	1,014
Tielt	48	745	793	Tongeren	178	855	1,033
Veurne	43	292	335				
				Limburg	**1,020**	**2,666**	**3,686**
West-Vlaanderen	**1,205**	**8,221**	**9,426**				
				Aarlen	241	135	376
Aalst	37	621	658	Bastenaken	98	110	208
Dendermonde	262	1,879	2,141	Marche-en-Famenne	26	138	164
Eeklo	109	515	624	Neufchâteau	138	269	407
Gent	1,023	3,434	4,457	Virton	117	378	495
Oudenaarde	75	1,241	1,316				
Sint-Niklaas	208	1,531	1,739	**Luxemburg**	**620**	**1,030**	**1,650**
Oost-Vlaanderen	**1,714**	**9,221**	**10,935**	Dinant	309	430	739
				Namen	756	1,763	2,519
				Philippeville	30	292	322
				Namen	**1,095**	**2,485**	**3,580**
				Het Rijk	**12,725**	**49,624**	**62,349**

TABEL 38. — **AANTAL KLOOSTERGEMEENTEN INGEDEELD PER PROVINCIE BIJ DE TUSSEN 1880 EN 1947 UITGEVOERDE TELLINGEN**

PROVINCIES	Mannelijke kloostergemeenten							Vrouwelijke kloostergemeenten						
	1880	1890	1900	1910	1920	1930	1947	1880	1890	1900	1910	1920	1930	1947
Antwerpen	25	27	35	45	54	64	72	153	165	217	291	341	364	427
Brabant	39	38	53	95	95	145	112	174	214	314	458	468	520	563
West-Vlaanderen	31	30	39	64	62	81	66	304	329	392	519	490	557	560
Oost-Vlaanderen	45	39	42	52	58	75	63	246	254	350	426	457	481	509
Henegouwen	36	38	46	94	77	90	66	225	239	348	551	495	513	468
Luik	19	20	30	52	51	62	47	102	138	168	288	267	275	268
Limburg	15	16	18	34	31	49	41	51	69	94	135	144	175	205
Luxemburg	4	7	10	24	24	30	27	77	59	119	157	151	157	149
Namen	12	14	18	35	39	44	41	131	79	181	287	229	260	209
Total	**226**	**229**	**291**	**495**	**491**	**640**	**535**	**1,463**	**1,546**	**2,183**	**3,112**	**3,042**	**3,302**	**3,358**

TABEL 36.

DOEL DER GENOOTSCHAPPEN	AANTAL					
	1880	1890	1900	1910	1920	1930
						1. MANNELIJKE
Uitsluitend verplegend	18	22	27	28	26	32
Uitsluitend onderwijzend	93	81	104	218	227	303
Uitsluitend aan het contemplatief leven of aan de priesterdienst gewijd	70	73	91	144	138	187
Tegelijkertijd verplegend en onderwijzend	12	15	21	22	23	15
Tegelijkertijd verplegend en aan het contemplatief leven of aan de priesterdienst gewijd	2	6	4	11	7	5
Tegelijkertijd onderwijzend en aan het contemplatief leven of aan de priesterdienst gewijd	28	26	41	68	63	91
Tegelijkertijd verplegend, onderwijzend en aan het contemplatief leven of aan de priesterdienst gewijd	3	6	3	4	7	7
Totaal	**226**	**229**	**291**	**495**	**491**	**640**
						2. VROUWELIJKE
Uitsluitend verplegend	261	240	362	541	517	616
Uitsluitend onderwijzend	800	708	1,144	1,666	1,685	1,816
Uitsluitend aan het contemplatief leven of aan de priesterdienst gewijd	73	81	87	212	158	186
Tegelijkertijd verplegend en onderwijzend	209	222	272	406	375	329
Tegelijkertijd verplegend en aan het contemplatief leven of aan de priesterdienst gewijd	15	42	43	41	54	61
Tegelijkertijd onderwijzend en aan het contemplatief leven of aan de priesterdienst gewijd	87	195	222	223	213	230
Tegelijkertijd verplegend, onderwijzend en aan het contemplatief leven of aan de priesterdienst gewijd	18	58	53	23	40	64
Totaal	**1,463**	**1,546**	**2,183**	**3,112**	**3,042**	**3,302**
						3. GEZAMENLIJKE MANNELIJKE
Uitsluitend verplegend	279	262	389	569	543	648
Uitsluitend onderwijzend	893	789	1,248	1,884	1,912	2,119
Uitsluitend aan het contemplatief leven of aan de priesterdienst gewijd	143	154	178	356	296	373
Tegelijkertijd verplegend en onderwijzend	221	237	293	428	398	344
Tegelijkertijd verplegend en aan het contemplatief leven of aan de priesterdienst gewijd	17	48	47	52	61	66
Tegelijkertijd onderwijzend en aan het contemplatief leven of aan de priesterdienst gewijd	115	221	263	291	276	321
Tegelijkertijd verplegend, onderwijzend en aan het contemplatief leven of aan de priesterdienst gewijd	21	64	56	27	47	71
Totaal	**1,689**	**1,775**	**2,474**	**3,607**	**3,533**	**3,942**

GEMEENSCHAPPEN			BEVOLKING DEZER GEMEENSCHAPPEN								
1947									1947		
absoluut getal	% van het totaal	Percentsgewijze vermeerdering (+) of vermindering (—) tussen 1930 en 1947	1880	1890	1900	1910	1920	1930	absoluut getal	% van het totaal	Percentsgewijze vermeerdering (+) of vermindering (—) tussen 1930 en 1947
GEMEENSCHAPPEN.											
25	5	— 22	403	372	423	605	653	582	497	4	— 15
271	50	—	1,301	1,219	1,562	3,157	3,140	4,552	4,766	37	+ 5
141	26	— 25	1,394	1,579	2,195	3,545	3,190	2,858	3,907	31	+ 2
8	1,5	— 47	220	283	535	386	489	258	248	2	— 4
5	1	—	56	237	21	214	136	110	53	1	— 51
78	15	— 14	572	883	1,372	2,388	1,979	2,622	2,985	23	+ 14
7	1,5	+ 14	174	202	129	81	271	100	269	2	+ 169
535	**100**	— 16	**4,120**	**4,775**	**6,237**	**10,376**	**9,858**	**11,082**	**12,725**	**100**	**+ 10**
GEMEENSCHAPPEN.											
650	19	+ 6	4,021	3,236	4,798	7,325	7,177	7,855	8,788	18	+ 12
1,846	55	+ 2	9,398	8,033	12,359	18,558	19,876	20,016	20,737	42	+ 4
232	7	+ 25	2,423	1,802	2,246	5,565	4,304	4,341	4,854	10	+ 12
287	9	— 13	2,919	5,324	4,943	8,012	6,442	6,418	6,255	13	— 3
74	2	+ 18	274	957	940	796	956	1,197	1,367	3	+ 14
213	6	— 7	1,755	4,218	4,902	7,091	4,930	6,204	5,702	11	— 8
56	2	— 13	452	1,753	1,480	628	968	1,860	1,921	3	+ 3
3,358	**100**	+ 2	**21,242**	**25,323**	**31,668**	**47,975**	**44,653**	**47,891**	**49,624**	100	+ 4
EN VROUWELIJKE GEMEENSCHAPPEN.											
675	17	+ 4	4,424	3,608	5,221	7,930	7,830	8,437	9,285	15	+ 10
2,117	54	—	10,699	9,252	13,921	21,715	23,016	24,568	25,503	41	+ 4
373	10	—	3,817	3,381	4,441	9,110	7,494	7,199	8,761	14	+ 22
295	7,5	— 14	3,139	5,607	5,478	8,398	6,931	6,676	6,503	10	— 3
79	2	+ 20	330	1,194	961	1,010	1,092	1,307	1,420	2	+ 9
291	7,5	— 9	2,327	5,101	6,274	9,479	6,909	8,826	8,687	14	— 2
63	2	— 11	626	1,955	1,609	709	1,239	1,960	2,190	4	+ 12
3,893	**100**	— 1	**25,362**	**30,098**	**37,905**	**58,351**	**54,511**	**58,973**	**62,349**	**100**	**+ 6**

TABEL 37. —**INDELING DER KLOOSTERGEMEENSCHAPPEN PER**

PROVINCIES	Uitsluitend verplegende gemeenschappen				Uitsluitend onderwijzende gemeenschappen				Aan het contemplatief leven of aan de priesterdienst gewijde gemeenschappen			
	Aantal	% van het totaal	bevolking	% van het totaal	Aantal	% van het totaal	bevolking	% van het totaal	Aantal	% van het totaal	bevolking	% van het totaal
												1. MANNELIJKE
Antwerpen	2	8	42	8	30	11	483	10	26	18	641	16
Brabant	8	32	93	19	62	23	1,367	29	30	21	1,707	44
West-Vlaanderen	2	8	74	15	34	13	388	8	18	13	326	8
Oost-Vlaanderen	4	16	98	20	30	11	667	14	9	6	131	3
Henegouwen	3	12	63	13	37	14	637	13	18	13	298	8
Luik	2	8	36	7	19	7	167	4	18	13	217	6
Limburg	1	4	40	8	21	8	391	8	8	6	183	4
Luxemburg	2	8	15	3	16	6	312	7	7	5	190	5
Namen	1	4	36	7	22	7	354	7	7	5	214	6
Totaal	**25**	**100 %**	**497**	**100 %**	**271**	**100 %**	**4,766**	**100 %**	**141**	**100 %**	**3,907**	**100 %**
												2. VROUWELIJKE
Antwerpen	82	13	1,179	13	233	13	3,188	15	32	14	662	14
Brabant	94	14	1,475	17	332	18	4,280	21	45	19	1,013	21
West-Vlaanderen	112	17	1,542	18	302	16	3,326	16	33	14	647	13
Oost-Vlaanderen	82	13	1,446	16	264	14	3,432	17	28	12	648	13
Henegouwen	115	17	1,188	14	261	14	2,546	12	36	16	726	15
Luik	82	13	993	11	97	5	1,146	5	13	6	207	4
Limburg	24	4	382	4	128	7	1,191	6	16	7	246	5
Luxemburg	18	3	189	2	106	6	532	3	11	5	192	4
Namen	41	6	394	5	123	7	1,096	5	18	7	513	11
Totaal	**650**	**100 %**	**8,788**	**100 %**	**1,846**	**100 %**	**20,737**	**100 %**	**232**	**100 %**	**4,854**	**100 %**
												3. DE GEZAMENLIJKE
Antwerpen	84	12	1,221	13	263	12	3,671	14	58	16	1,303	15
Brabant	102	15	1,569	17	394	19	5,647	22	75	20	2,720	31
West-Vlaanderen	114	17	1,616	17	336	16	3,714	15	51	14	973	11
Oost-Vlaanderen	86	13	1,543	17	294	14	4,099	16	37	10	779	9
Henegouwen	118	17	1,251	13	298	14	3,183	12	54	15	1,024	12
Luik	84	12	1,029	11	116	5	1,313	5	31	8	424	5
Limburg	25	4	422	5	149	7	1,582	7	24	6	429	5
Luxemburg	20	3	204	2	122	6	844	3	18	5	382	4
Namen	42	7	430	5	145	7	1,450	6	25	6	727	8
Totaal	**675**	**100 %**	**9,285**	**100 %**	**2,117**	**100 %**	**25,503**	**100 %**	**373**	**100 %**	**8,761**	**100 %**

ROVINCIE EN VOLGENS HET DOEL VAN HET GENOOTSCHAP.

Verplegende en onderwijzende gemeenschappen				Verplegende en aan het contemplatief leven of aan de priesterdienst gewijde gemeenschappen				Onderwijzende en aan het contemplatief leven of aan de priesterdienst gewijde gemeenschappen				Verpl. onderw. en aan het contemplatief leven en aan de priesterdienst gewijde gemeenschappen				De gezamenlijke gemeenschappen			
Aantal	% van het totaal	bevolking	% van het totaal	Aantal	% van het totaal	bevolking	% van het totaal	Aantal	% van het totaal	bevolking	% van het totaal	Aantal	% van het totaal	bevolking	% van het totaal	Aantal	% van het totaal	bevolking	% van het totaal
GEMEENSCHAPPEN.																			
1	12,5	14	6	1	20	14	26	12	16	506	17	—	—	—	—	72	14	1,700	13
—	—	—	—	1	20	20	38	11	14	359	12	—	—	—	—	112	21	3,546	28
1	12,5	3	1	—	—	—	—	11	14	414	14	—	—	—	—	66	12	1,205	9
2	25	147	59	1	20	6	11	14	18	662	22	3	43	3	1	63	12	1,714	13
1	12,5	4	2	1	20	12	23	6	8	227	8	—	—	—	—	66	12	1,241	10
2	25	29	12	—	—	—	—	5	6	106	3	1	15	29	11	47	9	584	5
—	—	—	—	1	20	1	2	10	13	405	13	—	—	—	—	41	8	1,020	8
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	22	1	1	15	81	30	27	5	620	5
1	12,5	51	20		—	—	—	8	10	284	10	2	27	156	58	41	7	1,095	9
8	**100%**	**248**	**100%**	**5**	**100%**	**53**	**100%**	**78**	**100%**	**2,985**	**100%**	**7**	**100%**	**269**	**100%**	**535**	**100%**	**12,725**	**100%**
GEMEENSCHAPPEN.																			
26	9	960	15	13	16	297	22	32	15	1,314	23	9	16	505	26	427	13	8,105	16
33	11	598	10	16	22	316	23	40	19	1,205	21	3	5	115	6	563	17	9,002	18
53	18	1,252	20	16	22	354	26	37	17	939	16,5	7	13	161	8	560	17	8,221	17
77	27	2,097	33	9	12	81	6	34	16	909	16	15	27	608	32	509	15	9,221	19
32	11	453	7	5	7	59	4	16	8	175	3	2	4	9	1	468	14	5,156	10
35	12	439	7	8	11	133	10	24	11	617	11	9	16	203	10	268	8	3,738	8
12	5	246	4	3	4	40	3	17	8	380	7	5	9	181	9	205	6	2,666	5
6	2	55	1	2	3	7	1	3	1	27	0,5	3	5	28	2	149	4	1,030	2
13	5	155	3	2	3	80	5	10	5	136	2	3	5	111	6	209	6	2,485	5
287	**100%**	**6,255**	**100%**	**74**	**100%**	**1,367**	**100%**	**213**	**100%**	**5,702**	**100%**	**56**	**100%**	**1,921**	**100%**	**3,358**	**100%**	**49,624**	**100%**
GEMEENSCHAPPEN.																			
27	9	974	15	14	18	311	22	44	15	1,820	21	9	14	505	24	499	13	9,805	16
33	11	598	9	17	21	336	24	51	18	1,564	18	3	5	115	5	675	17	12,548	20
54	19	1,255	19	16	20	354	25	48	16	1,353	15	7	11	161	7	626	16	9,426	15
79	27	2,244	35	10	13	87	6	48	16	1,571	18	18	28	611	28	572	15	10,935	17
33	11	457	7	6	7	71	5	22	8	402	5	2	3	9	0,5	534	14	6,397	10
37	12	468	7	8	10	133	9	29	10	723	8	10	16	232	10,5	315	8	4,322	7
12	4	246	4	4	5	41	3	27	10	785	9	5	8	181	8	246	6	3,686	6
6	2	55	1	2	3	7	0,5	4	1	49	1	4	7	109	5	176	5	1,650	3
14	5	206	3	2	3	80	5,5	18	6	420	5	5	8	267	12	250	6	3,580	6
295	**100%**	**6,503**	**100%**	**79**	**100%**	**1,420**	**100%**	**291**	**100%**	**8,687**	**100%**	**63**	**100%**	**2,190**	**100%**	**3,893**	**100%**	**62,349**	**100%**

TABEL 39. — **BEVOLKING VAN DE KLOOSTERGEMEENTEN PER PROVINCIE EN VOLGENS HET LAND VAN GEBOORTE.**

PROVINCIES	Mannelijke kloosterlingen			Vrouwelijke kloosterlingen			Totaal		
	geboren in België	geboren in de vreemde	Totaal	geboren in België	geboren in de vreemde	Totaal	geboren in België	geboren in de vreemde	Totaal
Antwerpen	1,457	243	1,700	7,369	736	8,105	8,826	979	9,805
Brabant	2,895	651	3,546	7,616	1,386	9,002	10,511	2,037	12,548
West-Vlaanderen . .	1,107	98	1,205	7,563	658	8,221	8,670	756	9,426
Oost-Vlaanderen . .	1,574	140	1,714	8,707	514	9,221	10,281	654	10,935
Henegouwen . . .	848	393	1,241	3,475	1,681	5,156	4,323	2,074	6,397
Luik	426	158	584	2,506	1,232	3,738	2,932	1,390	4,322
Limburg	796	224	1,020	2,197	469	2,666	2,993	693	3,686
Luxemburg	441	179	620	796	234	1,030	1,237	413	1,650
Namen	962	133	1,095	2,046	439	2,485	3,008	572	3,580
Het Rijk . . .	**10,506**	**2,219**	**12,725**	**42,275**	**7,349**	**49,624**	**52,781**	**9,568**	**62,349**

VIERDE DEEL

Bevolking der gerechtelijke arrondissementen en der vredegerechtskantons

Gemeenten	Inwoners
GEBIED VAN HET HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL	
PROVINCIE ANTWERPEN	
GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT ANTWERPEN	
Antwerpen (1e kant.) (Anvers) (1r cant.)	**60,886**
Antwerpen (2e kant.) (Anvers) (2e cant.)	**69,346**
Antwerpen (3e kant.) (Anvers) (3e cant.)	
Hoboken	31,725
	109,759
Antwerpen (4e kant.) (Anvers) (4e cant.)	54,967
Burcht	6,169
Zwijndrecht	7,035
	68,171
Berchem	45,401
Mortsel	16,445
Wilrijk	26,150
	87,996
Borgerhout	50,877
Deurne	56,853
Merksem	29,139
	136,869
Boom	19,614
Hemiksem	9,221
Niel	10,804
Rumst	5,550
Schelle	4,972
Terhagen	3,822
	53,983
Brecht	5,579
Essen	8,716
Kalmthout	8,592
Loenhout	2,672
Oostmalle	2,719
Sint-Lenaarts	4,006
Westmalle	3,942
Wuustwezel	6,557
	42,783
Ekeren	15,962
Berendrecht	2,518
Brasschaat	16,333
Hoevenen	2,238
Kapellen	9,680
Lillo	1,315
Schoten	16,937
Stabroek	4,690
Zandvliet	3,223
	72,896
Kontich	9,143
Aartselaar	3,702
Boechout	6,538
Borsbeek	3,953
Edegem	7,856
Hove	3,620
Lint	2,973
Reet	3,078
Vremde	1,113
Waarloos	1,466
	43,442
Zandhoven	2,270
Broechem	2,846
Emblem	2,041
Halle	1,538
Massenhoven	758
Oelegem	2,427
Pulderbos	1,297
Pulle	1,308
Ranst	2,865
Schilde	3,762
's-Gravenwezel	1,536
Sint-Job-in-'t-Goor	1,512
Viersel	891
Wijnegem	5,820
Wommelgem	5,506
Zoersel	1,805
	38,182
Het arrondissement	**784,313**
GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT MECHELEN	
Duffel	12,003
Bonheiden	4,770
Koningshooikt	3,185
O.-L.-V.-Waver	4,530
Rijmenam	3,543
Sint-Katelijne-Waver	10,326
Walem	1,636
	39,993
Heist-op-den-Berg	10,791
Beerzel	3,715
Bevel	1,086
Booischot	4,486
Hallaar	1,955
Itegem	3,797
Nijlen	6,997
Putte	6,198
Schriek	3,281
Wiekevorst	2,089
	44,395
Lier (Lierre)	28,982
Berlaar	8,280
Gestel	189
Kessel	4,260
	41,711
Mechelen (1e kant.) (Malines) (1r cant.)	**29,915**

Gemeenten	Inwoners
Mechelen (2e kant.)	30,373
(Malines) (2e cant.)	
Blaasveld	2,388
Heffen	1,482
Heindonk	635
Hombeek	3,133
Leest	1,857
Ruisbroek	3,272
Tisselt	2,543
Willebroek	14,712
	60,395
Puurs	6,071
Bornem	9,067
Breendonk	2,751
Hingene	4,627
Liezele	1,219
Lippelo	794
Mariekerke	1,751
Oppuurs	1,478
Sint-Amands	4,059
Weert	795
	32,612
Het arrondissement	**249,021**

GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT TURNHOUT

Arendonk	7,919
Dessel	5,002
Poppel	1,858
Ravels	3,221
Retie	4,658
Weelde	2,406
	25,064
Herentals	14,674
Bouwel	1,460
Grobbendonk	4,108
Herenthout	5,083
Kasterlee	3,263
Lichtaart	2,517
Lille	2,360
Noorderwijk	1,968
Olen	5,538
Poederlee	1,200
Tielen	1,984
Vorselaar	4,514
Wechelderzande	1,228
	49,897
Hoogstraten	3,872
Baarle-Hertog (Baerle-Duc)	1,742
Meer	2,520
Meerle	2,396
Merksplas	4,192
Minderhout	1,156
Rijkevorsel	6,181
Wortel	1,343
	23,402
Mol	19,083
Balen	10,793
Geel	22,295
Meerhout	7,189
Olmen	2,264
	61,624
Turnhout	32,135
Beerse	6,574
Gierle	2,100
Oud-Turnhout	6,175
Vlimmeren	1,129
Vosselaar	3,578
	51,691
Westerlo	6,184
Eindhout	1,749
Herselt	6,207
Houtvenne	1,011
Hulshout	2,373
Morkhoven	924
Oevel	1,827
Ramsel	3,175
Tongerlo	3,088
Varendonk	300
Veerle	2,841
Vorst	4,222
Westmeerbeek	1,224
Zoerle-Parwijs	1,196
	36,321
Het arrondissement	**247,999**
De provincie	**1,281,333**

PROVINCIE BRABANT

GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT BRUSSEL

Anderlecht	86,412
Dilbeek	7,374
Groot-Bijgaarden	2,141
Itterbeek	1,911
Sint-Agatha-Berchem (Berchem-Ste-Agathe)	11,180
Sint-Martens-Bodegem	1,302
Zellik	2,813
	113,133
Asse	11,111
Bekkerzeel	399
Essene	2,023
Hamme	279
Hekelgem	3,257
Kobbegem	449
Liedekerke	7,715
Mazenzele	1,063
Merchtem	7,664
Mollem	1,534
Opwijk	8,213
Relegem	535
St-Katherina-Lombeek	3,143
Sint-Ulriks-Kapelle	1,176
Teralfene	2,618
Ternat	3,751
	54,930
Bruxelles (1er cant.) (Brussel) (1e kant.) **Bruxelles** (2e cant.) (Brussel) (2e kant.) **Bruxelles** (3e cant.) (Brussel) (3e kant.) **Bruxelles** (4e cant.) (Brussel) (4e kant.)	**184,838**
Halle (Hal)	17,475
Beert (Brages)	384
Bellingen	654
Bierghes (Bierk)	1,010
Bogaarden	465
Buizingen	3,513
Dworp (Tourneppe)	3,572
Elingen	315
Huizingen	2,459
Kester	1,513
Leerbeek	771
Lembeek	6,099
Lot	3,381
Pepingen	1,344
Saintes (Sint-Renelde)	2,780
Sint-Pieters-Leeuw	10,664
	56,399

Gemeenten	Inwoners
Ixelles (Elsene)	90,711
Auderghem	18,640
(Oudergem)	
Hoeilaart	6,302
Overijse	9,610
Watermael-Boitsfort	19,683
(Watermaal-Bosvoorde)	
	144,946
Molenbeek-Saint-Jean	63,922
(Sint-Jans-Molenbeek)	
Ganshoren	9,092
Jette	29,484
Koekelberg	15,103
	117,601
Saint-Gilles	61.396
(Sint-Gillis)	
Saint-Josse-ten-Noode	28,155
(Sint-Joost-ten-Node)	
Etterbeek	50,040
Kraainem	3,333
Sint-Stevens-Woluwe	2,147
(Woluwe-St-Etienne)	
Sterrebeek	2,438
Wezembeek-Oppem	3,794
Woluwe-St-Lambert)	26,344
(St-Lambrechts-Woluwe)	
Woluwe-Saint-Pierre	18,455
(Sint-Pieters-Woluwe)	
	134,706
Schaerbeek (Schaarbeek)	123,671
Diegem	4,256
Evere	15,277
Nederokkerzeel	1,281
Nossegem	1,436
Steenokkerzeel	2,953
Zaventem	7,619
	156,493
Sint-Kwintens-Lennik	3,949
Borchtlombeek	1,791
Gaasbeek	354
Galmaarden	2,602
(Gammerages)	
Gooik	3,282
Heikruis	750
Herfelingen	1,417
Herne	3,371
Oetingen	1,721
O.-L.-V.-Lombeek	834
Oudenaken	284
Pamel	4,875
Schepdaal	2,781
St-Laureins-Berchem	223
Sint-Martens-Lennik	1,627
Strijtem	1,068
Tollembeek	2,587
Vlezenbeek	1,870
Vollezele	1,708
Wambeek	1,855
	38,949
Uccle (Ukkel)	56,156
Alsemberg	2,001
Beersel	2,637
Drogenbos	3,661
Forest (Vorst)	47,370
Linkebeek	3,050
Ruisbroek	5,338
Sint-Genesius-Rode	8,166
(Rhode-Saint-Genèse)	
	128,379
Vilvoorde (Vilvorde)	25,655
Berg	1,439
Buken	417
Elewijt	1,960
Eppegem	2,173
Hofstade	2,412
Kampenhout	3,835
Machelen	6,374
Melsbroek	1,590
Muizen	3,836
Perk	1,490
Peutie	1,874
Weerde	1,390
Zemst	3,672
	58,117
Wolvertem	4,313
Beigem	920
Brussegem	2,551
Grimbergen	7,298
Humbeek	2,412
Kapelle-op-den-Bos	3,301
Londerzeel	7,372
Malderen	3,044
Meise	2,583
Nieuwenrode	1,283
Ramsdonk	968
Steenhuffel	2,465
Strombeek-Bever	5,276
Wemmel	6,252
	50,038
Het arrondissement	**1,299,925**

Gemeenten	Inwoners
GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT LEUVEN	
Aarschot	10,589
Begijnendijk	3,049
Betekom	3,389
Gelrode	1,517
Houwaart	1,233
Kortrijk-Dutsel	1,485
Langdorp	3,704
Nieuwrode	1,928
Rillaar	4,164
Sint-Pieters-Rode	970
Tielt	3,381
	35,409
Diest	8,834
Assent	1,483
Averbode	2,360
Bekkevoort	2,747
Deurne	869
Kaggevinne	1,577
Kortenaken	2,058
Messelbroek	1,198
Molenbeek-Wersbeek	1,173
Molenstede	1,475
Schaffen	2,525
Scherpenheuvel	5,112
(Montaigu)	
Testelt	1,844
Waanrode	1,625
Webbekom	834
Zichem	4,136
	39,850
Glabbeek-Zuurbemde	1,229
Attenrode	893
Binkom	1,359
Bunsbeek	1,669
Hoeleden	1,273
Kapellen	929
Kerkom	1,115
Kersbeek-Miskom	1,309
Lubbeek	4,028
Meensel-Kiezegem	867
Roosbeek	1,123
Sint-Joris-Winge	1,747
Vissenaken	1,131
	18,672
Haacht	3,467
Baal	2,491
Boortmeerbeek	3,320
Hever	2,464
Holsbeek	2,181
Keerbergen	4,117
Rotselaar	3,761
Tildonk	1,654

Gemeenten	Inwoners
Tremelo	3,381
Werchter	2,681
Wespelaar	2,066
Wezemaal	2,269
	33,852
Leuven (1e kant.) (Louvain) (1r cant.)	14,223
Erps-Kwerps	3,472
Everberg	1,680
Herent	8,340
Kessel-Lo	14,048
Kortenberg	3,189
Linden	1,296
Meerbeek	1,203
Pellenberg	904
Veltem-Beisem	2,306
Wilsele	4,936
Winksele	1,895
	57,492
Leuven (2e kant.) (Louvain) (2e cant.)	22,417
Bertem	2,886
Bierbeek	2,394
Blanden	872
Duisburg	1,805
Haasrode	1,504
Heverlee	11,698
Huldenberg	1,569
Korbeek-Dijle	757
Korbeek-Lo	2,770
Leefdaal	2,150
Loonbeek	600
Lovenjoel	1,529
Neerijse	1,253
Ottenburg	1,250
Oud-Heverlee	1,506
Sint-Agatha-Rode	862
Sint-Joris-Weert	1,071
Tervuren	6,725
Vaalbeek	224
Vossem	1,542
	67,384
Tienen (Tirlemont)	22,383
Bost	1,009
Boutersem	1,526
Ezemaal	415
Goetsenhoven (Gossoncourt)	1,055
Hakendover	1,210
Hoegaarden	4,508
Kumtich	1,932
L'Ecluse (Sluizen)	348
Meldert	912
Neerheylissem	1,966
Neervelp	552
Oorbeek	310
Opheylissem	732
Oplinter	1,782
Opvelp	859
Outgaarden	786
Sint-Margriete-Houtem	730
Vertrijk	759
Willebringen	730
Wommersom	1,405
Zétrud-Lumay (Zittert-Lummen)	719
	46,628
Zoutleeuw (Léau)	2,282
Budingen	1,969
Dormaal	570
Drieslinter	1,479
Geetbets	2,910
Grazen	519
Halle-Booienhoven	2,025
Helen-Bosch	372
Melkwezer	502
Neerlinter	1,412
Orsmaal-Gussenhoven.	810
Ransberg	829
Rummen	1,711
	17,390
Het arrondissement	**316,677**
GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT NIJVEL	
Genappe (Genepiën)	1,837
Baisy-Thy	2,078
Bousval	1,726
Gentinnes	592
Glabais	578
Houtain-le-Val	861
Loupoigne	1,403
Maransart	398
Marbais	2,057
Mellery	486
Sart-Dames-Avelines	1,828
Tilly	1,102
Vieux-Genappe	1,245
Villers-la-Ville	1,156
Ways	595
	17,942
Jodoigne (Geldenaken)	4,147
Autre-Eglise	840
Beauvechain (Bevekom)	1,570
Bomal	244
Dongelberg	481
Enines	407
Folx-les-Caves	500
Glimes	412
Hamme-Mille	1,005
Huppaye	910
Incourt	661
Jandrain-Jandrenouille	978
Jauche (Geten)	1,486
Jauchelette	360
Jodoigne-Souveraine (Opgeldenaken)	429
Lathuy	542
Linsmeau (Linsmeel)	434
Longueville	465
Marilles	668
Mélin (Malen)	965
Nodebais	466
Noduwez	683
Opprebais	1,326
Orp-le-Grand	1,961
Piétrain (Petrem)	925
Piétrebais	673
Ramillies-Offus	641
Roux-Miroir	467
Saint-Jean-Geest (Sint-Jans-Geest)	616
Saint-Remy-Geest (Sint-Remigius-Geest)	433
Tourinnes-la-Grosse (Deurne)	912
	26,607
Nivelles (Nijvel)	11,929
Baulers	1,121
Bornival	347
Braine-l'Alleud (Eigenbrakel)	12,026
Braine-le-Château (Kasteelbrakel)	4,127
Clabecq (Klabbeek)	1,821
Haut-Ittre	463
Ittre (Itter)	2,561
Lillois-Witterzée	1,222
Monstreux	256
Oisquercq (Oostkerk)	812
Ophain-Bois-Seigneur-Isaac	1,633
Plancenoit	631
Quenast	2,757
Rebecq-Rognon (Roosbeek)	4,004
Thines	200
Tubize (Tubeke)	9,281
Virginal-Samme	2,158
Waterloo	7,598
Wauthier-Braine (Woutersbrakel)	1,849
	66,796

Gemeenten	Inwoners
Perwez (Perwijs)	2,587
Chastre-Villeroux-Blanmont	1,447
Corbais	544
Cortil-Noirmont	918
Geest-Gérompont-Petit-Rosière	772
Grand-Rosière-Hottomont	562
Hévillers	797
Malèves-Sainte-Marie-Wastines	580
Mont-Saint-André	516
Mont-Saint-Guibert	1,692
Nil-Saint-Vincent-Saint-Martin	1,151
Noville-sur-Méhaigne	737
Orbais	579
Saint-Géry	307
Thorembais-les-Béguines	573
Thorembais-St-Trond	923
Tourinnes-St-Lambert	1,357
Walhain-Saint-Paul	1,686
	17,728
Wavre (Waver)	8,170
Archennes (Eerken)	753
Bierges	1,841
Biez	448
Bonlez	374
Bossut-Gottechain	1,150
Céroux-Mousty	1,784
Chaumont-Gistoux	1,265
Corroy-le-Grand	951
Court-Saint-Etienne	4,902
Couture-Saint-Germain	549
Dion-le-Mont	500
Dion-le-Val	344
Genval	4,262
Grez-Doiceau (Graven)	2,555
La Hulpe (Terhulpen)	4,231
Lasne-Chapelle-Saint-Lambert	1,836
Limal	2,717
Limelette	1,219
Nethen	1,346
Ohain	2,169
Ottignies	3,786
Rixensart	4,772
Rosières	869
	52,793
Het arrondissement	**181,866**
De provincie	**1,798,468**

PROVINCIE HENEGOUWEN

GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT CHARLEROI

Beaumont	1,573
Barbençon	563
Boussu-lez-Walcourt	765
Erpion	227
Fourbechies	221
Froid-Chapelle	1,603
Grandrieu	649
Leugnies	404
Leval-Chaudeville	190
Montbliart	367
Rance	1,505
Renlies	441
Sautin	433
Sivry	1,586
Solre-Saint-Géry	910
Thirimont	490
Vergnies	222
	12,149
Binche	10,623
Anderlues	12,383
Buvrinnes	1,394
Carnières	7,939
Epinois	1,501
Estinnes-au-Mont	2,001
Haine-Saint-Pierre	6,490
Haulchin	1,202
Leval-Trahegnies	6,128
Mont-Ste-Aldegonde	1,733
Mont-Ste-Geneviève	428
Morlanwelz	8,731
Ressaix	4,372
Vellereille-les-Brayeux	699
Waudrez	2,013
	67,637
Charleroi (Nord-Noord)	23,703
Dampremy	11,678
Gilly	24,271
Lodelinsart	10,759
	70,411
Charleroi (Sud-Zuid)	2,191
Couillet	12,931
Marcinelle	23,091
Montignies-sur-Sambre	23,064
Mont-sur-Marchienne	11,063
	72,340
Châtelet	14,605
Acoz	1,246
Aiseau	3,997
Bouffioulx	4,849
Châtelineau	18,230
Farciennes	10,774
Gerpinnes	2,072
Gougnies	689
Joncret	372
Lambusart	2,698
Loverval	1,097
Pironchamps	2,581
Pont-de-Loup	2,668
Presles	849
Roselies	1,275
Villers-Poterie	586
	68,588
Chimay	3,279
Baileux	835
Bailièvre	261
Beauwelz	544
Bourlers	861
Forge-Philippe	390
Forges	951
L'Escaillère	298
Lompret	191
Macon	773
Macquenoise	575
Momignies	2,123
Monceau-Imbrechies	310
Rièzes	472
Robechies	247
Saint-Remy	513
Salles	321
Seloignes	935
Vaulx	124
Villers-la-Tour	525
Virelles	722
	15,250
Fontaine-L'Evêque	8,121
Bellecourt	1,159
Chapelle-lez-Herlaimont	7,384
Courcelles	16,287
Forchies-la-Marche	6,378

Gemeenten	Inwoners
Leernes	2,217
Piéton	2,108
Souvret	4,153
Trazegnies	6,709
	54,516
Gosselies	10,018
Boignée	579
Brye	331
Fleurus	6,881
Frasnes-lez-Gosselies	2,431
Heppignies	1,435
Liberchies	715
Mellet	1,647
Ransart	10,066
Saint-Amand	1,089
Thiméon	1,664
Viesville	1,881
Villers-Perwin	936
Wagnelée	817
Wanfercée-Baulet	5,811
Wangenies	1,266
Wayaux	376
	47,943
Jumet	28,569
Roux	9,591
	38,160
Marchienne-au-Pont	21,351
Goutroux	1,676
Landelies	1,240
Monceau-sur-Sambre	9,715
Montignies-le-Tilleul	5,656
	39,638
Merbes-le-Château	1,231
Bersillies-l'Abbaye	676
Bienne-lez-Happart	304
Croix-lez-Rouveroy	227
Erquelinnes	4,399
Faurœulx	347
Fontaine-Valmont	912
Grand-Reng	1,763
Hantes-Wihéries	702
Labuissière	1,204
Leers-et-Fosteau	293
Merbes-Sainte-Marie	575
Montignies-Saint-Christophe	303
Peissant	604
Rouveroy	436
Sars-la-Buissière	808
Solre-sur-Sambre	**2,887**
	17,671

Gemeenten	Inwoners
Seneffe	3,253
Arquennes	1,958
Bois-d'Haine	4,070
Buzet	1,066
Familleureux	2,058
Fayt-lez-Manage	5,060
Feluy	2,227
Godarville	1,707
Gouy-lez-Piéton	3,312
La Hestre	3,849
Luttre	2,174
Manage	5,249
Obaix	1,048
Petit-Rœulx-lez-Nivelles	224
Pont-à-Celles	5,000
Rêves	1,240
	43,495
Thuin	5,630
Biercée	369
Biesme-sous-Thuin	276
Cour-sur-Heure	418
Donstiennes	289
Gozée	1,747
Ham-sur-Heure	2,252
Jamioulx	1,160
Lobbes	3,271
Marbaix	607
Nalinnes	2,644
Ragnies	528
Strée	1,181
Thuillies	1,807
	22,179
Het arrondissement	**569,977**
GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT BERGEN	
Boussu	12,325
Hainin	794
Hautrage	3,196
Hensies	3,003
Hornu	10,799
Montrœul-sur-Haine	753
Quaregnon	17,842
Saint-Ghislain	3,279
Thulin	2,537
Villerot	528
Warquignies	1,002
Wasmes	15,192
Wasmuel	3,451
	74,701
Chièvres	2,943
Arbre	543
Attre	514
Blicquy	833

Gemeenten	Inwoners
Brugelette	1,637
Fouleng	166
Gages	349
Gibecq	338
Gondregnies	155
Grosage	404
Huissignies	1,235
Irchonwelz	852
Ladeuze	912
Maffle	1,413
Mévergnies	676
Moulbaix	578
Ormeignies	874
Tongre-Notre-Dame	559
Tongre-Saint-Martin	132
Villers-Notre-Dame	193
Villers-Saint-Amand	444
	15,750
Dour	11,642
Angre	1,096
Angreau	501
Athis	422
Audregnies	941
Autreppe	328
Baisieux	970
Blaugies	1,157
Elouges	4,968
Erquennes	651
Fayt-le-Franc	548
Marchipont	114
Montignies-sur-Roc	775
Onnezies	287
Quiévrain	5,367
Roisin	1,447
Wihéries	2,783
	33,997
Edingen (Enghien)	4,428
Bassily (Zullik)	1,107
Graty	618
Hoves (Hove)	622
Marcq (Mark)	1,317
Petit-Enghien (Lettelingen)	2,691
Petit-Rœulx-lez-Braine	536
Silly (Opzullik)	1,562
Sint-Pieters-Kapelle (Saint-Pierre-Cappelle)	1,333
Steenkerque (Steenkerke)	446
Thoricourt	438
	15,098
La Louvière	21,589
Haine-Saint-Paul	7,077
Houdeng-Aimeries	7,672
Houdeng-Goegnies	9,214

Gemeenten	Inwoners
Saint-Vaast	3,022
Trivières	3,690
	52,264
Lens	1,774
Baudour	4,745
Bauffe	501
Cambron-Casteau	415
Cambron-Saint-Vincent	733
Chaussée-Notre-Dame-Louvignies	912
Erbaut	327
Erbisœul	1,001
Herchies	2,052
Jurbise (Jurbeke)	1,260
Lombise	358
Masnuy-Saint-Jean	1,346
Masnuy-Saint-Pierre	401
Montignies-lez-Lens	741
Neufmaison	502
Neufvilles	2,431
Sirault	2,829
Tertre	4,088
	26,416
Mons (Bergen)	25,661
Ciply	772
Cuesmes	10,540
Flénu	6,792
Ghlin	6,287
Havré	4,729
Hyon	2,658
Jemappes	12,902
Maisières	1,659
Mesvin	739
Nimy	3,784
Nouvelles	352
Obourg	2,591
Saint-Symphorien	1,236
Spiennes	415
	81,117
Pâturages	10,296
Asquillies	304
Aulnois	1,005
Blaregnies	596
Bougnies	377
Eugies	2,630
Frameries	12,049
Genly	1,067
Givry	1,733
Goegnies-Chaussée	387
Harmignies	1,036
Harveng	654
Havay	782
La Bouverie	7,635
Noirchain	406
Quévy-le-Grand	733
Quévy-le-Petit	852
Sars-la-Bruyère	623
	43,165
Rœulx	2,599
Boussoit	1,667
Bray	3,442
Casteau	1,723
Estinnes-au-Val	1,382
Gottignies	662
Marche-lez-Ecaussinnes	2,075
Maurage	4,531
Mignault	1,155
Péronnes	6,046
Saint-Denis	833
Strépy-Bracquegnies	8,949
Thieu	2,198
Thieusies	778
Vellereille-le-Sec	173
Villers-Saint-Ghislain	548
Ville-sur-Haine	1,381
	40,142
Soignies (Zinnik)	10,345
Braine-le-Comte ('s-Gravenbrakel)	10,040
Ecaussinnes-d'Enghien	6,896
Ecaussinnes-Lalaing	1,058
Hennuyères	2,109
Henripont	319
Horrues	1,955
Naast	1,986
Ronquières	1,336
	36,044
Het arrondissement	418,694
GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT DOORNIK	
Antoing	3,477
Bléharies	1,300
Bruyelle	1,061
Calonne	902
Chercq	887
Ere	883
Fontenoy	755
Guignies	813
Hollain	1,431
Howardries	157
Jollain-Merlin	699
La Glanerie	847
Laplaigne	1,369
Lesdain	643
Maubray	1,325
Péronnes	1,558
Rongy	1,222
Rumes	1,897
Saint-Maur	417
Taintignies	2,777
Wez-Velvain	1,209
	25,629
Ath (Aat)	10,296
Bouvignies	565
Ghislenghien (Gellingen)	696
Hellebecq	570
Houtaing	556
Isières	928
Lanquesaint	332
Mainvault	1,272
Meslin-L'Evêque	1,112
Ostiches	688
Rebaix	879
	17,894
Celles	1,225
Anserœul	1,158
Escanaffles	1,315
Hérinnes	1,557
Melles	343
Molenbaix	849
Mont-Saint-Aubert	636
Mourcourt	1,020
Obigies	560
Popuelles	220
Pottes	1,510
Quartes	269
Velaines	1,513
Wattripont	286
	12,461
Flobecq (Vloesberg)	3,465
Ellezelles (Elzele)	4,444
Everbeek	2,118
Wodecq	1,513
	11,540
Frasnes-lez-Buissenal	2,857
Anvaing	1,224
Arc-Ainières	869
Buissenal	556
Cordes	221
Dergneau	682
Forest	464
Hacquegnies	489
Herquegies	238
Lahamaide	592
Moustier	899
Saint-Sauveur	1,412
	10,503

Gemeenten	Inwoners
Lessines (Lessen)	9,931
Acren (Les deux) (Twee Akren)	4,177
Bever (Biévène)	1,918
Bois-de-Lessines (Lessenbos)	1,623
Ghoy	1,148
Oeudeghien	901
Ogy	781
Ollignies (Woelingen)	1,528
Papignies (Papegem)	633
Wannebecq	750
	23,390
Leuze	6,548
Barry	827
Beclers	1,039
Chapelle-à-Oie	398
Chapelle-à-Wattines	782
Gallaix	209
Gaurain-Ramecroix	3,769
Grandmetz	731
Ligne	949
Maulde	891
Montrœul-au-Bois	515
Pipaix	1,289
Thieulain	625
Thimougies	219
Willaupuis	591
	19,382
Péruwelz	7,673
Baugnies	546
Blaton	3,798
Bon-Secours	1,854
Braffe	439
Brasmenil	943
Bury	876
Callenelle	638
Roucourt	1,115
Vezon	1,233
Wasmes-Audemez-Briffœil	595
Wiers	2,978
	22,688
Quevaucamps	2,852
Aubechies	171
Basècles	4,351
Belœil	2,291
Bernissart	2,644
Ellignies-Sainte-Anne	999
Grandglise	1,125
Harchies	2,867
Pommerœul	1,825
Ramegnies	225
Stambruges	1,478
Thumaide	536
Tourpes	798
Ville-Pommerœul	1,006
Wadelincourt	352
	23,520
Templeuve	3,471
Bailleul	389
Blandain	2,521
Esquelmes	132
Estaimbourg	1,106
Estaimpuis	2,655
Evregnies	854
Leers-Nord	1,607
Néchin	2,329
Pecq	2,034
Ramegnies-Chin	1,025
Saint-Léger	822
Warcoing	1,184
	20,129
Tournai (Doornik)	32,221
Esplechin	981
Froidmont	969
Froyennes	1,713
Havinnes	978
Hertain	198
Kain	4,620
Lamain	450
Marquain	1,013
Orcq	612
Rumillies	1,865
Vaulx	1,721
Warchin	1,030
Willemeau	622
	48,993
Het arrondissement	**236,129**
De provincie	**1,224,800**
Het Gebied van het Hof van Beroep te Brussel	**4,304,601**

GEBIED VAN HET HOF VAN BEROEP TE GENT

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT BRUGGE	
Ardooie	7,096
Egem	1,493
Koolskamp	2,094
Zwevezele	5,040
	15,723
Brugge (1e kant.) (Bruges) (1re cant.)	20,078
Assebroek	11,337
Beernem	5,344
Hertsberge	1,070
Oedelem	4,968
Oostkamp	7,754
Sijsele	3,140
Sint-Joris	1,754
Sint-Kruis	7,935
Waardamme	936
	64,316
Brugge (2e kant.) (Bruges) (2e cant.)	23,182
Blankenberge	8,934
Houtave	620
Jabbeke	2,560
Klemskerke	3,099
Loppem	2,557
Meetkerke	464
Nieuwmunster	477
Sint-Andries	10,583
Sint-Michiels	5,444
Snellegem	1,288
Stalhille	860
Uitkerke	3,175
Varsenare	1,482
Vlissegem	1,295
Wenduine	1,571
Zedelgem	3,647
Zerkegem	1,478
Zuienkerke	1,073
	73,789
Brugge (3e kant.) (Bruges) (3e cant.)	9,488
Damme	1,136
Dudzele	2,069
Heist	7,423
Hoeke	186
Knokke	11,029
Koolkerke	768

Gemeenten	Inwoners
Lapscheure	607
Lissewege	2,178
Moerkerke	2,858
Oostkerke	862
Ramskapelle	535
Westkapelle	2,085
	41,224
Gistel	5,331
Bekegem	990
Eernegem	5,613
Ettelgem	1,158
Leffinge	1,928
Leke	1,484
Moere	1,151
Oudenburg	3,429
Roksem	893
Sint-Pieters-Kapelle	266
Slijpe	1,205
Snaaskerke	1,016
Westkerke	1,319
Wilskerke	375
Zande	462
Zandvoorde	1,507
Zevekote	908
	29,035
Oostende (Ostende)	49,651
Bredene	7,292
Stene	5,356
	62,299
Ruiselede	5,567
Wingene	7,327
	12,894
Tielt	12,954
Pittem	4,614
Schuiferskapelle	1,124
	18,692
Torhout	12,223
Aartrijke	4,362
Handzame	3,280
Ichtegem	5,429
Koekelare	5,982
Kortemark	5,196
Lichtervelde	6,682
Ruddervoorde	4,751
Veldegem	3,125
	51,030
Het arrondissement	**369,002**

Gemeenten	Inwoners
GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT IEPER	
Hooglede	4,472
Beveren	3,208
Gits	3,392
Oekene	1,264
Staden	5,381
	17,717
Ieper (1e kant.) (Ypres) (1r cant.)	6,813
Beselare	2,473
Geluveld	1,503
Langemark	4,474
Poelkapelle	2,083
Sint-Jan	772
Zillebeke	1,623
	19,741
Ieper (2e kant.) (Ypres) (2e cant.)	10,239
Bikschote	808
Boezinge	2,033
Brielen	792
Dikkebus	1,049
Elverdinge	1,677
Noordschote	504
Oostvleteren	1,503
Reninge	1,428
Vlamertinge	3,562
Voormezele	1,019
Woesten	1,387
Zuidschote	425
	26,426
Mesen (Messines)	1,088
Dranouter	977
Kemmel	1,410
Loker	801
Nieuwkerke (Neuve-Eglise)	2,270
Ploegsteert	4,836
Warneton (Waasten)	3,238
Wijtschate	2,558
Wulvergem	382
	17,560
Passendale	3,227
Moorslede	6,559
Oostnieuwkerke	3,113
Westrozebeke	1,928
Zonnebeke	3,604
	18,431

Gemeenten	Inwoners
Poperinge	12,405
Reningelst	2,066
Westouter	1,402
	15,873
Wervik	12,230
Bas-Warneton (Neerwaasten)	776
Comines (Komen)	8,139
Geluwe	5,755
Hollebeke	772
Houthem	1,261
Zandvoorde	775
	29,708
Het arrondissement	**145,456**
GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT KORTRIJK	
Avelgem	5,080
Bossuit	476
Heestert	2,188
Kaster	756
Kerkhove	815
Moen	2,338
Outrijve	1,006
Tiegem	1,871
Waarmaarde	667
	15,197
Harelbeke	13,035
Beveren	3,447
Deerlijk	8,114
Desselgem	3,704
Waregem	13,024
	41,324
Izegem	16,718
Emelgem	4,129
Ingelmunster	9,092
Kachtem	1,712
	31,651
Kortrijk (1e kant.) (Courtrai) (1r cant.)	9,324
Anzegem	3,833
Bavikhove	2,135
Gijzelbrechtegem	272
Hulste	3,073
Ingooigem	1,860
Kuurne	8,396
Lendelede	4,452

Gemeenten	Inwoners
Otegem	1,784
Vichte	2,466
Zwevegem	8,543
	46,138
Kortrijk (2e kant.) (Courtrai) (2e cant.)	30,489
Aalbeke	2,509
Bellegem	3,321
Marke	3,898
Rollegem	2,529
Sint-Denijs (St-Genois)	2,690
	45,436
Menen (Menin)	22,031
Bissegem	4,128
Dadizele	2,350
Lauwe	7,074
Ledegem	3,919
Rekkem	4,509
Wevelgem	12,008
	56,019
Meulebeke	10,127
Aarsele	3,248
Dentergem	2,581
Kanegem	1,376
	17,332
Moorsele	4,725
Gullegem	6,700
Heule	8,216
Rollegem-Kapelle	1,220
Sint-Eloois-Winkel	2,875
	23,736
Mouscron (Moeskroen)	36,354
Dottignies (Dottenijs)	5,932
Espierres (Spiere)	900
Helchin (Helkijn)	997
Herseaux	6,999
Kooigem	765
Luingne	2,960
	54,907
Oostrozebeke	5,498
Markegem	851
Oeselgem	1,130
Ooigem	2,065
Sint-Baafs-Vijve	2,005
Sint-Eloois-Vijve	1,870
Wakken	2,598
Wielsbeke	2,545
	18,562
Roeselare (Roulers)	31,839
Rumbeke	7,700
	39,539
Het arrondissement	**389,841**
GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT VEURNE	
Diksmuide (Dixmude)	3,548
Beerst	1,212
Bovekerke	1,093
Esen	2,010
Houthulst	2,643
Kaaskerke	550
Klerken	1,956
Merkem	2,806
Vladslo	1,854
Werken	1,450
Woumen	2,985
Zarren	2,617
	24,724
Nieuwpoort (Nieuport)	5,062
Avekapelle	484
Booitshoeke	171
Keiem	1,207
Lombardsijde	1,146
Mannekensvere	418
Middelkerke	4,081
Oostduinkerke	3,853
Pervijze	1,188
Ramskapelle	827
Schore	350
's Heer-Willems Kappelle (a)	82
Sint-Joris	348
Stuivekenskerke	282
Westende	1,986
Wulpen	783
Zoutenaaie	28
	22,296
Roesbrugge-Haringe	1,703
Beveren	1,303
Gijverinkhove	541
Hoogstade	502
Izenberge	632
Krombeke	1,009
Lo	1,356
Pollinkhove	1,136
Proven	1,641
Stavele	1,014
Watou	3,062
Westvleteren	1,656
	15,555
Veurne (Furnes) (b)	7,544
Adinkerke	2,671
Alveringen	2,139
Bulskamp	764
Eggewaartskapelle	378
Houtem	1,187
Koksijde	4,171
Lampernisse	313
Leisele	1,308
Moeren (De)	184
Nieuwkapelle	597
Oeren	95
Oostkerke	365
Oudekapelle	229
Panne (De-La)	5,511
Sint-Jacobs-Kapelle	169
Sint-Rijkers	194
Steenkerke	655
Vinkem	433
Wulveringem	668
	29,575
Het arrondissement	**92,150**
De provincie	**996,449**

(a) Wijk van Veurne.

(b) Wijk van 's Heer-Willems-Cappelle niet inbegrepen.

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

Gemeenten	Inwoners
GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT OUDENAARDE	
Geraardsbergen (Grammont)	11,268
Goeferdinge	885
Grimminge	564
Idegem	1,448
Moerbeke	2,026
Nederboelare	1,084
Nieuwenhove	399
Onkerzele	2,544
Overboelare	3,352
Schendelbeke	1,459
Smeerebbe-Vloerzegem	636
Viane	1,732
Voorde	1,056
Waarbeke	315
Zandbergen	1,592
Zarlardinge	1,110
	31,470
Herzele	3,849
Aaigem	1,811
Bambrugge	1,370
Borsbeke	1,469
Burst	1,681
Erembodegem	9,054
Haaltert	5,732
Heldergem	1,649
Kerksken	2,632
Letterhoutem	1,193
Ressegem	1,113
Sint-Antelinks	885
Sint-Lievens-Houtem	3,670
Welle	2,756
Woubrechtegem	988
Zonnegem	695
	40,547
Nederbrakel	5,901
Deftinge	1,650
Hemelveerdegem	439
Opbrakel	1,714
Ophasselt	1,530
Parike	689
Sint-Maria-Lierde	2,160
Sint-Martens-Lierde	1,693
Steenhuize-Wijnhuize	1,768
	17,544
Ninove	11,146
Appelterre-Eichem	2,127
Aspelare	1,326
Denderhoutem	4,855
Denderleeuw	7,274
Denderwindeke	3,140
Iddergem	1,603
Lieferinge	290
Meerbeke	4,517
Nederhasselt	1,261
Neigem	573
Okegem	1,754
Outer	2,336
Pollare	871
	43,073
Oudenaarde (Audenarde)	6,632
Berchem	2,363
Bevere	2,459
Edelare	945
Eine	3,931
Elsegem	1,112
Ename	1,483
Etikhove	2,096
Leupegem	1,550
Maarke-Kerkem	1,176
Mater	2,376
Melden	1,192
Moregem	390
Nederename	1,942
Nukerke	1,836
Ooike	851
Petegem	1,587
Volkegem	639
Wortegem	2,055
Zulzeke	782
	37,397
Ronse (Renaix)	25,924
Amougies	1,017
Kwaremont	1,038
Orroir	731
Ruien	2,194
Russeignies	619
	31,523
Sint-Maria-Horebeke	1,509
Beerlegem	313
Dikkele	230
Elst	1,189
Hundelgem	525
Meilegem	371
Michelbeke	962
Munkzwalm	1,370
Nederzwalm-Hermelgem	963
Paulatem	174
Roborst	811
Rozebeke	426
Schorisse	1,890
Sint-Blasius-Boekel	724
Sint-Denijs-Boekel	1,042
Sint-Kornelis-Horebeke	768
Sint-Maria-Latem	648
Welden	1,131
Zegelsem	1,355
	16,401
Zottegem	6,141
Elene	958
Erwetegem	2,437
Godveerdegem	697
Grotenberge	1,248
Hillegem	2,192
Leeuwergem	957
Oombergen	841
Sint-Goriks-Oudenhove	1,063
Sint-Lievens-Essche	2,413
Sint-Maria-Oudenhove	2,917
Strijpen	2,237
Velzeke-Ruddershove	3,133
	27,234
Het arrondissement	**245,189**
GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT DENDERMONDE	
Aalst (Alost)	41,960
Baardegem	1,657
Bavegem	1,426
Erondegem	1,608
Erpe	3,858
Gijzegem	2,220
Herdersem	2,202
Hofstade	4,443
Impe	780
Lede	8,614
Meldert	2,622
Mere	4,324
Moorsel	4,517
Nieuwerkerken	4,472
Oordegem	2,860
Ottergem	552
Schoonaarde	2,446
Smetlede	1,155
Vlekkem	325
Vlierzele	2,294

Gemeenten	Inwoners
Wanzele	932
Wichelen	3,421
	98,688
Beveren	13,510
Doel	1,669
Kallo	2,459
Kieldrecht	4,064
Melsele	5,275
Verrebroek	1,383
	28,360
Dendermonde (Termonde)	9,333
Appels	2,451
Baasrode	6,458
Buggenhout	8,974
Denderbelle	1,867
Lebbeke	11,882
Mespelare	363
Opdorp	1,428
Oudegem	3,376
Sint-Gillis-bij-Dendermonde	9,669
Wieze	2,523
	58,324
Hamme	16,405
Elversele	1,230
Moerzeke	4,638
Waasmunster	6,583
	28,856
Lokeren	25,492
Daknam	666
Eksaarde	4,843
	31,001
Sint-Gillis-Waas	5,759
Kemzeke	2,506
Klinge (De)	2,829
Meerdonk	2,174
Nieuwkerken-Waas	4,198
Sint-Pauwels	2,793
Stekene	8,707
Vrasene	3,887
	32,853
Sint-Niklaas (St-Nicolas)	43,994
Belsele	4,498
Sinaai	5,156
	53,648

Gemeenten	Inwoners
Temse (Tamise)	13,861
Bazel	4,023
Haasdonk	3,582
Kruibeke	5,911
Rupelmonde	3,525
Steendorp	3,286
Tielrode	2,519
	36,707
Wetteren	19,370
Kalken	4,802
Laarne	4,813
Massemen	1,942
Schellebelle	3,052
Serskamp	2,585
Westrem	759
	37,323
Zele	16,330
Berlare	5,472
Grembergen	4,736
Overmere	3,432
Uitbergen	1,490
	31,460
Het arrondissement	**437,220**
GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT GENT	
Assenede	5,505
Boekhoute	2,539
Ertvelde	4,288
Kluizen	1,448
Zelzate	10,016
	23,796
Deinze	5,545
Astene	2,110
Bachte-Maria-Leerne	1,329
Gottem	847
Grammene	569
Machelen	3,124
Olsene	2,977
Petegem	5,149
Sint-Martens-Leerne	512
Vinkt	1,387
Wontergem	908
Zeveren	561
	25,018

Gemeenten	Inwoners
Eeklo	16,903
Adegem	4,947
Maldegem	12,550
Middelburg	609
Sint-Laureins	3,281
	38,290
Evergem	10,476
Desteldonk	1,064
Oostakker	7,475
Sint-Amandsberg	21,352
Wondelgem	5,603
	45,970
Gent (1e kant.) (Gand) (1r cant.)	**52,063**
Gent (2e kant.) (Gand) (2e cant.)	56,303
Afsnee	763
Sint-Denijs-Westrem	3,084
	112,213
Gent (3e kant.) (Gand) (3e cant.)	57,730
Drongen (Tronchiennes)	6,943
Mariakerke	4,659
Vinderhoute	1,232
	70,564
Kaprijke	3,153
Bassevelde	3,375
Lembeke	2,783
Oosteeklo	2,330
Sint-Jan-in-Erem	982
Sint-Margriete	874
Waterland-Oudeman	727
Watervliet	2,191
	16,415
Kruishoutem	4,760
Heurne	632
Huise	2,776
Mullem	484
Nokere	1,136
Ouwegem	1,335
Wannegem-Lede	1,031
Zingem	3,352
Zulte	3,927
	19,433

Gemeenten	Inwoners
Ledeberg	12,244
Destelbergen	5,384
Gentbrugge	17,728
Heusden	5,016
	40,372
Lochristi	5,131
Beervelde	2,589
Mendonk	403
Moerbeke	5,646
Sint-Kruis-Winkel	1,918
Wachtebeke	5,434
Zaffelare	3,284
Zeveneken	1,972
	26,377
Nazareth	4,536
Asper	2,443
Deurle	1,203
Eke	2,390
Pinte (De)	2,331
Sint-Martens-Latem	2,478
Zevergem	1,239
Zwijnaarde	4,884
	21,504
Nevele	2,606
Aalter	7,114
Hansbeke	1,892
Landegem	1,947
Lotenhulle	2,262
Meigem	969
Poeke	779
Poesele	527
Vosselare	873
	18,969
Oosterzele	3,090
Baaigem	609
Balegem	3,555
Bottelare	1,449
Dikkelvenne	1,620
Gavere	2,068
Gijzenzele	804
Gontrode	731
Landskouter	542
Lemberge	460
Melle	7,419
Melsen	893
Merelbeke	9,670
Moortsele	891
Munte	823
Schelderode	1,026
Scheldewindeke	2,646
Semmerzake	1,282
Vurste	972
	40,550
Waarschoot	7,277
Oostwinkel	910
Sleidinge	5,739
	13,926
Zomergem	5,845
Bellem	1,584
Knesselare	4,450
Lovendegem	4,800
Merendree	1,961
Ronsele	353
Ursel	2,481
	21,474
Het arrondissement	**534,871**
De provincie	**1,217,280**
Het Gebied van het Hof van Beroep te Gent	**2,213,729**

GEBIED VAN HET HOF VAN BEROEP TE LUIK

PROVINCIE LUIK

GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT HOEI	
Ferrières	1,046
Ernonheid	143
Filot	369
Harzé	1,009
Lorcé	359
Vieuxville	216
Werbomont	387
Xhoris	885
	4,414
Hannut (Hannuit)	2,601
Abolens	313
Acosse	234
Ambresin	522
Avennes	655
Avin	621
Blehen	298
Braives	1,130
Burdinne	747
Ciplet	774
Crehen	579
Fallais	839
Hannêche	306
Lamontzée	224
Latinne	876
Lens-Saint-Remy	964
Lens-Saint-Servais	299
Marneffe	733
Meeffe	658
Merdorp	605
Moxhe	452
Oteppe	481
Poucet	360
Thisnes	1,215
Tourinne	308
Ville-en-Hesbaye	611
Villers-le-Peuplier	639
Vissoul	193
Wasseiges	783
	19,020
Héron	975
Bas-Oha	1,252
Couthuin	2,417
Huccorgne	800
Landenne	1,930
Lavoir	322
Moha	1,717
Seilles	4,161
Waret-L'Evêque	759
	14,333
Huy (Hoei)	13,124
Amay	6,469
Ampsin	2,812
Antheit	3,295
Ben-Ahin	2,538
Bois-et-Borsu	844
Fumal	791
Les Avins	605
Marchin	4,524
Neuville-sous-Huy	103
Ocquier	697
Ombret-Rawsa	868
Pailhe	382
Strée	853
Tihange	2,058

Gemeenten	Inwoners
Vierset-Barse	1,630
Vinalmont	1,048
Vyle-et-Tharoul	495
Wanze	1,774
	44,910
Jehay-Bodegnée	1,146
Aineffe	197
Borlez	483
Chapon-Seraing	436
Fize-Fontaine	576
Flône	310
Haneffe	878
Les Waleffes	675
Saint-Georges	5,764
Seraing-le-Château	233
Vaux-et-Borset	779
Verlaine	1,519
Vieux-Waleffe	286
Villers-le-Bouillet	2,128
Warnant-Dreye	1,038
	16,448
Landen	3,934
Attenhoven	2,031
Avernas-le-Bauduin	648
Bertrée	381
Cras-Avernas	706
Elixsem	303
Grand-Hallet	885
Laar	570
Lincent (Lijsem)	1,375
Neerhespen	422
Neerlanden	387
Neerwinden	897
Overhespen	443
Overwinden	634
Pellaines (Pellen)	362
Petit-Hallet	388
Racour (Raatshoven)	1,089
Rumsdorp	237
Trognée (Truielingen)	391
Waasmont (Wamont)	1,097
Walsbets	339
Walshoutem (Houtain-L'Evêque)	1,343
Wange	272
Wansin	255
Wezeren	223
	19,612
Nandrin	989
Abée	509
Anthisnes	1,467
Clavier	1,314
Clermont	763
Comblain-au-Pont	3,551
Comblain-Fairon	1,091
Ehein	238
Ellemelle	249
Fraiture	435
Hamoir	1,297
Hermalle-sous-Huy	1,575
Hody	189
Linchet	70
Modave	554
Neuville-en-Condroz	595
Ouffet	1,521
Outrelouxhe	131
Poulseur	1,566
Ramelot	248
Saint-Séverin	601
Seny	264
Soheit-Tinlot	484
Tavier	979
Terwagne	380
Villers-aux-Tours	433
Villers-le-Temple	878
Warzée	445
Yernée-Fraineux	317
	23,133
Het arrondissement	**141,870**

GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT LUIK

Dalhem	929
Argenteau	858
Barchon	475
Berneau	494
Bombaye (Bolbeek)	458
Cheratte	4,048
Feneur	192
Housse	659
Moelingen (Mouland)	700
Mortier	689
Mortroux	419
Richelle	604
Saint-André	428
Saint-Remy	928
's-Gravenvoeren (Fouron-le-Comte)	1,353
Trembleur	2,144
Visé (Wezet)	4,855
Warsage (Weerst)	841
	21,074
Fexhe-Slins	904
Alleur	3,257
Boirs	803
Glons (Glaaien)	1,873
Haccourt	2,720
Hermalle-sous-Argenteau	1,970
Hermée	1,152
Heure-le-Romain	1,357
Houtain-Saint-Siméon	1,168
Juprelle	830
Lantin	326
Liers	1,058
Lixhe (Lieze)	1,216
Milmort	1,786
Othée (Elch)	1,377
Oupeye	1,624
Paifve	313
Rocourt	2,642
Slins	832
Villers-Saint-Siméon	327
Vivegnis	2,914
Voroux-lez-Liers	493
Wihogne (Nuborp)	422
Xhendremael	1,047
	32,411
Fléron	3,456
Ayeneux	1,103
Bellaire	1,523
Beyne-Heusay	6,160
Cerexhe-Heuseux	904
Chaudfontaine	1,889
Chênée	10,352
Embourg	1,898
Evegnée	213
Forêt	4,971
Magnée	532
Melen	1,747
Micheroux	1,165
Nessonvaux	1,047
Queue-du-Bois	1,817
Retinne	2,525
Romsée	2,925
Saive	1,505
Soumagne	4,691
Tignée	167
Vaux-sous-Chèvremont	4,573
	55,163
Grivegnée	18,495
Angleur	10,007
Bressoux	15,529
Jupille	8,177
	52,208
Herstal	27,260
Vottem	5,894
Wandre	6,737
	39,891

Gemeenten	Inwoners
Hollogne-aux-Pierres	5,556
Awans	2,158
Awirs	2,390
Bierset	1,006
Chokier	1,000
Crisnée	525
Engis	3,496
Fexhe-le-Haut-Clocher	887
Fize-le-Marsal	547
Flémalle-Grande	5,962
Flémalle-Haute	6,703
Fooz	435
Freloux	69
Gleixhe	260
Grâce-Berleur	7,474
Hognoul	509
Horion-Hozémont	3,440
Jemeppe	13,775
Jeneffe	653
Kemexhe	521
Loncin	1,972
Momalle	1,273
Mons	4,103
Montegnée	10,605
Noville	377
Odeur	303
Roloux	370
Thys	404
Velroux	584
Villers-L'Evêque	1,061
Voroux-Goreux	821
	79,239
Liège (Luik) 1r canton / 1e kanton	73,872
2e canton / 2e kanton	82,336
	156,208
Louveigné	2,025
Aywaille	3,455
Beaufays	1,021
Dolembreux	513
Esneux	4,810
Fraipont	1,490
Gomzé-Andoumont	408
Rouvreux	1,165
Sprimont	4,015
Sougné-Remouchamps	2,261
	21,163
Saint-Nicolas (a)	9,008
Ans	15,476
Glain	3,355
Sclessin (Ougrée)	7,602
Tilleur	6,182
	41,623
Seraing (b)	42,292
Boncelles	1,907
Ougrée (b)	11,643
Plainevaux	930
Ramet	3,588
Rotheux-Rimière	995
Tilff	4,570
	65,925
Waremme (Borgworm)	4,963
Bergilers	701
Berloz	925
Bettincourt (Bettenhoven)	382
Bleret	355
Boëlhe	268
Bovenistier	403
Celles	1,001
Darion	119
Donceel	295
Geer	**469**
Grand-Axhe	553
Grandville	543
Hodeige	833
Hollogne-sur-Geer	754
Lamine	523
Lantremange	545
Lens-sur-Geer	368
Ligney	412
Limont	584
Oleye (Liek)	971
Omal	365
Oreye (Oerle)	945
Pousset	655
Remicourt	1,170
Rosoux-Crenwick (Roost-Krenwik)	706
Viemme	672
	20,480
Het arrondissement	**585,385**
GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT VERVIERS	
Aubel	3,067
Clermont	1,619
Gemmenich	2,442
Hombourg (Homburg)	1,602
Julémont	254
La Calamine (Kalmis)	4,149
Montzen	2,351
Moresnet	1,300
Neufchâteau	559
Remersdaal	452
Sint-Martens-Voeren (Fouron-Saint-Martin)	924
Sint-Pieters-Voeren (Fouron-Saint-Pierre)	344
Sippenaeken	299
Teuven	643
	20,005
Dison	10,044
Andrimont	6,889
Grand-Rechain	726
Petit-Rechain	2,333
	19,992
Eupen	14,545
Eynatten	1,099
Hauset	828
Hergenrath	1,197
Kettenis	1,451
Lontzen	2,294
Neu-Moresnet	640
Raeren	3,277
Walhorn	1,139
	26,470
Herve	3,754
Battice	3,319
Bolland	522
Chaineux	989
Charneux	1,349
Thimister	2,044
	11,977
Limbourg (Limburg)	4,168
Baelen	1,861
Bilstain	820
Goé (Gulke)	889
Henri-Chapelle (Hendrik-Capelle)	1,549
Jalhay	1,419
Membach	935
Stembert	5,703
Welkenraedt	5,024
	22,368
Malmédy	5,391
Bellevaux-Ligneuville	1,046
Bevercé	1,775
Bullange (Büllingen)	2,002
Butgenbach (Bütgenbach)	2,326

(a) Met inbegrip van de wijk Sclessin afhangende van de gemeente Ougrée.

(b) Wijk van Sclessin niet inbegrepen.

Gemeenten	Inwoners
Elsenborn	1,651
Faymonville	714
Robertville	1,742
Rocherath	1,318
Waimes (Weismes)	2,609
	20,574
Saint-Vith (Sankt-Vith)	2,114
Amblève (Amel)	1,744
Crombach	1,950
Heppenbach	1,076
Lommersweiler	1,177
Manderfeld	1,219
Meyrode (Meyerode)	1,262
Recht	1,373
Reuland	2,005
Schoenberg	736
Thommen	2,273
	16,929
Spa	9,002
Cornesse	1,897
Ensival	5,559
Lambermont	2,654
La Reid	1,347
Pepinster	3,068
Polleur	1,558
Sart	2,092
Theux	5,271
Wegnez	3,007
	35,455
Stavelot	4,789
Basse-Bodeux	404
Bra	668
Chevron	737
Fosse	1,115
Francorchamps	1,065
La Gleize	1,042
Lierneux	3,135
Rahier	387
Stoumont	515
Wanne	741
	14,598
Verviers	40,673
Heusy	3,712
Olne	2,348
Soiron	549
Xhendelesse	946
	48,228
Het arrondissement	**236,596**
De provincie	**963,851**

PROVINCIE LIMBURG

GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT HASSELT

Beringen	3,205
Beverlo	4,379
Heppen	1,863
Heusden	7,571
Koersel	7,445
Kwaadmechelen	3,021
Leopoldsburg (Bourg-Léopold)	7,248
Oostham	2,333
Paal	4,765
Stokrooie	1,115
Tessenderlo	8,020
Zolder	5,842
	56,807
Hasselt	29,229
Diepenbeek	7,701
Kuringen	3,849
Sint-Lambrechts-Herk.	2,115
Wimmertingen	267
Zonhoven	7,484
	50,645
Herk-de-Stad (Herck-la-Ville)	3,797
Berbroek	792
Donk	1,014
Halen	3,054
Kermt	1,736
Linkhout	1,121
Loksbergen	1,481
Lummen	5,153
Meldert	1,351
Schulen	1,722
Spalbeek	1,099
Stevoort	1,891
Wijer	898
Zelem	1,860
	26,969
Neerpelt	6,104
Achel	2,680
Hamont	5,170
Kaulille	1,949
Lommel	13,487
Overpelt	7,000
Sint-Huibrechts-Lille	1,708
	38,098
Peer	4,135
Eksel	2,605
Grote-Brogel	1,284
Hechtel	2,616
Helchteren	2,151
Houthalen	6,279
Kleine-Brogel	729
Wijchmaal	1,267
	21,066
Sint-Truiden (St-Trond)	19,020
Aalst	618
Binderveld	476
Boekhout	319
Borlo	751
Brustem	2,003
Buvingen	359
Corswarem	1,010
Duras	329
Engelmanshoven	512
Gelinden	923
Gingelom	1,465
Gorsem	863
Groot-Gelmen	649
Halmaal	298
Jeuk (Goyer)	1,423
Kerkom-bij-St-Truiden	516
Kortijs	282
Kozen	1,157
Mielen-boven-Aalst	741
Montenaken	1,525
Muizen	141
Niel-bij-Sint-Truiden	739
Nieuwerkerken	1,206
Ordingen	377
Runkelen	371
Velm	1,618
Vorsen (Fresin)	293
Wilderen	432
Zepperen	2,197
	42,613
Het arrondissement	**236,198**

Gemeenten	Inwoners
GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT TONGEREN	
Bilzen	5,041
Beverst	1,740
Eigenbilzen	1,791
Gellik	976
Genk	33,858
Grote-Spouwen	1,107
Heks	713
Hoelbeek	319
Hoeselt	4,193
Kleine-Spouwen	755
Martenslinde	522
Mopertingen	946
Munsterbilzen	2,203
Rosmeer	788
Rijkhoven	1,020
Veldwezelt	2,358
Waltwilder	907
Zutendaal	2,032
	61,269
Borgloon (Looz)	3,210
Alken	5,589
Batsheers	153
Berlingen	284
Broekom	319
Gors-Opleeuw	501
Gotem	242
Groot-Loon	170
Guigoven	561
Gutschoven	304
Heers	1,445
Hendrieken	100
Herten	49
Hoepertingen	1,558
Horpmaal	674
Jesseren	611
Kortessem	1,922
Kuttekoven	130
Kerniel	768
Klein-Gelmen	389
Mechelen-Bovelingen (Marlinne)	1,125
Mettekoven	223
Opheers	385
Romershoven	597
Rukkelingen-Loon (Roclenge-Looz	460
Rijkel	568
Schalkhoven	278
Sint-Huibrechts-Hern	480
Ulbeek	735
Veulen (Fologne)	544
Vliermaal	1,469
Vliermaalroot	832
Voort	189
Wellen	3,841
Werm	341
Wintershoven	415
	31,461
Bree	5,716
Beek	689
Bocholt	4,536
Ellikom	527
Gerdingen	1,428
Gruitrode	1,717
Meeuwen	2,574
Opitter	868
Reppel	494
Tongerlo	823
Wijshagen	527
	19,899
Maaseik	7,234
Dilsen	2,542
Elen	1,309
Kessenich	1,166
Kinrooi	1,607
Molenbeersel	1,948
Neeroeteren	4,383
Ophoven	1,867
Opoeteren	1,544
Rotem	2,221
	25,821
Mechelen-aan-de-Maas	3,596
As	2,406
Boorsem	1,758
Eisden	7,999
Lanaken	6,294
Lanklaar	1,875
Leut	1,122
Meeswijk	834
Neerglabbeek	414
Neerharen	923
Niel-bij-As	685
Opglabbeek	2,810
Opgrimbie	1,343
Rekem	2,706
Stokkem	2,794
Uikhoven	1,016
Vucht	2,508
	41,083
Tongeren (Tongres)	13,538
Berg	637
Bommershoven	728
Dietsch-Heur (Heur-le-Tiexhe)	464
Genoelselderen	489
Henis	443
Herderen	1,116
Herstappe	134
Heks	490
Koninksem	693
Lauw (Lowaige)	1,023
Mal	659
Membruggen	715
Millen	1,328
Nerem	911
Neerrepen	316
Otrange (Wouteringen)	372
Overrepen	551
Piringen	727
Riksingen	690
Rutten (Russon)	1,032
's-Herenelderen	529
Sluizen (Sluse)	740
Vechmaal	657
Vreren	833
Widooie	411
	30,226
Zichen-Zussen-Bolder	2,380
Bassenge (Bitsingen)	752
Eben-Emael	1,405
Kanne	1,193
Lanaye (Ternaaien)	1,018
Riemst	750
Roclenge-sur-Geer (Rukkelingen-aan-de-Jeker)	965
Val-Meer	1,520
Vlijtingen	2,008
Vroenhoven	1,259
Wonck	1,239
	14,489
Het arrondissement	**224,248**
De provincie	**460,446**

PROVINCIE LUXEMBURG

Gemeenten	Inwoners
GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT AARLEN	
Arlon (Aarlen)	11,180
Attert	746
Autelbas	1,567
Bonnert	1,630
Guirsch	229
Heinsch	2,064
Nobressart	865
Nothomb	416
Thiaumont	576
Toernich	717
Tontelange	502
	20,492
Etalle	1,011
Anlier	800
Bellefontaine	839
Buzenol	255
Chantemelle	302
Chatillon	527
Habay-la-Neuve	1,979
Habay-la-Vieille	861
Hachy	1,548
Houdemont	442
Rossignol	738
Rulles	1,372
Sainte-Marie	955
Saint-Vincent	461
Tintigny	1,103
Vance	471
Villers-sur-Semois	584
	14,248
Fauvillers	873
Hollange	740
Martelange	1,604
Tintange	392
Witry	639
	4,248
Florenville	1,959
Chassepierre	495
Chiny	692
Fontenoille	381
Izel	1,579
Jamoigne	1,166
La Cuisine	471
Les Bulles	551
Muno	1,156
Sainte-Cécile	431
Suxy	388
Termes	300
Villers-devant-Orval	711
	10,280
Messancy	2,474
Athus	5,550
Aubange	2,363
Habergy	504
Halanzy	2,743
Hondelange	571
Meix-le-Tige	388
Rachecourt	606
Selange	614
Wolkrange	718
	16,531
Virton	3,031
Bleid	1,156
Dampicourt	568
Ethe	1,693
Gérouville	741
Harnoncourt	360
Lamorteau	482
Latour	864
Meix-devant-Virton	701
Musson	1,860
Mussy-la-Ville	817
Robelmont	289
Ruette	720
Saint-Léger	1,364
Saint-Mard	2,260
Sommethonne	354
Torgny	301
Villers-La-Loue	524
	18,085
Het arrondissement	**83,884**
GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT MARCHE-EN-FAMENNE	
Durbuy	332
Barvaux	1,446
Bende	264
Bomal	824
Borlon	343
Grandhan	732
Heyd	736
Izier	530
My	409
Septon	349
Tohogne	1,330
Villers-Sainte-Gertrude	232
Weris	762
	8,289
Erezée	864
Amonines	350
Beffe	234
Dochamps	527
Grandmenil	614
Harre	755
Malempré	245
Mormont	607
Odeigne	358
Soy	1,023
Vaux-Chavanne	396
	5,973
Houffalize	1,067
Bihain	1,149
Cherain	786
Limerlé	1,872
Mont	792
Montleban	633
Nadrin	473
Tailles	297
Tavigny	1,202
Wibrin	522
	8,793
La-Roche-en-Ardenne	1,814
Beausaint	542
Champlon	816
Erneuville	558
Halleux	212
Hives	224
Hodister	612
Marcourt	651
Ortho	1,056
Rendeux	1,025
Samrée	754
Tenneville	940
	9,204
Marche-en-Famenne	4,202
Aye	1,158
Hampteau	310
Hargimont	643
Hotton	1,707
Humain	500
Marenne	530
On	1,550

Gemeenten	Inwoners
Roy	602
Waha	2,280
	13,482
Nassogne	886
Awenne	392
Bande	592
Forrières	1,015
Grune	297
Grupont	259
Harsin	408
Lesterny	211
Masbourg	258
Mirwart	210
	4,528
Vielsalm	3,763
Arbrefontaine	559
Beho	1,238
Bovigny	1,407
Grand-Halleux	1,254
Petit-Thier	518
	8,739
Het arrondissement	**59,008**

GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT NEUFCHATEAU

Bastogne (Bastenaken)	4,863
Bertogne	946
Longchamps	1,222
Longvilly	1,087
Mabompré	789
Noville	1,315
Wardin	1,269
	11,491
Bouillon	2,818
Bagimont	106
Bellevaux	259
Corbion	805
Dohan	239
Les Hayons	165
Noirefontaine	341
Poupehan	307
Pussemange	223
Rochehaut	412
Sensenruth	297
Sugny	641
Ucimont	288
Vivy	394
	7,295
Neuchâteau	2,579
Assenois	1,065
Ebly	524
Grandvoir	318
Grapfontaine	856
Hamipré	612
Léglise	816
Libramont	1,979
Longlier	1,183
Mellier	962
Orgeo	1,399
Recogne	731
Sainte-Marie	905
Saint-Médard	659
Saint-Pierre	537
Straimont	477
Tournay	557
	16,159
Paliseul	1,387
Anloy	368
Auby-sur-Semois	313
Bertrix	3,923
Carlsbourg	786
Cugnon	460
Fays-les-Veneurs	546
Framont	237
Herbeumont	788
Jehonville	776
Nollevaux	360
Offagne	684
Opont.	519
	11,147
Saint-Hubert	3,088
Arville	861
Bras	785
Freux	660
Hatrival	601
Lavacherie	509
Libin	1,142
Maissin	507
Moircy	316
Ochamps	679
Remagne	535
Smuid	236
Vesqueville	466
Villance	644
	11,029
Sibret	1,078
Amberloup	755
Flamierge	1,009
Hompré	850
Juseret	739
Morhet	691
Nives	503
Tillet	1,162
Vaux-lez-Rosières	492
Villers-la-bonne-Eau	392
	7,671
Wellin	989
Chanly	358
Daverdisse	231
Gembes	342
Halma	296
Haut-Fays	765
Lomprez	370
Porcheresse	372
Redu	616
Sohier	373
Tellin	654
Transinne	428
	5,794
Het arrondissement	**70,586**
De provincie	**213,478**

PROVINCIE NAMEN

GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT DINANT

Beauraing	2,268
Baronville	179
Blaimont	152
Dion	346
Falmagne	341
Falmignoul	464
Felenne	585
Feschaux	405
Finnevaux	177
Focant	315
Froidfontaine	180
Hastière-par-delà	386
Heer	488
Honnay	422
Hour	569
Houyet	1,041
Hulsonniaux	260
Javingue	317
Martouzin-Neuville	192
Mesnil-Eglise	207
Mesnil-Saint-Blaise	585
Ponrôme	541

Gemeenten	Inwoners
Vonêche	345
Wancennes	158
Wanlin	544
Wiesme	197
Winenne	1,196
	12,860
Ciney	6,128
Achêne	674
Achet	444
Barvaux-Conroz	422
Bonsin	437
Braibant	475
Chevetogne	583
Conneux	304
Durnal	631
Emptinne	652
Flostoy	635
Hamois	929
Havelange	1,559
Jeneffe	339
Leignon	1,485
Maffe	432
Méan	404
Miécret	609
Mohiville	423
Natoye	1,041
Pessoux	525
Porcheresse	220
Schaltin	612
Scy	199
Somme-Leuze	458
Sovet	489
Spontin	698
Verlée	185
	21,992
Couvin	3,435
Aublain	440
Boussu-en-Fagne	457
Brûly	473
Brûly-de-Pesche	115
Cul-des-Sarts	1,106
Dailly	294
Dourbes	334
Fagnolle	242
Frasnes	1,025
Gonrieux	521
Le Mesnil	190
Marienbourg	1,556
Matagne-la-Grande	354
Nismes	1,622
Oignies	858
Olloy-sur-Viroin	1,055
Pesche	790
Petigny	807
Petite-Chapelle	183
Presgaux	452
Vierves	570
	16,879
Dinant	7,046
Anhée	1,276
Annevoie-Rouillon	650
Anseremme	1,248
Bioul	1,522
Bouvignes-sur-Meuse	1,033
Celles	715
Custinne	292
Dorinne	484
Dréhance	326
Evrehailles	701
Falaën	589
Foy-Notre-Dame	149
Furfooz	161
Gerin	267
Godinne	678
Hastière-Lavaux	989
Haut-le-Wastia	419
Houx	231
Lisogne	570
Mont	277
Onhaye	533
Purnode	426
Rivière	310
Sommière	375
Sorinnes	364
Thynes	517
Warnant	759
Waulsort	565
Weillen	259
Yvoir	1,921
	25,652
Florennes	2,974
Agimont	1,038
Anthée	400
Biesmerée	729
Corenne	263
Flavion	671
Franchimont	307
Gochenée	340
Hermeton-sur-Meuse	458
Morville	469
Omezée	95
Oret	599
Romedenne	671
Rosée	685
Saint-Aubin	714
Serville	208
Soulme	152
Stave	636
Surice	479
Villers-le-Gambon	721
Vodecée	188
Vodelée	252
	13,049
Gedinne	915
Alle	584
Baillamont	168
Bellefontaine	160
Bièvre	848
Bohan	465
Bourseigne-Neuve	233
Bourseigne-Vieille	132
Chairière	237
Cornimont	98
Graide	808
Gros-Fays	295
Houdremont	207
La Forêt	177
Louette-Saint-Denis	474
Louette-Saint-Pierre	400
Malvoisin	274
Membre	179
Monceau	374
Mouzaive	80
Nafraiture	314
Naomé	366
Oizy	274
Orchimont	323
Patignies	210
Petit-Fays	210
Rienne	652
Sart-Custinne	242
Vencimont	490
Vresse	214
Willerzie	367
	10,770
Philippeville	1,333
Cerfontaine	1,771
Doische	646
Gimnée	475
Jamagne	302
Jamiolle	147
Matagne-la-Petite	266
Mazée	729
Merlemont	472
Neuville	529
Niverlée	80
Roly	308
Romerée	372
Samart	159
Sart-en-Fagne	162
Sautour	302
Senzeille	697
Treignes	885
Vaucelles	241

Gemeenten	Inwoners
Villers-deux-Eglises	331
Villers-en-Fagne	172
	10,279
Rochefort	3,526
Ambly	408
Ave-et-Auffe	318
Baillonville	266
Buissonville	322
Bure	663
Ciergnon	317
Eprave	440
Fronville	469
Han-sur-Lesse	580
Heure	359
Hogne	99
Jemelle	2,050
Lavaux-Sainte-Anne	368
Lessive	141
Mont-Gauthier	525
Nettine	180
Noiseux	386
Resteigne	597
Serinchamps	854
Sinsin	374
Villers-sur-Lesse	535
Waillet	137
Wravreille	533
	14,447
Walcourt	1,932
Berzée	737
Castillon	356
Chastrès	377
Clermont	787
Daussois	462
Fontenelle	143
Fraire	949
Gourdinne	535
Hanzinelle	740
Hanzinne	613
Hemptinne	238
Laneffe	656
Moralmé	1,276
Pry	540
Rognée	307
Silenrieux	844
Somzée	453
Soumoy	210
Tarcenne	570
Thy-le-Bauduin	324
Thy-le-Château	1,588
Vogenée	181
Yves-Gomezée	1,323
	16,141
Het arrondissement	**142,069**

Gemeenten	Inwoners
GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT NAMEN	
Andenne	7,877
Bonneville	1,005
Coutisse	640
Evelette	727
Faulx-Les Tombes	1,054
Gesves	1,564
Goesnes	282
Haillot	871
Haltinne	892
Jallet	195
Loyers	507
Maizeret	236
Mozet	539
Ohey	1,091
Perwez	391
Sclayn	1,620
Sorée	495
Thon	883
	20,869
Eghezée	1,036
Aische-en-Refail	983
Bierwart	369
Bolinne	571
Boneppe	355
Bovesse	503
Branchon	389
Cortil-Wodon	699
Daussoulx	446
Dhuy	802
Emines	759
Forville	1,067
Franc-Waret	217
Hanret	740
Hemptinne	482
Hingeon	596
Leuze	1,342
Liernu	545
Longchamps	406
Mehaigne	447
Meux	1,162
Noville-les-Bois	1,068
Pontillas	459
Rhisnes	1,384
Saint-Denis	717
Saint-Germain	441
Taviers	644
Tillier	185
Upigny	233
Villers-lez-Heest	389
Waret-la-Chaussée	649
Warisoulx	462
	20,547
Fosse	3,516
Aisemont	715
Arbre	515

Gemeenten	Inwoners
Arsimont	2,256
Auvelais	8,361
Biesme	1,611
Bois-de-Villers	1,480
Denée	804
Ermeton-sur-Biert	678
Falisolle	3,012
Floreffe	3,132
Frarière	1,543
Furnaux	418
Graux	185
Ham-sur-Sambre	2,868
Le-Roux	636
Lesve	1,224
Mettet	2,893
Moignelée	1,815
Mornimont	804
Saint-Gérard	1,697
Sart-Eustache	282
Sart-Saint-Laurent	435
Sossoye	654
Tamines	6,781
Vitrival	858
	49,173
Gembloux	5,350
Balâtre	478
Beuzet	740
Bossière	617
Bothey	317
Corroy le-Château	759
Ernage	907
Grand-Leez	1,507
Grand-Manil	900
Isnes	637
Jemeppe	3,715
Keumiée	641
Ligny	1,988
Lonzée	1,448
Mazy	952
Onoz	260
Saint-Martin	408
Sauverière	1,244
Sombreffe	2,519
Tongrinne	1,097
Velaine	2,690
	29,174
Namur (1er canton) (Namen) (1e kanton)	**19,752**
Beez	1,024
Belgrade	2,651
Boninne	519
Bouge	1,861
Champion	945
Cognelée	374
Flawinne	2,977
Floriffoux	681

Gemeenten	Inwoners
Gelbressée	442
Marche-les-Dames	1,125
Marchovelette	479
Moustier	2,564
Namêche	1,511
Saint-Marc	1,106
Saint-Servais	8,445
Soye	787
Spy	3,206
Suarlée	451
Temploux	1,135
Vedrin	2,668
Vezin	1,421
	56,124

Gemeenten	Inwoners
Namur (2e canton)	11,692
(Namen) (2e kanton)	
Assesse	1,194
Courrière	649
Crupet	377
Dave	967
Erpent	539
Florée	423
Jambes	9,640
Lives-sur-Meuse	375
Lustin	1,428
Maillen	580
Malonne	3,470
Naninne	1,090
Profondeville	1,551
Sart-Bernard	533

Gemeenten	Inwoners
Sorinne-la-Longue	243
Wépion	2,739
Wierde	644
	38,134
Het arrondissement	**214,021**
De provincie	**356,090**
Het Gebied van het Hof van Beroep te Luik	**1,993,865**
Het Rijk	**8,512,195**

Bevolking der Kieskantons

Kantons, Arrondissementen en Provinciën	Mannen	Vrouwen	Totaal
PROVINCIE ANTWERPEN			
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT ANTWERPEN			
Antwerpen (Anvers)	147,577	160,585	308,162
Berchem	42,320	45,676	87,996
Boom	27,581	26,402	53,983
Borgerhout	66,599	70,270	136,869
Brecht	21,605	21,178	42,783
Ekeren	36,515	36,381	72,896
Kontich	21,733	21,709	43,442
Zandhoven	19,309	18,873	38,182
Totaal	**383,239**	**401,074**	**784,313**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT MECHELEN			
Duffel	19,993	20,000	39,993
Heist-op-den-Berg	22,831	21,564	44,395
Lier (Lierre)	20,594	21,117	41,711
Mechelen (Malines)	44,603	45,707	90,310
Puurs	16,674	15,938	32,612
Totaal	**124,695**	**124,326**	**249,021**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT TURNHOUT			
Arendonk	12,709	12,355	25,064
Herentals	25,627	24,270	49,897
Hoogstraten	12,068	11,334	23,402
Mol	31,564	30,060	61,624
Turnhout	25,899	25,792	51,691
Westerlo	18,738	17,583	36,321
Totaal	**126,605**	**121,394**	**247,999**
De provincie	**634,539**	**646,794**	**1,281,333**
PROVINCIE BRABANT			
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT BRUSSEL			
Bruxelles (Brussel)	84,671	100,167	184,838
Anderlecht	54,398	58,735	113,133
Asse	27,762	27,168	54,930
Halle (Hal)	28,001	28,398	56,399
Ixelles (Elsene)	65,602	79,344	144,946
Molenbeek-Saint-Jean (Sint-Jans-Molenbeek)	55,030	62,571	117,601
Saint-Gilles (Sint-Gillis)	27.308	34,088	61,396
Saint-Josse-ten-Noode (Sint-Joost-ten-Node)	62,136	72,570	134,706
Schaerbeek (Schaarbeek)	72,052	84,441	156,493
Sint-Kwintens-Lennik	19,706	19,243	38,949
Uccle (Ukkel)	59,344	69,035	128,379
Vilvoorde (Vilvorde)	29,348	28,769	58,117
Wolvertem	25,105	24,933	50,038
Totaal	**610,463**	**689,462**	**1,299,925**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT LEUVEN			
Aarschot	17,908	17,501	35,409
Diest	20,323	19,527	39,850
Glabbeek-Zuurbemde	9.507	9,165	18,672
Haacht	17,232	16,620	33,852
Leuven (Louvain)	61,599	63,277	124,876
Tienen (Tirlemont)	23,244	23,384	46,628
Zoutleeuw (Léau)	8,870	8,520	17,390
Totaal	**158,683**	**157,994**	**316,677**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT NIJVEL			
Genappe	8,858	9,084	17,942
Jodoigne (Geldenaken)	12,999	13,608	26,607
Nivelles (Nijvel)	33,229	33,567	66,796
Perwez (Perwijs)	8,850	8,878	17,728
Wavre (Waver)	25,692	27,101	52,793
Totaal	**89,628**	**92,238**	**181,866**
De provincie	**858,774**	**939,694**	**1,798,468**
PROVINCIE WEST-VLAANDEREN			
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT BRUGGE			
Brugge (Bruges)	85,117	89,818	174,935
Torhout	12,311	12,150	24,461
Totaal	**97,428**	**101,968**	**199,396**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT DIKSMUIDE			
Diksmuide (Dixmude)	24,139	24,113	48,252
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT IEPER			
Ieper (Ypres)	21,800	22,435	44,235
Mesen (Messines)	8,766	8,794	17,560
Passendale	3,443	3,388	6,831
Poperinge	7,767	8,106	15,873
Roesbrugge-Haringe	4,559	4,512	9,071
Wervik	14,784	14,924	29,708
Totaal	**61,119**	**62,159**	**123,278**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT KORTRIJK			
Avelgem	7,564	7,633	15,197
Harelbeke	21,641	21,553	43,194
Kortrijk (Courtrai)	45,111	46,463	91,574
Menen (Menin)	24,589	25,161	49,750
Moorsele	9,862	9,779	19,641
Mouscron (Moeskroen)	26,964	27,943	54,907
Totaal	**135,731**	**138,532**	**274,263**

Kantons, Arrondissementen en Provinciën	Mannen	Vrouwen	Totaal
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT OOSTENDE			
Gistel	16,939	16,809	33,748
Oostende (Ostende)	35,752	38,154	73,906
Totaal	**52,691**	**54,963**	**107,654**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT ROESELARE			
Ardooie	6,871	6,907	13,778
Hooglede	8,904	8,813	17,717
Izegem	17,711	18,035	35,746
Roeselare (Roulers)	28,367	29,041	57,408
Totaal	**61,853**	**62,796**	**124,649**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT TIELT			
Meulebeke	8,725	8,607	17,332
Oostrozebeke	8,393	8,299	16,692
Ruiselede	6,287	6,607	12,894
Tielt	13,327	13,992	27,319
Totaal	**36,732**	**37,505**	**74,237**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT VEURNE			
Nieuwpoort (Nieuport)	6,317	6,427	12,744
Veurne (Furnes)	15,664	16,312	31,976
Totaal	**21,981**	**22,739**	**44,720**
De provincie	**491,674**	**504,775**	**996,449**
PROVINCIE OOST-VLAANDEREN			
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT AALST			
Aalst (Alost)	45,730	47,091	92,821
Geraardsbergen (Grammont)	15,605	15,865	31,470
Herzele	21,993	21,852	43,845
Ninove	21,212	21,861	43,073
Zottegem	13,275	13,959	27,234
Totaal	**117,815**	**120,628**	**238,443**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT DENDERMONDE			
Dendermonde (Termonde)	29,285	29,039	58,324
Hamme	13,835	13,791	27,626
Wetteren	21,518	21,672	43,190
Zele	15,777	15,683	31,460
Totaal	**80,415**	**80,185**	**160,600**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT EEKLOO			
Assenede	12,262	11,534	23,796
Eeklo	19,293	18,997	38,290
Kaprijke	8,327	8,088	16,415
Totaal	**39,882**	**38,619**	**78,501**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT GENT			
Deinze	14,415	14,530	28,945
Evergem	22,431	23,539	45,970
Gent (Gand)	86,173	96,604	182,777
Ledeberg	19,665	20,707	40,372
Lochristi	13,493	12,884	26,377
Nazareth	10,877	10,627	21,504
Nevele	9,517	9,452	18,969
Oosterzele	19,932	20,618	40,550
Waarschoot	7,033	6,893	13,926
Zomergem	10,884	10,590	21,474
Totaal	**214,420**	**226,444**	**440,864**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT OUDENAARDE			
Kruishoutem	7,881	7,625	15,506
Nederbrakel	6,985	7,261	14,246
Oudenaarde (Audenarde)	18,574	18,823	37,397
Ronse (Renaix)	15,354	16,169	31,523
Sint-Maria-Horebeke	8,224	8,177	16,401
Totaal	**57,018**	**58,055**	**115,073**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT SINT-NIKLAAS			
Beveren	14,386	13,974	28,360
Lokeren	15,450	15,551	31,001
Sint-Gillis-Waas	16,718	16,135	32,853
Sint-Niklaas (Saint-Nicolas)	26,086	27,562	53,648
Temse (Tamise)	19,377	18,560	37,937
Totaal	**92,017**	**91,782**	**183,799**
De provincie	**601,567**	**615,713**	**1,217,280**
PROVINCIE HENEGOUWEN			
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT AAT			
Ath (Aat)	8,860	9,034	17,894
Chièvres	7,857	7,893	15,750
Flobecq (Vloesberg)	5,738	5,802	11,540
Frasnes-lez-Buissenal	5,208	5,295	10,503
Quevaucamps	12,082	11,438	23,520
Totaal	**39,745**	**39,462**	**79,207**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT CHARLEROI			
Charleroi	71,404	71,347	142,751
Châtelet	35,945	32,643	68,588
Fontaine-l'Evêque	27,997	26,519	54,516
Gosselies	23,965	23,978	47,943
Jumet	19,075	19,085	38,160
Marchienne-au-Pont	20,570	19.068	39,638
Seneffe	21,405	22,090	43,495
Totaal	**220,361**	**214,730**	**435,091**

Kantons, Arrondissementen en Provinciën	Mannen	Vrouwen	Totaal
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT BERGEN			
Mons (Bergen)	40,463	40,654	81,117
Boussu	39,072	35,629	74,701
Dour	17,107	16,890	33,997
Lens	13,352	13,064	26,416
Pâturages	21,411	21,754	43,165
Totaal	**131,405**	**127,991**	**259,396**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT ZINNIK			
Soignies (Zinnik)	17,926	18,118	36,044
Edingen (Enghien)	7,439	7,659	15,098
La Louvière	26,866	25,398	52,264
Lessines (Lessen)	11,612	11,778	23,390
Rœulx	21,796	18,346	40,142
Totaal	**85,639**	**81,299**	**166,938**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT THUIN			
Thuin	10,841	11,338	22,179
Beaumont	5,986	6,163	12,149
Binche	34,516	33,121	67,637
Chimay	7,453	7,797	15,250
Merbes-le-Château	8,807	8,864	17,671
Totaal	**67,603**	**67,283**	**134,886**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT DOORNIK			
Tournai (Doornik)	23,435	25,558	48,993
Antoing	12,856	12,773	25,629
Celles	6,314	6,147	12,461
Leuze	9,501	9,881	19,382
Péruwelz	11,022	11,666	22,688
Templeuve	9,917	10,212	20,129
Totaal	**73,045**	**76,237**	**149,282**
De provincie	**617,798**	**607,002**	**1,224,800**
PROVINCIE LUIK			
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT HOEI			
Huy (Hoei)	21,516	22,603	44,119
Ferrières	2,239	2,175	4,414
Héron	8,620	8,397	17,017
Jehay-Bodegnée	4,847	4,959	9,806
Nandrin	9,126	8,989	18,115
Totaal	**46,348**	**47,123**	**93,471**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT LUIK			
Liège (Luik)	72,949	83,259	156,208
Dalhem	10,760	10,314	21,074
Fexhe-Slins	16,147	16,264	32,411
Fléron	27,966	27,197	55,163
Grivegnée	25,430	26,778	52,208
Herstal	19,954	19,937	39,891
Hollogne-aux-Pierres	38,114	35,566	73,680
Louveigné	12,798	13,383	26,181
Saint-Nicolas	17,971	16,050	34,021
Seraing	37,547	35,980	73,527
Totaal	**279,636**	**284,728**	**564,364**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT VERVIERS			
Verviers	22,208	26,020	48,228
Aubel	10,053	9,952	20,005
Dison	9,652	10,340	19,992
Eupen	12,904	13,566	26,470
Herve	5,974	6,003	11,977
Limbourg (Limburg)	11,110	11,258	22,368
Malmédy	10,229	10,345	20,574
Saint-Vith	8,663	8,266	16,929
Spa	17,124	18,331	35,455
Stavelot	7,271	7,327	14,598
Totaal	**115,188**	**121,408**	**236,596**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT WAREMME			
Waremme (Borgworm)	16,342	16,339	32,681
Hannut (Hannuit)	8,429	8,698	17,127
Landen	9,892	9,720	19,612
Totaal	**34,663**	**34,757**	**69,420**
De provincie	**475,835**	**488,016**	**963,851**
PROVINCIE LIMBURG			
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT HASSELT			
Hasselt	49,168	43,682	92,850
Beringen	29,912	26,895	56,807
Herk-de-Stad (Herck-la-Ville)	13,708	13,261	26,969
Sint-Truiden (Saint-Trond)	21,746	20,867	42,613
Totaal	**114,534**	**104,705**	**219,239**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT MAASEIK			
Maaseik	13,100	12,721	25,821
Bree	10,128	9,771	19,899
Neerpelt	19,403	18,695	38,098
Peer	11,074	9,992	21,066
Totaal	**53,705**	**51,179**	**104,884**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT TONGEREN			
Tongeren (Tongres)	15,385	14,841	30,226
Bilzen	12,991	12,388	25,379
Borgloon (Looz)	16,282	15,179	31,461
Mechelen-aan-de-Maas	18,630	16,138	34,768
Zichen-Zussen-Bolder	7,229	7,260	14,489
Totaal	**70,517**	**65,806**	**136,323**
De provincie	**238,756**	**221,690**	**460,446**

Kantons, Arrondissementen en Provinciën	Mannen	Vrouwen	Totaal
PROVINCIE LUXEMBURG			
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT AARLEN			
Arlon (Aarlen)	11,749	11,895	23,644
Messancy	8,361	8,170	16,531
Totaal	**20,110**	**20,065**	**40,175**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT BASTENAKEN			
Bastogne (Bastenaken)	5,836	5,655	11,491
Fauvillers	1,069	936	2,005
Houffalize	4,437	4,356	8,793
Sibret	3,598	3,334	6,932
Vielsalm	4,313	4,426	8,739
Totaal	**19,253**	**18,707**	**37,960**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT MARCHE-EN-FAMENNE			
Marche-en-Famenne	6,481	7,001	13,482
Durbuy	4,061	4,228	8,289
Erezée	2,999	2,974	5,973
Laroche-en-Ardenne	4,607	4,597	9,204
Nassogne	1,929	1,997	3,926
Totaal	**20,077**	**20,797**	**40,874**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT NEUFCHATEAU			
Neufchâteau	9,437	9,288	18,725
Bouillon	3,570	3,725	7,295
Paliseul	5,468	5,679	11,147
Saint-Hubert	5,770	5,861	11,631
Wellin	2,837	2,957	5,794
Totaal	**27,082**	**27,510**	**54,592**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT VIRTON			
Virton	8,873	9,212	18,085
Etalle	5,823	6,077	11,900
Florenville	4,879	5,013	9,892
Totaal	**19,575**	**20,302**	**39,877**
De provincie	**106,097**	**107,381**	**213,478**
PROVINCIE NAMEN			
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT DINANT			
Dinant	12,468	13,184	25,652
Beauraing	6,249	6,611	12,860
Ciney	10,872	11,120	21,992
Gedinne	5,379	5,391	10,770
Rochefort	6,984	7,463	14,447
Totaal	**41,952**	**43,769**	**85,721**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT NAMEN			
Namur (Namen)	44,213	48,494	92,707
Andenne	10,354	10,515	20,869
Eghezée	10,257	10,290	20,547
Fosse	25,565	25,159	50,724
Gembloux	14,492	14,682	29,174
Totaal	**104,881**	**109,140**	**214,021**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT PHILIPPEVILLE			
Philippeville	5,050	5,229	10,279
Couvin	8,269	8,610	16,879
Florennes	6,526	6,523	13,049
Walcourt	8,010	8,131	16,141
Totaal	**27,855**	**28,493**	**56,348**
De provincie	**174,688**	**181,402**	**356,090**
Het Rijk	**4,199,728**	**4,312,467**	**8,512,195**

VIJFDE DEEL

Speciale tabel der Gemeenten

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Aaigem	a) Aalst b) Oudenaarde	Herzele	—	—	—	1,811	—	—	—	—	—	—	—	—
Aalbeke	Kortrijk	Kortrijk II	—	—	—	—	2,509	—	—	—	—	—	—	—
Aalst (Alost)	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41,960	—
Aalst	Hasselt	Sint-Truiden	—	—	618	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aalter	Gent	Nevele	—	—	—	—	—	—	7,114	—	—	—	—	—
Aarlen z./v. Arlon														
Aarschot	Leuven	Aarschot	—	—	—	—	—	—	—	10,589	—	—	—	—
Aarsele	a) Tielt b) Kortrijk	Meulebeke	—	—	—	—	—	3,248	—	—	—	—	—	—
Aartrijke	Brugge	Torhout	—	—	—	—	—	4,362	—	—	—	—	—	—
Aartselaar	Antwerpen	Kontich	—	—	—	—	—	3,702	—	—	—	—	—	—
Aat z./v. Ath														
Abée	Huy	Nandrin	—	—	509	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abolens	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	313	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Achel	a) Maaseik b) Hasselt	Neerpelt	—	—	—	—	2,680	—	—	—	—	—	—	—
Achêne	Dinant	Ciney	—	—	674	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Achet	Dinant	Ciney	—	444	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Acosse	a) Waremme b) Huy	Hannut	234	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Acoz	Charleroi	Châtelet	—	—	—	1,246	—	—	—	—	—	—	—	—
Acren (Les Deux) (Twee Akren)	a) Soignies b) Tournai	Lessines	—	—	—	—	—	4,177	—	—	—	—	—	—
Adegem	a) Eeklo b) Gent	Eeklo	—	—	—	—	—	4,947	—	—	—	—	—	—
Adinkerke	Veurne	Veurne	—	—	—	—	2,671	—	—	—	—	—	—	—
Afsnee	Gent	Gent II	—	—	763	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Agimont	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	—	—	1,038	—	—	—	—	—	—	—	—
Aineffe	Huy	Jehay-Bodegnée	197	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aische-en-Refail	Namur	Eghezée	—	—	983	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aiseau	Charleroi	Châtelet	—	—	—	—	—	3,997	—	—	—	—	—	—
Aisemont	Namur	Fosse	—	—	715	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alken	Tongeren	Borgloon	—	—	—	—	—	—	5,589	—	—	—	—	—
Alle	Dinant	Gedinne	—	—	584	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alleur	Liège	Fexhe-Slins	—	—	—	—	—	3,257	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Alost v./z. Aalst														
Alsemberg	Brussel	Ukkel	—	—	—	—	2,001	—	—	—	—	—	—	—
Alveringem	Veurne	Veurne	—	—	—	—	2,139	—	—	—	—	—	—	—
Amay	Huy	Huy	—	—	—	—	—	—	6,469	—	—	—	—	—
Amberloup	a) Bastogne b) Neufchâteau	Sibret	—	—	755	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Amblève (Amel)	Verviers	Saint-Vith	—	—	—	1,744	—	—	—	—	—	—	—	—
Ambly	Dinant	Rochefort	—	408	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ambresin	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	—	522	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Amonines	Marche-en-Famenne	Erezée	—	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Amougies	Audenarde	Renaix	—	—	—	1,017	—	—	—	—	—	—	—	—
Ampsin	Huy	Huy	—	—	—	—	2,812	—	—	—	—	—	—	—
Andenne	Namur	Andenne	—	—	—	—	—	—	7,877	—	—	—	—	—
Anderlecht	Bruxelles	Anderlecht	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	86,412
Anderlues	a) Thuin b) Charleroi	Binche	—	—	—	—	—	—	—	12,383	—	—	—	—
Andrimont	Verviers	Dison	—	—	—	—	—	—	6,889	—	—	—	—	—
Angleur	Liège	Grivegnée	—	—	—	—	—	—	—	10,007	—	—	—	—
Angre	Mons	Dour	—	—	—	1,096	—	—	—	—	—	—	—	—
Angreau	Mons	Dour	—	—	501	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Anhée	Dinant	Dinant	—	—	—	1,276	—	—	—	—	—	—	—	—
Anlier	a) Neufchâteau b) Arlon	Etalle	—	—	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Anloy	Neufchâteau	Paliseul	—	368	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Annevoie-Rouillon	Dinant	Dinant	—	—	650	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ans	Liège	Saint-Nicolas	—	—	—	—	—	—	—	—	15,476	—	—	—
Anseremme	Dinant	Dinant	—	—	—	1,248	—	—	—	—	—	—	—	—
Anserœul	Tournai	Celles	—	—	—	1,158	—	—	—	—	—	—	—	—
Anthée	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Antheit	Huy	Huy	—	—	—	—	—	3,295	—	—	—	—	—	—
Anthisnes	a) Liège b) Huy	a) Nandin b) Louveigné	—	—	—	1,467	—	—	—	—	—	—	—	—
Antoing	Tournai	Antoing	—	—	—	—	—	3,477	—	—	—	—	—	—
Antwerpen (Anvers)	Antwerpen	Antwerpen I, II en III.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	263,233
Anvaing	a) Ath b) Tournai	Frasnes-lez-Buissenal	—	—	—	1,224	—	—	—	—	—	—	—	—
Anvers v./z. Antwerpen														
Anzegem	Kortrijk	Kortrijk I	—	—	—	—	—	3,833	—	—	—	—	—	—
Appels	Dendermonde	Dendermonde	—	—	—	—	2,451	—	—	—	—	—	—	—
Appelterre-Eichem	a) Aalst b) Oudenaarde	Ninove	—	—	—	—	2,127	—	—	—	—	—	—	—
Arbre	a) Ath b) Mons	Chièvres	—	—	543	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arbre	Namur	Fosse	—	—	515	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arbrefontaine	a) Bastogne b) Marche-en-Famenne	Vielsalm	—	—	559	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arc-Ainières	a) Ath b) Tournai	Frasnes-lez-Buissenal	—	—	869	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Archennes (Eerken)	Nivelles	Wavre	—	—	753	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ardooie	a) Roeselare b) Brugge	Ardooie	—	—	—	—	—	—	7,096	—	—	—	—	—
Arendonk	Turnhout	Arendonk	—	—	—	—	—	—	7,919	—	—	—	—	—
Argenteau	Liège	Dalhem	—	—	858	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arlon (Aarlen)	Arlon	Arlon	—	—	—	—	—	—	—	11,180	—	—	—	—
Arquennes	Charleroi	Seneffe	—	—	—	1,458	—	—	—	—	—	—	—	—
Arsimont	Namur	Fosse	—	—	—	—	2,256	—	—	—	—	—	—	—
Arville	Neufchâteau	Saint-Hubert	—	—	861	—	—	—	—	—	—	—	—	—
As	a) Hasselt b) Tongeren	Mechelen-aan-de-Maas	—	—	—	—	2,406	—	—	—	—	—	—	—
Aspelare	a) Aalst b) Oudenaarde	Ninove	—	—	—	1,326	—	—	—	—	—	—	—	—
Asper	Gent	Nazareth	—	—	—	—	2,443	—	—	—	—	—	—	—
Asquillies	Mons	Pâturages	—	304	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Asse	Brussel	Asse	—	—	—	—	—	—	—	11,111	—	—	—	—
Assebroek	Brugge	Brugge I	—	—	—	—	—	—	—	11,337	—	—	—	—
Assenede	a) Eeklo b) Gent	Assenede	—	—	—	—	—	—	5,505	—	—	—	—	—
Assenois	Neufchâteau	Neufchâteau	—	—	—	1,065	—	—	—	—	—	—	—	—
Assent	Leuven	Diest	—	—	—	1,483	—	—	—	—	—	—	—	—
Assesse	Namur	Namur II	—	—	—	1,194	—	—	—	—	—	—	—	—
Astene	Gent	Deinze	—	—	—	—	2,110	—	—	—	—	—	—	—
Ath (Aat)	a) Ath b) Tournai	Ath	—	—	—	—	—	—	—	10,296	—	—	—	—
Athis	Mons	Dour	—	422	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Athus	Arlon	Messancy	—	—	—	—	—	—	5,550	—	—	—	—	—
Attenhoven	a) Borgworm b) Hoei	Landen	—	—	—	—	2,031	—	—	—	—	—	—	—
Attenrode	Leuven	Glabbeek-Zuurbemde	—	—	893	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Attert	Arlon	Arlon	—	—	746	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Attre	a) Ath b) Mons	Chièvres	—	—	514	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aubange	Arlon	Messancy	—	—	—	—	2,363	—	—	—	—	—	—	—
Aubechies	a) Ath b) Tournai	Quevaucamps	171	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aubel	Verviers	Aubel	—	—	—	—	—	3,067	—	—	—	—	—	—
Aublain	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	440	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Auby-sur-Semois	Neufchâteau	Paliseul	—	313	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Audenarde v./z. Oudenaarde														
Auderghem (Oudergem)	Bruxelles	Ixelles	—	—	—	—	—	—	—	—	18,640	—	—	—
Audregnies	Mons	Dour	—	—	941	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aulnois	Mons	Pâturages	—	—	—	1,005	—	—	—	—	—	—	—	—
Autelbas	Arlon	Arlon	—	—	—	1,567	—	—	—	—	—	—	—	—
Autre-Eglise	Nivelles	Jodoigne	—	—	840	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Autreppe	Mons	Dour	—	328	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Auvelais	Namur	Fosse	—	—	—	—	—	—	8,361	—	—	—	—	—
Ave-et-Auffe	Dinant	Rochefort	—	318	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Avekapelle	Veurne	Nieuwpoort	—	484	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Avelgem	Kortrijk	Avelgem	—	—	—	—	—	—	5,080	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Avennes	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	—	655	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Averbode	Leuven	Diest	—	—	—	—	2,360	—	—	—	—	—	—	—
Avernas-le-Bauduin	a) Waremme b) Huy	Landen	—	—	648	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Avin	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	—	621	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Awans	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	—	—	2,158	—	—	—	—	—	—	—
Awenne	a) Neufchâteau b) Marche-en-Famenne	a) Nassogne b) Saint-Hubert	—	392	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Awirs	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	—	—	2,390	—	—	—	—	—	—	—
Aye	Marche-en-Famenne	Marche-en-Famenne	—	—	—	1,158	—	—	—	—	—	—	—	—
Ayeneux	Liège	Fléron	—	—	—	1,103	—	—	—	—	—	—	—	—
Aywaille	Liège	Louveigné	—	—	—	—	—	3,455	—	—	—	—	—	—
Baaigem	Gent	Oosterzele	—	—	609	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Baal	Leuven	Haacht	—	—	—	—	2,491	—	—	—	—	—	—	—
Baardegem	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	—	1,657	—	—	—	—	—	—	—	—
Baarle-Hertog (Baerle-Duc)	Turnhout	Hoogstraten	—	—	—	1,742	—	—	—	—	—	—	—	—
Baasrode	Dendermonde	Dendermonde	—	—	—	—	—	—	6,458	—	—	—	—	—
Bachte-Maria-Leerne	Gent	Deinze	—	—	—	1,329	—	—	—	—	—	—	—	—
Baelen	Verviers	Limbourg	—	—	—	1,861	—	—	—	—	—	—	—	—
Baerle-Duc v./z. Baarle-Hertog														
Bagimont	Neufchâteau	Bouillon	106	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Baileux	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	—	835	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bailièvre	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	261	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Baillamont	Dinant	Gedinne	168	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bailleul	Tournai	Templeuve	—	389	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Baillonville	Dinant	Rochefort	—	266	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Baisieux	Mons	Dour	—	—	970	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Baisy-Thy	Nivelles	Genappe	—	—	—	—	2,078	—	—	—	—	—	—	—
Balâtre	Namur	Gembloux	—	478	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Balegem	Gent	Oosterzele	—	—	—	—	—	3,555	—	—	—	—	—	—
Balen	Turnhout	Mol	—	—	—	—	—	—	—	10,793	—	—	—	—
Bambrugge	a) Aalst b) Oudenaarde	Herzele	—	—	—	1,370	—	—	—	—	—	—	—	—
Bande	Marche-en-Famenne	Nassogne	—	—	592	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Barbençon	a) Thuin b) Charleroi	Beaumont	—	—	563	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Barchon	Liège	Dalhem	—	475	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Baronville	Dinant	Beauraing	179	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Barry	Tournai	Leuze	—	—	827	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Barvaux	Marche-en-Famenne	Durbuy	—	—	—	1,446	—	—	—	—	—	—	—	—
Barvaux-Condroz	Dinant	Ciney	—	422	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kantor, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Basècles	a) Ath b) Tournai	Quevaucamps	—	—	—	—	—	4,351	—	—	—	—	—	—
Bas-Oha	Huy	Héron	—	—	—	1,252	—	—	—	—	—	—	—	—
Basse-Bodeux	Verviers	Stavelot	—	404	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bassenge (Bitsingen)	Tongres	Zichem-Zussen-Bolder	—	—	752	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bassevelde	a) Eeklo b) Gent	Kaprijke	—	—	—	—	—	3,375	—	—	—	—	—	—
Bassily (Zullik)	a) Soignies b) Mons	Enghien	—	—	—	1,107	—	—	—	—	—	—	—	—
Bastogne (Bastenaken)	a) Bastogne b) Neufchâteau	Bastogne	—	—	—	—	—	4,863	—	—	—	—	—	—
Bas-Warneton (Neerwaasten)	Ypres	Wervik	—	—	776	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Batsheers	Tongeren	Borgloon	153	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Battice	Verviers	Herve	—	—	—	—	—	3,319	—	—	—	—	—	—
Baudour	Mons	Lens	—	—	—	—	—	4,745	—	—	—	—	—	—
Bauffe	Mons	Lens	—	—	501	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Baugnies	Tournai	Péruwelz	—	—	546	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Baulers	Nivelles	Nivelles	—	—	—	1,121	—	—	—	—	—	—	—	—
Bavegem	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	—	1,426	—	—	—	—	—	—	—	—
Bavikhove	Kortrijk	Kortrijk	—	—	—	—	2,135	—	—	—	—	—	—	—
Bazel	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	Temse	—	—	—	—	—	4,023	—	—	—	—	—	—
Beaufays	Liège	Louveigné	—	—	—	1,021	—	—	—	—	—	—	—	—
Beaumont	a) Thuin b) Charleroi	Beaumont	—	—	—	1,573	—	—	—	—	—	—	—	—
Beauraing	Dinant	Beauraing	—	—	—	—	2,268	—	—	—	—	—	—	—
Beausaint	Marche-en-Famenne	La Roche-en-Ardenne	—	—	542	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beauvechain(Bevekom)	Nivelles	Jodoigne	—	—	—	1,570	—	—	—	—	—	—	—	—
Beauwelz	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	—	544	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beclers	Tournai	Leuze	—	—	—	1,039	—	—	—	—	—	—	—	—
Beek	a) Maaseik b) Tongeren	Bree	—	—	689	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beerlegem	Oudenaarde	Sint-Maria-Horebeke	—	313	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beernem	Brugge	Brugge I	—	—	—	—	—	—	5,344	—	—	—	—	—
Beerse	Turnhout	Turnhout	—	—	—	—	—	—	6,574	—	—	—	—	—
Beersel	Brussel	Ukkel	—	—	—	—	2,637	—	—	—	—	—	—	—
Beerst	a) Diksmuide b) Veurne	Diksmuide	—	—	—	1,212	—	—	—	—	—	—	—	—
Beert (Brages)	Brussel	Halle	—	384	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beervelde	Gent	Lochristi	—	—	—	—	2,589	—	—	—	—	—	—	—
Beerzel	Mechelen	Heist-op-den-Berg	—	—	—	—	—	3,715	—	—	—	—	—	—
Beez	Namur	Namur II	—	—	—	1,024	—	—	—	—	—	—	—	—
Beffe	Marche-en-Famenne	Erezée	234	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beho	a) Bastogne b) Marche-en-Famenne	Vielsalm	—	—	—	1,238	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Begijnendijk	Leuven	Aarschot	—	—	—	—	—	3,049	—	—	—	—	—	—
Beigem	Brussel	Wolvertem	—	—	920	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bekegem	a) Oostende b) Brugge	Gistel	—	—	990	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bekkerzeel	Brussel	Asse	—	399	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bekkevoort	Leuven	Diest	—	—	—	—	2,747	—	—	—	—	—	—	—
Belgrade	Namur	Namur I	—	—	—	—	2,651	—	—	—	—	—	—	—
Bellaire	Liège	Fléron	—	—	—	1,523	—	—	—	—	—	—	—	—
Bellecourt	Charleroi	Fontaine-l'Evêque	—	—	—	1,159	—	—	—	—	—	—	—	—
Bellefontaine	Dinant	Gedinne	160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bellefontaine	a) Virton b) Arlon	Etalle	—	—	839	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bellegem	Kortrijk	Kortrijk II	—	—	—	—	—	3,321	—	—	—	—	—	—
Bellem	Gent	Zomergem	—	—	—	1,584	—	—	—	—	—	—	—	—
Bellevaux	Neufchâteau	Bouillon	—	259	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bellevaux-Ligneuville	Verviers	Malmédy	—	—	—	1,046	—	—	—	—	—	—	—	—
Bellingen	Brussel	Halle	—	—	654	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Belœil	a) Ath b) Tournai	Quevaucamps	—	—	—	—	2,291	—	—	—	—	—	—	—
Belsele	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	Sint-Niklaas	—	—	—	—	—	4,498	—	—	—	—	—	—
Ben-Ahin	Huy	Huy	—	—	—	—	2,538	—	—	—	—	—	—	—
Bende	Marche-en-Famenne	Durbuy	—	264	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Berbroek	Hasselt	Herk-de-Stad	—	—	792	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Berchem	Antwerpen	Berchem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45,401	—
Berchem	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	—	—	2,363	—	—	—	—	—	—	—
Berchem-Sainte-Agathe v./z. Sint - Agatha-Berchem														
Berendrecht	Antwerpen	Ekeren	—	—	—	—	2,518	—	—	—	—	—	—	—
Berg	Brussel	Vilvoorde	—	—	—	1,439	—	—	—	—	—	—	—	—
Berg	Tongeren	Tongeren	—	—	637	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bergen z./v. Mons														
Bergilers	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	—	701	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beringen	Hasselt	Beringen	—	—	—	—	—	3,205	—	—	—	—	—	—
Berlaar	Mechelen	Lier	—	—	—	—	—	—	8,280	—	—	—	—	—
Berlare	Dendermonde	Zele	—	—	—	—	—	—	5,472	—	—	—	—	—
Berlingen	Tongeren	Borgloon	—	284	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Berloz	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	—	925	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Berneau	Liège	Dalhem	—	494	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bernissart	a) Ath b) Tournai	Quevaucamps	—	—	—	—	2,644	—	—	—	—	—	—	—
Bersillies-l'Abbaye	Thuin	Merbes-le-Château	—	—	676	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bertem	Leuven	Leuven II	—	—	—	—	2,886	—	—	—	—	—	—	—
Bertogne	a) Bastogne b) Neufchâteau	Bastogne	—	—	946	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bertrée	a) Waremme b) Huy	Landen	—	381	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bertrix	Neufchâteau	Paliseul	—	—	—	—	—	3,923	—	—	—	—	—	—
Berzée	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	—	737	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Beselare	Ieper	Ieper	—	—	—	—	2,473	—	—	—	—	—	—	—
Betekom	Leuven	Aarschot	—	—	—	—	—	3,389	—	—	—	—	—	—
Bettincourt (Bettenhoven)	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	382	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beuzet	Namur	Gembloux	—	—	740	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bevekom z./v. Beauvechain														
Bevel	Mechelen	Heist-op-den-Berg	—	—	—	1,086	—	—	—	—	—	—	—	—
Bever (Biévène)	a) Zinnik b) Doornik	Lessen	—	—	—	1,918	—	—	—	—	—	—	—	—
Bevercé	Verviers	Malmédy	—	—	—	1,775	—	—	—	—	—	—	—	—
Bevere	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	—	—	2,459	—	—	—	—	—	—	—
Beveren	Kortrijk	Harelbeke	—	—	—	—	—	3,447	—	—	—	—	—	—
Beveren	a) Roeselare b) Kortrijk	Hooglede	—	—	—	—	—	3,208	—	—	—	—	—	—
Beveren	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	Beveren	—	—	—	—	—	—	—	13,510	—	—	—	—
Beveren	Veurne	Roesbrugge-Haringe	—	—	—	1,303	—	—	—	—	—	—	—	—
Beverlo	Hasselt	Beringen	—	—	—	—	—	4,379	—	—	—	—	—	—
Beverst	Tongeren	Bilzen	—	—	—	1,740	—	—	—	—	—	—	—	—
Beyne-Heusay	Liège	Fléron	—	—	—	—	—	—	6,160	—	—	—	—	—
Bienne-lez-Happart	a) Thuin b) Charleroi	Merbes-le-Château	—	304	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bierbeek	Leuven	Leuven II	—	—	—	—	2,394	—	—	—	—	—	—	—
Biercée	a) Thuin b) Charleroi	Thuin	—	369	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bierges	Nivelles	Wavre	—	—	—	1,841	—	—	—	—	—	—	—	—
Bierghes (Bierk)	Bruxelles	Hal	—	—	—	1,010	—	—	—	—	—	—	—	—
Bierset	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	—	1,006	—	—	—	—	—	—	—	—
Bierwart	Namur	Eghezée	—	369	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Biesme	Namur	Fosse	—	—	—	1,611	—	—	—	—	—	—	—	—
Biesmerée	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	—	729	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Biesme-sous-Thuin	a) Thuin b) Charleroi	Thuin	—	276	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Biévène v./z. Bever														
Bièvre	Dinant	Gedinne	—	—	848	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Biez	Nivelles	Wavre	—	448	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bihain	a) Bastogne b) Marche-en-Famenne	Houffalize	—	—	—	1,149	—	—	—	—	—	—	—	—
Bikschote	Ieper	Ieper II	—	—	808	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bilstain	Verviers	Limbourg	—	—	820	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bilzen	Tongeren	Bilzen	—	—	—	—	—	—	5,041	—	—	—	—	—
Binche	a) Thuin b) Charleroi	Binche	—	—	—	—	—	—	—	10,623	—	—	—	—
Binderveld	Hasselt	Sint-Truiden	—	476	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Binkom	Leuven	Glabbeek-Zuurbemde	—	—	—	1,359	—	—	—	—	—	—	—	—
Bioul	Dinant	Dinant	—	—	—	1,522	—	—	—	—	—	—	—	—
Bissegem	Kortrijk	Menen	—	—	—	—	—	4,128	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Bitsingen z./v. Bassenge														
Blaasveld	Mechelen	Mechelen II	—	—	—	—	2,388	—	—	—	—	—	—	—
Blaimont	Dinant	Beauraing	152	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blandain	Tournai	Templeuve	—	—	—	—	2,521	—	—	—	—	—	—	—
Blanden	Leuven	Leuven II	—	—	872	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blankenberge	Brugge	Brugge II	—	—	—	—	—	—	8,934	—	—	—	—	—
Blaregnies	Mons	Pâturages	—	—	596	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blaton	Tournai	Péruwelz	—	—	—	—	—	3,798	—	—	—	—	—	—
Blaugies	Mons	Dour	—	—	—	1,157	—	—	—	—	—	—	—	—
Bléharies	Tournai	Antoing	—	—	—	1,300	—	—	—	—	—	—	—	—
Blehen	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	298	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bleid	a) Virton b) Arlon	Virton	—	—	—	1,156	—	—	—	—	—	—	—	—
Bleret	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	355	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blicquy	a) Ath b) Mons	Chièvres	—	—	833	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bocholt	a) Maaseik b) Tongeren	Bree	—	—	—	—	—	4,536	—	—	—	—	—	—
Boechout	Antwerpen	Kontich	—	—	—	—	—	—	6,538	—	—	—	—	—
Boekhout	Hasselt	Sint-Truiden	—	319	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boekhoute	a) Eeklo b) Gent	Assenede	—	—	—	—	2,539	—	—	—	—	—	—	—
Boëlhe	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	268	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boezinge	Ieper	Ieper II	—	—	—	—	2,033	—	—	—	—	—	—	—
Bogaarden	Brussel	Halle	—	465	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bohan	Dinant	Gedinne	—	465	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boignée	Charleroi	Gosselies	—	—	579	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boirs	Liège	Fexhe-Slins	—	—	803	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bois-de-Lessines (Lessenbos)	a) Soignies b) Tournai	Lessines	—	—	—	1,623	—	—	—	—	—	—	—	—
Bois-de-Villers	Namur	Fosse	—	—	—	1,480	—	—	—	—	—	—	—	—
Bois-d'Haine	Charleroi	Seneffe	—	—	—	—	—	4,070	—	—	—	—	—	—
Bois-et-Borsu	Huy	Huy	—	—	844	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bolbeek z./v. Bombaye														
Bolinne	Namur	Eghezée	—	—	571	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bolland	Verviers	Herve	—	—	522	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bomal	Marche-en-Famenne	Durbuy	—	—	824	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bomal	Nivelles	Jodoigne	244	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bombaye (Bolbeek)	Liège	Dalhem	—	458	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bommershoven	Tongeren	Tongeren	—	—	728	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boncelles	Liège	Seraing	—	—	—	1,907	—	—	—	—	—	—	—	—
Boneffe	Namur	Eghezée	—	355	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bonheiden	Mechelen	Duffel	—	—	—	—	—	4,770	—	—	—	—	—	—
Boninne	Namur	Namur I	—	—	519	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bonlez	Nivelles	Wavre	—	374	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bonnert	Arlon	Arlon	—	—	—	1,630	—	—	—	—	—	—	—	—
Bonneville	Namur	Andenne	—	—	—	1,005	—	—	—	—	—	—	—	—
Bon-Secours	Tournai	Péruwelz	—	—	—	1,854	—	—	—	—	—	—	—	—
Bonsin	Dinant	Ciney	—	437	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Booischot	Mechelen	Heist-op-den-Berg	—	—	—	—	—	4,486	—	—	—	—	—	—
Booitshoeke	Veurne	Nieuwpoort	171	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boom	Antwerpen	Boom	—	—	—	—	—	—	—	—	19,614	—	—	—
Boersem	Tongeren	Mechelen-aan-de-Maas	—	—	—	1,758	—	—	—	—	—	—	—	—
Boortmeerbeek	Leuven	Haacht	—	—	—	—	—	3,320	—	—	—	—	—	—
Borchtlombeek	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	—	—	1,791	—	—	—	—	—	—	—	—
Borgerhout	Antwerpen	Borgerhout	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50,877
Borgloon (Looz)	Tongeren	Borgloon	—	—	—	—	—	3,210	—	—	—	—	—	—
Borgworm z./v. Waremme														
Borlez	Huy	Jehay-Bodegnée	—	483	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Borlon	Marche en-Famenne	Durbuy	—	343	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Borlo	Hasselt	Sint-Truiden	—	—	755	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bornem	Mechelen	Puurs	—	—	—	—	—	—	9,067	—	—	—	—	—
Bornival	Nivelles	Nivelles	—	347	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Borsbeek	Antwerpen	Kontich	—	—	—	—	—	3,953	—	—	—	—	—	—
Borsbeke	a) Aalst b) Oudenaarde	Herzele	—	—	—	1,469	—	—	—	—	—	—	—	—
Bossière	Namur	Gembloux	—	—	617	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bossuit	Kortrijk	Avelgem	—	476	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bossut-Gottechain	Nivelles	Wavre	—	—	—	1,150	—	—	—	—	—	—	—	—
Bost	Leuven	Tienen	—	—	—	1,009	—	—	—	—	—	—	—	—
Bothey	Namur	Gembloux	—	317	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bottelare	Gent	Oosterzele	—	—	—	1,449	—	—	—	—	—	—	—	—
Bouffioulx	Charleroi	Châtelet	—	—	—	—	—	4,849	—	—	—	—	—	—
Bouge	Namur	Namur I	—	—	—	1,861	—	—	—	—	—	—	—	—
Bougnies	Mons	Pâturages	—	377	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bouillon	Neufchâteau	Bouillon	—	—	—	—	2,818	—	—	—	—	—	—	—
Bourg-Léopold v./z. Leopoldsburg														
Bourlers	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	—	861	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bourseigne-Neuve	Dinant	Gedinne	233	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bourseigne-Vieille	Dinant	Gedinne	132	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boussoit	a) Soignies b) Mons	Rœulx	—	—	—	1,667	—	—	—	—	—	—	—	—
Boussu	Mons	Boussu	—	—	—	—	—	—	—	12,325	—	—	—	—
Boussu-en-Fagne	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	457	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Boussu-lez-Walcourt	a) Thuin b) Charleroi	Beaumont	—	—	765	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bousval	Nivelles	Genappe	—	—	—	1,726	—	—	—	—	—	—	—	—
Boutersem	Leuven	Tienen	—	—	—	1,526	—	—	—	—	—	—	—	—
Bouvignes	Dinant	Dinant	—	—	—	1,033	—	—	—	—	—	—	—	—
Bouvignies-sur-Meuse	a) Ath b) Tournai	Ath	—	—	565	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bouwel	Turnhout	Herentals	—	—	—	1,460	—	—	—	—	—	—	—	—
Bovekerke	a) Diksmuide b) Veurne	Diksmuide	—	—	—	1,093	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Bovenistier	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	403	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bovesse	Namur	Eghezée	—	—	503	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bovigny	a) Bastogne b) Marche-en-Famenne	Vielsalm	—	—	—	1,407	—	—	—	—	—	—	—	—
Bra	Verviers	Stavelot	—	—	668	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Braffe	Tournai	Péruwelz	—	439	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brages z./v. Beert														
Braibant	Dinant	Ciney	—	475	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Braine-l'Alleud (Eigenbrakel)	Nivelles	Nivelles	—	—	—	—	—	—	—	12,026	—	—	—	—
Braine-le-Château (Kasteelbrakel)	Nivelles	Nivelles	—	—	—	—	—	4,127	—	—	—	—	—	—
Braine-le-Comte ('s Gravenbrakel)	a) Soignies b) Mons	Soignies	—	—	—	—	—	—	—	10,040	—	—	—	—
Braives	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	—	—	1,130	—	—	—	—	—	—	—	—
Branchon	Namur	Eghezée	—	389	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bras	Neufchâteau	Saint-Hubert	—	—	785	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brasmenil	Tournai	Péruwelz	—	—	943	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brasschaat	Antwerpen	Ekeren	—	—	—	—	—	—	—	—	16,333	—	—	—
Bray	a) Soignies b) Mons	Rœulx	—	—	—	—	—	3,442	—	—	—	—	—	—
Brecht	Antwerpen	Brecht	—	—	—	—	—	—	5,579	—	—	—	—	—
Bree	a) Maaseik b) Tongeren	Bree	—	—	—	—	—	—	5,716	—	—	—	—	—
Bredene	a) Oostende b) Brugge	Oostende	—	—	—	—	—	—	7,292	—	—	—	—	—
Breendonk	Mechelen	Puurs	—	—	—	—	2,751	—	—	—	—	—	—	—
Bressoux	Liège	Grivegnée	—	—	—	—	—	—	—	—	15,529	—	—	—
Brielen	Ieper	Ieper II	—	—	792	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Broechem	Antwerpen	Zandhoven	—	—	—	—	2,846	—	—	—	—	—	—	—
Broekom	Tongeren	Borgloon	—	319	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brugelette	a) Ath b) Mons	Chièvres	—	—	—	1,637	—	—	—	—	—	—	—	—
Bruges v./z. Brugge														
Brugge (Bruges)	Brugge	Brugge I, II en III	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52,748
Brûly	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	473	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brûly-de-Pesche	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	115	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brussegem	Brussel	Wolvertem	—	—	—	—	2,551	—	—	—	—	—	—	—
Brussel z./v. Bruxelles														
Brustem	Hasselt	Sint-Truiden	—	—	—	—	2,003	—	—	—	—	—	—	—
Bruxelles (Brussel)	Bruxelles	Bruxelles I, II, III et IV	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	184,838
Bruyelle	Tournai	Antoing	—	—	—	1,061	—	—	—	—	—	—	—	—
Brye	Charleroi	Gosselies	—	331	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Budingen	Leuven	Zoutleeuw	—	—	—	1,969	—	—	—	—	—	—	—	—
Buggenhout	Dendermonde	Dendermonde	—	—	—	—	—	—	8,974	—	—	—	—	—
Buissenal	a) Ath b) Tournai	Frasnes-lez-Buissenal	—	—	556	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Buissonville	Dinant	Rochefort	—	322	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Buizingen	Brussel	Halle	—	—	—	—	—	3,513	—	—	—	—	—	—
Buken	Brussel	Vilvoorde	—	417	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bullange	Verviers	Malmédy	—	—	—	—	2,002	—	—	—	—	—	—	—
Bulskamp	Veurne	Veurne	—	—	764	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bunsbeek	Leuven	Glabbeek-Zuurbemde	—	—	—	1,669	—	—	—	—	—	—	—	—
Burcht	Antwerpen	Antwerpen IV	—	—	—	—	—	—	6,169	—	—	—	—	—
Burdinne	Huy	a) Hannut b) Héron	—	—	747	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bure	Dinant	Rochefort	—	—	663	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Burst	a) Aalst b) Oudenaarde	Herzele	—	—	—	1,681	—	—	—	—	—	—	—	—
Bury	Tournai	Péruwelz	—	—	876	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Butgenbach (Bütgenbach)	Verviers	Malmédy	—	—	—	—	2,326	—	—	—	—	—	—	—
Buvingen	Hasselt	Sint-Truiden	—	359	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Buvrinnes	a) Thuin b) Charleroi	Binche	—	—	—	1,394	—	—	—	—	—	—	—	—
Buzenol	a) Virton b) Arlon	Etalle	—	255	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Buzet	Charleroi	Seneffe	—	—	—	1,066	—	—	—	—	—	—	—	—
Callenelle	Tournai	Péruwelz	—	—	638	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Calonne	Tournai	Antoing	—	—	902	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cambron-Casteau	Mons	Lens	—	415	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cambron-Saint-Vincent	Mons	Lens	—	—	733	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Carlsbourg	Neufchâteau	Paliseul	—	—	786	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Carnières	a) Thuin b) Charleroi	Binche	—	—	—	—	—	—	7,939	—	—	—	—	—
Casteau	a) Soignies b) Mons	Rœulx	—	—	—	1,723	—	—	—	—	—	—	—	—
Castillon	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	356	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celles	Dinant	Dinant	—	—	715	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celles	Tournai	Celles	—	—	—	1,225	—	—	—	—	—	—	—	—
Celles	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	—	—	1,001	—	—	—	—	—	—	—	—
Cerexhe-Heuseux	Liège	Fléron	—	—	904	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cerfontaine	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	—	—	—	1,771	—	—	—	—	—	—	—	—
Céroux-Mousty	Nivelles	Wavre	—	—	—	1,784	—	—	—	—	—	—	—	—
Chaineux	Verviers	Herve	—	—	989	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chairière	Dinant	Gedinne	237	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Champion	Namur	Namur I	—	—	945	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Champlon	Marche-en-Famenne	La Roche-en-Ardenne	—	—	816	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chanly	Neufchâteau	Wellin	—	358	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chantemelle	a) Virton b) Arlon	Etalle	—	302	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chapelle-à-Oie	Tournai	Leuze	—	398	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chapelle-à-Wattines	Tournai	Leuze	—	—	782	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chapelle-lez Herlaimont	Charleroi	Fontaine-l'Evêque	—	—	—	—	—	—	7,384	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Chapon-Seraing	Huy	Jehay-Bodegnée	—	436	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Charleroi	Charleroi	Charleroi-Nord	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25,894	—
Charneux	Verviers	Herve	—	—	—	1,349	—	—	—	—	—	—	—	—
Chassepierre	a) Virton b) Arlon	Florenville	—	495	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chastrès	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	377	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chastre-Villeroux-Blanmont	Nivelles	Perwez	—	—	—	1,447	—	—	—	—	—	—	—	—
Châtelet	Charleroi	Châtelet	—	—	—	—	—	—	—	14,605	—	—	—	—
Châtelineau	Charleroi	Châtelet	—	—	—	—	—	—	—	—	18,230	—	—	—
Châtillon	a) Virton b) Arlon	Etalle	—	—	527	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chaudfontaine	Liège	Fléron	—	—	—	1,889	—	—	—	—	—	—	—	—
Chaumont-Gistoux	Nivelles	Wavre	—	—	—	1,265	—	—	—	—	—	—	—	—
Chaussée N. D. Louvignies	Mons	Lens	—	—	912	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chênée	Liège	Fléron	—	—	—	—	—	—	—	10,352	—	—	—	—
Cherain	a) Bastogne b) Marche-en-Famenne	Houffalize	—	—	786	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cheratte	Liège	Dalhem	—	—	—	—	—	4,048	—	—	—	—	—	—
Chercq	Tournai	Antoing	—	—	887	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chevetogne	Dinant	Ciney	—	—	583	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chevron	Verviers	Stavelot	—	—	737	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chièvres	a) Ath b) Mons	Chièvres	—	—	—	—	2,943	—	—	—	—	—	—	—
Chimay	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	—	—	—	—	3,279	—	—	—	—	—	—
Chiny	a) Virton b) Arlon	Florenville	—	—	692	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chokier	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—
Ciergnon	Dinant	Rochefort	—	317	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ciney	Dinant	Ciney	—	—	—	—	—	—	6,128	—	—	—	—	—
Ciplet	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	—	774	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ciply	Mons	Mons	—	—	772	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Clabecq (Klabbeek)	Nivelles	Nivelles	—	—	—	1,821	—	—	—	—	—	—	—	—
Clavier	Huy	Nandrin	—	—	—	1,314	—	—	—	—	—	—	—	—
Clermont	Huy	Nandrin	—	—	763	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Clermont	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	—	787	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Clermont	Verviers	Aubel	—	—	—	1,619	—	—	—	—	—	—	—	—
Cognelée	Namur	Namur I	—	374	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Comblain-au-Pont	a) Liège b) Huy	a) Nandrin b) Louveigné	—	—	—	—	—	3,551	—	—	—	—	—	—
Comblain-Fairon	Huy	Nandrin	—	—	—	1,091	—	—	—	—	—	—	—	—
Comines (Komen)	Ypres	Wervik	—	—	—	—	—	—	8,139	—	—	—	—	—
Conneux	Dinant	Ciney	—	304	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Corbais	Nivelles	Perwez	—	—	544	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Corbion	Neufchâteau	Bouillon	—	—	805	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cordes	a) Ath b) Tournai	Frasnes-lez Buissenal	221	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Corenne	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	263	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cornesse	Verviers	Spa	—	—	—	1,897	—	—	—	—	—	—	—	—
Cornimont	Dinant	Gedinne	98	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Corroy-le-Château	Namur	Gembloux	—	—	759	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Corroy-le-Grand	Nivelles	Wavre	—	—	951	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Corswarem	Hasselt	Saint-Trond	—	—	—	1,010	—	—	—	—	—	—	—	—
Cortil-Noirmont	Nivelles	Perwez	—	—	918	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cortil-Wodon	Namur	Eghezée	—	—	699	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Couillet	Charleroi	Charleroi-Sud	—	—	—	—	—	—	—	12,931	—	—	—	—
Courcelles	Charleroi	Fontaine-l'Evêque	—	—	—	—	—	—	—	—	16,287	—	—	—
Courrière	Namur	Namur II	—	—	649	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cour-sur-Heure	a) Thuin b) Charleroi	Thuin	—	418	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Court-Saint-Etienne	Nivelles	Wavre	—	—	—	—	—	4,902	—	—	—	—	—	—
Courtrai v./z. Kortrijk														
Couthuin	Huy	Héron	—	—	—	—	2,417	—	—	—	—	—	—	—
Coutisse	Namur	Andenne	—	—	640	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Couture-Saint-Germain	Nivelles	Wavre	—	—	549	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Couvin	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	—	—	—	—	3,435	—	—	—	—	—	—
Cras-Avernas	a) Waremme b) Huy	Landen	—	—	706	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Crehen	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	—	579	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Crisnée	a) Waremme b) Liège	a) Hollogne-aux-Pierres b) Waremme	—	—	525	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Croix-lez-Rouveroy	a) Thuin b) Charleroi	Merbes-le-Château	227	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Crombach	Verviers	Saint-Vith	—	—	—	1,950	—	—	—	—	—	—	—	—
Crupet	Namur	Namur II	—	377	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cuesmes	Mons	Mons	—	—	—	—	—	—	—	10,540	—	—	—	—
Cugnon	Neufchâteau	Paliseul	—	460	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cul-des-Sarts	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	—	—	1,106	—	—	—	—	—	—	—	—
Custinne	Dinant	Dinant	—	292	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dadizele	a) Roeselare b) Kortrijk	a) Menen b) Roeselare	—	—	—	—	2,350	—	—	—	—	—	—	—
Dailly	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	294	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Daknam	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	Lokeren	—	—	666	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dalhem	Liège	Dalhem	—	—	929	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Damme	Brugge	Brugge III	—	—	—	1,136	—	—	—	—	—	—	—	—
Dampicourt	a) Virton b) Arlon	Virton	—	—	568	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dampremy	Charleroi	Charleroi-Nord	—	—	—	—	—	—	—	11,678	—	—	—	—
Darion	a) Waremme b) Liège	Waremme	119	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Daussois	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	462	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Daussoulx	Namur	Eghezée	—	446	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dave	Namur	Namur II	—	—	967	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Daverdise	Neufchâteau	Wellin	231	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Deerlijk	Kortrijk	Harelbeke	—	—	—	—	—	—	8,114	—	—	—	—	—
Deftinge	Oudenaarde	Nederbrakel	—	—	—	1,650	—	—	—	—	—	—	—	—
Deinze	Gent	Deinze	—	—	—	—	—	—	5,545	—	—	—	—	—
Denderbelle	Dendermonde	Dendermonde	—	—	—	1,867	—	—	—	—	—	—	—	—
Denderhoutem	a) Aalst b) Oudenaarde	Ninove	—	—	—	—	—	4,855	—	—	—	—	—	—
Denderleeuw	a) Aalst b) Oudenaarde	Ninove	—	—	—	—	—	—	7,274	—	—	—	—	—
Dendermonde (Termonde)	Dendermonde	Dendermonde	—	—	—	—	—	—	9,333	—	—	—	—	—
Denderwindeke	a) Aalst b) Oudenaarde	Ninove	—	—	—	—	—	3,140	—	—	—	—	—	—
Denée	Namur	Fosse	—	—	804	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dentergem	a) Tielt b) Kortrijk	Meulebeke	—	—	—	—	2,581	—	—	—	—	—	—	—
Dergneau	a) Ath b) Tournai	Frasnes-lez Buissenal	—	—	682	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dessel	Turnhout	Arendonk	—	—	—	—	—	—	5,002	—	—	—	—	—
Desselgem	Kortrijk	Harelbeke	—	—	—	—	—	3,704	—	—	—	—	—	—
Destelbergen	Gent	Ledeberg	—	—	—	—	—	—	5,384	—	—	—	—	—
Desteldonk	Gent	Evergem	—	—	—	1,064	—	—	—	—	—	—	—	—
Deurle	Gent	Nazareth	—	—	—	1,203	—	—	—	—	—	—	—	—
Deurne z./v. Tourinnes-la Grosse														
Deurne	Antwerpen	Borgerhout	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56,853
Deurne	Leuven	Diest	—	—	869	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dhuy	Namur	Eghezée	—	—	802	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diegem	Brussel	Schaarbeek	—	—	—	—	—	4,256	—	—	—	—	—	—
Diepenbeek	Hasselt	Hasselt	—	—	—	—	—	—	7,701	—	—	—	—	—
Diest	Leuven	Diest	—	—	—	—	—	—	8,834	—	—	—	—	—
Diets-Heur (Heur-le-Tiexhe)	Tongeren	Tongeren	—	464	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dikkebus	Ieper	Ieper II	—	—	—	1,049	—	—	—	—	—	—	—	—
Dikkele	Oudenaarde	Sint-Maria-Horebeke	230	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dikkelvenne	Gent	Oosterzele	—	—	—	1,620	—	—	—	—	—	—	—	—
Diksmuide (Dixmude)	a) Diksmuide b) Veurne	Diksmuide	—	—	—	—	—	3,548	—	—	—	—	—	—
Dilbeek	Brussel	Anderlecht	—	—	—	—	—	—	7,374	—	—	—	—	—
Dilsen	a) Maaseik b) Tongeren	Maaseik	—	—	—	—	2,542	—	—	—	—	—	—	—
Dinant	Dinant	Dinant	—	—	—	—	—	—	7,046	—	—	—	—	—
Dion	Dinant	Beauraing	—	346	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dion-le-Mont	Nivelles	Wavre	—	—	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dion-le-Val	Nivelles	Wavre	—	344	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dison	Verviers	Dison	—	—	—	—	—	—	—	10,044	—	—	—	—
Dixmude v./z. Diksmuide														
Dochamps	Marche-en-Famenne	Erezée	—	—	527	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Doel	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	Beveren	—	—	—	1,669	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Dohan	Neufchâteau	Bouillon	239	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Doische	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	—	—	646	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dolembreux	Liège	Louveigné	—	—	513	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Donceel	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	295	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Donk	Hasselt	Herk-de-Stad	—	—	—	1,014	—	—	—	—	—	—	—	—
Dongelberg	Nivelles	Jodoigne	—	481	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Donstiennes	a) Thuin b) Charleroi	Thuin	—	289	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Doornik z./v. Tournai														
Dorinne	Dinant	Dinant	—	484	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dormaal	Leuven	Zoutleeuw	—	—	570	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dottignies (Dottenijs)	Courtrai	Mouscron	—	—	—	—	—	—	5,932	—	—	—	—	—
Dour	Mons	Dour	—	—	—	—	—	—	—	11,642	—	—	—	—
Dourbes	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	334	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dranouter	Ieper	Mesen	—	—	977	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dréhance	Dinant	Dinant	—	326	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Drieslinter	Leuven	Zoutleeuw	—	—	—	1,479	—	—	—	—	—	—	—	—
Drogenbos	Brussel	Ukkel	—	—	—	—	—	3,661	—	—	—	—	—	—
Drongen (Tronchiennes)	Gent	Gent III	—	—	—	—	—	—	6,943	—	—	—	—	—
Dudzele	Brugge	Brugge III	—	—	—	—	2,069	—	—	—	—	—	—	—
Duffel	Mechelen	Duffel	—	—	—	—	—	—	—	12,003	—	—	—	—
Duisburg	Leuven	Leuven II	—	—	—	1,805	—	—	—	—	—	—	—	—
Duras	Hasselt	Sint-Truiden	—	329	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Durbuy	Marche-en-Famenne	Durbuy	—	332	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Durnal	Dinant	Ciney	—	—	631	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dworp (Tourneppe)	Brussel	Halle	—	—	—	—	—	3,572	—	—	—	—	—	—
Eben-Emael	Tongres	Zichen-Zussen-Bolder	—	—	—	1,405	—	—	—	—	—	—	—	—
Ebly	Neufchâteau	Neufchâteau	—	—	524	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ecaussinnes-d'Enghien	a) Soignies b) Mons	Soignies	—	—	—	—	—	—	6,896	—	—	—	—	—
Ecaussines-Lalaing	a) Soignies b) Mons	Soignies	—	—	—	1,058	—	—	—	—	—	—	—	—
Edegem	Antwerpen	Kontich	—	—	—	—	—	—	7,856	—	—	—	—	—
Edelare	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	945	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Edingen (Enghien)	a) Zinnik b) Bergen	Edingen	—	—	—	—	—	4,428	—	—	—	—	—	—
Egem	a) Tielt b) Brugge	a) Ardooie b) Tielt	—	—	—	1,493	—	—	—	—	—	—	—	—
Eke	Gent	Nazareth	—	—	—	—	2,390	—	—	—	—	—	—	—
Eeklo	a) Eeklo b) Gent	Eeklo	—	—	—	—	—	—	—	—	16,903	—	—	—
Elen	a) Maaseik b) Tongeren	Maaseik	—	—	—	1,309	—	—	—	—	—	—	—	—
Ename	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	—	1,483	—	—	—	—	—	—	—	—
Eerken z./v. Archennes														

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Eernegem	a) Oostende b) Brugge	Gistel	—	—	—	—	—	—	5,613	—	—	—	—	—
Esen	a) Diksmuide b) Veurne	Diksmuide	—	—	—	—	2,010	—	—	—	—	—	—	—
Eggewaartskapelle	Veurne	Veurne	—	378	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Eghezée	Namur	Eghezée	—	—	—	1,036	—	—	—	—	—	—	—	—
Ehein	Huy	Nandrin	238	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Eigenbilzen	Tongeren	Bilzen	—	—	—	1,791	—	—	—	—	—	—	—	—
Eigenbrakel z./v. Braine-l'Alleud														
Eindhout	Turnhout	Westerlo	—	—	—	1,749	—	—	—	—	—	—	—	—
Eine	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	—	—	—	3,931	—	—	—	—	—	—
Eisden	Tongeren	Mechelen aan-de-Maas	—	—	—	—	—	—	7,999	—	—	—	—	—
Ekeren	Antwerpen	Ekeren	—	—	—	—	—	—	—	—	15,962	—	—	—
Eksaarde	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	Lokeren	—	—	—	—	—	4,843	—	—	—	—	—	—
Eksel	a) Maaseik b) Hasselt	Peer	—	—	—	—	2,605	—	—	—	—	—	—	—
Elch z./v. Othée														
Elene	a) Aalst b) Oudenaarde	Zottegem	—	—	958	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elewijt	Brussel	Vilvoorde	—	—	—	1,960	—	—	—	—	—	—	—	—
Eliksem	a) Borgworm b) Hoei	Landen	—	303	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elingen	Brussel	Halle	—	315	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ellemelle	Huy	Nandrin	249	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ellezelles (Elzele)	a) Ath b) Tournai	Flobecq	—	—	—	—	—	4,444	—	—	—	—	—	—
Ellignies-Sainte-Anne	a) Ath b) Tournai	Quevaucamps	—	—	999	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ellikom	a) Maaseik b) Tongeren	Bree	—	—	527	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elouges	Mons	Dour	—	—	—	—	—	4,968	—	—	—	—	—	—
Elsegem	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	—	1,112	—	—	—	—	—	—	—	—
Elsenborn	Verviers	Malmédy	—	—	—	1,651	—	—	—	—	—	—	—	—
Elsene z./v. Ixelles														
Elst	Oudenaarde	Sint-Maria-Horebeke	—	—	—	1,189	—	—	—	—	—	—	—	—
Elverdinge	Ieper	Ieper II	—	—	—	1,677	—	—	—	—	—	—	—	—
Elversele	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	a) Hamme b) Temse	—	—	—	1,230	—	—	—	—	—	—	—	—
Elzele z./v. Ellezelles														
Emblem	Antwerpen	Zandhoven	—	—	—	—	2,041	—	—	—	—	—	—	—
Embourg	Liège	Fléron	—	—	—	1,898	—	—	—	—	—	—	—	—
Emelgem	a) Roeselare b) Kortrijk	Izegem	—	—	—	—	—	4,129	—	—	—	—	—	—
Emines	Namur	Eghezée	—	—	759	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Emptine	Dinant	Ciney	—	—	652	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Engelmanshoven	Hasselt	Sint-Truiden	—	—	512	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Enghien v./z. Edingen														
Engis	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	—	—	—	3,496	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Enines	Nivelles	Jodoigne	—	407	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ensival	Verviers	Spa	—	—	—	—	—	—	5,559	—	—	—	—	—
Epinois	a) Thuin b) Charleroi	Binche	—	—	—	1,501	—	—	—	—	—	—	—	—
Eppegem	Brussel	Vilvoorde	—	—	—	—	2,173	—	—	—	—	—	—	—
Eprave	Dinant	Rochefort	—	440	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erbaut	Mons	Lens	—	327	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erbisœul	Mons	Lens	—	—	—	1,001	—	—	—	—	—	—	—	—
Ere	Tournai	Antoing	—	—	883	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erembodegem	a) Aalst b) Oudenaarde	Herzele	—	—	—	—	—	—	9,054	—	—	—	—	—
Erezée	Marche-en-Famenne	Erezée	—	—	864	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ermeton-sur-Biert	Namur	Fosse	—	—	678	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ernage	Namur	Gembloux	—	—	907	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erneuville	Marche-en-Famenne	La Roche-en-Ardenne	—	—	558	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ernonheid	Huy	Ferrières	143	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erondegem	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	—	1,608	—	—	—	—	—	—	—	—
Erpe	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	—	—	—	3,858	—	—	—	—	—	—
Erpent	Namur	Namur II	—	—	539	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erpion	a) Thuin b) Charleroi	Beaumont	227	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erps-Kwerps	Leuven	Leuven I	—	—	—	—	—	3,472	—	—	—	—	—	—
Erquelinnes	a) Thuin b) Charleroi	Merbes-le-Château	—	—	—	—	—	4,399	—	—	—	—	—	—
Erquennes	Mons	Dour	—	—	651	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ertvelde	a) Eeklo b) Gent	Assenede	—	—	—	—	—	4,288	—	—	—	—	—	—
Erwetegem	a) Aalst b) Oudenaarde	Zottegem	—	—	—	—	2,437	—	—	—	—	—	—	—
Escanaffles	Tournai	Celles	—	—	—	1,315	—	—	—	—	—	—	—	—
Esneux	Liège	Louveigné	—	—	—	—	—	4,810	—	—	—	—	—	—
Espierres (Spiere)	Courtrai	Mouscron	—	—	900	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Esplechin	Tournai	Tournai	—	—	981	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Esquelmes	Tournai	Templeuve	132	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Essen	Antwerpen	Brecht	—	—	—	—	—	—	8,716	—	—	—	—	—
Essene	Brussel	Asse	—	—	—	—	2,023	—	—	—	—	—	—	—
Estaimbourg	Tournai	Templeuve	—	—	—	1,106	—	—	—	—	—	—	—	—
Estaimpuis	Tournai	Templeuve	—	—	—	—	2,655	—	—	—	—	—	—	—
Estinnes-au-Mont	a) Thuin b) Charleroi	Binche	—	—	—	—	2,001	—	—	—	—	—	—	—
Estinnes-au-Val	a) Soignies b) Mons	Rœulx	—	—	—	1,382	—	—	—	—	—	—	—	—
Etalle	a) Virton b) Arlon	Etalle	—	—	—	1,011	—	—	—	—	—	—	—	—
Ethe	a) Virton b) Arlon	Virton	—	—	—	1,693	—	—	—	—	—	—	—	—
Etikhove	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	—	—	2,096	—	—	—	—	—	—	—
Ettelgem	a) Oostende b) Brugge	Gistel	—	—	—	1.158	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Etterbeek	Bruxelles	St-Josse-ten-Node	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50,040
Eugies	Mons	Pâturages	—	—	—	—	2,630	—	—	—	—	—	—	—
Eupen	Verviers	Eupen	—	—	—	—	—	—	—	14,545	—	—	—	—
Evegnée	Liège	Fléron	213	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Evelette	Namur	Andenne	—	—	727	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Everbeek	a) Aat b) Doornik	Vloesberg	—	—	—	—	2,118	—	—	—	—	—	—	—
Everberg	Leuven	Leuven I	—	—	—	1,680	—	—	—	—	—	—	—	—
Evere	Brussel	Schaarbeek	—	—	—	—	—	—	—	—	15,277	—	—	—
Evergem	Gent	Evergem	—	—	—	—	—	—	—	10,476	—	—	—	—
Evregnies	Tournai	Templeuve	—	—	854	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Evrehailles	Dinant	Dinant	—	—	701	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Eynatten	Verviers	Eupen	—	—	—	1,099	—	—	—	—	—	—	—	—
Ezemaal	Leuven	Tienen	—	415	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fagnolle	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	242	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Falaën	Dinant	Dinant	—	—	589	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Falisolle	Namur	Fosse	—	—	—	—	—	3,012	—	—	—	—	—	—
Fallais	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	—	839	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Falmagne	Dinant	Beauraing	—	341	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Falmignoul	Dinant	Beauraing	—	464	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Famillereux	Charleroi	Seneffe	—	—	—	—	2,058	—	—	—	—	—	—	—
Farciennes	Charleroi	Châtelet	—	—	—	—	—	—	—	10,774	—	—	—	—
Faulx-les-Tombes	Namur	Andenne	—	—	—	1,054	—	—	—	—	—	—	—	—
Faurœulx	a) Thuin b) Charleroi	Merbes-le-Château	—	347	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fauvillers	a) Bastogne b) Arlon	Fauvillers	—	—	873	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Faymonville	Verviers	Malmédy	—	—	714	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fays-les-Veneurs	Neufchâteau	Paliseul	—	—	546	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fayt-le-Franc	Mons	Dour	—	—	548	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fayt-lez-Manage	Charleroi	Seneffe	—	—	—	—	—	—	5,060	—	—	—	—	—
Felenne	Dinant	Beauraing	—	—	585	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Feluy	Charleroi	Seneffe	—	—	—	—	2,227	—	—	—	—	—	—	—
Feneur	Liège	Dalhem	192	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ferrières	Huy	Ferrières	—	—	—	1,046	—	—	—	—	—	—	—	—
Feschaux	Dinant	Beauraing	—	405	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fexhe-le-Haut-Clocher	a) Waremme b) Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	887	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fexhe-Slins	Liège	a) Fexhe-Slins b) Waremme	—	—	904	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Filot	Huy	Ferrières	—	369	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Finnevaux	Dinant	Beauraing	177	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fize-Fontaine	Huy	Jehay-Bodegnée	—	—	576	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fize-le-Marsal	a) Waremme b) Liège	a) Hollogne-aux-Pierres b) Waremme	—	—	547	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Flamierge	a) Bastogne b) Neufchâteau	Sibret	—	—	—	1,009	—	—	—	—	—	—	—	—
Flavion	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	—	671	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Flawinne	Namur	Namur I	—	—	—	—	2,977	—	—	—	—	—	—	—
Flémalle-Grande	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	—	—	—	—	5,962	—	—	—	—	—
Flémalle-Haute	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	—	—	—	—	6,703	—	—	—	—	—
Flénu	Mons	Mons	—	—	—	—	—	—	6,792	—	—	—	—	—
Fléron	Liége	Fléron	—	—	—	—	—	3,456	—	—	—	—	—	—
Fleurus	Charleroi	Gosselies	—	—	—	—	—	—	6,881	—	—	—	—	—
Flobecq (Vloesberg)	a) Ath b) Tournai	Flobecq	—	—	—	—	—	3,465	—	—	—	—	—	—
Flône	Huy	Jehay-Bodegnée	—	310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Florée	Namur	Namur II	—	423	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Floreffe	Namur	Fosse	—	—	—	—	—	3,132	—	—	—	—	—	—
Florennes	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	—	—	—	2,974	—	—	—	—	—	—	—
Florenville	a) Virton b) Arlon	Florenville	—	—	—	1,959	—	—	—	—	—	—	—	—
Floriffoux	Namur	Namur I	—	—	681	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Flostoy	Dinant	Ciney	—	—	635	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Focant	Dinant	Beauraing	—	315	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fologne v./z. Veulen														
Folx-les-Caves	Nivelles	Jodoigne	—	—	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fontaine-l'Evêque	Charleroi	Fontaine-l'Evêque	—	—	—	—	—	—	8,121	—	—	—	—	—
Fontaine-Valmont	a) Thuin b) Charleroi	Merbes-le-Château	—	—	912	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fontenelle	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	143	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fontenoille	a) Virton b) Arlon	Florenville	—	381	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fontenoy	Tournai	Antoing	—	—	755	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fooz	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	435	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Forchies-la-Marche	Charleroi	Fontaine-l'Evêque	—	—	—	—	—	—	6,378	—	—	—	—	—
Forest	a) Ath b) Tournai	Frasnes-lez-Buissenal	—	464	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Forest (Vorst)	Bruxelles	Uccle	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47,370	—
Fôret	Liége	Fléron	—	—	—	—	—	4,971	—	—	—	—	—	—
Forge-Philippe	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	390	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Forges	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	—	951	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Forrières	Marche-en-Famenne	Nassogne	—	—	—	1,015	—	—	—	—	—	—	—	—
Forville	Namur	Eghezée	—	—	—	1,067	—	—	—	—	—	—	—	—
Fosse	Namur	Fosse	—	—	—	—	—	3,516	—	—	—	—	—	—
Fosse	Verviers	Stavelot	—	—	—	1,115	—	—	—	—	—	—	—	—
Fouleng	a) Ath b) Mons	Chièvres	166	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fourbechies	a) Thuin b) Charleroi	Beaumont	221	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Fouron-le-Comte v./z. 's-Gravenvoeren														
Fouron-St-Martin v./z. St-Martens-Voeren														
Fouron-St-Pierre v./z. Sint-Pieters-Voeren														
Foy-Notre-Dame	Dinant	Dinant	149	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fraipont	Liège	Louveigné	—	—	—	1,490	—	—	—	—	—	—	—	—
Fraire	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	—	949	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fraiture	Huy	Nandrin	—	435	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Frameries	Mons	Pâturages	—	—	—	—	—	—	—	12,049	—	—	—	—
Framont	Neufchâteau	Paliseul	237	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Franchimont	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	307	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Francorchamps	Verviers	Stavelot	—	—	—	1,065	—	—	—	—	—	—	—	—
Franc-Waret	Namur	Eghezée	217	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Franière	Namur	Fosse	—	—	—	1,543	—	—	—	—	—	—	—	—
Frasnes	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	—	—	1,025	—	—	—	—	—	—	—	—
Frasnes-lez-Buissenal	a) Ath b) Tournai	Frasnes-lez-Buissenal	—	—	—	—	2,857	—	—	—	—	—	—	—
Frasnes-lez-Gosselies	Charleroi	Gosselies	—	—	—	—	2,431	—	—	—	—	—	—	—
Freloux	a) Waremme b) Liège	a) Hollogne-aux-Pierres b) Waremme	69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fresin v./z. Vorsen														
Freux	Neufchâteau	Saint-Hubert	—	—	660	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Froid-Chapelle	a) Thuin b) Charleroi	Beaumont	—	—	—	1,603	—	—	—	—	—	—	—	—
Froidfontaine	Dinant	Beauraing	180	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Froidmont	Tournai	Tournai	—	—	969	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fronville	Dinant	Rochefort	—	469	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Froyennes	Tournai	Tournai	—	—	—	1,713	—	—	—	—	—	—	—	—
Fumal	a) Waremme b) Huy	a) Huy b) Hannut	—	—	791	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Furfooz	Dinant	Dinant	161	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Furnaux	Namur	Fosse	—	418	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Furnes v./z. Veurne														
Gaasbeek	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	354	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gages	a) Ath b) Mons	Chièvres	—	349	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gallaix	Tournai	Leuze	209	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Galmaarden (Gammerages)	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	—	—	—	2,602	—	—	—	—	—	—	—
Gand v./z. Gent														
Ganshoren	Brussel	Sint-Jans-Molenbeek	—	—	—	—	—	—	9,092	—	—	—	—	—
Gaurain-Ramecroix	Tournai	Leuze	—	—	—	—	—	3,769	—	—	—	—	—	—
Gavere	Gent	Oosterzele	—	—	—	—	2,068	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Gedinne	Dinant	Gedinne	—	—	915	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Geel	Turnhout	Mol	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22,295	—	—
Geer	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	469	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Geraardsbergen (Grammont)	a) Aalst b) Oudenaarde	Geraardsbergen	—	—	—	—	—	—	—	11,268	—	—	—	—
Geest-Gérompont-Petit-Rosière	Nivelles	Perwez	—	—	772	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Geetbets	Leuven	Zoutleeuw	—	—	—	—	2,910	—	—	—	—	—	—	—
Gelbressée	Namur	Namur I	—	442	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Geldenaken z./v. Jodoigne														
Gelinden	Hasselt	Sint-Truiden	—	—	923	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gellik	Tongeren	Bilzen	—	—	976	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gellingen z./v. Ghislenghien														
Gelrode	Leuven	Aarschot	—	—	—	1,517	—	—	—	—	—	—	—	—
Geluveld	Ieper	Ieper I	—	—	—	1,503	—	—	—	—	—	—	—	—
Geluwe	Ieper	Wervik	—	—	—	—	—	—	5,755	—	—	—	—	—
Gembes	Neufchâteau	Wellin	—	342	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gembloux	Namur	Gembloux	—	—	—	—	—	—	5,350	—	—	—	—	—
Gemmenich	Verviers	Aubel	—	—	—	—	2,442	—	—	—	—	—	—	—
Genappe (Genepiën)	Nivelles	Genappe	—	—	—	1,837	—	—	—	—	—	—	—	—
Genk	a) Hasselt b) Tongeren	a) Bilzen b) Hasselt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33,858	—
Genly	Mons	Pâturages	—	—	—	1,067	—	—	—	—	—	—	—	—
Genoelselderen	Tongeren	Tongeren	—	489	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gent (Gand)	Gent	Gent I, II en III	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	166,096
Gentbrugge	Gent	Ledeberg	—	—	—	—	—	—	—	—	17,728	—	—	—
Gentinnes	Nivelles	Genappe	—	—	592	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Genval	Nivelles	Wavre	—	—	—	—	—	4,262	—	—	—	—	—	—
Gerdingen	a) Maaseik b) Tongeren	Bree	—	—	—	1,428	—	—	—	—	—	—	—	—
Gerin	Dinant	Dinant	—	267	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gérouville	a) Virton b) Arlon	Virton	—	—	741	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gerpinnes	Charleroi	Châtelet	—	—	—	—	2,072	—	—	—	—	—	—	—
Gestel	Mechelen	Lier	189	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gesves	Namur	Andenne	—	—	—	1,564	—	—	—	—	—	—	—	—
Geten z./v. Jauche														
Ghislenghien (Gellingen)	a) Ath b) Tournai	Ath	—	—	696	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ghlin	Mons	Mons	—	—	—	—	—	—	6,287	—	—	—	—	—
Ghoy	a) Soignies b) Tournai	Lessines	—	—	—	1,148	—	—	—	—	—	—	—	—
Gibecq	a) Ath b) Mons	Chièvres	—	338	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gierle	Turnhout	Turnhout	—	—	—	—	2,100	—	—	—	—	—	—	—
Gijverinkhove	Veurne	a) Roesbrugge-Haringe b) Veurne	—	—	541	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gijzegem	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	—	—	2,220	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Gijzelbrechtegem	Kortrijk	Kortrijk I	—	272	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gijzenzele	Gent	Oosterzele	—	—	804	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gilly	Charleroi	Charleroi-Nord	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24.271	—	—
Gimnée	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	—	475	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gingelom	Hasselt	Sint-Truiden	—	—	—	1.465	—	—	—	—	—	—	—	—
Gistel	a) Oostende b) Brugge	Gistel	—	—	—	—	—	—	5,331	—	—	—	—	—
Gits	a) Roeselare b) Ieper	Hooglede	—	—	—	—	—	3,392	—	—	—	—	—	—
Givry	Mons	Pâturages	—	—	—	1.733	—	—	—	—	—	—	—	—
Glaaien z./v. Glons														
Glabais	Nivelles	Genappe	—	—	578	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Glabbeek-Zuurbemde	Leuven	Glabbeek-Zuurbemde	—	—	—	1,229	—	—	—	—	—	—	—	—
Glain	Liège	Saint-Nicolas	—	—	—	—	—	3,355	—	—	—	—	—	—
Gleixhe	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	260	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Glimes	Nivelles	Jodoigne	—	412	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Glons (Glaaien)	Liège	Fexhe-Slins	—	—	—	1,873	—	—	—	—	—	—	—	—
Gochenée	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	340	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Godarville	Charleroi	Seneffe	—	—	—	1,707	—	—	—	—	—	—	—	—
Godinne	Dinant	Dinant	—	—	678	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Godveerdegem	a) Aalst b) Oudenaarde	Zottegem	—	—	697	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Goé (Gulke)	Verviers	Limbourg	—	—	889	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Goeferdinge	a) Aalst b) Oudenaarde	Geraardsbergen	—	—	885	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gœgnies-Chaussée	Mons	Pâturages	—	387	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Goesnes	Namur	Andenne	—	282	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Goetsenhoven (Gossoncourt)	Leuven	Tienen	—	—	—	1,055	—	—	—	—	—	—	—	—
Gomzé-Andoumont	Liège	Louveigné	—	408	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gondregnies	a) Ath b) Mons	Chièvres	155	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gonrieux	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	—	521	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gontrode	Gent	Oosterzele	—	—	731	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gooik	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	—	—	—	—	3,282	—	—	—	—	—	—
Gorsem	Hasselt	Sint-Truiden	—	—	863	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gors-Opleeuw	Tongeren	Borgloon	—	—	501	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gosselies	Charleroi	Gosselies	—	—	—	—	—	—	—	10,018	—	—	—	—
Gossoncourt v./z. Goetsenhoven														
Gotem	Tongeren	Borgloon	242	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gottem	Gent	Deinze	—	—	847	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gottignies	a) Soignies b) Mons	Rœulx	—	—	662	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gougnies	Charleroi	Châtelet	—	—	689	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gourdinne	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	—	535	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Goutroux	Charleroi	Marchienne-au-Pont	—	—	—	1,676	—	—	—	—	—	—	—	—
Gouy-lez-Piéton	Charleroi	Seneffe	—	—	—	—	—	3,312	—	—	—	—	—	—
Goyer v./z. Jeuk														
Gozée	a) Thuin b) Charleroi	Thuin	—	—	—	1,747	—	—	—	—	—	—	—	—
Grâce-Berleur	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	—	—	—	—	7,474	—	—	—	—	—
Graide	Dinant	Gedinne	—	—	808	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grammene	Gent	Deinze	—	—	569	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grammont v./z. Geraardsbergen														
Grand-Axhe	a) Waremme b) Liége	Waremme	—	—	553	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grandglise	a) Ath b) Tournai	Quevaucamps	—	—	—	1,125	—	—	—	—	—	—	—	—
Grand-Hallet	a) Waremme b) Huy	Landen	—	—	885	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grand-Halleux	a) Bastogne b) Marche-en-Famenne	Vielsalm	—	—	—	1,254	—	—	—	—	—	—	—	—
Grandhan	Marche-en-Famenne	Durbuy	—	—	732	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grand-Leez	Namur	Gembloux	—	—	—	1,507	—	—	—	—	—	—	—	—
Grand-Manil	Namur	Gembloux	—	—	900	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grandmenil	Marche-en-Famenne	Erezée	—	—	614	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grandmetz	Tournai	Leuze	—	—	731	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grand-Rechain	Verviers	Dison	—	—	726	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grand-Reng	a) Thuin b) Charleroi	Merbes-le-Château	—	—	—	1,763	—	—	—	—	—	—	—	—
Grandrieu	a) Thuin b) Charleroi	Beaumont	—	—	649	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grand-Rosière-Hottomont	Nivelles	Perwez	—	—	562	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grandville	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	—	543	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grandvoir	Neufchâteau	Neufchâteau	—	318	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grapfontaine	Neufchâteau	Neufchâteau	—	—	856	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Graty	a) Soignies b) Mons	Enghien	—	—	618	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Graux	Namur	Fosse	185	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Graven z./v. Grez-Doiceau														
Grazen	Leuven	Zoutleeuw	—	—	519	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grembergen	Dendermonde	Zele	—	—	—	—	—	4,736	—	—	—	—	—	—
Grez-Doiceau (Graven)	Nivelles	Wavre	—	—	—	—	2,555	—	—	—	—	—	—	—
Grimbergen	Brussel	Wolvertem	—	—	—	—	—	—	7,298	—	—	—	—	—
Grimminge	a) Aalst b) Oudenaarde	Geraardsbergen	—	—	564	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grivegnée	Liège	Grivegnée	—	—	—	—	—	—	—	—	18,495	—	—	—
Grobbendonk	Turnhout	Herentals	—	—	—	—	—	4,108	—	—	—	—	—	—
Groot-Bijgaarden	Brussel	Anderlecht	—	—	—	—	2,141	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Grote-Brogel	a) Maaseik b) Hasselt	Peer	—	—	—	1,284	—	—	—	—	—	—	—	—
Grotenberge	a) Aalst b) Oudenaarde	Zottegem	—	—	—	1,248	—	—	—	—	—	—	—	—
Grote--Spouwen	Tongeren	Bilzen	—	—	—	1,107	—	—	—	—	—	—	—	—
Groot-Gelmen	Hasselt	Sint-Truiden	—	—	649	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Groot-Loon	Tongeren	Borgloon	170	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grosage	a) Ath b) Mons	Chièvres	—	404	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gros-Fays	Dinant	Gedinne	—	295	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gruitrode	a) Maaseik b) Tongeren	Bree	—	—	—	1,717	—	—	—	—	—	—	—	—
Grune	Marche-en-Famenne	Nassogne	—	297	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grupont	Marche-en-Famenne	Nassogne	—	259	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Guignies	Tournai	Antoing	—	—	813	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Guigoven	Tongeren	Borgloon	—	—	561	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Guirsch	Arlon	Arlon	229	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Guike z./v. Goé														
Gullegem	Kortrijk	Moorsele	—	—	—	—	—	—	6,700	—	—	—	—	—
Gutschoven	Tongeren	Borgloon	—	304	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haacht	Leuven	Haacht	—	—	—	—	—	3,467	—	—	—	—	—	—
Haaltert	a) Aalst b) Oudenaarde	Herzele	—	—	—	—	—	—	5,732	—	—	—	—	—
Haasdonk	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	Temse	—	—	—	—	—	3,582	—	—	—	—	—	—
Haasrode	Leuven	Leuven	—	—	—	1,504	—	—	—	—	—	—	—	—
Habay-la-Neuve	a) Virton b) Arlon	Etalle	—	—	—	1,979	—	—	—	—	—	—	—	—
Habay-la-Vieille	a) Virton b) Arlon	Etalle	—	—	861	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Habergy	Arlon	Messancy	—	—	504	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haccourt	Liège	Fexhe-Slins	—	—	—	—	2,720	—	—	—	—	—	—	—
Hachy	Arlon	a) Etalle b) Arlon	—	—	—	1,548	—	—	—	—	—	—	—	—
Hacquegnies	a) Ath b) Tournai	Frasnes-lez-Buissenal	—	489	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haillot	Namur	Andenne	—	—	871	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haine-Saint-Paul	a) Soignies b) Mons	La Louvière	—	—	—	—	—	—	7,077	—	—	—	—	—
Haine-Saint-Pierre	a) Thuin b) Charleroi	Binche	—	—	—	—	—	—	6,490	—	—	—	—	—
Hainin	Mons	Boussu	—	—	794	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hakendover	Leuven	Tienen	—	—	—	1,210	—	—	—	—	—	—	—	—
Hal v./z. Halle														
Halanzy	Arlon	Messancy	—	—	—	—	2,743	—	—	—	—	—	—	—
Halen	Hasselt	Herk-de-Stad	—	—	—	—	—	3,054	—	—	—	—	—	—
Hallaar	Mechelen	Heist-op-den-Berg	—	—	—	1,955	—	—	—	—	—	—	—	—
Halle	Antwerpen	Zandhoven	—	—	—	1,538	—	—	—	—	—	—	—	—
Halle (Hal)	Brussel	Halle	—	—	—	—	—	—	—	—	17,475	—	—	—
Halle-Booienhoven	Leuven	Zoutleeuw	—	—	—	—	2,025	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Halleux	Marche-en-Famenne	La Roche-en-Ardenne	212	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Halma	Neufchâteau	Wellin	—	296	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Halmaal	Hasselt	Sint-Truiden	—	298	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haltinne	Namur	Andenne	—	—	892	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hamipré	Neufchâteau	Neufchâteau	—	—	612	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hamme	Brussel	Asse	—	279	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hamme	Dendermonde	Hamme	—	—	—	—	—	—	—	—	16,405	—	—	—
Hamme-Mille	Nivelles	Jodoigne	—	—	—	1,005	—	—	—	—	—	—	—	—
Hamoir	Huy	Nandrin	—	—	—	1,297	—	—	—	—	—	—	—	—
Hamois	Dinant	Ciney	—	—	929	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hamont	a) Maaseik b) Hasselt	Neerpelt	—	—	—	—	—	—	5,170	—	—	—	—	—
Hampteau	Marche-en-Famenne	Marche-en-Famenne	—	310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ham-sur-Heure	a) Thuin b) Charleroi	Thuin	—	—	—	—	2,252	—	—	—	—	—	—	—
Ham-sur-Sambre	Namur	Fosse	—	—	—	—	2,868	—	—	—	—	—	—	—
Handzame	a) Diksmuide b) Brugge	a) Torhout b) Diksmuide	—	—	—	—	—	3,280	—	—	—	—	—	—
Haneffe	a) Waremme b) Huy	a) Jehay-Bodegnée b) Waremme	—	—	878	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hannêche	Huy	a) Hannut b) Héron	—	306	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hannut (Hannuit)	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	—	—	—	2,601	—	—	—	—	—	—	—
Hanret	Namur	Eghezée	—	—	740	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hansbeke	Gent	Nevele	—	—	—	1,892	—	—	—	—	—	—	—	—
Han-sur-Lesse	Dinant	Rochefort	—	—	580	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hantes-Wihéries	a) Thuin b) Charleroi	Merbes-le-Château	—	—	702	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hanzinelle	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	—	740	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hanzinne	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	—	613	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Harchies	a) Ath b) Tournai	Quevaucamps	—	—	—	—	2,867	—	—	—	—	—	—	—
Harelbeke	Kortrijk	Harelbeke	—	—	—	—	—	—	—	13,035	—	—	—	—
Hargimont	Marche-en-Famenne	Marche-en-Famenne	—	—	643	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Harmignies	Mons	Pâturages	—	—	—	1,036	—	—	—	—	—	—	—	—
Harnoncourt	a) Virton b) Arlon	Virton	—	360	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Harre	Marche-en-Famenne	Erezée	—	—	755	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Harsin	Marche-en-Famenne	Nassogne	—	408	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Harveng	Mons	Pâturages	—	—	654	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Harzé	Huy	Ferrières	—	—	—	1,009	—	—	—	—	—	—	—	—
Hasselt	Hasselt	Hasselt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29,229	—
Hastière-Lavaux	Dinant	Dinant	—	—	989	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hastière-par-delà	Dinant	Beauraing	—	386	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Hatrival	Neufchâteau	Saint-Hubert	—	—	601	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haulchin	a) Thuin b) Charleroi	Binche	—	—	—	1,202	—	—	—	—	—	—	—	—
Hauset	Verviers	Eupen	—	—	828	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haut-Fays	Neufchâteau	Wellin	—	—	765	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haut-Ittre	Nivelles	Nivelles	—	463	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haut-le-Wastia	Dinant	Dinant	—	419	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hautrage	Mons	Boussu	—	—	—	—	—	3,196	—	—	—	—	—	—
Havay	Mons	Pâturages	—	—	782	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Havelange	Dinant	Ciney	—	—	—	1,559	—	—	—	—	—	—	—	—
Havinnes	Tournai	Tournai	—	—	978	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Havré	Mons	Mons	—	—	—	—	—	4,729	—	—	—	—	—	—
Hechtel	a) Maaseik b) Hasselt	Peer	—	—	—	—	2,616	—	—	—	—	—	—	—
Helen-Bos	Leuven	Zoutleeuw	—	372	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Heer	Dinant	Beauraing	—	488	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Heers	Tongeren	Borgloon	—	—	—	1,445	—	—	—	—	—	—	—	—
Hees	Tongeren	Bilzen	—	—	713	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Heestert	Kortrijk	Avelgem	—	—	—	—	2,188	—	—	—	—	—	—	—
Heffen	Mechelen	Mechelen	—	—	—	1,482	—	—	—	—	—	—	—	—
Heikruis	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	—	750	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Heindonk	Mechelen	Mechelen	—	—	635	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Heinsch	Arlon	Arlon	—	—	—	—	2,064	—	—	—	—	—	—	—
Heist-op-den-Berg	Mechelen	Heist-op-den-Berg	—	—	—	—	—	—	—	10,791	—	—	—	—
Heist	Brugge	Brugge	—	—	—	—	—	—	7,423	—	—	—	—	—
Hekelgem	Brussel	Asse	—	—	—	—	—	3,257	—	—	—	—	—	—
Heks	Tongeren	Tongeren	—	490	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Helchin (Helkijn)	Courtrai	Mouscron	—	—	997	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Helchteren	a) Maaseik b) Hasselt	Peer	—	—	—	—	2,151	—	—	—	—	—	—	—
Heldergem	a) Aalst b) Oudenaarde	Herzele	—	—	—	1,649	—	—	—	—	—	—	—	—
Helkijn z./v. Helchin														
Hellebecq	a) Ath b) Tournai	Ath	—	—	570	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hemelveerdegem	Oudenaarde	Nederbrakel	—	439	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hemiksem	Antwerpen	Boom	—	—	—	—	—	—	9,221	—	—	—	—	—
Hemptinne	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	238	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hemptinne	Namur	Eghezée	—	482	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hendrieken	Tongeren	Borgloon	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Henis	Tongeren	Tongeren	—	443	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hennuyères	a) Soignies b) Mons	Soignies	—	—	—	—	2,109	—	—	—	—	—	—	—
Henri-Chapelle (Hendrik-Kapelle)	Verviers	Limbourg	—	—	—	1,549	—	—	—	—	—	—	—	—
Henripont	a) Soignies b) Mons	Soignies	—	319	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hensies	Mons	Boussu	—	—	—	—	—	3,003	—	—	—	—	—	—
Heppen	Hasselt	Beringen	—	—	—	1,863	—	—	—	—	—	—	—	—
Heppenbach	Verviers	Saint-Vith	—	—	—	1,076	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee

(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Heppignies	Charleroi	Gosselies	—	—	—	1,435	—	—	—	—	—	—	—	—
Herbeumont	Neufchâteau	Paliseul	—	—	788	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Herchies	Mons	Lens	—	—	—	—	2,052	—	—	—	—	—	—	—
Herck-la-Ville *v./z. Herk-de-Stad*														
Herderen	Tongeren	Tongeren									—	—	—	—
Herdersem	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	—	—	2,202	—	—	—	—	—	—	—
Herent	Leuven	Leuven I	—	—	—	—	—	—	8,340	—	—	—	—	—
Herentals	Turnhout	Herentals	—	—	—	—	—	—	—	14,674	—	—	—	—
Herenthout	Turnhout	Herentals	—	—	—	—	—	—	5,083	—	—	—	—	—
Herfelingen	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	—	—	1,417	—	—	—	—	—	—	—	—
Hergenrath	Verviers	Eupen	—	—	—	1,197	—	—	—	—	—	—	—	—
Hérinnes	Tournai	Celles	—	—	—	1,557	—	—	—	—	—	—	—	—
Herk-de-Stad (Herck-la-Ville)	Hasselt	Herk-de-Stad	—	—	—	—	—	3,797	—	—	—	—	—	—
Hermalle-sous-Argenteau	Liège	Fexhe-Slins	—	—	—	1,970	—	—	—	—	—	—	—	—
Hermalle-sous-Huy	Huy	Nandrin	—	—	—	1,575	—	—	—	—	—	—	—	—
Hermée	Liège	Fexhe-Slins	—	—	—	1,152	—	—	—	—	—	—	—	—
Hermeton-sur-Meuse	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	458	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Herne	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	—	—	—	—	3,371	—	—	—	—	—	—
Héron	Huy	Héron	—	—	975	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Herquegies	a) Ath b) Tournai	Frasnes-lez-Buissenal	238	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Herseaux	Courtrai	Mouscron	—	—	—	—	—	—	6,999	—	—	—	—	—
Herselt	Turnhout	Westerlo	—	—	—	—	—	—	6,207	—	—	—	—	—
Herstal	Liège	Herstal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27,260	—
Herstappe	Tongeren	Tongeren	134	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hertain	Tournai	Tournai	198	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Herten	Tongeren	Borgloon	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hertsberge	Brugge	Brugge I	—	—	—	1,070	—	—	—	—	—	—	—	—
Herve	Verviers	Herve	—	—	—	—	—	3,754	—	—	—	—	—	—
Herzele	a) Aalst b) Oudenaarde	Herzele	—	—	—	—	—	—	3,849	—	—	—	—	—
Heule	Kortrijk	Moorsele	—	—	—	—	—	—	8,216	—	—	—	—	—
Heure	Dinant	Rochefort	—	359	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Heure-le-Romain	Liège	Fexhe-Slins	—	—	—	1,357	—	—	—	—	—	—	—	—
Heur-le-Tiexhe *v./z. Dietsch-Heur*														
Heurne	a) Oudenaarde b) Gent	Kruishoutem	—	—	632	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Heusden	Gent	Ledeberg	—	—	—	—	—	—	5,016	—	—	—	—	—
Heusden	Hasselt	Beringen	—	—	—	—	—	—	7,571	—	—	—	—	—
Heusy	Verviers	Verviers	—	—	—	—	—	3,712	—	—	—	—	—	—
Hever	Leuven	Haacht	—	—	—	—	2,464	—	—	—	—	—	—	—
Heverlee	Leuven	Leuven	—	—	—	—	—	—	—	11,698	—	—	—	—
Hévillers	Nivelles	Perwez	—	—	797	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Heyd	Marche-en-Famenne	Durbuy	—	—	736	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Hillegem	a) Aalst b) Oudenaarde	Zottegem	—	—	—	—	2,192	—	—	—	—	—	—	—
Hingene	Mechelen	Puurs	—	—	—	—	—	4,627	—	—	—	—	—	—
Hingeon	Namur	Eghezée	—	—	596	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hives	Marche-en-Famenne	La Roche-en-Ardenne	224	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hoboken	Antwerpen	Antwerpen III	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31,725	—
Hodeige	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	—	833	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hodister	Marche-en-Famenne	La Roche-en-Ardenne	—	—	612	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hody	Huy	Nandrin	189	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hoegaarden	Leuven	Tienen	—	—	—	—	—	4,508	—	—	—	—	—	—
Hoei z./v. Huy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hoeilaart	Brussel	Elsene	—	—	—	—	—	—	6,302	—	—	—	—	—
Hoeke	Brugge	Brugge III	186	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hoelbeek	Tongeren	Bilzen	—	319	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hoeleden	Leuven	Glabbeek-Zuurbemde	—	—	—	1,273	—	—	—	—	—	—	—	—
Hoepertingen	Tongeren	Borgloon	—	—	—	1,558	—	—	—	—	—	—	—	—
Hoeselt	Tongeren	Bilzen	—	—	—	—	—	4,193	—	—	—	—	—	—
Hoevenen	Antwerpen	Ekeren	—	—	—	—	2,238	—	—	—	—	—	—	—
Hofstade	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	—	—	—	4,443	—	—	—	—	—	—
Hofstade	Brussel	Vilvoorde	—	—	—	—	2,412	—	—	—	—	—	—	—
Hogne	Dinant	Rochefort	99	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hognoul	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	509	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hollain	Tournai	Antoing	—	—	—	1,431	—	—	—	—	—	—	—	—
Hollange	a) Bastogne b) Arlon	Fauvillers	—	—	740	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hollebeke	Ieper	Wervik	—	—	772	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hollogne-aux-Pierres	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	—	—	—	—	5,556	—	—	—	—	—
Hollogne-sur-Geer	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	—	754	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Holsbeek	Leuven	Haacht	—	—	—	—	2,181	—	—	—	—	—	—	—
Hombeek	Mechelen	Mechelen	—	—	—	—	—	3,133	—	—	—	—	—	—
Hombourg	Verviers	Aubel	—	—	—	1,602	—	—	—	—	—	—	—	—
Hompré	a) Bastogne b) Neufchâteau	Sibret	—	—	850	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hondelange	Arlon	Messancy	—	—	571	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Honnay	Dinant	Beauraing	—	422	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hooglede	a) Roeselare b) Ieper	Hooglede	—	—	—	—	—	4,472	—	—	—	—	—	—
Hoogstade	Veurne	a) Roesbrugge-Haringe b) Veurne	—	—	502	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hoogstraten	Turnhout	Hoogstraten	—	—	—	—	—	3,872	—	—	—	—	—	—
Horion-Hozémont	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	—	—	—	3,440	—	—	—	—	—	—
Hornu	Mons	Boussu	—	—	—	—	—	—	—	10,799	—	—	—	—
Horpmaal	Tongeren	Borgloon	—	—	674	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Horrues	a) Soignies b) Mons	Soignies	—	—	—	1,955	—	—	—	—	—	—	—	—
Hotton	Marche-en-Famenne	Marche-en-Famenne	—	—	—	1,707	—	—	—	—	—	—	—	—
Houdemont	a) Virton b) Arlon	Etalle	—	442	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Houdeng-Aimeries	a) Soignies b) Mons	La Louvière	—	—	—	—	—	—	7,672	—	—	—	—	—
Houdeng-Gœgnies	a) Soignies b) Mons	La Louvière	—	—	—	—	—	—	9,214	—	—	—	—	—
Houdremont	Dinant	Gedinne	207	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Houffalize	a) Bastogne b) Marche-en-Famenne	Houffalize	—	—	—	1,067	—	—	—	—	—	—	—	—
Hour	Dinant	Beauraing	—	—	569	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Housse	Liège	Dalhem	—	—	659	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Houtaing	Ath Tournai	Ath	—	—	556	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Houtain-le-Val	Nivelles	Genappe	—	—	861	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Houtain-l'Evêque v./z. Walshoutem														
Houtain-Saint-Siméon	Liège	Fexhe-Slins	—	—	—	1,168	—	—	—	—	—	—	—	—
Houtave	Brugge	Brugge II	—	—	620	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Houtem	Veurne	Veurne	—	—	—	1,187	—	—	—	—	—	—	—	—
Houthalen	a) Maaseik b) Hasselt	Peer	—	—	—	—	—	—	6,279	—	—	—	—	—
Houthem	Ypres	Wervik	—	—	—	1,261	—	—	—	—	—	—	—	—
Houthulst	a) Diksmuide b) Veurne	Diksmuide	—	—	—	—	2,643	—	—	—	—	—	—	—
Houtvenne	Turnhout	Westerlo	—	—	—	1,011	—	—	—	—	—	—	—	—
Houwaart	Leuven	Aarschot	—	—	—	1,233	—	—	—	—	—	—	—	—
Houx	Dinant	Dinant	231	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Houyet	Dinant	Beauraing	—	—	—	1,041	—	—	—	—	—	—	—	—
Hove	Antwerpen	Kontich	—	—	—	—	—	3,620	—	—	—	—	—	—
Hoves (Hove)	a) Soignies b) Mons	Enghien	—	—	622	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Howardries	Tournai	Antoing	157	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Huccorgne	Huy	Héron	—	—	800	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Huise	a) Oudenaarde b) Gent	Kruishoutem	—	—	—	—	2,776	—	—	—	—	—	—	—
Huissignies	a) Ath b) Mons	Chièvres	—	—	—	1,235	—	—	—	—	—	—	—	—
Huizingen	Brussel	Halle	—	—	—	—	2,459	—	—	—	—	—	—	—
Huldenberg	Leuven	Leuven	—	—	—	1,569	—	—	—	—	—	—	—	—
Hulshout	Turnhout	Westerlo	—	—	—	—	2,373	—	—	—	—	—	—	—
Hulsonniaux	Dinant	Beauraing	—	260	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hulste	Kortrijk	Kortrijk I	—	—	—	—	—	3,073	—	—	—	—	—	—
Humain	Marche-en-Famenne	Marche-en-Famenne	—	—	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Humbeek	Brussel	Wolvertem	—	—	—	—	2,412	—	—	—	—	—	—	—
Hundelgem	Oudenaarde	Sint-Maria-Horebeke	—	—	525	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Huppaye	Nivelles	Jodoigne	—	—	910	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Huy (Hoei)	Huy	Huy	—	—	—	—	—	—	—	13,124	—	—	—	—
Hyon	Mons	Mons	—	—	—	—	2,658	—	—	—	—	—	—	—
Ichtegem	a) Oostende b) Brugge	a) Torhout b) Gistel	—	—	—	—	—	—	5,429	—	—	—	—	—
Iddergem	a) Aalst b) Oudenaarde	Ninove	—	—	—	1,603	—	—	—	—	—	—	—	—
Idegem	a) Aalst b) Oudenaarde	Geraardsbergen	—	—	—	1,448	—	—	—	—	—	—	—	—
Ieper (Ypres)	Ieper	Ieper I en II	—	—	—	—	—	—	—	—	17,052	—	—	—
Impe	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	780	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Incourt	Nivelles	Jodoigne	—	—	661	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ingelmunster	a) Roeselare b) Kortrijk	Izegem	—	—	—	—	—	—	9,092	—	—	—	—	—
Ingooigem	Kortrijk	Kortrijk I	—	—	—	1,860	—	—	—	—	—	—	—	—
Irchonwelz	a) Ath b) Mons	Chièvres	—	—	852	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Isières	a) Ath b) Tournai	Ath	—	—	928	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Isnes	Namur	Gembloux	—	—	637	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Itegem	Mechelen	Heist-op-den-Berg	—	—	—	—	—	3,797	—	—	—	—	—	—
Itter z./v. Ittre														
Itterbeek	Brussel	Anderlecht	—	—	—	1,911	—	—	—	—	—	—	—	—
Ittre (Itter)	Nivelles	Nivelles	—	—	—	—	2,561	—	—	—	—	—	—	—
Ixelles (Elsene)	Bruxelles	Ixelles	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90,711
Izegem	a) Roeselare b) Kortrijk	Izegem	—	—	—	—	—	—	—	—	16,718	—	—	—
Izel	Virton Arlon	Florenville	—	—	—	1,579	—	—	—	—	—	—	—	—
Izenberge	Veurne	a) Roesbrugge-Haringe b) Veurne	—	—	632	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Izier	Marche-en-Famenne	Durbuy	—	—	530	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jabbeke	Brugge	Brugge II	—	—	—	—	2,560	—	—	—	—	—	—	—
Jalhay	Verviers	Limbourg	—	—	—	1,419	—	—	—	—	—	—	—	—
Jallet	Namur	Andenne	195	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jamagne	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	—	302	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jambes	Namur	Namur II	—	—	—	—	—	—	9,640	—	—	—	—	—
Jamiolle	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	147	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jamioulx	a) Thuin b) Charleroi	Thuin	—	—	—	1,160	—	—	—	—	—	—	—	—
Jamoigne	a) Virton b) Arlon	Florenville	—	—	—	1,166	—	—	—	—	—	—	—	—
Jandrain-Jandrenouille	Nivelles	Jodoigne	—	—	978	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jauche (Geten)	Nivelles	Jodoigne	—	—	—	1,486	—	—	—	—	—	—	—	—
Jauchelette	Nivelles	Jodoigne	—	360	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Javingue	Dinant	Beauraing	—	317	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jehay-Bodegnée	Huy	Jehay-Bodegnée	—	—	—	1,146	—	—	—	—	—	—	—	—
Jehonville	Neufchâteau	Paliseul	—	—	776	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Jemappes	Mons	Mons	—	—	—	—	—	—	—	12,902	—	—	—	—
Jemelle	Dinant	Rochefort	—	—	—	—	2,050	—	—	—	—	—	—	—
Jemeppe	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	—	—	—	—	—	13,775	—	—	—	—
Jemeppe	Namur	Gembloux	—	—	—	—	—	3,715	—	—	—	—	—	—
Jeneffe	Dinant	Ciney	—	339	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jeneffe	a) Waremme b) Liège	a) Hollogne aux-Pierres b) Waremme	—	—	653	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jesseren	Tongeren	Borgloon	—	—	611	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jette	Bruxelles	Molenbeek-Saint-Jean	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29,464	—
Jeuk (Goyer)	Hasselt	Sint-Truiden	—	—	—	1,423	—	—	—	—	—	—	—	—
Jodoigne (Geldenaken)	Nivelles	Jodoigne	—	—	—	—	—	4,147	—	—	—	—	—	—
Jodoigne-Souveraine (Opgeldenaken)	Nivelles	Jodoigne	—	429	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jollain-Merlin	Tournai	Antoing	—	—	699	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Joncret	Charleroi	Châtelet	—	372	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Julémont	Verviers	Aubel	—	254	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jumet	Charleroi	Jumet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28,569	—
Jupille	Liège	Grivegnée	—	—	—	—	—	—	8,177	—	—	—	—	—
Juprelle	Liège	Fexhe-Slins	—	—	830	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jurbise (Jurbeke)	Mons	Lens	—	—	—	1,260	—	—	—	—	—	—	—	—
Juseret	Neufchâteau	a) Sibret b) Neufchâteau	—	—	739	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaaskerke	a) Diksmuide b) Veurne	Diksmuide	—	—	550	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kachtem	a) Roeselare b) Kortrijk	Izegem	—	—	—	1,712	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaggevinne	Leuven	Diest	—	—	—	1,577	—	—	—	—	—	—	—	—
Kain	Tournai	Tournai	—	—	—	—	—	4,620	—	—	—	—	—	—
Kalken	Dendermonde	Wetteren	—	—	—	—	—	4,802	—	—	—	—	—	—
Kallo	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	Beveren	—	—	—	—	2,459	—	—	—	—	—	—	—
Kalmis z./v. La Calamine														
Kalmthout	Antwerpen	Brecht	—	—	—	—	—	—	8,592	—	—	—	—	—
Kampenhout	Brussel	Vilvoorde	—	—	—	—	—	3,835	—	—	—	—	—	—
Kanegem	a) Tielt b) Kortrijk	Meulebeke	—	—	—	1,376	—	—	—	—	—	—	—	—
Kanne	Tongeren	Zichen-Zussen-Bolder	—	—	—	1,193	—	—	—	—	—	—	—	—
Kapellen	Antwerpen	Ekeren	—	—	—	—	—	—	9,680	—	—	—	—	—
Kapellen	Leuven	Glabbeek-Zuurbemde	—	—	929	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kapelle-op-den-Bos	Brussel	Wolvertem	—	—	—	—	—	3,301	—	—	—	—	—	—
Kaprijke	a) Eeklo b) Gent	Kaprijke	—	—	—	—	—	3,153	—	—	—	—	—	—
Kasteelbrakel z./v. Braine-le-Château														
Kaster	Kortrijk	Avelgem	—	—	756	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kasterlee	Turnhout	Herentals	—	—	—	—	—	3,263	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
La Louvière	a) Soignies b) Mons	La Louvière	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21,589	—	—
Lamain	Tournai	Tournai	—	450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lambermont	Verviers	Spa	—	—	—	—	2,654	—	—	—	—	—	—	—
Lambusart	Charleroi	Châtelet	—	—	—	—	2,698	—	—	—	—	—	—	—
Lamine	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	—	523	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lamontzée	Huy	a) Hannut b) Héron	224	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lamorteau	a) Virton b) Arlon	Virton	—	482	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lampernisse	a) Diksmuide b) Veurne	a) Veurne b) Diksmuide	—	313	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lanaken	Tongeren	Mechelen-aan-de-Maas	—	—	—	—	—	—	6,294	—	—	—	—	—
Lanaye (Ternaaien)	Tongres	Zichen-Zussen-Bolder	—	—	—	1,018	—	—	—	—	—	—	—	—
Landegem	Gent	Nevele	—	—	—	1,947	—	—	—	—	—	—	—	—
Landelies	Charleroi	Marchienne-au-Pont	—	—	—	1,240	—	—	—	—	—	—	—	—
Landen	a) Borgworm b) Hoei	Landen	—	—	—	—	—	3,934	—	—	—	—	—	—
Landenne	Huy	Héron	—	—	—	1,930	—	—	—	—	—	—	—	—
Landskouter	Gent	Oosterzele	—	—	542	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laneffe	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	—	656	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Langdorp	Leuven	Aarschot	—	—	—	—	—	3,704	—	—	—	—	—	—
Langemark	Ieper	Ieper II	—	—	—	—	—	4,474	—	—	—	—	—	—
Lanklaar	Tongeren	Mechelen-aan-de-Maas	—	—	—	1,875	—	—	—	—	—	—	—	—
Lanquesaint	a) Ath b) Tournai	Ath	—	322	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lantin	Liège	Fexhe-Slins	—	326	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lantremange	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	—	545	—	—	—	—	—	—	—	—	—
La Panne v./z. Panne (De)														
Laplaigne	Tournai	Antoing	—	—	—	1,369	—	—	—	—	—	—	—	—
Lapscheure	Brugge	Brugge III	—	—	607	—	—	—	—	—	—	—	—	—
La Reid	Verviers	Spa	—	—	—	1,347	—	—	—	—	—	—	—	—
La Roche-en-Ardenne	Marche-en-Famenne	La Roche-en-Ardenne	—	—	—	1,814	—	—	—	—	—	—	—	—
Lasne-Chapelle-St-Lambert	Nivelles	Wavre	—	—	—	1,836	—	—	—	—	—	—	—	—
Lathuy	Nivelles	Jodoigne	—	—	542	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Latinne	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	—	876	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Latour	a) Virton b) Arlon	Virton	—	—	864	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lauw (Lowaige)	Tongeren	Tongeren	—	—	—	1,023	—	—	—	—	—	—	—	—
Lauwe	Kortrijk	Menen	—	—	—	—	—	—	7,074	—	—	—	—	—
Lavacherie	Neufchâteau	Saint-Hubert	—	—	509	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lavaux-Sainte-Anne	Dinant	Rochefort	—	368	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Lavoir	Huy	Héron	—	322	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Léau v./z. Zoutleeuw														
Lebbeke	Dendermonde	Dendermonde	—	—	—	—	—	—	—	11,882	—	—	—	—
L'Ecluse (Sluizen)	Louvain	Tirlemont	—	348	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lede	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	—	—	—	—	8,614	—	—	—	—	—
Ledeberg	Gent	Ledeberg	—	—	—	—	—	—	—	12,244	—	—	—	—
Ledegem	a) Roeselare b) Kortrijk	a) Mesen b) Roeselare	—	—	—	—	—	3,919	—	—	—	—	—	—
Leefdaal	Leuven	Leuven	—	—	—	—	2,150	—	—	—	—	—	—	—
Leerbeek	Brussel	Halle	—	—	771	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leernes	Charleroi	Fontaine-l'Evêque	—	—	—	—	2,217	—	—	—	—	—	—	—
Leers-et-Fosteau	a) Thuin b) Charleroi	Merbes-le-Château	—	293	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leers-Nord	Tournai	Templeuve	—	—	—	1,607	—	—	—	—	—	—	—	—
Leest	Mechelen	Mechelen II	—	—	—	1,857	—	—	—	—	—	—	—	—
Leeuwergem	a) Aalst b) Oudenaarde	Zottegem	—	—	957	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leffinge	a) Oostende b) Brugge	Gistel	—	—	—	1,928	—	—	—	—	—	—	—	—
Léglise	Neufchâteau	Neufchâteau	—	—	816	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leignon	Dinant	Ciney	—	—	—	1,485	—	—	—	—	—	—	—	—
Leisele	Veurne	Veurne	—	—	—	1,308	—	—	—	—	—	—	—	—
Leke	a) Diksmuide b) Brugge	a) Gistel b) Diksmuide	—	—	—	1,484	—	—	—	—	—	—	—	—
Lembeek	Brussel	Halle	—	—	—	—	—	—	6,099	—	—	—	—	—
Lembeke	a) Eeklo b) Gent	Kaprijke	—	—	—	—	2,783	—	—	—	—	—	—	—
Lemberge	Gent	Oosterzele	—	460	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Le Mesnil	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	190	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lendelede	Kortrijk	Kortrijk	—	—	—	—	—	4,452	—	—	—	—	—	—
Lens	Mons	Lens	—	—	—	1,774	—	—	—	—	—	—	—	—
Lens-Saint-Remy	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	—	964	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lens-Saint-Servais	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	299	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lens-sur-Geer	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	368	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leopoldsburg (Bourg-Léopold)	Hasselt	Beringen	—	—	—	—	—	—	7,248	—	—	—	—	—
Le Roux	Namur	Fosse	—	—	636	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Les Avins	Huy	Huy	—	—	605	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Les Bulles	a) Virton b) Arlon	Florenville	—	—	551	—	—	—	—	—	—	—	—	—
L'Escaillère	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	298	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lesdain	Tournai	Antoing	—	—	643	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Les Hayons	Neufchâteau	Bouillon	165	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lessenbos z./v. Bois-de-Lessines														

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Lessines (Lessen)	a) Soignies b) Tournai	Lessines	—	—	—	—	—	—	9,931	—	—	—	—	—
Lessive	Dinant	Rochefort	141	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lesterny	Marche-en-Famenne	Nassogne	211	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lesve	Namur	Fosse	—	—	—	1,224	—	—	—	—	—	—	—	—
Les Waleffes	Huy	Jehay-Bodegnée	—	—	675	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lettelingen z./v. Petit-Enghien														
Letterhoutem	a) Aalst b) Oudenaarde	Herzele	—	—	—	1,193	—	—	—	—	—	—	—	—
Leugnies	a) Thuin b) Charleroi	Beaumont	—	404	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leupegem	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	—	1,550	—	—	—	—	—	—	—	—
Leut	Tongeren	Mechelen-aan-de-Maas	—	—	—	1,122	—	—	—	—	—	—	—	—
Leuven (Louvain)	Leuven	Leuven I en II	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36,640	—
Leuze	Namur	Eghezée	—	—	—	1,342	—	—	—	—	—	—	—	—
Leuze	Tournai	Leuze	—	—	—	—	—	—	6,548	—	—	—	—	—
Leval-Chaudeville	a) Thuin b) Charleroi	Beaumont	190	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leval-Trahegnies	a) Thuin b) Charleroi	Binche	—	—	—	—	—	—	6,128	—	—	—	—	—
Liberchies	Charleroi	Gosselies	—	—	715	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Libin	Neufchâteau	Saint-Hubert	—	—	—	1,142	—	—	—	—	—	—	—	—
Libramont	Neufchâteau	Neufchâteau	—	—	—	1,979	—	—	—	—	—	—	—	—
Lichtaart	Turnhout	Herentals	—	—	—	—	2,517	—	—	—	—	—	—	—
Lichtervelde	a) Roeselare b) Brugge	a) Torhout b) Ardooie	—	—	—	—	—	—	6,682	—	—	—	—	—
Liedekerke	Brussel	Asse	—	—	—	—	—	—	7,715	—	—	—	—	—
Lieferinge	a) Aalst b) Oudenaarde	Ninove	—	290	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Liège (Luik)	Liège	Liège I en II	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	156,208
Liek z./v. Oleye														
Lier (Lierre)	Mechelen	Lier	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28,982	—
Lierneux	Verviers	Stavelot	—	—	—	—	—	3,135	—	—	—	—	—	—
Liernu	Namur	Eghezée	—	—	545	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Liers	Liège	Fexhe-Slins	—	—	—	1,058	—	—	—	—	—	—	—	—
Lieze z./v. Lixhe														
Liezele	Mechelen	Puurs	—	—	—	1,219	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijsem z./v. Lincent														
Ligne	Tournai	Leuze	—	—	949	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ligney	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	412	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ligny	Namur	Gembloux	—	—	—	1,988	—	—	—	—	—	—	—	—
Lille	Turnhout	Herentals	—	—	—	—	2,360	—	—	—	—	—	—	—
Lillo	Antwerpen	Ekeren	—	—	—	1,315	—	—	—	—	—	—	—	—
Lillois-Witterzée	Nivelles	Nivelles	—	—	—	1,222	—	—	—	—	—	—	—	—
Limal	Nivelles	Wavre	—	—	—	—	2,717	—	—	—	—	—	—	—
Limbourg (Limburg)	Verviers	Limbourg	—	—	—	—	—	4,168	—	—	—	—	—	—
Limelette	Nivelles	Wavre	—	—	—	1,219	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Limerlé	a) Bastogne b) Marche-en-Famenne	Houffalize	—	—	—	1,872	—	—	—	—	—	—	—	—
Limont	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	—	584	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lincent (Lijsem)	a) Waremme b) Huy	Landen	—	—	—	1,375	—	—	—	—	—	—	—	—
Linchet	Huy	Nandrin	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Linden	Leuven	Leuven I	—	—	—	1,296	—	—	—	—	—	—	—	—
Linkebeek	Brussel	Ukkel	—	—	—	—	—	3,050	—	—	—	—	—	—
Linkhout	Hasselt	Herk-de-Stad	—	—	—	1,121	—	—	—	—	—	—	—	—
Linsmeau (Linsmeel)	Nivelles	Jodoigne	—	434	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lint	Antwerpen	Kontich	—	—	—	—	2,973	—	—	—	—	—	—	—
Lippelo	Mechelen	Puurs	—	—	794	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lisogne	Dinant	Dinant	—	—	570	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lissewege	Brugge	Brugge III	—	—	—	—	2,178	—	—	—	—	—	—	—
Lives	Namur	Namur II	—	375	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lixhe (Lieze)	Liège	Fexhe-Slins	—	—	—	1,216	—	—	—	—	—	—	—	—
Lobbes	a) Thuin b) Charleroi	Thuin	—	—	—	—	—	3,271	—	—	—	—	—	—
Lodelinsart	Charleroi	Charleroi-Nord	—	—	—	—	—	—	—	10,759	—	—	—	—
Loenhout	Antwerpen	Brecht	—	—	—	—	2,672	—	—	—	—	—	—	—
Loker	Ieper	Mesen	—	—	801	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lokeren	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	Lokeren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25,492	—
Loksbergen	Hasselt	Herk-de-Stad	—	—	—	1,481	—	—	—	—	—	—	—	—
Lombardsijde	a) Oostende b) Veurne	a) Nieuwport b) Oostende	—	—	—	1,146	—	—	—	—	—	—	—	—
Lombise	Mons	Lens	—	358	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lommel	a) Maaseik b) Hasselt	Neerpelt	—	—	—	—	—	—	—	13,487	—	—	—	—
Lommersweiler	Verviers	Saint-Vith	—	—	—	1,177	—	—	—	—	—	—	—	—
Lompret	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	191	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lomprez	Neufchâteau	Wellin	—	370	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Loncin	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	—	1,972	—	—	—	—	—	—	—	—
Londerzeel	Brussel	Wolvertem	—	—	—	—	—	—	7,372	—	—	—	—	—
Longchamps	a) Bastogne b) Neufchâteau	Bastogne	—	—	—	1,222	—	—	—	—	—	—	—	—
Longchamps	Namur	Eghezée	—	406	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Longlier	Neufchâteau	Neufchâteau	—	—	—	1,183	—	—	—	—	—	—	—	—
Longueville	Nivelles	Jodoigne	—	465	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Longwilly	a) Bastogne b) Neufchâteau	Bastogne	—	—	—	1,087	—	—	—	—	—	—	—	—
Lontzen	Verviers	Eupen	—	—	—	—	2,294	—	—	—	—	—	—	—
Lonzée	Namur	Gembloux	—	—	—	1,448	—	—	—	—	—	—	—	—
Lo	a) Diksmuide b) Veurne	a) Roesbrugge-Haringe b) Diksmuide	—	—	—	1,356	—	—	—	—	—	—	—	—
Lochristi	Gent	Lochristi	—	—	—	—	—	—	5,131	—	—	—	—	—
Loonbeek	Leuven	Leuven II	—	—	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lotenhulle	Gent	Nevele	—	—	—	—	2,262	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Looz v./z. Borgloon														
Loppem	Brugge	Brugge II	—	—	—	—	2,557	—	—	—	—	—	—	—
Lorcé	Huy	Ferrières	—	359	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lot	Brussel	Halle	—	—	—	—	—	3,381	—	—	—	—	—	—
Louette-Saint-Denis	Dinant	Gedinne	—	474	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Louette-Saint-Pierre	Dinant	Gedinne	—	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Loupoigne	Nivelles	Genappe	—	—	—	1,403	—	—	—	—	—	—	—	—
Louvain v./z. Leuven														
Louveigné	Liège	Louveigné	—	—	—	—	2,025	—	—	—	—	—	—	—
Lovendegem	Gent	Zomergem	—	—	—	—	—	4,800	—	—	—	—	—	—
Lovenjoel	Leuven	Leuven II	—	—	—	1,529	—	—	—	—	—	—	—	—
Loverval	Charleroi	Châtelet	—	—	—	1,097	—	—	—	—	—	—	—	—
Lowaige v./z. Lauw														
Loyers	Namur	Andenne	—	—	507	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lubbeek	Leuven	Glabbeek-Zuurbemde	—	—	—	—	—	4,028	—	—	—	—	—	—
Luik v./z. Liège	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Luingne	Courtrai	Mouscron	—	—	—	—	2,960	—	—	—	—	—	—	—
Lummen	Hasselt	Herk-de-Stad	—	—	—	—	—	—	5,153	—	—	—	—	—
Lustin	Namur	Namur II	—	—	—	1,428	—	—	—	—	—	—	—	—
Luttre	Charleroi	Seneffe	—	—	—	—	2,174	—	—	—	—	—	—	—
Maarke-Kerkem	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	—	1,176	—	—	—	—	—	—	—	—
Maaseik	a) Maaseik b) Tongeren	Maaseik	—	—	—	—	—	—	7,234	—	—	—	—	—
Mabompré	a) Bastogne b) Neufchâteau	Bastogne	—	—	789	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Machelen	Brussel	Vilvoorde	—	—	—	—	—	—	6,374	—	—	—	—	—
Machelen	Gent	Deinze	—	—	—	—	—	3,124	—	—	—	—	—	—
Macon	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	—	773	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Macquenoise	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	—	575	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maffe	Dinant	Ciney	—	432	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maffle	a) Ath b) Mons	Chièvres	—	—	—	1,413	—	—	—	—	—	—	—	—
Magnée	Liège	Fléron	—	—	532	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maillen	Namur	Namur II	—	—	580	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mainvault	a) Ath b) Tournai	Ath	—	—	—	1,272	—	—	—	—	—	—	—	—
Maisières	Mons	Mons	—	—	—	1,659	—	—	—	—	—	—	—	—
Maissin	Neufchâteau	Saint-Hubert	—	—	507	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maizeret	Namur	Andenne	236	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mal	Tongeren	Tongeren	—	—	659	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maldegem	a) Eeklo b) Gent	Eeklo	—	—	—	—	—	—	—	12,550	—	—	—	—
Malderen	Brussel	Wolvertem	—	—	—	—	—	3,044	—	—	—	—	—	—
Malempré	Marche-en-Famenne	Erezée	245	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malen z./v. Mélin														
Malèves-Sainte-Marie-Wastines	Nivelles	Perwez	—	—	580	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malines v./z. Mechelen														
Malmédy	Verviers	Malmédy	—	—	—	—	—	—	5,391	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kantor, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Malonne	Namur	Namur II	—	—	—	—	—	3,470	—	—	—	—	—	—
Malvoisin	Dinant	Gedinne	—	274	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Manage	Charleroi	Seneffe	—	—	—	—	—	—	5,249	—	—	—	—	—
Manderfeld	Verviers	Saint-Vith	—	—	—	1,219	—	—	—	—	—	—	—	—
Mannekensvere	a) Oostende b) Veurne	a) Nieuwpoort b) Gistel	—	418	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maransart	Nivelles	Genappe	—	398	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marbais	Nivelles	Genappe	—	—	—	—	2,057	—	—	—	—	—	—	—
Marbaix	a) Thuin b) Charleroi	Thuin	—	—	607	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marche-en-Famenne	Marche-en-Famenne	Marche-en-Famenne	—	—	—	—	—	4,202	—	—	—	—	—	—
Marche-les-Dames	Namur	Namur I	—	—	—	1,125	—	—	—	—	—	—	—	—
Marche-les-Ecaussines	a) Soignies b) Mons	Rœulx	—	—	—	—	2,075	—	—	—	—	—	—	—
Marchienne-au-Pont	Charleroi	Marchienne-au-Pont	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21,351	—	—
Marchin	Huy	Huy	—	—	—	—	—	4,524	—	—	—	—	—	—
Marchipont	Mons	Dour	114	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marchovelette	Namur	Namur I	—	479	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marcinelle	Charleroi	Charleroi-Sud	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23,091	—	—
Marcourt	Marche-en-Famenne	La Roche-en-Ardenne	—	—	651	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marcq (Mark)	a) Soignies b) Mons	Enghien	—	—	—	1,317	—	—	—	—	—	—	—	—
Marenne	Marche-en-Famenne	Marche-en-Famenne	—	—	530	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mariakerke	Gent	Gent III	—	—	—	—	—	4,659	—	—	—	—	—	—
Mariekerke	Mechelen	Puurs	—	—	—	1,751	—	—	—	—	—	—	—	—
Marienbourg	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	—	—	1,556	—	—	—	—	—	—	—	—
Marilles	Nivelles	Jodoigne	—	—	668	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mark z./v. Marcq														
Marke	Kortrijk	Kortrijk II	—	—	—	—	—	3,898	—	—	—	—	—	—
Markegem	a) Tielt b) Kortrijk	Oostrozebeke	—	—	851	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marlinne v./z. Mechelen-Bovelingen														
Marneffe	Huy	a) Hannut b) Héron	—	—	733	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marquain	Tournai	Tournai	—	—	—	1,013	—	—	—	—	—	—	—	—
Martelange	Arlon	a) Fauvillers b) Arlon	—	—	—	1,604	—	—	—	—	—	—	—	—
Martenslinde	Tongeren	Bilzen	—	—	522	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Martouzin-Neuville	Dinant	Beauraing	192	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Masbourg	Marche-en-Famenne	Nassogne	—	258	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Masnuy-Saint-Jean	Mons	Lens	—	—	—	1,346	—	—	—	—	—	—	—	—
Masnuy-Saint-Pierre	Mons	Lens	—	401	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Massemen	Dendermonde	Wetteren	—	—	—	1,942	—	—	—	—	—	—	—	—
Massenhoven	Antwerpen	Zandhoven	—	—	758	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Matagne-la-Grande	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	354	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn al de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Matagne-la-Petite	a) Philippeville b) Dinant	Philippevile	—	266	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mater	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	—	—	2,376	—	—	—	—	—	—	—
Maubray	Tournai	Antoing	—	—	—	1,325	—	—	—	—	—	—	—	—
Maulde	Tournai	Leuze	—	—	891	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maurage	a) Soignies b) Mons	Rœulx	—	—	—	—	—	4,531	—	—	—	—	—	—
Mazenzele	Brussel	Asse	—	—	—	1,063	—	—	—	—	—	—	—	—
Mazée	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	—	—	729	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mazy	Namur	Gembloux	—	—	952	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Méan	Dinant	Ciney	—	404	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mechelen (Malines)	Mechelen	Mechelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60,288
Mechelen-aan-de-Maas	Tongeren	Mechelen-aan-de-Maas	—	—	—	—	—	3,596	—	—	—	—	—	—
Mechelen-Bovelingen (Marlinne)	Tongeren	Borgloon	—	—	—	1,125	—	—	—	—	—	—	—	—
Meeffe	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	—	658	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Menen (Menin)	Kortrijk	Menen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22,031	—	—
Meensel-Kiezegem	Leuven	Glabbeek-Zuurbemde	—	—	867	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meer	Turnhout	Hoogstraten	—	—	—	—	2,520	—	—	—	—	—	—	—
Meerbeek	Leuven	Leuven I	—	—	—	1,203	—	—	—	—	—	—	—	—
Meerbeke	a) Aalst b) Oudenaarde	Ninove	—	—	—	—	—	4,517	—	—	—	—	—	—
Meerdonk	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	St-Gillis-Waas	—	—	—	—	2,174	—	—	—	—	—	—	—
Meerhout	Turnhout	Mol	—	—	—	—	—	—	7,189	—	—	—	—	—
Meerle	Turnhout	Hoogstraten	—	—	—	—	2,396	—	—	—	—	—	—	—
Mesen (Messines)	Ieper	Mesen	—	—	—	1,088	—	—	—	—	—	—	—	—
Meeswijk	Tongeren	Mechelen	—	—	834	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meetkerke	Brugge	Brugge II	—	464	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meeuwen	a) Maaseik b) Tongeren	Bree	—	—	—	—	2,574	—	—	—	—	—	—	—
Mehaigne	Namur	Eghezée	—	447	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meigem	Gent	Nevele	—	—	969	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meilegem	Oudenaarde	Sint-Maria-Horebeke	—	371	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meise	Brussel	Wolvertem	—	—	—	—	2,583	—	—	—	—	—	—	—
Meix-devant-Virton	a) Virton b) Arlon	Virton	—	—	701	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meix-le-Tige	Arlon	Messancy	—	388	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Melden	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	—	1,192	—	—	—	—	—	—	—	—
Meldert	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	—	—	2,622	—	—	—	—	—	—	—
Meldert	Hasselt	Herk-de-Stad	—	—	—	1,351	—	—	—	—	—	—	—	—
Meldert	Leuven	Tienen	—	—	912	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Melen	Liège	Fléron	—	—	—	1,747	—	—	—	—	—	—	—	—
Mélin (Malen)	Nivelles	Jodoigne	—	—	965	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Melkwezer	Leuven	Zoutleeuw	—	—	502	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Melle	Gent	Oosterzele	—	—	—	—	—	—	7,419	—	—	—	—	—
Mellery	Nivelles	Genappe	—	486	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Melles	Tournai	Celles	—	343	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mellet	Charleroi	Gosselies	—	—	—	1,647	—	—	—	—	—	—	—	—
Mellier	Neufchâteau	Neufchâteau	—	—	962	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Melsbroek	Brussel	Vilvoorde	—	—	—	1,590	—	—	—	—	—	—	—	—
Melsele	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	Beveren	—	—	—	—	—	—	5,275	—	—	—	—	—
Melsen	Gent	Oosterzele	—	—	893	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Membach	Verviers	Limbourg	—	—	935	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Membre	Dinant	Gedinne	179	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Membruggen	Tongeren	Tongeren	—	—	715	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mendonk	Gent	Lochristi	—	403	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Menin v./z. Menen														
Merbes-le-Château	a) Thuin b) Charleroi	Merbes-le-Château	—	—	—	1,231	—	—	—	—	—	—	—	—
Merbes-Sainte-Marie	a) Thuin b) Charleroi	Merbes-le Château	—	—	575	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Merchtem	Brussel	Asse	—	—	—	—	—	—	7,664	—	—	—	—	—
Merdorp	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	—	605	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mere	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	—	—	—	4,324	—	—	—	—	—	—
Merelbeke	Gent	Oosterzele	—	—	—	—	—	—	9,670	—	—	—	—	—
Merendree	Gent	Zomergem	—	—	—	1,961	—	—	—	—	—	—	—	—
Merkem	a) Diksmuide b) Veurne	Diksmuide	—	—	—	—	2,806	—	—	—	—	—	—	—
Merksem	Antwerpen	Borgerhout	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29,139	—
Merksplas	Turnhout	Hoogstraten	—	—	—	—	—	4,192	—	—	—	—	—	—
Merlemont	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	—	472	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meslin-l'Evêque	a) Ath b) Tournai	Ath	—	—	—	1,112	—	—	—	—	—	—	—	—
Mesnil-Eglise	Dinant	Beauraing	207	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mesnil-Sainte-Blaise	Dinant	Beauraing	—	—	585	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mespelare	Dendermonde	Dendermonde	—	363	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Messancy	Arlon	Messancy	—	—	—	—	2,474	—	—	—	—	—	—	—
Messelbroek	Leuven	Diest	—	—	—	1,198	—	—	—	—	—	—	—	—
Messines v./z. Mesen														
Mesvin	Mons	Mons	—	—	739	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mettekoven	Tongeren	Borgloon	223	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mettet	Namur	Fosse	—	—	—	—	2,893	—	—	—	—	—	—	—
Meulebeke	a) Tielt b) Kortrijk	Meulebeke	—	—	—	—	—	—	—	10,127	—	—	—	—
Meux	Namur	Eghezée	—	—	—	1,162	—	—	—	—	—	—	—	—
Mévergnies	a) Ath b) Mons	Chièvres	—	—	676	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meyrode (Meyerode)	Verviers	Saint-Vith	—	—	—	1,262	—	—	—	—	—	—	—	—
Micheroux	Liège	Fléron	—	—	—	1,165	—	—	—	—	—	—	—	—
Michelbeke	Oudenaarde	Sint-Maria-Horebeke	—	—	962	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Middelburg	a) Eeklo b) Gent	Eeklo	—	—	609	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Middelkerke	a) Oostende b) Veurne	a) Nieuwpoort b) Oostende	—	—	—	—	—	4,081	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Miécret	Dinant	Ciney	—	—	609	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mielen-boven-Aalst	Hasselt	Sint-Truiden	—	—	741	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mignault	a) Soignies b) Mons	Rœulx	—	—	—	1,155	—	—	—	—	—	—	—	—
Millen	Tongeren	Tongeren	—	—	—	1,328	—	—	—	—	—	—	—	—
Milmort	Liège	Fexhe-Slins	—	—	—	1,786	—	—	—	—	—	—	—	—
Minderhout	Turnhout	Hoogstraten	—	—	—	1,156	—	—	—	—	—	—	—	—
Mirwart	a) Neufchâteau b) Marche-en-Famenne	a) Nassogne b) Saint-Hubert	210	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Modave	Huy	Nandrin	—	—	554	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moelingen (Mouland)	Luik	Dalhem	—	—	700	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moen	Kortrijk	Avelgem	—	—	—	—	2,338	—	—	—	—	—	—	—
Moerbeke	a) Aalst b) Oudenaarde	Geraardsbergen	—	—	—	—	2,026	—	—	—	—	—	—	—
Moerbeke	Gent	Lochristi	—	—	—	—	—	—	5,646	—	—	—	—	—
Moere	a) Oostende b) Veurne	Gistel	—	—	—	1,151	—	—	—	—	—	—	—	—
Moeren (De)	Veurne	Veurne	184	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moerkerke	Brugge	Brugge III	—	—	—	—	2,858	—	—	—	—	—	—	—
Moerzeke	Dendermonde	Hamme	—	—	—	—	—	4,638	—	—	—	—	—	—
Moeskroen *z./v. Mouscron*														
Moha	Huy	Héron	—	—	—	1,717	—	—	—	—	—	—	—	—
Mohiville	Dinant	Ciney	—	423	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moignelée	Namur	Fosse	—	—	—	1,815	—	—	—	—	—	—	—	—
Moircy	Neufchâteau	Saint-Hubert	—	316	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mol	Turnhout	Mol	—	—	—	—	—	—	—	—	19,083	—	—	—
Molenbaix	Tournai	Celles	—	—	849	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Molenbeek-Saint-Jean. (Sint-Jans-Molenbeek)	Bruxelles	Molenbeek-Saint-Jean	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63,922
Molenbeek-Wersbeek	Leuven	Diest	—	—	—	1,173	—	—	—	—	—	—	—	—
Molenbeersel	a) Maaseik b) Tongeren	Maaseik	—	—	—	1,948	—	—	—	—	—	—	—	—
Molenstede	Leuven	Diest	—	—	—	1,475	—	—	—	—	—	—	—	—
Mollem	Brussel	Asse	—	—	—	1,534	—	—	—	—	—	—	—	—
Momalle	a) Waremme b) Liège	a) Hollogne-aux-Pierres b) Waremme	—	—	—	1,273	—	—	—	—	—	—	—	—
Momignies	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	—	—	—	2,123	—	—	—	—	—	—	—
Monceau	Dinant	Gedinne	—	374	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Monceau-Imbrechies	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Monceau-sur-Sambre	Charleroi	Marchienne-au-Pont	—	—	—	—	—	—	9,715	—	—	—	—	—
Mons	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	—	—	—	4,103	—	—	—	—	—	—
Mons (Bergen)	Mons	Mons	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25,661	—
Monstreux	Nivelles	Nivelles	—	256	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mont	a) Bastogne b) Marche-en-Famenne	Houffalize	—	—	792	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee

(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Mont	Dinant	Dinant	—	277	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Montaigu v./z. Scherpenheuvel														
Montbliart	a) Thuin b) Charleroi	Beaumont	—	357	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Montegnée	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	—	—	—	—	—	10,605	—	—	—	—
Montenaken	Hasselt	Sint-Truiden	—	—	—	1,525	—	—	—	—	—	—	—	—
Mont-Gauthier	Dinant	Rochefort	—	—	525	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Montignies-le-Tilleul	Charleroi	Marchienne-au-Pont	—	—	—	—	—	—	5,656	—	—	—	—	—
Montignies-lez-Lens	Mons	Lens	—	—	741	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Montignies-Saint-Christophe	a) Thuin b) Charleroi	Merbes-le-Château	—	303	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Montignies-sur-Roc	Mons	Dour	—	—	775	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Montignies-sur-Sambre	Charleroi	Charleroi-Sud	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23,064	—	—
Montleban	a) Bastogne b) Marche-en-Famenne	Houffalize	—	—	633	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Montrœul-au-Bois	Tournai	Leuze	—	—	515	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Montrœul-sur-Haine	Mons	Boussu	—	—	753	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mont-Saint-André	Nivelles	Perwez	—	—	516	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mont-Saint-Aubert	Tournai	Celles	—	—	636	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mont-Sainte-Aldegonde	a) Thuin b) Charleroi	Binche	—	—	—	1,733	—	—	—	—	—	—	—	—
Mont-Sainte-Geneviève	a) Thuin b) Charleroi	Binche	—	428	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mont-Saint-Guibert	Nivelles	Perwez	—	—	—	1,692	—	—	—	—	—	—	—	—
Mont-sur-Marchienne	Charleroi	Charleroi-Sud	—	—	—	—	—	—	—	11,063	—	—	—	—
Montzen	Verviers	Aubel	—	—	—	—	2,351	—	—	—	—	—	—	—
Moregem	Oudenaarde	Oudenaarde	—	390	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moorsel	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	—	—	—	4,517	—	—	—	—	—	—
Moorsele	Kortrijk	Moorsele	—	—	—	—	—	4,725	—	—	—	—	—	—
Moorslede	a) Roeselare b) Ieper	a) Passendale b) Roeselare	—	—	—	—	—	—	6,559	—	—	—	—	—
Moortsele	Gent	Oosterzele	—	—	891	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mopertingen	Tongeren	Bilzen	—	—	946	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moresnet	Verviers	Aubel	—	—	—	1,300	—	—	—	—	—	—	—	—
Morhet	a) Bastogne b) Neufchâteau	Sibret	—	—	691	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morialmé	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	—	—	1,276	—	—	—	—	—	—	—	—
Morkhoven	Turnhout	Westerlo	—	—	924	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morlanwelz	a) Thuin b) Charleroi	Binche	—	—	—	—	—	—	8,731	—	—	—	—	—
Mormont	Marche-en-Famenne	Erezée	—	—	607	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mornimont	Namur	Fosse	—	—	804	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mortier	Liège	Dalhem	—	—	689	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mortroux	Liège	Dalhem	—	419	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mortsel	Antwerpen	Berchem	—	—	—	—	—	—	—	—	16,445	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Morville	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	469	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mouland v./z. Moelingen														
Moulbaix	a) Ath b) Mons	Chièvres	—	—	578	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mourcourt	Tournai	Celles	—	—	—	1,020	—	—	—	—	—	—	—	—
Mouscron (Moeskroen)	Courtrai	Mouscron	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36,354	—
Moustier	a) Ath b) Tournai	Frasnes-lez-Buissenal	—	—	899	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moustier	Namur	Namur I	—	—	—	—	2,564	—	—	—	—	—	—	—
Mouzaive	Dinant	Gedinne	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moxhe	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	452	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mozet	Namur	Andenne	—	—	539	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muizen	Brussel	Vilvoorde	—	—	—	—	—	3,836	—	—	—	—	—	—
Muizen	Hasselt	Sint-Truiden	141	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mullem	a) Oudenaarde b) Gent	Kruishoutem	—	484	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Munkzwalm	Oudenaarde	Sint-Maria Horebeke	—	—	—	1,370	—	—	—	—	—	—	—	—
Muno	a) Virton b) Arlon	Florenville	—	—	—	1,156	—	—	—	—	—	—	—	—
Munsterbilzen	Tongeren	Bilzen	—	—	—	—	2,203	—	—	—	—	—	—	—
Munte	Gent	Oosterzele	—	—	823	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Musson	a) Virton b) Arlon	Virton	—	—	—	1,860	—	—	—	—	—	—	—	—
Mussy-la-Ville	a) Virton b) Arlon	Virton	—	—	817	—	—	—	—	—	—	—	—	—
My	Marche-en-Famenne	Durbuy	—	409	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Naast	a) Soignies b) Mons	Soignies	—	—	—	1,986	—	—	—	—	—	—	—	—
Nadrin	a) Bastogne Marche-en-Famenne	Houffalize	—	473	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nafraiture	Dinant	Gedinne	—	314	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nalinnes	a) Thuin b) Charleroi	Thuin	—	—	—	—	2,644	—	—	—	—	—	—	—
Namêche	Namur	Namur I	—	—	—	1,511	—	—	—	—	—	—	—	—
Namur (Namen)	Namur	Namur I et II	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31,444	—
Nandrin	Huy	Nandrin	—	—	989	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Naninne	Namur	Namur II	—	—	—	1,090	—	—	—	—	—	—	—	—
Naomé	Dinant	Gedinne	—	366	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nassogne	Marche-en-Famenne	Nassogne	—	—	886	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Natoye	Dinant	Ciney	—	—	—	1,041	—	—	—	—	—	—	—	—
Nazareth	Gent	Nazareth	—	—	—	—	—	4,536	—	—	—	—	—	—
Néchin	Tournai	Templeuve	—	—	—	—	2,329	—	—	—	—	—	—	—
Nederboelare	a) Aalst b) Oudenaarde	Geraardsbergen	—	—	—	1,084	—	—	—	—	—	—	—	—
Nederbrakel	Oudenaarde	Nederbrakel	—	—	—	—	—	—	5,901	—	—	—	—	—
Nederename	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	—	1,942	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Nederhasselt	a) Aalst b) Oudenaarde	Ninove	—	—	—	1,261	—	—	—	—	—	—	—	—
Nederokkerzeel	Brussel	Schaarbeek	—	—	—	1,281	—	—	—	—	—	—	—	—
Nederzwalm-Hermelgem	Oudenaarde	Sint-Maria-Horebeke	—	—	963	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nerem	Tongeren	Tongeren	—	—	911	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neerglabbeek	a) Hasselt b) Tongeren	Mechelen-aan-de-Maas	—	414	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neerharen	Tongeren	Mechelen-aan-de-Maas	—	—	923	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neerhespen	a) Borgworm b) Hoei	Landen	—	422	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neerheylissem	Louvain	Tirlemont	—	—	—	1,966	—	—	—	—	—	—	—	—
Neerijse	Leuven	Leuven	—	—	—	1,253	—	—	—	—	—	—	—	—
Neerlanden	a) Borgworm b) Hoei	Landen	—	387	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neerlinter	Leuven	Zoutleeuw	—	—	—	1,412	—	—	—	—	—	—	—	—
Neeroeteren	a) Maaseik b) Tongeren	Maaseik	—	—	—	—	—	4,383	—	—	—	—	—	—
Neerpelt	a) Maaseik b) Hasselt	Neerpelt	—	—	—	—	—	—	6,104	—	—	—	—	—
Neerrepen	Tongeren	Tongeren	—	316	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neervelp	Leuven	Tienen	—	—	552	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neerwaasten *z./v. Bas-Warneton*														
Neerwinden	a) Borgworm b) Hoei	Landen	—	—	897	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neigem	a) Aalst b) Oudenaarde	Ninove	—	—	573	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nessonvaux	Liège	Fléron	—	—	—	1,047	—	—	—	—	—	—	—	—
Nethen	Nivelles	Wavre	—	—	—	1,346	—	—	—	—	—	—	—	—
Nettinne	Dinant	Rochefort	180	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neufchâteau	Neufchâteau	Neufchâteau	—	—	—	—	2,579	—	—	—	—	—	—	—
Neufchâteau	Verviers	Aubel	—	—	559	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neufmaison	Mons	Lens	—	—	502	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neufvilles	Mons	Lens	—	—	—	—	2,431	—	—	—	—	—	—	—
Neu-Moresnet	Verviers	Eupen	—	—	640	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neuve-Eglise *v./z. Nieuwkerke*														
Neuville	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	—	—	529	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neuville-en-Condroz	Huy	Nandrin	—	—	595	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neuville-sous-Huy	Huy	Huy	103	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nevele	Gent	Nevele	—	—	—	—	2,606	—	—	—	—	—	—	—
Niel	Antwerpen	Boom	—	—	—	—	—	—	—	10,804	—	—	—	—
Niel-bij-As	a) Hasselt b) Tongeren	Mechelen-aan-de-Maas	—	—	685	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Niel-bij-Sint-Truiden	Hasselt	Sint-Truiden	—	—	739	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nieuport *v./z. Nieuwpoort*														
Nieuwenhove	a) Aalst b) Oudenaarde	Geraardsbergen	—	399	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nieuwenrode	Brussel	Wolvertem	—	—	—	1,283	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Nieuwerkerken	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	—	—	—	4,472	—	—	—	—	—	—
Nieuwerkerken	Hasselt	Sint-Truiden	—	—	—	1,206	—	—	—	—	—	—	—	—
Nieuwkapelle	a) Diksmuide b) Veurne	a) Veurne b) Diksmuide	—	—	597	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nieuwkerke (Neuve-Eglise)	Ieper	Mesen												
Nieuwkerken-Waas	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	St-Gillis-Waas	—	—	—	—	—	4,198	—	—	—	—	—	—
Nieuwmunster	Brugge	Brugge II	—	477	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nieuwpoort (Nieuport)	Veurne	Nieuwpoort	—	—	—	—	—	—	5,062	—	—	—	—	—
Nieuwrode	Leuven	Aarschot	—	—	—	1,928	—	—	—	—	—	—	—	—
Nijlen	Mechelen	Heist-op-den-Berg	—	—	—	—	—	—	6,997	—	—	—	—	—
Nijvel z./v. Nivelles														
Nil-Saint-Vincent-Saint-Martin	Nivelles	Perwez	—	—	—	1,151	—	—	—	—	—	—	—	—
Nimy	Mons	Mons	—	—	—	—	—	3,784	—	—	—	—	—	—
Ninove	a) Aalst b) Oudenaarde	Ninove	—	—	—	—	—	—	—	11,146	—	—	—	—
Nismes	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	—	—	1,622	—	—	—	—	—	—	—	—
Nivelles (Nijvel)	Nivelles	Nivelles	—	—	—	—	—	—	—	11,929	—	—	—	—
Niverlée	a) Philippeville b) Dinant	Philippevile	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nives	a) Bastogne b) Neufchâteau	Sibret	—	—	503	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nobressart	Arlon	Arlon	—	—	865	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nodebais	Nivelles	Jodoigne	—	466	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Noduwez	Nivelles	Jodoigne	—	—	683	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Noirchain	Mons	Pâturages	—	—	406	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Noirefontaine	Neufchâteau	Bouillon	—	341	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Noiseux	Dinant	Rochefort	—	386	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nokere	a) Oudenaarde b) Gent	Kruishoutem	—	—	—	1,136	—	—	—	—	—	—	—	—
Nollevaux	Neufchâteau	Paliseul	—	360	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Noorderwijk	Turnhout	Herentals	—	—	—	1,968	—	—	—	—	—	—	—	—
Noordschote	a) Diksmuide Ieper	a) Ieper II b) Diksmuide	—	—	504	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nossegem	Brussel	Schaarbeek	—	—	—	1,436	—	—	—	—	—	—	—	—
Nothomb	Arlon	Arlon	—	416	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nouvelles	Mons	Mons	—	352	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Noville	a) Bastogne b) Neufchâteau	Bastogne	—	—	—	1,315	—	—	—	—	—	—	—	—
Noville	a) Waremme b) Liège	a) Hollogne-aux-Pierres b) Waremme	—	377	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Noville-les-Bois	Namur	Eghezée	—	—	—	1,068	—	—	—	—	—	—	—	—
Noville-sur-Méhaigne	Nivelles	Perwez	—	—	737	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nudorp z./v. Wihogne														
Nukerke	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	—	1,836	—	—	—	—	—	—	—	—
Obaix	Charleroi	Seneffe	—	—	—	1,048	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Obigies	Tournai	Celles	—	—	560	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Obourg	Mons	Mons	—	—	—	—	2,591	—	—	—	—	—	—	—
Ochamps	Neufchâteau	Saint-Hubert	—	—	679	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ocquier	Huy	Huy	—	—	697	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Odeigne	Marche-en-Famenne	Erezée	—	358	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Odeur	a) Waremme b) Liège	a) Hollogne-aux-Pierres b) Waremme	—	303	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oedelem	Brugge	Brugge I	—	—	—	—	—	4,968	—	—	—	—	—	—
Oekene	a) Roeselare b) Ieper	Hooglede	—	—	—	1,264	—	—	—	—	—	—	—	—
Oelegem	Antwerpen	Zandhoven	—	—	—	—	2,427	—	—	—	—	—	—	—
Oeren	Veurne	Veurne	95	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oerle z./v. Oreye														
Oeselgem	a) Tielt b) Kortrijk	Oostrozebeke	—	—	—	1,130	—	—	—	—	—	—	—	—
Oetingen	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	—	—	1,721	—	—	—	—	—	—	—	—
Œudeghien	a) Soignies b) Tournai	Lessines	—	—	901	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oevel	Turnhout	Westerlo	—	—	—	1,827	—	—	—	—	—	—	—	—
Offagne	Neufchâteau	Paliseul	—	—	684	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ogy	a) Soignies b) Tournai	Lessines	—	—	781	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ohain	Nivelles	Wavre	—	—	—	—	2,169	—	—	—	—	—	—	—
Ohey	Namur	Andenne	—	—	—	1,091	—	—	—	—	—	—	—	—
Oignies	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	—	858	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oisquercq (Oostkerk)	Nivelles	Nivelles	—	—	812	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oizy	Dinant	Gedinne	—	274	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Okegem	a) Aalst b) Oudenaarde	Ninove	—	—	—	1,754	—	—	—	—	—	—	—	—
Oleye (Liek)	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	—	971	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ollignies (Woelingen)	a) Soignies b) Tournai	Lessines	—	—	—	1,528	—	—	—	—	—	—	—	—
Olloy	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	—	—	1,055	—	—	—	—	—	—	—	—
Olmen	Turnhout	Mol	—	—	—	—	2,264	—	—	—	—	—	—	—
Olne	Verviers	Verviers	—	—	—	—	2,348	—	—	—	—	—	—	—
Olsene	Gent	Deinze	—	—	—	—	2,977	—	—	—	—	—	—	—
Omal	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	365	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ombret-Rawsa	Huy	Huy	—	—	868	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Omezée	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	95	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
On	Marche-en-Famenne	Marche-en-Famenne	—	—	—	1,550	—	—	—	—	—	—	—	—
Onhaye	Dinant	Dinant	—	—	533	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Onkerzele	a) Aalst b) Oudenaarde	Geraardsbergen	—	—	—	—	2,544	—	—	—	—	—	—	—
Onnezies	Mons	Dour	—	287	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Onoz	Namur	Gembloux	—	260	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
O.-L.-V.-Lombeek	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	—	834	—	—	—	—	—	—	—	—	—
O.-L.-V. Waver	Mechelen	Duffel	—	—	—	—	—	4,530	—	—	—	—	—	—
Ooigem	a) Tielt b) Kortrijk	Oostrozebeke	—	—	—	—	2,065	—	—	—	—	—	—	—
Ooike	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	851	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Olen	Turnhout	Herentals	—	—	—	—	—	—	5,538	—	—	—	—	—
Oombergen	a) Aalst b) Oudenaarde	Zottegem	—	—	841	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oorbeek	Leuven	Tienen	—	310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oordegem	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	—	—	2,860	—	—	—	—	—	—	—
Oostakker	Gent	Evergem	—	—	—	—	—	—	7,475	—	—	—	—	—
Oostduinkerke	Veurne	Nieuwpoort	—	—	—	—	—	3,853	—	—	—	—	—	—
Oosteeklo	a) Eeklo b) Gent	Kaprijke	—	—	—	—	2,330	—	—	—	—	—	—	—
Oostende (Ostende)	a) Oostende b) Brugge	Oostende	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49,651	—
Oosterzele	Gent	Oosterzele	—	—	—	—	—	3,090	—	—	—	—	—	—
Oostham	Hasselt	Beringen	—	—	—	—	2,333	—	—	—	—	—	—	—
Oostkamp	Brugge	Brugge I	—	—	—	—	—	—	7,754	—	—	—	—	—
Oostkerk z./v. Oisquercq														
Oostkerke	Brugge	a) Brugge III b) Diksmuide	—	—	862	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oostkerke	a) Diksmuide b) Veurne	Veurne	—	365	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oostmalle	Antwerpen	Brecht	—	—	—	—	2,719	—	—	—	—	—	—	—
Oostnieuwkerke	a) Roeselare b) Ieper	a) Passendale b) Roeselare	—	—	—	—	—	3,113	—	—	—	—	—	—
Oostrozebeke	a) Tielt b) Kortrijk	Oostrozebeke	—	—	—	—	—	—	5,498	—	—	—	—	—
Oostvleteren	Ieper	Ieper II	—	—	—	1,503	—	—	—	—	—	—	—	—
Oostwinkel	Gent	Waarschoot	—	—	910	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Otegem	Kortrijk	Kortrijk I	—	—	—	1,784	—	—	—	—	—	—	—	—
Opbrakel	Oudenaarde	Nederbrakel	—	—	—	1714	—	—	—	—	—	—	—	—
Opdorp	Dendermonde	Dendermonde	—	—	—	1,428	—	—	—	—	—	—	—	—
Opgeldenaken z./v. Jodoigne-Souveraine														
Opglabbeek	a) Hasselt b) Tongeren	Mechelen-aan-de-Maas	—	—	—	—	2,810	—	—	—	—	—	—	—
Opgrimbie	Tongeren	Mechelen-aan-de-Maas	—	—	—	1,343	—	—	—	—	—	—	—	—
Ophain-Bois-Seigneur-Isaac	Nivelles	Nivelles	—	—	—	1,633	—	—	—	—	—	—	—	—
Ophasselt	a) Aalst b) Oudenaarde	a) Nederbrakel b) Herzele	—	—	—	1,530	—	—	—	—	—	—	—	—
Opheers	Tongeren	Borgloon	—	385	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Opheylissem	Louvain	Tirlemont	—	—	732	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ophoven	a) Maaseik b) Tongeren	Maaseik	—	—	—	1,867	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Opitter	a) Maaseik b) Tongeren	Bree	—	—	868	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oplinter	Leuven	Tienen	—	—	—	1,782	—	—	—	—	—	—	—	—
Opoeteren	a) Maaseik b) Tongeren	Maaseik	—	—	—	1,544	—	—	—	—	—	—	—	—
Opont	Neufchâteau	Paliseul	—	—	519	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Opprebais	Nivelles	Jodoigne	—	—	—	1,326	—	—	—	—	—	—	—	—
Oppuurs	Mechelen	Puurs	—	—	—	1,478	—	—	—	—	—	—	—	—
Opvelp	Leuven	Tienen	—	—	859	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Opwijk	Brussel	Asse	—	—	—	—	—	—	8,213	—	—	—	—	—
Opzullik z./v. Silly														
Orbais	Nivelles	Perwez	—	—	579	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Orchimont	Dinant	Gedinne	—	323	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Orcq	Tournai	Tournai	—	—	612	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ordingen	Hasselt	Sint-Truiden	—	377	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oret	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	—	599	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oreye (Oerle)	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	—	945	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Orgeo	Neufchâteau	Neufchâteau	—	—	—	1,399	—	—	—	—	—	—	—	—
Ormeignies	a) Ath b) Mons	Chièvres	—	—	874	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Orp-le-Grand	Nivelles	Jodoigne	—	—	—	1,961	—	—	—	—	—	—	—	—
Orroir	Audenarde	Renaix	—	—	731	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Orsmaal-Gussenhoven	Leuven	Zoutleeuw	—	—	810	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ortho	Marche-en-Famenne	La Roche-en-Ardenne	—	—	—	1,056	—	—	—	—	—	—	—	—
Ostende v./z. Oostende														
Ostiches	a) Ath b) Tournai	Ath	—	—	688	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oteppe	Huy	a) Hannut b) Héron	—	481	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Othée (Elch)	Liège	Fexhe-Slins	—	—	—	1,377	—	—	—	—	—	—	—	—
Otrange (Wouteringen)	Tongres	Tongres	—	372	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ottenburg	Leuven	Leuven	—	—	—	1,250	—	—	—	—	—	—	—	—
Ottergem	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	552	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ottignies	Nivelles	Wavre	—	—	—	—	—	3,786	—	—	—	—	—	—
Oudegem	Dendermonde	Dendermonde	—	—	—	—	—	3,376	—	—	—	—	—	—
Oudekapelle	a) Diksmuide b) Veurne	a) Veurne b) Diksmuide	229	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oudenaarde (Audenarde)	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	—	—	—	—	6,632	—	—	—	—	—
Oudenaken	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	284	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oudenburg	Oostende	Gistel	—	—	—	—	—	3,429	—	—	—	—	—	—
Oudergem z./v. Auderghem														
Oud-Heverlee	Leuven	Leuven	—	—	—	1,506	—	—	—	—	—	—	—	—
Oud-Turnhout	Turnhout	Turnhout	—	—	—	—	—	—	6,175	—	—	—	—	—
Ouffet	Huy	Nandrin	—	—	—	1,521	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Ougrée	Liège	a) Seraing b) St-Nicolas (3)	—	—	—	—	—	—	—	—	19,245	—	—	—
Oupeye	Liège	Fexhe-Slins	—	—	—	1,624	—	—	—	—	—	—	—	—
Outer	a) Aalst b) Oudenaarde	Ninove	—	—	—	—	2,336	—	—	—	—	—	—	—
Outgaarden	Leuven	Tienen	—	—	786	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Outrelouxhe	Huy	Nandrin	131	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Outrijve	Kortrijk	Avelgem	—	—	—	1,006	—	—	—	—	—	—	—	—
Ouwegem	a) Oudenaarde b) Gent	Kruishoutem	—	—	—	1,335	—	—	—	—	—	—	—	—
Overboelare	a) Aalst b) Oudenaarde	Geraardsbergen	—	—	—	—	—	3,352	—	—	—	—	—	—
Overhespen	a) Borgworm b) Hoei	Landen	—	443	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Overijse	Brussel	Elsene	—	—	—	—	—	—	9,610	—	—	—	—	—
Overmere	Dendermonde	Zele	—	—	—	—	—	3,432	—	—	—	—	—	—
Overpelt	a) Maaseik b) Hasselt	Neerpelt	—	—	—	—	—	—	7,000	—	—	—	—	—
Overrepen	Tongeren	Tongeren	—	—	551	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Overwinden	a) Borgworm b) Hoei	Landen	—	—	634	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paal	Hasselt	Beringen	—	—	—	—	—	4,765	—	—	—	—	—	—
Paifve	Liège	Fexhe-Slins	—	313	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pailhe	Huy	Huy	—	382	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paliseul	Neufchâteau	Paliseul	—	—	—	1,387	—	—	—	—	—	—	—	—
Pamel	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	—	—	—	—	4,875	—	—	—	—	—	—
Panne (De) (La Panne)	Veurne	Veurne	—	—	—	—	—	—	5,511	—	—	—	—	—
Papignies (Papegem)	a) Soignies b) Tournai	Lessines	—	—	633	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Parike	Oudenaarde	Nederbrakel	—	—	689	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Passendale	Ieper	Passendale	—	—	—	—	—	3,227	—	—	—	—	—	—
Patignies	Dinant	Gedinne	210	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pâturages	Mons	Pâturages	—	—	—	—	—	—	—	10,296	—	—	—	—
Paulatem	Oudenaarde	Sint-Maria-Horebeke	174	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pecq	Tournai	Templeuve	—	—	—	—	2,034	—	—	—	—	—	—	—
Peer	a) Maaseik b) Hasselt	Peer	—	—	—	—	—	4,135	—	—	—	—	—	—
Peissant	a) Thuin b) Charleroi	Merbes-le-Château	—	—	604	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pellaines (Pellen)	a) Waremme b) Huy	Landen	—	362	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pellenberg	Leuven	Leuven I	—	—	904	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pepingen	Brussel	Halle	—	—	—	1,344	—	—	—	—	—	—	—	—
Pepinster	Verviers	Spa	—	—	—	—	—	3,068	—	—	—	—	—	—
Perk	Brussel	Vilvoorde	—	—	—	1,490	—	—	—	—	—	—	—	—
Péronnes	a) Soignies b) Mons	Rœulx	—	—	—	—	—	—	6,046	—	—	—	—	—
Péronnes	Tournai	Antoing	—	—	—	1,558	—	—	—	—	—	—	—	—
Péruwelz	Tournai	Péruwelz	—	—	—	—	—	—	7,673	—	—	—	—	—
Pervijze	Veurne	Nieuwpoort	—	—	—	1,188	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kantor, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.
(3) Sint-Niklaas voor de sectie van Sclessin.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Perwez	Namur	Andenne	—	391	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Perwez (Perwijs)	Nivelles	Perwez	—	—	—	—	2,587	—	—	—	—	—	—	—
Pesche	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	—	790	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pessoux	Dinant	Ciney	—	—	525	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petegem	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	—	1,587	—	—	—	—	—	—	—	—
Petegem	Gent	Deinze	—	—	—	—	—	—	5,149	—	—	—	—	—
Petigny	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	—	807	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petite-Chapelle	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	183	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petit-Enghien (Lettelingen)	a) Soignies b) Mons	Enghien	—	—	—	—	2,691	—	—	—	—	—	—	—
Petit-Fays	Dinant	Gedinne	210	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petit-Hallet	a) Waremme b) Huy	Landen	—	388	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petit-Rechain	Verviers	Dison	—	—	—	—	2,333	—	—	—	—	—	—	—
Petit-Rœulx-lez-Braine	a) Soignies b) Mons	Enghien	—	—	536	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petit-Rœulx-lez-Nivelles	Charleroi	Seneffe	224	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petit-Thier	a) Bastogne b) Marche-en-Famenne	Vielsalm	—	—	518	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petrem z./v. Piétrain														
Peutie	Brussel	Vilvoorde	—	—	—	1,874	—	—	—	—	—	—	—	—
Philippeville	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	—	—	—	1,333	—	—	—	—	—	—	—	—
Piéton	Charleroi	Fontaine-L'Evêque	—	—	—	—	2,108	—	—	—	—	—	—	—
Piétrain (Petrem)	Nivelles	Jodoigne	—	—	925	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Piétrebais	Nivelles	Jodoigne	—	—	673	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pinte (De)	Gent	Nazareth	—	—	—	—	2,331	—	—	—	—	—	—	—
Pipaix	Tournai	Leuze	—	—	—	1,289	—	—	—	—	—	—	—	—
Piringen	Tongeren	Tongeren	—	—	727	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pironchamps	Charleroi	Châtelet	—	—	—	—	2,581	—	—	—	—	—	—	—
Pittem	a) Tielt b) Brugge	Tielt	—	—	—	—	—	4,614	—	—	—	—	—	—
Plainevaux	Liège	Seraing	—	—	930	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Plancenoit	Nivelles	Nivelles	—	—	631	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ploegsteert	Ypres	Messines	—	—	—	—	—	4,836	—	—	—	—	—	—
Poederlee	Turnhout	Herentals	—	—	—	1,200	—	—	—	—	—	—	—	—
Poeke	Gent	Nevele	—	—	779	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poelkapelle	Ieper	Ieper I	—	—	—	—	2,083	—	—	—	—	—	—	—
Poesele	Gent	Nevele	—	—	527	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pollare	a) Aalst b) Oudenaarde	Ninove	—	—	871	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polleur	Verviers	Spa	—	—	—	1,558	—	—	—	—	—	—	—	—
Pollinkhove	a) Diksmuide b) Veurne	a) Roesbrugge-Haringe b) Diksmuide	—	—	—	1,136	—	—	—	—	—	—	—	—
Pommerœul	a) Ath b) Tournai	Quevaucamps	—	—	—	1,825	—	—	—	—	—	—	—	—
Pondrôme	Dinant	Beauraing	—	—	541	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Pont-à-Celles	Charleroi	Seneffe	—	—	—	—	—	—	5,000	—	—	—	—	—
Pont-de-Loup	Charleroi	Châtelet	—	—	—	—	2,668	—	—	—	—	—	—	—
Pontillas	Namur	Eghezée	—	459	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poperinge	Ieper	Poperinge	—	—	—	—	—	—	—	12,405	—	—	—	—
Poppel	Turnhout	Arendonk	—	—	—	1,858	—	—	—	—	—	—	—	—
Popuelles	Tournai	Celles	220	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Porcheresse	Dinant	Ciney	220	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Porcheresse	Neufchâteau	Wellin	—	—	372	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pottes	Tournai	Celles	—	—	—	1,510	—	—	—	—	—	—	—	—
Poucet	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	360	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poulseur	Huy	Nandrin	—	—	—	1,566	—	—	—	—	—	—	—	—
Poupehan	Neufchâteau	Bouillon	—	307	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pousset	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	—	655	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Presgaux	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	452	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Presles	Charleroi	Châtelet	—	—	849	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Profondeville	Namur	Namur II	—	—	—	1,551	—	—	—	—	—	—	—	—
Proven	a) Ieper b) Veurne	Roesbrugge-Haringe	—	—	—	1,641	—	—	—	—	—	—	—	—
Pry	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	—	540	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pulderbos	Antwerpen	Zandhoven	—	—	—	1,297	—	—	—	—	—	—	—	—
Pulle	Antwerpen	Zandhoven	—	—	—	1,308	—	—	—	—	—	—	—	—
Purnode	Dinant	Dinant	—	426	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pussemange	Neufchâteau	Bouillon	223	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Putte	Mechelen	Heist-op-den-Berg	—	—	—	—	—	—	6,198	—	—	—	—	—
Puurs	Mechelen	Puurs	—	—	—	—	—	—	6,071	—	—	—	—	—
Quaregnon	Mons	Boussu	—	—	—	—	—	—	—	—	17,842	—	—	—
Quartes	Tournai	Celles	—	269	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Quenast	Nivelles	Nivelles	—	—	—	—	2,757	—	—	—	—	—	—	—
Queue-du-Bois	Liège	Fléron	—	—	—	1,817	—	—	—	—	—	—	—	—
Quevaucamps	a) Ath b) Tournai	Quevaucamps	—	—	—	—	2,852	—	—	—	—	—	—	—
Quévy-le-Grand	Mons	Pâturages	—	—	733	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Quévy-le-Petit	Mons	Pâturages	—	—	852	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Quiévrain	Mons	Dour	—	—	—	—	—	—	5,367	—	—	—	—	—
Raatshoven z./v. Racour														
Rachecourt	Arlon	Messancy	—	—	606	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Racour (Raatshoven)	a) Waremme b) Huy	Landen	—	—	—	1,089	—	—	—	—	—	—	—	—
Raeren	Verviers	Eupen	—	—	—	—	—	3,277	—	—	—	—	—	—
Ragnies	a) Thuin b) Charleroi	Thuin	—	—	528	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rahier	Verviers	Stavelot	—	387	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ramegnies	a) Ath b) Tournai	Quevaucamps	225	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ramegnies-Chin	Tournai	Templeuve	—	—	—	1,025	—	—	—	—	—	—	—	—
Ramelot	Huy	Nandrin	248	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ramet	Liège	Seraing	—	—	—	—	—	3,588	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement (1) b) Gerechtelijk Arrondissement	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Ramillies-Offus	Nivelles	Jodoigne	—	—	641	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ramsdonk	Brussel	Wolvertem	—	—	968	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ramsel	Turnhout	Westerlo	—	—	—	—	—	3,175	—	—	—	—	—	—
Ramskapelle	Brugge	Brugge III	—	—	535	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ramskapelle	Veurne	Nieuwpoort	—	—	827	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rance	a) Thuin b) Charleroi	Beaumont	—	—	—	1,505	—	—	—	—	—	—	—	—
Ransart	Charleroi	Gosselies	—	—	—	—	—	—	—	10,066	—	—	—	—
Ransberg	Leuven	Zoutleeuw	—	—	829	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ranst	Antwerpen	Zandhoven	—	—	—	—	2,865	—	—	—	—	—	—	—
Ravels	Turnhout	Arendonk	—	—	—	—	—	3,221	—	—	—	—	—	—
Rebaix	a) Ath b) Tournai	Ath	—	—	879	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rebecq-Rognon (Roosbeek)	Nivelles	Nivelles	—	—	—	—	—	4,004	—	—	—	—	—	—
Recht	Verviers	Saint-Vith	—	—	—	1,373	—	—	—	—	—	—	—	—
Recogne	Neufchâteau	Neufchâteau	—	—	731	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Redu	Neufchâteau	Wellin	—	—	616	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Reet	Antwerpen	Kontich	—	—	—	—	—	3,078	—	—	—	—	—	—
Rekem	Tongeren	Mechelen-aan-de-Maas	—	—	—	—	2,706	—	—	—	—	—	—	—
Rekkem	Kortrijk	Menen	—	—	—	—	—	4,509	—	—	—	—	—	—
Relegem	Brussel	Asse	—	—	535	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Remagne	Neufchâteau	Saint-Hubert	—	—	535	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Remersdaal	Verviers	Aubel	—	452	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Remicourt	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	—	—	1,170	—	—	—	—	—	—	—	—
Renaix v./z. Ronse														
Rendeux	Marche-en-Famenne	La Roche-en-Ardenne	—	—	—	1,025	—	—	—	—	—	—	—	—
Reninge	a) Diksmuide b) Ieper	a) Ieper II b) Diksmuide	—	—	—	1,428	—	—	—	—	—	—	—	—
Reningelst	Ieper	Poperinge	—	—	—	—	2,066	—	—	—	—	—	—	—
Renlies	a) Thuin b) Charleroi	Beaumont	—	441	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Reppel	a) Maaseik b) Tongeren	Bree	—	494	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ressaix	a) Thuin b) Charleroi	Binche	—	—	—	—	—	4,372	—	—	—	—	—	—
Ressegem	a) Aalst b) Oudenaarde	Herzele	—	—	—	1,113	—	—	—	—	—	—	—	—
Resteigne	Dinant	Rochefort	—	—	597	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Retie	Turnhout	Arendonk	—	—	—	—	—	4,658	—	—	—	—	—	—
Retinne	Liège	Fléron	—	—	—	—	2,525	—	—	—	—	—	—	—
Reuland	Verviers	Saint-Vith	—	—	—	—	2,005	—	—	—	—	—	—	—
Rêves	Charleroi	Seneffe	—	—	—	1,240	—	—	—	—	—	—	—	—
Rhisnes	Namur	Eghezée	—	—	—	1,384	—	—	—	—	—	—	—	—
Rhode-Saint-Genèse v./z. Sint-Genesius-Rode														
Richelle	Liège	Dalhem	—	—	604	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Riemst	Tongeren	Zichen-Zussen-Bolder	—	—	750	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Rienne	Dinant	Gedinne	—	—	652	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rièzes	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	472	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rijkel	Tongeren	Borgloon	—	—	568	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rijkevorsel	Turnhout	Hoogstraten	—	—	—	—	—	—	6,181	—	—	—	—	—
Rijkhoven	Tongeren	Bilzen	—	—	—	1,020	—	—	—	—	—	—	—	—
Rijmenam	Mechelen	Duffel	—	—	—	—	—	3,543	—	—	—	—	—	—
Riksingen	Tongeren	Tongeren	—	—	690	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rillaar	Leuven	Aarschot	—	—	—	—	—	4,164	—	—	—	—	—	—
Rivière	Dinant	Dinant	—	310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rixensart	Nivelles	Wavre	—	—	—	—	—	4,772	—	—	—	—	—	—
Robechies	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	247	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Robelmont	a) Virton b) Arlon	Virton	—	289	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Robertville	Verviers	Malmédy	—	—	—	1,742	—	—	—	—	—	—	—	—
Rochefort	Dinant	Rochefort	—	—	—	—	—	3,526	—	—	—	—	—	—
Rochehaut	Neufchâteau	Bouillon	—	412	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rocherath	Verviers	Malmédy	—	—	—	1,318	—	—	—	—	—	—	—	—
Roclenge-Looz v./z. Rukkelingen-Loon														
Roclenge-sur-Geer (Rukkelingen-aan-de-Jeker)	Tongres	Zichen-Zussen-Bolder	—	—	965	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rocourt	Liège	Fexhe-Slins	—	—	—	—	2,642	—	—	—	—	—	—	—
Roesbrugge-Haringe	a) Ieper b) Veurne	Roesbrugge-Haringe	—	—	—	1,703	—	—	—	—	—	—	—	—
Roeselare (Roulers)	a) Roeselare b) Kortrijk	Roeselare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31,839	—
Rœulx	a) Soignies b) Mons	Rœulx	—	—	—	—	—	2,599	—	—	—	—	—	—
Rognée	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	307	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Roisin	Mons	Dour	—	—	—	1,447	—	—	—	—	—	—	—	—
Roksem	a) Oostende b) Brugge	Gistel	—	—	893	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rollegem-Kapelle	Kortrijk	Kortrijk I	—	—	—	—	2,529	—	—	—	—	—	—	—
Rollegem	a) Roeselare b) Kortrijk	a) Moorsele b) Izegem	—	—	—	1,220	—	—	—	—	—	—	—	—
Roloux	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	370	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Roly	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	208	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Romedenne	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	—	671	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Romerée	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	—	372	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Romershoven	Tongeren	Borgloon	—	—	597	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Romsée	Liège	Fléron	—	—	—	—	2,925	—	—	—	—	—	—	—
Rongy	Tournai	Antoing	—	—	—	1,222	—	—	—	—	—	—	—	—
Ronquières	a) Soignies b) Mons	Soignies	—	—	—	1,336	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Ronse (Renaix)	Oudenaarde	Ronse	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25,924	—
Ronsele	Gent	Zomergem	—	353	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Roborst	Oudenaarde	Sint-Maria-Horebeke	—	—	811	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Roosbeek	Leuven	Glabbeek-Zuurbemde	—	—	—	1,123	—	—	—	—	—	—	—	—
Roosbeek z.v. Rebecq-Rognon														
Roost-Krenwik z./v. Rosoux-Crenwick														
Rozebeke	Oudenaarde	Sint-Maria-Horebeke	—	426	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rosée	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	—	685	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Roselies	Charleroi	Châtelet	—	—	—	1,275	—	—	—	—	—	—	—	—
Rosières	Nivelles	Wavre	—	—	869	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rosmeer	Tongeren	Bilzen	—	—	788	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rosoux-Crenwick (Roost-Krenwick)	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	—	706	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rossignol	a) Virton b) Arlon	Etalle	—	—	738	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rotem	a) Maaseik b) Tongeren	Maaseik	—	—	—	—	2,221	—	—	—	—	—	—	—
Rotheux-Rimière	Liège	Seraing	—	—	995	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rotselaar	Leuven	Haacht	—	—	—	—	—	3,761	—	—	—	—	—	—
Roucourt	Tournai	Péruwelz	—	—	—	1,115	—	—	—	—	—	—	—	—
Roulers v./z. Roeselare														
Rouveroy	a) Thuin b) Charleroi	Merbes-le-Château	—	436	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rouvreux	Liège	Louveigné	—	—	—	1,165	—	—	—	—	—	—	—	—
Roux	Charleroi	Jumet	—	—	—	—	—	—	9,591	—	—	—	—	—
Roux-Miroir	Nivelles	Jodoigne	—	467	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Roy	Marche-en-Famenne	Marche-en-Famenne	—	—	602	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rozenaken z./v. Russeignies														
Ruddervoorde	Brugge	Torhout	—	—	—	—	—	4,751	—	—	—	—	—	—
Ruette	a) Virton b) Arlon	Virton	—	—	720	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ruien	Oudenaarde	Ronse	—	—	—	—	2,194	—	—	—	—	—	—	—
Ruisbroek	Brussel	Ukkel	—	—	—	—	—	—	5,338	—	—	—	—	—
Ruisbroek	Mechelen	Mechelen II	—	—	—	—	—	3,272	—	—	—	—	—	—
Ruiselede	a) Tielt b) Brugge	Ruiselede	—	—	—	—	—	—	5,567	—	—	—	—	—
Rukkelingen-Loon (Roclenge-Looz)	Tongeren	Borgloon	—	460	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rukkelingen-aan-de-Jeker- z./v. Roclenge-sur-Geer														
Rulles	a) Virton b) Arlon	Etalle	—	—	—	1,372	—	—	—	—	—	—	—	—
Rumbeke	a) Roeselare b) Kortrijk	Roeselare	—	—	—	—	—	—	7,700	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Rumes	Tournai	Antoing	—	—	—	1,897	—	—	—	—	—	—	—	—
Rumillies	Tournai	Tournai	—	—	—	1,865	—	—	—	—	—	—	—	—
Rummen	Leuven	Zoutleeuw	—	—	—	1,711	—	—	—	—	—	—	—	—
Rumsdorp	a) Borgworm b) Hoei	Landen	237	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rumst	Antwerpen	Boom	—	—	—	—	—	—	5,550	—	—	—	—	—
Runkelen	Hasselt	Sint-Truiden	—	371	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rupelmonde	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	Temse	—	—	—	—	—	3,525	—	—	—	—	—	—
Russeignies (Rozenaken)	Audenarde	Renaix	—	—	619	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rutten (Russon)	Tongeren	Tongeren	—	—	—	1,032	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Amand	Charleroi	Gosselies	—	—	—	1,089	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-André	Liège	Dalhem	—	428	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Aubin	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	—	714	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Denis	Namur	Eghezée	—	—	717	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Denis	a) Soignies b) Mons	Rœulx	—	—	833	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Georges	a) Waremme b) Huy	a) Jehay-Bodegnée b) Waremme	—	—	—	—	—	—	5,764	—	—	—	—	—
Saint-Gérard	Namur	Fosse	—	—	—	1,697	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Germain	Namur	Eghezée	—	441	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Géry	Nivelles	Perwez	—	307	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Ghislain	Mons	Boussu	—	—	—	—	—	3,279	—	—	—	—	—	—
Saint-Gilles. (Sint-Gilles)	Bruxelles	Saint-Gilles	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61,395
Saint-Hubert	Neufchâteau	Saint-Hubert	—	—	—	—	—	3,088	—	—	—	—	—	—
Saint-Jean-Geest (Sint-Jans-Geest)	Nivelles	Jodoigne	—	—	616	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Josse-ten-Node. (Sint-Joost-ten-Node)	Bruxelles	St-Josse-ten-Node	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28,155	—
Saint-Léger	Tournai	Templeuve	—	—	822	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Léger	a) Virton b) Arlon	Virton	—	—	—	1,364	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Marc	Namur	Namur I	—	—	—	1,106	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Mard	a) Virton b) Arlon	Virton	—	—	—	—	2,260	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Martin	Namur	Gembloux	—	408	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Maur	Tournai	Antoing	—	417	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Médard	Neufchâteau	Neufchâteau	—	—	659	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Nicolas v./z. Sint-Niklaas														
Saint-Nicolas	Liège	Saint-Nicolas	—	—	—	—	—	—	9,008	—	—	—	—	—
Saint-Pierre	Neufchâteau	Neufchâteau	—	—	537	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Pierre-Capelle. — v./z. Sint-Pieters-Kapelle														
Saint-Remy	Liège	Dalhem	—	—	928	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Remy	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	—	513	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Saint-Remy-Geest (Sint-Remigius-Geest)	Nivelles	Jodoigne	—	433	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Sauveur	a) Ath b) Tournai	Frasnes-lez-Buissenal	—	—	—	1,412	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Servais	Namur	Namur I	—	—	—	—	—	—	8,445	—	—	—	—	—
Saint-Séverin	Huy	Nandrin	—	—	601	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Symphorien	Mons	Mons	—	—	—	1,236	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Trond *v./z. Sint-Truiden*														
Saint-Vaast	a) Soignies b) Mons	La Louvière	—	—	—	—	—	3,022	—	—	—	—	—	—
Saint-Vincent	a) Virton b) Arlon	Etalle	—	461	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saint-Vith (Sankt-Vith)	Verviers	Saint-Vith	—	—	—	—	2,114	—	—	—	—	—	—	—
Sainte-Cécile	a) Virton b) Arlon	Florenville	—	431	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sainte-Marie	Neufchâteau	Neufchâteau	—	—	905	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sainte-Marie	a) Virton b) Arlon	Etalle	—	—	955	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saintes (Sint-Renelde)	Bruxelles	Hal	—	—	—	—	2,780	—	—	—	—	—	—	—
Saive	Liège	Fléron	—	—	—	1,505	—	—	—	—	—	—	—	—
Salles	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	321	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samart	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	159	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samrée	Marche-en-Famenne	La Roche-en-Ardenne	—	—	754	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sars-la-Bruyère	Mons	Pâturages	—	—	623	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sars-la-Buissière	a) Thuin b) Charleroi	Merbes-le-Château	—	—	808	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sart	Verviers	Spa	—	—	—	—	2,092	—	—	—	—	—	—	—
Sart-Bernard	Namur	Namur II	—	—	533	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sart-Custinne	Dinant	Gedinne	242	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sart-Dames-Avelines	Nivelles	Genappe	—	—	—	1,828	—	—	—	—	—	—	—	—
Sart-en-Fagne	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	162	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sart-Eustache	Namur	Fosse	—	282	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sart-Saint-Laurent	Namur	Fosse	—	435	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sautin	a) Thuin b) Charleroi	Beaumont	—	433	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sautour	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	—	302	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sauvenière	Namur	Gembloux	—	—	—	1,244	—	—	—	—	—	—	—	—
Schaerbeek (Schaarbeek)	Bruxelles	Schaerbeek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	123,671
Schaffen	Leuven	Diest	—	—	—	—	2,525	—	—	—	—	—	—	—
Schalkhoven	Tongeren	Borgloon	—	278	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Schaltin	Dinant	Ciney	—	—	612	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Schelderode	Gent	Oosterzele	—	—	—	1,026	—	—	—	—	—	—	—	—
Scheldewindeke	Gent	Oosterzele	—	—	—	—	2,646	—	—	—	—	—	—	—
Schelle	Antwerpen	Boom	—	—	—	—	—	4,972	—	—	—	—	—	—
Schellebelle	Dendermonde	Wetteren	—	—	—	—	—	3,052	—	—	—	—	—	—
Schendelbeke	a) Aalst b) Oudenaarde	Geraardsbergen	—	—	—	1,459	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Schepdaal	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	—	—	—	2,781	—	—	—	—	—	—	—
Scherpenheuvel (Montaigu)	Leuven	Diest	—	—	—	—	—	—	5,112	—	—	—	—	—
Schilde	Antwerpen	Zandhoven	—	—	—	—	—	3,762	—	—	—	—	—	—
Schoenberg	Verviers	Saint-Vith	—	—	736	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Schoonaarde	Dendermonde	a) Aalst b) Wetteren	—	—	—	—	2,446	—	—	—	—	—	—	—
Schore	a) Oostende b) Veurne	a) Nieuwpoort b) Gistel	—	350	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Schorisse	Oudenaarde	Sint-Maria-Horebeke	—	—	—	1,890	—	—	—	—	—	—	—	—
Schoten	Antwerpen	Ekeren	—	—	—	—	—	—	—	—	16,937	—	—	—
Schriek	Mechelen	Heist-op-den-Berg	—	—	—	—	—	3,281	—	—	—	—	—	—
Schuiferskapelle	a) Tielt b) Brugge	Tielt	—	—	—	1,124	—	—	—	—	—	—	—	—
Schulen	Hasselt	Herk-de-Stad	—	—	—	1,722	—	—	—	—	—	—	—	—
Sclayn	Namur	Andenne	—	—	—	1,620	—	—	—	—	—	—	—	—
Scy	Dinant	Ciney	199	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Seilles	Huy	Héron	—	—	—	—	—	4,161	—	—	—	—	—	—
Selange	Arlon	Messancy	—	—	614	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Seloignes	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	—	935	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Semmerzake	Gent	Oosterzele	—	—	—	1,282	—	—	—	—	—	—	—	—
Seneffe	Charleroi	Seneffe	—	—	—	—	—	3,253	—	—	—	—	—	—
Sensenruth	Neufchâteau	Bouillon	—	297	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Senzeille	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	—	—	697	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Seny	Huy	Nandrin	—	264	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Septon	Marche-en-Famenne	Durbuy	—	349	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Seraing	Liège	Seraing	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Seraing-le-Château	Huy	Jehay-Bodegnée	233	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Serinchamps	Dinant	Rochefort	—	—	854	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Serskamp	Dendermonde	Wetteren	—	—	—	—	2,585	—	—	—	—	42,292	—	—
Serville	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	208	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
's-Gravenbrakel z./v. Braine-le-Comte														
's-Gravenvoeren (Fouron-le-Comte)	Luik	Dalhem	—	—	—	1,353	—	—	—	—	—	—	—	—
's-Gravenwezel	Antwerpen	Zandhoven	—	—	—	1,536	—	—	—	—	—	—	—	—
's Herenhelderen	Tongeren	Tongeren	—	—	529	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sibret	a) Bastogne b) Neufchâteau	Sibret	—	—	—	1,078	—	—	—	—	—	—	—	—
Sijsele	Brugge	Brugge I	—	—	—	—	—	3,140	—	—	—	—	—	—
Silenrieux	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	—	844	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Silly (Opzullik)	a) Soignies b) Mons	Enghien	—	—	—	1,562	—	—	—	—	—	—	—	—
Sinaai	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	Sint-Niklaas	—	—	—	—	—	—	5,156	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Sinsin	Dinant	Rochefort	—	374	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Agatha-Berchem. (Berchem-Sainte-Agathe)	Brussel	Anderlecht	—	—	—	—	—	—	—	11,180	—	—	—	—
Sint-Agatha-Rode	Leuven	Leuven	—	—	862	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Amands	Mechelen	Puurs	—	—	—	—	—	4,059	—	—	—	—	—	—
Sint-Amandsberg	Gent	Evergem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21,352	—	—
Sint-Andries	Brugge	Brugge II	—	—	—	—	—	—	—	10,583	—	—	—	—
Sint-Antelinks	a) Aalst b) Oudenaarde	Herzele	—	—	885	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Baafs-Vijve	a) Tielt b) Kortrijk	Oostrozebeke	—	—	—	—	2,005	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Blasius-Boekel	Oudenaarde	Sint-Maria-Horebeke	—	—	724	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Denijs	Kortrijk	Kortrijk II	—	—	—	—	2,690	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Denijs-Boekel	Oudenaarde	Sint-Maria-Horebeke	—	—	—	1,042	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Denijs-Westrem	Gent	Gent II	—	—	—	—	—	3,084	—	—	—	—	—	—
Sint-Eloois-Vijve	Kortrijk	Oostrozebeke	—	—	—	1,870	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Eloois-Winkel	a) Roeselare b) Kortrijk	a) Moorsele b) Izegem	—	—	—	—	2,875	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Genesius-Rode (Rhode-Saint-Genèse)	Brussel	Ukkel	—	—	—	—	—	—	8,166	—	—	—	—	—
Sint-Gillis z.v. Saint-Gilles														
Sint-Gillis-bij-Dendermonde	Dendermonde	Dendermonde	—	—	—	—	—	—	9,669	—	—	—	—	—
Sint-Gillis-Waas	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	St-Gillis-Waas	—	—	—	—	—	—	5,759	—	—	—	—	—
Sint-Goriks-Oudenhove	a) Aalst b) Oudenaarde	Zottegem	—	—	—	1,063	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Huibrechts-Hern	Tongeren	Borgloon	—	480	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Huibrechts-Lille	a) Maaseik b) Hasselt	Neerpelt	—	—	—	1,708	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Jacobs-Kapelle	a) Diksmuide b) Veurne	a) Veurne b) Diksmuide	169	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Jan	Ieper	Ieper II	—	—	772	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Jan-in-Eremo	a) Eeklo b) Gent	Kaprijke	—	—	982	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Jans-Geest z./v. Saint-Jean-Geest														
Sint-Jans-Molenbeek z./v. Molenbeek-Saint-Jean														
Sint-Job-in-'t Goor	Antwerpen	Zandhoven	—	—	—	1,512	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Joost-ten-Node z./v. Saint-Josse-ten-Node.														
Sint-Joris	Brugge	Brugge I	—	—	—	1,754	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Joris	Veurne	Nieuwpoort	—	348	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Joris-Weert	Leuven	Leuven	—	—	—	1,071	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Sint-Joris-Winge	Leuven	Glabbeek-Zuurbemde	—	—	—	1,747	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Katelijne-Waver	Mechelen	Duffel	—	—	—	—	—	—	—	10,326	—	—	—	—
Sint-Katharina-Lombeek	Brussel	Asse	—	—	—	—	—	3,143	—	—	—	—	—	—
Sint-Kornelis-Horebeek	Oudenaarde	Sint-Maria-Horebeke	—	—	768	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Kruis	Brugge	Brugge I	—	—	—	—	—	—	7,935	—	—	—	—	—
Sint-Kruis-Winkel	Gent	Lochristi	—	—	—	1,918	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Kwintens-Lennik	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	—	—	—	—	3,949	—	—	—	—	—	—
Sint-Lambrechts-Herk	Hasselt	Hasselt	—	—	—	—	2,115	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Lambrechts-Woluwe z./v. Woluwe-Saint-Lambert														
Sint-Laureins	a) Eeklo b) Gent	Eeklo	—	—	—	—	—	3,281	—	—	—	—	—	—
Sint-Laureins-Berchem	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	223	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Lenaarts	Antwerpen	Brecht	—	—	—	—	—	4,006	—	—	—	—	—	—
Sint-Lievens-Esse	a) Aalst b) Oudenaarde	Zottegem	—	—	—	—	2,413	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Lievens-Houtem	a) Aalst b) Oudenaarde	Herzele	—	—	—	—	—	3,670	—	—	—	—	—	—
Sint-Margriete	a) Eeklo b) Gent	Kaprijke	—	—	874	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Margriete-Houtem	Leuven	Tienen	—	—	730	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Maria-Lierde	Oudenaarde	Nederbrakel	—	—	—	—	2,160	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Maria-Oudenhove	a) Aalst b) Oudenaarde	Zottegem	—	—	—	—	2,917	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Maria-Horebeke	Oudenaarde	Sint-Maria-Horebeke	—	—	—	1,509	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Maria-Latem	Oudenaarde	Sint-Maria Horebeke	—	—	648	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Martens-Bodegem	Brussel	Anderlecht	—	—	—	1,302	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Martens-Latem	Gent	Nazareth	—	—	—	—	2,478	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Martens-Leerne	Gent	Deinze	—	—	512	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Martens-Lennik	Brussel	Sint-Kwintens Lennik	—	—	—	1,627	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Martens-Lierde	Oudenaarde	Nederbrakel	—	—	—	1,693	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Martens-Voeren (Fouron-Saint-Martin)	Verviers	Aubel	—	—	924	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Michiels	Brugge	Brugge II	—	—	—	—	—	—	5,444	—	—	—	—	—
Sint-Niklaas (Saint-Nicolas)	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	Sint-Niklaas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43,994	—
Sint-Pauwels	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	St-Gillis-Waas	—	—	—	—	2,793	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Pieters-Kapelle	a) Oostende b) Brugge	Gistel	—	266	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Pieters-Kapelle (Saint-Pierre-Capelle)	a) Zinnik b) Bergen	Edingen	—	—	—	1,333	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Pieters-Leeuw	Brussel	Halle	—	—	—	—	—	—	—	10,664	—	—	—	—
Sint-Pieters-Rode	Leuven	Aarschot	—	—	970	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Sint-Pieters-Voeren (Fouron-Saint-Pierre)	Verviers	Aubel	—	344	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Pieters-Woluwe z./v. Woluwe-Saint-Pierre														
Sint-Remigius-Geest z./v. Saint-Remy-Geest														
Sint-Renelde z./v. Saintes														
Sint-Rijkers	Veurne	Veurne	194	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Stevens-Woluwe (Woluwe-Saint-Etienne)	Brussel	St-Joost-ten-Node	—	—	—	—	2,147	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Truiden (Saint-Trond)	Hasselt	Sint-Truiden	—	—	—	—	—	—	—	—	19,020	—	—	—
Sint-Ulriks-Kapelle	Brussel	Asse	—	—	—	1,176	—	—	—	—	—	—	—	—
Sippenaeken	Verviers	Aubel	—	299	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sirault	Mons	Lens	—	—	—	—	2,829	—	—	—	—	—	—	—
Sivry	a) Thuin b) Charleroi	Beaumont	—	—	—	1,586	—	—	—	—	—	—	—	—
Sleidinge	Gent	Waarschoot	—	—	—	—	—	—	5,739	—	—	—	—	—
Slijpe	a) Oostende b) Brugge	Gistel	—	—	—	1,205	—	—	—	—	—	—	—	—
Slins	Liège	Fexhe-Slins	—	—	832	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sluizen (Sluse)	Tongeren	Tongeren	—	—	740	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sluizen z./v. L'Ecluse														
Sluse v./z. Sluizen														
Smeerebbe-Vloerzegem	a) Aalst b) Oudenaarde	Geraardsbergen	—	—	636	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Smetlede	a) Aalst b) Oudenaarde	Aalst	—	—	—	1,155	—	—	—	—	—	—	—	—
Smuid	Neufchâteau	Saint-Hubert	236	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Snaaskerke	a) Oostende b) Brugge	Gistel	—	—	—	1,016	—	—	—	—	—	—	—	—
Snellegem	Brugge	Brugge II	—	—	—	1,288	—	—	—	—	—	—	—	—
Soheit-Tinlot	Huy	Nandrin	—	484	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sohier	Neufchâteau	Wellin	—	373	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soignies (Zinnik)	a) Soignies b) Mons	Soignies	—	—	—	—	—	—	—	10,345	—	—	—	—
Soiron	Verviers	Verviers	—	—	549	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solre-Saint-Géry	a) Thuin b) Charleroi	Beaumont	—	—	910	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solre-sur-Sambre	a) Thuin b) Charleroi	Merbes-le-Château	—	—	—	—	2,887	—	—	—	—	—	—	—
Sombreffe	Namur	Gembloux	—	—	—	—	2,519	—	—	—	—	—	—	—
Somme-Leuze	Dinant	Ciney	—	458	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sommethonne	a) Virton b) Arlon	Virton	—	354	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sommière	Dinant	Dinant	—	375	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Somzée	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	453	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sorée	Namur	Andenne	—	495	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Sorinne-la-Longue	Namur	Namur II	243	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sorinnes	Dinant	Dinant	—	364	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sosoye	Namur	Fosse	—	—	654	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sougné-Remouchamps	Liège	Louveigné	—	—	—	—	2,261	—	—	—	—	—	—	—
Soulme	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	152	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soumagne	Liège	Fléron	—	—	—	—	—	4,691	—	—	—	—	—	—
Soumoy	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	210	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Souvret	Charleroi	Fontaine-l'Evêque	—	—	—	—	—	4,153	—	—	—	—	—	—
Sovet	Dinant	Ciney	—	489	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soy	Marche-en-Famenne	Erezée	—	—	—	1,023	—	—	—	—	—	—	—	—
Soye	Namur	Namur I	—	—	787	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spa	Verviers	Spa	—	—	—	—	—	—	9,002	—	—	—	—	—
Spalbeek	Hasselt	Herk-de-Stad	—	—	—	1,099	—	—	—	—	—	—	—	—
Spiennes	Mons	Mons	—	415	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spiere z./v. Espierres														
Spontin	Dinant	Ciney	—	—	698	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sprimont	Liège	Louveigné	—	—	—	—	—	4,015	—	—	—	—	—	—
Spy	Namur	Namur I	—	—	—	—	—	3,206	—	—	—	—	—	—
Stabroek	Antwerpen	Ekeren	—	—	—	—	—	4,690	—	—	—	—	—	—
Staden	a) Roeselare b) Ieper	a) Ieper b) Hooglede	—	—	—	—	—	—	5,381	—	—	—	—	—
Stalhille	Brugge	Brugge II	—	—	860	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stambruges	a) Ath b) Tournai	Quevaucamps	—	—	—	1,478	—	—	—	—	—	—	—	—
Stave	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	—	636	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stavele	Veurne	a) Roesbrugge-Haringe b) Veurne	—	—	—	1,014	—	—	—	—	—	—	—	—
Stavelot	Verviers	Stavelot	—	—	—	—	—	4,789	—	—	—	—	—	—
Steendorp	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	Temse	—	—	—	—	—	3,286	—	—	—	—	—	—
Stene	a) Oostende b) Brugge	Oostende	—	—	—	—	—	—	5,356	—	—	—	—	—
Steenhuffel	Brussel	Wolvertem	—	—	—	—	2,465	—	—	—	—	—	—	—
Steenhuize-Wijnhuize	a) Aalst b) Oudenaarde	a) Nederbrakel b) Herzele	—	—	—	1,768	—	—	—	—	—	—	—	—
Steenkerke z./v. Steenkerque														
Steenkerke	Veurne	Veurne	—	—	655	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Steenkerque (Steenkerke)	a) Soignies b) Mons	Enghien	—	446	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Steenokkerzeel	Brussel	Schaarbeek	—	—	—	—	2,953	—	—	—	—	—	—	—
Stekene	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	St-Gillis-Waas	—	—	—	—	—	—	8,707	—	—	—	—	—
Stembert	Verviers	Limbourg	—	—	—	—	—	—	5,703	—	—	—	—	—
Sterrebeek	Brussel	St-Joost-ten-Node	—	—	—	—	2,438	—	—	—	—	—	—	—
Stevoort	Hasselt	Herk-de-Stad	—	—	—	1,891	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Stokkem	Tongeren	Mechelen	—	—	—	—	2,794	—	—	—	—	—	—	—
Stokrooie	Hasselt	Beringen	—	—	—	1,115	—	—	—	—	—	—	—	—
Stoumont	Verviers	Stavelot	—	—	515	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Straimont	Neufchâteau	Neufchâteau	—	477	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Strée	Huy	Huy	—	—	853	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Strée	a) Thuin b) Charleroi	Thuin	—	—	—	1,181	—	—	—	—	—	—	—	—
Strépy-Bracquegnies	a) Soignies b) Mons	Rœulx	—	—	—	—	—	—	8,949	—	—	—	—	—
Strijpen	a) Aalst b) Oudenaarde	Zottegem	—	—	—	—	2,237	—	—	—	—	—	—	—
Strijtem	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	—	—	1,068	—	—	—	—	—	—	—	—
Strombeek-Bever	Brussel	Wolvertem	—	—	—	—	—	—	5,276	—	—	—	—	—
Stuivekenskerke	a) Diksmuide b) Veurne	a) Nieuwpoort b) Diksmuide	—	282	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suarlée	Namur	Namur I	—	451	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sugny	Neufchâteau	Bouillon	—	—	641	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Surice	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	479	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suxy	a) Neufchâteau b) Arlon	a) Florenville b) Neufchâteau	—	388	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tailles	a) Bastogne b) Marche-en-Famenne	Houffalize	—	297	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Taintignies	Tournai	Antoing	—	—	—	—	2,777	—	—	—	—	—	—	—
Tamines	Namur	Fosse	—	—	—	—	—	—	6,781	—	—	—	—	—
Tamise v./z. Temse														
Tarcienne	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	—	570	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tavier	Huy	Nandrin	—	—	979	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Taviers	Namur	Eghezée	—	—	644	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tavigny	a) Bastogne b) Marche-en-Famenne	Houffalize	—	—	—	1,202	—	—	—	—	—	—	—	—
Tellin	Neufchâteau	Wellin	—	—	654	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Templeuve	Tournai	Templeuve	—	—	—	—	—	3,471	—	—	—	—	—	—
Temploux	Namur	Namur II	—	—	—	1,135	—	—	—	—	—	—	—	—
Temse (Tamise)	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	Temse	—	—	—	—	—	—	—	13,861	—	—	—	—
Tenneville	Marche-en-Famenne	La Roche-en-Ardenne	—	—	940	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teralfene	Brussel	Asse	—	—	—	—	2,618	—	—	—	—	—	—	—
Terhagen	Antwerpen	Boom	—	—	—	—	—	3,822	—	—	—	—	—	—
Terhulpen z./v. La Hulpe														
Termes	a) Virton b) Arlon	Florenville	—	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Termonde v./z. Dendermonde														
Ternaaien z./v. Lanaye														
Ternat	Brussel	Asse	—	—	—	—	—	3,751	—	—	—	—	—	—
Tertre	Mons	Lens	—	—	—	—	—	4,088	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Tervuren	Leuven	Leuven	—	—	—	—	—	—	6,725	—	—	—	—	—
Terwagne	Huy	Nandrin	—	380	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tessenderlo	Hasselt	Beringen	—	—	—	—	—	—	8,020	—	—	—	—	—
Testelt	Leuven	Diest	—	—	—	1,844	—	—	—	—	—	—	—	—
Teuven	Verviers	Aubel	—	—	643	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Theux	Verviers	Spa	—	—	—	—	—	—	5,271	—	—	—	—	—
Thiaumont	Arlon	Arlon	—	—	576	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Thieu	a) Soignies b) Mons	Rœulx	—	—	—	—	2,198	—	—	—	—	—	—	—
Thieulain	Tournai	Leuze	—	—	625	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Thieusies	a) Soignies b) Mons	Rœulx	—	—	778	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Thiméon	Charleroi	Gosselies	—	—	—	1,664	—	—	—	—	—	—	—	—
Thimister	Verviers	Herve	—	—	—	—	2,044	—	—	—	—	—	—	—
Thimougies	Tournai	Leuze	219	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Thines	Nivelles	Nivelles	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Thirimont	a) Thuin b) Charleroi	Beaumont	—	490	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Thisnes	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	—	—	1,215	—	—	—	—	—	—	—	—
Thommen	Verviers	Saint-Vith	—	—	—	—	2,273	—	—	—	—	—	—	—
Thon	Namur	Andenne	—	—	883	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Thorembais-les-Béguines	Nivelles	Perwez	—	—	573	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Thorembais-Saint-Trond	Nivelles	Perwez	—	—	923	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Thoricourt	a) Soignies b) Mons	Enghien	—	438	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Thuillies	a) Thuin b) Charleroi	Thuin	—	—	—	1,807	—	—	—	—	—	—	—	—
Thulin	Mons	Boussu	—	—	—	—	2,537	—	—	—	—	—	—	—
Thuin	a) Thuin b) Charleroi	Thuin	—	—	—	—	—	—	5,630	—	—	—	—	—
Thumaide	a) Ath b) Tournai	Quevaucamps	—	—	536	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Thy-le-Bauduin	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	324	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Thy-le-Château	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	—	—	1,588	—	—	—	—	—	—	—	—
Thynes	Dinant	Dinant	—	—	517	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Thys	a) Waremme b) Liège	a) Hollogne-aux-Pierres b) Waremme	—	404	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tiegem	Kortrijk	Avelgem	—	—	—	1,871	—	—	—	—	—	—	—	—
Tielen	Turnhout	Herentals	—	—	—	1,984	—	—	—	—	—	—	—	—
Tielrode	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	Temse	—	—	—	—	2,519	—	—	—	—	—	—	—
Tielt	a) Tielt b) Brugge	Tielt	—	—	—	—	—	—	—	12,954	—	—	—	—
Tielt	Leuven	Aarschot	—	—	—	—	—	3,381	—	—	—	—	—	—
Tienen (Tirlemont)	Leuven	Tienen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22,383	—	—
Tignée	Liège	Fléron	167	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tihange	Huy	Huy	—	—	—	—	2,058	—	—	—	—	—	—	—
Tildonk	Leuven	Haacht	—	—	—	1,654	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Tilff	Liège	Seraing	—	—	—	—	—	4,570	—	—	—	—	—	—
Tillet	a) Bastogne b) Neufchâteau	Sibret	—	—	—	1,162	—	—	—	—	—	—	—	—
Tilleur	Liège	Saint-Nicolas	—	—	—	—	—	—	6,182	—	—	—	—	—
Tillier	Namur	Eghezée	185	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tilly	Nivelles	Genappe	—	—	—	1,102	—	—	—	—	—	—	—	—
Tintange	a) Bastogne b) Arlon	Fauvillers	—	392	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tintigny	a) Virton b) Arlon	Etalle	—	—	—	1,103	—	—	—	—	—	—	—	—
Tirlemont v./z. Tienen														
Tisselt	Mechelen	Mechelen II	—	—	—	—	2,543	—	—	—	—	—	—	—
Toernich	Arlon	Arlon	—	—	717	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tohogne	Marche-en-Famenne	Durbuy	—	—	—	1,330	—	—	—	—	—	—	—	—
Tollembeek	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	—	—	—	2,587	—	—	—	—	—	—	—
Tongeren (Tongres)	Tongeren	Tongeren	—	—	—	—	—	—	—	13,538	—	—	—	—
Tongerlo	a) Maaseik b) Tongeren	Bree	—	—	823	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tongerlo	Turnhout	Westerlo	—	—	—	—	—	3,088	—	—	—	—	—	—
Tongre-Notre-Dame	a) Ath b) Mons	Chièvres	—	—	559	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tongre-Saint-Martin	a) Ath b) Mons	Chièvres	132	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tongres v./z. Tongeren														
Tongrinne	Namur	Gembloux	—	—	—	1,097	—	—	—	—	—	—	—	—
Tontelange	Arlon	Arlon	—	—	502	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Torgny	a) Virton b) Arlon	Virton	—	301	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Torhout	Brugge	Torhout	—	—	—	—	—	—	—	12,223	—	—	—	—
Tourinne	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	308	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tourinnes-la-Grosse (Deurne)	Nivelles	Jodoigne	—	—	912	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tourinnes-Saint-Lambert	Nivelles	Perwez	—	—	—	1,357	—	—	—	—	—	—	—	—
Tournai (Doornik)	Tournai	Tournai	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32,221	—
Tournay	Neufchâteau	Neufchâteau	—	—	557	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tourneppe v./z. Dworp														
Tourpes	a) Ath b) Tournai	Quevaucamps	—	—	798	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Transinne	Neufchâteau	Wellin	—	428	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Trazegnies	Charleroi	Fontaine-l'Evêque	—	—	—	—	—	—	6,709	—	—	—	—	—
Treignes	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	—	—	885	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Trembleur	Liège	Dalhem	—	—	—	—	2,144	—	—	—	—	—	—	—
Tremelo	Leuven	Haacht	—	—	—	—	—	3,381	—	—	—	—	—	—
Trivières	a) Soignies b) Mons	La Louvière	—	—	—	—	—	3,690	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Trognée (Truielingen)	a) Waremme b) Huy	Landen	—	391	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tronchiennes v./z. Drongen														
Truielingen z./v. Trognée														
Tubize (Tubeke)	Nivelles	Nivelles	—	—	—	—	—	—	9,281	—	—	—	—	—
Turnhout	Turnhout	Turnhout	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32,135	—
Uccle (Ukkel)	Bruxelles	Uccle	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56,156
Ucimont	Neufchâteau	Bouillon	—	288	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uikhoven	Tongeren	Mechelen aan-de-Maas	—	—	—	1,016	—	—	—	—	—	—	—	—
Uitbergen	Dendermonde	Zele	—	—	—	1,490	—	—	—	—	—	—	—	—
Uitkerke	Brugge	Brugge II	—	—	—	—	—	3,175	—	—	—	—	—	—
Ukkel z./v. Uccle														
Ulbeek	Tongeren	Borgloon	—	—	735	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Upigny	Namur	Eghezée	233	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ursel	Gent	Zomergem	—	—	—	—	2,481	—	—	—	—	—	—	—
Vaalbeek	Leuven	Leuven	224	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Val-Meer	Tongeren	Zichem-Zussen-Bolder	—	—	—	1,520	—	—	—	—	—	—	—	—
Vance	a) Virton b) Arlon	Etalle	—	471	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Varendonk	Turnhout	Westerlo	—	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Varsenare	Brugge	Brugge II	—	—	—	1,482	—	—	—	—	—	—	—	—
Vaucelles	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	241	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vaulx	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	124	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vaulx	Tournai	Tournai	—	—	—	1,721	—	—	—	—	—	—	—	—
Vaux-Chavanne	Marche-en-Famenne	Erezée	—	396	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vaux-et-Borset	Huy	Jehay-Bodegnée	—	—	779	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vaux-lez-Rosières	a) Bastogne b) Neufchâteau	Sibret	—	492	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vaux-sous-Chèvremont	Liège	Fléron	—	—	—	—	—	4,573	—	—	—	—	—	—
Vechmaal	Tongeren	Tongeren	—	—	657	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vedrin	Namur	Namur I	—	—	—	—	2,668	—	—	—	—	—	—	—
Veerle	Turnhout	Westerlo	—	—	—	—	2,841	—	—	—	—	—	—	—
Velaine	Namur	Gembloux	—	—	—	—	2,690	—	—	—	—	—	—	—
Velaines	Tournai	Celles	—	—	—	1,513	—	—	—	—	—	—	—	—
Veldegem	Brugge	Torhout	—	—	—	—	—	3,125	—	—	—	—	—	—
Veldwezelt	Tongeren	Bilzen	—	—	—	—	2,358	—	—	—	—	—	—	—
Vellereille-les-Brayeux	a) Thuin b) Charleroi	Binche	—	—	699	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vellereille-le-Sec	a) Soignies b) Mons	Rœulx	173	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Velm	Hasselt	Sint-Truiden	—	—	—	1,618	—	—	—	—	—	—	—	—
Velroux	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	584	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Veltem-Beisem	Leuven	Leuven I	—	—	—	—	2,306	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Velzeke-Ruddershove	a) Aalst b) Oudenaarde	Zottegem	—	—	—	—	—	3,133	—	—	—	—	—	—
Vencimont	Dinant	Gedinne	—	490	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vergnies	a) Thuin b) Charleroi	Beaumont	222	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verlaine	Huy	Jehay-Bodegnée	—	—	—	1,519	—	—	—	—	—	—	—	—
Verlée	Dinant	Ciney	185	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verrebroek	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	Beveren	—	—	—	1,383	—	—	—	—	—	—	—	—
Vertrijk	Leuven	Tienen	—	—	759	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verviers	Verviers	Verviers	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40,673	—
Vesqueville	Neufchâteau	Saint-Hubert	—	466	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Veulen (Fologne)	Tongeren	Borgloon	—	—	544	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Veurne (Furnes)	Veurne	a) Veurne b) Nieuwpoort	—	—	—	—	—	—	7,626	—	—	—	—	—
Vezin	Namur	Namur I	—	—	—	1,421	—	—	—	—	—	—	—	—
Vezon	Tournai	Péruwelz	—	—	—	1,233	—	—	—	—	—	—	—	—
Viane	a) Aalst b) Oudenaarde	Geraardsbergen	—	—	—	1,732	—	—	—	—	—	—	—	—
Vichte	Kortrijk	Kortrijk I	—	—	—	—	2,466	—	—	—	—	—	—	—
Vielsalm	a) Bastogne b) Marche-en-Famenne	Vielsalm	—	—	—	—	—	3,763	—	—	—	—	—	—
Viemme	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	—	672	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vierset	Antwerpen	Zandhoven	—	—	891	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vierset-Barse	Huy	Huy	—	—	—	1,630	—	—	—	—	—	—	—	—
Vierves	a) Philippeville b) Dinant	Couvin	—	—	570	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Viesville	Charleroi	Gosselies	—	—	—	1,881	—	—	—	—	—	—	—	—
Vieux-Genappe	Nivelles	Genappe	—	—	—	1,245	—	—	—	—	—	—	—	—
Vieuxville	Huy	Ferrières	216	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vieux-Waleffe	Huy	Jehay-Bodegnée	—	286	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villance	Neufchâteau	Saint-Hubert	—	—	644	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ville-en-Hesbaye	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	—	611	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ville-Pommerœul	a) Ath b) Tournai	Quevaucamps	—	—	—	1,006	—	—	—	—	—	—	—	—
Villerot	Mons	Boussu	—	—	528	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-au-Tours	Huy	Nandrin	—	433	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-Deux-Eglises	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	—	331	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers--devant-Orval	a) Virton b) Arlon	Florenville	—	—	711	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-en-Fagne	a) Philippeville b) Dinant	Philippeville	172	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-la-Bonne-Eau	a) Bastogne b) Neufchâteau	Sibret	—	392	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-la-Loue	a) Virton b) Arlon	Virton	—	—	524	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Villers-la-Tour	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	—	525	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-la-Ville	Nivelles	Genappe	—	—	—	1,156	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-le-Bouillet	Huy	Jehay-Bodegnée	—	—	—	—	2,128	—	—	—	—	—	—	—
Villers-l'Evêque	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	—	1,061	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-le-Gambon	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	—	721	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-le-Peuplier	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	—	639	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-le-Temple	Huy	Nandrin	—	—	878	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-lez-Heest	Namur	Eghezée	—	389	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-Notre-Dame	a) Ath b) Mons	Chièvres	193	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-Perwin	Charleroi	Gosselies	—	—	936	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-Poterie	Charleroi	Châtelet	—	—	586	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-Saint-Amand	a) Ath b) Mons	Chièvres	—	444	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-Sainte-Gertrude	Marche-en-Famenne	Durbuy	232	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-Saint-Ghislain	a) Soignies b) Mons	Rœulx	—	—	548	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-Saint-Siméon	Liège	Fexhe-Slins	—	327	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-sur-Lesse	Dinant	Rochefort	—	—	535	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Villers-sur-Semois	a) Virton b) Arlon	Etalle	—	—	584	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ville-sur-Haine	a) Soignies b) Mons	Rœulx	—	—	—	1,381	—	—	—	—	—	—	—	—
Vilvoorde (Vilvorde)	Brussel	Vilvoorde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25,655	—
Vinalmont	Huy	Huy	—	—	—	1,048	—	—	—	—	—	—	—	—
Vinderhoute	Gent	Gent III	—	—	—	1,232	—	—	—	—	—	—	—	—
Vinkem	Veurne	Veurne	—	433	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vinkt	Gent	Deinze	—	—	—	1,387	—	—	—	—	—	—	—	—
Virelles	a) Thuin b) Charleroi	Chimay	—	—	722	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Virginal-Samme	Nivelles	Nivelles	—	—	—	—	2,158	—	—	—	—	—	—	—
Virton	a) Virton b) Arlon	Virton	—	—	—	—	—	3,031	—	—	—	—	—	—
Visé (Wezet)	Liège	Dalhem	—	—	—	—	—	4,855	—	—	—	—	—	—
Vissenaken	Leuven	Glabbeek-Zuurbemde	—	—	—	1,131	—	—	—	—	—	—	—	—
Vissoul	Huy	a) Hannut b) Fléron	193	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vitrival	Namur	Fosse	—	—	858	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vivegnis	Liège	Fexhe-Slins	—	—	—	—	2,914	—	—	—	—	—	—	—
Vivy	Neufchâteau	Bouillon	—	394	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vladslo	a) Diksmuide b) Veurne	Diksmuide	—	—	—	1,854	—	—	—	—	—	—	—	—
Vlamertinge	Ieper	Ieper II	—	—	—	—	—	3,562	—	—	—	—	—	—
Vlekkem	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	325	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement (1) b) Gerechtelijk Arrondissement	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Vlezenbeek	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	—	—	1,870	—	—	—	—	—	—	—	—
Vliermaal	Tongeren	Borgloon	—	—	—	1,469	—	—	—	—	—	—	—	—
Vliermaalroot	Tongeren	Borgloon	—	—	832	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vlierzele	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	—	—	2,294	—	—	—	—	—	—	—
Vlijtingen	Tongeren	Zichen-Zussen-Bolder	—	—	—	—	2,008	—	—	—	—	—	—	—
Vlimmeren	Turnhout	Turnhout	—	—	—	1,129	—	—	—	—	—	—	—	—
Vlissegem	a) Oostende b) Brugge	a) Brugge II b) Oostende	—	—	—	1,295	—	—	—	—	—	—	—	—
Vloesberg z./v. Flobecq														
Vodecée	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	188	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vodelée	a) Philippeville b) Dinant	Florennes	—	252	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vogenée	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	181	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Volkegem	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	639	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vollezele	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	—	—	1,708	—	—	—	—	—	—	—	—
Vonêche	Dinant	Beauraing	—	345	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorde	a) Aalst b) Oudenaarde	Geraardsbergen	—	—	—	1,056	—	—	—	—	—	—	—	—
Voormezele	Ieper	Ieper II	—	—	—	1,019	—	—	—	—	—	—	—	—
Voort	Tongeren	Borgloon	189	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voroux-Goreux	Liège	Hollogne-aux-Pierres	—	—	821	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voroux-lez-Liers	Liège	Fexhe-Slins	—	493	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vorselaar	Turnhout	Herentals	—	—	—	—	—	4,514	—	—	—	—	—	—
Vorsen (Fresin)	Hasselt	Sint-Truiden	—	293	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vorst	Turnhout	Westerlo	—	—	—	—	—	4,222	—	—	—	—	—	—
Vorst z./v. Forest														
Vosselaar	Turnhout	Turnhout	—	—	—	—	—	3,578	—	—	—	—	—	—
Vosselare	Gent	Nevele	—	—	873	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vossem	Leuven	Leuven	—	—	—	1,542	—	—	—	—	—	—	—	—
Vottem	Liège	Herstal	—	—	—	—	—	—	5,894	—	—	—	—	—
Vrasene	a) Sint-Niklaas b) Dendermonde	St-Gillis-Waas	—	—	—	—	—	3,887	—	—	—	—	—	—
Vreren	Tongeren	Tongeren	—	—	833	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vremde	Antwerpen	Kontich	—	—	—	1,113	—	—	—	—	—	—	—	—
Vresse	Dinant	Gedinne	214	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vroenhoven	Tongeren	Zichen-Zussen-Bolder	—	—	—	1,259	—	—	—	—	—	—	—	—
Vucht	Tongeren	Mechelen-aan-de-Maas	—	—	—	—	2,508	—	—	—	—	—	—	—
Vurste	Gent	Oosterzele	—	—	972	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vyle-et-Tharoul	Huy	Huy	—	495	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Waanrode	Leuven	Diest	—	—	—	1,625	—	—	—	—	—	—	—	—
Waarbeke	a) Aalst b) Oudenaarde	Geraardsbergen	—	315	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Waardamme	Brugge	Brugge I	—	—	936	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Waarloos	Antwerpen	Kontich	—	—	—	1,466	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Waarmaarde	Kortrijk	Avelgem	—	—	667	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Waarschoot	Gent	Waarschoot	—	—	—	—	—	—	7,277	—	—	—	—	—
Waasmont (Wamont)	a) Borgworm b) Hoei	Landen	—	—	—	1,097	—	—	—	—	—	—	—	—
Waasmunster	Dendermonde	Hamme	—	—	—	—	—	—	6,583	—	—	—	—	—
Waasten *z./v. Warneton*														
Wachtebeke	Gent	Lochristi	—	—	—	—	—	—	5,434	—	—	—	—	—
Wadelincourt	a) Ath b) Tournai	Quevaucamps	—	352	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wagnelée	Charleroi	Gosselies	—	—	817	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Waha	Marche-en-Famenne	Marche-en-Famenne	—	—	—	—	2,280	—	—	—	—	—	—	—
Waillet	Dinant	Rochefort	137	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Waismes (Weismes)	Verviers	Malmédy	—	—	—	—	2,609	—	—	—	—	—	—	—
Wakken	a) Tielt b) Kortrijk	Oostrozebeke	—	—	—	—	2,598	—	—	—	—	—	—	—
Walcourt	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	—	—	1,932	—	—	—	—	—	—	—	—
Walem	Mechelen	Duffel	—	—	—	1,636	—	—	—	—	—	—	—	—
Walhain-Saint-Paul	Nivelles	Perwez	—	—	—	1,686	—	—	—	—	—	—	—	—
Walhorn	Verviers	Eupen	—	—	—	1,139	—	—	—	—	—	—	—	—
Walsbets	a) Borgworm b) Hoei	Landen	—	339	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Walshoutem (Houtain-L'Evêque)	a) Borgworm b) Hoei	Landen	—	—	—	1,343	—	—	—	—	—	—	—	—
Waltwilder	Tongeren	Bilzen	—	—	907	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wambeek	Brussel	Sint-Kwintens-Lennik	—	—	—	1,855	—	—	—	—	—	—	—	—
Wamont *v./z. Waasmont*														
Wancennes	Dinant	Beauraing	158	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wandre	Liège	Herstal	—	—	—	—	—	—	6,737	—	—	—	—	—
Wanfercée-Baulet	Charleroi	Gosselies	—	—	—	—	—	—	5,811	—	—	—	—	—
Wange	a) Borgworm b) Hoei	Landen	—	272	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wangenies	Charleroi	Gosselies	—	—	—	1,266	—	—	—	—	—	—	—	—
Wanlin	Dinant	Beauraing	—	—	544	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wanne	Verviers	Stavelot	—	—	741	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wannebecq	a) Soignies b) Tournai	Lessines	—	—	750	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wannegem-Lede	a) Oudenaarde b) Gent	Kruishoutem	—	—	—	1,031	—	—	—	—	—	—	—	—
Wansin	a) Waremme b) Huy	Landen	—	255	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wanze	Huy	Huy	—	—	—	1,774	—	—	—	—	—	—	—	—
Wanzele	a) Aalst b) Dendermonde	Aalst	—	—	932	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Warchin	Tournai	Tournai	—	—	—	1,030	—	—	—	—	—	—	—	—
Warcoing	Tournai	Templeuve	—	—	—	1,184	—	—	—	—	—	—	—	—
Wardin	a) Bastogne b) Neufchâteau	Bastogne	—	—	—	1,269	—	—	—	—	—	—	—	—
Waregem	Kortrijk	Harelbeke	—	—	—	—	—	—	—	13,024	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Waremme (Borgworm)	a) Waremme b) Liège	Waremme	—	—	—	—	—	4,963	—	—	—	—	—	—
Waret-la-Chaussée	Namur	Eghezée	—	—	649	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Waret-l'Evêque	Huy	Héron	—	—	759	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Warisoulx	Namur	Eghezée	—	462	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Warnant	Dinant	Dinant	—	—	759	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Warnant-Dreye	Huy	Jehay-Bodegnée	—	—	—	1,038	—	—	—	—	—	—	—	—
Warneton (Waasten)	Ypres	Messines	—	—	—	—	—	3,238	—	—	—	—	—	—
Warquignies	Mons	Boussu	—	—	—	1,002	—	—	—	—	—	—	—	—
Warsage (Weerst)	Liège	Dalhem	—	—	841	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Warzée	Huy	Nandrin	—	445	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wasmes	Mons	Boussu	—	—	—	—	—	—	—	—	15,192	—	—	—
Wasmes-Audemez-Briffœil	Tournai	Péruwelz	—	—	595	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wasmuel	Mons	Boussu	—	—	—	—	—	3,451	—	—	—	—	—	—
Wasseiges	a) Waremme b) Huy	Hannut	—	—	783	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Waterland-Oudeman	a) Eeklo b) Gent	Kaprijke	—	—	727	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Waterloo	Nivelles	Nivelles	—	—	—	—	—	—	7,598	—	—	—	—	—
Watermaal-Boitsfort. (Watermaal-Bosvoorde)	Bruxelles	Ixelles	—	—	—	—	—	—	—	—	19,683	—	—	—
Watervliet	a) Eeklo b) Gent	Kaprijke	—	—	—	—	2,191	—	—	—	—	—	—	—
Watou	a) Ieper b) Veurne	Roesbrugge-Haringe	—	—	—	—	—	3,062	—	—	—	—	—	—
Wattripont	Tournai	Celles	—	286	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Waudrez	a) Thuin b) Charleroi	Binche	—	—	—	—	2,013	—	—	—	—	—	—	—
Waulsort	Dinant	Dinant	—	—	565	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wauthier-Braine (Woutersbrakel)	Nivelles	Nivelles	—	—	—	1,849	—	—	—	—	—	—	—	—
Wavre (Waver)	Nivelles	Wavre	—	—	—	—	—	—	8,170	—	—	—	—	—
Wavreille	Dinant	Rochefort	—	—	533	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wayaux	Charleroi	Gosselies	—	376	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ways	Nivelles	Genappe	—	—	595	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Webbekom	Leuven	Diest	—	—	834	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wechelderzande	Turnhout	Herentals	—	—	—	1,228	—	—	—	—	—	—	—	—
Weelde	Turnhout	Arendonk	—	—	—	—	2,406	—	—	—	—	—	—	—
Weerde	Brussel	Vilvoorde	—	—	—	1,390	—	—	—	—	—	—	—	—
Weerst z./v. Warsage														
Weert	Mechelen	Puurs	—	—	795	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wegnez	Verviers	Spa	—	—	—	—	—	3,007	—	—	—	—	—	—
Weillen	Dinant	Dinant	—	259	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Weismes z./v. Waismes														
Welden	Oudenaarde	Sint-Maria-Horebeke	—	—	—	1,131	—	—	—	—	—	—	—	—
Welkenraedt	Verviers	Limbourg	—	—	—	—	—	—	5,024	—	—	—	—	—
Welle	a) Aalst b) Oudenaarde	Herzele	—	—	—	—	2,756	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Wellen	Tongeren	Borgloon	—	—	—	—	—	3,841	—	—	—	—	—	—
Wellin	Neufchâteau	Wellin	—	—	989	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wemmel	Brussel	Wolvertem	—	—	—	—	—	—	6,252	—	—	—	—	—
Wenduine	Brugge	Brugge II	—	—	—	1,571	—	—	—	—	—	—	—	—
Wépion	Namur	Namur II	—	—	—	—	2,739	—	—	—	—	—	—	—
Werbomont	Huy	Ferrières	—	387	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Werchter	Leuven	Haacht	—	—	—	—	2,681	—	—	—	—	—	—	—
Weris	Marche-en-Famenne	Durbuy	—	—	762	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Werken	a) Diksmuide b) Veurne	Diksmuide	—	—	—	1,450	—	—	—	—	—	—	—	—
Werm	Tongeren	Borgloon	—	341	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wervik	Ieper	Wervik	—	—	—	—	—	—	—	12,230	—	—	—	—
Wespelaar	Leuven	Haacht	—	—	—	—	2,066	—	—	—	—	—	—	—
Westende	a) Oostende b) Veurne	a) Nieuwpoort b) Oostende	—	—	—	1,986	—	—	—	—	—	—	—	—
Westerlo	Turnhout	Westerlo	—	—	—	—	—	—	6,184	—	—	—	—	—
Westkapelle	Brugge	Brugge III	—	—	—	—	2,085	—	—	—	—	—	—	—
Westkerke	a) Oostende b) Brugge	Gistel	—	—	—	1,319	—	—	—	—	—	—	—	—
Westmalle	Antwerpen	Brecht	—	—	—	—	—	3,942	—	—	—	—	—	—
Westmeerbeek	Turnhout	Westerlo	—	—	—	1,224	—	—	—	—	—	—	—	—
Westouter	Ieper	Poperinge	—	—	—	1,402	—	—	—	—	—	—	—	—
Westrem	Dendermonde	Wetteren	—	—	759	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Westrozebeke	a) Roeselare b) Ieper	a) Passendale a) Roeselare	—	—	—	1,928	—	—	—	—	—	—	—	—
Westvleteren	a) Ieper b) Veurne	Roesbrugge-Haringe	—	—	—	1,656	—	—	—	—	—	—	—	—
Wetteren	Dendermonde	Wetteren	—	—	—	—	—	—	—	—	19,370	—	—	—
Wevelgem	Kortrijk	Menen	—	—	—	—	—	—	—	12,008	—	—	—	—
Wezemaal	Leuven	Haacht	—	—	—	—	2,269	—	—	—	—	—	—	—
Wezembeek-Oppem	Brussel	St-Joost-ten-Node	—	—	—	—	—	3,794	—	—	—	—	—	—
Wezeren	a) Borgworm b) Hoei	Landen	223	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wezet z./v. Visé														
Wez-Velvain	Tournai	Antoing	—	—	—	1,209	—	—	—	—	—	—	—	—
Wibrin	a) Bastogne b) Marche-en-Famenne	Houffalize	—	—	522	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wichelen	Dendermonde	a) Aalst b) Wetteren	—	—	—	—	—	3,421	—	—	—	—	—	—
Widooie	Tongeren	Tongeren	—	411	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wiekevorst	Mechelen	Heist-op-den-Berg	—	—	—	—	2,089	—	—	—	—	—	—	—
Wielsbeke	a) Tielt b) Kortrijk	Oostrozebeke	—	—	—	—	2,545	—	—	—	—	—	—	—
Wierde	Namur	Namur II	—	—	644	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wiers	Tournai	Péruwelz	—	—	—	—	2,978	—	—	—	—	—	—	—
Wiesme	Dinant	Beauraing	197	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wieze	Dendermonde	Dendermonde	—	—	—	—	2.523	—	—	—	—	—	—	—
Wihéries	Mons	Dour	—	—	—	—	2,783	—	—	—	—	—	—	—
Wihogne (Nudorp)	Liège	Fexhe-Slins	—	422	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Wijchmaal	a) Maaseik b) Hasselt	Peer	—	—	—	1,267	—	—	—	—	—	—	—	—
Wijer	Hasselt	Herk-de-Stad	—	—	898	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wijnegem	Antwerpen	Zandhoven	—	—	—	—	—	—	5,820	—	—	—	—	—
Wijshagen	a) Maaseik b) Tongeren	Bree	—	—	527	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wijtschate	Ieper	Mesen	—	—	—	—	2,558	—	—	—	—	—	—	—
Wilderen	Hasselt	Sint-Truiden	—	432	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Willaupuis	Tournai	Leuze	—	—	591	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Willebringen	Leuven	Tienen	—	—	730	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Willebroek	Mechelen	Mechelen	—	—	—	—	—	—	—	14,712	—	—	—	—
Willemeau	Tournai	Tournai	—	—	622	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Willerzie	Dinant	Gedinne	—	367	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wilrijk	Antwerpen	Berchem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26,150	—
Wilsele	Leuven	Leuven I	—	—	—	—	—	4,936	—	—	—	—	—	—
Wilskerke	a) Oostende b) Brugge	Gistel	—	375	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wimmertingen	Hasselt	Hasselt	—	267	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Winenne	Dinant	Beauraing	—	—	—	1,196	—	—	—	—	—	—	—	—
Wingene	a) Tielt b) Brugge	Ruiselede	—	—	—	—	—	—	7,327	—	—	—	—	—
Winksele	Leuven	Leuven I	—	—	—	1,895	—	—	—	—	—	—	—	—
Wintershoven	Tongeren	Borgloon	—	415	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Witry	a) Neufchâteau b) Arlon	Fauvillers	—	—	639	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wodecq	a) Ath b) Tournai	Flobecq	—	—	—	1,513	—	—	—	—	—	—	—	—
Woelingen z./v. Ollignies														
Woesten	Ieper	Ieper II	—	—	—	1,387	—	—	—	—	—	—	—	—
Wolkrange	Arlon	Messancy	—	—	718	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woluwe-Saint-Etienne v./z. Sint-Stevens-Woluwe														
Woluwe-Saint-Lambert. (Sint-Lambrechts-Woluwe)	Bruxelles	St-Josse-ten-Node	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26,344	—
Woluwe-Saint-Pierre. (Sint-Pieters-Woluwe)	Bruxelles	St-Josse-ten-Node	—	—	—	—	—	—	—	—	18,455	—	—	—
Wolvertem	Brussel	Wolvertem	—	—	—	—	—	4,313	—	—	—	—	—	—
Wommelgem	Antwerpen	Zandhoven	—	—	—	—	—	—	5,506	—	—	—	—	—
Wommersom	Leuven	Tienen	—	—	—	1,405	—	—	—	—	—	—	—	—
Wonck	Tongres	Zichen-Zussen-Bolder	—	—	—	1,239	—	—	—	—	—	—	—	—
Wondelgem	Gent	Evergem	—	—	—	—	—	—	5,603	—	—	—	—	—
Wontergem	Gent	Deinze	—	—	908	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wortegem	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	—	—	2,055	—	—	—	—	—	—	—
Wortel	Turnhout	Hoogstraten	—	—	—	1,343	—	—	—	—	—	—	—	—
Woubrechtegem	a) Aalst b) Oudenaarde	Herzele	—	—	988	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woumen	a) Diksmuide b) Veurne	Diksmuide	—	—	—	—	2,985	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Wouteringen z./v. Otrange														
Woutersbrakel z./v. Wauthier-Braine														
Wulpen	Veurne	Nieuwpoort	—	—	783	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wulvergem	Ieper	Mesen	—	382	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wulveringen	Veurne	Veurne	—	—	668	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wuustwezel	Antwerpen	Brecht	—	—	—	—	—	—	6,557	—	—	—	—	—
Xhendelesse	Verviers	Verviers	—	—	946		—	—	—	—	—	—	—	—
Xhendremael	Liège	Fexhe-Slins	—	—	—	1,047	—	—	—	—	—	—	—	—
Xhoris	Huy	Ferrières	—	—	885	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yernée-Fraineux	Huy	Nandrin	—	317	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ypres v./z. Ieper														
Yves-Gomezée	a) Philippeville b) Dinant	Walcourt	—	—	—	1,323	—	—	—	—	—	—	—	—
Yvoir	Dinant	Dinant	—	—	—	1,921	—	—	—	—	—	—	—	—
Zaffelare	Gent	Lochristi	—	—	—	—	—	3,284	—	—	—	—	—	—
Zandbergen	a) Aalst b) Oudenaarde	Geraardsbergen	—	—	—	1,592	—	—	—	—	—	—	—	—
Zande	a) Oostende b) Brugge	Gistel	—	462	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zandhoven	Antwerpen	Zandhoven	—	—	—	—	2,270	—	—	—	—	—	—	—
Zandvliet	Antwerpen	Ekeren	—	—	—	—	—	3,223	—	—	—	—	—	—
Zandvoorde	Ieper	Wervik	—	—	775	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zandvoorde	a) Oostende b) Brugge	Gistel	—	—	—	1,507	—	—	—	—	—	—	—	—
Zarlardinge	a) Aalst b) Oudenaarde	Geraardsbergen	—	—	—	1,110	—	—	—	—	—	—	—	—
Zarren	a) Diksmuide b) Veurne	Diksmuide	—	—	—	—	2,617	—	—	—	—	—	—	—
Zaventem	Brussel	Schaarbeek	—	—	—	—	—	—	7,619	—	—	—	—	—
Zedelgem	Brugge	Brugge II	—	—	—	—	—	3,647	—	—	—	—	—	—
Zevergem	Gent	Nazareth	—	—	—	1,239	—	—	—	—	—	—	—	—
Zegelsem	Oudenaarde	Sint-Maria-Horebeke	—	—	—	1,355	—	—	—	—	—	—	—	—
Zele	Dendermonde	Zele	—	—	—	—	—	—	—	—	16,330	—	—	—
Zelem	Hasselt	Herk-de-Stad	—	—	—	1,860	—	—	—	—	—	—	—	—
Zellik	Brussel	Anderlecht	—	—	—	—	2,813	—	—	—	—	—	—	—
Zelzate	a) Eeklo b) Gent	Assenede	—	—	—	—	—	—	—	10,016	—	—	—	—
Zemst	Brussel	Vilvoorde	—	—	—	—	—	3,672	—	—	—	—	—	—
Zepperen	Hasselt	Sint-Truiden	—	—	—	—	2,197	—	—	—	—	—	—	—
Zerkegem	Brugge	Brugge II	—	—	—	1,478	—	—	—	—	—	—	—	—
Zétrud-Lumay (Zittert-Lummen)	Louvain	Tirlemont	—	—	719	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zevecote	a) Oostende b) Brugge	Gistel	—	—	908	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zeveneken	Gent	Lochristi	—	—	—	1,972	—	—	—	—	—	—	—	—
Zeveren	Gent	Deinze	—	—	561	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zichem	Leuven	Diest	—	—	—	—	—	4,136	—	—	—	—	—	—
Zichen-Zussen-Bolder	Tongeren	Zichen-Zussen-Bolder	—	—	—	—	2,380	—	—	—	—	—	—	—
Zillebeke	Ieper	Ieper I	—	—	—	1.623	—	—	—	—	—	—	—	—

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

GEMEENTEN	a) Administratief Arrondissement b) Gerechtelijk Arrondissement (1)	a) Gerechtelijk Kanton b) Kieskanton (2)	Minder dan 250	Van 250 tot —500	Van 500 tot —1,000	Van 1,000 tot —2,000	Van 2,000 tot —3,000	Van 3,000 tot —5,000	Van 5,000 tot —10,000	Van 10,000 tot —15,000	Van 15,000 tot —20,000	Van 20,000 tot —25,000	Van 25,000 tot —50,000	50,000 en meer
Zingem	a) Oudenaarde b) Gent	Kruishoutem	—	—	—	—	—	3,352	—	—	—	—	—	—
Zinnik z./v. Soignies														
Zittert-Lummen z./v. Zétrud-Lumay														
Zoerle-Parwijs	Turnhout	Westerlo	—	—	—	1,196	—	—	—	—	—	—	—	—
Zoersel	Antwerpen	Zandhoven	—	—	—	1,805	—	—	—	—	—	—	—	—
Zolder	Hasselt	Beringen	—	—	—	—	—	—	5,842	—	—	—	—	—
Zomergem	Gent	Zomergem	—	—	—	—	—	—	5,845	—	—	—	—	—
Zonhoven	Hasselt	Hasselt	—	—	—	—	—	—	7,484	—	—	—	—	—
Zonnebeke	Ieper	Passendale	—	—	—	—	—	3,604	—	—	—	—	—	—
Zonnegem	a) Aalst b) Oudenaarde	Herzele	—	—	695	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zottegem	a) Aalst b) Oudenaarde	Zottegem	—	—	—	—	—	—	6,141	—	—	—	—	—
Zoutenaaie	Veurne	Nieuwpoort	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zoutleeuw (Léau)	Leuven	Zoutleeuw	—	—	—	—	2,282	—	—	—	—	—	—	—
Zuidschote	Ieper	Ieper II	—	425	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zuienkerke	Brugge	Brugge II	—	—	—	1,073	—	—	—	—	—	—	—	—
Zullik z./v. Bassily														
Zulte	Gent	a) Kruishoutem b) Deinze	—	—	—	—	—	3,927	—	—	—	—	—	—
Zulzeke	Oudenaarde	Oudenaarde	—	—	782	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zutendaal	a) Hasselt b) Tongeren	a) Bilzen b) Hasselt	—	—	—	—	2,032	—	—	—	—	—	—	—
Zwevegem	Kortrijk	Kortrijk I	—	—	—	—	—	—	8,543	—	—	—	—	—
Zwevezele	a) Tielt b) Brugge	a) Ardooie b) Tielt	—	—	—	—	—	—	5,040	—	—	—	—	—
Zwijnaarde	Gent	Nazareth	—	—	—	—	—	4,884	—	—	—	—	—	—
Zwijndrecht	Antwerpen	Antwerpen IV	—	—	—	—	—	—	7,035	—	—	—	—	—
			26,688	**147,763**	**465,923**	**864,009**	**658,608**	**1,009,478**	**1,368,666**	**762,047**	**484,829**	**201, 427**	**999,308**	**1,523,449** = **8,512,195**

(1) Wanneer de administratieve arrondissementen dezelfde zijn als de gerechtelijke, is er geen enkel onderscheid tussen de twee.
(2) Wanneer het kieskanton hetzelfde is als het gerechtelijk kanton, wordt er tussen beide geen onderscheid gemaakt.

ZESDE DEEL

Bevolking - Territoriale uitgestrektheid en belastbare inkomens

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
PROVINCIE ANTWERPEN																	
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT ANTWERPEN																	
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Halle	801	737	1,538	1 214 30 15	36 14 30	1 250 44 45	199,135	313,147	12,000	4,820	329,967	529,102	2,123	423	2,546	513	123
Lillo	674	641	1,315	1 425 47 31	341 86 79	1 767 34 10	610,963	360,731	—	996	361,727	972,690	1,700	378	2,078	576	74
Massenhoven	405	353	758	278 22 60	38 55 60	316 78 20	65,214	147,359	32,500	14,205	194,064	259,278	546	207	753	204	239
Pulderbos	662	635	1,297	999 95 24	35 57 46	1 035 52 70	177,254	209,638	45,000	4,755	259,393	436,647	1,465	230	1,695	323	125
Pulle	672	636	1,308	932 21 44	64 68 91	996 90 35	189,419	228,303	24,530	7,555	260,388	449,807	1,403	313	1,716	347	131
s' Gravenwezel	700	836	1,536	1 441 70 86	53 75 74	1 495 46 60	125,249	630,292	45,450	8,480	684,222	809,471	1,874	425	2,299	308	103
Sint-Job-in-'t-Goor	796	716	1,512	670 58 62	42 41 88	713 00 50	70,355	371,250	105,250	11,985	488,485	558,840	1,225	452	1,677	555	212
Viersel	461	430	891	426 32 37	47 80 87	474 13 24	124,706	181,425	14,720	8,587	204,732	329,438	815	268	1,083	243	188
Vremde	583	530	1,113	661 64 11	14 61 44	676 25 55	274,820	262,100	—	10,036	272,136	546,956	860	284	1,144	281	165
Waarloos	691	775	1,466	448 23 87	23 66 68	471 90 55	184,624	365,520	2,300	237,700	605,520	790,144	869	368	1,237	298	311
Zoersel	906	899	1,805	2 128 66 56	41 22 84	2 169 89 40	279,481	390,953	9,220	2,030	402,203	681,684	2,727	409	3,136	731	83
Totaal	**7,351**	**7,188**	**14,539**	**10 627 33 13**	**740 32 51**	**11 367 65 64**	**2,301,220**	**3,460,718**	**290,970**	**311,149**	**4,062,837**	**6,364,057**	**15,607**	**3,757**	**19,364**	**4,379**	**128**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Aartselaar	1,913	1,789	3,702	1 059 46 23	32 48 82	1 091 95 05	450,080	1,267,228	54,750	15,430	1,337,408	1,787,488	2,026	988	3,014	902	339
Berendrecht	1,278	1,240	2,518	968 35 75	185 45 65	1 153 81 40	309,701	653,407	980	118,040	772,427	1,082,128	1,715	704	2,419	799	218
Borsbeek	1,979	1,974	3,953	335 69 17	56 54 07	392 23 24	158,076	1,298,546	860	52,331	1,351,737	1,509,813	1,141	898	2,039	891	1,008
Broechem	1,412	1,434	2,846	1 109 66 95	69 47 40	1 179 14 35	373,250	827,135	33,600	14,010	874,745	1,247,995	1,934	732	2,666	724	241
Emblem	1,075	966	2,041	766 61 56	83 00 04	849 61 60	284,732	353,304	—	7,420	360,724	645,456	1,538	565	2,103	545	240
Hoevenen	1,150	1,088	2,238	759 77 70	29 27 65	789 05 35	259,808	845,326	—	2,580	847,906	1,107,714	1,439	623	2,062	822	284
Hove	1,807	1,813	3,620	573 35 15	26 75 10	600 10 25	246,240	2,585,008	49,505	79,550	2,714,063	2,960,303	1,347	1,019	2,366	1,020	603
Lint	1,470	1,503	2,973	532 68 76	25 00 34	557 69 10	204,680	1,145,933	20,500	217,701	1,384,134	1,588,814	1,407	811	2,218	816	533
Loenhout	1,341	1,331	2,672	2 946 84 56	163 80 34	3 110 64 90	706,223	553,855	13,050	33,080	599,985	1,306,208	4,714	568	5,282	594	86
Oelegem	1,250	1,177	2,427	1 200 99 53	114 71 27	1 315 70 80	203,083	502,601	11,000	64,705	578,306	781,389	2,260	638	2,898	513	184
Oostmalle	1,380	1,339	2,719	2 744 46 45	83 00 35	2 827 46 80	400,488	615,748	18,450	31,520	665,718	1,066,206	3,022	888	3,910	571	96
Ranst	1,430	1,435	2,865	1 000 13 09	23 44 91	1 023 58 00	296,748	1,064,082	6,900	33,228	1,104,210	1,400,958	1,950	772	2,722	665	280
Reet	1,591	1,487	3,078	910 91 13	35 80 22	946 71 35	323,951	875,411	9,650	53,280	938,341	1,262,292	1,807	670	2,477	762	325
Schelle	2,505	2,467	4,972	717 22 17	63 49 53	780 71 70	245,041	1,704,336	8,663	1,449,630	3,162,629	3,407,670	1,479	1,203	2,682	1,037	637
Schilde	1,925	1,837	3,762	2 016 10 29	77 96 46	2 094 06 75	240,774	1,904,887	68,400	26,090	1,999,377	2,240,151	3,541	1,260	4,801	1,346	180
Sint-Lenaarts	2,094	1,912	4,006	2 574 56 60	106 03 70	2 680 60 30	500,630	559,588	5,110	378,999	943,697	1,444,327	3,428	924	4,352	819	149
Stabroek	2,389	2,301	4,690	1 373 23 44	66 77 61	1 440 01 05	391,683	1,468,168	53,450	285,875	1,807,493	2,199,176	3,305	1,187	4,492	1,124	326
Terhagen	2,000	1,822	3,822	173 26 49	22 01 13	195 27 62	18,476	1,061,823	1,400	762,060	1,825,283	1,843,759	302	887	1,189	397	1,957

Westmalle	1,985	1,957	3,942	2 266 64 18	61 92 77	2 328 56 95	411,448	866,260	97,090	107,399	1,070,749	1,482,197	2,710	878	3,588	789	169
Zandhoven	1,173	1,097	2,270	1 132 97 13	48 47 12	1 181 44 25	210,223	538,241	15,370	38,000	591,611	801,834	2,113	562	2,675	538	192
Zandvliet	1,664	1,559	3,223	2 008 10 46	363 70 29	2 371 80 75	491,089	703,711	—	46,926	750,637	1,241,726	2,409	1,007	3,416	1,020	136
Totaal	**34,811**	**33,528**	**68,339**	**27 171 06 79**	**1 739 14 77**	**28 910 21 56**	**6,726,424**	**21,394,598**	**468,728**	**3,817,854**	**25,681,180**	**32,407,604**	**45,587**	**17,784**	**63,371**	**16,694**	**236**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Boechout	3,302	3,236	6,538	1 338 90 65	53 54 35	1 392 45 00	455,168	3,837,539	192,180	267,045	4,296,764	4,751,932	2,720	1,675	4,395	1,375	470
Boom	9,977	9,637	19,614	601 54 28	134 83 60	736 37 88	121,365	8,389,571	132,500	1,897,459	10,419,530	10,540,895	1,761	4,121	5,882	3,558	2,644
Brasschaat	8,216	8,117	16,333	3 454 01 62	379 19 03	3 833 20 65	650,643	607,373	230,720	190,102	14,028,195	14,678,838	8,327	5,232	13,559	4,563	418
Brecht	2,786	2,793	5,579	4 854 66 78	1 330 08 54	6 184 75 32	703,410	897,633	26,650	50,215	974,498	1,677,908	6,718	1,558	8,276	1,706	90
Burcht	3,162	3,007	6,169	330 87 13	104 54 80	435 41 93	132,854	2,113,078	6,610	1,667,400	3,787,088	3,919,942	1,029	1,603	2,632	1,006	1,417
Edegem	3,880	3,976	7,856	782 77 35	82 76 88	865 54 23	303,419	6,040,506	36,000	348,335	6,424,841	6,728,260	2,009	1,981	3,990	1,845	908
Ekeren	7,875	8,087	15,962	1 566 98 52	135 42 48	1 702 41 00	566,252	9,725,157	201,915	53,322	9,980,394	10,546,646	4,317	4,327	8,644	3,998	938
Essen	4,389	4,327	8,716	4 072 30 04	140 46 51	4 212 76 55	918,942	2,638,388	24,045	71,947	2,734,380	3,653,322	7,179	2,330	9,509	2,004	207
Hemiksem	4,698	4,523	9,221	433 17 93	111 55 48	544 73 41	116,544	3,616,161	46,180	3,866,858	7,529,199	7,645,743	856	2,270	3,126	1,422	1,693
Kalmthout	4,304	4,288	8,592	5 979 46 90	325 95 45	6 305 42 35	1,154,541	3,596,579	25,070	40,265	3,661,914	4,816,455	8,300	2,472	10,772	2,640	136
Kapellen	4,778	4,902	9,680	2 685 82 26	253 65 50	2 939 47 76	476,804	6,904,577	287,950	210,460	7,402,987	7,879,791	4,261	2,758	7,019	2,651	329
Kontich	4,517	4,626	9,143	1 816 92 05	79 50 96	1 896 43 01	664,196	4,041,691	100,320	184,922	4,326,933	4,991,129	3,924	2,560	6,484	2,162	482
Mortsel	8,042	8,403	16,445	620 08 17	159 23 26	779 31 43	232,662	12,417,857	266,600	2,275,797	14,960,254	15,192,916	2,394	3,996	6,390	3,445	2,110
Niel	5,525	5,279	10,804	466 90 17	60 04 49	526 94 66	90,624	4,234,390	2,600	1,267,825	5,504,815	5,595,439	1,298	2,876	4,174	2,024	2,050
Rumst	2,876	2,674	5,550	744 73 82	86 10 63	830 84 45	211,796	1,687,050	68,000	605,012	2,360,062	2,571,858	1,398	1,418	2,816	932	668
Schoten	8,491	8,446	16,937	2 679 35 65	278 82 76	2 958 18 41	295,288	9,274,303	306,400	1,263,244	10,843,947	11,139,235	5,166	4,028	9,194	4,249	573
Wijnegem	2,869	2,951	5,820	673 59 27	110 26 29	783 85 56	141,741	2,649,713	103,850	153,106	2,906,669	3,048,410	1,803	1,597	3,400	1,287	742
Wommelgem	2,772	2,734	5,506	1 219 02 84	80 85 26	1 299 88 10	455,729	2,081,225	36,200	92,084	2,209,509	2,665,238	2,598	1,620	4,218	1,508	424
Wuustwezel	3,326	3,231	6,557	5 555 62 75	449 86 50	6 005 49 25	994,365	1,339,931	79,200	27,340	1,446,471	2,440,836	7,663	1,406	9,069	1,388	109
Zwijndrecht	3,546	3,489	7,035	1 172 49 51	177 97 64	1 350 47 15	698,149	2,416,506	3,770	79,920	2,500,196	3,198,345	2,850	1,464	4,314	1,405	521
Totaal	**99,331**	**98,726**	**198,057**	**41 049 27 69**	**4 534 70 41**	**45 583 98 10**	**9,384,492**	**101,509,228**	**2,176,760**	**14,612,658**	**118,298,646**	**127,683,138**	**76,571**	**51,292**	**127,863**	**45,168**	**434**

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Berchem	21,498	23,903	45,401	347 94 59	231 43 42	579 38 01	191,973	51,320,910	550,242	1,341,851	53,213,003	53,404,976	1,314	9,045	10,359	6,980	7,836
Hoboken	15,940	15,785	31,725	786 27 51	281 49 24	1 067 76 75	222,006	20,045,679	130,675	4,725,450	24,901,804	25,123,810	2,623	7,163	9,786	5,394	2,971
Merksem	14,410	14,729	29,139	670 64 26	158 25 79	828 90 05	198,104	22,599,434	687,850	7,154,806	30,442,090	30,640,194	1,931	5,903	7,834	4,745	3,515
Wilrijk	12,780	13,370	26,150	1 115 77 23	246 22 11	1 361 99 34	342,105	20,703,504	323,995	514,130	21,541,629	21,883,734	3,849	6,057	9,906	5,539	1,920
Totaal	**64,628**	**67,787**	**132,415**	**2 920 63 59**	**917 40 56**	**3 838 04 15**	**954,188**	**114,669,527**	**1,692,762**	**13,736,237**	**130,098,526**	**131,052,714**	**9,717**	**28,168**	**37,885**	**22,658**	**3,450**

GEMEENTEN MET 50,000 TOT MINDER DAN 100,000 INWONERS

Borgerhout	24,378	26,499	50,877	216 20 11	174 74 22	390 94 33	102,039	47,508,342	291,940	1,629,748	49,430,030	49,532,069	1,116	9,503	10,619	7,616	13,014
Deurne	27,811	29,042	56,853	951 16 53	358 74 90	1 309 91 43	316,351	41,268,647	249,045	1,671 789	43,189,481	43,505,832	5,334	9,715	15,049	11,213	4,340
Totaal	**52,189**	**55,541**	**107,730**	**1 167 36 64**	**533 49 12**	**1 700 85 76**	**418,390**	**88,776,989**	**540,985**	**3,301,537**	**92,619,511**	**93,037,901**	**6,450**	**19,218**	**25,668**	**18,829**	**6,334**

GEMEENTEN MET 100,000 INWONERS EN MEER

Antwerpen (Anvers)	124,929	138,304	263,233	5 020 08 99	3 669 60 58	8 689 69 57	6,760,439	368,997,331	24,649,043	13,205,555	406,851,929	413,612,368	8,661	51,227	59,888	29,423	3,029
Het arrondissement	**383,239**	**401,074**	**784,313**	**87 955 76 83**	**12 134 67 95**	**100 090 44 78**	**26,545,153**	**698,808,391**	**29,819,248**	**48,984,990**	**777,612,629**	**804,157,782**	**162,593**	**171,446**	**334,039**	**137,151**	**784**

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT MECHELEN																	
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Bevel	567	519	1,086	630 54 25	27 11 90	657 66 15	136,055	128,755	6,700	2,615	138,070	274,125	998	242	1,240	223	165
Gestel	96	93	189	238 24 50	10 61 10	248 85 60	58,880	25,289	24,200	—	49,489	108,369	375	69	444	35	76
Hallaar	1,011	944	1,955	663 54 38	26 40 22	689 94 60	174,221	243,737	—	7,813	251,550	425,771	1,309	451	1,760	484	283
Heffen	780	702	1,482	646 37 58	48 63 61	695 01 19	275,481	288,988	—	17,015	306,003	581,484	1,451	426	1,877	507	213
Heindonck	345	290	635	335 16 18	32 35 72	367 51 90	99,059	94,767	7,300	305	102,372	201,431	728	206	934	193	173
Leest	967	890	1,857	890 26 27	40 92 38	931 18 65	387,616	352,599	4,300	3,372	360,271	747,887	1,654	437	2,091	647	199
Liezele	641	578	1,219	614 23 38	38 59 47	652 82 85	211,748	205,156	—	11,790	216,946	428,694	1,376	265	1,641	518	187
Lippelo	406	388	794	398 29 35	15 66 65	413 96 00	131,644	103,216	30,160	5,900	139,276	270,920	803	194	997	234	192
Mariekerke	920	831	1,751	194 12 42	25 19 78	219 32 20	62,988	280,981	—	4,910	285,891	348,879	652	501	1,153	511	798
Oppuurs	760	718	1,478	452 92 87	19 98 43	472 91 30	185,680	236,797	—	5,370	242,167	427,847	1,255	243	1,498	497	313
Walem	823	813	1,636	389 42 80	64 27 72	453 70 52	141,208	492,055	7,300	50,600	549,955	691,163	807	455	1,262	380	361
Weert	434	361	795	418 69 30	61 71 20	480 40 50	113,534	116,873	130	—	117,003	230,537	1,048	179	1,227	264	165
Totaal	**7,750**	**7,127**	**14,877**	**5 871 83 28**	**411 48 18**	**6 283 31 46**	**1,978,114**	**2,569,213**	**80,090**	**109,690**	**2,758,993**	**4,737,107**	**12,456**	**3,668**	**16,124**	**4,493**	**237**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Beerzel	1,934	1,781	3,715	743 69 14	39 31 11	783 00 25	199,764	436,266	11,220	15,280	462,766	662,530	1,923	875	2,798	810	474
Blaasveld	1,216	1,172	2,388	434 22 33	15 80 62	450 02 95	141,321	545,262	11,650	37,425	594,337	735,658	1,066	600	1,666	595	531
Bonheiden	2,415	2,355	4,770	1 346 25 56	46 79 24	1 393 04 80	355,864	1,144,215	32,300	28,860	1,205,375	1,561,239	2,324	1,550	3,874	1,202	342
Booischot	2,288	2,198	4,486	1 115 77 16	43 03 89	1 158 81 05	331,298	518,649	11,400	58,935	588,984	920,282	2,933	881	3,814	1,020	387
Breendonk	1,437	1,314	2,751	743 73 75	57 55 15	801 28 90	257,162	442,754	—	139,090	581,844	839,006	1,768	728	2,496	930	343
Hingene	2,343	2,284	4,627	1 316 17 80	176 75 00	1 492 92 80	338,381	746,189	25,343	179,230	950,762	1,289,143	3,927	1,245	5,172	1,249	310
Hombeek	1,571	1,562	3,133	912 16 53	53 26 54	965 43 07	355,804	708,834	12,990	8,190	730,014	1,085,818	1,918	802	2,720	963	325
Itegem	1,956	1,841	3,797	1 600 04 88	62 38 77	1 662 43 65	354,790	421,131	17,950	15,019	454,100	808,890	2,819	825	3,644	804	228
Kessel	2,196	2,064	4,260	1 383 82 89	94 79 46	1 478 62 35	400,514	783,627	49,495	39,528	872,650	1,273,164	2,730	1,078	3,808	843	288
Koningshooikt	1,638	1,547	3,185	1 613 55 17	62 37 78	1 675 92 95	657,763	576,118	11,495	24,345	611,958	1,269,721	2,329	911	3,240	673	190
O.-L.-V.-Waver	2,161	2,369	4,530	1 495 45 21	35 35 59	1 530 80 80	661,550	744,102	52,240	23,255	819,597	1,481,147	2,312	1,230	3,542	805	296
Rijmenam	1,856	1,687	3,543	1 646 64 48	76 31 22	1 722 95 70	449,358	657,509	18,800	11,615	687,924	1,137,282	2,899	998	3,897	964	206
Ruisbroek	1,691	1,581	3,272	691 71 67	132 10 48	823 82 15	180,513	567,556	36,110	388,870	992,536	1,173,049	1,911	790	2,701	797	397
Schriek	1,663	1,618	3,281	1 068 36 60	40 67 60	1 109 04 20	293,429	497,227	2,100	31,597	530,924	824,353	2,504	798	3,302	784	296
Sint-Amands	2,060	1,999	4,059	614 24 51	55 46 59	669 71 10	228,756	947,377	4,850	341,970	1,294,197	1,522,953	2,035	1,149	3,184	1,037	606
Tisselt	1,298	1,245	2,543	773 36 66	51 13 69	824 50 35	279,763	461,702	—	291,862	753,564	1,033,327	1,579	690	2,269	749	308
Wiekevorst	1,099	990	2,089	1 082 44 57	44 30 58	1 126 75 15	248,246	199,215	2,250	35,515	236,980	485,226	1,770	428	2,198	450	185
Totaal	**30,822**	**29,607**	**60,429**	**18 581 68 91**	**1 087 43 31**	**19 669 12 22**	**5,734,276**	**10,397,733**	**300,193**	**1,670,586**	**12,368,512**	**18,102,788**	**38,747**	**15,578**	**54,325**	**14,675**	**307**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Berlaar	4,118	4,162	8,280	2 159 81 75	81 12 70	2 240 94 45	742,565	1,338,199	6,970	101,204	1,446,373	2,188,938	4,169	2,136	6,305	1,633	369
Bornem	4,680	4,387	9,067	2 203 93 01	178 13 49	2 382 06 50	711,279	1,994,552	71,240	246,015	2,311,807	3,023,086	5,571	2,161	7,732	2,420	381
Duffel	5,812	6,191	12,003	1 997 19 20	275 66 23	2 272 85 43	715,563	3,757,880	121,920	1,358,232	5,238,032	5,953,595	4,187	3,652	7,839	2,227	528
Heist-op-den-Berg	5,544	5,247	10,791	2 747 75 08	145 37 39	2 893 12 47	790,214	2,286,368	19,595	63,901	2,369,864	3,160,078	6,531	2,428	8,959	2,308	373
Nijlen	3,625	3,372	6,997	1 679 81 51	98 80 85	1 778 62 36	342,139	1,118,815	20,560	93,312	1,232,687	1,574,826	4,164	1,653	5,817	1,369	393
Putte	3,144	3,054	6,198	2 197 52 77	48 43 98	2 245 96 75	935,503	1,291,039	7,160	68,450	1,366,649	2,302,152	4,158	1,545	5,703	1,330	276
Puurs	2,993	3,078	6,071	1 076 49 11	66 29 94	1 142 79 05	388,780	1,655,281	10,380	174,273	1,839,934	2,228,714	3,168	1,657	4,825	1,582	531
Sint-Katelijne-Waver	5,288	5,038	10,326	2 274 34 43	160 57 92	2 434 92 35	956,648	2,662,016	61,480	24,378	2,747,874	3,704,522	3,859	3,623	7,482	2,235	424
Willebroek	7,410	7,302	14,712	871 55 82	148 52 83	1 020 08 65	231,087	5,292,747	165,240	2,410,264	7,868,251	8,099,338	2,383	3,920	6,303	2,262	1,442
Totaal	**42,614**	**41,831**	**84,445**	**17 208 42 68**	**1 202 95 33**	**18 411 38 01**	**5,813,778**	**21,396,897**	**484,545**	**4,540,029**	**26,421,471**	**32,235,249**	**38,190**	**22,775**	**60,965**	**17,366**	**459**

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Lier (Lierre)	14,184	14,798	28,982	3 048 23 30	245 42 69	3 293 65 99	1,066,521	13,726,419	303,340	987,132	15,016,891	16,083,412	5,096	8,352	13,448	4,470	880

GEMEENTEN MET 50,000 TOT MINDER DAN 100,000 INWONERS

Mechelen (Malines)	29,325	30,963	60,288	2 167 15 35	538 38 32	2 705 53 67	896,995	43,250,131	1,029,664	4,654,956	48,934,751	49,831,746	5,755	18,342	24,097	13,072	2,228
Het arrondissement	**124,695**	**124,326**	**249,021**	**46 877 33 52**	**3 485 67 83**	**50 363 01 35**	**15,489,684**	**91,340,393**	**2,197,832**	**11,962,393**	**105,500,618**	**120,990,302**	**100,244**	**68,715**	**168,959**	**54,076**	**494**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT TURNHOUT

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Baarle-Hertog (Baerle-Duc)	905	837	1,742	717 72 17	30 07 23	747 79 40	210,777	539,328	—	14,850	554,178	764,955	1,287	466	1,753	375	233
Bouwel	756	704	1,460	620 45 44	26 06 36	646 51 80	126,307	217,475	11,000	2,770	231,245	357,552	947	322	1,269	277	226
Eindhout	937	812	1,749	892 06 80	48 68 50	940 75 30	167,020	155,068	7,050	9,245	171,363	338,383	1,872	378	2,250	475	186
Houtvenne	513	498	1,011	434 20 96	14 06 49	448 27 45	114,569	87,254	—	1,695	88,949	203,518	814	209	1,023	281	226
Minderhout	605	551	1,156	1 575 64 33	34 46 18	1 610 10 51	303,028	227,118	3,500	4,125	234,743	537,771	2,455	262	2,717	302	72
Morkhoven	473	451	924	494 74 25	21 57 15	516 31 40	120,541	124,474	—	11,320	135,794	256,335	916	197	1,113	262	179
Noorderwijk	1,035	933	1,968	1 276 51 06	39 08 04	1 315 59 10	288,845	241,528	15,860	19,070	276,458	565,303	2,171	406	2,577	622	150
Oevel	932	895	1,827	732 43 71	56 69 09	789 12 80	165,948	141,566	1,060	3,700	146,326	312,274	1,428	390	1,818	445	232
Poederlee	602	598	1,200	1 102 29 68	44 09 92	1 146 39 60	201,764	195,132	—	2,730	197,862	399,626	2,397	222	2,619	437	105
Poppel	942	916	1,858	3 081 40 60	64 99 40	3 146 40 00	396,491	368,319	—	8,800	377,119	773,610	3,668	486	4,154	438	59
Tielen	1,050	934	1,984	1 371 73 25	51 12 10	1 422 85 35	212,382	362,291	4,000	3,690	369,981	582,363	2,887	408	3,295	565	139
Varendonk	152	148	300	356 06 60	10 44 45	366 51 05	70,139	20,427	—	580	21,007	91,146	558	57	615	561	82
Vlimmeren	549	580	1,129	917 14 00	26 29 40	943 43 40	138,521	192,475	2,740	1,082	196,297	334,818	1,272	210	1,482	242	120
Wechelderzande	627	601	1,228	1 056 17 57	35 30 98	1 091 48 55	124,479	216,858	—	3,528	220,386	344,865	1,799	282	2,081	356	113
Westmeerbeek	598	626	1,224	481 20 45	22 02 00	503 22 45	94,328	171,210	15,500	66,260	252,970	347,298	950	304	1,254	330	243
Wortel	798	545	1,343	1 096 80 70	254 27 45	1 351 08 15	201,586	207,653	1,000	6,810	215,463	417,049	2,162	275	2,437	270	99
Zoerle-Parwijs	613	583	1,196	143 93 56	7 96 04	151 89 60	36,970	125,317	1,750	6,570	133,637	170,607	481	297	778	264	787
Totaal	**12,087**	**11,212**	**23,299**	**16 350 55 13**	**787 20 78**	**17 137 75 91**	**2,973,695**	**3,593,493**	**63,460**	**166,825**	**3,823,778**	**6,797,473**	**28,064**	**5,171**	**33,235**	**6,502**	**136**

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km²
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Gierle	1,049	1,051	2,100	1 721 14 31	53 38 24	1 774 52 55	313,206	258,617	790	17,950	277,357	590,563	3,081	411	3,492	563	118
Grobbendonk	2,085	2,023	4,108	1 957 95 67	238 94 88	2 196 90 55	249,619	852,521	4,700	162,505	1,019,726	1,269,345	2,360	1,053	3,413	1,069	187
Hoogstraten	1,873	1,999	3,872	1 245 04 60	65 83 42	1 310 88 02	363,532	1,100,685	60,730	56,435	1,217,850	1,581,382	2,164	993	3,157	703	295
Hulshout	1,235	1,138	2,373	752 59 03	32 04 07	784 63 10	143,467	182,055	2,755	7,135	191,945	335,412	1,591	540	2,131	561	302
Kasterlee	1,729	1,534	3,263	3 129 03 69	94 84 49	3 223 88 18	374,295	468,308	—	13,244	481,552	855,847	8,830	2,392	11,222	913	101
Lichtaart	1,300	1,217	2,517	2 419 08 16	81 02 19	2 500 10 35	302,020	378,652	4,350	16,895	399,897	701,917	5,935	313	6,248	803	101
Lille	1,232	1,128	2,360	1 787 35 10	58 96 95	1 846 32 05	253,546	277,864	5,400	13,119	296,383	549,929	3,794	473	4,267	677	128
Meer	1,290	1,230	2,520	3 737 32 84	60 23 11	3 797 55 95	603,001	392,886	1,650	14,950	409,486	1,012,487	5,186	535	5,721	649	66
Meerle	1,238	1,158	2,396	2 404 27 28	58 39 47	2 462 66 75	442,612	407,381	20,190	21,760	449,331	891,943	3,767	533	4,300	394	97
Merksplas	2,179	2,013	4,192	4 024 11 28	375 44 41	4 399 55 69	631,429	864,554	490	33,480	898,524	1,529,953	5,174	798	5,972	820	95
Olmen	1,165	1,099	2,264	1 629 79 27	74 49 30	1 704 28 57	352,799	221,100	—	4,387	225,487	578,286	3,580	454	4,034	646	133
Ramsel	1,637	1,538	3,175	1 148 90 85	32 45 05	1 181 35 90	218,926	296,936	—	21,036	317,972	536,898	2,290	748	3,038	702	269
Ravels	1,610	1,611	3,221	2 232 04 60	83 96 45	2 316 01 05	326,548	529,477	—	360,779	890,256	1,216,804	2,454	705	3,159	618	139
Retie	2,384	2,274	4,658	3 999 42 48	156 87 57	4 156 30 05	557,276	661 ,946	22,000	36,454	720,400	1,277,676	7,095	1,013	8,108	969	112
Tongerlo	1,652	1,436	3,088	1 977 36 62	63 93 18	2 041 29 80	383,568	284,214	26,724	23,190	334,128	717,696	3,107	624	3,731	898	151
Veerle	1,468	1,373	2,841	1 350 93 33	42 64 27	1 393 57 60	277,849	246,967	6,610	3,280	256,857	534,706	2,676	623	3,299	708	204
Vorselaar	2,219	2,295	4,514	2 684 13 21	80 34 14	2 764 47 35	371,902	666,372	19,830	3,900	690,102	1,062,004	4,708	1,023	5,731	1,078	163
Vorst	2,160	2,062	4,222	1 481 88 00	67 47 65	1 549 35 65	476,096	447,8 99	14,900	27,894	490,693	966,789	3,972	833	4,805	1,131	273
Vosselaar	1,856	1,722	3,578	1 218 76 62	48 80 83	1 267 57 45	139,058	517,394	5,900	17,180	540,474	679,532	1,899	705	2,604	743	282
Weelde	1,211	1,195	2,406	3 586 26 97	137 47 18	3 723 74 15	425,453	500,455	24,000	10,032	534,487	959,940	3,282	507	3,789	378	65
Totaal	**32,572**	**31,096**	**63,668**	**44 487 43 91**	**1 907 56 85**	**46 395 00 76**	**7,206,202**	**9,556,283**	**221,019**	**865,605**	**10,642,907**	**17,849,109**	**76,945**	**15,276**	**92,221**	**15,023**	**137**
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Arendonk	3,978	3,941	7,919	5 429 01 96	228 14 04	5 657 16 00	551,987	1,512,869	15,450	155,576	1,683,895	2,235,882	8,792	1,702	10,494	1,763	140
Balen	5,549	5,244	10,793	5 310 41 13	274 79 44	5 585 20 57	789,472	1,746,741	16,120	2,893,713	4,656,574	5,446,046	12,603	2,411	15,014	2,478	193
Beerse	3,368	3,206	6,574	2 645 56 65	159 72 20	2 805 28 85	370,677	1,048,293	11,100	796,331	1,855,724	2,226,401	3,125	1,427	4,552	1,160	234
Dessel	2,584	2,418	5,002	2 609 85 15	93 40 80	2 703 25 95	321,704	615,690	6,750	148,590	771,030	1,092,734	6,271	1,138	7,409	1,266	185
Herenthals	7,582	7,092	14,674	2 639 84 47	293 35 73	2 933 20 20	416,907	4,528,756	191,920	527,847	5,248,523	5,665,430	5,197	3,753	8,950	2,481	500
Herenthout	2,570	2,513	5,083	2 279 14 23	69 56 22	2 348 70 45	530,847	992,395	13,900	22,445	1,028,740	1,559,587	3,780	1,141	4,921	1,076	216
Herselt	3,238	2,969	6,207	3 925 32 80	124 96 60	4 050 29 40	716,183	531,510	3,500	46,740	581,750	1,297,933	7,223	1,310	8,533	1,519	153
Meerhout	3,652	3,537	7,189	3 434 13 89	198 82 62	3 632 96 51	822,982	1,020,720	13,950	18,094	1,052,764	1,875,746	8,656	1,643	10,299	1,783	198
				11 418 85 861			808,126	4,852,530	163,870	2,846,280	7,862,680	8,670,806	18,500	4,434	22,934	4,449	167
											1,452,326	4,574,133	8,286	1,230	6,516	1,231	240

Mol	9,843	9,240	19,083	10 938 42 00	480 43 86	11 418 85 86	808,126	4,852,530	163,870	2,846,280	7,862,680	8,670,806	18,500	4,434	22,934	4,449	167
Olen	2,840	2,698	5,538	2 115 66 58	193 85 17	2 309 51 75	421,807	967,991	2,905	3,181,430	4,152,326	4,574,133	5,286	1,230	6,516	1,231	240
Oud-Turnhout	3,121	3,054	6,175	4 553 36 33	217 65 07	4 771 01 40	617,999	952,275	20,050	86,009	1,058,334	1,676,333	7,107	1,173	8,280	1,190	129
Rijkevorsel	3,180	3,001	6,181	4 592 57 01	134 25 41	4 726 82 42	870,738	1,010,451	2,660	349,491	1,362,602	2,233,340	7,138	1,520	8,658	1,173	131
Westerlo	3,130	3,054	6,184	2 572 96 20	109 02 85	2 681 99 05	498,020	931,365	88,365	150,869	1,170,599	1,668,619	5,705	1,377	7,082	1,468	231
Totaal	**54,635**	**51,967**	**106,602**	**53 046 28 40**	**2 578 00 01**	**55 624 28 41**	**7,737,449**	**20,711,586**	**550,540**	**11,223,415**	**32,485,541**	**40,222,990**	**99,383**	**24,259**	**123,642**	**23,037**	192

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Geel	11,355	10,940	22,295	10 280 58 84	561 39 36	10 841 98 20	1,963,642	4,292,391	17,450	206,058	4,515,899	6,479,541	22,283	4,944	27,227	5,934	206
Turnhout	15,956	16,179	32,135	5 331 81 89	273 77 14	5 605 59 03	914,503	13,143,393	287,070	2146,688	15,577,151	16,491,654	9,387	8,081	17,468	5,283	573
Totaal	**27,311**	**27,119**	**54,430**	**15 612 40 73**	**835 16 50**	**16 447 57 23**	**2,878,145**	**17,435,784**	**304,520**	**2,352,746**	**20,093,050**	**22,971,195**	**31,670**	**13,025**	**44,695**	**11,217**	**331**
Het arrondissement	**126,605**	**121,394**	**247,999**	**129 496 68 17**	**6 107 94 14**	**135 604 62 31**	**20,795,491**	**51,297,146**	**1,139,539**	**14,608,591**	**67,045,276**	**87,840,767**	**236,062**	**57,731**	**293,793**	**55,779**	**183**

SAMENVATTING

ARRONDISSEMENTEN

Antwerpen (Anvers)	383,239	401,074	784,313	87 955 76 83	12 134 67 95	100 090 44 78	26,545,153	698,808,391	29,819,248	48,984,990	777,612,629	804,157,782	162,593	171,446	334,039	137,151	784
Mechelen (Malines)	124,695	124,326	249,021	46 877 33 52	3 485 67 83	50 363 01 35	15,489,684	91,340,393	2,197,832	11,962,393	105,500,618	120,990,302	100,244	68,715	168,959	54,076	494
Turnhout	126,605	121,394	247,999	129 496 68 17	6 107 94 14	135 604 62 31	20,795,491	51,297,146	1,139,539	14,608,591	67,045,276	87,840,767	236,062	57,731	293,793	55,779	183
De Provincie	**634,539**	**646,794**	**1,281,333**	**264 329 78 52**	**21 728 29 92**	**286 058 08 44**	**62,830,328**	**841,445,930**	**33,156,619**	**75,555,974**	**950,158,523**	**1,012,988,851**	**498,899**	**297,892**	**796,791**	**247,006**	**448**

PROVINCIE BRABANT

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT BRUSSEL

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Beert (Brages)	200	184	384	287 75 95	10 61 45	298 37 40	125,090	79,759	—	—	79,759	204,849	543	123	666	156	129
Beigem	467	453	920	376 72 27	11 24 98	387 97 25	183,914	317,948	12,500	400	330,848	514,762	962	241	1,203	349	237
Bekkerzeel	200	199	399	149 90 33	4 69 57	154 59 90	68,043	85,918	—	—	85,918	153,961	402	136	538	161	258
Bellingen	314	340	654	388 50 38	12 54 32	401 04 70	164,125	165,268	—	—	165 268	329,393	709	180	889	222	163
Berg	744	695	1,439	865 30 70	23 43 15	888 73 85	365,544	450,686	—	8,175	458,861	824,405	2,120	449	2,569	754	162
Bierghes (Bierk)	519	491	1,010	993 22 96	32 53 84	1 025 76 80	398,700	372,673	—	113,312	485,985	884,685	1,246	335	1,581	384	98
Bogaarden	233	232	465	486 20 57	7 72 93	493 93 50	232,818	120,268	—	—	120,268	353,086	755	129	884	217	94
Borchtlombeek	927	864	1,791	514 94 66	11 22 03	526 16 69	216,222	325,501	8,900	—	334,401	550,623	1 360	415	1,775	606	340
Brages v./z. Beert	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Buken	204	213	417	200 90 12	15 49 88	216 40 00	81,271	121,220	1,100	13,022	135,342	216,613	362	121	483	160	193
Elewijt	988	972	1,960	639 53 35	22 03 70	661 57 05	190,199	586,001	10,000	8,172	604,173	794,372	1,453	613	2,066	660	296
Elingen	164	151	315	291 13 00	8 45 10	299 58 10	139,044	49,440	—	—	49,440	188,484	709	79	788	190	105
Gaasbeek	184	170	354	317 20 28	50 56 84	367 77 12	150,327	85,060	9,600	—	94,660	244,987	531	96	627	140	96
Hamme	145	134	279	130 76 59	5 28 11	136 04 70	64,336	49,388	—	—	49,388	113,724	263	78	341	129	205
Heikruis	370	380	750	751 74 85	15 92 85	767 67 70	284,796	202,842	44,000	—	246,842	531,638	1,226	220	1,446	336	98
Herfelingen	708	709	1,417	1 085 87 62	27 05 38	1 112 93 00	487,801	429,515	—	7,268	436,783	924,584	2,576	407	2,983	579	127
Itterbeek	925	986	1,911	498 72 19	41 88 21	540 60 40	242,646	637,178	30,500	28,500	696,178	938,824	1,437	531	1,968	615	353
Kester	791	722	1,513	1 061 58 24	27 26 26	1 088 84 50	485,600	373,293	—	—	373,293	858,893	3,133	419	3,552	792	139

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Kobbegem	247	202	449	354 93 36	11 92 94	366 86 30	155,760	64,917	—	13,900	78,817	234,577	547	110	657	214	122
Leerbeek	394	377	771	413 16 74	14 28 06	427 44 80	184,817	198,134	—	6,880	205,014	389,831	935	203	1,138	246	180
Mazenzele	548	515	1,063	218 53 51	5 46 49	224 00 00	104,109	235,917	2,150	2,780	240,847	344,956	707	298	1,005	357	475
Melsbroek	786	804	1,590	514 82 81	105 47 59	620 30 40	282,366	524,385	88,600	—	612,985	895,351	1,300	493	1,793	630	256
Mollem	758	776	1,534	649 95 30	18 33 20	668 28 50	315,010	243,660	34,050	13,362	291,072	606,082	1,330	407	1,737	478	230
Nederokkerzeel	664	617	1,281	696 04 05	20 21 05	716 25 10	298,408	385,136	12,170	6,919	404,225	702,633	1,978	365	2,343	792	179
Nieuwenrode	660	623	1,283	555 16 39	26 65 31	581 81 70	211,914	347,201	—	—	347,201	559,115	994	343	1,337	418	221
Nossegem	714	722	1,436	368 50 56	20 38 54	388 89 10	211,541	730,177	—	22,279	752,456	963,997	983	472	1,455	530	369
Oetingen	861	860	1,721	720 55 71	24 56 59	745 12 30	510,839	385,362	20,200	—	405,562	916,401	2,219	480	2,699	607	231
O.-L.-V.-Lombeek	443	391	834	320 20 01	10 38 54	330 58 55	134,852	184,358	5,600	5,980	195,938	330,790	943	226	1,169	321	252
Oudenaken	149	135	284	239 83 99	6 16 01	246 00 00	98,515	39,774	—	—	39,774	138,289	478	74	552	119	115
Pepingen	678	666	1,344	1 270 23 33	37 29 77	1 307 53 10	590,377	416,275	12,500	-	428,775	1,019,152	2,135	362	2,497	575	103
Perk	751	739	1,490	757 34 97	23 54 23	780 89 20	337,475	402,710	30,180	6,985	439,875	777,350	1,182	419	1,601	454	191
Peutie	964	910	1,874	298 02 20	7 93 10	305 95 30	176,446	766,721	26,500	13,500	806,721	983,167	538	527	1,065	537	613
Ramsdonk	494	474	968	410 94 49	20 46 81	431 41 30	148,558	189,771	9,500	1,350	200,621	349,179	726	261	987	278	224
Relegem	281	254	535	325 06 69	31 37 41	356 44 10	141,380	86,648	-	-	86,648	228,028	706	158	864	268	150
Sint-Laureins-Berchem	125	98	223	111 55 79	5 41 16	116 96 95	54,670	29,555	-	-	29,555	84,225	296	54	350	92	191
Sint-Martens-Bodegem	660	642	1,302	545 71 35	21 25 65	566 97 00	271,725	266,367	16,700	-	283,067	554,792	1,319	396	1,715	523	230
Sint-Martens-Lennik	847	780	1,627	1 119 14 71	36 96 99	1 156 11 70	487,282	411,719	24,750	-	436,469	923,751	2,377	436	2,813	714	141
Sint-Ulriks-Kapelle	574	602	1,176	472 63 42	12 73 58	485 37 00	222,327	190,956	36,900	2,550	230,406	452,733	1,043	356	1,399	468	242
Strijtem	523	545	1,068	295 01 84	8 60 31	303 62 15	133,392	201,369	20,200	7,100	228,669	362,061	1,013	234	1,247	387	352
Vlezenbeek	952	918	1,870	965 05 72	37 90 48	1 002 96 20	460,785	493,398	21,400	-	514,798	975,583	2,575	476	3,051	720	186
Vollezele	873	835	1,708	941 49 64	30 80 06	972 29 70	340,798	432,660	11,500	1,100	445,260	786,058	2,139	500	2,639	693	176
Wambeek	970	885	1,855	819 84 41	35 23 71	855 08 12	351,098	390,157	8,300	12,680	411,137	762,235	2,747	462	3,209	940	217
Weerde	701	689	1,390	379 48 33	23 46 47	402 94 80	146,202	410,215	-	8,530	418,745	564,947	1,073	383	1,456	486	345
Totaal	**23,700**	**22,954**	**46,654**	**22 803 33 38**	**924 82 65**	**23 728 16 03**	**10,251,122**	**12,479,500**	**497,800**	**304,744**	**13,282,044**	**23,533,166**	**52,070**	**13,067**	**65,137**	**18,297**	**197**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Alsemberg	1,000	1,001	2,001	557 97 23	60 88 87	618 86 10	193,664	863,365	90,300	95,847	1,049,512	1,243,176	1,357	626	1,983	638	323
Beersel	1,299	1,338	2,637	595 31 94	36 22 36	631 54 30	251,216	1,521,017	14,500	48,385	1,583,902	1,835,118	1,593	933	2,526	792	418
Brussegem	1,350	1,201	2,551	1 771 41 62	53 82 58	1 825 24 20	809,334	625,042	29,800	12,640	667,482	1,476,816	3,286	682	3,968	1,017	140
Buizingen	1,722	1,791	3,513	405 48 43	8 48 07	413 96 50	96,029	1,512,626	64,000	550,800	2,127,426	2,223,455	1,000	1,030	2030	805	849
Diegem	2,116	2,140	4,256	443 55 32	103 64 78	547 20 10	278,426	2,123,647	47,200	378,756	2,549,603	2,828,029	1,466	1,236	2,702	1,170	778
Drogenbos	1,796	1,865	3,661	222 44 55	25 87 95	248 32 50	98,768	2,192,018	25,900	1,337,037	3,554,955	3,653,723	878	1,005	1,883	870	1,474
Dworp (Tourneppe)	1,763	1,809	3,572	935 40 09	25 66 85	961 06 94	256,713	997,389	27,000	53,780	1,078,169	1,334,882	2,759	1,058	3,817	1,002	372
				44 14 43	847 09 55		331,312	691,213	30,600	19,500	741,313	1,072,625	1,530	581	2,111	782	280
									2,200	36,615	504,533	809,596	2,064	521	2,585	786	283

Eppegem	1,134	1,039	2,173	802 95 12	44 14 43	847 09 55	331,312	691,213	30,600	19,500	741,313	1,072,625	1,530	581	2,111	782	280
Essene	1,057	966	2,023	695 65 63	18 27 47	713 93 10	305,063	461,718	6,200	36,615	504,533	809,596	2,064	521	2,585	786	283
Galmaarden (Gammerages)	1,278	1,324	2,602	1 126 77 32	34 41 38	1 161 18 70	452,388	665,578	5,800	-	671,378	1,123,766	3,289	777	4,066	911	224
Gooik	1,682	1,600	3,282	1 672 03 21	43 07 09	1 715 10 30	769,472	686,737	19,700	-	706,437	1,475,909	4,342	824	5,166	1,482	191
Groot-Bijgaarden	1,111	1,030	2,141	545 12 05	22 32 35	567 44 40	301,210	997,659	98,500	107,570	1,203,729	1,504,939	1,128	571	1,699	631	377
Hekelgem	1,639	1,618	3,257	782 80 52	26 18 68	808 99 20	330,068	926,949	63,100	20,590	1,010,639	1,340,707	3,025	867	3,892	1,210	403
Herne	1,666	1,705	3,371	2 092 62 60	75 44 30	2 168 06 90	932,926	1,066,837	[illegible]	55,400	1,140,137	2,073,063	4,973	1,090	6,063	1,335	155
Hofstade	1,233	1,179	2,412	539 96 12	36 31 13	576 27 25	171,034	700,296	2,600	13,564	716,460	887,494	1,040	713	1,753	686	419
Huizingen	1,223	1,236	2,459	259 99 26	22 83 34	282 82 60	92,931	1,188,498	17,500	677,400	1,883,398	1,976,329	823	737	1,560	588	869
Humbeek	1,194	1,218	2,412	745 59 52	41 49 18	787 08 70	330,732	897,254	58,650	13,800	969,704	1,300,436	1,804	736	2,540	765	306
Kampenhout	1,956	1,879	3,835	1 469 97 87	59 29 93	1 529 27 80	722,286	1,368,076	40,710	70,184	1,478,970	2,201,256	3,827	1,101	4,928	1,472	251
Kapelle-op-den-Bos	1,688	1,613	3,301	447 36 94	35 08 96	482 45 90	201,681	913,083	28,800	469,550	1,411,433	1,613,114	1,130	866	1,996	861	684
Kraainem	1,580	1,753	3,333	536 21 66	44 16 54	580 38 20	250,068	2,222,865	104,800	99,750	2,427,415	2,677,483	1,560	1,057	2,617	1,236	574
Linkebeek	1,465	1,585	3,050	390 54 65	24 58 65	415 13 30	163,661	2,081,179	26,700	21,000	2,128,879	2,292,540	1,306	1,050	2,356	877	735
Lot	1,668	1,713	3,381	462 53 63	43 07 50	505 61 13	217,703	1,595,986	8,200	1,078,610	2,682,796	2,900,499	1,267	1,021	22,88	892	669
Malderen	1,552	1,492	3,044	760 13 18	40 17 72	800 30 90	289,814	630,614	14,850	33,624	679,088	968,902	1,836	754	2,590	899	380
Meise	1,288	1,295	2,583	949 51 48	115 71 96	1 065 23 44	425,700	1,097,441	57,600	—	1,155,041	1,580,741	2,058	783	2,841	925	242
Muizen	1,937	1,899	3,836	659 88 81	30 35 44	690 24 25	260,865	1,095,510	51,550	165,461	1,312,521	1,573,386	1,461	1,224	2,685	1,226	556
Pamel	2,443	2,432	4,875	1 052 75 43	33 39.41	1 086 14 84	472,626	1,006,068	15,000	6,090	1,027,158	1,499,784	4,643	1,115	5,758	1,418	449
Saintes (Sint-Renelde)	1,424	1,356	2,780	1 549 46 54	43 44 66	1 592 91 20	590,544	1,103,708	3,386	2,100	1,109,194	1,699,738	2,108	947	3,055	851	175
Schepdaal	1,423	1,358	2,781	777 74 35	42 95 95	820 70 30	357,014	790,083	10,500	49,400	849,983	1,206,997	2,360	712	3,072	865	339
Sint-Katherina-Lombeek	1,608	1,535	3,143	583 27 73	47 35 87	630 63 60	216,659	911,577	7,200	—	918,777	1,135,436	2,425	831	3,256	1,083	498
Sint-Kwintens-Lennik	1,957	1,992	3,949	1 518 05 92	60 74 93	1 578 80 85	679,243	948,140	46,150	—	994,290	1,673,533	3,929	967	4,896	1,399	250
Sint-Renelde z./v. Saintes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Stevens-Woluwe (Woluwe-Saint-Etienne)	1,071	1,076	2,147	419 98 32	125 80 58	545 78 99	316,961	1,214,879	30,500	61,365	1,306,744	1,623,705	1,388	606	1,994	729	393
Steenhuffel	1,251	1,214	2,465	968 74 33	33 90 87	1 002 65 20	421,074	420,001	23,500	28,249	471,750	892,824	2,276	614	2,890	794	246
Steenokkerzeel	1,479	1,474	2,953	912 10 06	31 64 84	943 74 90	524,734	1,062,970	—	41,477	1,104,447	1,629,181	2,429	841	3,270	970	313
Sterrebeek	1,224	1,214	2,438	891 58 62	34 46 38	926 05 00	458,238	1,103,783	83,990	20,897	1,208,670	1,666,908	2,073	735	2,808	993	263
Teralfene	1,316	1,302	2,618	225 04 46	19 34 44	244 38 90	94,103	696,553	8,500	5,950	711,003	805,106	1,611	663	2,274	724	1,071
Ternat	1,853	1,898	3,751	920 70 26	40 83 14	961 53 40	395,433	1,525,104	36,400	48,764	1,610,268	2,005,701	2,744	972	3,716	1,115	390
Tollembeek	1,325	1,262	2,587	1 322 20 74	40 55 76	1 362 76 50	557,940	789,050	6,900	16,700	812,650	1,370,590	3,738	793	4,531	1,076	190
Tourneppe v./z. Dworp	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wezembeek-Oppem	1,893	1,901	3,794	630 11 06	51 75 74	681 86 80	308,034	2,413,678	103,950	26,930	2,544,558	2,852,592	2,516	1,255	3,771	1,647	556
Wolvertem	2,119	2,194	4,313	1 956 81 29	81 80 21	2 038 61 50	787,149	1,227,768	76,300	40,173	1,344,241	2,131,390	3,950	1,134	5,084	1,405	212
Woluwe-Saint-Etienne v./z. Sint-Stevens-Woluwe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zellik	1,419	1,394	2,813	590 11 85	38 01 15	628 13 00	303,781	1,302,438	37,700	89,078	1,429,216	1,732,997	937	690	1,627	745	448
Zemst	1,891	1,781	3,672	1 751 33 52	83 53 48	1 834 87 00	719,210	1,083,007	46,750	35,769	1,165,526	1,884,736	3,122	1,071	4,193	1,250	200
Totaal	**63,093**	**62,672**	**125,765**	**35 941 33 23**	**1 881 14 92**	**37 822 48 15**	**15,735,807**	**46,721,404**	**1,489,186**	**5,832,805**	**54,043,395**	**69,779,202**	**93,051**	**35,789**	**128,840**	**40,922**	**333**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Asse	5,660	5,451	11,111	2,729 07 40	58 42 20	2 787 49 60	1,182,578	4,160,673	162,900	373,316	4,696,889	5,879,467	6,952	3,146	10,098	3,241	399
Auderghem (Oudergem)	8,771	9,869	18,640	765 96 78	136 99 08	902 95 86	299,710	19,523,973	338,462	675,778	20,538,213	20,837,923	2,722	4,506	7,228	4,494	2,064
Berchem-Sainte-Agathe v./z. Sint-Agatha-Berchem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dilbeek	3,614	3,760	7,374	1 080 12 32	55 20 93	1 135 33 25	569,333	3,258,213	202,980	23,000	3,484,193	4,053,526	3,362	2,037	5,399	2,164	650
Evere	7,331	7,946	15,277	321 09 23	188 41 63	509 50 86	283,546	13,474,145	9,800	415,007	13,898,952	14,182,498	2,102	3,212	5,314	2,993	2,998
Ganshoren	4,283	4,809	9,092	202 39 27	38 56 80	240 96 07	131,576	8,016,786	293,630	448,000	8,758,416	8,889,992	785	1,820	2,605	1,682	3,773
Grimbergen	3,715	3,583	7,298	2 048 59 70	168 65 60	2 217 25 30	924,230	3,203,321	196,940	1,940,057	5,340,318	6,264,548	4,143	2,141	6,284	2,294	329

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Halle (Hal)	8,544	8,931	17,475	2 765 62 61	184 37 40	2 950 00 01	921,375	10,111,445	184,299	757,073	11,052,817	11,974,192	5,197	5,170	10,367	4,117	592
Hoeilaart	3,192	3,110	6,302	1 909 93 81	76 02 99	1 985 96 80	316,774	6,486,044	19,000	221,355	6,726,399	7,043,173	2,005	3,332	5,337	1,493	317
Koekelberg	7,092	8,011	15,103	70 91 20	46 43 49	117 34 69	23,550	17,357,626	213,050	1,370,136	18,940,812	18,964,362	323	2,418	2,741	2,002	12,871
Lembeek	3,013	3,086	6,099	1 030 21 32	45 08 98	1 075 30 30	318,916	2,151,341	76,000	537,890	2,765,231	3,084,147	2,360	1,696	4,056	1,518	567
Liedekerke	3,909	3,806	7,715	869 64 69	31 61 31	901 26 00	296,976	1,553,192	40,750	65,850	1,659,792	1,956,768	3,713	1,757	5,470	1,980	856
Londerzeel	3,753	3,619	7,372	1 727 53 47	89 68 53	1 817 22 00	739,374	1,954,666	56,150	97,496	2,108,312	2,847,686	3,917	1,959	5,876	2,032	406
Machelen	3,219	3,155	6,374	541 49 66	62 28 84	603 78 50	339,688	2,916,771	35,200	1,759,650	4,711,621	5,051,309	1,609	1,695	3,302	1,583	1,056
Merchtem	3,927	3,737	7,664	2 019 02 34	65 65 26	2 084 67 60	884,283	2,061,718	—	156,441	2,218,159	3,102,442	4,206	1,946	6,152	1,970	368
Opwijk	4,040	4,173	8,213	1 673 93 15	72 91 95	1 746 85 10	725,902	1,905,384	65,600	169,190	2,140,174	2,866,076	5,902	2,141	8,043	2,483	470
Oudergem z./v. Auderghem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Overijse	4,723	4,887	9,610	4 396 33 98	115 03 02	4 511 37 00	1,117,917	8,400,983	411,710	79,021	8,891,714	10,009,631	8,014	5,130	13,144	3,506	213
Rhode-Saint-Genèse v./z. Sint-Genesius-Rode	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ruisbroek	2,680	2,658	5,338	307 50 95	46 79 25	354 30 20	106,815	3,384,332	—	1,050,684	4,435,016	4,541,831	1,175	1,659	2,834	1,030	1,507
Sint-Agatha-Berchem (Berchem-Saint-Agathe)	5,335	5,845	11,180	261 19 78	33 56 91	294 76 69	153,834	12,254,638	117,700	328,667	12,701,005	12,854,839	1,498	2,474	3,972	2,303	3,793
Sint-Genesius-Rode (Rhode-Saint-Genèse)	4,007	4,159	8,166	2 213 99 92	85 82 08	2 299 82 00	577,386	5,991,716	67,500	433,584	6,492,800	7,070,186	3,573	2,905	6,478	2,481	355
Sint-Pieters-Leeuw	5,351	5,313	10,664	2 200 79 81	115 65 39	2 316 45 20	1,206,641	4,650,740	117,150	3,304,190	8,072,080	9,278,721	5,833	2,889	8,722	2,986	460
Strombeek-Bever	2,540	2,736	5,276	438 24 50	28 63 45	466 87 95	214,385	3,285,564	38,200	82,200	3,405,964	3,620,349	1,517	1,341	2,858	1,203	1,130
Watermael-Boitsfort (Watermaal-Bosvoorde	9,241	10,442	19,683	1 205 40 47	88 04 39	1 293 44 86	554,609	22,569,253	361,185	36,561	22,966,999	23,521,608	2,158	5,222	7,380	3,655	1,522
Wemmel	3,034	3,218	6,252	812 23 19	61 71 51	873 94 70	398,490	4,165,926	25,200	19,420	4,210,546	4,609,036	2,899	1,689	4,588	2,255	715
Woluwe-Saint-Pierre (Sint-Pieters-Woluwe)	8,565	9,890	18,455	722 03 51	163 28 92	885 32 43	281,468	23,445,857	1,842,862	226,400	25,515,119	25,796,587	2,630	4,450	7,080	4,312	2,085
Zaventem	3,563	4,056	7,619	780 05 79	120 85 11	900 90 90	433,467	4,025,420	177,450	1,414,670	5,617,540	6,051,007	2,027	2,154	4,181	1,792	846
Totaal	**123,102**	**130,250**	**253,352**	**33 093 38 85**	**2 179 75 02**	**35 273 13 87**	**13,002,823**	**190,309,727**	**5,053,718**	**15,985,636**	**211,349,081**	**224,351,904**	**80,622**	**68,887**	**149,509**	**61,569**	**718**
GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS																	
Forest (Vorst)	21,691	25,679	47,370	424 18 35	200 04 95	624 23 30	416,430	70,076,804	697,800	8,324,504	79,099,108	79,515,538	1,465	7,361	8,826	6,300	7,589
Jette	13,530	15,954	29,484	435 01 72	73 81 56	508 83 28	260,673	32,858,425	1,080,950	798,056	34,737,431	34,998,104	1,814	5,453	7,267	4,803	5,794
Saint-Josse-ten-Node (Sint-Joost-ten-Noode)	12,492	15,663	28,155	73 12 52	40 22 97	113 35 49	7,457	49,939,835	4,108,700	874,496	54,923,031	54,930,488	107	4,931	5,038	3,312	24,839
Vilvoorde (Vilvorde)	12,840	12,815	25,655	1 674 06 38	175 85 80	1 849 92 18	925,676	16,998,601	290,200	6,148,317	23,437,118	24,362,794	3,549	6,475	10,024	5,276	1,387
Woluwe-Saint-Lambert (Sint-Lambrechts-Woluwe)	12,091	14,253	26,344	626 51 55	96 99 96	723 51 51	285,664	37,509,322	528,386	161,435	38,199,143	38,484,807	2,794	5,197	7,991	5,135	3,641
Totaal	**72,644**	**84,364**	**157,008**	**3 232 90 52**	**586 95 24**	**3 819 85 76**	**1,895,900**	**207,382,987**	**6,706,036**	**16,306,808**	**230,395,831**	**232,291,731**	**9,729**	**29,417**	**39,146**	**24,826**	**4,110**

GEMEENTEN MET 50,000 TOT MINDER DAN 100,000 INWONERS

Anderlecht	41,334	45,078	86,412	1 407 98 73	369 79 01	1 777 77 74	1,099,262	91,556,927	1,151,250	12,874,459	105,582,636	106,681,898	5,680	15,326	21,006	12,784	4,861
Etterbeek	23,220	26,820	50,040	193 83 33	121 68 30	315 51 63	165,121	75,442,971	1,140,335	584,252	77,167,558	77,332,679	1,065	8,755	9,820	7,183	15,860
Ixelles (Elsene)	39,675	51,036	90,711	398 78 24	235 21 37	633 99 61	275,948	172,843,472	5,593,499	1,535,498	179,972,469	180,248,417	1,472	15,379	16,851	12,658	14,308
Molenbeek-Saint-Jean (Sint-Jans-Molenbeek)	30,125	33,797	63,922	453 55 43	135 40 26	588 95 69	299,658	75,054,519	2,888,220	7,854,551	85,797,290	86,096,948	1,757	11,294	13,051	7,014	10,854
Saint-Gilles (Sint-Gillis)	27,308	34,088	61,396	151 95 51	98 42 09	250 37 60	33,491	111,437,025	3,429,105	1,903,936	116,770,066	116,803,557	173	8,861	9,034	6,958	24,522
Uccle (Ukkel)	25,406	30,750	56,156	2 000 21 75	290 77 75	2 290 99 50	2,528,006	73,489,157	1,448,643	2,259,569	77,197,369	79,725,375	6,596	12,668	19,264	10,659	2,451
Totaal	**187,068**	**221,569**	**408,637**	**4 606 32 99**	**1 251 28 78**	**5 857 61 77**	**4,401,486**	**599,824,071**	**15,651,052**	**27,012,265**	**642,487,388**	**646,888,874**	**16,743**	**72,283**	**89,026**	**57,256**	**6,976**

GEMEENTEN MET 100,000 INWONERS EN MEER

Bruxelles (Brussel)	84,671	100,167	184,838	1 689 03 80	1 601 93 31	3 290 97 11	3,778,414	363,961,666	83,043,135	20,987,468	467,992,269	471,770,683	6,134	34,517	40,651	24,891	5,617
Schaerbeek (Schaarbeek)	56,185	67,486	123,671	477 52 65	337 44 72	814 97 37	373,753	176,475,989	1,236,200	4,161,124	181,873,313	182,247,066	1,713	21,566	23,279	16,413	15,175
Totaal	**140,856**	**167,653**	**308,509**	**2 166 56 45**	**1 939 38 03**	**4 105 94 48**	**4,152,167**	**540,437,655**	**84,279,335**	**25,148,592**	**649,865,582**	**654,017,749**	**7,847**	**56,083**	**63,930**	**41,304**	**8,015**
Het arrondissement	**610,463**	**689,462**	**1,299,925**	**101 843 85 42**	**8 763 34 64**	**110 607 20 06**	**49,439,305**	**1,597,155,344**	**113,677,127**	**90,590,850**	**1,801,423,321**	**1,850,862,626**	**260,062**	**275,526**	**535,588**	**244,174**	**1,175**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT LEUVEN

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Assent	752	731	1,483	925 18 77	32 68 29	957 87 06	305,222	276,777	—	31,620	308,397	613,619	1,572	376	1,948	521	155
Attenrode	448	445	893	442 52 71	15 09 61	457 62 32	159,967	148,472	12,500	1,600	162,572	322,539	1,062	270	1,332	364	195
Binkom	707	652	1,359	754 14 56	24 60 34	778 74 90	239,357	202,289	—	—	202,289	441,646	1,702	370	2,072	533	175
Blanden	458	414	872	402 39 09	11 79 71	414 18 80	121,975	217,284	—	9,500	226,784	348,759	758	234	992	366	211
Bost	527	482	1,009	302 88 89	18 11 11	321 00 00	148,959	335,707	—	51,800	387,507	536,466	839	278	1,117	397	314
Boutersem	775	751	1,526	515 22 71	19 26 59	534 49 30	156,227	345,530	11,000	12,000	368,530	524,757	1,319	404	1,723	619	286
Budingen	994	975	1,969	1 177 91 67	39 14 23	1 217 05 90	356,617	338,019	3,900	5,950	347,869	704,486	2,451	466	2,917	759	162
Bunsbeek	844	825	1,669	1 132 82 23	32 22 47	1 165 04 70	432,739	325,078	11,800	1,350	338,228	770,967	2,334	536	2,870	820	143
Deurne	457	412	869	605 08 12	34 11 38	639 19 50	124,113	133,987	—	6,700	140,687	264,800	1,326	274	1,600	278	136
Dormaal	281	289	570	442 32 04	22 68 26	465 00 30	204,097	195,034	—	10,070	205,104	409,201	1,213	169	1,382	391	123
Drieslinter	763	716	1,479	613 72 00	10 28 00	624 00 00	208,019	284,440	—	9,000	293,440	501,459	1,358	353	1,711	566	237
Duisburg	911	894	1,805	662 16 73	29 86 57	692 03 30	182,483	1,059,279	—	—	1,059,279	1,241,762	1,830	910	2,740	689	261
Everberg	853	827	1,680	897 54 64	25 92 81	923 47 45	305,872	405,469	77,150	—	482,619	788,491	1,823	515	2,338	682	182
Ezemaal	219	196	415	293 34 14	23 01 86	316 36 00	142,162	124,334	—	19,760	144,094	286,256	791	125	916	323	131
Gelrode	793	724	1,517	656 67 69	31 41 51	688 09 20	178,728	256,238	10,500	2,875	269,613	448,341	1,296	384	1,680	420	220
Glabbeek-Zuurbemde	631	598	1,229	681 01 06	24 26 44	705 27 50	204,179	263,215	9,100	18,038	290,353	494,532	1,514	429	1,943	500	174
Goetsenhoven (Gossoncourt)	546	509	1,055	861 35 47	106 00 63	967 36 10	409,176	334,913	13,500	—	348,413	757,589	2,331	320	2,651	659	109
Grazen	263	256	519	318 31 42	8 13 88	326 45 30	112,056	92,255	—	—	92,255	204,311	535	115	650	180	159
Haasrode	799	705	1,504	1 421 67 41	90 97 17	1 512 64 58	276,418	251,252	22,500	9,100	282,852	559,270	1,684	372	2,056	643	99
Hakendover	608	602	1,210	767 25 03	30 71 92	797 96 95	387,124	340,421	19,700	6,370	366,491	753,615	1,813	308	2,121	588	152
Helen-Bos	192	180	372	727 22 53	25 83 77	753 06 30	259,938	72,707	—	—	72,707	332,645	903	90	993	354	49
Hoeleden	664	609	1,273	827 00 11	19 32 68	846 32 79	259,748	142,786	—	1,494	144,280	404,028	1,586	282	1,868	462	150
Houwaart	655	578	1,233	707 52 30	17 99 30	725 51 60	159,439	181,374	9,000	—	190,374	349,813	1,823	333	2,156	477	170
Huldenberg	734	835	1,569	1 055 83 05	27 45 95	1 083 29 00	322,312	503,244	62,121	9,607	574,972	897,284	2,209	799	3,008	687	145

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Kaggevinne	821	756	1,577	1 035 30 68	25 64 22	1 060 94 90	339,581	299,175	—	4,810	303,985	643,566	1,310	383	1,693	599	149
Kapellen	480	449	929	496 11 84	15 57 76	511 69 60	183,975	169,291	—	1,440	170,731	354,706	1,189	276	1,465	457	187
Kerkom	576	539	1,115	701 35 21	15 96 29	717 31 50	205,259	180,912	9,300	—	190,212	395,471	1,577	288	1,865	526	155
Kersbeek-Miskom	690	619	1,309	1 074 02 83	24 91 77	1 098 94 60	295,704	187,304	19,700	1,900	208,904	504,608	1,962	419	2,381	582	119
Korbeek-Dijle	409	348	757	400 73 32	11 60 08	412 33 40	147,290	183,846	—	1,280	185,126	332,416	1,132	232	1,364	401	184
Kortrijk-Dutsel	766	719	1,485	819 84 03	25 74 57	845 58 60	215,007	200,170	—	2,473	202,643	417,650	2,066	402	2,468	660	176
Kumtich	971	961	1,932	1 289 95 77	56 21 33	1 346 17 10	552,984	474,922	—	515	475,437	1,028,421	2,569	509	3,078	837	144
L'Ecluse (Sluizen)	185	163	348	378 59 46	11 97 24	390 56 70	148,274	130,713	—	—	130,713	278,987	735	133	868	267	89
Linden	650	646	1,296	578 76 77	19 83 93	598 60 70	114,487	303,951	26,250	—	330,201	444,688	728	360	1,088	350	217
Loonbeek	311	289	600	445 76 33	10 55 37	456 31 70	100,391	190,400	—	—	190,400	290,791	832	265	1,097	298	132
Lovenjoel	611	918	1,529	642 69 43	25 48 07	668 17 50	201,948	145,865	169,150	1,900	316,915	518,863	1,072	355	1,427	429	229
Meensel-Kiezegem	434	433	867	632 38 66	19 41 14	651 79 80	196,143	154,797	—	4,470	159,267	355,410	1,212	288	1,500	365	133
Meerbeek	605	598	1,203	501 70 42	12 19 48	513 89 90	198,955	257,875	—	—	257,875	456,830	1,617	292	1,909	540	234
Meldert	479	433	912	862 73 52	29 38 88	892 12 40	389,217	273,774	23,000	6,000	302,774	691,991	2,088	286	2,374	510	102
Melkwezer	273	229	502	438 17 23	12 22 77	450 40 00	155,540	139,416	—	1,300	140,716	296,256	819	123	942	250	111
Messelbroek	628	570	1,198	557 43 39	20 90 01	578 33 40	176,783	153,534	4,500	880	158,914	335,697	1,383	267	1,650	495	207
Molenbeek-Wersbeek	620	553	1,173	754 86 64	17 82 46	772 69 10	273,846	245,492	—	5,550	251,042	524,888	1,633	336	1,969	488	152
Molenstede	778	697	1,475	1 149 12 83	56 25 57	1 205 38 40	345,568	263,446	20,950	131,580	415,976	761,544	1,796	387	2,183	481	122
Neerheylissem	982	984	1,966	755 28 43	29 94 28	785 22 71	380,550	727,507	21,000	7,673	756,180	1,136,730	2,426	655	3,081	497	250
Neerijse	642	611	1,253	1 014 54 82	29 45 98	1 044 00 80	269,568	416,768	13,000	50,127	479,895	749,463	1,897	494	2,391	562	120
Neerlinter	726	686	1,412	602 17 17	10 47 83	612 65 00	212,933	258,920	8,600	5,200	272,720	485,653	1,395	337	1,732	580	230
Neervelp	279	273	552	257 93 22	6 20 78	264 14 00	100,444	102,594	—	3,950	106,544	206,988	719	159	878	271	209
Nieuwrode	985	943	1,928	1 241 51 63	43 46 97	1 284 98 60	348,682	311,940	—	1,030	312,970	661,652	2,835	476	3,311	830	150
Oorbeek	149	161	310	282 77 82	11 44 88	294 22 70	140,814	96,068	16,500	4,600	117,168	257,982	486	97	583	174	105
Opheylissem	364	368	732	485 82 48	19 46 62	505 29 10	181,254	267,470	36,850	4,780	309,100	490,354	757	254	1,011	322	145
Oplinter	908	874	1,782	1 069 97 57	32 31 03	1 102 28 60	435,152	324,460	—	23,571	348,031	783,183	1,945	462	2,407	629	162
Opvelp	438	421	859	649 74 53	15 74 37	665 48 90	233,726	129,536	—	9,380	138,916	372,642	1,311	245	1,556	453	129
Orsmaal-Gussenhoven	397	413	810	515 99 22	23 53 78	539 53 00	246,991	285,435	—	4,910	290,345	537,336	1,242	243	1,485	427	150
Ottenburg	648	602	1,250	633 26 60	20 52 50	653 79 10	142,326	415,875	—	177,600	593,475	735,801	1,827	595	2,422	570	191
Oud-Heverlee	806	700	1,506	716 23 67	39 49 73	755 73 40	145,829	358,202	25,850	24,050	408,102	553,931	1,742	443	2,185	554	199
Outgaarden	393	393	786	506 03 04	16 55 92	522 58 96	252,474	243,494	—	—	243,494	495,968	1,431	253	1,684	430	150
Pellenberg	480	424	904	788 59 30	20 55 70	809 15 00	256,801	169,390	21,400	2,875	193,665	450,466	1,114	249	1,363	378	112
Ransberg	423	406	829	520 20 84	12 02 16	532 23 00	144,419	139,113	6,000	770	145,883	290,302	1,094	188	1,282	377	156
Roosbeek	555	568	1,123	448 22 97	16 75 93	464 98 90	149,907	235,729	7300	5,173	248,202	398,109	1,219	282	1,501	511	242
Rummen	884	827	1,711	1 546 74 62	50 38 78	1 597 13 40	461,587	350,797	—	5,530	356,327	817,914	1,786	398	2,184	493	107
Sint-Agatha-Rode	464	398	862	701 70 21	21 34 89	723 05 10	149,530	229,595	11,100	—	240,695	390,225	1,798	361	2,159	488	119
							394 50 901	77,999	281,117	20,630	2,000	303,767	381,766	1,115	340	1,455	393	271
														2,143	460	2,603	692	146

Sint-Joris-Weert	548	523	1,071	370 49 52	24 01 38	394 50 90	77,999	281,117	20,650	2,000	303,767	381,766	1,115	340	1,455	393	271
Sint-Joris-Winge	852	895	1,747	1 164 72 35	33 85 25	1 198 57 60	311,258	326,134	15,500	4,610	346,244	657,502	2,143	460	2,603	692	146
Sint-Margriete-Houtem	367	363	730	417 28 02	10 93 18	428 21 20	175,560	149,104	—	—	149,104	324,664	863	210	1,073	332	170
Sint-Pieters-Rode	511	459	970	658 69 16	18 79 04	677 48 20	212,043	147,916	—	1,500	149,416	361,459	1,508	249	1,757	478	143
Sluizen z./v. L'Ecluse	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Testelt	935	909	1,844	637 98 83	32 01 62	670 00 45	200,121	303,336	—	9,500	312,836	,512,957	1,629	430	2,059	580	275
Tildonk	762	892	1,654	697 28 61	34 15 69	731 44 30	211,118	316,034	108,850	21,825	446,709	657,827	1,344	439	1,783	561	226
Vaalbeek	112	112	224	230 58 52	26 62 48	257 21 00	47,604	56,768	—	—	56,768	104,372	347	81	428	118	87
Vertrijk	397	362	759	569 90 36	24 10 64	594 01 00	211,761	198,799	11,500	880	211,179	422,940	1,088	236	1,324	415	128
Vissenaken	586	545	1,131	830 27 98	29 55 42	859 83 40	337,102	253,761	—	—	253,761	590,863	1,820	332	2,152	606	132
Vossem	796	746	1,542	617 23 78	23 17 92	640 41 70	206,088	604,650	5,000	—	609,650	815,738	1,513	570	2,083	623	241
Waanrode	843	782	1,625	849 09 59	22 71 01	871 80 60	220,388	272,194	9,500	10,960	292,654	513,042	1,689	390	2,079	480	186
Webbekom	432	402	834	1 000 28 64	40 89 36	1 041 18 00	350,640	165,863	5,300	—	171,163	521,803	1,215	210	1,425	402	80
Willebringen	368	362	730	517 41 87	15 12 83	532 54 70	236,730	137,640	—	—	137,640	374,370	1,378	195	1,573	420	137
Winksele	964	931	1,895	1 064 69 65	42 28 65	1 106 98 30	405,505	452,290	73,380	960	526,630	932,135	2,283	556	2,839	923	171
Wommersom	725	680	1,405	745 21 04	26 25 36	771 46 40	289,847	303,193	7 200	4,210	314,603	604,450	1,531	350	1,881	489	182
Zétrud-Lumay (Zitter-Lummen)	348	371	719	591 97 19	32 82 25	624 79 44	292,590	234,209	2,370	8,300	244,879	537,469	1,696	266	1,962	460	115
Totaal	**45,230**	**43,511**	**88,741**	**53 650 65 98**	**1 989 69 63**	**55 640 35 61**	**17,937,220**	**20,050,888**	**962,471**	**766,896**	**21,780,255**	**39,717,475**	**111,978**	**25,818**	**137,796**	**37,331**	**159**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Averbode	1,220	1,140	2,360	884 37 46	19 14 99	903 52 45	143,780	474,492	25,000	108,045	607,537	751,317	1,604	528	2,132	635	261
Baal	1,260	1,231	2,491	700 35 94	29 48 06	729 84 00	134,542	305,555	—	—	305,555	440,097	1,492	538	2,030	605	341
Begijnendijk	1,548	1,501	3,049	941 99 84	46 66 66	988 66 50	208,189	367,729	4,150	—	371,879	580,068	1,702	630	2,332	721	308
Bekkevoort	1,412	1,335	2,747	1 925 21 75	57 10 75	1 982 32 50	664,302	444,516	6,600	6,635	457,751	1,122,053	3,154	636	3,790	1,069	139
Bertem	1,359	1,527	2,886	1 030 22 64	28 86 76	1 059 09 40	382,317	596,492	34,000	1,900	632,392	1,014,709	2,294	783	3,077	975	272
Betekom	1,716	1,673	3,389	1 151 67 32	56 45 68	1 208 13 00	331,258	417,614	37,000	61,780	516,394	847,652	2,533	729	3,262	879	281
Bierbeek	1,328	1,066	2,394	2 230 87 48	45 49 64	2 276 37 12	604,017	298,950	154,500	23,200	476,650	1,080,667	2,858	627	3,485	899	105
Boortmeerbeek	1,695	1,625	3,320	900 61 84	62 86 16	963 48 00	337,742	986,019	5,950	1,207,600	2,199,569	2,537,311	2,281	939	3,220	1,046	345
Erps-Kwerps	1,680	1,792	3,472	1 591 73 34	64 42 76	1 656 16 10	721,136	1,194,146	129,400	60,321	1,383,867	2,105,003	4,028	996	5,024	1,534	210
Geetbets	1,505	1,405	2,910	1 549 29 30	43 78 30	1 593 07 60	496,348	574,857	—	7,390	582,247	1,078,595	3,002	661	3,663	986	183
Haacht	1,770	1,697	3,467	1 469 31 77	69 99 93	1 539 31 70	451,629	811,920	35,645	21,925	869,490	1,321,119	3,336	918	4,254	1,222	225
Halle-Booienhoven	1,033	992	2,025	1 337 97 32	22 09 88	1 360 07 20	607,809	514,724	—	—	514,724	1,122,533	3,538	526	4,064	991	149
Hever	1,247	1,217	2,464	841 74 63	46 35 77	888 10 40	269,704	631,752	23,600	21,017	676,369	946,073	1,946	746	2,692	772	277
Hoegaarden	2,228	2,280	4,508	1 666 24 09	80 23 21	1 746 47 30	605,237	1,734,966	58,000	1,188,438	2,981,404	3,586,641	4,590	1,392	5,982	1,648	258
Holsbeek	1,122	1,059	2,181	1 015 76 68	24 45 72	1 040 22 40	232,502	455,230	26,200	22,090	503,520	736,022	1,941	651	2,592	763	210
Keerbergen	2,109	2,008	4,117	1 762 83 96	78 35 44	1 841 19 40	369,501	915,937	42,600	42,630	1,001,167	1,370,668	3,886	1,135	5,021	1,494	224
Korbeek-Lo	1,413	1,357	2,770	623 24 73	28 73 97	651 98 70	214,093	1,095,130	73,700	—	1,168,830	1,382,923	1,119	825	1,944	794	425
Kortenaken	1,082	976	2,058	1 368 45 83	36 37 07	1 404 82 90	412,883	373,535	9,700	25,943	409,178	822,061	2,171	481	2,652	741	146
Kortenberg	1,567	1,622	3,189	336 98 55	20 47 45	357 46 00	174,037	1,911,096	17,100	77,993	2,006,189	2,180,226	1,255	923	2,178	924	892
Langdorp	1,897	1,807	3,704	1 977 02 72	74 09 08	2 051 11 80	454,683	578,839	4,100	2,749	585,688	1,040,371	4,700	870	5,570	1,108	181
Leefdaal	1,128	1,022	2,150	1 471 72 23	38 72 87	1 510 45 10	493,156	709,208	14,000	5,000	728,208	1,221,364	3,318	727	4,045	1,264	142
Lubbeek	2,040	1,988	4,028	2 226 78 02	165 16 58	2 391 94 60	629,425	609,958	88,800	30,910	729,668	1,359,093	4,032	1,038	5,070	1,286	168
Rillaar	2,101	2,063	4,164	1 529 84 63	57 55 67	1 587 40 30	491,661	582,664	9,600	31,730	623,994	1,115,655	3,507	882	4,389	1,174	262
Rotselaar	1,953	1,808	3,761	1 744 90 85	90 09 15	1 835 00 00	301,611	972,528	36,000	170,815	1,179,343	1,480,954	4,573	1,050	5,623	1,401	205
Schaffen	1,292	1,233	2,525	2 048 19 56	146 98 64	2 195 18 20	521,066	600,243	5,600	1,000	606,843	1,127,909	3,586	634	4,220	692	115
Tielt	1,706	1,675	3,381	1 787 49 86	57 38 54	1 844 88 40	559,531	483,101	5,800	29,460	518,361	1,077,892	3,982	828	4,810	1,210	183
Tremelo	1,769	1,612	3,381	1 146 94 57	52 07 93	1 199 02 50	192,643	580,741	16,500	—	597,241	789,884	2,673	782	3,455	899	282
Veltem-Beisem	1,180	1,126	2,306	917 79 20	45 73 50	963 52 70	326,435	764,143	—	103,400	867,543	1,193,978	2,433	699	3,132	957	239

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Werchter	1,367	1,314	2,681	1 107 95 76	55 02 34	1 162 98 10	331,157	638,427	3,800	74,030	716,257	1,047,414	2,846	697	3,543	916	231
Wespelaar	1,041	1,025	2,066	505 18 78	37 49 12	542 67 90	150,383	734,600	24,000	218,528	977,128	1,127,511	1,265	614	1,879	596	381
Wezemaal	1,137	1,132	2,269	827 16 91	87 22 79	914 39 70	234,972	508,111	5,900	9,195	523,206	758,178	2,217	628	2,845	853	248
Wilsele	2,490	2,446	4,936	801 65 15	84 08 15	885 73 30	254,633	1,583,520	20,700	1,334,280	2,938,500	3,193,133	2,099	1,620	3,719	1,522	557
Zichem	2,091	2,045	4,136	1 503 10 66	61 94 41	1 565 05 07	465,513	857,754	—	13,620	871,374	1,336,887	3,054	1,043	4,097	1,381	264
Zoutleeuw (Léau)	1,136	1,146	2,282	925 92 44	37 28 61	963 21 05	302,127	680,095	—	67,930	748,025	1,050,152	1,433	642	2,075	683	237
Totaal	**52,622**	**50,945**	**103,567**	**43 850 65 81**	**1 952 25 58**	**45 802 91 39**	**13,070,022**	**24,938,592**	**917,945**	**4,969,554**	**30,876,091**	**43,946,113**	**94,448**	**27,418**	**121,866**	**34,640**	**226**
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Aarschot	5,230	5,359	10,589	1 596 00 74	117 90 39	1 713 91 13	408,924	3,800,714	148,250	208,598	4,157,562	4,566,486	3,060	2,951	6,011	2,113	618
Diest	4,409	4,425	8,834	276 77 59	44 44 15	321 21 74	100,043	4,650,257	235,000	385,174	5,270,431	5,370,474	642	2,451	3,093	1,245	2,750
Herent	4,157	4,183	8,340	1 743 88 47	96 45 03	1 840 33 50	475,348	3,084,369	108,550	2,109,160	5,302,079	5,777,427	4,559	2,540	7,099	2,643	453
Heverlee	5,699	5,999	11,698	1 820 70 62	115 39 78	1 936 10 40	646,883	6,013,375	563,200	387,976	6,964,551	7,611,434	2,795	3,604	6,399	3,192	604
Kessel-Lo	6,926	7,122	14,048	1 183 37 44	152 55 56	1 335 93 00	378,298	5,241,227	68,350	286,950	5,596,527	5,974,825	3,044	4,517	7,561	3,830	1,052
Scherpenheuvel (Montaigu)	2,551	2,561	5,112	647 10 76	35 33 94	682 44 70	304,931	1,251,436	55,950	23,258	1,330,644	1,635,575	1,617	1,395	3,012	1,317	749
Tervuren	3,337	3,388	6,725	1 756 72 24	203 64 38	1 960 36 62	427,365	4,306,118	80,000	131,350	4,517,468	4,944,833	1,995	2,091	4,086	1,545	343
Totaal	**32,309**	**33,037**	**65,346**	**9 024 57 86**	**765 73 23**	**9 790 31 09**	**2,741,792**	**28,347,496**	**1,259,300**	**3,532,466**	**33 139,262**	**35,881,054**	**17,712**	**19,549**	**37,261**	**15,885**	**667**
GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS																	
Leuven (Louvain)	17,534	19,106	36,640	285 12 37	136 87 63	422 00 00	186,721	25,316,599	1,346,545	2,328,407	28,991,551	29,178,272	1,082	10,481	11,563	6,805	8,682
Tienen (Tirlemont)	10,988	11,395	22,383	1 122 47 43	150 11 16	1 272 58 59	555,577	16,919,460	542,850	3,364,210	20,826,520	21,382,097	2,694	6,492	9,186	5,197	1,759
Totaal	**28,522**	**30,501**	**59,023**	**1 407 59 80**	**286 98 79**	**1 694 58 59**	**742,298**	**42,236,059**	**1,889,395**	**5,692,617**	**49,818,071**	**50,560,369**	**3,776**	**16,973**	**20,749**	**12,002**	**3,483**
Het arrondissement	**158,683**	**157,994**	**316,677**	**107 933 49 45**	**4 994 67 23**	**112 928 16 68**	**34,491,332**	**115,623,035**	**5,029,111**	**14,961,533**	**135,613,679**	**170,105,011**	**227,914**	**89,758**	**317,672**	**99,858**	**280**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT NIJVEL																	
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Archennes (Eerken)	367	386	753	403 77 05	24 89 95	428 67 00	91,312	257,107	34,500	170,276	461,883	553,195	813	246	1,059	269	176
Autre-Eglise	424	416	840	781 10 42	37 16 21	818 26 63	307,612	312,790	2,260	—	315,050	622,662	2,208	346	2,554	575	103
Baulers	560	561	1,121	1 028 88 62	44 82 92	1 073 71 54	324,369	518,000	—	3,600	521,600	845,969	1,225	379	1,604	356	104
Beauvechain (Bevekom)	752	818	1,570	1 223 45 34	39 60 86	1 263 06 20	431,674	486,668	8,500	—	495,168	926,842	2,784	576	3,360	775	124
Bierges	919	922	1,841	916 48 86	41 99 74	958 48 60	221,365	1,091,090	61,700	46,623	1,199,413	1,420,778	2,091	721	2,812	760	192
Biez	222	226	448	556 45 35	19 70 50	576 15 85	127,371	142,632	43,300	—	185,932	313,303	1,083	208	1,291	278	78
Bomal	118	126	244	423 13 89	12 50 07	435 63 96	134,023	87,033	—	—	87,033	221,056	937	114	1,051	221	56
Bonlez	185	189	374	836 59 55	20 25 70	856 85 25	159,918	122,220	12,500	2,352	137,072	296,990	1,372	179	1,551	334	44
				456 74 40			126,134	117,166	—	—	117,166	243,300	487	128	615	87	76
											446,983	736,278	2,190	438	2,628	553	77

Bornival	189	158	347	436 67 75	20 06 65	456 74 40	126,134	117,166	—	—	117,166	243,300	487	125	612	87	76	
Bossut-Gottechain	561	589	1,150	1 446 54 71	46 43 99	1 492 98 70	389,295	328,083	18,900	—	346,983	736,278	2,190	438	2,628	553	77	
Bousval	840	886	1,726	1 120 21 62	40 84 56	1 161 06 18	267,864	657,189	72,700	161,586	891,475	1,159,339	1,892	611	2,503	557	149	
Céroux-Mousty	885	899	1,784	1 043 01 77	34 83 75	1 077 85 52	296,673	876,504	10,160	31,000	917,664	1,214,337	2,486	695	3,181	723	166	
Chastre-Villeroux-Blanmont	713	734	1,447	1 005 92 04	44 68 06	1 050 60 10	287,165	559,659	14,035	—	573,694	860,859	2,377	564	2,941	685	138	
Chaumont-Gistoux	643	622	1,265	1 298 19 96	44 90 04	1 343 10 00	363,160	434,992	7,600	14,000	456,592	819,752	3,344	484	3,828	789	94	
Clabecq (Klabbeek)	961	860	1,821	348 13 36	38 50 54	386 63 90	97,587	747,384	2,886	883,600	1,633,870	1,731,457	577	544	1,121	400	471	
Corbais	278	266	544	589 05 44	19 27 96	608 33 40	192,033	163,000	—	—	163,000	355,033	929	201	1,130	285	89	
Corroy-le-Grand	472	479	951	1 417 49 01	45 80 09	1 463 29 10	450,519	241,349	22,000	1,380	264,729	715,248	2,472	383	2,855	509	65	
Cortil-Noirmont	443	475	918	1 034 39 71	30 77 98	1 065 17 69	318,551	294,848	35,585	16,070	346,503	665,054	2,117	347	2,464	517	86	
Couture-Saint-Germain	277	272	549	363 29 27	13 72 83	377 02 10	53,808	291,803	8,400	—	300,203	354,011	760	253	1,013	276	146	
Deurne z./v. Tourinnes-la-Grosse.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Dion-le-Mont	255	245	500	559 31 40	19 42 51	578 73 91	140,736	140,831	750	1,150	142,731	283,467	1,285	203	1,488	305	86	
Dion-le-Val	184	160	344	303 83 44	5 94 66	309 78 10	77,735	199,590	20,600	—	220,190	297,925	512	136	648	144	111	
Dongelberg	227	254	481	544 00 09	18 57 01	562 57 10	155,495	116,855	66,756	15,600	199,211	354,706	1,039	189	1,228	348	86	
Eerken z./v. Archennes.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Enines	208	199	407	331 18 81	13 85 89	345 04 70	110,938	107,780	—	—	107,780	218,718	962	176	1,138	293	118	
Folx-les-Caves	245	255	500	384 96 88	12 50 54	397 47 42	134,771	148,478	940	—	149,418	284,189	996	200	1,196	256	126	
Geest - Gérompont - Petit-Rosière	374	398	772	707 06 34	41 10 56	748 16 90	288,300	247,629	—	1,350	248,979	537,279	1,920	305	2,225	456	103	
Genappe (Genepiën)	864	973	1,837	51 17 50	7 61 35	58 78 85	43,067	1,259,237	13,860	189,061	1,462,158	1,505,225	309	700	1,009	496	3,125	
Gentinnes	306	286	592	792 94 14	21 72 55	814 66 69	212,599	193,798	14,250	—	208,048	420,647	1,110	214	1,324	314	73	
Geten z./v. Jauche.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Glabais	280	298	578	726 96 72	22 30 54	749 27 26	211,247	215,685	—	—	215,685	426,932	1,232	232	1,464	270	77	
Glimes	206	206	412	633 65 37	25 31 73	658 97 10	215,362	114,844	6,800	337,093	458,737	674,099	1,387	183	1,570	382	63	
Grand-Rosière-Hottomont	291	271	562	711 94 88	21 80 47	733 75 35	272,398	163,724	570	425	164,719	437,117	1,347	210	1,557	308	77	
Hamme-Mille	502	503	1,005	735 44 09	28 76 11	764 20 20	218,345	309,448	14,000	1,770	325,218	543,563	1,200	334	1,534	436	132	
Haut-Ittre	243	220	463	598 56 97	16 65 45	615 22 42	167,902	125,131	3,060	—	128,191	296,093	745	161	906	173	75	
Hévillers	396	401	797	758 31 24	26 14 96	784 46 20	162,590	334,570	37,000	5,700	377,270	539,860	1,390	318	1,708	467	102	
Houtain-le-Val	444	417	861	1 019 75 07	19 46 89	1 039 21 96	323,775	311,175	2,750	—	313,925	637,700	1,083	295	1,378	300	83	
Huppaye	446	464	910	719 47 88	26 19 82	745 67 70	246,802	263,992	650	1,100	265,742	512,544	1,625	335	1,960	536	122	
Incourt	331	330	661	372 04 33	16 90 17	388 94 50	129,848	163,310	—	1,250	164,560	294,408	979	245	1,224	338	170	
Jandrain-Jandrenouille	481	497	978	1 110 69 36	33 23 76	1 143 93 12	433,076	275,038	2,085	—	277,123	710,199	2,808	353	3,161	660	85	
Jauche (Geten)	707	779	1,486	735 08 80	31 90 80	766 99 60	272,065	606,017	84,802	46,480	737,299	1,009,364	2,138	546	2,684	680	194	
Jauchelette	151	209	360	300 45 60	11 89 69	312 35 29	97,556	58,796	42,000	—	100,796	198,352	560	132	692	172	115	
Jodoigne-Souveraine (Opgeldenaken)	213	216	429	511 50 10	17 60 20	529 10 30	166,013	93,891	15,500	—	109,391	275,404	922	182	1,104	215	81	
Klabbeek z./v. Clabecq.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Lasne-Chapelle-St-Lambert	905	931	1,836	1 326 63 04	49 49 06	1 376 12 10	274,923	952,337	4,470	—	956,807	1,231,730	2,695	679	3,374	814	133	
Lathuy	271	271	542	670 11 20	20 75 90	690 87 10	222,710	138,918	1,080	—	139,998	362,708	1,449	217	1,666	399	78	
Lillois-Witterzée	593	629	1,222	934 00 75	33 56 43	967 57 18	292,911	520,861	1,850	25,392	548,103	841,014	920	463	1,383	412	126	
Limelette	614	605	1,219	543 04 63	50 78 67	593 83 30	131,057	572,907	55,300	—	628,207	759,264	1,242	512	1,754	414	205	
Linsmeau (Linsmeel)	214	220	434	385 65 17	12 18 98	397 84 15	147,148	141,937	7,680	—	149,617	296,765	1,249	149	1,398	371	109	
Longueville	210	255	465	434 58 25	11 59 00	446 17 25	128,346	147,011	—	5,730	152,741	281,087	1,116	174	1,290	306	104	
Loupoigne	691	712	1,403	650 39 70	30 78 30	681 18 00	203,847	617,178	19,295	6,400	642,873	846,720	997	511	1,508	495	206	
Malen z./v. Mélin	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Malèves-Ste-Marie-Wastines	290	290	580	733 84 93	18 01 62	751 86 55	274,164	137,522	16,500	—	154,022	428,186	1,497	231	1,728	381	77	
Maransart	204	194	398	503 99 71	12 37 90	516 37 61	84,479	222,425	3,410	—	225,835	310,314	653	184	837	180	77	
Marilles	345	323	668	674 34 27	23 93 68	698 27 95	243,094	216,741	—	—	216,741	459,835	1,829	273	2,102	392	96	
Mélin (Malen)	505	460	965	1 116 06 73	36 06 47	1 152 13 20	359,513	197,250	475	920	198,645	558,158	2,299	352	2,651	574	84	
Mellery	222	264	486	365 46 08	15 84 25	381 30 33	108,904	181,429	9,245	—	190,674	299,578	850	192	1,042	213	127	
Monstreux	134	122	256	309 01 34	14 09 06	323 10 40	82,802	89,657	—	—	89,657	172,459	277	97	374	74	79	
Mont-Saint-André	253	263	516	556 43 41	15 34 05	571 77 46	191,422	141,925	—	2,600	144,525	335,947	1,545	205	1,750	359	90	

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Mont-Saint-Guibert	805	887	1,692	444 76 88	25 78 82	470 55 70	110,030	953,564	52,550	486,564	1,492,678	1,602,708	1,138	662	1,800	515	360
Néthen	681	665	1,346	922 04 30	34 49 60	956 53 90	199,606	483,767	25,400	780	509,947	709,553	2,190	404	2,594	582	141
Nil-St-Vincent-St-Martin	554	597	1,151	1 109 22 90	35 28 70	1 144 51 60	396,510	309,769	25,270	—	335,039	731,549	2,746	417	3,163	694	101
Nodebais	225	241	466	537 70 70	23 08 80	560 79 50	178,668	106,299	11,960	4,300	122,559	301,227	991	172	1,163	265	83
Noduwez	349	334	683	729 20 66	25 91 84	755 12 50	251,277	217,214	1,040	—	218,254	469,531	3,041	256	3,297	525	90
Noville-sur-Méhaigne	387	350	737	681 45 34	24 83 26	706 28 60	261,250	191,983	14,200	—	206,183	467,433	1,216	244	1,460	347	104
Oisquercq (Oostkerk)	411	401	812	356 62 78	29 29 12	385 91 90	81,827	270,384	—	484,200	754,584	836,411	620	290	910	278	210
Opgeldenaken z./v. Jodoigne-Souveraine.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ophain-Bois-Seigneur-Isaac	824	809	1,633	1 330 17 07	73 02 69	1 403 19 76	402,743	451,789	28,526	—	480,315	883,058	1,605	547	2,152	513	116
Opprebais	628	698	1,326	1 176 33 98	37 61 62	1 213 95 60	418,328	324,606	19,500	1,385	345,491	763,819	2,401	459	2,860	679	109
Orbais	302	277	579	536 05 43	17 24 57	553 30 00	180,061	128,668	4,350	—	133,018	313,079	935	191	1,126	259	105
Orp-le-Grand	955	1,006	1,961	897 88 71	44 20 99	942 09 70	325,405	766,830	26,850	247,375	1,041,055	1,366,460	3,400	746	4,146	849	208
Piétrain (Petrem)	472	453	925	711 03 34	27 41 36	738 44 70	287,517	286,494	—	—	286,494	574,011	2,416	373	2,789	531	125
Piétrebais	335	338	673	755 99 13	26 28 07	782 27 20	239,258	166,776	33,125	—	199,901	439,159	1,349	309	1,658	442	86
Plancenoit	324	307	631	597 11 94	30 23 76	627 35 70	181,352	262,133	600	3,450	266,183	447,535	836	242	1,078	245	101
Ramillies-Offus	316	325	641	785 88 74	26 74 98	812 63 72	313,672	210,273	—	—	210,273	523,945	1,540	256	1,796	386	79
Rosières	423	446	869	435 78 16	13 70 39	449 48 55	84,252	498,412	1,450	34,000	533,862	618,114	1,049	369	1,418	374	193
Roux-Miroir	240	227	467	737 15 94	21 95 57	759 11 51	230,772	108,308	4,511	—	112,819	343,591	1,240	176	1,416	290	62
Saint-Géry	156	151	307	338 64 83	12 66 07	351 30 90	106,413	91,379	14,000	—	105,379	211,792	744	134	878	259	87
Saint-Jean-Geest (Sint-Jans-Geest	293	323	616	731 78 44	26 98 81	758 77 25	285,979	198,230	—	—	198,230	484,209	1,965	229	2,194	526	81
Saint-Remy-Geest (Sint-Remigius-Geest)	223	210	433	517 44 31	17 82 89	535 27 20	192,238	119,013	—	—	119,013	311,251	1,550	184	1,734	417	81
Sart-Dames-Avelines	902	926	1,828	1,108 06 01	42 49 80	1 150 55 81	294,637	433,377	56,630	1,550	491,557	786,194	2,114	674	2,788	651	159
Thines	107	93	200	751 05 38	15 19 92	766 25 30	233,777	104,528	—	—	104,528	338,305	310	88	398	88	26
Thorembais-les-Béguines	302	271	573	813 36 27	30 17 88	843 54 15	318,636	157,978	6,900	60,395	225,273	543,909	857	238	1,095	255	68
Thorembais-Saint-Trond	470	453	923	1,331 29 23	40 86 97	1 372 16 20	408,472	249,822	2,750	11,010	263,582	672,054	1,560	352	1,912	480	67
Tilly	550	552	1,102	626 74 19	35 08 98	661 83 17	122,107	312,116	—	58,380	370,496	492,603	1,370	365	1,735	452	167
Tourinnes-la-Grosse (Deurne)	450	462	912	853 43 68	20 56 67	874 00 35	285,517	237,564	—	1,100	238,664	524,181	1,625	353	1,978	528	104
Tourinnes-Saint-Lambert	709	648	1,357	1,226 27 48	30 61 72	1 256 89 20	427,534	368,888	880	2,190	371,958	799,492	2,331	478	2,809	662	108
Vieux-Genappe	628	617	1,245	1,778 70 90	66 51 84	1 845 22 74	530,993	500,631	3,626	15,410	519,667	1,050,660	1,570	442	2,012	518	67
Villers-la-Ville	558	598	1,156	526 60 86	28 16 87	554 77 73	118,928	431,599	29,500	—	461,099	580,027	1,112	431	1,543	406	208
Walhain-Saint-Paul	831	855	1,686	1 344 00 41	46 71 00	1 390 71 41	479,948	509,120	11,367	36,730	557,217	1,037,165	2,870	597	3,467	752	121
Wauthier-Braine (Woutersbrakel)	916	933	1,849	811 57 66	27 53 29	839 10 95	157,038	646,780	8,640	118,050	773,470	930,508	1,155	618	1,773	514	220
Ways	295	300	595	716 14 46	25 96 39	742 10 85	179,286	266,790	22,140	2,000	290,930	470,216	917	265	1,182	293	80
Woutersbrakel z./v. Wauthier-Braine.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	**38,235**	**38,757**	**76,992**	**64 304 42 05**	**2 389 14 67**	**66 693 56 72**	**19,750,404**	**27,822,518**	**1,206,469**	**3,541,377**	**32,570,364**	**52,320,768**	**127,074**	**28,863**	**155,937**	**36,457**	**115**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Baisy-Thy	1,056	1,022	2,078	2 783 53 02	84 39 89	2 867 92 91	694,183	601,880	23,000	—	624,880	1,319,063	3,418	812	4,230	857	72
Braine-le-Château.	2,064	2,063	4,127	1 368 42 72	72 06 83	1 440 49 55	249,072	1,397,272	5,490	247,350	1,650,112	1,899,184	2,775	1,448	4,223	1,139	286
Court-Saint-Etienne	2,188	2,714	4,902	2 323 50 91	110 48 19	2 433 99 10	529,931	2,999,262	142,000	1,476,666	4,617,928	5,147,859	4,933	1,738	6,671	1,508	201
Genval	2,023	2,239	4,262	420 61 27	30 48 88	451 10 15	147,265	3,637,976	12,753	920,600	4,571,329	4,718,594	2,087	1,451	3,538	1,221	945
Grez-Doiceau (Graven).	1,307	1,248	2,555	2 034 67 54	64 31 60	2 098 99 14	478,461	1,031,903	70,900	228,084	1,330,887	1,809,348	3,668	963	4,631	1,096	122
Ittre (Itter)	1,250	1,311	2,561	2 035 63 17	105 80 13	2 141 43 30	464,090	860,281	7,204	34,100	901,585	1,365,675	2,521	997	3,518	740	120
Jodoigne (Geldenaken).	1,957	2,190	4,147	1 434 32 69	78 72 17	1 513 04 86	530,608	2,858,376	85,770	60,712	3,004,858	3,535,466	2,784	1,725	4,509	1,468	274
La Hulpe (Terhulpen).	2,054	2,177	4,231	1 498 40 90	47 49 49	1 545 90 39	300,314	3,627,388	107,455	205,000	3,939,843	4,240,157	1,635	1,600	3,235	1,120	274
Limal	1,347	1,370	2,717	1 124 47 35	49 79 65	1 174 27 00	235,095	1,467,144	33,500	124,681	1,625,325	1,860,420	3,052	1,037	4,089	1,135	231
Marbais	1,018	1,039	2,057	1 769 41 79	74 90 97	1 844 32 76	601,778	680,927	30,950	141,464	853,341	1,455,119	3,720	754	4,474	880	112
Ohain.	1,083	1,086	2,169	2 040 99 47	48 59 23	2 089 58 70	432,918	1,582,136	23,414	5,000	1,610,550	2,043,468	3,755	937	4,692	879	104
Ottignies.	1,813	1,973	3,786	1 327 80 73	54 18 37	1 381 99 10	285,454	2,636,636	99,830	16,550	2,753,016	3,038,470	2,772	1,373	4,145	1,362	274
Perwez (Perwijs).	1,296	1,291	2,587	1 507 94 78	55 20 47	1 563 15 25	525,060	1,079,783	19,089	40,790	1,139,662	1,664,722	2,560	946	3,506	1,047	165
Quenast	1,498	1,259	2,757	469 31 23	27 77 37	497 08 60	129,037	1,352,123	3,840	703,000	2,058,963	2,188,000	668	925	1,593	411	555
Rebecq-Rognon (Roosbeek)	2,004	2,000	4,004	1 699 55 18	79 43 27	1 778 98 45	612,548	2,044,275	28,042	17,500	2,089,817	2,702,365	2,451	1,505	3,956	1,112	225
Rixensart	2,309	2,463	4,772	811 31 05	40 92 37	852 23 42	176,650	3,461,633	45,038	38,020	3,544,691	3,721,341	2,889	1,470	4,359	1,533	560
Virginal-Samme	1,055	1,103	2,158	727 41 01	47 34 88	774 75 89	170,015	629,202	33,081	509,150	1,171,433	1,341,448	1,407	748	2,155	555	279
Totaal	**27,322**	**28,548**	**55,870**	**25 377 34 81**	**1 071 93 76**	**26 449 28 57**	**6,562,479**	**31,948,197**	**771,356**	**4,768,667**	**37,488,220**	**44,050,699**	**47,095**	**20,429**	**67,524**	**18,063**	**211**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Braine-l'Alleud (Eigenbrakel).	5,847	6,179	12,026	2 822 23 92	157 95 12	2 980 19 04	763,216	8,822,763	66,700	1,007,402	9,896,865	10,660,081	5,164	4,074	9,238	3,267	404
Nivelles (Nijvel)	5,820	6,109	11,929	3 204 91 50	234 89 50	3 439 81 00	1,083,995	10,020,384	183,523	1,464,940	11,668,847	12,752,842	2,990	4,424	7,414	2,814	347
Tubize (Tubeke).	4,772	4509	9,281	1 377 98 02	90 05 00	1 468 03 02	497,985	5,391,244	68,930	3,218,802	8,678,976	9,176,961	2,515	3,004	5,519	2,070	632
Waterlo.o	3,657	3,941	7,598	1 564 99 75	78 94 31	1 643 94 06	497,243	5,183,379	62,870	199,111	5,445,360	5,942,603	3,934	2,745	6,679	2,574	462
Wavre (Waver)	3,975	4,195	8,170	2 056 18 50	89 81 90	2 146 00 40	583,822	6,171,773	330,000	283,709	6,785,482	7,369,304	3,344	3,132	6,476	2,385	381
Totaal	**24,071**	**24,933**	**49,004**	**11 026 31 69**	**651 65 83**	**11 677 97 52**	**3,426,261**	**35,589,543**	**712,023**	**6,173,964**	**42,475,530**	**45,901,791**	**17,947**	**17,379**	**35,326**	**13,110**	**420**
Het arrondissement	**89,628**	**92,238**	**181,866**	**100 708 08 55**	**4 112 74 26**	**104 820 82 81**	**29,739,144**	**95,360,258**	**2,689,848**	**14,484,008**	**112,534,114**	**142,273,258**	**192,116**	**66,671**	**258,787**	**67,630**	**174**

SAMENVATTING

ARRONDISSEMENTEN

Bruxelles (Brussel)	610,463	689,462	1,299,925	101 843 85 42	8 763 34 64	110 607 20 06	49,439,305	1,597,155,344	113,677,127	90,590,850	1,801,423,321	1,850,862,626	260,062	275,526	535,588	244,174	1,175
Leuven (Louvain)	158,683	157,994	316,677	107 933 49 45	4 994 67 23	112 928 16 68	34,491,332	115,623,035	5,029,111	14,961,533	135,613,679	170,105,011	227,914	89,758	317,672	99,858	280
Nivelles (Nijvel)	89,628	92,238	181,866	100 708 08 55	4 112 74 26	104 820 82 81	29,739,144	95,360,258	2,689,848	14,484,008	112,534,114	142,273,258	192,116	66,671	258,787	67,630	174
De Provincie.	**858,774**	**939,694**	**1,798,468**	**310 485 43 42**	**17 870 76 13**	**328 356 19 55**	**113,669,781**	**1,808,138,637**	**121,396,086**	**120,036,391**	**2,049,571,114**	**2,163,240,895**	**680,092**	**431,955**	**1,112,047**	**411,662**	**548**

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT BRUGGE

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Damme	588	548	1,136	1 087 49 67	73 92 22	1 161 41 89	519,978	192,882	—	840	193,722	713,700	2,035	292	2,327	341	98
Hertsberge	526	544	1,070	1 108 60 12	17 01 52	1 125 61 64	344,890	148,503	26,800	—	175,303	520,193	1,652	336	1,988	241	95
Hoeke.	94	92	186	399 32 90	32 94 53	432 27 43	221,006	25,789	—	—	25,789	246,795	936	66	1,002	108	43
Houtave	325	295	620	1 601 14 04	30 90 74	1 632 04 78	729,228	87,754	—	—	87,754	816,982	2,858	173	3,031	255	38

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Koolkerke	397	371	768	394 48 01	22 65 75	417 13 76	206,453	161,262	—	2,200	163,462	369,915	635	223	858	159	184
Lapscheure	305	302	607	1 314 26 57	9 53 59	1 323 80 16	803,831	84,573	—	—	84,573	888,404	2,751	186	2,937	300	46
Meetkerke	232	232	464	917 58 90	18 91 92	936 50 82	498,332	72,037	—	—	72,037	570,369	1,586	142	1,728	161	50
Nieuwmunster	244	233	477	719 75 77	80 96 56	800 72 33	332,875	64,302	2,750	—	67,052	399,927	1,321	148	1,469	174	60
Oostkerke	453	409	862	1 533 06 65	114 94 39	1 648 01 04	811,003	130,497	—	—	130,497	941,500	2,849	252	3,101	329	52
Ramskapelle	266	269	535	735 51 41	52 21 09	787 72 50	438,689	113,810	—	—	113,810	552,499	1,177	157	1,334	227	68
Sint-Joris	859	895	1,754	603 67 59	40 98 78	644 66 37	282,037	312,173	7,400	3,650	323,223	605,260	1,323	521	1,844	319	272
Snellegem	662	626	1,288	995 37 10	112 48 40	1 107 85 50	308,380	171,863	13,250	—	185,113	493,493	2,018	324	2,342	276	116
Stalhille	411	449	860	1 052 81 47	37 34 82	1 090 16 29	481,451	134,983	4,400	—	139,383	620,834	2,046	271	2,317	315	79
Varsenare	744	738	1,482	969 37 10	51 43 28	1 020 80 38	333,673	227,827	27,050	15,895	270,772	604,445	1,781	490	2,271	356	145
Waardamme	491	445	936	736 03 74	10 70 83	746 74 57	211,802	134,759	2,350	—	137,109	348,911	1,508	297	1,805	195	125
Wenduine	729	842	1,571	389 23 36	96 21 46	485 44 82	218,341	2,061,957	223,340	—	2,285,297	2,503,638	1,175	683	1,858	711	324
Zerkegem	763	715	1,478	789 56 13	18 38 26	807 94 39	259,262	176,122	—	2,250	178,372	437,634	1,725	366	2,091	398	183
Zuienkerke	560	513	1,073	1 548 87 77	40 07 34	1 588 95 11	850,464	181,330	—	—	181,330	1,031,794	2,774	214	2,988	288	68
Totaal	**8,649**	**8,518**	**17,167**	**16 896 18 30**	**861 65 48**	**17 757 83 78**	**7,851,695**	**4,482,423**	**307,340**	**24,835**	**4,814,598**	**12,666,293**	**32,150**	**5,141**	**37,291**	**5,153**	**97**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Aartrijke	2,191	2,171	4,362	2 215 74 95	64 59 54	2 280 34 49	844,765	649,847	43,760	—	693,607	1,538,372	5,345	1,136	6,481	966	191
Dudzele	1,036	1,033	2,069	1 920 41 39	143 18 70	2 063 60 09	1,093,126	466,774	6,780	16,290	489,844	1,582,970	3,499	610	4,109	585	100
Jabbeke	1,309	1,251	2,560	1 270 69 21	73 11 72	1 343 80 93	510,600	416,432	20,650	28,700	465,782	976,382	2,596	752	3,348	638	190
Lissewege	1,099	1,079	2,178	1 101 21 73	43 51 00	1 144 72 73	540,174	486,881	—	2,335	489,216	1,029,390	2,637	646	3,283	660	190
Loppem	1,195	1,362	2,557	1 379 36 65	67 55 24	1 446 91 89	425,253	242,096	216,300	24,150	482,546	907,799	2,247	645	2,892	406	177
Moerkerke	1,463	1,395	2,858	2 137 94 81	149 00 07	2 286 94 88	1,037,281	548,257	27,200	30,350	605,807	1,643,088	4,868	907	5,775	800	125
Oedelem	2,563	2,405	4,968	3 678 32 97	52 77 69	3 731 10 66	1,560,094	749,010	36,800	23,240	809,050	2,369,144	7,019	1,528	8,547	1,170	133
Ruddervoorde	2,425	2,326	4,751	2 621 32 75	61 53 34	2 682 86 09	792,451	656,063	72,150	21,200	749,413	1,541,864	4,926	1,258	6,184	940	177
Sijsele	1,535	1,605	3,140	1 649 62 55	39 26 70	1 688 89 25	617,088	498,175	111,500	2,160	611,835	1,228,923	3,615	781	4,396	689	186
Uitkerke	1,596	1,579	3,175	1 451 58 73	29 60 44	1 481 19 17	771,172	1,309,251	—	7,200	1,316,451	2,087,623	3,149	875	4,024	890	214
Veldegem	1,585	1,540	3,125	1 063 89 73	26 52 84	1 090 42 57	340,291	427,413	4,650	45,110	477,173	817,464	2,812	810	3,622	720	287
Westkapelle	1,070	1,015	2,085	2 082 95 98	40 20 75	2 123 16 73	1,164,100	620,383	20,300	5,870	646,553	1,810,653	5,052	581	5,633	711	98
Zedelgem	1,865	1,782	3,647	1 444 73 57	89 60 94	1 534 34 51	490,846	550,819	19,200	453,913	1,023,932	1,514,778	3,741	1,022	4,763	768	238
Totaal	**20,932**	**20,543**	**41,475**	**24 017 85 02**	**880 48 97**	**24 898 33 99**	**10,187,241**	**7,621,401**	**579,290**	**660,518**	**8,861,209**	**19,048,450**	**51,506**	**11,551**	**63,057**	**9,943**	**167**
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Assebroek	5,622	5,715	11,337	795 72 82	56 28 84	852 01 66	323,698	5,322,801	63,300	122,993	5,509,094	5,832,792	2,460	3,370	5,830	3,076	1,331
Beernem	2,826	2,518	5,344	2 645 41 08	145 21 49	2 790 62 57	976,640	696,425	223,800	57,400	977,625	1,954,265	4,937	1,437	6,374	1,057	191
Blankenberge	4,186	4,748	8,934	157 67 81	102 97 43	260 65 24	64,028	13.373.476	1,822,600	134,600	15,330,676	15,394,704	946	3,171	4,117	2,611	3,428
								5,038,640	288,830	40,539	5,368,009	5,690,237	2,309	2,640	4,949	2,255	880
													5,269	3,819	9,088	3,263	497

Heist	3,653	3,770	7,423	673 17 70	170 06 75	843 24 45	322,228	5,038,640	288,830	40,539	5,368,009	5,690,237	2,309	2,640	4,949	2,255	880
Knokke	5,263	5,766	11,029	2 072 38 89	145 69 68	2 218 08 57	754,296	16,285,212	2,310,750	82,360	18,678,322	19,432,618	5,269	3,819	9,088	3,263	497
Oostkamp	3,882	3,872	7,754	3 282 54 23	150 59 38	3 433 13 61	1,394,419	2,046,423	174,600	16,835	2,237,858	3,632,277	5,646	2,334	7,980	1,649	226
Sint-Andries	5,300	5,283	10,583	1 960 29 04	104 89 60	2 065 18 64	717,397	4,754,846	215,170	61,100	5,031,116	5,748,513	3,852	3,007	6,859	2,033	512
Sint-Kruis	4,026	3,909	7,935	1 606 69 85	77 11 40	1 683 81 25	608,747	3,732,814	136,600	122,340	3,991,754	4,600,501	3,097	2,252	5,349	1,809	471
Sint-Michiels	2,502	2,942	5,444	835 47 59	124 00 34	959 47 93	294,694	1,825,090	256,300	935,514	3,016,904	3,311,598	1,760	1,485	3,245	1,213	567
Torhout	6,110	6,113	12,223	4 120 81 78	152 98 23	4 273 80 01	1,650,548	2,374,274	240,050	214,039	2,828,363	4,478,911	8,888	3,417	12,305	2,522	286
Totaal	**43,370**	**44,636**	**88,006**	**18 150 20 79**	**1 229 83 14**	**19 380 03 93**	**7,106,695**	**55,450,001**	**5,732,000**	**1,787,720**	**62,969,721**	**70,076,416**	**39,164**	**26,932**	**66,096**	**21,483**	**454**

GEMEENTEN MET 50,000 TOT MINDER DAN 100,000 INWONERS

Brugge (Bruges)	24,477	28,271	52,748	2 740 67 27	805 08 70	3 545 75 97	1,439,077	37,679,140	2,974,550	3,043,513	43,697,203	45,136,280	6,074	15,648	21,722	9,464	1,488
Het arrondissement	**97,428**	**101,968**	**199,396**	**61 824 91 38**	**3 777 06 29**	**65 581 97 67**	**26,584,708**	**105,232,965**	**9,593,180**	**5,516,586**	**120,342,731**	**146,927,439**	**128,894**	**59,272**	**188,166**	**46,048**	**304**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT DIKSMUIDE

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Beerst	614	598	1,212	1 139 49 55	26 53 50	1 166 03 05	584,047	177,317	7,300	7,104	191,721	775,768	1,825	358	2,183	408	104
Bovekerke	518	575	1,093	524 09 39	15 70 78	539 80 17	224,334	110,411	—	—	110,411	334,745	1,344	331	1,675	311	202
Kaaskerke	271	279	550	827 69 11	45 45 02	873 14 13	419,930	71,477	22,000	3,300	96,777	516,707	1,064	181	1,245	203	63
Keiem	613	594	1,207	1 265 16 72	27 17 49	1 292 34 21	673,006	185,804	5,100	3,605	194,509	867,515	2,195	349	2,544	414	93
Klerken	1,006	950	1,956	713 86 70	29 79 59	743 66 29	325,928	189,261	33,000	49,700	271,961	597,889	1,903	529	2,432	484	263
Lampernisse	161	152	313	1 418 81 13	26 21 77	1 445 02 90	763,083	48,261	—	—	48,261	811,344	1,356	111	1,467	306	22
Leke	755	729	1,484	1 045 66 70	27 38 11	1 073 04 81	478,428	150,699	10,400	26,785	187,884	666,312	2,287	408	2,695	397	138
Lo	665	691	1,356	1 517 01 82	52 10 11	1 569 11 93	700,115	278,144	10,950	34,650	323,744	1,023,859	2,188	480	2,668	509	86
Nieuwkapelle	301	296	597	735 14 65	14 18 65	749 33 30	390,552	65,397	—	2,615	68,012	458,564	938	188	1,126	265	80
Noordschote	255	249	504	1 006 73 87	48 65 94	1 055 39 81	457,894	72,025	—	76,350	148,375	606,269	1,362	189	1,551	259	48
Oostkerke	176	189	365	361 36 48	15 37 39	376 73 87	202,383	55,309	—	—	55,309	257,692	481	100	581	138	97
Oudekapelle	113	116	229	549 67 98	18 77 20	568 45 18	328,347	30,284	—	—	30,284	358,631	577	82	659	167	40
Pollinkhove	577	559	1,136	1 321 92 48	59 85 54	1 381 78 02	680,247	141,448	—	—	141,448	821,695	2,132	356	2,488	495	82
Reninge	730	698	1,428	2 220 41 30	69 18 37	2 289 59 67	997,479	179,027	19,600	10,175	208,802	1,206,281	2,985	440	3,425	589	62
Sint-Jacobs-Kapelle	85	84	169	307 97 27	17 40 64	325 37 91	162,522	23,786	—	—	23,786	186,308	422	59	481	66	52
Stuivekenskerke	143	139	282	709 80 63	23 72 25	733 52 88	385,546	37,346	—	—	37,346	422,892	822	72	894	106	38
Vladslo	941	913	1,854	1 696 88 89	36 48 65	1 733 37 54	584,441	215,117	12,450	1,480	229,047	813,488	3,165	595	3,760	575	107
Werken	736	714	1,450	942 04 51	22 99 66	965 04 17	410,039	177,557	6,050	16,790	200,397	610,436	2,092	420	2,512	425	150
Totaal	**8,660**	**8,525**	**17,185**	**18 303 79 18**	**577 00 66**	**18 880 79 84**	**8,768,321**	**2,208,670**	**126,850**	**232,554**	**2,568,074**	**11,336,395**	**29,138**	**5,248**	**34,386**	**6,117**	**91**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Diksmuide (Dixmude)	1,733	1,815	3,548	180 68 88	31 54 16	212 23 04	94,058	1,071,779	85,350	122,493	1,279,622	1,373,680	785	1,124	1,909	635	1,672
Esen	1,000	1,010	2,010	1 705 89 83	46 86 54	1 752 76 37	878,299	298,992	14,400	12,460	325,852	1,204,151	2,902	580	3,482	540	115
Handzame	1,643	1,637	3,280	1 313 59 43	49 51 71	1 363 11 14	565,992	452,319	28,600	540	481,459	1,047,451	3,250	882	4,132	789	241
Houthulst	1,337	1,306	2,643	948 96 04	11 56 96	960 53 00	288,009	483,861	33,950	4,232	522,043	810,052	1,770	724	2,494	670	275
Merkem	1,439	1,367	2,806	2 606 71 43	71 43 14	2 678 14 57	1,078,644	304,587	40,850	10,500	355,937	1,434,581	4,560	810	5,370	863	105
Woumen	1,543	1,442	2,985	2 291 91 51	46 85 82	2 338 77 33	942,125	386,531	36,450	5,190	428,171	1,370,296	4,508	891	5,399	996	128
Zarren	1,357	1,260	2,617	1 219 28 20	39 09 97	1 258 38 17	485,748	354,025	—	13,850	367,875	853,623	3,094	556	3,650	773	208
Totaal	**10,052**	**9,837**	**19,889**	**10 267 05 32**	**296 68 30**	**10 563 93 62**	**4,332,875**	**3,352,094**	**239,600**	**169,265**	**3,760,959**	**8,093,834**	**20,869**	**5,567**	**26,436**	**5,266**	**188**

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Koekelare	2,908	3,074	5,982	2 771 95 41	72 76 41	2 844 71 82	1,016,050	960,148	26,250	25,870	1,012,268	2,028,318	7,004	1,681	8,685	1,503	210
Kortemark	2,519	2,677	5,196	1 965 13 41	85 81 42	2 050 94 83	762,063	856,671	91,000	156,279	1,103,950	1,866,013	4,727	1,489	6,216	1,146	253
Totaal	**5,427**	**5,751**	**11,178**	**4 737 08 82**	**158 57 83**	**4 895 66 65**	**1,778,113**	**1,816,819**	**117,250**	**182,149**	**2,116,218**	**3,894,331**	**11,731**	**3,170**	**14,901**	**2,649**	**228**
Het arrondissement	**24,139**	**24,113**	**48,252**	**33 307 93 32**	**1 032 46 79**	**34 340 40 11**	**14,879,309**	**7,377,583**	**483,700**	**583,968**	**8,445,251**	**23,324,560**	**61,738**	**13,985**	**75,723**	**14,032**	**141**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT IEPER																	
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Bas-Warneton (Neerwaasten)	374	402	776	621 55 54	20 60 16	642 15 70	296,815	150,684	—	1,000	151,684	448,499	945	258	1,203	270	121
Bikschote	406	402	808	542 13 43	15 29 78	557 43 21	247,208	120,461	—	6,250	126,711	373,919	961	230	1,191	190	145
Brielen	406	386	792	713 72 69	19 28 25	733 00 94	374,078	147,571	10,500	6,535	164,606	538,684	877	267	1,144	195	108
Dikkebus	522	527	1,049	945 12 29	64 83 73	1 009 96 02	467,527	182,378	—	860	183,238	650,765	1,519	358	1,877	292	104
Dranouter	492	485	977	1 078 37 00	34 27 40	1 112 64 40	436,063	151,244	—	7,195	158,439	594,502	1,688	286	1,974	368	88
Elverdinge	848	829	1,677	1 355 22 45	32 39 77	1 387 62 22	667,304	289,922	30,050	25,145	345,117	1,012,421	1,880	516	2,396	356	121
Geluveld	753	750	1,503	755 47 19	23 58 17	779 05 36	256,727	241,579	—	3,250	244,829	501,556	1,549	432	1,981	337	193
Hollebeke	398	374	772	522 12 44	40 58 86	562 71 30	177,006	140,414	—	14,270	154,684	331,690	1,060	229	1,289	215	137
Houthem	629	632	1,261	556 35 49	27 64 67	584 00 16	247,115	220,831	—	—	220,831	467,946	1,164	397	1,561	334	216
Kemmel	705	705	1,410	1 224 48 31	33 18 39	1 257 66 70	470,729	257,117	9,550	4,020	270,687	741,416	2,051	447	2,498	397	112
Krombeke	512	497	1,009	832 37 91	21 48 39	853 86 30	319,021	136,846	—	9,315	146,161	465,182	1,598	329	1,927	373	118
Loker	384	417	801	645 67 43	23 62 61	669 30 04	248,624	115,963	8,800	2,900	127,663	376,287	1,053	240	1,293	218	120
Mesen (Messines)	521	567	1,088	336 35 00	21 39 48	357 74 48	141,097	211,786	7,650	590	220,026	361,123	526	368	894	253	304
Neerwaasten z./v. Bas-Warneton.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oostvleteren	747	756	1,503	1 376 37 95	32 31 13	1 408 69 08	654,073	305,261	2,150	7,205	314,616	968,689	2,119	582	2,701	639	107
Proven	809	832	1,641	1 239 24 72	35 97 20	1 275 21 92	588,157	224,552	34,600	12,470	271,622	859,779	2,589	590	3,179	578	129
Roesbrugge-Haringe	853	850	1,703	1 164 06 30	30 48 96	1 194 55 26	575,298	284,674	5,500	8,560	298,734	874,032	2,101	678	2,779	593	143
Sint-Jan	404	368	772	604 39 11	17 01 75	621 40 86	299,539	137,855	—	3,235	141,090	440,629	897	251	1,148	186	124
Voormezele	510	509	1,019	1 113 91 20	57 29 07	1 171 20 27	447,807	162,124	15,740	1,870	179,734	627,541	1,584	316	1,900	274	87
Westouter	705	697	1,402	1 130 41 07	39 58 93	1 170 00 00	432,688	168,000	11,800	4,080	183,880	616,568	2,334	430	2,764	512	120
Westvleteren	870	786	1,656	1 738 54 39	39 62 31	1 778 16 70	709,543	198,604	33,650	4,990	237,244	946,787	3,613	562	4,175	645	93
Woesten	699	688	1,387	607 30 20	19 51 45	626 81 65	273,849	199,665	—	18,830	218,495	492,344	1,430	443	1,873	431	221
Wulvergem	186	196	382	338 11 59	11 62 58	349 74 17	152,382	60,086	900	580	61,566	213,948	467	134	601	148	109
Zandvoorde	401	374	775	653 14 23	14 79 00	667 93 23	232,533	111,150	—	7,930	119,080	351,613	1183	209	1,392	199	116
Zillebeke	823	800	1,623	1 647 87 95	86 38 99	1 734 26 94	580,621	265,886	6,500	670	273,056	853,677	1,946	541	2,487	400	94
Zuidschote	215	210	425	392 96 82	31 60 47	424 57 29	201,173	71,432	—	3,210	74,642	275,815	677	142	819	161	100
Totaal	**14,172**	**14,039**	**28,211**	**22 135 32 70**	**794 41 50**	**22 929 74 20**	**9,496,977**	**4,556,085**	**177,390**	**154,960**	**4,888,435**	**14,385,412**	**37,811**	**9,235**	**47,046**	**8,564**	**123**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Beselare	1,293	1,180	2,473	1 396 56 44	36 24 32	1 432 80 76	550,606	431,243	6,220	18,945	456,408	1,007,014	2,251	793	3,044	494	173
Boezinge	1,030	1,003	2,033	1 687 29 53	84 78 86	1 772 08 39	836,031	351,352	21,650	28,800	401,802	1,237,833	2,336	589	2,925	466	115
Langemark	2,252	2,222	4,474	2 963 09 38	88 10 47	3 051 19 85	1,329,318	680,663	15,300	72,290	768,253	2,097,571	5,067	1,272	6,339	1,116	147
Nieuwkerke (Neuve-Eglise)	1,121	1,149	2,270	1 743 43 91	48 23 59	1 791 67 50	727,758	467,167	8,300	10,825	486,292	1,214,050	1,970	747	2,717	562	127
Passendale	1,626	1,601	3,227	2 170 52 32	51 48 80	2 222 01 12	976,422	448,923	8,680	39,265	496,868	1,473,290	4,477	923	5,400	693	145
Ploegsteert	2,382	2,454	4,836	1 860 95 39	51 77 80	1 912 73 19	759,092	1,208,532	4,250	50,460	1,263,242	2,022,334	2,785	1,721	4,506	1,109	253
Poelkapelle	1,046	1,037	2,083	1 422 67 52	106 19 99	1 528 87 51	594,945	338,794	1,730	28,635	369,159	964,104	2,523	609	3,132	455	136
Reningelst	1,062	1,004	2,066	1 960 69 64	52 38 93	2 013 08 57	954,289	282,702	—	13,219	295,921	1,250,210	3,872	612	4,484	624	103
Vlamertinge	1,813	1,749	3,562	2 000 39 72	64 12 18	2 064 51 90	911,921	601,404	31,750	25,270	658,424	1,570,345	3,157	1,084	4,241	794	173
Warneton (Waasten)	1,641	1,597	3,238	1 668 23 58	83 36 45	1 751 60 03	724,507	869,165	7,300	189,893	1,066,358	1,790,865	2,152	1,115	3,267	621	185
Watou	1,515	1,547	3,062	2 278 71 01	48 97 80	2 327 68 81	1,114,147	481,471	22,600	36,175	540,246	1,654,393	5,255	1,039	6,294	972	132
Wijtschate	1,334	1,224	2,558	2 568 15 42	60 59 12	2 628 74 54	1,065,217	472,839	7,200	32,165	512,204	1,577,421	4,359	813	5,172	795	97
Zonnebeke	1,817	1,787	3,604	1 665 76 60	107 96 30	1 773 72 90	661,016	624,146	21,900	32,650	678,696	1,339,712	3,331	1,096	4,427	790	203
Totaal	**19,932**	**19,554**	**39,486**	**25 386 50 46**	**884 24 61**	**26 270 75 07**	**11,205,269**	**7,258,401**	**156,880**	**578,592**	**7,993,873**	**19,199,142**	**43,535**	**12,413**	**55,948**	**9,491**	**150**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Comines (Komen)	4,010	4,129	8,139	1 333 29 56	71 17 78	1 404 47 34	617,432	2,419,975	30,950	114,485	2,565,410	3,182,842	2,909	2,556	5,465	1,542	580
Geluwe	2,892	2,863	5,755	2 060 92 70	47 34 55	2 108 27 25	833,780	1,197,116	21,650	49,684	1,268,450	2,102,230	3,474	1,280	4,754	1,103	273
Ieper (Ypres)	8,033	9,019	17,052	1 374 91 20	186 72 54	1 561 63 74	739,184	7,279,613	622,150	609,427	8,511,190	9,250,374	2,943	5,584	8,527	2,646	1,091
Komen z./v. Comines.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poperinge	6,000	6,405	12,405	4 625 07 17	136 29 73	4 761 36 90	2,069,703	3,330,972	146,100	211,783	3,688,855	5,758,558	12,075	3,703	15,778	2,823	261
Wervik	6,080	6,150	12,230	1 933 69 39	86 13 47	2 019 82 86	895,290	3,377,965	103,050	90,532	3,571,547	4,466,837	3,439	3,334	6,773	1,999	605
Ypres v./z. Ieper.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	**27,015**	**28,566**	**55,581**	**11 327 90 02**	**527 68 07**	**11 855 58 09**	**5,155,389**	**17,605,641**	**923,900**	**1,075,911**	**19,605,452**	**24,760,841**	**24,840**	**16,457**	**41,297**	**10,113**	**469**
Het arrondissement	**61,119**	**62,159**	**123,278**	**58 849 73 18**	**2 206 34 18**	**61 056 07 36**	**25,857,635**	**29,420,127**	**1,258,170**	**1,809,463**	**32,487,760**	**58,345,395**	**106,186**	**38,105**	**144,291**	**28,168**	**202**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT KORTRIJK

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Bossuit	234	242	476	186 77 92	11 87 34	198 65 26	84,908	106,342	22,500	15,000	143,842	228,750	350	182	532	137	240
Espierres (Spiere)	446	454	900	560 01 54	38 09 07	598 10 61	239,233	236,627	2,200	33,200	272,027	511,260	1,358	342	1,700	291	150
Gijzelbrechtegem	138	134	272	74 06 55	4 06 51	78 13 06	35,972	40,728	—	—	40,728	76,700	298	90	388	104	348
Helchin (Helkijn)	486	511	997	459 60 15	19 87 81	479 47 96	223,524	272,406	16,200	3,405	292,011	515,535	1,135	406	1,541	208	208
Ingooigem	947	913	1,860	812 24 77	26 07 57	838 32 34	307,367	350,854	—	13,150	364,004	671,371	1,720	590	2,310	437	222
Kaster	389	367	756	392 76 79	15 50 26	408 27 05	175,549	128,815	—	6,100	134,915	310,464	858	265	1,123	201	185
Kerkhove	401	414	815	338 30 75	36 37 41	374 68 16	148,873	143,332	12,500	1,000	156,832	305,705	1,063	277	1,340	227	218
Kooigem	391	374	765	462 96 06	15 67 91	478 63 97	216,326	193,848	—	43,290	237,138	453,464	562	384	946	193	160
Otegem	897	887	1,784	728 04 78	23 21 36	751 26 14	296,367	301,473	—	38,030	339,503	635,870	1,566	539	2,105	422	237
Outrijve	510	496	1,006	308 67 61	15 54 58	324 22 19	135,361	236,065	—	5,910	241,975	377,336	872	352	1,224	296	310
Sint-Eloois-Vijve	947	923	1,870	415 40 30	29 69 10	445 09 40	194,532	455,606	—	80,104	535,710	730,242	875	605	1,480	305	420
Spiere z./v. Espierres.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tiegem	950	921	1,871	741 05 48	27 87 53	768 93 01	306,176	383,334	16,800	128,075	528,209	834,385	1,895	589	2,484	512	243
Waarmaarde	326	341	667	266 84 18	9 90 30	276 74 48	118,290	128,780	2,450	4,155	135,385	253,675	863	254	1,117	219	241
Totaal	**7,062**	**6,977**	**14,039**	**5 746 76 88**	**273 76 75**	**6 020 53 63**	**2,482,478**	**2,978,210**	**72,650**	**371,419**	**3,422,279**	**5,904,757**	**13,415**	**4,875**	**18,290**	**3,552**	**233**

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Aalbeke	1,308	1,201	2,509	688 52 62	24 82 93	713 35 55	299,325	613,263	43,100	256,023	912,386	1,211,711	1,386	743	2,129	536	352
Anzegem	1,943	1,890	3,833	1 556 70 24	62 12 42	1 618 82 66	622,303	736,594	54,000	312,450	1,103,044	1,725,347	3,293	1,167	4,460	837	237
Bavikhove	1,102	1,033	2,135	645 48 08	23 92 55	669 40 63	308,515	630,717	5,700	9,845	646,262	954,777	1,116	753	1,869	467	319
Bellegem	1,675	1,646	3,321	1 356 12 71	41 51 07	1 397 63 78	666,375	811,748	31,900	59,570	903,218	1,569,593	2,429	963	3,392	621	238
Beveren	1,713	1,734	3,447	604 60 87	32 64 45	637 25 32	276,498	750,957	9,300	81,652	841,909	1,118,407	1,201	1,239	2,440	756	541
Bissegem	2,063	2,065	4,128	323 00 78	18 43 13	341 43 91	135,333	1,576,436	8,400	164,353	1,749,189	1,884,522	982	1,357	2,339	935	1,209
Desselgem	1,827	1,877	3,704	713 34 50	32 04 48	745 38 98	325,542	769,575	14,100	60,800	844,475	1,170,017	1,660	1,237	2,897	748	497
Heestert	1,089	1,099	2,188	1 275 67 53	32 54 04	1 308 21 57	561,110	435,526	41,000	46,725	523,251	1,084,361	2,382	724	3,106	572	167
Hulste	1,541	1,532	3,073	761 07 68	24 86 09	785 93 77	343,809	699,315	4,800	81,770	785,885	1,129,694	1,523	984	2,507	661	391
Lendelede	2,211	2,241	4,452	1 270 65 29	43 63 37	1 314 28 66	615,580	866,178	35,400	320,608	1,222,186	1,837,766	2,653	1,245	3,898	914	339
Luingne	1,426	1,534	2,960	533 89 25	20 16 23	554 05 48	251,432	807,813	47,000	86,335	941,148	1,192,580	1,275	954	2,229	725	534
Marke	1,972	1,926	3,898	786 25 17	35 41 28	821 66 45	360,559	1,333,703	30,500	300,415	1,664,618	2,025,177	1,505	1,273	2,778	895	474
Moen	1,188	1,150	2,338	987 47 04	56 81 89	1 044 28 93	433,812	518,751	4,900	296,393	820,044	1,253,856	1,986	740	2,726	644	224
Moorsele	2,392	2,333	4,725	1 420 58 60	77 55 62	1 498 14 22	619,882	1,073,911	35,750	50,927	1,160,588	1,780,470	2,603	1,334	3,937	995	315
Rekkem	2,251	2,258	4,509	805 21 55	23 53 09	828 74 64	359,652	1,260,105	42,000	21,414	1,323,519	1,683,171	1,791	1,519	3,310	1,149	544
Rollegem	1,248	1,281	2,529	823 89 53	23 55 19	847 44 72	413,227	607,026	29,500	13,993	650,519	1,063,746	1,681	749	2,430	597	298
Sint-Denijs	1,339	1,351	2,690	1 617 21 77	42 46 74	1 659 68 51	720,701	591,678	48,000	30,065	669,743	1,390,444	2,791	927	3,718	694	162
Vichte	1,238	1,228	2,466	439 66 92	25 74 95	465 41 87	186,387	588,935	8,400	487,071	1,084,406	1,270,793	1,161	785	1,946	401	530
Totaal	**29,526**	**29,379**	**58,905**	**16 609 40 13**	**641 79 52**	**17 251 19 65**	**7,500,042**	**14,672,231**	**493,750**	**2,680,409**	**17,846,390**	**25,346,432**	**33,418**	**18,693**	**52,111**	**13,147**	**341**
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Avelgem	2,477	2,603	5,080	929 23 81	49 69 80	978 93 61	381,249	1,505,007	51,970	494,345	2,051,322	2,432,571	3,951	1,577	5,528	1,108	519
Deerlijk	4,133	3,981	8,114	1 614 84 87	64 88 67	1 679 73 54	669,311	1,958,190	33,600	688,604	2,680,394	3,349,705	3,819	2,676	6,495	1,563	483
Dottignies (Dottenijs)	2,921	3,011	5,932	1 367 21 55	47 15 65	1 414 37 20	610,436	1,593,853	—	522,081	2,115,934	2,726,370	3,136	2,006	5,142	1,387	419
Gullegem	3,380	3,320	6,700	929 84 04	30 32 11	960 16 15	380,498	1,928,675	18,200	59,305	2,006,180	2,386,678	2,582	1,812	4,394	1,433	698
Harelbeke	6,509	6,526	13,035	1 385 46 32	103 51 70	1 488 98 02	591,660	3,481,211	68,350	407,905	3,957,466	4,549,126	2,994	3,737	6,731	2,552	875
Herseaux	3,459	3,540	6,999	639 45 05	28 57 73	668 02 78	292,243	2,118,052	14,700	350,820	2,483,572	2,775,815	1,900	2,533	4,433	1,790	1,048
Heule	4,090	4,126	8,216	1 125 32 14	46 48 12	1 171 80 26	457,381	2,706,219	89,700	553,414	3,349,333	3,806,714	2,576	2,384	4,960	1,632	701
Kuurne	4,225	4,171	8,396	1 041 37 84	49 62 08	1 090 99 92	435,469	2,968,243	36,750	387,140	3,392,133	3,827,602	2,326	2,675	5,001	1,677	770
Lauwe	3,617	3,457	7,074	850 81 22	28 89 50	879 70 72	331,794	2,430,640	28,250	1,069,235	3,528,125	3,859,919	2,193	2,208	4,401	1,573	804
Waregem	6,512	6,512	13,024	2 564 62 66	99 34 05	2 663 96 71	1,005,415	3,198,084	264,860	903,266	4,366,210	5,371,625	5,120	3,840	8,960	2,383	489
Wevelgem	6,046	5,962	12,008	1 278 97 52	119 32 34	1 398 29 86	572,996	3,785,810	81,500	228,440	4,095,750	4,668,746	2,852	3,634	6,486	2,656	859
Zwevegem	4,251	4,292	8,543	1 490 21 93	69 43 07	1 559 65 00	719,509	2,449,453	23,750	1,975,542	4,448,745	5,168,254	3,162	2,418	5,580	1,537	548
Totaal	**51,620**	**51,501**	**103,121**	**15 217 38 95**	**737 24 82**	**15 954 63 77**	**6,447,961**	**30,123,437**	**711,630**	**7,640,097**	**38,475,164**	**44,923,125**	**36,611**	**31,500**	**68,111**	**21,291**	**646**

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Courtrai v./z. Kortrijk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kortrijk (Courtrai)	19,076	20,737	39,813	1 896 45 63	218 97 93	2 115 43 56	950,300	27,414,449	1,231,981	5,032,469	33,678,899	34,629,199	3,599	13,766	17,365	8,145	1,882
Menen	10,612	11,419	22,031	1 525 74 11	123 55 65	1 649 29 76	690,155	9,153,954	290,950	551,723	9,996,627	10,686,782	2,742	7,091	9,833	4,337	1,336
Moeskroen z./v. Mouscron.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mouscron (Moeskroen). . .	17,835	18,519	36,354	1 202 48 22	133 35 31	1 335 83 53	465,368	14,469,576	600,620	2,637,532	17,707,728	18,173,096	4,026	12,421	16,447	8,435	2,721
Totaal	**47,523**	**50,675**	**98,198**	**4 624 67 96**	**475 88 89**	**5 100 56 85**	**2,105,823**	**51,037,979**	**2,123,551**	**8,221,724**	**61,383,254**	**63,489,077**	**10,367**	**33,278**	**43,645**	**20,917**	**1,925**
Het arrondissement	**135,731**	**138,532**	**274,263**	**42 198 23 92**	**2 128 69 98**	**44 326 93 90**	**18,536,304**	**98,811,857**	**3,401,581**	**18,913,649**	**121,127,087**	**139,663,391**	**93,811**	**88,346**	**182,157**	**58,907**	**619**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT OOSTENDE

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Bekegem.	516	474	990	454 33 63	11 26 82	465 60 45	154,593	106,385	2,150	—	108,535	263,128	1,263	250	1,513	255	213
Ettelgem	604	554	1,158	747 20 11	58 35 47	805 55 58	337,018	144,358	7,400	12,270	164,028	501,046	1,838	342	2,180	363	144
Leffinge	978	950	1,928	2 227 05 39	90 24 50	2 317 29 89	1,030,055	347,123	2,650	1,400	351,173	1,381,228	3,804	573	4,377	608	83
Lombardsijde	568	578	1,146	252 07 17	162 40 04	414 47 21	64,889	280,476	34,000	—	314,476	379,365	657	307	964	301	276
Mannekensvere.	206	212	418	643 69 99	14 72 44	658 42 43	296,057	56,220	—	—	56,220	352,277	736	96	832	140	63
Moere.	580	571	1,151	965 87 36	18 62 28	984 49 64	431,065	207,001	5,900	—	212,901	643,966	2,507	366	2,873	348	117
Roksem	467	426	893	543 20 59	12 51 98	555 72 57	207,779	93,733	2,300	640	96,673	304,452	1,224	242	1,466	326	161
Schore.	182	168	350	654 02 11	15 50 49	669 52 60	315,988	44,941	—	2,350	47,291	363,279	760	99	859	122	52
Sint-Pieters-Kapelle	136	130	266	344 21 27	12 08 58	356 29 85	174,963	42,238	—	2,900	45,138	220,101	443	87	530	115	75
Slijpe	579	626	1,205	1 685 34 31	69 11 29	1 754 45 60	823,458	149,330	4,450	1,250	155,030	978,488	2,291	383	2,674	430	69
Snaaskerke	512	504	1,016	846 69 93	48 68 98	895 38 91	410,372	210,446	2,550	20,500	233,496	643,868	1,333	307	1,640	287	114
Vlissegem	664	631	1,295	1 502 95 46	91 72 62	1 594 68 08	635,743	630,958	4,450	730	636,138	1,271,881	3,452	527	3,979	647	81
Westende.	958	1,028	1,986	849 13 08	56 16 95	905 30 03	279,345	1,174,156	206,800	89,570	1,470,526	1,749,871	1,854	799	2,653	847	219
Westkerke	671	648	1,319	764 26 44	23 00 16	787 26 60	323,248	198,559	2,950	1,520	203,029	526,277	1,741	465	2,206	400	168
Wilskerke	189	186	375	486 02 88	19 86 11	505 88 99	229,448	73,943	20,000	—	93,943	323,391	1,058	132	1,190	164	74
Zande	239	223	462	644 54 65	17 04 07	661 58 72	294,709	48,061	3,000	—	51,061	345,770	1,301	120	1,421	162	70
Zandvoorde	764	743	1,507	883 25 34	59 51 76	942 77 10	373,157	333,431	—	1,203,000	1,536,431	1,909,588	1,697	450	2,147	417	160
Zevekote	411	497	908	674 17 18	17 04 04	691 21 22	310,596	95,979	38,800	—	134,779	445,375	1,231	194	1,425	211	131
Totaal	**9,224**	**9,149**	**18,373**	**15 168 06 89**	**797 88 58**	**15 965 95 47**	**6,692,483**	**4,237,338**	**337,400**	**1,336,130**	**5,910,868**	**12,603,351**	**29,190**	**5,739**	**34,929**	**6,143**	**115**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Klemskerke	1,497	1,602	3,099	1 953 61 71	118 38 55	2 072 00 26	770,357	2,421,979	507,250	12,520	2,941,749	3,712,106	4,436	1,615	6,051	1,623	150
Middelkerke.	2,026	2,055	4,081	507 52 85	206 52 10	714 04 95	211,539	3,964,185	269,000	9,560	4,242,745	4,454,284	2,007	1,665	3,672	1,550	572
Oudenburg	1,727	1,702	3,429	1 392 06 43	80 46 39	1 472 52 82	634,365	624,005	9,400	12,351	645,756	1,280,121	2,736	1,162	3,898	894	233
Totaal	**5,250**	**5,359**	**10,609**	**3 853 20 99**	**405 37 04**	**4 258 58 03**	**1,616,261**	**7,010,169**	**785,650**	**34,431**	**7,830,250**	**9,446,511**	**9,179**	**4,442**	**13,621**	**4,067**	**249**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Bredene	3,599	3,693	7,292	1 319 92 62	146 52 35	1 466 44 97	549,087	2,939,977	104,800	431,610	3,476,387	4,025,474	3,734	2,342	6,076	1,998	497
Eernegem	2,769	2,844	5,613	1 784 01 30	51 27 27	1 835 28 57	741,514	957,918	36,450	96,408	1,090,776	1,832,290	4,673	1,709	6,382	1,202	306
Gistel	2,658	2,673	5,331	1 550 87 62	50 51 11	1 601 38 73	727,015	1,270,012	101,500	27,394	1,398,906	2,125,921	3,781	1,684	5,465	1,175	333
Ichtegem.	2,751	2,678	5,429	2 307 18 82	54 06 30	2 361 25 12	761,906	850,116	7,800	38,480	896,396	1,658,302	5,636	1,685	7,321	1,445	230
Stene	2,686	2,670	5,356	818 76 92	85 33 15	904 10 07	380,893	1,633,583	—	3,400	1,636,983	2,017,876	1,857	1,740	3,597	1,485	592
Totaal	**14,463**	**14,558**	**29,021**	**7 780 77 28**	**387 70 18**	**8 168 47 46**	**3,160,415**	**7,651,606**	**250,550**	**597,292**	**8,499,448**	**11,659,863**	**19,681**	**9,160**	**28,841**	**7,305**	**355**

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS																	
Oostende (Ostende)	23,754	25,897	49,651	617 36 62	630 26 63	1 247 63 25	409,162	43,186,146	3,475,959	775,333	47,437,438	47,846,600	3,760	10,716	14,476	8,463	3,980
Het arrondissement	**52,691**	**54,963**	**107,654**	**27 419 41 78**	**2 221 22 43**	**29 640 64 21**	**11,878,321**	**62,085,259**	**4,849,559**	**2,743,186**	**69,678,004**	**81,556,325**	**61,810**	**30,057**	**91,867**	**25,978**	**363**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT ROESELARE																	
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Kachtem	882	830	1,712	499 94 39	16 79 62	516 74 01	196,994	254,710	11,000	34,830	300,540	497,534	1,140	542	1,682	318	331
Oekene	621	643	1,264	524 19 51	10 61 86	534 81 37	255,550	189,257	8,200	910	198,367	453,917	1,250	455	1,705	275	236
Rollegem-Kapelle	643	577	1,220	470 43 62	12 91 24	483 34 86	221,252	139,048	5,100	4,600	148,748	370,000	906	332	1,238	279	252
Westrozebeke	984	944	1,928	972 10 86	28 40 51	1 000 51 37	402,316	312,681	20,100	25,975	358,756	761,072	2,149	565	2,714	413	193
Totaal	**3,130**	**2,994**	**6,124**	**2 466 68 38**	**68 73 23**	**2 535 41 61**	**1,076,112**	**895,696**	**44,400**	**66,315**	**1,006,411**	**2,082,523**	**5,445**	**1,894**	**7,339**	**1,285**	**242**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Beveren	1,607	1,601	3,208	1 025 74 94	34 93 66	1 060 68 60	549,698	484,433	17,800	67,821	570,054	1,119,752	2,382	1,104	3,486	613	302
Dadizele	1,191	1,159	2,350	562 15 47	20 86 62	583 02 09	244,381	446,803	19,300	17,820	483,923	728,304	1,147	651	1,798	511	403
Emelgem	2,039	2,090	4,129	523 36 28	20 45 43	543 81 71	196,382	1,071,046	27,600	216,692	1,315,338	1,511,720	1,474	1,199	2,673	775	759
Gits	1,692	1,700	3,392	1 529 70 30	52 80 91	1 582 51 21	730,111	498,958	39,300	23,005	561,263	1,291,374	3,596	1,007	4,603	715	214
Hooglede	2,264	2,208	4,472	2 139 35 84	61 13 65	2 200 49 49	1,055,670	697,894	7,850	13,345	719,089	1,774,759	4,430	1,430	5,860	879	203
Ledegem	1,994	1,925	3,919	1 074 95 38	41 14 59	1 116 09 97	477,243	664,759	18,700	113,832	797,291	1,274,534	2,503	1,085	3,588	727	351
Oostnieuwkerke	1,579	1,534	3,113	1 049 15 61	30 97 82	1 080 13 43	517,918	450,808	18,000	15,765	484,573	1,002,491	2,390	846	3,236	577	288
Sint-Eloois-Winkel	1,439	1,436	2,875	851 47 01	24 98 41	876 45 42	393,773	582,050	10,450	7,105	599,605	993,378	1,952	781	2,733	588	328
Totaal	**13,805**	**13,653**	**27,458**	**8 755 90 83**	**287 31 09**	**9 043 21 92**	**4,165,176**	**4,896,751**	**159,000**	**475,385**	**5,531,136**	**9,696,312**	**19,874**	**8,103**	**27,977**	**5,385**	**304**
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Ardooie	3,552	3,544	7,096	2 354 28 51	59 39 30	2 413 67 81	1,007,424	1,123,709	61,150	481,482	1,666,341	2,673,765	5,338	2,140	7,478	1,173	294
Ingelmunster	4,452	4,640	9,092	1 524 48 36	91 00 54	1 615 48 90	627,520	1,850,781	90,050	299,130	2,239,961	2,867,481	3,742	2,724	6,466	1,643	563
Izegem	8,256	8,462	16,718	1 335 90 73	92 60 79	1 428 51 52	603,797	5,033,471	367,450	1,749,914	7,150,835	7,754,632	3,369	5,069	8,438	2,838	1,170
Lichtervelde	3,319	3,363	6,682	2 495 44 67	96 47 41	2 591 92 08	1,111,032	1,469,912	28,000	49,310	1,547,222	2,658,254	5,468	2,269	7,737	1,527	258
Moorslede	3,338	3,221	6,559	2 869 43 55	81 36 73	2 950 80 28	1,339,909	1,143,767	84,750	70,220	1,298,737	2,638,646	6,195	2,082	8,277	1,264	222
Rumbeke	3,811	3,889	7,700	2 043 16 69	91 91 02	2 135 07 71	981,768	1,804,179	50,550	560,912	2,415,641	3,397,409	5,263	2,632	7,895	1,411	361
Staden	2,720	2,661	5,381	2 499 49 40	193 49 15	2 692 98 55	1,031,615	767,132	16,100	136,894	920,126	1,951,741	5,682	1,485	7,167	1,058	200
Totaal	**29,448**	**29,780**	**59,228**	**15 122 21 91**	**706 24 94**	**15 828 46 85**	**6,703,065**	**13,192,951**	**698,050**	**3,347,862**	**17,238,863**	**23,941,928**	**35,057**	**18,401**	**53,458**	**10,914**	**374**

GEMEENTEN MET 20.000 TOT MINDER DAN 50.000 INWONERS

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Roeselare (Roulers)	15,470	16,369	31,839	2 129 19 91	184 03 36	2 313 23 27	1,136,853	12,664,403	784,550	3,514,659	16,963,612	18,100,465	7,683	10,658	18,341	5,062	1,376
Roulers v./z. Roeselaere.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Het arrondissement	**61,853**	**62,796**	**124,649**	**28 474 01 03**	**1 246 32 62**	**29 720 33 65**	**13,081,206**	**31,649,801**	**1,686,000**	**7,404,221**	**40,740,022**	**53,821,228**	**68,059**	**39,056**	**107,115**	**22,646**	**419**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT TIELT

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Egem	783	710	1,493	1 004 52 69	20 66 40	1 025 19 09	413,000	212,419	—	13,950	226,369	639,369	1,595	496	2,091	328	146
Kanegem	702	674	1,376	1 063 00 92	21 91 88	1 084 92 80	522,070	204,570	—	—	204,570	726,640	1,582	473	2,055	265	127
Markegem	423	428	851	412 61 72	13 20 45	425 82 17	193,966	117,760	—	6,095	123,855	317,821	838	382	1,220	212	200
Oeselgem	578	552	1,130	422 45 31	38 23 74	460 69 05	197,621	182,198	5,300	7,755	195,253	392,874	875	382	1,257	274	245
Schuiferskapelle	585	539	1,124	778 80 46	12 92 34	791 72 80	348,211	154,201	9,550	780	164,531	512,742	1,396	325	1,721	246	142
Totaal	**3,071**	**2,903**	**5,974**	**3 681 41 10**	**106 94 81**	**3 788 35 91**	**1,674,868**	**871,148**	**14,850**	**28,580**	**914,578**	**2,589,446**	**6,286**	**2,058**	**8,344**	**1,325**	**158**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Aarsele	1,606	1,642	3,248	1 456 41 28	54 28 67	1 510 69 95	631,847	632,191	21,500	56,600	710,291	1,342,138	2,824	1,055	3,879	691	215
Dentergem	1,333	1,248	2,581	1 141 02 40	35 22 68	1 176 25 08	509,319	459,694	12,000	151,815	623,509	1,132,828	2,313	723	3,036	465	219
Koolskamp	1,054	1,040	2,094	1 014 20 61	28 51 15	1 042 71 76	478,456	297,173	—	38,280	335,453	813,909	2,132	708	2,840	422	201
Ooigem	1,055	1,010	2,065	426 18 62	28 66 04	454 84 66	186,655	563,232	20,800	3,500	587,532	774,187	1,060	723	1,783	445	454
Pittem	2,215	2,399	4,614	2 339 42 60	76 25 65	2 415 68 25	1,004,956	629,065	53,500	73,564	756,129	1,761,085	4,216	1,578	5,794	902	191
Sint-Baafs-Vijve	1,037	968	2,005	819 74 13	31 48 29	851 22 42	379,440	399,523	—	39,710	439,233	818,673	1,412	605	2,017	401	236
Wakken	1,280	1,318	2,598	517 93 55	18 86 83	536 80 38	248,548	453,480	40,400	68,961	562,841	811,389	1,031	885	1,916	462	484
Wielsbeke	1,290	1,255	2,545	750 18 64	39 24 41	789 43 05	335,605	652,866	15,400	38,408	706,674	1,042,279	1,457	889	2,346	493	322
Totaal	**10,870**	**10,880**	**21,750**	**8 465 11 83**	**312 53 72**	**8 777 65 55**	**3,774,826**	**4,087,224**	**163,600**	**470,838**	**4,721,662**	**8,496,488**	**16,445**	**7,166**	**23,611**	**4,281**	**248**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Meulebeke	5,084	5,043	10,127	2 842 99 03	91 60 50	2 934 59 53	1,195,268	1,940,985	81,720	315,022	2,337,727	3,532,995	6,678	2,971	9,649	1,902	345
Oostrozebeke	2,730	2,768	5,498	1 580 38 76	82 13 45	1 662 52 21	624,077	991,462	22,250	224,753	1,238,465	1,862,542	3,389	1,848	5,237	995	331
Ruiselede	2,707	2,860	5,567	2 935 39 77	84 75 20	3 020 14 97	1,155,249	1,053,119	55,600	8,160	1,116,879	2,272,128	5,782	1,580	7,362	1,158	184
Tielt	6,216	6,738	12,954	3 352 20 10	112 73 94	3 464 94 04	1,627,489	4,072,354	290,400	519,650	4,882,404	6,509,893	6,283	3,613	9,896	2,028	374
Wingene	3,580	3,747	7,327	4 462 42 29	99 22 81	4 561 65 10	1,561,309	1,355,332	68,750	63,785	1,487,867	3,049,176	6,608	2,280	8,888	1,360	161
Zwevezele	2,474	2,566	5,040	2 224 37 48	52 81 33	2 277 18 81	927,046	970,712	8,000	104,152	1,082,864	2,009,910	4,744	1,525	6,269	1,130	221
Totaal	**22,791**	**23,722**	**46,513**	**17 397 77 43**	**523 27 23**	**17 921 04 66**	**7,090,438**	**10,383,964**	**526,720**	**1,235,522**	**12,146,206**	**19,236,644**	**33,484**	**13,817**	**47,301**	**8,573**	**260**
Het arrondissement	**36,732**	**37,505**	**74,237**	**29 544 30 36**	**942 75 76**	**30 487 06 12**	**12,540,132**	**15,342,336**	**705,170**	**1,734,940**	**17,782,446**	**30,322,578**	**56,215**	**23,041**	**79,256**	**14,179**	**243**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT VEURNE

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Avekapelle	257	227	484	445 18 47	12 61 93	457 80 40	239,159	65,808	—	—	65,808	304,967	521	192	713	208	106
Beveren	645	658	1,303	1 189 86 95	45 18 08	1 235 05 03	593,660	227,136	1,800	15,648	244,584	838,244	2,076	489	2,565	522	105
Booitshoeke	87	84	171	329 40 00	5 98 82	335 38 82	178,396	20,273	—	—	20,273	198,669	369	59	428	89	51
Bulskamp	389	375	764	776 71 22	26 21 90	802 93 12	332,830	109,898	10,500	—	120,398	453,228	1,308	282	1,590	268	95
Eggewaartskapelle	200	178	378	480 90 18	9 14 69	490 04 87	256,655	52,048	—	—	52,048	308,703	436	119	555	134	77

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Gijverinkhove	255	286	541	382 67 80	8 85 67	391 53 47	195,235	63,126	—	—	63,126	258,361	732	188	920	203	138
Hoogstade	249	253	502	545 43 38	20 98 27	566 41 65	283,026	66,503	—	—	66,503	349,529	950	172	1,122	195	89
Houtem	603	584	1,187	1 235 19 46	36 59 35	1 271 78 81	575,121	204,488	3,800	—	208,288	783,409	1,969	477	2,446	456	93
Izenberge	327	305	632	441 11 02	10 18 32	451 29 34	229,591	107,411	—	—	107,411	337,002	894	263	1,157	216	140
Leisele	686	622	1,308	1 495 85 29	41 87 08	1 537 72 37	785,881	192,020	8,900	—	200,920	986,801	2,711	409	3,120	477	85
Moeren (De)	98	86	184	1 198 72 34	74 90	1 199 47 24	337,082	—	—	—	—	337,082	888	84	972	60	15
Oeren	46	49	95	277 53 33	11 90 59	289 43 92	127,022	15,885	—	—	15,885	142,907	345	38	383	61	33
Pervijze	593	595	1,188	1 187 98 11	34 68 50	1 222 66 61	555,091	168,560	22,000	21,140	211,700	766,791	1,511	367	1,878	330	97
Ramskapelle	410	417	827	1 495 27 22	37 13 36	1 532 40 58	681,109	111,199	5,400	215	116,814	797,923	1,857	267	2,124	205	54
Sint-Joris	175	173	348	519 66 43	34 56 44	554 22 87	224,289	53,080	—	—	53,080	277,369	1,089	87	1,176	137	63
Sint-Rijkers	108	86	194	362 31 22	9 31 38	371 62 60	177,556	26,377	—	—	26,377	203,933	604	54	658	88	52
Stavele	489	525	1,014	1 243 69 94	19 15 38	1 262 85 32	627,025	153,044	—	7,665	160,709	787,734	1,902	389	2,291	409	80
Steenkerke	346	309	655	1 139 69 09	50 05 15	1 189 74 24	570,806	92,198	—	—	92,198	663,004	1,127	226	1,353	249	55
Vinkem	221	212	433	512 28 56	14 63 52	526 92 08	231,889	62,951	—	30,500	93,451	325,340	951	151	1,102	188	82
Wulpen	407	376	783	1 194 64 77	42 34 69	1 236 99 46	577,171	107,546	—	—	107,546	684,717	1,190	278	1,468	331	63
Wulveringem	344	324	668	907 82 53	29 56 72	937 39 25	429,187	92,182	—	—	92,182	521,369	1,479	219	1,698	252	71
Zoutenaaie	12	16	28	203 72 69	3 30 60	207 03 29	134,959	3,550	—	—	3,550	138,509	214	7	221	60	14
Totaal	**6,947**	**6,740**	**13,687**	**17 565 70 00**	**505 05 34**	**18 070 75 34**	**8,342,740**	**1,995,283**	**52,400**	**75,168**	**2,122,851**	**10,465,591**	**25,123**	**4,817**	**29,940**	**5,138**	**76**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Adinkerke	1,369	1,302	2,671	1 331 97 11	99 58 99	1 431 56 10	495,491	663,783	6,100	3,590	673,473	1,168,964	1,459	920	2,379	551	187
Alveringem	1,075	1,064	2,139	1 846 41 17	51 12 81	1 897 53 98	875,475	360,964	—	—	360,964	1,236,439	2,809	724	3,533	714	113
Koksijde	1,964	2,207	4,171	1 616 41 83	68 68 28	1 685 10 11	401,160	4,647,884	249,950	22,500	4,920,334	5,321,494	4,887	2,369	7,256	3,612	248
Oostduinkerke	1,912	1,941	3,853	2 082 21 79	97 46 45	2 179 68 24	572,833	2,267,688	313,750	120,300	2,701,738	3,274,571	4,467	1,590	6,057	2,092	177
Totaal	**6,320**	**6,514**	**12,834**	**6 877 01 90**	**316 86 53**	**7 193 88 43**	**2,344,959**	**7,940,319**	**569,800**	**146,390**	**8,656,509**	**11,001,468**	**13,622**	**5,603**	**19,225**	**6,969**	**178**
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Furnes v./z. Veurne.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nieuwpoort (Nieuport)	2,464	2,598	5,062	113 97 95	90 68 91	204 66 86	33,982	1,625,016	100,500	164,370	1,889,886	1,923,868	432	1,471	1,903	904	2,473
Panne (De) (La Panne)	2,638	2,873	5,511	879 65 26	21 02 94	900 68 20	25,380	6,470,716	533,020	1,600	7,005,336	7,030,716	1,336	1,958	3,294	1,747	612
Veurne (Furnes)	3,612	4,014	7,626	1 875 11 99	101 70 66	1 976 82 65	890,112	2,540,566	145,350	187,895	2,873,811	3,763,923	2,946	2,364	5,310	1,692	386
Totaal	**8,714**	**9,485**	**18,199**	**2 868 75 20**	**213 42 51**	**3 082 17 71**	**949,474**	**10,636,298**	**778,870**	**353,865**	**11,769,033**	**12,718,507**	**4,714**	**5,793**	**10,507**	**4,343**	**590**
Het arrondissement	**21,981**	**22,739**	**44,720**	**27 311 47 10**	**1 035 34 38**	**28 346 81 48**	**11,637,173**	**20,571,900**	**1,401,070**	**575,423**	**22,548,393**	**34,185,566**	**43,459**	**16,213**	**59,672**	**16,450**	**158**

SAMENVATTING

ARRONDISSEMENTEN																
Brugge (Bruges)	97,428	101,968	199,396	61 804 91 38	3 777 06 29	65 581 97 67	26,584,708	105,232,965	9,593,180	5,516,586	120,342,731	146,927,439	128,894	59,272	188,166	46,048	304
Diksmuide (Dixmude)	24,139	24,113	48,252	33 307 93 32	1 032 46 79	34 340 40 11	14,879,309	7,377,583	483,700	583,968	8,445,251	23,324,560	61,738	13,985	75,723	14,032	141
Ieper (Ypres)	61,119	62,159	123,278	58 849 73 18	2 206 34 18	61 056 07 36	25,857,635	29,420,127	1,258,170	1,809,463	32,487,760	58,345,395	106,186	38,105	144,291	28,168	202
Kortrijk (Courtrai)	135,731	138,532	274,263	42 198 23 92	2 128 69 98	44 326 93 90	18,536,304	98,811,857	3,401,581	18,913,649	121,127,087	139,663,391	93,811	88,346	182,157	58,907	619
Oostende (Ostende)	52,691	54,963	107,654	27 419 41 78	2 221 22 43	29 640 64 21	11,878,321	62,085,259	4,849,559	2,743,186	69,678,004	81,556,325	61,810	30,057	91,867	25,978	363
Roeselare (Roulers)	61,853	62,796	124,649	28 474 01 03	1 246 32 62	29 720 33 65	13,081,206	31,649,801	1,686,000	7,404,221	40,740,022	53,821,228	68,059	39,056	107,115	22,646	419
Tielt	36,732	37,505	74,237	29 544 30 36	942 75 76	30 487 06 12	12,540,132	15,342,336	705,170	1,734,940	17,782,446	30,322,578	56,215	23,041	79,256	14,179	243
Veurne (Furnes)	21,981	22,739	44,720	27 311 47 10	1 035 34 38	28 346 81 48	11,637,173	20,571,900	1,401,070	575,423	22,548,393	34,185,566	43,459	16,213	59,672	16,450	158
De Provincie	**491,674**	**504,775**	**996,449**	**308 910 02 07**	**14 590 22 43**	**323 500 24 50**	**134,994,788**	**370,491,828**	**23,378,430**	**39,281,436**	**433,151,694**	**568,146,482**	**620,172**	**308,075**	**928,247**	**226,408**	**308**

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT AALST

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Aaigem	907	904	1,811	713 61 66	18 55 88	732 17 54	337,154	367,294	10,580	18,650	396,524	733,678	2,814	484	3,298	886	247
Aspelare	643	683	1,326	490 22 93	12 67 65	502 90 58	208,885	321,811	—	2,180	323,991	532,876	1,768	352	2,120	576	264
Baardegem	843	814	1,657	604 49 04	15 95 84	620 44 88	272,183	319,193	1,450	4,325	324,968	597,151	2,075	446	2,521	853	267
Bambrugge	639	731	1,370	277 98 09	10 88 78	288 86 87	145,590	243,992	—	300	244,292	389,882	1,236	371	1,607	505	474
Bavegem	710	716	1,426	364 78 10	13 81 17	378 59 27	169,364	223,759	1,670	14,000	239,429	408,793	1,246	363	1,609	459	377
Borsbeke	744	725	1,469	366 10 15	13 29 75	379 39 90	169,477	284,633	3,600	4,700	292,933	462,410	1,216	399	1,615	443	387
Burst	813	868	1,681	366 26 72	16 28 05	382 54 77	189,468	349,388	118	—	349,506	538,974	1,192	378	1,570	536	439
Elene	471	487	958	305 23 71	13 57 50	318 81 21	124,139	148,295	18,000	2,400	168,695	292,834	788	274	1,062	289	300
Erondegem	800	808	1,608	297 11 20	20 29 22	317 40 42	128,174	377,480	—	18,500	395,980	524,154	1,808	442	2,250	652	507
Godveerdegem	337	360	697	319 33 86	7 58 70	326 92 56	135,004	119,905	—	—	119,905	254,909	1,032	181	1,213	373	213
Goeferdinge	449	436	885	365 00 27	18 47 05	383 47 32	166,660	250,921	7,700	77,354	335,975	502,635	1,018	308	1,326	345	231
Grimminge	275	289	564	428 50 41	12 44 30	440 94 71	173,756	141,120	620	2,550	144,290	318,046	1,009	150	1,159	287	128
Grotenberge	594	654	1,248	452 85 93	13 37 35	466 23 28	175,764	240,513	6,200	5,200	251,913	427,677	1,265	304	1,569	494	268
Heldergem	865	784	1,649	457 85 45	12 21 19	470 06 64	241,329	319,351	1,350	4,350	325,051	566,380	1,584	427	2,011	662	351
Iddergem	826	777	1,603	245 97 93	3 96 54	249 94 47	114,196	408,178	—	2,200	410,378	524,574	995	466	1,461	497	641
Idegem	728	720	1,448	320 75 15	20 26 90	341 02 05	155,310	438,713	2,700	26,500	467,913	623,223	1,416	405	1,821	563	425
Impe	390	390	780	269 04 17	6 44 47	275 48 64	101,868	177,343	—	720	178,063	279,931	1,227	194	1,421	408	283
Leeuwergem	463	494	957	256 21 14	15 57 08	271 78 22	95,517	159,715	—	4,350	164,065	259,582	797	400	1,197	289	352
Letterhoutem	614	579	1,193	448 91 04	10 32 46	459 23 50	193,446	183,465	2,370	—	185,835	379,281	1,472	281	1,753	539	260
Lieferinge	149	141	290	121 30 50	3 02 00	124 32 50	57,901	52,856	—	—	52,856	110,757	370	95	465	147	233
Nederboelare	546	538	1,084	200 17 02	15 48 83	215 65 85	103,629	443,655	15,000	2,300	460,955	564,584	485	368	853	299	503
Nederhasselt	644	617	1,261	390 65 07	10 86 82	401 51 89	165,144	302,763	3,900	890	307,553	472,697	1,853	319	2,172	619	314
Neigem	298	275	573	99 35 58	6 40 34	105 75 92	44,749	138,667	2,100	34,600	175,367	220,116	362	187	549	174	542
Nieuwenhove	196	203	399	193 97 17	5 29 60	199 26 77	90,964	98,475	—	—	98,475	189,439	729	136	865	211	200
Okegem	865	889	1,754	261 01 40	15 74 40	276 75 80	111,261	411,156	830	29,500	441,486	552,747	1,142	524	1,666	524	634
Oombergen	409	432	841	356 79 10	4 08 29	360 87 39	130,922	134,355	—	—	134,355	265,277	1,069	192	1,261	311	233
Ophasselt	773	757	1,530	723 08 84	26 39 79	749 48 63	320,556	377,928	—	10,850	388,778	709,334	2,542	394	2,936	771	204
Ottergem	296	256	552	150 92 15	4 57 21	155 49 36	68,080	121,479	590	—	122,069	190,149	878	139	1,017	301	355
Pollare	442	429	871	339 32 19	15 30 45	354 62 64	123,188	168,058	1,500	—	169,558	292,746	1,156	250	1,406	399	246
Ressegem	579	534	1,113	380 20 22	9 37 30	389 57 52	176,893	176,760	—	800	177,560	354,453	1,644	286	1,930	486	286

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Schendelbeke	747	712	1,459	559 64 20	29 46 54	589 10 74	272,341	459,182	—	—	459,182	731,523	2,042	416	2,458	658	248
Sint-Antelinks	442	443	885	334 20 84	7 00 17	341 21 01	161,569	163,523	1,850	5,155	170,528	332,097	1,058	236	1,294	347	259
Sint-Goriks-Oudenhove	521	542	1,063	543 77 67	22 36 20	566 13 87	213,047	190,076	740	—	190,816	403,863	1,589	244	1,833	465	188
Smeerebbe-Vloerzegem	326	310	636	353 74 82	11 91 32	365 66 14	175,228	103,255	—	160	103,415	278,643	1,111	219	1,330	381	174
Smetlede	551	604	1,155	395 91 41	7 22 92	403 14 33	174,812	231,666	1,345	2,055	235,066	409,878	1,305	373	1,678	540	287
Steenhuize-Wijnhuize	891	877	1,768	727 03 08	22 32 10	749 35 18	350,139	337,917	8,300	737	346,954	697,093	2,497	436	2,933	713	236
Viane	852	880	1,732	489 75 09	15 94 73	505 69 82	229,598	385,878	—	22,950	408,828	638,426	1,440	484	1,924	532	342
Vlekkem	152	173	325	119 18 09	2 36 90	121 54 99	62,455	46,545	—	—	46,545	109,000	493	85	578	191	267
Voorde	538	518	1,056	486 36 82	17 19 45	503 56 27	259,410	223,236	—	4,550	227,786	487,196	1,773	264	2,037	568	210
Waarbeke	156	159	315	251 88 24	6 34 50	258 22 74	120,226	80,905	—	—	80,905	201,131	718	92	810	224	122
Wanzele	467	465	932	140 96 74	6 28 94	147 25 68	53,069	182,620	—	—	182,620	235,689	708	233	941	308	633
Woubrechtegem	509	479	988	474 74 00	8 20 93	482 94 93	223,879	179,120	3,450	—	182,570	406,449	1,227	305	1,532	473	205
Zandbergen	797	795	1,592	667 92 10	22 55 70	690 47 80	273,263	364,055	12,000	36,129	412,184	685,447	2,382	456	2,838	708	231
Zarlardinge	543	567	1,110	635 42 12	17 87 59	653 29 71	303,868	259,106	—	6,220	265,326	569,194	2,296	369	2,665	667	170
Zonnegem	340	355	695	270 65 56	7 68 25	278 33 81	128,739	112,960	—	2,743	115,703	244,442	747	160	907	328	250
Totaal	**25,140**	**25,169**	**50,309**	**17 018 26 97**	**577 31 15**	**17 595 58 12**	**7,692,214**	**10,821,265**	**107,963**	**347,918**	**11,277,146**	**18,969,360**	**59,574**	**13,887**	**73,461**	**21,001**	**286**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Appelterre-Eichem	1,065	1062	2,127	535 90 90	31 59 68	567 50 58	272,977	533,788	—	11,943	545,731	818,708	2,244	600	2,844	812	375
Denderhoutem	2,429	2,426	4,855	1 191 69 74	24 27 67	1 215 97 41	556,727	1,175,708	7,650	41,410	1,224,768	1,781,495	5,866	1,280	7,146	1,849	399
Denderwindeke	1,612	1,528	3,140	1 484 36 63	38 72 61	1 523 09 24	654,209	758,486	4,570	20,462	783,518	1,437,727	4,606	921	5,527	1,317	206
Erpe	1,976	1,882	3,858	783 63 05	44 45 40	828 08 45	299,291	867,542	7,300	36,900	911,742	1,211,033	3,706	1,050	4,756	1,424	466
Erwetegem	1,191	1,246	2,437	918 68 27	37 04 64	955 72 91	408,789	539,923	600	10,852	551,375	960,164	3,176	604	3,780	988	255
Gijzegem	1,082	1,138	2,220	443 88 79	22 68 84	466 57 63	195,529	520,322	24,300	9,009	553,631	749,160	1,611	525	2,136	679	476
Herdersem	1,098	1,104	2,202	510 48 35	26 41 17	536 89 52	223,283	445,402	16,300	8,007	469,709	692,992	1,880	531	2,411	731	410
Herzele	1,890	1,959	3,849	736 18 00	24 96 56	761 14 56	363,756	1,149,711	12,050	276,090	1,437,851	1,801,607	2,781	964	3,745	1,147	506
Hillegem	1,115	1,077	2,192	451 99 41	15 26 70	467 26 11	212,920	412,480	—	—	412,480	625,400	1,878	480	2,358	682	469
Hofstade	2,151	2,292	4,443	623 70 26	32 76 77	656 47 03	271,318	1,335,247	63,700	616,970	2,015,917	2,287,235	2,696	1,344	4,040	1,271	677
Kerksken	1,349	1,283	2,632	302 97 53	9 88 75	312 86 28	127,742	630,473	4,459	55,050	689,982	817,724	1,851	701	2,552	856	841
Meerbeke	2,266	2,251	4,517	1 009 83 98	37 04 04	1 046 88 02	419,753	1,297,451	47,000	830,300	2,174,751	2,594,504	3,312	1,248	4,560	1,336	431
Meldert	1,357	1,265	2,622	859 77 27	22 46 79	882 24 06	297,105	523,910	2,350	—	526,260	823,365	2,857	657	3,514	1,046	297
Mere	2,113	2,211	4,324	550 76 99	25 90 46	576 67 45	235,867	937,609	5,560	107,000	1,050,169	1,286,036	3,638	1,095	4,733	1,352	750
Moerbeke	1,039	987	2,026	623 26 09	19 75 85	643 01 94	293,653	472,857	—	—	472,857	766,510	1,746	519	2,265	678	315
Moorsel	2,269	2,248	4,517	915 51 85	27 43 69	942 95 54	417,717	976,852	9,500	8,140	994,492	1,412,209	3,915	1,186	5,101	1,392	479
Nieuwerkerken	2,222	2,250	4,472	698 57 97	30 31 62	728 89 59	296,174	931,467	25,525	25,952	982,944	1,279,118	3,144	1,204	4,348	1,227	614
Onkerzele	1,278	1,266	2,544	801 57 81	29 31 10	830 88 91	369,160	717,581	9,500	154,485	881,566	1,250,726	2,272	716	2,988	852	306
								776,154	1,117,100	2,065	759	2,824	885	327			

Oordegem	1,393	1,467	2,860	823 56 34	50 20 06	873 76 40	340,946	755,564	5,800	14,790	776,154	1,117,100	2,065	759	2,824	885	327
Outer	1,182	1,154	2,336	791 25 97	21 92 17	813 18 14	367,014	567,058	800	550	568,408	935,422	2,860	739	3,599	972	287
Overboelare	1,688	1,664	3,352	713 11 02	46 61 53	759 72 55	307,827	998,832	16,800	1,271,621	2,287,253	2,595,080	2,546	1,013	3,559	1,103	441
Sint-Eievens-Esse	1,216	1,197	2,413	1 134 09 55	33 94 35	1 168 03 90	551,131	425,720	2,600	11,000	439,320	990,451	3,362	702	4,064	897	206
Sint-Lievens-Houtem	1,842	1,828	3,670	742 19 84	24 84 50	767 04 34	320,871	654,053	1,000	,171,288	826,341	1,147,212	2,373	954	3,327	1,032	478
Sint-Maria-Oudenhove	1,429	1,488	2,917	861 34 71	30 76 79	892 11 50	361,943	555,785	6,995	10,900	573,680	935,623	3,072	696	3,768	963	327
Strijpen	1,097	1,140	2,237	578 93 85	24 21 96	603 15 81	263,625	561,444	75,550	17,750	654,744	918,369	1,624	566	2,190	792	371
Velzeke-Ruddershove	1,546	1,587	3,133	1 267 45 43	32 10 17	1 299 55 60	596,140	540,558	11,750	4,975	557,283	1,153,423	3,469	837	4,306	1,121	241
Vlierzele	1,156	1,138	2,294	637 73 76	31 72 06	669 45 82	311,107	416,902	—	27,000	443,902	755,009	2,427	611	3,038	882	343
Welle	1,409	1,347	2,756	389 76 81	34 93 52	424 70 33	179,702	707,220	—	4,890	712,110	89 1,812	2,208	729	2,937	887	649
Totaal	**43,460**	**43,485**	**86,945**	**21 382 30 17**	**831 59 45**	**22 213 89 62**	**9,516,276**	**20,409,945**	**361,659**	**3,747,334**	**24,518,938**	**34,035,214**	**79,185**	**23,231**	**102,416**	**29,173**	**391**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Denderleeuw	3,381	3,893	7,274	603 32 73	70 81 44	674 14 17	272,877	2,761,798	23,900	234,760	3,020,458	3,293,335	3,977	1,939	5,916	2,030	1,07
Erembodegem	4,551	4,503	9,054	1 138 18 17	53 07 04	1 191 25 21	452,209	2,562,395	26,800	390,655	2,979,850	3,432,059	5,384	2,638	8,022	2,486	76^{0}
Geraardsbergen (Grammont)	5,447	5,821	11,268	152 22 00	38 60 14	190 82 14	63,530	7,069,438	233,670	881,739	8,184,847	8,248,377	797	3,589	4,386	2,226	$5,90^{5}$
Grammont																	
v./z. Geeraardsbergen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haaltert	2,836	2,896	5,732	887 27 61	26 42 35	913 69 96	390,725	1,506,083	—	35,310	1,541,393	1,932,118	4,824	1,423	6,247	1,851	627
Lede	4,174	4,440	8,614	1 147 46 07	63 57 01	1 211 03 08	492,507	2,304,841	21,100	33,144	2,359,085	2,851,592	5,135	2,274	7,409	2,279	711
Ninove	5,410	5,736	11,146	1 029 91 96	62 45 97	1 092 37 93	429,455	5,937,986	128,500	1,785,651	7,852,137	8,281,592	2,069	3,331	5,400	2,246	1,020
Zottegem	2,886	3,255	6,141	136 70 34	24 63 55	161 33 89	56,254	2,950,802	114,600	503,463	3,568,865	3,625,119	733	1,825	2,558	1,229	3,806
Totaal	**28,685**	**30,544**	**59,229**	**5 095 03 88**	**339 57 50**	**5 434 66 38**	**2,157,557**	**25,093,343**	**548,570**	**3,864,722**	**29,506,635**	**31,664,192**	**22,919**	**17,019**	**39,938**	**14,347**	**1,090**

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Aalst (Alost)	20,530	21,430	41,960	1 708 09 40	171 00 57	1 879 09 97	653,511	20,824,951	583,380	5,998,534	27,406,865	28,060,376	6,221	12,016	18,237	8,416	2,233
Het arrondissement	**117,815**	**120,628**	**238,443**	**45 203 75 42**	**1 919 48 67**	**47 123 24 09**	**20,019,558**	**77,149,504**	**1,601,572**	**13,958,508**	**92,709,584**	**112,729,142**	**167,899**	**66,153**	**234,052**	**72,937**	**506**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT DENDERMONDE

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Denderbelle	975	892	1,867	582 15 44	44 44 01	626 59 45	263,499	409,010	1,900	9,035	419,945	683,444	2,003	508	2,511	832	298
Massemen	950	992	1,942	621 88 21	21 79 74	643 67 95	308,269	452,812	8,300	12,900	474,012	782,281	1,618	520	2,138	590	302
Mespelare	197	166	363	171 10 67	10 13 82	181 24 49	67,527	62,870	—	—	62,870	130,397	566	114	680	210	200
Opdorp	729	699	1,428	484 44 60	20 04 90	504 49 50	198,121	232,346	5,540	1,060	238,946	437,067	1,102	554	1,656	487	283
Uitbergen	750	740	1,490	610 46 36	37 80 87	648 27 23	164,880	193,619	10,610	365	204,594	369,474	2,051	499	2,550	630	230
Westrem	392	367	759	370 22 34	17 30 26	387 52 60	183,662	160,648	163	—	160,811	344,473	975	176	1,151	258	196
Totaal	**3,993**	**3,856**	**7,849**	**2 840 27 62**	**151 53 60**	**2 991 81 22**	**1,185,958**	**1,511,305**	**26,513**	**23,360**	**1,561,178**	**2,747,136**	**8,315**	**2,371**	**10,686**	**3,007**	**262**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Appels	1,238	1,213	2,451	336 36 08	31 91 81	368 27 89	110,426	506,008	10,410	42,380	558,798	669,224	1,307	649	1,956	740	666
Grembergen	2,339	2,397	4,736	904 63 42	88 11 67	992 75 09	340,702	919,401	2,500	618,785	1,540,686	1,881,388	3,806	1,170	4,976	1,658	477
Kalken	2,415	2,387	4,802	1 578 04 44	56 51 69	1 634 56 13	563,668	897,147	260	87,882	985,289	1,548,957	4,485	1,336	5,821	1,367	294
Laarne	2,464	2,349	4,813	1 497 34 33	70 95 13	1 568 29 46	549,276	828,620	6,100	457,180	1,291,900	1,841,176	3,106	1,293	4,399	991	307
Moerzeke	2,407	2,231	4,638	1 512 06 28	160 80 90	1 672 87 18	544,384	724,344	19,380	25,102	768,826	1,313,210	4,501	1,169	5,670	1,422	277
Oudegem	1,729	1,647	3,376	665 49 51	42 74 95	708 24 46	378,514	753,879	13,920	152,640	920,439	1,298,953	2,747	874	3,621	1,144	477
Overmere	1,727	1,705	3,432	1 338 28 14	33 44 47	1 371 72 61	493,168	694,207	43,350	22,782	760,339	1,253,507	3,558	871	4,429	1,080	250
Schellebelle	1,495	1,557	3,052	660 14 05	83 00 25	743 14 30	258,757	919,318	1,230	79,564	1,000,112	1,258,869	2,695	858	3,553	1,035	411

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Schoonaarde	1,235	1,211	2,446	525 81 46	38 06 64	563 88 10	273,766	551,790	1,350	629,397	1,182,537	1,456,303	2,113	671	2,784	746	434
Serskamp	1,291	1,294	2,585	657 14 07	18 96 16	676 10 23	183,748	645,218	4,720	15,595	665,533	849,281	2,083	755	2,838	878	382
Wichelen	1,749	1,672	3,421	785 41 87	79 90 41	865 32 28	363,592	759,384	625	254,395	1,014,404	1,377,996	3,124	932	4,056	1,246	395
Wieze	1,299	1,224	2,523	532 33 82	16 81 59	549 15 41	251,186	464,992	12,700	291,024	768,716	1,019,902	2,210	630	2,840	705	459
Totaal	**21,388**	**20,887**	**42,275**	**10 993 07 47**	**721 25 67**	**11 714 33 14**	**4,311,187**	**8,664,308**	**116,545**	**2,676,726**	**11,457,579**	**15,768,766**	**35,745**	**11,198**	**46,943**	**13,012**	**361**
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Baasrode	3,300	3,158	6,458	732 88 37	94 20 66	827 09 03	248,304	1,276,496	26,600	1,083,211	2,386,307	2,634,611	2,462	1,668	4,130	1,495	781
Berlare	2,882	2,590	5,472	1 669 91 94	102 32 06	1 772 24 00	520,430	1,124,392	12,600	229,583	1,366,575	1,887,005	5,872	1,427	7,299	1,851	309
Buggenhout	4,576	4,398	8,974	1 955 04 06	68 37 65	2 023 41 71	669,010	1,736,945	20,665	131,725	1,889,335	2,558,345	5,004	2,084	7,088	2,628	444
Dendermonde (Termonde)	4,382	4,951	9,333	638 74 98	166 24 95	804 99 93	178,367	4,031,231	327,980	798,020	5,157,231	5,335,598	2,092	3,127	5,219	1,589	1,159
Hamme	8,334	8,071	16,405	2 210 79 64	155 14 96	2 365 94 60	759,222	4,767,214	110,240	1,681,759	6,559,213	7,318,435	6,567	4,832	11,399	3,046	693
Lebbeke	6,038	5,844	11,882	1 488 15 08	60 56 34	1 548 71 42	716,519	2,434,680	49,880	273,900	2,758,460	3,474,979	5,067	2,899	7,966	2,832	767
Sint-Gillis-bij-Dendermonde	4,822	4,847	9,669	977 25 96	87 05 94	1 064 31 90	426,578	2,978,808	61,500	926,304	3,966,612	4,393,190	3,495	2,699	6,194	2,329	908
Termonde v./z. Dendermonde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Waasmunster	3,094	3,489	6,583	3 032 40 41	169 73 00	3 202 13 41	955,626	1,466,936	117,220	558,629	2,142,785	3,098,411	6,866	1,905	8,771	1,942	206
Wetteren	9,527	9,843	19,370	2 435 46 17	199 02 44	2 634 48 61	851,314	7,044,071	197,247	1,292,580	8,533,898	9,385,212	6,928	6,265	13,193	3,788	735
Zele	8,079	8,251	16,330	3 049 85 22	145 14 55	3 194 99 77	1,008,371	4,222,331	101,300	1,096,087	5,419,718	6,428,089	7,758	5,493	13,251	3,294	511
Totaal	**55,034**	**55,442**	**110,476**	**18 190 51 83**	**1 247 82 55**	**19 438 34 38**	**6,333,741**	**31,083,104**	**1,025,232**	**8,071,798**	**40,180,134**	**46,513,875**	**52,111**	**32,399**	**84,510**	**24,794**	**568**
Het arrondissement	**80,415**	**80,185**	**160,600**	**32 023 86 92**	**2 120 61 82**	**34 144 48 74**	**11,830,886**	**41,258,717**	**1,168,290**	**10,771,884**	**53,198,891**	**65,029,777**	**96,171**	**45,968**	**142,139**	**40,813**	**470**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT EEKLOO																	
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Kluizen	775	673	1,448	914 82 09	26 55 79	941 37 88	351,482	285,833	7,800	12,500	306,133	657,615	2,010	385	2,395	356	154
Middelburg	282	327	609	547 80 93	38 54 96	586 35 89	252,771	69,367	—	1,600	70,967	323,738	1,475	248	1,723	253	104
Sint-Jan-in-Eremo	516	466	982	1 194 35 27	65 63 53	1 259 98 80	495,541	185,246	—	7,510	192,756	688,297	3,039	334	3,373	517	78
Sint-Magriete	439	435	874	1 003 80 68	45 55 72	1 049 36 40	462,098	178,494	—	120	178,614	640,712	2,525	291	2,816	386	83
Waterland-Oudeman	369	358	727	865 27 37	35 66 80	900 94 17	467,271	164,875	—	2,340	167,215	634,486	2,128	262	2,390	324	81
Totaal	**2,381**	**2,259**	**4,640**	**4 526 06 34**	**211 96 80**	**4 738 03 14**	**2,029,163**	**883,815**	**7,800**	**24,070**	**915,685**	**2,944,848**	**11,177**	**1,520**	**12,697**	**1,836**	**98**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Adegem	2,532	2,415	4,947	2 670 45 87	99 88 82	2 770 34 69	965,790	838,418	8,850	28,920	876,188	1,841,978	6,889	1,304	8,193	1,177	179
Bassevelde	1,726	1,649	3,375	2 130 62 07	63 85 32	2 194 47 39	808,987	692,212	12,150	15,640	720,002	1,528,989	5,057	945	6,002	903	154
Boekhoute	1,272	1,267	2,539	1 561 89 91	65 54 76	1 627 44 67	627,003	579,619	16,930	16,051	612,600	1,239,603	3,243	786	4,029	873	156
Ertvelde	2,208	2,080	4,288	1 696 51 40	52 54 34	1 749 05 74	482,801	770,143	17,200	358,341	1,145,684	1,628,485	4,217	1,362	5,579	1,016	245
Kaprijke	1,607	1,546	3,153	1 417 47 58	50 62 35	1 468 09 93	713,851	643,381	11,964	19,826	675,171	1,389,022	3,218	1,001	4,219	719	215
						1 900 69 91	664,654	615,748	19,750	12,965	648,463	1,313,117	4,155	795	4,950	622	146
												1,001,855	3,410	636	4,046	711	139

Lembeke	1,470	1,313	2,783	1 831 00 84	69 69 07	1 900 69 91	664,654	615,748	19,750	12,965	648,463	1,313,117	4,155	795	4,950	622	146
Oosteeklo	1,106	1,224	2,330	1 632 96 36	48 95 47	1 681 91 83	547,570	535,112	—	9,173	544,285	1,091,855	3,410	636	4,046	711	139
Sint-Laureins	1,718	1,563	3,281	2 032 79 70	105 72 69	2 138 52 39	914,395	622,618	7,790	32,172	662,580	1,576,975	5,077	1,076	6,153	1,028	153
Watervliet	1,094	1,097	2,191	2 021 92 34	85 72 43	2 107 64 77	946,410	593,904	—	970	594,874	1,541,284	5,232	806	6,038	1,023	104
Totaal	**14,733**	**14,154**	**28,887**	**16 995 66 07**	**642 55 25**	**17 638 21 32**	**6,671,461**	**5,891,155**	**94,634**	**494,058**	**6,479,847**	**13,151,308**	**40,498**	**8,711**	**49,209**	**8,072**	**164**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Assenede	2,822	2,683	5,505	3 135 96 62	82 50 30	3 218 46 92	1,308,471	1,404,608	29,245	81,007	1,514,860	2,823,331	5,842	1,545	7,387	1,574	171
Eeklo	8,450	8,453	16,903	2 668 20 42	154 67 23	2 822 87 65	1,026,971	7,008,748	490,428	2,680,757	10,179,933	11,206,904	6,130	4,921	11,051	2,767	599
Maldegem	6,311	6,239	12,550	6 008 85 53	266 20 46	6 275 05 99	1,804,037	2,846,578	51,420	179,490	3,077,488	4,881,525	14,984	3,518	18,502	2,721	200
Zelzate	5,185	4,831	10,016	1 221 53 60	87 81 11	1 309 34 71	309,403	3,543,441	136,654	557,659	4,237,754	4,547,157	3,163	2,825	5,988	2,014	765
Totaal	**22,768**	**22,206**	**44,974**	**13 034 56 17**	**591 19 10**	**13 625 75 27**	**4,448,882**	**14,803,375**	**707,747**	**3,498,913**	**19,010,035**	**23,458,917**	**30,119**	**12,809**	**42,928**	**9,076**	**330**
Het arrondissement	**39,882**	**38,619**	**78,501**	**34 556 28 58**	**1 445 71 15**	**36 001 99 73**	**13,149,506**	**21,578,345**	**810,181**	**4,017,041**	**26,405,567**	**39,555,073**	**81,794**	**23,040**	**104,834**	**18,984**	**218**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT GENT

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Afsnee	371	392	763	361 71 80	32 94 85	394 66 65	187,430	304,632	4,550	710	309,892	497,322	795	380	1,175	419	193
Baaigem	290	319	609	368 72 58	10 34 41	379 06 99	175,327	125,307	—	—	125,307	300,634	932	151	1,083	223	161
Bachte-Maria-Leerne	670	659	1,329	820 68 23	41 58 56	862 26 79	328,407	316,776	27,850	3,750	348,376	676,783	1,530	443	1,973	287	154
Bellem	848	736	1,584	1 149 36 56	58 59 99	1 207 96 55	484,140	310,020	12,170	40,010	362,200	846,340	1,906	517	2,423	318	131
Bottelare	709	740	1,449	289 52 29	12 45 27	301 97 56	106,643	276,985	16,825	—	293,810	400,453	823	414	1,237	311	480
Desteldonk	558	506	1,064	554 91 83	16 44 80	571 36 63	236,148	231,105	9,200	1,250	241,555	477,703	1,451	357	1,808	266	186
Deurle	586	617	1,203	512 74 40	30 01 41	542 75 81	222,807	419,513	20,200	—	439,713	662,520	935	476	1,411	257	222
Dikkelvenne	815	805	1,620	864 14 33	34 33 30	898 47 63	460,444	313,017	98	15,041	328,156	788,600	2,605	477	3,082	624	180
Gijzenzele	402	402	804	180 02 09	7 25 00	187 27 09	88,353	150,800	—	590	151,390	239,743	578	228	806	256	429
Gontrode	380	351	731	262 22 52	21 37 33	283 59 85	126,542	216,575	1,400	—	217,975	344,517	553	220	773	182	258
Gottem	445	402	847	593 62 63	25 24 77	618 87 40	268,657	188,773	—	17,315	206,088	474,745	916	349	1,265	189	137
Grammene	290	279	569	287 18 93	18 60 20	305 79 13	122,915	120,952	—	21,685	142,637	265,552	670	276	946	164	186
Hansbeke	922	970	1,892	934 25 42	48 95 53	983 20 95	436,739	306,813	8,900	10,795	326,508	763,247	2,253	599	2,852	305	192
Landegem	971	976	1,947	794 09 42	54 09 23	848 18 65	407,825	431,032	11,330	—	442,362	850,187	2,014	716	2,730	465	230
Landskouter	284	258	542	189 08 24	7 15 20	196 23 44	72,818	118,481	2,700	2,700	123,881	196,699	542	167	709	182	276
Lemberge	227	233	460	403 40 10	16 06 40	419 46 50	185,030	121,745	4,600	27,500	153,845	338,875	747	124	871	169	110
Meigem	508	461	969	708 22 34	26 26 49	734 48 83	344,866	193,325	1,400	1,100	195,825	540,691	1,242	386	1,628	250	132
Melsen	466	427	893	377 79 25	20 15 90	397 95 15	154,206	138,243	—	360	138,603	292,809	824	258	1,082	234	224
Mendonk	216	187	403	609 24 79	19 81 20	629 05 99	168,113	84,714	7,100	—	91,814	259,927	886	124	1,010	170	64
Merendree	1,010	951	1,961	1 017 91 60	76 19 70	1 094 11 30	469,297	345,098	23,250	1,400	369,748	839,045	2,477	661	3,138	376	179
Moortsele	455	436	891	349 47 85	14 46 81	363 94 66	150,642	231,017	—	10	231,027	381,669	855	277	1,132	282	245
Munte	414	409	823	495 62 60	14 46 40	510 09 00	179,366	136,078	2,750	—	138,828	318,194	1,204	183	1,387	251	161
Oostwinkel	449	461	910	806 51 66	29 83 80	836 35 46	316,098	147,774	—	3,464	151,238	467,336	1,640	298	1,938	220	109
Poeke	390	389	779	566 29 56	16 70 40	582 99 96	249,541	118,315	28,840	4,120	151,275	400,816	1,006	262	1,268	120	134
Poesele	272	255	527	243 55 92	8 51 67	252 07 59	127,094	97,824	1,600	—	99,424	226,518	551	171	722	126	209
Ronsele	190	163	353	246 98 47	4 44 63	251 43 10	82,618	58,273	6,800	—	65,073	147,691	492	126	618	89	140
Schelderode	503	523	1,026	558 11 97	17 81 60	575 93 57	230,801	153,625	6,400	—	160,025	390,826	1,178	261	1,439	261	178
Semmerzake	645	637	1,282	418 04 24	31 47 30	449 51 54	153,668	191,447	6,450	2,050	199,947	353,615	1,211	366	1,577	361	285
Sint-Kruis-Winkel	978	940	1,918	1 138 80 81	39 71 15	1 178 51 96	439,648	501,994	19,710	10,027	531,731	971,379	2,979	599	3,578	535	163
Sint-Martens-Leerne	272	240	512	357 51 80	20 91 98	378 43 78	184,861	120,117	8,700	—	128,817	313,678	566	253	819	95	135

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Vinderhoute	602	630	1,232	360 88 27	26 50 80	387 39 07	169,954	261,597	47,750	—	309,347	479,301	868	395	1,263	223	318
Vinkt	701	686	1,387	971 77 54	24 51 52	996 29 06	389,388	274,215	—	1,240	275,455	664,843	1,537	461	1,998	293	139
Vosselare	444	429	873	606 98 08	20 19 38	627 17 46	282,030	148,147	11,550	—	159,697	441,727	1,100	306	1,406	217	139
Vurste	466	506	972	427 51 00	21 40 90	448 91 90	180,957	127,515	8,800	—	136,315	317,272	1,164	242	1,406	279	217
Wontergem	489	419	908	491 77 40	17 38 60	509 16 00	196,404	192,429	—	7,875	200,304	396,708	853	318	1,171	204	178
Zevergem	620	619	1,239	739 09 16	30 16 10	769 25 26	355,269	308,302	7,630	7,400	323,332	678,601	1,261	366	1,627	272	161
Zeveneken	1,018	954	1,972	850 58 24	16 14 36	866 72 60	341,255	397,922	—	55,604	453,526	794,781	1,911	566	2,477	471	228
Zeveren	295	266	561	362 42 70	13 05 05	375 47 75	159,484	79,267	—	1,200	80,467	239,951	639	198	837	137	149
Totaal	**20,171**	**19,633**	**39,804**	**21 270 86 62**	**945 61 99**	**22 216 48 61**	**9,235,785**	**8,259,764**	**308,553**	**237,196**	**8,805,513**	**18,041,298**	**45,694**	**12,971**	**58,665**	**10,083**	**179**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Asper	1,247	1,196	2,443	531 64 75	47 79 14	579 43 89	241,059	449,741	4,700	43,753	498,194	739,253	1,576	734	2,310	479	422
Astene	1,079	1,031	2,110	886 41 53	69 20 49	955 62 02	291,810	540,867	32,750	108,035	681,652	973,462	1,754	742	2,496	451	221
Balegem	1,775	1,780	3,555	1 156 70 68	45 53 20	1 202 23 88	463,023	784,415	—	16,400	800,815	1,263,838	3,616	874	4,490	1,081	296
Beervelde	1,373	1,216	2,589	1 486 54 83	52 08 90	1 538 63 73	526,526	533,356	37,600	720	571,676	1,098,202	2,882	951	3,833	642	168
Eke	1,172	1,218	2,390	901 61 79	51 87 86	953 49 65	417,948	587,064	7,000	26,440	620,504	1,038,452	1,754	678	2,432	503	251
Gavere	997	1,071	2,068	415 94 35	19 55 70	435 50 05	182,804	661,560	24,400	1,250	687,210	870,014	1,062	607	1,669	427	475
Knesselare	2,250	2,200	4,450	1 598 24 79	57 35 01	1 655 59 80	532,814	681,305	—	43,430	724,735	1,257,549	3,867	1,404	5,271	809	269
Lotenhulle	1,158	1,104	2,262	1 703 03 61	63 17 85	1 766 21 46	628,755	434,119	—	7,863	441,982	1,070,737	3,055	851	3,906	409	128
Lovendegem	2,368	2,432	4,800	1 518 59 77	63 52 25	1 582 12 02	673,790	892,559	76,350	5,750	974,659	1,648,449	3,633	1,357	4,990	776	303
Machelen	1,578	1,546	3,124	1 215 35 06	70 56 97	1 285 92 03	483,059	679,724	10,678	31,463	721,865	1,204,924	2,560	1,520	4,080	658	243
Mariakerke	2,304	2,355	4,659	461 51 60	38 54 64	500 06 24	243,935	1,695,531	157,630	510,805	2,363,966	2,607,901	1,173	1,444	2,617	802	932
Nazareth	2,321	2,215	4,536	2 497 34 72	74 55 02	2 571 89 74	1,008,880	941,413	38,632	46,040	1,026,085	2,034,965	4,250	1,640	5,890	974	176
Nevele	1,304	1,302	2,606	1 295 55 15	90 26 22	1 385 81 37	657,656	700,628	15,200	30,048	745,876	1,403,532	2,802	1,163	3,965	522	188
Olsene	1,506	1,471	2,977	910 58 94	49 96 90	960 55 84	303,796	863,829	22,000	64,070	949,899	1,253,695	2,080	1,638	3,718	477	310
Oosterzele	1,525	1,565	3,090	1 136 36 74	39 14 50	1 175 51 24	498,702	609,263	14,800	6,800	630,863	1,129,565	3,390	875	4,265	937	263
Pinte (De)	1,160	1,171	2,331	848 30 00	37 07 99	885 37 99	409,719	660,724	10,500	7,640	678,864	1,088,583	1,567	751	2,318	484	263
Scheldewindeke	1,353	1,293	2,646	1 138 38 69	45 82 96	1 184 21 65	490,908	542,042	16,100	21,850	579,992	1,070,900	2,736	692	3,428	785	223
Sint-Denijs-Westrem	1,490	1,594	3,084	533 27 04	90 78 88	624 05 92	251,833	1,173,613	87,150	17,970	1,278,733	1,530,566	1,201	984	2,185	596	494
Sint-Martens-Latem	1,227	1,251	2,478	853 14 60	37 68 94	890 83 54	354,805	959,920	33,290	57,900	1,051,110	1,405,915	2,010	956	2,966	760	278
Ursel	1,238	1,243	2,481	2 031 77 83	40 67 42	2 072 45 25	475,161	362,995	—	2,640	365,635	840,796	3,367	728	4,095	602	120
Zaffelare	1,676	1,608	3,284	1 680 55 25	38 98 33	1 719 53 58	656,427	720 251	7,750	7,089	735,090	1,391,517	3,907	1,054	4,961	920	191
Zulte	1,941	1,986	3,927	954 56 14	54 63 40	1 009 19 54	292,591	1,059,459	22,800	506,649	1,588,908	1,881,499	2,245	1,890	4,135	745	389
Zwijnaarde	2,544	2,340	4,884	1 144 40 48	59 69 48	1 204 09 96	501,598	1,550,929	82,650	1,010,801	2,644,380	3,145,978	1,971	1,528	3,499	871	406
Totaal	**36,586**	**36,188**	**72,774**	**26 899 88 34**	**1 238 52 05**	**28 138 40 39**	**10,587,599**	**18,085,307**	**701,980**	**2,575,406**	**21,362,693**	**31,950,292**	**58,458**	**25,061**	**83,519**	**15,710**	**259**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Aalter	3,548	3,566	7,114	4 354 58 53	277 99 08	4 632 57 61	1,513,090	1,720,667	64,450	88,225	1,873,342	3,386,432	7,847	1,963	9,810	1,277	154
Deinze	2,581	2,964	5,545	799 57 18	66 32 04	865 89 22	394,763	2,979,785	92,400	513,646	3,585,831	3,980,594	1,538	2,050	3,588	987	640
Destelbergen	2,715	2,669	5,384	1 179 76 53	70 42 01	1 250 18 54	491,315	1,999,671	147,050	727,282	2,874,003	3,365,318	2,653	1,615	4,268	1,157	431
Drongen (Tronchiennes)	3,628	3,315	6,943	2 746 34 06	200 87 05	2 947 21 11	1,229,325	1,878,815	98,520	674,525	2,651,860	3,881,185	5,374	2,064	7,438	1,308	236
Evergem	5,333	5,143	10,476	2 963 65 42	108 58 82	3 072 24 24	1,180,880	2,288,210	163,220	580,646	3,032,076	4,212,956	7,982	2,910	10,892	1,833	341
Gentbrugge	8,611	9,117	17,728	657 78 08	117 87 46	775 65 54	312,215	11,188,854	172,940	2,435,474	13,797,268	14,109,483	2,154	6,045	8,199	4,117	2,286
Heusden	2,562	2,454	5,016	1 336 28 76	76 43 21	1 412 71 97	506·714	1,486,814	105,130	79,407	1,671,351	2,178,065	2,891	1,481	4,372	1,085	355
Ledeberg	5,777	6,467	12,244	78 32 45	30 15 14	108 47 59	21,583	8,904,478	128,690	767,866	9,801,034	9,822,617	197	4,320	4,517	2,379	11,287
Lochristi	2,606	2,525	5,131	2 083 53 24	42 91 90	2 126 45 14	836,251	1,671,946	39,330	16,226	1,727,502	2,563,753	4,342	1,909	6,251	1,128	241
Melle	3,403	4,016	7,419	966 82 23	264 22 56	1 231 04 79	440,313	3,375,344	76,850	419,194	3,871,388	4,311,701	2,496	2,274	4,770	1,436	603
Merelbeke	4,823	4,847	9,670	1 381 44 40	103 63 21	1 485 07 61	552,198	3,870,285	99,300	219,515	4,189,100	4,741,298	3,679	3,456	7,135	2,174	651
Moerbeke	2,870	2,776	5,646	3 677 58 80	104 10 10	3 781 68 90	1,082,831	1,442,922	64,900	857,401	2,365,223	3,448,054	8,465	1,917	10,382	1,819	149
Oostakker	3,813	3,662	7,475	1 381 76 91	68 62 91	1 450 39 82	620,246	2,710,261	91,045	6,880	2,808,186	3,428,432	3,304	2,093	5,397	1,404	515
Petegem	2,568	2,581	5,149	893 71 65	54 60 16	948 31 81	379,916	1,710,340	—	603,204	2,313,544	2,693,460	1,866	1,768	3,634	930	543
Sleidinge	2,941	2,798	5,739	2 021 40 01	52 72 54	2 074 12 55	1,067,358	1,157,869	49,880	425,420	1,633,169	2,700,527	5,430	1,526	6,956	1,100	277
Tronchiennes v./z. Drongen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Waarschoot	3,643	3,634	7,277	2 066 01 31	124 66 03	2 190 67 34	952,926	1,405,408	40,180	758,473	2,204,061	3,156,987	4,934	1,973	6,907	1,170	332
Wachtebeke	2,756	2,678	5,434	3 112 34 62	104 82 69	3 217 17 31	994,576	922,613	27,530	146,185	1,096,328	2,090,904	7,002	1,553	8,555	1,716	169
Wondelgem	2,810	2,793	5,603	534 61 99	47 19 73	581 81 72	234,182	2 003,423	88,200	81,295	2,172,918	2,407,100	1,401	1,532	2,933	994	963
Zomergem	2,980	2,865	5,845	2 693 11 30	99 22 41	2 792 33 71	1,047,409	1,255,270	20,700	103,456	1,379,426	2,426,835	5,782	1,978	7,760	960	209
Totaal	**69,968**	**70,870**	**140,838**	**34 928 67 47**	**2 015 39 05**	**36 944 06 52**	**13,858,091**	**53,972,975**	**1,570,315**	**9,504,320**	**65,047,610**	**78,905,701**	**79,337**	**44,427**	**123,764**	**28,974**	**381**

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Sint-Amandsberg	9,917	11,435	21,352	527 68 09	72 83 31	600 50 40	232,142	15,671,551	234,325	1,101,989	17,007,865	17,240,007	2,079	6,789	8,868	4,181	3,556

GEMEENTEN MET 100,000 INWONERS EN MEER

Gent (Gand)	77,778	88,318	166,096	2 595 00 93	1 182 00 39	3 777 01 32	1,782,768	144,556,401	4,326,966	34,631,181	183,514,548	185,297,316	6,538	51,439	57,977	23,854	4,398
Het arrondissement	**214,420**	**226,444**	**440,864**	**86 222 11 45**	**5 454 35 79**	**91 676 47 24**	**35,696,385**	**240,545,998**	**7,142,139**	**48,050,092**	**295,738,229**	**331,434,614**	**92,106**	**140,687**	**332,793**	**82,802**	**481**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT OUDENAARDE

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Amougies	493	524	1,017	453 95 65	19 42 65	473 38 30	172,245	276,581	—	361,940	638,521	810,766	1,068	290	1,358	278	215
Beerlegem	150	163	313	215 75 32	9 14 51	224 89 83	89,610	68,626	14,000	12,500	95,126	184,736	525	100	625	111	139
Deftinge	801	849	1,650	734 84 45	22 63 70	757 48 15	363,103	506,831	6,100	30,000	542,931	906,034	2,057	429	2,486	654	218
Dikkele	115	115	230	140 96 90	2 73 60	143 70 50	74,175	38,911	—	3,000	41,911	116,086	338	103	441	116	160
Edelare	470	475	945	175 79 35	12 19 86	187 99 21	96,310	319,606	5,300	147,500	472,406	568,716	454	280	734	236	503
Ename	748	735	1,483	193 90 80	15 32 40	209 23 20	91,357	330,550	—	6,000	336,550	427,907	595	361	956	312	709
Elsegem	564	548	1,112	572 18 49	34 06 23	606 24 72	274,930	195,567	15,500	130,457	341,524	616,454	1,309	377	1,686	342	183
Elst	606	583	1,189	495 30 74	16 65 85	511 96 59	256,749	251,557	12,300	—	263,857	520,606	1,526	382	1,908	562	232
Hemelveerdegem	218	221	439	269 34 30	6 60 00	275 94 30	139,782	123,802	—	1,650	125,452	265,234	699	141	840	204	159
Heurne	325	307	632	350 65 37	17 86 09	368 51 46	190,464	136,304	7,000	8,380	151,684	342,148	809	173	982	194	171
Hundelgem	248	277	525	174 44 16	7 11 55	181 55 71	77,841	79,200	—	—	79,200	157,041	606	224	830	208	289

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Kwaremont	533	505	1,038	819 11 34	32 47 60	851 58 94	316,437	148,390	8,350	355	157,095	473,532	1,848	369	2,217	437	122
Leupegem	752	798	1,550	197 81 56	17 25 50	215 07 06	97,729	626,458	2,000	456,285	1,084,743	1,182,472	546	504	1,050	339	721
Maarke-Kerken	580	596	1,176	873 52 72	29 47 45	903 00 17	412,362	223,012	—	605	223,617	635,979	2,250	358	2,608	589	130
Meilegem	203	168	371	192 41 19	7 60 00	200 01 19	94,841	66,117	—	—	66,117	160,958	511	126	637	152	185
Melden	605	587	1,192	959 44 17	66 49 40	1 025 93 57	355,123	204,757	1,110	8,250	214,117	569,240	2,167	504	2,671	572	116
Michelbeke	451	511	962	390 93 91	15 31 56	406 25 47	180,839	187,705	—	3,700	191,405	372,244	1,348	252	1,600	396	237
Moregem	207	183	390	389 93 28	15 99 42	405 92 70	204,113	71,627	10,614	885	83,126	287,239	669	113	782	122	96
Mullem	255	229	484	310 23 82	12 93 28	323 17 10	166,077	76 204	—	—	76,204	242,281	618	143	761	139	150
Munkzwalm	676	694	1,370	475 33 48	24 29 83	499 63 31	197,021	206,571	2,350	29,500	238,421	435,442	1,587	341	1,928	553	274
Nederename	980	962	1,942	253 89 32	21 54 66	275 43 98	124,098	405,295	—	12,655	417,950	542,048	995	533	1,528	453	705
Nederzwalm-Hermelgem	478	485	963	264 69 25	22 13 14	286 82 39	122,014	258,049	—	1,700	259,749	381,763	834	328	1,162	270	336
Nokere	591	545	1,136	665 71 60	25 71 70	691 43 30	291,469	167,873	23,800	—	191,673	483,142	1,455	314	1,769	262	164
Nukerke	936	900	1,836	1 167 20 54	50 99 90	1 218 20 44	482,117	294,559	7,870	8,772	311,201	793,318	2,694	584	3,278	689	151
Ooike	438	413	851	645 85 56	19 18 70	665 04 26	338,380	156,245	—	7,825	164,070	502,450	1,118	322	1,440	244	128
Opbrakel	827	887	1,714	814 07 31	27 55 30	841 62 61	329,278	298,447	—	1,350	299,797	629,075	2,480	579	3,059	795	204
Orroir	354	377	731	371 12 85	30 54 35	401 67 20	135,388	235,642	3,820	52,070	291,532	426,920	969	302	1,271	271	182
Ouwegem	674	661	1,335	587 31 56	18 43 30	605 74 86	227,364	278,184	—	5,400	283,584	510,948	1,486	532	2,018	340	220
Parike	350	339	689	345 58 28	10 23 86	355 82 14	155,733	132,621	—	—	132,621	288,354	1,073	212	1,285	322	194
Paulatem	81	93	174	154 16 68	4 46 85	158 63 53	78,761	37,499	—	—	37,499	116,260	411	80	491	125	110
Petegem	810	777	1,587	1 083 84 42	48 93 82	1 132 78 24	481,242	324,909	18,810	37,615	381,334	862,576	2,186	483	2,669	564	140
Roborst	405	406	811	339 94 31	15 99 75	395 94 06	160,186	133,260	18,350	—	151,610	311,796	869	210	1,079	332	228
Rozebeke	191	235	426	178 19 50	5 30 90	183 50 40	82,247	58,575	—	—	58,575	140,822	609	109	718	212	232
Rozenaken z./v. Russeignies	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Russeignies (Rozenaken)	312	307	619	515 86 31	19 25 30	535 11 61	206,526	176,216	6,400	—	182,616	389,142	1,083	235	1,318	245	116
Schorisse	925	965	1,890	1 203 14 36	28 09 01	1 231 23 37	480,473	394,906	7,500	11,173	413,579	894,052	2,640	571	3,211	785	154
Sint-Blasius-Boekel	358	366	724	406 75 14	9 79 78	416 54 92	182,876	127,640	—	370	128,010	310,886	1,065	202	1,267	344	174
Sint-Denijs-Boekel	537	505	1,042	462 27 23	13 68 86	475 96 09	226,570	208,573	1,140	6,520	216,233	442,803	1,489	271	1,760	456	219
Sint-Kornelis-Horebeke	406	362	768	350 95 62	8 99 02	359 94 64	154,664	135,361	—	185	135,546	290,210	1,158	213	1,371	295	213
Sint-Maria-Horebeke	764	745	1,509	737 20 99	21 90 22	759 11 21	325,342	305,295	—	1,755	307,050	632,392	2,562	444	3,006	734	199
Sint-Maria-Latem	351	297	648	210 59 44	7 23 30	217 82 74	95,978	120,555	2,520	2,630	125,705	221,683	833	199	1,032	314	297
Sint-Martens-Lierde	845	848	1,693	670 16 81	19 60 61	689 77 42	326,455	305,666	—	6,812	312,478	638,933	2,317	448	2,765	739	245
Volkegem	320	319	639	273 37 85	11 68 05	285 05 90	133,959	129,614	—	—	129,614	263,573	631	184	815	244	224
Wannegem-Lede	512	519	1,031	560 54 27	18 72 93	579 27 20	290,126	185,466	18,250	3,828	207,544	497,670	1,066	316	1,382	254	178
Welden	601	530	1,131	633 94 36	29 05 95	663 00 31	267,967	257,390	—	—	257,390	525,357	1,852	317	2,169	452	171
Zegelsem	678	677	1,355	876 05 31	26 02 37	902 07 68	364,202	248,754	—	5,243	253,997	618,199	2,443	410	2,853	658	150
Zulzeke	396	386	782	547 38 91	14 62 87	562 01 78	177,622	129,974	—	—	129,974	307,596	1,081	265	1,346	253	139
Totaal	**23,120**	**22,974**	**46,094**	**22 705 78 78**	**915 34 98**	**23 621 13 76**	**10,092,145**	**9,644,944**	**193,084**	**1,366,910**	**11,204,938**	**21,297,083**	**58,929**	**14,233**	**73,162**	**17,168**	**195**

GEMEENTEN MET 2.000 TOT MINDER DAN 5.000 INWONERS

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Berchem	1,117	1,246	2,363	605 85 13	36 67 35	642 52 48	231,492	858,229	653	434,150	1,293,032	1,524,524	2,019	905	2,924	710	368
Bevere	1,224	1,235	2,459	602 33 71	52 26 49	654 60 20	269,771	1,075,201	4,507	196,962	1,276,670	1,546,441	1,220	861	2,081	600	376
Eine	1,954	1,977	3,931	843 05 63	47 14 03	890 19 66	423,366	917,282	—	348,233	1,265,515	1,688,881	1,985	1,255	3,240	888	442
Etikkove	1,041	1,055	2,096	1 154 18 91	49 06 48	1 203 25 39	553,192	365,669	27,060	20,747	413,476	966,668	2,990	660	3,650	753	174
Huise	1,418	1,358	2,776	1 644 49 93	56 62 43	1 701 12 36	782,759	504,004	19,450	19,808	543,262	1,326,021	3,532	914	4,446	721	163
Kruishoutem	2,397	2,363	4,760	2 597 11 84	87 11 08	2 684 22 92	1,235,432	958,852	54,160	34,198	1,047,210	2,282,642	5,367	1,878	7,245	1,118	177
Mater	1,191	1,185	2,376	1 274 97 73	43 06 45	1 318 04 18	662,224	492,473	—	221,340	713,813	1,376,037	4,175	902	5,077	1,064	180
Ruien	1,129	1,065	2,194	962 35 66	44 11 81	1 006 47 47	318,149	434,995	2,500	550,540	988,035	1,306,184	2,244	765	3,009	705	218
Sint-Maria-Lierde	1,045	1,115	2,160	857 96 88	30 43 32	888 40 20	357,720	389,456	10,000	1,750	401,206	758,926	2,556	586	3,142	799	243
Wortegem	1,056	999	2,055	1 518 35 60	43 97 91	1 562 33 51	606,659	378,310	8,830	20,977	408,117	1,014,776	2,394	779	3,173	475	132
Zingem	1,709	1,643	3,352	763 74 73	54 55 10	818 29 83	341,784	734,597	6,000	28,285	768,882	1,110,666	2,296	1,050	3,346	730	410
Totaal	**15,281**	**15,241**	**30,522**	**12 824 45 75**	**54 502 45**	**13 369 48 20**	**5,782,548**	**7,109,068**	**133,160**	**1,876,990**	**9,119,218**	**14,901,766**	**30,778**	**10,555**	**41,333**	**8,563**	**228**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Audenaerde v./z. Oudenaarde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nederbrakel	2,899	3,002	5,901	831 13 10	41 13 40	872 26 50	371,611	1,741,953	3,950	92,867	1,838,770	2,210,381	3,667	1,573	5,240	1,677	677
Oudenaarde (Audenaerde)	3,185	3,447	6,632	181 10 41	48 62 13	229 72 54	81,410	4,173,040	119,265	719,198	5,011,503	5,092,913	734	2,258	2,992	1,087	2,887
Totaal	**6,084**	**6,449**	**12,533**	**1 012 23 51**	**89 75 53**	**1 101 99 04**	**453,021**	**5,914,993**	**123,215**	**812,065**	**6,850,273**	**7,303,294**	**4,401**	**3,831**	**8,232**	**2,764**	**1,137**

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Ronse (Renaix)	12,533	13,391	25,924	2 929 67 34	241 47 91	3 171 15 25	1,194,402	12,190,076	567,957	4,970,232	17,728,265	18,922,667	9,284	8,901	18,185	6,971	817
Het arrondissement	**57,018**	**58,055**	**115,073**	**39 472 15 38**	**1 791 60 87**	**41 263 76 25**	**17,522,116**	**34,859,081**	**1,017,416**	**9,026,197**	**44,902,694**	**62,424,810**	**103,392**	**37,520**	**140,912**	**35,466**	**279**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT SINT-NIKLAAS

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Daknam	331	335	666	378 01 14	21 38 10	399 39 24	127,018	99,267	810	125	100,202	227,220	1,084	193	1,277	349	167
Doel	843	826	1,669	1 958 68 19	601 47 85	2 560 16 04	1,073,988	361,589	—	—	361,589	1,435,577	2,824	535	3,359	810	65
Elversele	637	593	1,230	478 78 42	19 79 51	498 57 93	248,663	227,247	2,100	32,190	261,537	510,200	1,237	326	1,563	410	247
Verrebroek	720	663	1,383	1 495 42 19	85 73 16	1 581 15 35	762,819	295,187	5,350	—	300,537	1,063,356	2,868	404	3,272	978	87
Totaal	**2,531**	**2,417**	**4,948**	**4 310 89 94**	**728 38 62**	**5 039 28 56**	**2,212,488**	**983,290**	**8,260**	**32,315**	**1,023,865**	**3,236,353**	**8,013**	**1,458**	**9,471**	**2,547**	**98**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Bazel	2,090	1,933	4,023	1 554 48 81	139 03 63	1 693 52 44	682,888	884,743	17,460	6,470	908,673	1,591,561	2,947	1,231	4,178	854	238
Belsele	2,298	2,200	4,498	1 956 51 88	68 98 54	2 025 50 42	669,907	1,045,681	66,660	68,508	1,180,849	1,850,756	4,309	1,093	5,402	1,344	222
Eksaarde	2,492	2,351	4,843	2 032 92 92	67 89 53	2 100 82 45	780,198	915,423	35,660	72,327	1,023,410	1,803,608	5,086	1,390	6,476	1,381	231
Haasdonk	1,869	1,713	3,582	1 091 75 03	84 97 96	1 176 72 99	437,240	774,221	27,100	20,780	822,101	1,259,341	2,156	824	2,980	823	304
Kallo	1,278	1,181	2,459	2 678 47 02	93 08 95	2 771 55 97	1607,191	656,919	13,950	113,343	784,212	2,391,403	3,787	846	4,633	1,253	89
Kemzeke	1,264	1,242	2,506	1 130 09 71	36 63 50	1 166 73 21	390,857	520,164	9,500	81,885	611,549	1,002,406	2,668	678	3,346	989	215
Kieldrecht	2,079	1,985	4,064	1 895 17 55	53 33 40	1 948 50 95	1,067,525	913,280	9,250	2,810	925,340	1,992,865	3,594	1,127	4,721	1,518	209
Klinge (De)	1,448	1,381	2,829	262 51 58	9 26 20	271 77 78	92,710	588,868	7,350	25,329	621,547	714,257	1,000	742	1,742	794	1,041
Meerdonk	1,089	1,085	2,174	1 126 50 91	19 62 19	1 146 13 10	503,060	397,420	1,000	—	398,420	901,480	2,331	587	2,918	860	190
Nieuwkerken-Waas	2,113	2,085	4,198	951 68 04	34 01 76	985 69 80	405,450	973,354	39,300	13,296	1,025,950	1,431,400	2,247	1,088	3,335	963	426

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Rupelmonde.	1,776	1,749	3,525	150 62 80	37 76 10	188 38 90	71,103	989,677	27,650	86,377	1,103,704	1,174,807	476	961	1,437	450	1,871
Sint-Pauwels	1,435	1,358	2,793	1 154 85 96	32 55 30	1 187 41 26	455,469	541,965	10,760	16,514	569,239	1,024,708	2,680	700	3,380	1,015	235
Steendorp	1,670	1,616	3,286	414 85 00	91 39 87	506 24 87	195,427	639,080	25,350	184,985	849,415	1,044,842	1,016	863	1,879	487	649
Tielrode	1,296	1,223	2,519	735 69 13	56 04 72	791 73 85	425,661	571,308	19,230	299,372	889,910	1,315,571	1,675	764	2,439	610	318
Vrasene	1,974	1,913	3,887	1 824 07 99	65 20 82	1 889 28 81	909,753	847,465	24,750	21,016	893,231	1,802,984	3,895	1,087	4,982	1,190	206
Totaal	**26,171**	**25,015**	**51,186**	**18 960 24 33**	**889 82 47**	**19 850 06 80**	**8,694,439**	**11,259,568**	**334,970**	**1,013,012**	**12,607,550**	**21,301,989**	**39,867**	**13,981**	**53,848**	**14,531**	**258**
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Beveren	6,777	6,733	13,510	1 815 79 26	86 98 80	1 902 78 06	1,027,681	3,567,551	221,930	165,316	3,954,797	4,982,478	4,391	3,188	7,579	2,957	710
Kruibeke.	3,067	2,844	5,911	1 341 80 14	112 66 05	1 454 46 19	615,167	1,176,499	46,190	97,355	1,320,044	1,935,211	3,119	1,435	4,554	1,247	406
Melsele	2,689	2,586	5,275	1 737 54 69	108 43 78	1 845 98 47	1,019,735	1,277,921	14,650	14,609	1,307,180	2,326,915	3,511	1,784	5,295	1,473	286
Sinaai	2,619	2,537	5,156	2 581 05 15	69 52 80	2 650 57 95	815,744	946,963	29,650	124,115	1,100,728	1,916,472	5,689	1,729	7,418	1,369	195
Sint-Gillis-Waas	2,905	2,854	5,759	2 160 90 80	79 37 10	2 240 27 90	954,597	1,311,293	44,770	53,338	1,409,401	2,363,998	4,842	1,432	6,274	1,801	257
Stekene	4,490	4,217	8,707	3 027 25 80	106 33 60	3 133 59 40	924,037	1,680,465	35,195	149,219	1,864,879	2,788,916	8,437	2,578	11,015	3,108	278
Temse (Tamise).	6,972	6,889	13,861	2 169 76 87	170 67 84	2 340 44 71	957,439	5,049 879	155,240	1,004,074	6,209,193	7,166,632	5,172	4,117	9,289	2,811	592
Totaal	**29,519**	**28,660**	**58,179**	**14 834 12 71**	**733 99 97**	**15 568 12 68**	**6,314,400**	**15,010,571**	**547,625**	**1,608,026**	**17,166,222**	**23,480,622**	**35,161**	**16,263**	**51,424**	**14,766**	**374**
GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS																	
Lokeren	12,627	12,865	25,492	4 130 92 10	219 74 26	4 350 66 36	1,411,453	8,752,147	338,590	2,613,012	11,703,749	13,115,202	9,482	7,435	16,917	4,949	586
Sint-Niklaas (Saint-Nicolas).	21,169	22,825	43,994	2 592 30 40	163 12 96	2 755 43 36	895,702	21,623,783	1,187,390	5,562,013	28,373,186	29,268,888	6,989	12,559	19,548	8,100	1,597
Totaal	**33,796**	**35,690**	**69,486**	**6 723 22 50**	**382 87 22**	**7 106 09 72**	**2,307,155**	**30,375,930**	**1,525,980**	**8,175,025**	**40,076,935**	**42,384,090**	**16,471**	**19,994**	**36,465**	**13,049**	**978**
Het arrondissement	**92,017**	**91,782**	**183,799**	**44 828 49 48**	**2 735 08 28**	**47 563 57 76**	**19,528,482**	**57,629,359**	**2,416,835**	**10,828,378**	**70,874,572**	**90,403,054**	**99,512**	**51,696**	**151,208**	**44,893**	**386**
SAMENVATTING																	
ARRONDISSEMENTEN																	
Aalst (Alost)	117,815	120,628	238,443	45 203 75 42	1 919 48 67	47 123 24 09	20,019,558	77,149,504	1,601,572	13,958,508	92,709,584	112,729,142	167,899	66,153	234,052	72,937	506
Dendermonde (Termonde). .	80,415	80,185	160,600	32 023 86 92	2 120 61 82	34 144 48 74	11,830,886	41,258,717	1,168,290	10,771,884	53,198,891	65,029,777	96,171	45,968	142,139	40,813	470
Eeklo	39,882	38,619	78,501	34 556 28 58	1 445 71 15	36 001 99 73	13,149,506	21,578,345	810,181	4,017,041	26,405,567	39,555,073	81,794	23,040	104,834	18,984	218
Gent (Gand)	214,420	226,444	440,864	86 222 11 45	5 454 35 79	91 676 47 24	35,696,385	240,545,998	7,142,139	48,050,092	295,738,229	331,434,614	192,106	140,687	332,793	82,802	481
Oudenaarde (Audenaerde). .	57,018	58,055	115,073	39 472 15 38	1 791 60 87	41 263 76 25	17,522,116	34,859,081	1,017,416	9,026,197	44,902,694	62,424,810	103,392	37,520	140,912	35,466	279
Sint-Niklaas (Saint-Nicolas).	92,017	91,782	183,799	44 828 49 48	2 735 08 28	47 563 57 76	19,528,482	57,629,359	2,416,835	10,828,378	70,874,572	90,403,054	99,512	51,696	151,208	44,893	386
De Provincie. . .	**601,567**	**615,713**	**1,217,280**	**282 306 67 23**	**154 66 86 58**	**297 773 53 81**	**117,746,933**	**473,021,004**	**14,156,433**	**96,652,100**	**583,829,537**	**701,576,470**	**740,874**	**365,064**	**1,105,938**	**295,895**	**409**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT AAT

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Anvaing	605	619	1,224	956 35 95	35 32 05	991 68 00	379,746	280,757	19,450	267,275	567,482	947,228	1,523	504	2,027	420	123
Arbre	287	256	543	305 51 51	9 31 59	314 83 10	114,251	154,327	—	1,370	155,697	269,948	574	209	783	243	172
Arc-Ainières	456	413	869	1 246 65 84	31 02 36	1 277 68 20	480,921	208,248	—	21,601	229,849	710,770	1,903	402	2,305	450	68
Attre	253	261	514	367 11 45	13 66 05	380 77 50	127,606	177,594	12,000	1,200	190,794	318,400	615	258	873	212	135
Aubechies	84	87	171	273 99 64	8 17 57	282 17 21	105,680	35,620	3,900	1,160	40,680	146,360	603	84	687	137	61
Blicquy	391	442	833	882 99 21	27 81 19	910 80 40	308,797	190,975	21,600	19,055	231,630	540,427	1,968	395	2,363	450	91
Bouvignies	281	284	565	455 20 85	14 75 25	469 96 10	172,337	153,329	3,500	1,930	158,759	331,096	908	230	1,138	293	120
Brugelette	790	847	1,637	893 41 86	37 94 84	931 36 70	349,156	609,613	49,850	338,455	997,918	1,347,074	1,350	687	2,037	598	176
Buissenal	301	255	556	594 58 37	14 08 83	608 67 20	214,138	108,537	—	1,250	109,787	323,925	1,335	243	1,578	348	91
Cordes	104	117	221	432 19 90	7 85 20	440 05 10	172,998	42,507	—	1,870	44,377	217,375	474	114	588	106	50
Dergneau	351	331	682	452 17 21	17 59 69	469 76 90	164,444	191,450	—	83,810	275,260	439,704	942	266	1,208	335	145
Ellignies-Sainte-Anne	492	507	999	1 082 96 41	25 85 69	1 108 82 10	413,883	205,741	—	22,395	228,136	642,019	2,286	430	2,716	529	90
Forest	228	236	464	557 37 09	14 06 01	571 43 10	235,298	92,014	—	585	92,599	327,897	914	226	1,140	277	81
Fouleng	83	83	166	258 93 53	4 97 27	263 90 80	93,916	33,191	7,300	—	40,491	134,407	456	84	540	118	63
Gages	177	172	349	540 01 90	9 61 00	549 62 90	180,818	103,562	11,200	—	114,762	295,580	696	139	835	152	63
Ghislenghien (Gellingen)	344	352	696	592 38 20	25 53 80	617 92 00	241,635	249,809	—	46,230	296,039	537,674	790	260	1,050	338	113
Gibecq	169	169	338	637 59 65	13 49 65	651 09 30	245,626	90,511	—	4,000	94,511	340,137	915	139	1,054	213	52
Gondregnies	84	71	155	364 78 25	6 70 25	371 48 50	137,288	38,346	6,900	—	45,246	182,534	441	73	514	101	42
Grandglise	551	574	1,125	369 56 87	24 11 63	393 68 50	74,330	329,926	25,250	257,693	612,869	687,199	754	418	1,172	393	286
Grosage	203	201	404	574 66 60	9 84 60	584 51 20	221,507	96,017	—	5,450	101,467	322,974	1,161	141	1,302	294	69
Hacquegnies	245	244	489	719 69 50	21 74 60	741 44 10	302,555	118,828	—	13,440	132,268	434,823	1,059	190	1,249	304	66
Hellebecq	282	288	570	541 40 52	18 81 38	560 21 90	207,852	191,228	—	—	191,228	399,080	886	232	1,118	298	102
Herquegies	113	125	238	286 50 25	5 98 60	292 48 85	117,751	54,319	—	—	54,319	172,070	416	112	528	121	81
Houtaing	287	269	556	439 95 00	12 22 30	452 17 30	136,511	132,115	18,880	850	151,845	288,356	802	238	1,040	237	123
Huissignies	622	613	1,235	595 38 45	12 59 55	607 98 00	227,006	375,745	—	7,285	383,030	610,036	1,685	493	2,178	524	203
Irchonwelz	432	420	852	391 50 05	21 33 95	412 84 00	160,196	282,360	11,400	935	294,695	454,891	781	334	1,115	315	206
Isières	465	463	928	663 67 77	31 02 43	694 70 20	252,206	290,247	6,000	—	296,247	548,453	1,552	311	1,863	463	134
Ladeuze	450	462	912	519 18 54	34 76 76	553 95 30	192,810	297,777	—	188,928	486,705	679,515	1,423	379	1,802	545	165
Lahamaide	275	317	592	755 30 51	18 56 89	773 87 40	294,195	93,412	—	—	93,412	387,607	1,990	304	2,294	473	76
Lanquesaint	172	160	332	296 30 10	9 99 90	306 30 00	115,927	112,048	—	—	112,048	227,975	613	131	744	233	108
Maffle	712	701	1,413	289 91 75	24 23 35	314 15 10	130,865	470,528	7,040	90,485	568,053	698,918	541	711	1,252	455	450
Mainvault	640	632	1,272	1 307 86 11	39 46 19	1 347 32 30	484,496	329,597	—	6,355	335,952	820,448	2,859	551	3,410	713	94
Meslin-L'Evêque	577	535	1,112	1 168 62 30	37 70 30	1 206 32 60	453,762	386,884	3,100	5,969	395,953	849,715	2,030	441	2,471	560	92
Mévergnies	345	331	676	434 64 61	12 92 39	447 57 00	143,009	204,587	—	10,776	215,363	358,372	686	263	949	263	151
Moulbaix	278	300	578	449 07 33	13 13 47	462 20 80	177,075	168,911	3,450	3,070	175,431	352,506	1,011	257	1,268	277	125
Moustier	441	458	899	893 04 30	34 11 20	927 15 50	327,841	210,506	11,500	258,240	480,246	808,087	1,187	360	1,547	319	97
Ormeignies	432	442	874	1 060 83 10	25 27 00	1 086 10 10	399,520	291,096	—	—	291,096	690,616	1,192	381	1,573	419	80
Ostiches	356	332	688	839 66 40	19 50 20	859 16 60	326,199	162,543	740	4,945	168,228	494,427	1,903	275	2,178	423	80
Pommerœul	1,045	780	1,825	687 81 65	54 23 65	742 05 30	216,844	528,015	33,050	31,560	592,625	809,469	1,660	592	2,252	467	246
Ramegnies	121	104	225	140 01 65	4 07 05	144 08 70	48,834	51,498	7,770	644	59,912	108,746	396	82	478	113	156
Rebaix	442	437	879	566 63 26	22 95 04	589 58 30	197,256	233,996	5,538	83,140	322,674	519,930	1,216	326	1,542	398	149
Saint-Sauveur	699	713	1,412	1,239 94 31	40 04 09	1 279 98 40	443,848	470,415	—	4,920	475,335	919,183	2,479	624	3,103	700	110

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Stambruges	739	739	1,478	794 57 45	34 45 05	829 02 50	157,079	751,206	15,400	115,527	882,133	1,039,212	1,357	652	2,009	499	178
Thumaide	272	264	536	400 69 34	18 70 66	419 40 00	146,292	151,944	1,700	1,627	155,271	301,563	1,165	204	1,369	278	128
Tongre-Notre-Dame	275	284	559	498 94 90	21 28 60	520 23 50	198,123	137,833	16,200	5,885	159,918	358,041	902	237	1,139	297	107
Tongre-Saint-Martin	71	61	132	238 18 40	10 52 40	248 70 80	101,878	37,782	—	—	37,782	139,660	329	54	383	98	53
Tourpes	400	398	798	896 08 30	22 65 50	918 73 80	320,597	204,520	—	10,850	215,370	535,967	2,491	353	2,844	513	87
Ville-Pommerœul	504	502	1,006	894 04 37	28 57 43	922 61 80	209,630	369,685	26,300	37,898	433,883	643,513	1,779	390	2,169	523	109
Villers-Notre-Dame	98	95	193	154 28 80	4 51 20	158 80 00	57,865	50,644	1,500	1,461	53,605	111,470	227	75	302	86	122
Villers-Saint-Amand	217	227	444	648 69 85	24 66 15	673 36 00	237,327	129,497	—	—	129,497	366,824	936	189	1,125	323	66
Wadelincourt	173	179	352	294 14 50	6 48 90	300 63 40	96,997	90,933	—	—	90,933	187,930	751	145	896	202	117
Wodecq	753	760	1,513	1 532 51 84	48 36 36	1 580 88 20	692,661	259,963	—	10,247	270,210	962,871	3,986	586	4,572	893	96
Totaal	**19,167**	**18,912**	**38,079**	**32 477 65 50**	**1 086 67 06**	**33 564 32 56**	**12,009,382**	**11,032,736**	**330,518**	**1,970,366**	**13,333,620**	**25,343,002**	**62,898**	**15,774**	**78,672**	**18,339**	**113**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Basècles	2,125	2,226	4,351	824 87 22	36 44 22	861 31 44	251,155	1,685,613	45,316	511,698	2,242,627	2,493,782	2,782	1,705	4,487	1,454	505
Beloeil	1,117	1,174	2,291	703 19 03	36 34 37	739 53 40	259,125	955,184	45,450	195,875	1,196,509	1,455,634	1,817	1,064	2,881	894	310
Bernissart	1,404	1,240	2,644	525 85 87	20 60 33	546 46 20	148,479	827,556	12,250	42,455	882,261	1,030,740	1,742	995	2,737	631	484
Chièvres	1,488	1,455	2,943	2 085 29 85	74 97 75	2 160 27 60	849,334	945,185	18,790	58,980	1,022,955	1,872,289	3,901	1,133	5,034	1,161	136
Ellezelles (Elzele)	2,204	2,240	4,444	2 334 34 56	61 49 54	2 395 84 10	992,852	913,984	18,000	214,936	1,146,920	2,139,772	7,792	1,760	9,552	1,746	185
Everbeek	1,075	1,043	2,118	1 315 99 30	32 95 25	1 348 94 55	650,365	516,956	4,650	16,916	538,522	1,188,887	4,683	814	5,497	1,153	157
Flobecq (Vloesberg)	1,706	1,759	3,465	2 223 87 08	93 09 62	2 316 96 70	860,474	991,470	27,750	33,271	1,052,491	1,912,965	5,578	1,511	7,089	1,344	150
Frasnes-lez-Buissenal	1,390	1,467	2,857	1 893 94 97	51 03 13	1 944 98 10	737,138	829,229	20,000	545,632	1,394,861	2,131,999	3,953	1,228	5,181	1,299	147
Harchies	1,647	1,220	2,867	1 020 19 76	57 58 54	1 077 78 30	206,883	721,920	12,800	589,448	1,324,168	1,531,051	2,320	825	3,145	509	266
Quevaucamps	1,408	1,444	2,852	789 33 33	30 53 57	819 86 90	235,052	1,220,259	4,800	488,362	1,713,421	1,948,473	2,286	1,175	3,461	971	348
Vloesberg z./v. Flobecq	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	**15,564**	**15,268**	**30,832**	**13 716 90 97**	**495 06 32**	**14 211 97 29**	**5,190,857**	**9,607,356**	**209,806**	**2,697,573**	**12,514,735**	**17,705,592**	**36,854**	**12,210**	**49,064**	**11,162**	**217**
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Ath (Aat)	5,014	5,282	10,296	1 434 09 24	118 41 74	1 552 50 98	559,953	5,943,255	127,330	1,016,049	7,086,634	7,646,587	2,974	4,027	7,001	2,490	663
Het arrondissement	**39,745**	**39,462**	**79,207**	**47 628 65 71**	**1 700 15 12**	**49 328 80 83**	**17,760,192**	**26,583,347**	**667,654**	**5,683,988**	**32,934,989**	**50,695,181**	**102,726**	**32,011**	**134,737**	**31,991**	**161**

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Acoz	626	620	1,246	656 12 48	35 98 32	692 10 80	111,686	339,438	20,100	6,250	365,788	477,474	1,385	493	1,878	402	180
Arquennes	999	959	1,958	1 420 97 86	81 05 84	1 502 03 70	406,541	733,581	1,260	95,263	830,104	1,236,645	1,651	832	2,483	585	130
Bellecourt	584	575	1,159	279 56 86	13 57 34	293 14 20	83,225	615,992	21,000	12,880	649,872	733,097	480	443	923	347	395
Boignée	305	274	579	299 73 11	8 57 79	308 30 90	103,831	159,548	—	3,795	163,343	267,174	874	254	1,128	254	188
Brye	160	171	331	435 65 10	18 76 00	454 41 10	152 512	91,637	—	—	91,637	244,149	749	139	888	215	73
Buzet	538	528	1,066	790 00 45	33 29 55	823 30 00	469,123	365,859	—	6,394	372,253	841,376	1,139	402	1,541	454	129
Godarville	859	848	1,707	257 76 24	19 92 46	277 68 70	66 307	881 804	—	284,428	1,166,232	1,232,539	794	677	1,471	574	615
Gougnies	341	348	689	450 66 01	16 43 14	467 09 15	80,319	223,848	13,000	95,457	332,305	412,624	715	315	1,030	264	148
Goutroux	885	791	1,676	253 64 30	11 62 60	265 26 90	89,112	377,174	—	166,350	543,524	632,636	660	543	1,203	328	632
Heppignies	726	709	1,435	758 31 10	29 57 20	787 88 30	240,547	428,189	—	16,080	444,269	684,816	1,484	717	2,201	617	182
Joncret	185	187	372	329 92 80	8 26 90	338 19 70	78,735	107,960	—	—	107,960	186,695	767	164	931	155	110
Landelies	632	608	1,240	360 07 46	24 65 04	384 72 50	111,232	471,422	—	48,545	519,967	631,199	584	425	1,009	285	322
Liberchies	356	359	715	714 24 24	19 54 46	733 78 70	212,436	245,837	—	1,700	247,537	459,973	1,008	294	1,302	338	97
Loverval	544	553	1,097	411 63 25	12 45 55	424 08 80	64,959	1,373,306	—	—	1.373,306	1,438,265	757	427	1,184	501	259
Mellet	821	826	1,647	767 12 17	25 78 23	792 90 40	225,234	440,468	—	14,852	455,320	680,554	2,130	665	2,795	592	208
Obaix	519	529	1,048	826 18 75	30 04 05	856 22 80	475,439	383,908	—	5,980	389,888	865,327	1,246	435	1,681	395	122
Petit-Rœulx-lez-Nivelles	114	110	224	410 64 90	9 45 90	420 10 80	131,545	65,722	—	—	65,722	197,267	342	88	430	101	53
Presles	419	430	849	798 56 60	25 16 50	823 73 10	123,026	192,787	39,000	1,550	233,337	356,363	890	305	1,195	258	103
Rêves	641	599	1,240	1,054 22 65	38 89 85	1 093 12 50	353,770	434,168	—	29,910	464,078	817,848	1,955	534	2,489	564	113
Roselies	688	587	1,275	224 54 79	17 30 21	241 85 00	55,804	362,257	—	133,930	496,187	551,991	507	383	890	291	527
Saint-Amand	544	545	1,089	1 009 99 76	40 00 04	1 049 99 80	390,692	300,250	10,500	—	310,750	701,442	1,454	285	1,739	417	104
Thiméon	833	831	1,664	584 65 86	23 58 64	608 24 50	194,506	653,391	—	129,270	782,661	977,167	1,267	679	1,946	551	274
Viesville	940	941	1,881	554 02 70	57 77 30	611 80 00	140,939	710,277	—	148,953	859,230	1,000,169	1,781	730	2,511	639	307
Villers-Perwin	450	486	936	587 09 83	19 87 27	606 97 10	198,065	254,547	—	5,086	259,633	457,698	1,279	361	1,640	433	154
Villers-Potterie	295	291	586	328 86 38	16 22 22	345 08 60	65,391	148,017	—	—	148,017	213,408	531	243	774	175	170
Wagnelée	419	398	817	337 70 55	11 43 35	349 13 90	132,669	211,404	—	596,540	807,944	940,613	702	440	1,142	306	234
Wangenies	635	631	1,266	342 22 33	21 23 67	363 46 00	120,132	368,868	—	4,620	373,488	493,620	820	452	1,272	434	348
Wayaux	189	187	376	366 33 30	8 96 80	375 30 10	99,515	110,906	—	—	110,906	210,421	647	157	804	191	100
Totaal	**15,247**	**14,921**	**30,168**	**15 610 51 83**	**679 46 22**	**16 289 98 05**	**4,977,292**	**11,052,565**	**104,860**	**1,807,833**	**12,965,258**	**17,942,550**	**28,598**	**11,882**	**40,480**	**10,666**	**185**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Aiseau	2,137	1,860	3,997	740 91 69	32 34 51	773 26 20	170,288	1,231,869	—	251,630	1,483,499	1,653,787	1,682	1,262	2,944	774	517
Bois-d'Haine	2,069	2,001	4,070	288 76 13	29 90 57	318 66 70	97,275	2,312,896	—	2,714,282	5,027,178	5,124,453	1,087	1,401	2,488	1,042	1,277
Bouffioulx	2,495	2,354	4,849	788 65 70	31 89 39	820 55 09	194,320	1,718,828	—	989,995	2,708,823	2,903,143	2,007	1,776	3,783	1,109	591
Familleureux	1,012	1,046	2,058	698 10 01	39 14 09	737 24 10	210,743	1,123,025	6,000	842,908	1,971,933	2,182,676	1,040	738	1,778	513	279
Feluy	1,088	1,139	2,227	1 537 00 20	78 61 70	1 615 61 90	470,430	867,696	62,950	316,014	1,246,660	1,717,090	1,833	974	2,807	601	138
Frasnes-lez-Gosselies	1,209	1,222	2,431	1 387 73 40	42 30 70	1 430 04 10	539,597	1,118,328	10,500	10,530	1,139,358	1,678,955	2,416	951	3,367	912	170
Gerpinnes	1,035	1,037	2,072	2 358 45 90	81 85 00	2 440 30 90	445,271	776,074	—	19,138	795,212	1,240,483	4,045	969	5,014	898	85
Gouy-lez-Piéton	1,664	1,648	3,312	1 586 56 25	61 94 45	1 648 50 70	498,121	1,449,362	6,550	229,870	1,685,782	2,183,903	3,004	1,291	4,295	1,250	201
La Hestre	1,849	2,000	3,849	130 74 18	24 66 02	155 40 20	34,506	2,338,934	37,280	316,687	2,692,901	2,727,407	567	1,431	1,998	1,061	2,477

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Lambusart	1,502	1,196	2,698	424 41 87	24 71 13	449 13 00	127,292	819,180	—	304,517	1,123,697	1,250,989	1,060	763	1,823	594	601
Leernes	1,099	1,118	2,217	1 022 43 64	36 40 46	1 058 84 10	252,816	740,295	—	117,910	858,205	1,111,021	1,456	749	2,205	532	209
Luttre	1,062	1,112	2,174	413 00 00	60 08 44	473 08 44	138,250	1,210,947	—	18,511	1,229,458	1,367,708	1,205	801	2,006	720	460
Piéton	1,157	951	2,108	656 83 98	45 68 78	702 52 76	219,069	749,401	7,200	286,830	1,043,431	1,262,500	749	708	1,457	567	300
Pironchamps	1,306	1,275	2,581	94 42 01	7 15 19	101 57 20	25,422	717,714	1,600	—	719,314	744,736	566	899	1,465	559	2,541
Pont-de-Loup	1,528	1,140	2,668	344 70 00	43 33 60	388 03 60	84,726	683,278	—	177,915	861,193	945,919	668	710	1,378	452	688
Seneffe	1,601	1,652	3,253	2 169 38 00	134 26 20	2 303 64 20	707,548	1,487,266	88,100	396,356	1,971,722	2,679,270	2,907	1,237	4,144	873	141
Souvret	2,170	1,983	4,153	348 39 39	22 80 96	371 20 35	147,150	1,800,782	—	142,866	1,943,648	2,090,798	1,462	1,456	2,918	1,063	1,119
Totaal	**25,983**	**24,734**	**50,717**	**14 990 52 35**	**797 11 19**	**15 787 63 54**	**4,362,824**	**21,145,875**	**220,180**	**7,135,959**	**28,502,014**	**32,864,838**	**27,754**	**18,116**	**45,870**	**13,520**	**321**
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Chapelle-lez-Herlaimont	3,853	3,531	7,384	754 34 69	66 22 16	820 56 85	289,715	4,185,993	23,640	876,890	5,086,523	5,376,238	1,864	2,754	4,618	1,832	900
Châtelet	7,399	7,206	14,605	1 078 06 10	63 80 46	1 141 86 56	245,635	9,104,874	78,900	1,148,781	10,332,555	10,578,190	2,132	5,085	7,217	3,038	1,279
Châtelineau	9,694	8,536	18,230	682 15 31	73 53 99	755 69 30	180,854	8,571,272	132,050	2,784,500	11,487,822	11,668,676	3,015	5,457	8,472	3,076	2,412
Couillet	6,579	6,352	12,931	432 56 54	68 15 86	500 72 40	151,699	6,980,320	90,750	3,819,620	10,890,690	11,042,389	1,829	4,159	5,988	2,571	2,582
Courcelles	8,189	8,098	16,287	1 392 96 98	105 11 60	1 498 08 58	626,328	6,759,607	30,589	2,196,109	8,986,305	9,612,633	6,000	6,278	12,278	4,447	1,087
Dampremy	5,987	5,691	11,678	232 86 49	45 06 57	277 93 06	95,428	5,996,397	12,500	2,180,183	8,189,080	8,284,508	1,343	4,312	5,655	1,971	4,202
Farciennes	5,751	5,023	10,774	867 02 67	65 97 73	933 00 40	256,719	3,648,758	11,000	1,719,429	5,379,187	5,635,906	3,381	3,354	6,735	2,308	1,155
Fayt-lez-Manage	2,522	2,538	5,060	251 44 01	10 93 99	262 38 00	93,741	3,036,826	27,285	168,865	3,232,976	3,326,717	923	1,799	2,722	1,389	1,929
Fleurus	3,448	3,433	6,881	1 418 30 65	88 27 15	1 506 57 80	547,927	3,180,849	2,150	851,984	4,034,983	4,582,910	2,210	2,539	4,749	1,732	457
Fontaine-L'Evêque	4,156	3,965	8,121	1 072 82 06	71 06 05	1 143 88 11	314,586	3,887,444	—	1,293,696	5,181,140	5,495,726	2,610	2,943	5,553	1,495	710
Forchies-la-Marche	3,288	3,090	6,378	601 03 67	35 55 73	636 59 40	220,378	2,244,711	—	327,940	2,572,651	2,793,029	2,356	2,136	4,492	1,379	1,002
Gosselies	4,837	5,181	10,018	1 113 48 64	74 47 53	1 187 96 17	483,623	5,825,913	90,191	858,795	6,774,899	7,258,522	2,509	4,102	6,611	2,511	843
Lodelinsart	5,396	5,363	10,759	245 19 07	50 94 83	296 13 90	124,866	5,805,826	23,750	997,678	6,827,254	6,952,120	1,606	3,809	5,415	2,299	3,633
Manage	2,405	2,844	5,249	862 25 31	76 49 21	938 74 52	266,061	3,318,929	53,117	1,496,647	4,868,693	5,134,754	1,628	1,826	3,454	1,099	559
Monceau-sur-Sambre	4,991	4,724	9,715	613 81 88	96 88 92	710 70 80	188,487	5,211,044	44,100	4,480,766	9,735,910	9,924,397	1,437	3,353	4,790	1,942	1,367
Montignies-le-Tilleul	2,724	2,932	5,656	1 046 43 76	77 14 87	1 123 58 63	356,357	3,219,820	—	266,310	3,486,130	3,842,487	2,833	2,040	4,873	1,791	503
Mont-sur-Marchienne	5,404	5,659	11,063	856 17 85	59 92 85	916 10 70	351,553	6,687,471	86,295	758,779	7,532,545	7,884,098	2,797	3,980	6,777	2,659	1,208
Pont-à-Celles	2,463	2,537	5,000	1 323 53 46	130 94 24	1 454 47 70	414,041	2,299,390	—	81,750	2,381,140	2,795,181	3,275	1,869	5,144	1,732	344
Ransart	5,158	4,908	10,066	517 81 21	50 22 49	568 03 70	227,758	4,116,243	9,900	373,735	4,499,878	4,727,636	3,583	3,602	7,185	2,314	1,772
Roux	4,795	4,796	9,591	480 71 93	95 14 57	575 86 50	161,364	3,950,246	22,000	1,405,749	5,377,995	5,539,359	2,636	3,948	6,584	2,362	1,665
Trazegnies	3,501	3,208	6,709	846 77 06	45 65 02	892 42 08	271,006	3,484,339	2,100	861,663	4,348,102	4,619,108	2,312	2,359	4,671	1,597	752
Wanfercée-Baulet	2,935	2,876	5,811	920 29 30	36 22 00	956 51 30	405,335	1,797,809	24,000	220,615	2,042,424	2,447,759	3,263	2,073	5,336	1,707	608
Totaal	**105,475**	**102,491**	**207,966**	**17 610 08 64**	**1 487 77 82**	**19 097 86 46**	**6,273,461**	**103,314,081**	**764,317**	**29,170,484**	**133,248,882**	**139,522,343**	**55,542**	**73,777**	**129,319**	**47,251**	**1,089**
GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS																	
													1,160	7,499	8,659	4,513	7,076

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Charleroi	12,578	13,316	25,894	223 61 02	142 31 84	365 92 86	94,682	37,924,942	2,137,540	1,136,524	41,199,006	41,293,688	1,160	7,499	8,659	4,513	7,076
Gilly	12,186	12,085	24,271	651 80 74	78 46 94	730 27 68	197,832	13,838,452	129,230	2,211,854	16,179,536	16,377,368	4,117	8,622	12,739	5,236	3,324
Jumet	14,280	14,289	28,569	1 114 32 72	133 47 49	1 247 80 21	393,685	14,895,351	108,085	2,269,365	17,272,801	17,666,486	6,011	10,027	16,038	6,414	2,290
Marchienne-au-Pont	11,338	10,013	21,351	539 74 84	125 01 41	664 76 25	219,661	12,833,625	173,360	8,446,810	21,453,795	21,673,456	2,011	7,036	9,047	3,769	3,212
Marcinelle	11,841	11,250	23,091	1 208 80 77	107 35 63	1 316 16 40	334,807	18,800,750	242,056	5,831,558	24,874,364	25,209,171	3,402	7,447	10,849	4,633	1,754
Montignies-sur-Sambre	11,433	11,631	23,064	500 28 88	98 14 83	598 43 71	149,884	10,903,505	248,047	4,396,001	15,547,553	15,697,437	3,348	8,301	11,649	4,383	3,854
Totaal	**73,656**	**72,584**	**146,240**	**4 238 58 97**	**684 78 14**	**4 923 37 11**	**1,390,551**	**109,196,625**	**3,038,318**	**24,292,112**	**136,527,055**	**137,917,606**	**20,049**	**48,932**	**68,981**	**28,948**	**2,970**
Het arrondissement	**220,361**	**214,730**	**435,091**	**52 449 71 79**	**3 649 13 37**	**56 098 85 16**	**17,004,128**	**244,709,146**	**4,127,675**	**62,406,388**	**311,243,209**	**328,247,337**	**131,943**	**152,707**	**284,650**	**100,385**	**776**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT BERGEN

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Angre	542	554	1,096	577 19 71	19 57 62	596 77 33	167,404	327,358	—	48,452	375,810	543,214	1,108	464	1,572	399	184
Angreau	258	243	501	375 67 84	10 60 92	386 28 76	146,602	132,974	—	5,907	138,881	285,483	914	169	1,083	253	130
Asquillies	152	152	304	205 39 55	11 76 10	217 15 65	87,593	96,930	21,900	300	119,130	206,723	447	119	566	115	140
Athis	211	211	422	250 73 60	11 89 60	262 63 20	105,944	115,239	—	—	115,239	221,183	695	180	875	162	161
Audregnies	459	482	941	555 66 55	27 88 40	583 54 95	193,463	275,375	26,550	2,004	303,929	497,392	1,471	364	1,835	443	161
Aulnois	490	515	1,005	278 86 15	17 46 45	296 32 60	102,628	430,047	3,700	610	434,357	536,985	662	369	1,031	247	339
Autreppe	169	159	328	153 07 25	5 16 65	158 23 90	60,971	84,322	—	—	84,322	145,293	520	133	653	152	207
Baisieux	505	465	970	726 89 38	20 30 89	747 20 27	293,494	297,384	7,200	31,800	336,384	629,878	1,512	350	1,862	476	130
Bauffe	255	246	511	749 27 70	15 31 50	764 59 20	291,006	115,569	3,200	3,340	122,109	413,115	1,031	258	1,289	267	67
Blaregnies	300	296	596	748 68 57	20 05 63	768 74 20	253,875	221,875	—	1,050	222,925	476,800	1,469	266	1,735	260	78
Blaugies	592	565	1,157	799 78 80	22 22 00	822 00 80	299,778	374,528	9,200	—	383,728	683,506	2,026	498	2,524	516	141
Bougnies	174	203	377	272 17 55	8 86 55	281 04 10	117,822	101,450	18,900	1,830	122,180	240,002	394	162	556	128	134
Cambron-Casteau	209	206	415	532 20 86	19 59 08	551 79 94	206,792	97,850	14,000	4,435	116,285	323,077	500	175	675	172	75
Cambron-Saint-Vincent	376	357	733	718 61 00	21 03 90	739 64 90	261,246	181,278	—	4,488	185,766	447,012	1,601	308	1,909	342	99
Chaussée-Notre-Dame-Louvignies	462	450	912	1 167 80 66	29 49 34	1 197 30 00	468,966	170,960	18,000	5,190	194,150	663,116	2,311	364	2,675	450	76
Ciply	389	383	772	224 65 23	13 22 77	237 88 00	79,582	292,094	4,300	51,900	348,294	427,876	494	322	816	240	325
Erbaut	159	168	327	388 53 37	10 13 03	398 66 40	123,364	88,052	—	2,295	90,347	213,711	978	148	1,126	262	82
Erbisœul	492	509	1,001	537 55 30	28 64 80	566 20 10	131,391	258,429	15,150	34,755	308,334	439,725	1,208	354	1,562	430	177
Erquennes	321	330	651	384 65 62	10 91 40	395 57 02	155,442	174,951	—	—	174,951	330,393	1,022	240	1,262	293	165
Fayt-le-Franc	271	277	548	281 81 20	10 09 10	291 90 30	96,126	133,200	—	10,325	143,525	239,651	551	202	753	181	188
Genly	528	539	1,067	452 82 35	21 56 05	474 38 40	178,673	326,431	17,500	1,725	345,656	524,329	583	388	971	371	225
Givry	889	844	1,733	1 373 72 25	47 10 05	1 420 82 30	488,671	547,213	14,325	6,435	567,973	1,056,644	2,856	662	3,518	552	122
Gœgnies-Chaussée	201	186	387	129 76 60	5 78 80	135 55 40	49,287	105,355	—	440	105,795	155,082	343	175	518	145	286
Hainin	403	391	794	245 22 21	10 81 29	256 03 50	83,540	191,524	—	—	191,524	275,064	677	279	956	340	310
Harmignies	575	461	1,036	1 068 01 81	32 24 49	1 100 26 30	327,482	407,901	—	700,680	1,108,581	1,436,063	1,769	362	2,131	319	94
Harveng	331	323	654	644 79 08	22 86 62	667 65 70	229,769	181,246	21,640	2,502	205,388	435,157	1,273	257	1,530	224	98
Havay	388	394	782	889 59 35	27 67 35	917 26 70	321,041	218,904	16,900	6,427	242,231	563,272	1,492	332	1,824	265	85
Jurbise (Jurbeke)	617	643	1,260	647 17 33	37 69 07	684 86 40	223,982	345,664	29,700	88,234	463,598	687,580	1,476	482	1,958	521	184
Lens	889	885	1,774	1 572 31 30	49 68 91	1 622 00 21	586,849	636,291	12,500	51,130	699,921	1,286,770	2,819	683	3,502	808	109
Lombise	168	190	358	651 61 55	14 08 30	665 69 85	168,091	81,063	16,350	—	97,413	265,504	562	162	724	142	54
Maisières	805	854	1,659	462 38 00	140 13 10	602 51 10	89,516	635,862	58,250	—	694,112	783,628	879	688	1,567	559	275
Marchipont	57	57	114	97 21 50	1 54 00	98 75 50	38,388	36,913	—	—	36,913	75,301	202	40	242	57	115
Masnuy-Saint-Jean	668	678	1,346	1 534 15 90	85 68 40	1 619 84 30	369,313	337,355	30,700	—	368,055	737,368	2,570	477	3,047	618	83

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Masnuy-Saint-Pierre	193	208	401	417 60 30	16 62 60	434 22 90	167,080	133,991	—	73,120	207,111	374,191	759	157	916	196	92
Mesvin	372	367	739	212 63 60	12 12 30	224 75 90	80,560	288,966	—	22,110	311,076	391,636	550	273	823	265	329
Montignies-lez-Lens	382	359	741	1 105 23 42	23 41 88	1 128 65 30	384,541	165,074	4,900	289	170,263	554,804	1,781	301	2,082	414	66
Montignies-sur-Roc	380	395	775	296 86 28	11 27 40	308 13 68	111,802	206,752	24,750	2,822	234,324	346,126	932	314	1,246	308	252
Montrœul-sur-Haine	409	344	753	487 75 53	14 17 07	501 92 60	180,659	221,684	—	7,567	229,251	409,910	1,340	321	1,661	398	150
Neufmaison	250	252	502	476 12 52	17 17 08	493 29 60	174,963	144,151	—	3,860	148,011	322,974	1,215	172	1,387	267	102
Noirchain	206	200	406	263 51 30	12 18 40	275 69 70	109,550	159,787	—	5,175	164,962	274,512	369	173	542	157	147
Nouvelles	166	186	352	258 32 40	10 88 20	269 20 60	84,242	88,797	14,650	18,300	121,747	205,989	480	133	613	117	131
Onnezies	138	149	287	400 18 60	13 09 00	413 27 60	141,696	80,392	—	—	80,392	222,088	817	128	945	198	69
Quévy-le-Grand	374	359	733	972 06 66	31 47 04	1 003 53 70	345,740	231,544	10,260	221,930	463,734	809,474	1,428	298	1,726	293	73
Quévy-le-Petit	438	414	852	932 98 35	28 59 65	961 58 00	322,784	215,663	8,750	8,227	232,640	555,424	1,564	395	1,959	332	89
Roisin	708	739	1,447	1 187 00 99	35 02 04	1 222 03 03	467,344	490,397	22,150	85,962	598,509	1,065,853	2,894	665	3,559	666	118
Saint-Symphorien	621	615	1,236	695 30 26	21 53 84	716 84 10	242,424	476,769	—	264,759	741,528	983,952	1,130	460	1,590	425	172
Sars-la-Bruyère	309	314	623	821 77 30	15 99 10	837 76 40	292,377	230,164	—	12,735	242,899	535,276	1,111	268	1,379	275	74
Spiennes	210	205	415	519 99 90	19 32 30	539 32 20	198,815	140,142	—	14,350	154,492	353,307	965	142	1,107	221	77
Villerot	285	243	528	279 64 95	10 44 75	290 09 70	52,891	151,014	—	1,104,268	1,255,282	1,308,173	871	227	1,098	264	182
Warquignies	486	516	1,002	53 88 01	1 78 09	55 66 10	28,795	278,941	5,900	1,000	285,841	314,636	225	380	605	272	1,800
Totaal	**19,232**	**19,081**	**38,313**	**29 078 95 49**	**1 126 22 90**	**30 205 18 39**	**10,184,354**	**11,725,815**	**451,325**	**2,912,728**	**15,089,868**	**25,274,222**	**56,846**	**15,239**	**72,085**	**15,777**	**127**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Baudour	2,438	2,307	4,745	2 119 60 22	239 72 70	2 359 32 92	298,255	1,490,242	67,870	2,837,743	4,395,855	4,694,110	3,438	1,797	5,235	1,292	201
Elouges	2,601	2,367	4,968	959 81 55	34 70 80	994 52 35	392,444	1,525,884	13,610	412,229	1,951,723	2,344,167	2,372	1,769	4,141	1,308	500
Eugies	1,279	1,351	2,630	801 17 67	19 95 18	821 12 85	228,315	1,070,916	19,500	102,590	1,193,006	1,421,321	1,231	1,058	2,289	877	320
Hautrage	1,761	1,435	3,196	1 174 55 73	57 84 87	1 232 40 60	169,324	820,382	29,000	723,285	1,572,667	1,741,991	2,913	956	3,869	697	259
Havré	2,582	2,147	4,729	1 490 68 89	303 72 81	1 794 41 70	504,873	1,509,505	43,700	755,586	2,308,791	2,813,664	2,824	1,253	4,077	1,082	264
Hensies	1,753	1,250	3,003	940 91 31	42 17 42	983 08 73	264,339	701,082	10,050	1,833,590	2,544,722	2,809,061	2,333	795	3,128	748	305
Herchies	1,004	1,048	2,052	1,956 72 88	44 71 12	2 001 44 00	645,345	502,804	—	12,117	514,921	1,160,266	3,811	852	4,663	874	103
Hyon	1,310	1,348	2,658	341 97 21	24 62 55	366 59 76	178,475	1,516,268	32,400	255,385	1,804,053	1,982,528	1,030	946	1,976	811	725
Neufvilles	1,157	1,274	2,431	1 773 99 70	56 31 70	1 830 31 40	674,304	901,279	36,050	407,512	1,344,841	2,019,145	3,910	843	4,753	788	133
Nimy	1,834	1,950	3,784	360 39 91	55 18 74	415 58 65	135,556	1,933,727	21,800	779,519	2,735,046	2,870,602	861	1,451	2,312	1,091	911
Obourg	1,353	1,238	2,591	871 05 68	49 40 72	920 46 40	280,548	1,020,696	—	3,118,696	4,139,392	4,419,940	1,599	922	2,521	689	281
Saint-Ghislain	1,611	1,668	3,279	339 47 37	57 64 96	397 12 33	144,525	1,300,903	9,200	457,518	1,767,621	1,912,146	889	1,592	2,481	1,055	826
Sirault	1,406	1,423	2,829	1,612 43 20	51 25 00	1 663 68 20	299,710	807,417	9,300	29,111	845,828	1,145,538	3,555	1,112	4,667	1,024	170
Tertre	2,227	1,861	4,088	804 24 24	50 27 36	854 51 60	130,042	1,031,391	73,350	6,803,968	7,908,709	8,038,751	1,766	1,306	3,072	750	478
Thulin	1,249	1,288	2,537	826 80 56	35 00 04	861 80 60	312,275	948,354	1,037	94,447	1,043,838	1,356,113	2,610	1,001	3,611	822	294
Wasmuel	1,833	1,618	3,451	177 03 54	17 97 16	195 00 70	61,041	1,276,241	8,000	196,346	1,480,587	1,541,628	734	1,258	1,992	913	1,770
Wihéries	1,368	1,415	2,783	472 73 98	12 78 23	485 52 21	184,485	843,146	11,140	12,736	867,022	1,051,507	1,609	1,040	2,649	895	573
Totaal	**28,766**	**26,988**	**55,754**	**17 023 63 64**	**1 153 31 36**	**18 176 95 00**	**4,903,856**	**19,200,237**	**386,007**	**18,832,378**	**38,418,622**	**43,322,478**	**37,485**	**19,951**	**57,436**	**15,716**	**307**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Boussu	6,442	5,883	12,325	1 219 08 29	102 10 61	1 321 18 90	446,946	4,552,710	37,470	1,702,352	6,292,532	6,739,478	3,606	4,259	7,865	2,514	933
Cuesmes	5,356	5,184	10,540	866 00 78	78 38 22	944 39 00	320,412	4,366,094	98,957	1,986,426	6,451,477	6,771,889	2,471	3,730	6,201	2,367	1,116
Dour	5,897	5,745	11,642	1,134 90 96	52 12 36	1 187 03 32	439,070	4,498,210	73,400	1,622,038	6,193,648	6,632,718	3,627	4,236	7,863	2,967	981
Flénu	3,723	3,069	6,792	348 27 66	31 48 74	379 76 40	121,701	1,677,781	38,250	19,580	1,735,611	1,857,312	1,114	1,894	3,008	1,392	1,788
Frameries	5,837	6,212	12,049	603 81 95	54 12 61	657 94 56	344,566	5,355,682	71,450	974,518	6,401,650	6,746,216	1,570	4,236	5,806	3,318	1,831
Ghlin	3,156	3,131	6,287	1 976 87 70	169 21 50	2 146 09 20	446,548	2,018,576	78,850	27,485	2,124,911	2,571,459	3,022	2,288	5,310	1,535	293
Hornu	5,669	5,130	10,799	627 30 68	60 62 82	687 93 50	272,975	3,280,712	26,299	1,736,803	5,043,814	5,316,789	2,009	3,984	5,993	2,508	1,570
Jemappes	6,517	6,385	12,902	572 43 28	99 07 76	671 51 04	233,368	5,654,814	173,500	2,138,068	7,966,382	8,199,750	1,648	4,691	6,339	2,744	1,921
La Bouverie	3,847	3,788	7,635	270 56 40	21 68 74	292 25 14	139,589	2,933,336	40,810	779,432	3,753,578	3,893,167	1,239	2,749	3,988	1,926	2,612
Pâturages	5,093	5,203	10,296	296 84 58	35 34 00	332 18 58	144,310	3,806,841	63,350	689,959	4,560,150	4,704,460	1,730	3,945	5,675	2,981	3,099
Quaregnon	9,318	8,524	17,842	800 80 23	107 80 62	908 60 85	347,399	7,357,539	142,000	2,120,873	9,620,412	9,967,811	2,847	6,102	8,949	4,288	1,964
Quiévrain	2,630	2,737	5,367	804 99 03	54 93 89	859 92 92	370,516	3,632,265	40,600	120,711	3,793,576	4,164,092	1,930	2,084	4,014	1,260	624
Wasmes	7,853	7,339	15,192	636 71 95	51 11 39	687 83 34	308,785	5,825,240	86,275	1,080,457	6,991,972	7,300,757	2,971	5,218	8,189	3,606	2,209
Totaal	**71,338**	**68,330**	**139,668**	**10 158 63 49**	**918 03 26**	**11 076 66 75**	**3,936,185**	**54,959,800**	**971,211**	**14,998,702**	**70,929,713**	**74,865,898**	**29,784**	**49,416**	**79,200**	**33,406**	**1,261**

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Bergen z./v. Mons.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mons (Bergen)	12,069	13,592	25,661	1 361 43 33	303 41 98	1 664 85 31	795,000	26,136,313	1,007,830	1,628,663	28,772,806	29,567,806	2,877	9,534	12,411	5,569	1,541
Het arrondissement	**131,405**	**127,991**	**259,396**	**57 622 65 95**	**3 500 99 50**	**61 123 65 45**	**19,819,395**	**112,022,165**	**2,816,373**	**28,372,471**	**153,211,009**	**173,030,404**	**126,992**	**94,140**	**221,132**	**70,468**	**424**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT ZINNIK

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Bassilly (Zullik)	551	556	1,107	1 060 53 05	40 21 65	1 100 74 70	426,293	336,043	—	24,130	360,173	786,466	1,625	392	2,017	525	101
Bever (Biévène)	977	941	1,918	1 635 77 12	97 85 68	1 733 62 80	644,781	407,023	8,700	16,670	432,393	1,077,174	3,935	683	4,618	953	111
Bois-de-Lessines (Lessenbos)	876	747	1,623	913 37 83	20 47 27	933 85 10	330,837	421,040	8,500	268,709	698,249	1,029,086	1,965	677	2,642	517	174
Boussoit	1,012	655	1,667	165 07 89	9 95 41	175 03 30	74,300	290,197	10,000	1,500	301,697	375,997	430	309	739	205	952
Casteau	836	887	1,723	1 030 11 65	79 28 45	1 109 40 10	270,545	752,521	70,500	10,476	833,497	1,104,042	1932	681	2,613	586	155
Ecaussines-Lalaing	555	503	1,058	713 34 90	15 73 30	729 08 20	225,630	409,875	9,200	169,530	588,605	814,235	999	408	1,407	302	145
Estinnes-au-Val	818	564	1,382	1 043 27 70	42 84 00	1 086 11 70	328,442	376,080	—	272,235	648,315	976,757	2,226	471	2,697	457	127
Ghoy	579	569	1,148	945 31 21	23 02 59	968 33 80	396,546	325,675	—	15,060	340,735	737,281	2,706	496	3,202	658	119
Gottignies	324	338	662	1 118 32 85	31 79 65	1 150 12 50	365,831	188,234	—	360	188,594	554,425	1,729	317	2,046	391	58
Graty	296	322	618	675 82 70	15 22 50	691 05 20	219,162	144,489	8,000	2,894	155,383	374,545	1,230	277	1,507	284	89
Henripont	161	158	319	120 92 30	3 90 30	124 82 60	35,853	117,160	—	—	117,160	153,013	257	135	392	110	256
Horrues	1,012	943	1,955	2,081 29 65	70 12 35	2 151 42 00	794,515	672,483	—	14,310	686,793	1,481,308	3,425	722	4,147	815	91
Hoves (Hove)	316	306	622	1 117 80 85	26 27 05	1 144 07 90	417,437	162,844	—	2,000	164,844	582,281	1,261	263	1,524	289	54
Lessenbosch z./v. Bois-de-Lessines.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marcq (Mark)	665	652	1,317	2 027 46 45	122 41 65	2 149 88 10	743,302	322,947	—	—	322,947	1,066,249	2,316	453	2,769	612	61
Mignault	603	552	1,155	912 32 25	28 03 45	940 35 70	354,297	393,535	—	18,670	412,205	766,502	1,022	422	1,444	321	123
Naast	1,017	969	1,986	1 331 70 20	31 23 00	1 362 93 20	525,798	806,491	5,000	6,710	818,201	1,343,999	1,855	702	2,557	545	146

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Oeudeghien	455	446	901	993 21 58	29 38 07	1 022 59 65	369,578	261,973	—	10,495	272,468	642,046	2,298	446	2,744	567	88
Ogy	389	392	781	803 37 02	40 46 28	843 83 30	313,731	198,636	—	6,380	205,016	518,747	2,271	316	2,587	561	93
Ollignies (Woelingen)	729	799	1,528	887 15 38	18 89 92	906 05 30	281,220	505,178	1,310	20,778	527,266	808,486	1,627	547	2,174	532	169
Opzullik z./v. Silly.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Papignies (Papegem)	309	324	633	335 44 82	18 90 78	354 35 60	127,518	157,553	—	20,100	177,653	305,171	1,108	274	1,382	326	179
Petit-Rœulx-lez-Braine	271	265	536	520 79 80	11 46 40	532 26 20	165,684	143,673	—	—	143,673	309,357	897	218	1,115	258	101
Ronquières	671	665	1 336	1 419 20 50	50 66 30	1 469 86 80	432,682	505,854	—	319,435	825,289	1,257,971	1,629	498	2,127	346	91
Saint-Denis	413	420	833	468 04 50	12 23 55	480 28 05	115,484	243,970	—	240,608	484,578	600,062	524	365	889	256	173
Saint-Pierre-Capelle v./z. Sint-Pieters-Kapelle.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Silly (Opzullik)	756	806	1,562	1 634 56 75	45 02 95	1 679 59 70	591,094	470,124	1,200	34,900	506,224	1,097,318	2,516	654	3,170	666	93
Sint-Pieters-Kapelle (Saint-Pierre-Capelle)	670	663	1,333	1 111 72 51	69 25 89	1 180 98 40	505,061	315,152	4,000	2,700	321,852	826,913	2,505	470	2,975	660	113
Steenkerque (Steenkerke)	218	228	446	1 145 85 68	29 95 72	1 175 81 40	366,647	112,265	—	—	112,265	478,912	1,472	191	1,663	337	38
Thieusies	392	386	778	1 128 86 60	34 46 40	1 163 33 00	399,234	278,283	55,690	23,880	357,853	757,087	1,616	341	1,957	282	67
Thoricourt	214	224	438	844 21 13	19 67 27	863 88 40	259,296	102,590	18,200	—	120,790	380,086	734	194	928	171	51
Vellereille-le-Sec	80	93	173	350 81 90	18 13 60	368 95 50	89,298	66,928	—	30,460	97,388	186,686	450	66	516	94	47
Villers-Saint-Ghislain	283	265	548	253 17 55	9 79 75	262 97 30	96,780	192,643	1,050	650	194,343	291,123	568	216	784	205	208
Ville-sur-Haine	716	665	1,381	449 13 97	39 05 23	488 19 20	193,580	553,327	—	2,853,040	3,406,367	3,599,947	1,010	455	1,465	470	283
Wannebecq	367	383	750	641 26 62	20 42 18	661 68 80	281,470	180,006	—	2,720	182,726	464,196	1,671	279	1,950	428	113
Woelingen z./v. Ollignies.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zullik z./v. Bassilly.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	**17,531**	**16,686**	**34,217**	**29 879 34 91**	**1 126 18 59**	**31 005 53 50**	**10,741,926**	**10,414,792**	**201,350**	**4,389,400**	**15,005,542**	**25,747,468**	**51,809**	**12,938**	**64,747**	**13,729**	**110**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Acren (Les Deux) (Twee Akren)	2,045	2,132	4,177	1 923 83 97	77 59 63	2 001 43 60	753,674	1,325,342	7,650	1,611,337	2,944,329	3,698,003	5,487	1,773	7,260	1,676	209
Bray	1,900	1,542	3,442	602 04 38	15 62 52	617 66 90	199,845	920,036	—	414,960	1,334,996	1,534,841	1,353	1 009	2 362	318	557
Edingen (Enghien)	2,149	2,279	4,428	54 34 08	24 78 52	79 12 60	26,517	2,276,040	212,800	83,217	2,572,057	2,598,574	251	1,364	1,615	895	5,597
Hennuyères	1,111	998	2,109	1 107 71 50	58 20 50	1 165 92 00	359,315	694,028	—	367,000	1,061,028	1,420,343	1,720	652	2,372	525	181
Lettelingen z./v. Petit-Enghien.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Marche-lez-Ecaussinnes	1,048	1,027	2,075	957 84 22	36 67 28	994 51 50	312,657	861,096	—	152,665	1,013,761	1,326,418	1,643	823	2,466	625	209
Maurage	2,572	1,959	4,531	587 03 00	21 77 70	608 80 70	240,685	1,299,365	30,850	1,412,810	2,743,025	2,983,710	1,484	1,045	2,529	645	744
Petit-Enghien (Lettelingen)	1,333	1,358	2,691	1 700 34 32	127 87 98	1 828 22 30	581,508	1,078,260	37,050	170,331	1,285,641	1,867,149	2,331	861	3,192	854	147
Rœulx	1,281	1,318	2,599	1 021 48 49	36 69 90	1 058 18 39	292,122	1,152,203	60,130	419,130	1,631,463	1,923,585	1,202	1,076	2,278	665	246
Saint-Vaast	1,615	1,407	3,022	420 71 40	28 89 90	449 61 30	172,544	1,037,615	23,300	588,170	1,649,085	1,821,629	936	941	1,877	559	672
Thieu	1,129	1,069	2,198	629 86 02	51 91 88	681 77 90	227,229	674,456	—	750,590	1,424,946	1,652,175	1,200	612	1,812	587	322
Trivières	2,093	1,597	3,690	688 69 98	42 44 72	731 14 70	231,445	1,190,286	38,900	668,560	1,897,746	2,129,191	1,352	957	2,309	598	505
Totaal	**18,276**	**16,686**	**34,962**	**9 693 91 36**	**522 50 53**	**10 216 41 89**	**3,397,541**	**12,508,727**	**410,680**	**6,638,670**	**19,558,077**	**22,955,618**	**18,959**	**11,113**	**30,072**	**7,947**	**342**

GEMEENTEN MET 20,000 INWONERS

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Braine-le-Comte ('s-Gravenbrakel)	4,888	5,152	10,040	3 847 13 79	152 45 99	3 999 59 78	1,363,964	6,502,334	66,740	742,360	7,311,434	8,675,398	5,627	3,690	9,317	2,888	251
Ecaussinnes-d'Enghien	3,430	3,466	6,896	1 666 03 65	87 35 15	1 753 38 80	540,890	3,476,266	31,830	731,767	4,239,863	4,780,753	3,528	2,636	6,164	1,896	393
Haine-Saint-Paul	3,597	3,480	7,077	325 81 22	52 35 78	378 17 00	121,204	3,720,159	82,860	654 909	4,457,928	4,579,132	1,222	2,681	3,903	1,805	1,871
Houdeng-Aimeries	3,925	3,747	7,672	733 35 11	58 59 99	791 95 10	258,761	3,422,620	44,535	460,987	3,928,142	4,186,903	1,813	2,718	4,531	1,727	969
Houdeng-Gœgnies	4,805	4,409	9,214	808 27 21	79 57 09	887 84 30	293,952	4,648,401	100,050	2,103,360	6,851,811	7,145,763	1,623	3,107	4,730	2,022	1,038
Lessines (Lessen)	4,886	5,045	9,931	955 43 22	91 48 58	1 046 91 90	513,011	4,586,003	13,674	811,791	5,411,468	5,924,479	3,163	3,943	7,106	2,835	949
Péronnes	3,522	2,524	6,046	970 98 10	40 90 80	1 011 88 90	335,588	1,426,896	—	1,396,102	2,822,998	3,158,586	1,766	1,515	3,281	588	597
's-Gravenbrakel z./v. Braine-le-Comte.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soignies (Zinnik)	5,081	5,264	10,345	2 170 32 72	104 04 44	2 274 37 16	920,553	6,683,230	321,786	2,398,431	9,403,447	10,324,000	4,051	4,011	8,062	2,604	455
Strépy-Bracquegnies	4,867	4,082	8,949	710 01 92	65 65 88	775 67 80	294,326	3,413,562	49,050	906,928	4,369,540	4,663,866	2,039	2,770	4,809	1,696	1,154
Zinnik z./v. Soignies.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	**39,001**	**37,169**	**76,170**	**12 187 37 04**	**732 43 70**	**12 919 80 74**	**4,642,249**	**37,879,471**	**710,525**	**10,206,635**	**48,796,631**	**53,438,880**	**24,832**	**27,071**	**51,903**	**18,061**	**590**

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

La Louvière	10,831	10,758	21,589	733 22 51	136 76 33	869 98 84	241,370	18,426,466	1,321,640	8,767,492	28,515,598	28,756,968	2,540	7,876	10,416	4,771	2,482
Het arrondissement	**85,639**	**81,299**	**166,938**	**52 493 85 82**	**2 517 89 15**	**55 011 74 97**	**19,023,086**	**79,229,456**	**2,644,195**	**30,002,197**	**111,875,848**	**130,898,934**	**98,140**	**58,998**	**157,138**	**44,508**	**303**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT THUIN

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Baileux	428	407	835	2 371 12 94	46 21 66	2 417 34 60	346,571	164,136	—	8,639	172,775	519,346	2,747	359	3,106	340	35
Bailièvre	140	121	261	658 49 30	16 32 90	674 82 20	127,321	58,914	—	—	58,914	186 235	909	121	1,030	142	39
Barbençon	295	268	563	1 985 36 34	67 77 26	2 053 13 60	544,254	172,143	9,000	—	181,143	725,397	2,029	273	2,302	294	27
Beaumont	726	847	1,573	654 53 10	41 69 08	696 22 18	245,570	872,089	2,650	17,665	892,404	1,137,974	956	771	1,727	446	226
Beauwelz	265	279	544	586 66 92	22 09 58	608 76 50	193,005	152,798	—	—	152,798	345,803	774	251	1,025	176	89
Bersillies-l'Abbaye	342	334	676	371 25 27	12 41 53	383 66 80	85,121	224,424	—	9,310	233,734	318,855	1,199	327	1,526	244	176
Bienne-lez-Happart	149	155	304	386 79 00	8 53 60	395 32 60	129,586	77,601	—	—	77,601	207,187	554	111	665	119	77
Biercée	179	190	369	335 82 20	12 64 10	348 46 30	117,819	100,159	—	360	100,519	218,338	638	182	820	178	106
Biesme-sous-Thuin	134	142	276	438 97 30	23 66 90	462 64 20	118,571	71,188	—	114	71,302	189,873	861	131	992	185	60
Bourlers	410	451	861	1 899 30 30	32 58 10	1 931 88 40	265,590	261,130	—	61,940	323,070	588,660	1,271	387	1,658	323	45
Boussu-lez-Walcourt	379	386	765	1 743 08 44	51 75 86	1 794 84 30	405,391	258,067	—	34,640	292,707	698,098	2,283	359	2,642	291	43
Buvrinnes	699	695	1,394	1 559 01 80	65 49 10	1 624 50 90	518,169	594,180	11,500	5,022	610,702	1,128,871	1,653	525	2,178	361	86
Cour-sur-Heure	202	216	418	470 22 22	21 43 88	491 66 10	116,615	127,033	—	5,796	132,829	249,444	621	188	809	167	85
Croix-lez-Rouveroy	121	106	227	453 60 30	9 79 60	463 39 90	136,981	49,063	—	—	49,063	186,044	550	86	636	132	49
Donstiennes	154	135	289	425 96 75	19 95 45	445 92 20	144,977	89,356	—	270,000	359,356	504,333	444	116	560	107	65
Epinois	756	745	1,501	348 98 68	8 76 82	357 75 50	112,894	439,391	—	2,884	442,275	555,169	696	511	1,207	372	420
Erpion	116	111	227	652 17 45	18 84 35	671 01 80	168,185	69,186	13,000	—	82,186	250,371	1,079	119	1,198	111	34
Faurœulx	174	173	347	394 29 94	18 12 96	412 42 90	116,882	94,265	—	46	94,311	211,193	811	132	943	192	84
Fontaine-Valmont	452	460	912	1 271 18 25	34 94 95	1 306 13 20	331,617	265,604	—	618	266,222	597,839	962	375	1,337	319	70
Forge-Philippe	194	196	390	1 742 45 80	20 21 50	1 762 67 30	488,458	82,798	—	—	82,798	571,256	452	150	602	108	22
Forges	505	446	951	1 465 25 00	41 98 00	1 507 23 00	307,203	248,344	46,000	65,224	359,568	666,771	820	379	1,199	242	63
Fourbechies	104	117	221	524 43 60	15 52 03	539 95 63	192,910	59,712	—	—	59,712	252,622	804	107	911	113	41
Froid-Chapelle	808	795	1,603	4 034 32 50	87 66 50	4 121 99 00	899,560	543,202	—	8,864	552,066	1,451,626	2,012	620	2,632	454	39
Gozée	843	904	1,747	1 797 69 44	72 64 66	1 870 34 10	406,042	627,301	—	21,197	648,498	1,054,540	2,128	613	2,741	512	93

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Grand-Reng	874	889	1,763	796 95 21	55 85 49	852 80 70	290,873	745,849	—	2,425	748,274	1,039,147	2,413	683	3,096	550	207
Grandrieu	304	345	649	1 447 08 42	44 47 88	1 491 56 30	392,169	200,629	—	22,355	222,984	615,153	2,181	298	2,479	273	44
Hantes-Wihéries	334	368	702	614 09 55	21 48 55	635 58 10	177,778	237,376	5,900	4,277	247,553	425,331	1,494	326	1,820	317	110
Haulchin	596	606	1,202	919 19 06	22 80 34	941 99 40	289,410	359,048	—	635	359,683	649,093	1,600	442	2,042	446	128
Jamioulx	567	593	1,160	286 91 12	26 79 78	313 70 90	78,823	544,655	—	12,376	557,031	635,854	590	300	890	337	370
Labuissière	613	591	1,204	401 03 00	34 10 30	435 13 30	99,477	417,762	—	200,308	618,070	717,547	823	500	1,323	438	277
Leers-et-Fosteau	138	155	293	192 17 74	6 33 66	198 51 40	54,395	74,999	9,700	2,250	86,949	141,344	270	137	407	98	148
L'Escaillière	141	157	298	1 419 70 45	17 72 65	1 437 43 10	142,791	79,864	—	—	79,864	222,655	345	168	513	93	21
Leugnies	202	202	404	828 97 67	23 38 13	852 35 80	270,037	119,190	—	—	119,190	389,227	1,903	169	2,072	224	47
Leval-Chaudeville	94	96	190	371 49 79	15 21 31	386 71 10	97,228	47,925	13,000	48,230	109,155	206,383	568	93	661	128	49
Lompret	103	88	191	724 13 50	12 50 70	736 64 20	142,955	39,428	—	400	39,828	182,783	732	67	799	122	26
Macon	381	392	773	999 86 81	41 13 49	1 041 00 30	246,177	255,052	—	3,410	258,462	504,639	1,459	414	1,873	314	74
Macquenoise	289	286	575	1 614 13 80	37 65 50	1 651 79 30	428,267	133,060	—	—	133,060	561,327	587	248	835	161	35
Marbaix	300	307	607	593 27 89	14 69 11	607 97 00	176,967	161,945	—	15,120	177,065	354,032	1,177	238	1,415	287	100
Merbes-le-Château	596	635	1,231	702 26 02	31 59 58	733 85 60	216,342	532,648	23,900	11,142	567,690	784,032	1,576	548	2,124	441	168
Merbes-Sainte-Marie	297	278	575	531 06 52	18 05 78	549 12 30	196,264	176,198	—	1,470	177,668	373,932	872	235	1,107	215	105
Monceau-Imbrechies	155	155	310	504 59 65	19 83 05	524 42 70	124,783	78,056	—	3,780	81,836	206,619	633	148	781	142	59
Montbliart	195	172	367	490 01 20	20 74 80	510 76 00	135,412	75,743	—	—	75,743	211,155	507	168	675	137	72
Montignies-Saint-Christophe	153	150	303	440 47 40	18 01 20	458 48 60	105,728	95,150	—	550	95,700	201,428	748	151	899	131	66
Mont-Sainte-Aldegonde	873	860	1,733	289 08 10	12 75 70	301 83 80	99,015	603,916	4,300	520,405	1,128,621	1,227,636	781	596	1,377	446	574
Mont-Sainte-Geneviève	217	211	428	871 26 24	22 64 96	893 91 20	180,280	117,805	—	—	117,805	298,085	716	174	890	161	48
Peissant	327	277	604	903 18 71	23 38 29	926 57 00	204,945	186,784	—	3,320	190,104	395,049	1,407	267	1,674	285	65
Ragnies	255	273	528	1 309 63 65	45 87 05	1 355 50 70	354,559	146,893	—	1,515	148,408	502,967	1,734	236	1,970	295	39
Rance	742	763	1,505	1 868 98 00	60 24 10	1 929 22 10	294,381	700,450	—	60,524	760,974	1,055,355	1,276	668	1,944	424	78
Renlies	240	201	441	1 371 07 80	37 51 37	1 408 59 17	364,726	97,615	—	—	97,615	462,341	2,179	226	2,405	210	31
Rièzes	241	231	472	750 10 32	20 72 98	770 83 30	209,216	95,906	—	—	95,906	305,122	481	181	662	116	61
Robechies	129	118	247	525 66 37	12 29 83	537 96 20	106,221	70,722	—	—	70,722	176,943	576	119	695	146	46
Rouveroy	232	204	436	662 61 03	18 19 67	680 80 70	187,945	129,848	11,500	1,650	142,998	330,943	858	192	1,050	184	64
Saint-Remy	255	258	513	873 24 15	33 54 05	906 78 20	269,848	129,828	—	35,550	165,378	435,226	1,240	224	1,464	264	57
Salles	151	170	321	1 132 77 62	24 07 18	1 156 84 80	289,345	88,530	—	—	88,530	377,875	1,267	126	1,393	261	28
Sars-la-Buissière	402	406	808	958 49 95	35 13 25	993 63 20	276,265	189,924	3,300	3,970	197,194	473,459	2,084	326	2,410	368	81
Sautin	214	219	433	611 91 10	31 63 00	643 54 10	146,683	168,600	—	—	168,600	315,283	517	221	738	163	67
Seloignes	449	486	935	1 412 25 80	37 36 30	1 449 62 10	428,638	261,853	—	25,032	286,885	715,523	854	411	1,265	297	64
Sivry	766	820	1,586	2 290 56 96	64 14 59	2 354 71 55	527,139	505,919	—	3,440	509,359	1,036,498	1,867	843	2,710	539	67
Solre-Saint-Géry	458	452	910	2 026 51 62	88 09 25	2 114 60 87	577,807	260,065	18,200	21,940	300,205	878,012	3,034	398	3,432	392	43
Strée	606	575	1,181	1 162 34 04	45 16 46	1 207 50 50	319,416	375,891	—	65,075	440,966	760,382	2,338	543	2,881	463	98

Thirimont	233	257	490	1 190 42 56	37 47 74	1 227 90 30	357,260	162,674	—	—	162,674	519,934	1,457	239	1,696	215	40
Thuillies	879	928	1,807	1 347 66 65	64 68 55	1 412 35 20	467,477	623,300	—	145,415	768,715	1,236,192	2,962	714	3,676	640	128
Vaulx	64	60	124	522 12 55	19 09 75	541 22 30	115,718	26,453	—	400	26,853	142,571	722	60	782	105	23
Vellereille-les-Brayeux	353	346	699	1 374 39 96	51 89 74	1 426 29 70	345,163	227,856	—	24,891	252,747	597,910	606	274	880	190	49
Vergnies	110	112	222	1 188 98 07	27 10 63	1 216 08 70	234,743	76,642	—	—	76,642	311,385	1,101	103	1,204	135	18
Villers-la-Tour	253	272	525	759 34 30	31 71 10	791 05 40	196,159	177,338	—	21,100	198,438	394,597	989	245	1,234	220	66
Virelles	361	361	722	1 789 44 69	38 66 81	1 828 11 50	307,889	211,737	7,000	775	219,512	527,401	1,405	307	1,712	260	39
Totaal	**23,717**	**24,004**	**47,721**	**67 640 57 88**	**2 136 94 02**	**69 777 51 90**	**17,046,006**	**15,713,210**	**178,950**	**1,776,049**	**17,668,209**	**34,714,215**	**80,182**	**20,219**	**100,401**	**17,561**	**68**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Chimay	1,490	1,789	3,279	4 372 34 59	100 82 71	4 473 17 30	480,797	1,773,958	81,054	80,871	1,935,883	2,416,680	1,886	1,457	3,343	836	73
Erquelinnes	2,190	2,209	4,399	686 93 08	20 13 73	707 06 81	221,930	3,259,939	31,892	41,366	3,333,197	3,555,127	1,474	1,623	3,097	967	622
Estinnes-au-Mont.	998	1,003	2,001	922 79 81	47 81 99	970 61 80	305,595	702,260	—	14,097	716,357	1,021,952	2,735	836	3,571	732	206
Ham-sur-Heure	1,122	1,130	2,252	1 146 13 55	56 30 95	1 202 44 50	327,237	957,693	26,800	115,262	1,099,755	1,426,992	1,812	1,225	3,037	625	187
Lobbes	1,570	1,701	3,271	856 90 24	58 67 36	915 57 60	250.584	1,235,086	12,312	33,015	1,280,413	1,530,997	2,010	1,288	3,298	865	357
Momignies	1,049	1,074	2,123	1 446 20 45	69 00 05	1 515 20 50	420,782	781,583	29,400	145,342	956,325	1,377,107	2,278	855	3,133	509	140
Nalinnes	1,317	1,327	2,644	1 879 89 97	67 16 23	1 947 06 20	489,490	1,270,300	—	31,250	1,301,550	1,791,040	3,884	1,142	5,026	936	136
Ressaix	2,382	1,990	4,372	401 67 12	29 38 78	431 05 90	143,425	1,201,006	20,500	346,556	1,568,062	1,711,487	943	1,119	2,062	499	1,014
Solre-sur-Sambre	1,413	1,474	2,887	1 331 04 73	56 42 47	1 387 47 20	354,210	1,193,265	20,390	54,775	1,268,430	1,622,640	2,756	1,130	3,886	855	208
Waudrez	1,008	1,005	2,013	855 23 45	39 14 05	894 37 50	325,326	901,433	—	13,745	915,178	1,240,504	1,595	692	2,287	634	225
Totaal	**14,539**	**14,702**	**29,241**	**13 899 16 99**	**544 88 32**	**14 444 05 31**	**3,319,376**	**13,276,523**	**222,348**	**876,279**	**14,375,150**	**17,694,526**	**21,373**	**11,367**	**32,740**	**7,458**	**202**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Anderlues	6,458	5,925	12,383	1 617 59 00	84 97 80	1 702 56 80	609,038	4,197,659	—	824,656	5,022,315	5,631,353	5,735	3,849	9,584	2,628	727
Binche	5,021	5,602	10,623	315 41 73	38 50 32	353 92 05	151,944	7,990,443	20,810	261,317	8,272,570	8,424,514	803	3,668	4,471	2,179	3,002
Carnières	3,899	4,040	7,939	704 81 96	56 13 14	760 95 10	266,215	3,973,844	7,950	314,664	4,296,458	4.562,673	3,275	2,990	6,265	2,462	1,043
Haine-Saint-Pierre	3,484	3,006	6,490	465 53 35	35 33 15	500 86 50	158,070	4,094,975	67,700	2,408,381	6,571,056	6,729,126	1,148	2,472	3,620	1,706	1,296
Leval-Trahegnies	3,112	3,016	6,128	739 07 03	37 00 67	776 07 70	261,063	2,266,331	—	226,293	2,492,624	2,753,687	2,548	2,018	4,566	1,559	790
Morlanwelz	4,660	4,071	8,731	859 74 96	103 26 99	963 01 95	239,995	5,687,668	260,255	1,986,780	7,934,703	8,174,698	1,545	2,869	4,414	1,735	907
Thuin	2,713	2,917	5,630	1 428 65 18	115 57 79	1 544 22 97	400,895	2,470,213	30,766	105,342	2,606,321	3,007,216	2,285	1,978	4,263	1,162	365
Totaal	**29,347**	**28,577**	**57,924**	**6 130 83 21**	**470 79 86**	**6 601 63 07**	**2,087,220**	**30,681,133**	**387,481**	**6,127,433**	**37,196,047**	**39,283,267**	**17,339**	**19,844**	**37,183**	**13,431**	**877**
Het arrondissement	**67,603**	**67,283**	**134,886**	**87 670 58 08**	**3 152 62 20**	**90 823 20 28**	**22,452,602**	**59,670,866**	**788,779**	**8,779,761**	**69,239,406**	**91,692,008**	**118,894**	**51,430**	**170,324**	**38,450**	**149**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT DOORNIK

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Anserœul	603	555	1,158	1 253 02 59	32 95 11	1 285 97 70	545,355	376,372	—	1,730	378,102	923,457	1,983	499	2,482	495	90
Bailleul	207	182	389	402 19 30	13 35 80	415 55 10	173,184	97,409	—	2,375	99,784	272,968	753	165	918	213	94
Barry	413	414	827	470 70 38	17 53 52	488 23 90	158,350	195,603	380	195,974	391,957	550,307	884	347	1,231	276	169
Baugnies	266	280	546	516 84 46	13 19 94	530 04 40	206,300	156,334	—	4,085	160,419	366,719	1,824	273	2,097	436	103
Beclers	520	519	1,039	1 294 94 94	38 87 76	1 333 82 70	485,867	309,711	9,600	9,990	329,301	815,168	1,901	433	2,334	430	78
Blélıaries	625	675	1,300	319 06 30	23 38 30	342 44 60	109,889	381,223	1,400	37,960	420,583	530,472	1,401	434	1,835	468	380

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Bonsecours	848	1,006	1,854	198 35 50	8 50 18	206 85 68	52,789	1,112,869	70,220	1,420	1,184,509	1,237,298	426	762	1,188	470	896
Braffe	217	222	439	532 01 90	15 76 30	547 78 20	217,297	132,779	8,200	5,552	146,531	363,828	1,125	402	1,527	239	80
Brasmenil	476	467	943	524 12 35	22 40 00	546 52 35	180,252	213,663	6,700	—	220,363	400,615	1,734	385	2,119	426	173
Bruyelle	533	528	1,061	299 34 50	22 88 60	322 23 10	110,354	270,073	7,000	342,290	619,363	729,717	695	461	1,156	324	329
Bury	421	455	876	480 62 89	16 06 01	496 68 90	218,975	258,355	6,200	16,220	280,775	499,750	1,518	315	1,833	375	176
Callenelle	311	327	638	222 05 48	16 35 12	238 40 60	78,010	187,438	23,130	44,735	255,303	333,313	810	267	1,077	247	268
Calonne	454	448	902	228 65 77	13 72 33	242 38 10	96,800	255,157	—	265,149	520,306	617,106	610	439	1,049	274	372
Celles	556	669	1,225	910 69 50	23 06 20	933 75 70	373,010	378,183	54,500	25,820	458,503	831,513	1,138	516	1,654	306	131
Chapelle-à-Oie	195	203	398	536 42 44	15 32 56	551 75 00	191,082	104,802	—	5,565	110,367	301,449	1,009	169	1,178	236	72
Chapelle-à-Wattines	401	381	782	781 02 40	34 65 40	815 67 80	281,326	228,138	—	7,798	235,936	517,262	1,961	345	2,306	414	96
Chercq	451	436	887	283 10 87	20 00 23	303 11 10	123,564	273,038	8,000	346,174	627,212	750,776	320	383	703	117	293
Ere	466	417	883	638 47 13	16 26 87	654 74 00	267,309	200,966	312	46,676	247,954	515,263	772	261	1,033	281	135
Escanaffles	665	650	1,315	1 269 65 76	61 01 34	1 330 67 10	522,891	395,231	7,700	188,814	591,745	1,114,636	2,667	571	3,238	550	99
Esplechin	478	503	981	869 74 90	18 68 60	888 43 50	334,623	230,551	—	2,450	233,001	567,624	1,503	394	1,897	385	110
Esquelmes	73	59	132	215 05 90	15 65 50	230 71 40	63,188	27,981	8,700	—	36,681	99,869	392	69	461	57	57
Estaimbourg	564	542	1,106	386 24 92	14 27 28	400 52 20	147,990	367,556	23,600	184,057	575,213	723,203	1,018	441	1,459	348	276
Evregnies	431	423	854	357 83 27	12 18 73	370 02 00	163,602	168,432	—	—	168,432	332,034	857	324	1,181	319	231
Fontenoy	400	355	755	312 35 53	9 85 67	322 21 20	145,991	152,882	—	—	152,882	298,873	1,006	282	1,288	346	234
Froidmont	487	482	969	486 65 45	22 26 95	508 92 40	207,441	230,929	—	84,240	315,169	522,610	888	355	1,243	329	190
Froyennes	772	941	1,713	556 35 19	36 60 61	592 95 80	226,100	590,453	54,900	21,820	667,173	893,273	1,323	635	1,958	471	289
Gallaix	117	92	209	179 40 90	4 52 60	183 93 50	70,175	41,450	—	420	41,870	112,045	593	100	693	132	114
Grandmetz	352	379	731	739 46 15	26 02 35	765 48 50	246,783	202,557	15,800	1,000	219,357	466,140	1,209	309	1,518	339	95
Guignies	401	412	813	389 81 28	8 77 02	398 58 30	121,171	181,437	6,300	9,750	197,307	318,478	885	286	1,171	265	204
Havinnes	487	491	978	907 48 76	28 26 24	935 75 00	336,626	364,156	—	74,280	438,436	775,062	1,663	435	2,098	446	105
Hérinnes	782	775	1,557	1 183 90 70	61 92 90	1 245 83 60	428,487	529,397	6,900	39,379	575,676	1,004,163	2,763	597	3,360	646	125
Hertain	96	102	198	230 28 10	8 81 30	239 09 40	106,981	72,165	—	—	72,165	179,146	274	80	354	112	83
Hollain	714	717	1,431	615 89 15	39 88 05	655 77 20	224,866	332,902	3,500	35,645	372,047	596,913	1,740	539	2,279	584	218
Howardries	86	71	157	588 29 70	9 09 20	597 38 90	130,733	27,944	6,800	—	34,744	165,477	294	84	378	60	26
Jollain-Merlin	340	359	699	582 97 07	16 21 63	599 18 70	248,957	170,710	5,400	2,850	178,960	427,917	1,041	246	1,287	313	117
La Glanerie	423	424	847	511 70 18	17 89 32	529 59 50	184,209	187,362	—	—	187,362	371,571	1,383	290	1,673	322	160
Lamain	224	226	450	352 22 50	8 78 50	361 01 00	145,231	108,279	—	—	108,279	253,510	677	183	860	221	125
Laplaigne	689	680	1,369	602 65 10	21 31 70	623 96 80	161,213	274,073	1,100	570	275,743	436,956	2,611	519	3,130	685	219
Leers-Nord	749	858	1,607	380 24 00	24 84 66	405 08 66	159,642	518,915	—	450	519,365	679,007	903	567	1,470	466	397
Lesdain	339	304	643	134 99 00	5 38 70	140 37 70	68,316	183,859	—	—	183,859	252,175	574	254	828	237	458
Ligne	473	476	949	516 90 65	22 96 25	539 86 90	177,084	291,354	—	79,945	371,299	548,383	943	385	1,328	367	176
Marquain	518	495	1,013	498 21 29	14 34 81	512 56 10	227,022	234,141	15,500	4,043	253,684	480,706	997	354	1,351	350	198
Maubray	652	673	1,325	1 027 94 22	53 72 08	1 081 66 30	291,581	305,016	—	—	305,016	596,597	2,439	580	3,019	643	122
								314 074				631,366	1,394	385	1,779	303	101

Maulde	445	446	891	856 23 20	22 23 00	878 46 20	317,292	195,940	31,350	86,784	314,074	631,366	1,394	385	1,779	303	101
Melles	180	163	343	276 77 13	8 85 27	285 62 40	115,092	92,845	—	—	92,845	207,937	485	143	628	154	120
Molembaix	445	404	849	1 117 14 02	21 48 68	1 138 62 70	446,882	233,720	9,950	5,250	248,920	695,802	1,328	347	1,675	292	75
Montrœul-au-Bois	259	256	515	555 14 50	13 05 60	568 20 10	221,256	118,168	—	2,935	121,103	342,359	984	238	1,222	252	91
Mont-Saint-Aubert	310	326	636	868 94 35	22 52 65	891 47 00	337,547	181,176	38,330	260	219,766	557,313	1,301	281	1,582	303	71
Mourcourt	513	507	1,020	1 228 43 98	30 26 52	1 258 70 50	495,730	387,528	14,900	15,485	417,913	913,643	1,765	481	2,246	440	81
Obigies	272	288	560	736 62 65	27 28 05	763 90 70	269,616	163,073	5,100	12,010	180,183	449,799	1,363	232	1,595	303	73
Orcq	327	285	612	440 61 70	13 73 50	454 35 20	188,624	254,903	11,350	300	266,553	455,177	873	226	1,099	204	135
Péronnes	791	767	1,558	640 14 56	42 78 24	682 92 80	161,939	261,190	—	66,370	327,560	489,499	1,930	499	2,429	535	228
Pipaix	646	643	1,289	833 31 34	31 58 76	864 90 10	306,882	389,202	8,000	55,533	452,735	759,617	2,140	556	2,696	605	149
Popuelles	108	112	220	359 67 06	8 40 44	368 07 50	143,312	60,209	—	—	60,209	203,521	744	116	860	153	60
Pottes	763	747	1,510	1 211 15 79	45 40 91	1 256 56 70	506,980	471,389	11,700	3,700	486,789	993,769	2,578	547	3,125	551	120
Quartes	147	122	269	450 44 90	13 77 10	464 22 00	204,139	79,222	—	—	79,222	283,361	692	135	827	174	58
Ramegnies-Chin	505	520	1,025	403 10 81	25 41 09	428 51 90	115,202	253,619	97,870	24,622	376,111	527,313	897	371	1,268	247	239
Rongy	616	606	1,222	650 14 10	19 80 50	669 94 60	228,315	333,195	9,900	10,690	353,785	582,100	1,647	498	2,145	540	182
Roucourt	537	578	1,115	337 95 55	15 51 35	353 46 90	131,793	359,661	26,100	21,495	407,256	539,049	777	447	1,224	370	315
Rumes	967	930	1,897	869 50 48	33 50 52	903 01 00	304,112	417,222	945	—	418,167	722,279	2,005	670	2,675	648	210
Rumillies	896	969	1,865	657 75 57	19 34 53	677 10 10	219,501	998,978	10,000	1,150	1,010,128	1,229,629	930	690	1,620	508	275
Saint-Léger	412	410	822	522 40 09	26 76 31	549 16 40	234,684	189,579	—	4,485	194,064	428,748	1,100	316	1,416	352	150
Saint-Maur	212	205	417	334 02 05	12 49 45	346 51 50	154,481	113,492	—	125,480	239,332	393,813	454	178	632	169	120
Thieulain	302	323	625	788 27 68	22 16 02	810 43 70	292,918	148,698	—	690	149,388	442,306	1,444	227	1,671	353	77
Thimougies	108	111	219	358 80 60	9 22 10	368 02 70	159,664	73,945	—	—	73,945	233,609	463	107	570	116	60
Vaulx	877	844	1,721	376 06 50	27 92 60	403 99 10	112,131	531,749	27,000	706,417	1,265,166	1,377,297	881	796	1,677	308	426
Velaines	818	695	1,513	1 645 44 10	40 42 50	1 685 86 60	679,231	502,723	16,700	21,855	541,278	1,220,509	2,435	655	3,090	539	90
Vezon	619	614	1,233	756 38 30	14 91 70	771 30 00	264,690	308,031	—	4,736	312,767	577,457	2,219	549	2,768	525	160
Warchin	520	510	1,030	329 68 02	16 11 68	345 79 70	132,640	527,536	—	213,060	740,596	873,236	591	387	978	307	298
Warcoing	581	603	1,184	382 88 62	30 94 01	413 82 63	163,408	385,806	1,350	448,067	835,223	998,631	940	438	1,378	301	286
Wasmes-Audemez-Briffœil	300	295	595	603 46 00	18 38 30	621 84 30	256,404	172,691	—	7,035	179,726	436,130	1,428	251	1,679	422	96
Wattripont	152	134	286	100 20 50	5 69 70	105 90 20	41,943	106,005	6,400	7,921	120,326	162,269	252	140	392	95	270
Wez-Velvain	595	614	1,209	562 07 04	20 07 36	582 14 40	209,900	311,265	9,800	262,164	583,229	793,129	1,511	391	1,902	439	208
Willaupuis	283	308	591	254 33 00	8 62 00	262 95 00	100,560	117,637	—	17,810	135,447	236,007	891	186	1,077	215	225
Willemeau	305	317	622	375 84 80	16 01 70	391 86 50	178,931	156 124	—	4,950	161,074	340,005	695	237	932	264	159
Totaal	**34,086**	**34,325**	**68,411**	**43 670 97 36**	**16 12 34 36**	**45 283 31 72**	**16,742,415**	**20,218,366**	**688,587**	**4,220,660**	**25,127,613**	**41,870,028**	**90,644**	**27,455**	**118,099**	**25,997**	**151**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Antoing	1,716	1,761	3,477	419 89 41	44 02 50	463 91 91	207,904	1,846,885	32,050	1,710,718	3,589,653	3,797,557	1,132	1,476	2,608	1,022	749
Blandain	1,228	1,293	2,521	1 091 34 42	39 22 18	1 130 56 60	393,750	807,719	13,000	110,319	931,038	1,324,788	3,255	946	4,201	781	223
Blaton	1,892	1,906	3,798	1 179 55 98	95 43 52	1 274 99 50	265,761	1,405,156	—	48,650	1,453,806	1,719,567	2,933	1,462	4,395	1,144	298
Estaimpuis	1,321	1,334	2,655	302 50 38	23 86 82	326 37 20	141,845	937,264	—	138,280	1,075,544	1,217,389	1,162	830	1,992	663	813
Gaurain-Ramecroix	1,867	1,902	3,769	1 182 10 15	39 48 75	1 221 58 90	459,708	1,143,084	—	1,095,783	2,238,867	2,698,575	3,527	1,522	5,049	1,193	309
Kain	2,205	2,415	4,620	1 066 73 59	60 84 01	1 127 57 60	434,716	2,267,933	96,200	259,087	2,623,220	3,057,936	2,574	1,816	4,390	1,293	410
Néchin	1,131	1,198	2,329	684 97 86	23 42 04	708 39 90	275,154	726,022	23,925	37,320	787,267	1,062,421	1,730	878	2,608	657	329
Pecq	990	1,044	2,034	610 76 87	25 46 36	636 23 23	260,974	852,273	28,550	162,751	1,043,574	1,304,548	1,815	799	2,614	607	320
Taintignies	1,386	1,391	2,777	911 20 64	27 95 36	939 16 00	371,904	539,774	11,204	5,970	556,948	928,852	3,058	871	3,929	801	296
Templeuve	1,725	1,746	3,471	1 497 79 67	44 91 95	1 542 71 62	580,432	1,106,927	23,900	140,870	1,271,697	1,852,129	3,327	1,335	4,662	924	225
Wiers	1,449	1,529	2,978	1 217 08 88	40 48 32	1 257 57 20	379,869	885,853	4,000	49,135	938,988	1,318,857	4,782	1,258	6,040	1,147	237
Totaal	**16,910**	**17,519**	**34,429**	**10 163 97 85**	**465 11 81**	**10 629 09 66**	**3,772,017**	**12,518,890**	**232,829**	**3,758,883**	**16,510,602**	**20,282,619**	**29,295**	**13,193**	**42,488**	**10,232**	**324**

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Leuze	3,120	3,428	6,548	1 216 25 35	70 62 89	1 286 88 24	472,147	4,345,009	23,670	1,575,324	5,944,003	6,416,150	2,703	2,766	5,469	1,782	509
Péruwelz	3,686	3,987	7,673	1 183 33 30	73 89 55	1 257 22 85	454,447	4,741,086	99,990	1,204,617	6,045,693	6,500,140	4,095	3,377	7,472	2,262	610
Totaal	**6,806**	**7,415**	**14,221**	**2 399 58 65**	**144 52 44**	**2 544 11 09**	**926,594**	**9,086,095**	**123,660**	**2,779,941**	**11,989,696**	**12,916,290**	**6,798**	**6,143**	**12,941**	**4,044**	**559**
GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS																	
Doornik z./v. Tournai.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tournai (Doornik)	15,243	16,978	32,221	1 236 58 13	327 61 71	1 564 19 84	561,268	27,681,125	474,490	3,698,520	31,854,135	32,415,403	3,662	11,778	15,440	6,449	2,060
Het arrondissement	**73,045**	**76,237**	**149,282**	**57 471 11 99**	**2 549 60 32**	**60 020 72 31**	**22,002,294**	**69,504,476**	**1,519,566**	**14,458,004**	**85,482,046**	**107,484,430**	**130,399**	**58,569**	**188,968**	**46,722**	**249**
SAMENVATTING																	
ARRONDISSEMENTEN																	
Ath (Aat)	39,745	39,462	79,207	47 628 65 71	1 700 15 12	49 328 80 83	17,760,192	26,583,347	667,654	5,683,988	32,934,989	50,695,181	102,726	32,011	134,737	31,991	161
Charleroi	220,361	214,730	435,091	52 449 71 79	3 649 13 37	56 098 85 16	17,004,128	244,709,146	4,127,675	62,406,388	311,243,209	328,247,337	131,943	152,707	284,650	100,385	776
Mons (Bergen)	131,405	127,991	259,396	57 622 65 95	3 500 99 50	61 123 65 45	19,819,395	112,022,165	2,816,373	38,372,471	153,211,009	173,030,404	126,992	94,140	221,132	70,468	424
Soignies (Zinnik)	85,639	81,299	166,938	52 493 85 82	2 517 89 15	55 011 74 97	19,023,086	79,229,456	2,644,195	30,002,197	111,875,848	130,898,934	98,140	58,998	157,138	44,508	303
Thuin	67,603	67,283	134,886	87 670 58 08	3 152 62 20	90 823 20 28	22,452,602	59,670,866	788,779	8,779,761	69,239,406	91,692,008	118,894	51,430	170,324	38,450	149
Tournai (Doornik)	73,045	76,237	149,282	57 471 11 99	2 549 60 32	60 020 72 31	22,002,294	69,504,476	1,519,566	14,458,004	85,482,046	107,484,340	130,399	58,569	188,968	46,722	249
De Provincie	**617,798**	**607,002**	**1,224,800**	**355 336 59 34**	**17 070 39 66**	**372 406 99 00**	**118,061,697**	**591,719,456**	**12,564,242**	**159,702,809**	**763,986,507**	**882,048,204**	**709,094**	**447,855**	**1,156,949**	**332,524**	**329**
PROVINCIE LUIK																	
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT HOEI																	
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Abée	250	259	509	999 87 58	30 36 40	1 030 23 98	198,862	173,730	22,500	—	196,230	395,092	670	217	887	158	49
Aineffe	93	104	197	266 44 45	8 13 54	274 57 99	126,082	53,655	7,300	—	60,955	187,037	500	84	584	114	72
Bas-Oha	624	628	1,252	632 39 89	68 36 04	700 75 93	167,761	527,796	36,835	58,200	622,831	790,592	907	442	1,349	320	179
Bois-et-Borsu	415	429	844	1 680 43 81	42 90 97	1 723 34 78	322,135	209,657	9,000	—	218,657	540,792	1,603	324	1,927	310	49
Borlez	254	229	483	304 82 81	12 21 49	317 04 30	145,692	97,660	—	790	98,450	244,142	612	149	761	207	152
Burdinne	374	373	747	827 53 57	30 55 08	858 08 65	279,695	250,975	—	300	251,275	530,970	1,349	274	1,623	491	87
										21,667	155,191	337,649	791	158	949	233	102
												1,088,434	1,552	478	2,030	324	46

Chapon-Seraing	224	212	436	410 85 11	14 83 54	425 68 65	182,458	133,524	—	21,667	155,191	337,649	791	158	949	233	102
Clavier	655	659	1,314	2 769 32 39	72 42 37	2 841 74 76	570,489	370,995	81,100	65,850	517,945	1,088,434	1,552	478	2,030	324	46
Clermont	394	369	763	1 583 58 36	41 23 44	1 624 81 80	269,643	219,524	—	83,561	303,085	572,728	1,286	324	1,610	234	47
Comblain-Fairon	541	550	1,091	961 66 08	74 33 65	1 035 99 73	134,244	501,041	—	19,652	520,693	654,937	2,200	439	2,639	468	105
Ehein	133	105	238	500 41 27	41 45 65	541 86 92	73,377	83,318	22,300	1,950	107,568	180,945	292	89	381	66	44
Ellemelle	126	123	249	581 34 57	19 08 31	600 42 88	120,491	49,035	8,900	—	57,935	178,426	408	89	497	72	41
Ernonheid	80	63	143	430 15 05	17 15 17	447 30 22	74,047	36,369	—	—	36,369	110,416	690	78	768	61	32
Ferrières	519	527	1,046	1 917 44 16	84 20 74	2 001 64 90	274,304	292,559	12,380	—	304,939	579,243	3,883	456	4,339	437	52
Filot	192	177	369	627 26 57	22 74 51	650 01 08	137,590	107,143	20,000	—	127,143	264,733	1,529	161	1,690	177	57
Fize-Fontaine	274	302	576	427 05 02	16 00 66	443 05 68	178,788	168,377	—	—	168,377	347,165	875	211	1,086	264	130
Flône	100	210	310	176 36 80	11 99 88	188 36 68	26,025	92,621	949	143,850	237,420	263,445	156	85	241	39	165
Fraiture	217	218	435	644 88 04	19 38 88	664 26 92	130,456	100,488	8,800	1,150	110,438	240,894	501	156	657	132	65
Hamoir	629	668	1,297	1 016 97 58	73 84 78	1 090 82 36	216,264	756,077	36,100	47,400	839,577	1,055 841	1 339	480	1,819	424	119
Hannêche	164	142	306	452 11 13	18 81 68	470 92 81	157,120	92,602	—	71,545	164,147	321,267	951	144	1,095	239	65
Harzé	518	491	1,009	1 841 91 59	69 49 24	1 911 40 83	299,297	238,682	18,000	—	256,682	555,979	3,442	426	3,868	343	53
Hermalle-sous-Huy	909	666	1,575	381 04 50	103 31 10	484 35 60	114,547	464,002	13,000	615,431	1,092,433	1,206,980	621	447	1,068	318	325
Héron	490	485	975	1 222 45 93	43 10 83	1 265 56 76	396,654	269,284	—	2,255	271,539	668,193	1,472	351	1,823	404	77
Hody	89	100	189	277 81 04	8 28 80	286 09 84	80,368	59,410	—	—	59,410	139,778	476	94	570	99	66
Huccorgne	397	403	800	797 63 43	45 37 72	843 01 15	164,963	242,705	13,300	1,605	257,610	422,573	817	270	1,087	246	95
Jehay-Bodegnée	575	571	1,146	943 01 85	33 48 68	976 50 53	317,574	295,098	16,000	—	311,098	628,672	1,299	389	1,688	115	117
Lamontzée	121	103	224	383 68 66	11 09 67	394 78 33	124,255	54,716	27,000	—	81,716	205,971	610	94	704	188	57
Landenne	961	969	1,930	1 227 90 88	47 26 50	1 275 17 38	295,715	367,782	—	81	367,863	663,578	1,512	609	2,121	597	151
Lavoir	162	160	322	439 87 07	16 64 09	456 51 16	139,124	88,524	—	3,126	91,650	230,774	544	135	679	154	71
Les Avins	314	291	605	720 90 47	28 73 62	749 64 09	128,294	178,238	—	7,508	185,746	314,040	883	246	1,129	237	81
Les Waleffes	342	333	675	757 82 41	21 75 13	779 57 54	348,955	193,657	16,000	—	209,657	558,612	1,047	261	1,308	348	87
Linchet	33	37	70	244 03 87	14 44 70	258 48 57	53,164	22,442	—	—	22,442	75,606	196	33	229	45	27
Lorcé	179	180	359	1 239 90 46	50 03 10	1 289 93 56	138,176	115,679	11,000	970	127,649	265,825	2,462	210	2,672	257	28
Marneffe	364	369	733	804 18 02	34 83 27	839 01 29	227,493	170,926	—	2,250	173,176	400,669	1,645	280	1,925	448	87
Modave	278	276	554	387 16 26	427 43 18	814 59 44	83,091	222,170	—	15,100	237,270	320,361	714	251	965	168	68
Moha	870	847	1,717	518 05 98	32 96 42	551 02 40	116,878	641,573	—	57,555	699,128	816,006	1,354	608	1,962	549	312
Nandrin	484	505	989	1 410 78 03	40 27 15	1 451 05 18	355,952	240,301	17,800	—	258,101	614,053	1,237	368	1,605	266	68
Neuville-en-Condroz	294	301	595	1 063 16 03	16 88 93	1 080 04 96	135,835	223,596	—	75,740	299,336	435,171	510	202	712	173	55
Neuville-sous-Huy	52	51	103	239 06 53	13 76 72	252 83 25	40,183	45,413	26,000	—	71,413	111,596	140	44	184	36	41
Ocquier	359	338	697	748 16 17	29 14 51	777 30 68	140,875	215,455	7,100	1,274	223,829	364,704	1,413	318	1,731	276	90
Ombret-Rawsa	432	436	868	677 28 30	38 24 79	715 53 09	76,655	356,739	—	41,325	398,064	474,719	899	355	1,254	314	121
Oteppe	250	231	481	361 19 40	14 26 19	375 45 59	114,723	113,854	12,000	9,366	135,220	249,943	672	217	889	231	128
Ouffet	756	765	1,521	2 797 23 34	85 76 29	2 882 99 63	414,239	568,868	50,700	8,804	628,372	1,042,611	2,167	631	2,798	503	53
Outrelouxhe	66	65	131	198 38 84	27 36 05	225 74 89	46,261	40,106	—	—	40,106	86,367	319	59	378	72	58
Pailhe	190	192	382	1 150 36 95	42 89 33	1 193 26 28	141,033	70,391	11,800	—	82,191	223,224	645	185	830	79	32
Poulseur	793	773	1,566	451 85 84	55 93 83	507 79 67	86,321	687,269	—	75,862	763,131	849,452	793	484	1,277	399	308
Ramelot	113	135	248	492 04 30	9 52 91	501 57 21	103,253	71,291	1,350	—	72,641	175,894	592	125	717	110	49
Saint-Séverin	295	306	601	493 76 46	13 91 83	507 68 29	144,333	194,776	—	2,460	197,236	341,569	789	221	1,010	188	118
Seny	129	135	264	657 87 03	14 65 95	672 52 98	152,115	90,312	10,500	—	100,812	252,927	425	114	539	84	39
Seraing-le-Château	123	110	233	433 28 83	6 99 59	440 28 42	181,570	75,331	14,000	—	89,331	270,901	529	87	616	145	53
Soheit-Tinlot	236	248	484	877 11 11	17 21 06	894 32 17	218,807	169,651	43,200	4,000	216,851	435,658	472	164	636	124	54
Strée	423	430	853	699 16 70	25 41 20	724 57 90	179,122	252,465	12,000	5,827	270,292	449,414	915	350	1,265	265	118
Tavier	485	494	979	1 398 76 72	57 01 92	1 455 78 64	318,836	312,403	29,900	1,100	343,403	662,239	2,148	424	2,572	303	67
Terwagne	183	197	380	621 02 48	18 86 24	639 88 72	149,490	117,906	8,100	5,880	131,886	281,376	515	147	662	139	59

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Vaux-et-Borset	385	394	779	625 21 02	17 81 73	643 02 75	245,340	177,474	5,900	—	183,374	428,714	1,489	265	1,754	313	121
Verlaine	758	761	1,519	1 155 44 07	39 67 89	1 195 11 96	500,525	497,007	11,000	—	508,007	1,008,532	2,260	499	2,759	388	127
Vierset-Barse	808	822	1,630	2 098 09 40	82 32 29	2 180 41 69	318,617	691,157	16,000	182,360	889,517	1,208,134	1,702	653	2,355	523	75
Vieuxville	115	101	216	413 42 38	27 15 80	440 58 18	74,345	132,127	—	—	132,127	206,472	1,449	149	1,598	196	49
Vieux-Waleffe	142	144	286	303 75 43	9 79 99	313 55 42	124,532	58,287	8,500	—	66,787	191,319	473	98	571	153	91
Villers-aux-Tours	214	219	433	272 78 00	8 25 82	281 03 82	95,204	149,414	—	—	149,414	244,618	648	171	819	188	154
Villers-le-Temple	442	436	878	935 62 60	34 35 11	969 97 71	202,454	285,446	—	2,040	287,486	489,940	1,150	383	1,533	279	91
Vinalmont	522	526	1,048	1 029 78 29	39 44 77	1 069 23 06	229,297	327,839	29,500	1,962	359,301	588,598	1,320	429	1,749	345	98
Vissoul	94	99	193	310 20 84	9 88 64	320 09 48	91,465	47,370	—	232	47,602	139,067	561	79	640	143	60
Vyle-et-Tharoul	244	251	495	675 59 86	39 08 14	714 68 00	144,940	161,238	27,700	—	188,938	333,878	581	205	786	166	69
Wanze	858	916	1,774	365 97 29	41 12 48	407 09 77	134,467	1,383,101	—	1,446,744	2,829,845	2,964,312	565	626	1,191	529	436
Waret-l'Evêque	395	364	759	473 09 91	19 34 01	492 43 92	155,695	226,586	—	180	226,766	382,461	1,146	281	1,427	367	154
Warnand-Dreye	516	522	1,038	957 01 11	32 17 90	989 19 01	308,585	249,573	—	—	249,573	558,158	1,142	369	1,511	339	105
Warzée	226	219	445	668 33 46	22 99 92	691 33 38	152,363	119,635	5,500	—	125,135	277,498	923	163	1,086	184	64
Werbomont	184	203	387	967 73 80	37 85 14	1 005 58 94	170,462	85,737	—	—	85,737	256,199	1,632	151	1,783	203	38
Xhoris	452	433	885	1 210 06 30	42 59 73	1 252 66 03	228,410	253,655	21,000	—	274,655	503,065	2,659	321	2,980	328	71
Yernée-Fraineux	156	161	317	595 25 07	18 47 45	613 72 52	153,166	120,920	—	1,043	121,963	275,129	439	128	567	116	52
Totaal	**25,034**	**24,911**	**49,945**	**57 226 28 55**	**2 758 84 13**	**59 985 12 68**	**13,143,541**	**16,754,727**	**7,500,14**	**3,087,995**	**20,592,736**	**33,736,277**	**76,507**	**19,007**	**95,514**	**17,753**	**83**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Ampsin	1,383	1,429	2,812	503 18 75	67 11 24	570 29 99	96,924	1,514,152	10,500	342,883	1,867,535	1,964,459	1,523	966	2,489	851	493
Antheit	1,586	1,709	3,295	671 66 27	42 72 46	714 38 73	217,884	1,586,280	—	622,174	2,208,454	2,426,338	1,885	1,121	3,006	1,054	461
Ben-Ahin	1,274	1,264	2,538	2 242 56 47	178 10 65	2 420 67 12	404,615	1,099,845	36,188	49,715	1,185,748	1,590,363	1,647	978	2,625	754	105
Couthuin	1,215	1,202	2,417	1 631 78 73	69 03 18	1 700 81 91	458,541	563,741	34,800	19,066	617,607	1,076,148	2,923	858	3,781	798	142
Marchin	2,300	2,224	4,524	2 051 65 26	143 80 86	2 195 46 12	405,286	1,500,423	35,340	431,539	1,967,302	2,372,588	4,011	1,728	5,739	1,321	206
Seilles	2,139	2,022	4,161	839 20 67	133 40 75	972 61 42	215,548	1,465,216	23,000	1,251,752	2,739,968	2,955,516	1,744	1,351	3,095	984	428
Tihange	1,007	1,051	2,058	931 12 89	42 21 57	973 34 46	259,782	989,299	72,162	—	1,061,461	1,321,243	1,342	666	2,008	610	211
Villers-le-Bouillet	1,061	1,067	2,128	847 46 79	32 61 84	880 08 63	248,366	935,767	—	51,300	987,067	1,235,433	2,181	754	2,935	734	242
Totaal	**11,965**	**11,968**	**23,933**	**9 718 65 83**	**709 02 55**	**10 427 68 38**	**2,306,946**	**9,654,723**	**211,990**	**2,768,429**	**12,635,142**	**14,942,088**	**17,256**	**8,422**	**25,678**	**7,106**	**230**
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Amay	3,161	3,308	6,469	844 69 89	79 06 14	923 76 03	236,975	3,734,347	28,500	979,951	4,742,798	4,979,773	2,793	2,197	4,990	1,740	700
Huy (Hoei)	6,188	6,936	13,124	645 07 06	154 38 17	799 45 23	201,752	13,831,824	221,797	1,123,978	15,177,599	15,379,351	2,634	4,879	7,513	3,250	1,642
Totaal	**9,349**	**10,244**	**19,593**	**1 489 76 95**	**233 44 31**	**1 723 21 26**	**438,727**	**17,566,171**	**250,297**	**2,103,929**	**19,920,397**	**20,359,124**	**5,427**	**7,076**	**12,503**	**4,990**	**1,137**
Het arrondissement	**46,348**	**47,123**	**93,471**	**68 434 71 33**	**3 701 30 99**	**72 136 02 32**	**15,889,214**	**43,975,621**	**1,212,301**	**7,960,353**	**53,148,275**	**69,037,489**	**99,190**	**34,505**	**133,695**	**29,849**	**130**

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Anthisnes	725	742	1,467	1,391 70 31	49 46 09	1 441 16 40	243,001	454,131	19,300	101,300	574,731	817,732	1,823	561	2,384	449	102
Argenteau	436	422	858	291 60 18	59 29 41	350 89 59	145,371	307,984	31,060	186,510	525,554	670,925	722	317	1,039	237	245
Ayeneux	554	549	1,103	341 84 91	42 97 78	384 82 69	250,774	341,296	6,000	—	347,296	598,070	639	380	1,019	227	287
Barchon	240	235	475	177 04 70	21 26 26	198 30 96	150,171	175,836	—	—	175,836	326,007	332	175	507	161	240
Beaufays	507	514	1,021	647 97 89	27 71 11	675 69 00	305,020	589,218	5,100	6,882	601,200	906,220	1,155	402	1,557	350	151
Bellaire	741	782	1,523	90 66 73	10 12 94	100 79 67	67,416	625,054	—	1,500	626,554	693,970	337	517	854	395	1,511
Berneau	251	243	494	296 32 36	22 72 00	319 04 36	185,086	151,236	—	7,140	158,376	343,462	893	140	1,033	193	155
Bierset	509	497	1,006	319 66 47	40 63 98	360 30 45	163,451	363,002	8,600	11,200	383,402	546,853	916	364	1,280	465	279
Boirs	407	396	803	444 93 62	24 20 53	469 14 15	175,617	191,162	—	23,308	214,470	390,087	1,341	328	1,669	392	171
Bombaye (Bolbeek)	233	225	458	645 75 61	26 52 28	672 27 89	422,233	141,073	—	—	141,073	563,306	1,369	175	1,544	263	68
Boncelles	942	965	1,907	347 38 01	31 57 41	378 95 42	109,804	857,300	—	26,310	883,610	993,414	1,952	652	2,604	636	503
Cerexhe-Heuseux	397	507	904	522 24 66	29 24 45	551 49 11	413,991	210,277	—	—	210,277	624,268	969	248	1,217	258	164
Chaudfontaine	935	954	1,889	750 46 81	60 88 97	811 35 78	178,757	822,836	359,800	255,635	1,438,271	1,617,028	1,045	705	1,750	451	233
Chokier	540	460	1,000	139 27 99	18 44 50	157 72 49	24,662	422,104	13,500	23,700	459,304	483,966	352	311	663	217	634
Dalhem	451	478	929	211 11 65	13 98 21	225 09 86	127,425	274,182	16,000	4,850	295,032	422,457	690	336	1,026	259	413
Dolembreux	256	257	513	1 046 62 61	35 45 76	1 082 08 37	278,520	218,550	—	—	218,550	497,070	2,291	279	2,570	238	47
Elch z./v. Othée.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Embourg	910	988	1,898	418 57 92	46 92 61	465 50 53	200,282	920,088	26,000	485,862	1,431,950	1,632,232	1,040	609	1,649	567	408
Evegnée	101	112	213	164 39 77	10 43 07	174 82 84	134,176	49,180	—	—	49,180	183,356	416	76	492	105	122
Feneur	104	88	192	130 72 79	7 48 04	138 20 83	97,918	46,780	—	—	46,780	144,698	374	80	454	67	139
Fexhe-Slins	466	438	904	758 91 51	29 49 00	788 40 51	352,050	264,107	—	—	264,107	616,157	2,023	359	2,382	425	115
Fooz	220	215	435	277 14 54	9 03 94	286 18 48	141,470	113,680	—	—	113,680	255,150	503	164	667	170	152
Fouron-le-Comte v./z. s'-Gravenvoeren.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fraipont	723	767	1,490	834 37 41	52 94 22	887 31 63	204,316	658,033	74,100	65,557	797,690	1,002,006	1,207	603	1,810	383	168
Glaaien z./v. Glons.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gleixhe	137	123	260	195 66 76	7 09 48	202 76 24	56,362	57,370	6,200	—	63,570	119,932	316	93	409	93	128
Glons (Glaaien)	928	945	1,873	671 54 16	48 89 60	720 43 76	253,726	424,541	5,500	21,470	451,511	705,237	2,191	675	2,866	730	260
Gomzé-Andoumont	203	205	408	674 40 93	26 76 37	701 17 30	208,224	158,743	22,800	1,249	182,792	391,016	966	149	1,115	108	58
Hermalle-sous-Argenteau	941	1,029	1,970	462 11 18	83 49 90	545 61 08	307,027	1,065,835	—	222,523	1,288,358	1,595,385	1,896	659	2,555	613	361
Hermée	573	579	1,152	523 62 59	19 99 75	543 62 34	247,612	303,826	—	—	303,826	551,438	1,147	397	1,544	435	212
Heure-le-Romain	661	696	1,357	638 16 88	24 08 79	662 25 67	302,480	359,453	1,200	3,000	363,653	666,133	1,584	515	2,099	623	205
Hognoul	252	257	509	275 98 88	11 15 77	287 14 65	147,874	114,205	—	9,351	123,556	271,430	438	154	592	174	177
Housse	324	335	659	226 92 82	11 16 58	238 09 40	129,678	171,208	—	—	171,208	300,886	464	276	740	215	277
Houtain-Saint-Siméon	563	605	1,168	368 48 94	15 24 68	383 73 62	174,973	327,312	—	16,630	343,942	518,915	1,557	464	2,021	527	304
Juprelle	418	412	830	363 29 03	14 30 50	377 59 53	178,964	218,907	—	6,680	225,587	404,551	778	276	1,054	240	220
Lantin	171	155	326	311 03 98	21 08 34	332 12 32	162,500	69,616	—	—	69,616	232,116	420	145	565	137	98
Liers	522	536	1,058	375 41 69	36 21 68	411 63 37	171,556	307,464	—	128,535	435,999	607,555	1,004	346	1,350	402	257
Lixhe (Lieze)	633	583	1,216	575 56 35	109 03 69	684 60 04	228,435	423,259	—	268,255	691,514	919,949	2,105	391	2,496	466	178
Loncin	945	1,027	1,972	211 83 64	30 84 97	242 68 61	111,028	932,840	—	77,240	1,010,080	1,121,108	508	556	1,064	578	813
Magnée	274	258	532	224 16 83	17 68 06	241 84 89	130,744	176,667	—	3,350	180,017	310,761	518	157	675	150	220
Melen	892	855	1,747	529 06 13	30 38 61	559 44 74	448,894	5. 0,886	—	8,650	539,536	988,430	957	525	1,482	470	312
Micheroux	804	361	1,165	157 79 91	9 83 05	167 62 96	110,952	211,402	—	225,949	437,351	548,303	277	240	517	119	695
Milmort	954	832	1,786	320 70 54	23 90 10	344 60 64	159,367	406,515	—	81,369	487,884	647,251	1,040	509	1,549	501	518
Moelingen (Mouland)	365	335	700	304 43 06	26 05 50	330 48 56	189,236	225,215	—	—	225,215	414,451	1,045	218	1,263	247	212
Mortier	347	342	689	305 02 05	13 47 70	318 49 75	255,170	165,674	6,850	—	172,524	427,694	623	254	877	211	216

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Mortroux.	215	204	419	295 66 36	19 32 82	315 99 18	130,594	98,348	—	—	98,348	228,942	719	152	871	134	133
Mouland v./z. Moelingen.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nessonvaux	516	531	1,047	100 03 99	12 36 62	112 40 61	37,371	504,240	—	355,580	859,820	897,191	403	472	875	298	931
Nudorp z./v. Wihogne.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Othée (Elch)	691	686	1,377	512 71 11	16 08 63	528 79 74	259,892	319,112	7,000	—	326,112	586,004	2,275	443	2,718	586	260
Oupeye	820	804	1,624	326 02 78	15 08 59	341 11 37	192,042	483,121	8,100	—	491,221	683,263	1,363	553	1,916	559	476
Paifve.	159	154	313	261 88 49	7 70 39	269 58 88	115,631	66,962	—	—	66,962	182,593	450	117	567	126	116
Plainevaux	457	473	930	756 70 86	49 61 83	806 32 69	146,751	323,098	6,340	2,890	332,328	479,079	1,585	370	1,955	333	115
Queue-du-Bois	914	903	1,817	176 39 09	9 16 81	185 55 90	104,310	569,521	—	181,183	750,704	855,014	600	562	1,162	407	979
Richelle	330	274	604	178 78 93	12 05 44	190 84 37	108,154	176,131	9,600	19,603	205,334	313,488	413	203	616	193	316
Roloux.	181	189	370	315 66 22	10 20 40	325 86 62	156,400	119,040	—	—	119,040	275,440	517	124	641	165	114
Rotheux-Rimière	493	502	995	1 011 04 66	33 32 53	1 044 37 19	218,002	338,012	18,970	—	356,982	574,984	1,655	413	2,068	324	95
Rouvreux.	558	607	1,165	877 82 55	34 01 28	911 83 83	258,940	398,076	20,800	—	418,876	677,816	2,498	475	2,973	409	128
Saint-André.	220	208	428	520 52 76	25 85 14	546 37 90	426,540	112,366	1,050	320	113,736	540,276	825	143	968	172	78
Saint-Remy.	487	441	928	195 52 74	11 29 95	206 82 69	138,121	187,550	—	—	187,550	325,671	576	292	868	217	449
Saive	775	730	1,505	462 29 23	33 86 75	496 15 98	329,715	501,981	—	43,410	545,391	875,106	1,131	472	1,603	434	303
s'-Gravenvoeren (Fouron-le-Comte)	649	704	1,353	1 287 36 45	47 67 70	1 335 04 15	707,108	358,159	8,400	2,379	368,938	1,076,046	3,598	419	4,017	515	101
Slins	405	427	832	615 74 86	22 15 97	637 90 83	272,377	198,774	—	4,800	203,574	475,951	1,607	302	1,909	408	130
Tignée.	85	82	167	141 91 92	6 58 42	148 50 34	118,183	50,850	—	—	50,850	169,033	289	69	358	57	112
Velroux	301	283	584	301 60 26	8 20 23	309 80 49	150,938	149,728	—	—	149,728	300,666	526	198	724	222	189
Villers-l'Evêque	525	536	1,061	709 47 00	28 38 41	737 85 41	360,512	258,904	—	—	258,904	619,416	2,522	352	2,874	512	144
Villers-Saint-Siméon	167	160	327	301 84 02	12 96 28	314 80 30	138,901	93,921	—	—	93,921	232,822	613	118	731	215	104
Voroux-Goreux.	425	396	821	305 23 96	46 38 77	351 62 73	160,945	235,435	—	—	235,435	396,380	793	258	1,051	292	233
Voroux-lez-Liers	244	249	493	223 61 35	10 02 70	233 64 05	104,812	157,545	4,600	590	162,735	267,547	546	165	711	247	211
Warsage (Weerst)	441	400	841	801 22 14	32 89 91	834 12 05	397,969	300,071	8,000	4,940	313,011	710,980	870	261	1,131	270	101
Wihogne (Nudorp)	202	220	422	393 47 86	12 25 07	405 72 93	170,098	98,226	—	—	98,226	268,324	857	136	993	332	104
Xhendremael	537	510	1,047	676 10 92	15 99 67	692 10 59	354,906	218,737	—	—	218,737	573,643	1,350	303	1,653	451	151
Totaal	**32,352**	**31,977**	**64,329**	**29 713 75 31**	**1 785 05 99**	**31 498 81 30**	**13,905,525**	**21,165,955**	**694,870**	**2890,300**	**24,751,125**	**38,656,650**	**70,804**	**22,152**	**92,956**	**21,825**	**204**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Alleur.	1,597	1,660	3,257	810 24 45	44 53 46	854 77 91	385,665	1,909,412	11,500	33,080	1,953,992	2,339,657	1,652	1,056	2,708	1,068	381
Awans.	1,077	1,081	2,158	846 08 77	100 57 42	946 66 19	424,574	757,600	12,000	315,475	1,085,075	1,509,649	2,083	630	2,713	736	228
Awirs	1,193	1,197	2,390	428 32 10	31 34 59	459 66 69	115,532	888,739	—	87,057	975,796	1,091,328	1,886	858	2,744	655	520
Aywaille	1,709	1,746	3,455	1 836 33 55	92 37 14	1 928 70 69	353,053	1,757,889	8,000	91,038	1,856,927	2,209,980	4,152	1,184	5,336	993	179
Cheratte	2,189	1,859	4,048	281 29 65	25 96 51	307 26 16	188,511	1,485,283	16,600	497,643	1,999,526	2,188,037	1,245	1,061	2,306	668	1,317
Comblain-au-Pont.	1,736	1,815	3,551	1 974 95 60	170 88 19	2 145 83 79	458,482	1,500,528	8,300	70,609	1,579,437	2,037,919	6,163	1,495	7,658	1,259	165

Engis	1,767	1,729	3,496	286 00 48	45 04 23	331 04 71	48,419	1,812,775	12,405	463,961	2,289,141	2,337,560	938	1,043	1,981	682	1,056
Esneux	2,273	2,537	4,810	2 430 28 57	190 42 45	2 620 71 02	490,845	3,913,637	93,400	190,827	4,197,864	4,688,709	5,093	1,856	6,949	1,523	184
Fléron	1,684	1,772	3,456	335 91 89	43 54 97	379 46 86	233,361	1,701,267	8,500	141,328	1,851,095	2,084,456	963	992	1,955	797	911
Forêt	2,628	2,343	4,971	1 437 07 73	86 99 89	1 524 07 62	411,898	2,375,187	93,900	1,264,143	3,733,230	4,145,128	2,628	1,640	4,268	778	326
Glain	1,730	1,625	3,355	64 65 37	11 26 69	75 92 06	26,945	1,199,899	28,000	139,002	1,366,901	1,393,846	334	800	1,134	290	4,419
Haccourt	1,342	1,378	2,720	676 03 22	51 97 55	728 00 77	368,354	979,963	—	172,246	1,152,209	1,520,563	3,532	898	4,430	975	374
Horion-Hozémont	1,694	1,746	3,440	1 702 53 03	84 13 60	1 786 66 63	685,079	839,793	40,000	—	879,793	1,564,872	3,389	1,196	4,585	1,082	193
Louveigné	968	1,057	2,025	2 829 08 45	127 09 44	2 956 17 89	756,039	853,920	46,200	2,830	902,950	1,658,989	6,533	778	7,311	744	69
Mons	2,048	2,055	4,103	679 19 36	38 98 24	718 17 60	245,218	1,170,671	20,000	123,425	1,314,096	1,559,314	2,471	1,326	3,797	1,283	571
Ramet	1,770	1,818	3,588	1 059 15 16	147 58 87	1 206 74 03	195,136	1,603,712	—	153,402	1,757,114	1,952,250	1,954	1,247	3,201	935	297
Retinne	1,357	1,168	2,525	427 59 81	26 81 05	454 40 86	308,005	933,600	—	500,797	1,434,397	1,742,402	1,051	597	1,648	480	556
Rocourt	1,296	1,346	2,642	378 24 37	37 94 30	416 18 67	174,400	1,137,798	14,000	167,608	1,319,406	1,493,806	1,294	738	2,032	704	635
Romsée	1,464	1,461	2,925	335 75 73	24 83 51	360 59 24	207,939	1,070,191	—	994,010	2,064,201	2,272,140	1,237	904	2,141	629	811
Sougné-Remouchamps	1,140	1,121	2,261	2 662 43 66	163 53 26	2 825 96 92	327,298	910,970	24,630	345,498	1,281,098	1,608,396	2,914	836	3,750	699	80
Soumagne	2,358	2,333	4,691	757 91 18	45 37 45	803 28 63	544,398	1,687,301	—	434,313	2,121,614	2,666,012	1,408	1,500	2,908	951	584
Sprimont	2,000	2,015	4,015	2 202 58 50	106 36 54	2 308 95 04	760,324	1,543,348	75,400	239,344	1,858,092	2,618,416	7,719	1,448	9,167	1,342	174
Tilff	2,205	2,365	4,570	929 01 01	98 36 14	1 027 37 15	181,085	4,186,445	51,300	269,400	4,507,145	4,688,230	1,936	1,703	3,639	1,367	445
Trembleur	1,073	1,071	2,144	657 79 64	34 86 57	692 66 21	472,571	471,605	—	23,510	495,115	967,686	1,578	641	2,219	560	310
Vaux-sous-Chèvremont	2,310	2,263	4,573	315 76 61	43 46 35	359 22 96	146,748	2,005,495	14,700	294,620	2,314,815	2,461,563	1,186	1,536	2,722	1,079	1,273
Visé (Wezet)	2,405	2,450	4,855	475 99 34	145 52 13	621 51 47	259,516	2,979,985	10,500	76,789	3,067,274	3,326,790	1,619	1,400	3,019	1,095	781
Vivegnis	1,450	1,464	2,914	332 30 99	30 09 99	362 40 98	156,114	1,227,474	—	14,370	1,241,844	1,397,958	1,633	881	2,514	810	804
Totaal	**46,463**	**46,475**	**92,938**	**27 152 58 22**	**2 049 90 53**	**29 202 48 75**	**8,925,509**	**42,904,487**	**589,335**	**7,106,325**	**50,600,147**	**59,525,656**	**68,591**	**30,244**	**98,835**	**24,184**	**318**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Angleur	4,877	5,130	10,007	841 07 73	204 41 91	1 045 49 64	101,259	6,474,538	13,500	1,288,519	7,776,557	7,877,816	1,375	3,251	4,626	2,552	957
Ans	8,273	7,203	15,476	574 45 49	102 51 36	676 96 85	319,284	7,403,651	36,585	1,380,129	8,820,365	9,139,649	2,040	3,883	5,923	2,706	2,286
Beyne-Heusay	3,283	2,877	6,160	348 17 30	31 24 98	379 42 28	184,495	2,558,461	15,352	385,380	2,959,193	3,143,688	1,031	1,730	2,761	1,203	1,624
Bressoux	7,434	8,095	15,529	123 47 44	73 32 05	196 79 49	28,656	12,317,007	—	318,950	12,635,957	12,664,613	437	3,637	4,074	2,671	7,891
Chênée	4,984	5,368	10,352	366 77 37	59 41 04	426 18 41	172,226	7,154,212	95,780	776,624	8,026,616	8,198,842	1,278	3,365	4,643	2,411	2,429
Flémalle-Grande	3,242	2,720	5,962	282 78 66	33 55 11	316 33 77	83,194	1,887,619	13,000	632,282	2,532,901	2,616,095	1,514	1,661	3,175	1,225	1,885
Flémalle-Haute	3,588	3,115	6,703	350 87 21	53 80 05	404 67 26	68,684	3,402,320	16,000	3,430,690	6,849,010	6,917,694	1,530	1,858	3,388	1,361	1,656
Grâce-Berleur	3,958	3,516	7,474	444 06 67	26 32 40	470 39 07	178,518	2,152,859	—	480,455	2,633,314	2,811,832	1,878	1,964	3,842	1,634	1,589
Grivegnée	9,000	9,495	18,495	383 05 89	92 03 86	475 09 75	210,951	11,729,566	10,111	1,840,426	13,580,103	13,791,054	2,237	5,055	7,292	4,462	3,893
Hollogne-aux-Pierres	2,858	2,698	5,556	637 27 26	62 56 48	699 83 74	241,765	1,912,365	40,100	938,887	2,891,352	3,133,117	1,698	1,623	3,321	1,262	794
Jemeppe	7,051	6,724	13,775	357 44 06	83 66 22	441 10 28	103,446	7,339,379	93,000	1,843,655	9,276,034	9,379,480	1,550	3,784	5,334	2,470	3,123
Jupille	4,119	4,058	8,177	526 84 62	61 28 62	588 13 24	275,744	4,700,222	15,000	951,038	5,666,260	5,942,004	1,821	2,493	4,314	1,802	1,390
Montegnée	5,603	5,002	10,605	294 27 90	27 34 08	321 61 98	143,592	4,194,714	70,400	922,977	5,188,091	5,331,683	1,600	2,889	4,489	1,859	3,297
Ougrée	9,919	9,326	19,245	1 079 56 44	134 98 31	1 214 54 75	125,052	8,807,793	162,100	10,293,335	19,263,228	19,388,280	2,122	5,632	7,754	3,795	1,585
Saint-Nicolas	4,569	4,439	9,008	230 64 18	26 38 31	257 02 49	80,933	3,200,682	—	13,667	3,214,349	3,295,282	1,366	2,446	3,812	1,567	3,505
Tilleur	3,399	2,783	6,182	100 30 92	33 14 29	133 45 21	74,046	2,115,658	39,100	1,160,761	3,315,519	3,389,565	634	1,643	2,277	636	4,632
Vottem	3,078	2,816	5,894	440 80 65	37 92 85	478 73 50	225,868	1,944,177	—	178,026	2,122,203	2,348,071	2,268	1,518	3,786	1,387	1,231
Wandre	3,375	3,362	6,737	582 53 65	93 38 42	675 92 07	279,657	3,048,452	22,950	460,069	3,531,471	3,811,128	2,005	1,992	3,997	1,488	997
Totaal	**92,610**	**88,727**	**181,337**	**7 964 43 44**	**1 237 30 34**	**9 201 73 78**	**2,897,370**	**92,343,675**	**642,978**	**27,295,870**	**120,282,523**	**123,179,893**	**28,384**	**50,424**	**78,808**	**36,491**	**1,971**

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Herstal	13,501	13,759	27,260	1 170 25 50	199 71 09	1 369 96 59	514,226	12,231,250	82,480	6,180,112	18,493,842	19,008,068	5,872	8,266	14,138	6,095	1,990
Seraing	21,761	20,531	42,292	2 010 36 77	223 72 98	2 234 09 75	518,441	25,588,705	404,600	13,394,205	39,387,510	39,905,951	4,370	12,679	17,049	8,089	1,893
Totaal	**35,262**	**34,290**	**69,552**	**3 180 62 27**	**423 44 07**	**3 604 06 34**	**1,032,667**	**37,819,955**	**487,080**	**19,574,317**	**57,881,352**	**58,914,019**	**10,242**	**20,945**	**31,187**	**14,184**	**1,930**

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
GEMEENTEN MET 100,000 INWONERS EN MEER																	
Liège (Luik)	72,949	83,259	156,208	1 348 13 51	920 60 53	2 268 74 04	740,322	168,842,854	9,304,373	8,548,541	186,695,768	187,436,090	6,215	31,917	38,132	25,498	6,885
Het arrondissement	**279,636**	**284,728**	**564,364**	**69 359 52 75**	**6 416 31 46**	**75 775 84 21**	**27,501,393**	**363,076,926**	**11,718,636**	**65,415,353**	**440,210,915**	**467,712,308**	**184,236**	**155,682**	**339,918**	**122,182**	**745**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT VERVIERS																	
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Amblève	897	847	1,744	3 623 39 26	97 86 99	3 721 26 25	471,210	323,348	—	3,600	326,948	798,158	5,160	360	5,520	1,138	47
Baelen	972	889	1,861	1 644 00 29	75 87 22	1 719 87 51	914,855	598,927	12,200	108,450	719,577	1,634,432	1,778	510	2,288	401	108
Basse-Bodeux	191	213	404	1 634 55 15	70 95 32	1 705 50 47	148,842	121,018	—	—	121,018	269,860	2,298	174	2,472	208	24
Bellevaux-Ligneuville	498	548	1,046	2 605 04 84	91 57 50	2 696 62 34	305,031	239,813	—	—	239,813	544,844	5,980	281	6,261	712	39
Bevercé	889	886	1,775	6 488 55 46	173 30 03	6 661 85 49	598,600	392,617	—	490,426	883,043	1,481,643	9,806	412	10,218	1,145	27
Bilstain	394	426	820	843 60 24	41 90 09	885 50 33	364,249	367,505	9,798	103,450	480,753	845,002	673	237	910	200	93
Bolland	266	256	522	610 02 82	19 87 37	629 90 19	458,488	119,825	11,500	—	131,325	589,813	739	171	910	160	83
Bra	339	329	668	2 981 54 57	81 91 21	3 063 45 78	320,535	107,210	6,000	—	113,210	433,745	7,837	290	8,127	634	22
Chaineux	507	482	989	404 16 27	30 29 65	434 45 92	296,382	280,224	—	2,079	282,303	578,685	609	310	919	229	228
Charneux	674	675	1,349	1 379 11 85	64 28 79	1 443 40 64	1,127,587	366,916	8,700	—	375,616	1,503,203	1,513	373	1,886	320	93
Chevron	370	367	737	1 892 21 32	84 84 15	1 977 05 47	234,751	181,072	15,500	76,455	273,027	507,778	4,827	357	5,184	420	37
Clermont	818	801	1,619	1 648 35 01	66 43 68	1 714 78 69	1,154,927	517,718	—	—	517,718	1,672,645	1,566	460	2,026	349	94
Cornesse	922	975	1,897	532 98 42	49 64 91	582 63 33	340,045	1,079,474	30,000	75,016	1,184,490	1,524,535	1,058	583	1,641	488	326
Crombach	1,000	950	1,950	4 859 19 67	144 07 52	5 003 27 19	543,571	364,734	—	—	364,734	908,305	7,887	431	8,318	1,189	39
Elsenborn	823	828	1,651	3 172 07 46	2 019 54 48	5 191 61 94	260,463	309,105	—	—	309,105	569,568	4,303	318	4,621	738	32
Eynatten	536	563	1,099	1 412 27 33	60 80 70	1 473 08 03	417,984	406,070	—	—	406,070	824,054	1,553	377	1,930	239	75
Faymonville	372	342	714	815 64 40	31 44 87	847 09 27	142,830	92,168	—	1,050	93,218	236,048	1,587	152	1,739	338	84
Fosse	532	583	1,115	1 660 37 49	64 43 05	1 724 80 54	218,825	459,424	—	5,809	465,233	684,058	3,489	369	3,858	447	65
Fouron-Saint-Martin v./z. Sint-Martens-Voeren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fouron-Saint-Pierre v./z. Sint-Pieters-Voeren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Francorchamps	544	521	1,065	2 484 99 46	98 10 46	2 583 09 92	307,503	606,288	25,600	—	631,888	939,391	5,977	329	6,306	505	41
Goé (Gulke)	459	430	889	755 32 29	29 67 29	784 99 58	221,738	396,941	—	260,165	657,106	878,844	699	279	978	241	113
Grand-Rechain	373	353	726	371 46 48	13 87 94	385 34 42	286,670	254,073	—	33,570	287,643	574,313	542	232	774	142	188
										58,680	358,785	556,430	725	178	903	170	115

Hauset	423	405	828	683 76 84	36 71 95	720 48 79	197,645	300,105	—	58,680	358,785	556,430	725	178	903	170	115
Henri - Chapelle (Hendrik - Capelle)	785	764	1,549	1 435 48 05	54 21 38	1 489 69 43	886,427	441,966	11,900	—	453,866	1,340,293	1,131	374	1,505	278	104
Heppenbach	546	530	1,076	3 240 80 95	83 40 81	3 324 21 76	324,136	184,980	—	—	184,980	509,116	4,421	240	4,661	901	32
Hergenrath	574	623	1,197	867 57 43	44 34 56	911 91 99	201,077	347,934	14,000	92,110	454,044	655,121	953	239	1,192	243	131
Hombourg (Homburg)	848	754	1,602	1 540 21 89	132 75 11	1 672 97 00	899,849	455,185	14,200	17,500	486,885	1,386,734	1,537	362	1,899	321	96
Jalhay	720	699	1,419	5 138 65 43	163 78 70	5 302 44 13	734,045	483,931	—	—	483,931	1,217,976	5,194	519	5,713	681	27
Julémont	136	118	254	242 58 13	8 85 69	251 43 82	206,925	64,480	—	—	64,480	271,405	338	71	409	64	101
Kettenis	703	748	1,451	1 332 31 80	50 49 68	1 382 81 48	524,746	553,613	—	70,720	624,233	1,149,079	1,495	398	1,893	339	105
La Gleize	523	519	1,042	4 182 50 36	245 47 64	4 427 98 00	581,822	285,496	—	—	285,496	867,318	11,445	420	11,865	550	24
La Reid	688	659	1,347	3 277 07 83	150 19 70	3 427 27 53	670,945	460,857	47,800	6,000	514,657	1,185,602	4,107	536	4,643	521	39
Lommersweiler	628	549	1,177	3 387 38 26	103 63 04	3 491 01 30	281,544	183,970	—	—	183,970	465,514	6,195	281	6,476	635	34
Manderfeld	636	583	1,219	4 525 73 17	144 46 02	4 670 19 19	427,534	171,380	—	—	171,380	598,914	6,664	305	6,969	859	26
Membach	471	464	935	6 996 19 73	105 76 73	7 101 96 46	413,989	277,982	16,600	8,222	302,804	716,793	731	254	985	221	13
Meyrode (Meyerode)	662	600	1,262	4 733 19 40	97 06 25	4 830 25 65	417,493	170,235	7,300	—	177,535	595,028	5,116	260	5,376	843	26
Moresnet	641	659	1,300	613 29 24	59 73 53	673 02 77	280,198	463,515	28,300	—	491,815	772,013	648	324	972	235	193
Neufchâteau	295	264	559	816 03 18	63 51 92	879 55 10	463,920	164,480	23,000	1,150	188,630	652,550	1,157	192	1,349	188	64
Neu Moresnet	327	313	640	545 15 04	15 17 10	560 32 14	92,477	264,958	—	199,405	464,363	556,840	483	128	611	125	114
Polleur	775	783	1,558	1 722 35 21	91 09 24	1 813 44 45	636,965	808,044	54,400	—	862,444	1,499,409	2,297	485	2,782	561	86
Rahier	191	196	387	1 359 55 85	76 40 77	1 435 96 62	217,940	107,113	—	2,800	109,913	327,853	3,072	162	3,234	202	27
Recht	697	676	1,373	3 344 74 32	113 11 72	3 457 86 04	338,319	229,733	—	—	229,733	568,052	5,841	322	6,163	889	40
Remersdaal	247	205	452	818 82 04	42 97 52	861 79 56	426,214	107,115	9,600	—	116,715	542,929	542	118	660	87	52
Robertville	894	848	1,742	5 152 38 65	135 14 50	5 287 53 15	501,269	409,069	—	11,756	420,825	922,094	3,418	353	3,771	766	33
Rocherath	664	654	1,318	3 715 28 81	372 85 90	4 088 14 71	310,526	153,265	—	—	153,265	463,791	4,004	362	4,366	976	32
Schoenberg	387	349	736	2 633 78 31	66 42 50	2 700 20 81	221,805	109,144	—	—	109,144	330,949	4,191	187	4,378	587	27
Sint-Martens-Voeren (Fouron-Saint-Martin)	466	458	924	1 240 45 50	53 73 53	1 294 19 03	506,124	247,193	—	—	247,193	753,317	2,404	293	2,697	304	71
Sint-Pieters-Voeren (Fouron-Saint-Pierre)	166	178	344	498 40 81	13 11 95	511 52 76	262,350	58,300	20,100	—	78,400	340,750	600	93	693	75	67
Sippenaeken	150	149	299	488 70 02	12 19 06	500 89 08	244,466	76,780	16,650	—	93,430	337,896	451	82	533	64	60
Soiron	266	283	549	401 93 91	18 99 34	420 93 25	293,486	170,603	16,000	2,285	188,888	482,374	611	196	807	153	130
Stoumont	232	283	515	1 891 63 63	81 91 87	1 973 55 50	164,451	100,638	30,800	—	131,438	295,889	2,315	216	2,531	228	26
Teuven	327	316	643	700 97 13	24 66 28	725 63 41	343,885	147,383	7,500	—	154,883	498,768	826	179	1,005	149	89
Walhorn	555	584	1,139	1 520 93 89	56 88 94	1 577 82 83	756 405	301,455	26,000	42,880	370,335	1,126,740	1,771	259	2,030	313	72
Wanne	405	336	741	3 326 13 80	117 89 93	3 444 03 73	377 015	165,793	—	2,544	168,337	545,352	5,876	317	6,193	404	22
Xhendelesse	566	380	946	340 64 07	17 16 91	357 80 98	261,360	220,966	—	35,370	256,336	517,696	631	227	858	173	264
Totaal	**28,970**	**28,193**	**57,163**	**114 533 62 76**	**6 264 92 99**	**120 798 55 75**	**22,602,438**	**16,272,131**	**463,448**	**1,711,492**	**18,447,071**	**41,049,509**	**161,071**	**15,937**	**177,008**	**23,348**	**47**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Aubel	1,505	1,562	3,067	1 772 24 21	85 07 70	1 857 31 91	1,310,013	1,275,793	—	50,674	1,326,467	2,636,480	1,984	854	2,838	624	165
Battice	1,732	1,587	3,319	1 878 16 17	129 14 04	2 007 30 21	1,486,583	1,092,933	—	151,150	1,244,083	2,730,666	2,149	846	2,995	676	165
Bullange (Büllingen)	1,052	950	2,002	4 817 57 58	197 94 72	5 015 52 30	363,703	290,999	—	—	290,999	654,702	5,357	450	5,807	1,197	40
Butgenbach (Bütgenbach)	1,144	1,182	2,326	3 651 28 29	400 35 06	4 051 63 35	443,625	419,186	—	55,582	474,768	918,393	4,918	476	5,394	1,008	57
Gemmenich	1,185	1,257	2,442	1 080 54 64	72 66 77	1 153 21 41	442,666	554,965	21,300	4,350	580,615	1,023,281	1,975	659	2,634	491	212
Herve	1,803	1,951	3,754	177 22 89	20 86 76	198 09 65	132,947	1,303,342	1,200	177,850	1,482,392	1,615,339	392	1,002	1,394	733	1,895
Heusy	1,658	2,054	3,712	343 13 12	39 67 11	382 80 23	197,537	4,448,235	23,000	29,996	4,501,231	4,698,768	841	930	1,771	903	970
Lambermont	1,286	1,368	2,654	286 80 36	25 61 17	312 41 53	210,705	1,987,623	25,700	663,618	2,676,941	2,887,646	616	679	1,295	562	849
La Calamine (Kalmis)	2,064	2,085	4,149	323 39 77	20 55 51	343 95 28	84,044	1,065,945	15,600	54,728	1,136,273	1,220,317	627	843	1,470	694	1,206
Lierneux	1,557	1,578	3,135	6 047 04 32	276 94 29	6 323 98 61	740,092	439,426	9,600	11,531	460,557	1,200,649	13,860	940	14,800	1,539	50

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Limbourg (Limburg)	2,071	2,097	4,168	735 71 30	56 52 21	792 23 51	273,834	2,705,260	65,900	815,068	3,586,228	3,860,062	866	1,111	1,977	795	526
Lontzen	1,178	1,116	2,294	1 364 52 87	88 67 00	1 453 19 87	760,888	866,422	15,350	79,998	961,770	1,722,658	1,625	401	2,026	353	158
Montzen	1,205	1,146	2,351	1 154 23 56	161 60 75	1 315 84 31	533,815	696,395	29,000	—	725,395	1,259,210	1,341	714	2,055	442	179
Olne	1,159	1,189	2,348	1 504 20 51	94 46 07	1 598 66 58	955,035	772,219	—	131,977	904,196	1,859,231	3,116	918	4,034	610	147
Pepinster	1,482	1,586	3,068	911 26 66	79 91 63	991 18 29	180,727	2,289,272	71,230	561,295	2,921,797	3,102,524	758	795	1,553	518	310
Petit-Rechain	1,070	1,263	2,333	402 33 20	18 75 50	421 08 70	282,566	1,426,684	43,700	219,659	1,690,043	1,972,609	604	580	1,184	412	554
Raeren	1,573	1,704	3,277	5 227 54 00	268 65 39	5 496 19 39	722,233	1,060,490	—	22,413	1,082,903	1,805,136	4,029	1,180	5,209	1,105	60
Reuland	1,015	990	2,005	5 222 04 52	194 39 51	5 416 44 03	529,651	425,210	—	—	425,210	954,861	12,621	647	13,268	1,644	37
Saint-Vith (Sankt-Vith)	1,058	1,056	2,114	1 392 93 73	57 92 76	1 450 86 49	216,531	235,920	—	—	235,920	452,451	2,179	696	2,875	724	146
Sart	1,067	1,025	2,092	5 364 14 12	310 11 69	5 674 25 81	851,778	1,263,962	135,500	14,875	1,414,337	2,266,115	7,271	781	8,052	1,219	37
Stavelot	2,387	2,402	4,789	5 409 46 57	272 91 92	5 682 38 49	785,286	2,209,692	130,500	163,823	2,504,015	3,289,301	9,984	1,646	11,630	1,429	84
Thimister	992	1,052	2,044	1 093 22 27	60 92 09	1 154 14 36	828,695	597,100	—	31,595	628,695	1,457,390	1,326	566	1,892	417	177
Thommen	1,137	1,136	2,273	5 332 02 64	167 24 09	5 499 26 73	735,304	425,547	—	—	425,547	1,160,851	14,801	577	15,378	1,783	41
Waïmes (Weismes)	1,278	1,331	2,609	3 449 28 88	132 68 66	3 581 97 54	580,594	592,873	—	52,824	645,697	1,226,291	5,879	630	6,509	1,153	73
Wegnez	1,474	1,533	3,007	454 61 28	29 24 59	483 85 87	297,540	1,766,053	11,150	145,914	1,923,117	2,220,657	1,026	809	1,835	677	621
Totaal	**35,132**	**36,200**	**71,332**	**59 394 97 46**	**3 262 86 99**	**62 657 84 45**	**13,946,392**	**30,211,546**	**598,730**	**3,438,920**	**34,249,196**	**48,195,588**	**100,145**	**19,730**	**119,875**	**21,708**	**114**
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Andrimont	3,364	3,525	6,889	907 00 09	47 00 17	954 00 26	504,779	3,772,954	10,500	1,632,200	5,415,654	5,920,433	1,159	1,509	2,668	1,336	722
Dison	4,845	5,199	10,044	405 87 16	40 64 54	446 51 70	239,485	6,286,008	—	1,778,864	8,064,872	8,304,357	944	2,060	3,004	1,461	2,249
Ensival	2,659	2,900	5,559	424 28 83	33 73 72	458 02 55	208,040	4,521,472	22,500	1,842,564	6,386,536	6,594,576	721	1,265	1,986	995	1,214
Eupen	7,035	7,510	14,545	8 716 29 26	220 24 71	8 936 53 97	976,039	7,810,924	75,621	1,964,210	9,850,755	10,826,794	3,415	2,821	6,236	2,056	163
Malmédy	2,615	2,776	5,391	581 88 36	57 72 56	639 60 92	127,608	3,051,058	—	876,274	3,927,332	4,054,940	2,241	1,361	3,602	1,196	843
Spa	4,187	4,815	9,002	3 415 18 71	169 14 14	3 584 32 85	523,063	9,938,962	4,489,000	255,627	14,683,589	15,206,652	3,572	2,551	6,123	2,091	251
Stembert	2,790	2,913	5,703	619 15 04	34 76 81	653 91 85	288,301	3,823,885	18,300	689,747	4,531,932	4,820,233	1,627	1,375	3,002	1,525	872
Theux	2,584	2,687	5,271	3 721 72 70	186 56 83	3 908 29 53	730,974	2,565,214	217,040	550,000	3,332,254	4,063,228	4,756	1,649	6,405	1,302	135
Welkenraedt	2,448	2,576	5,024	638 90 12	66 03 43	704 93 55	373,377	3,009,740	10,720	399,832	3,420,292	3,793,669	744	1,143	1,887	927	713
Totaal	**32,527**	**34,901**	**67,428**	**19 430 30 27**	**855 86 91**	**20 286 17 18**	**3,971,666**	**44,780,217**	**4,843,681**	**9,989,318**	**59,613,216**	**63,584,882**	**19,179**	**15,734**	**34,913**	**12,889**	**332**
GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS																	
Verviers	18,559	22,114	40,673	336 95 56	136 23 85	473 19 41	102,385	46,981,471	1,038,470	6,854,459	54,874,400	54,976,785	1,360	8,069	9,429	6,450	8,595
Het arrondissement	**115,188**	**121,408**	**236,596**	**193 695 86 05**	**10 519 90 74**	**204 215 76 79**	**40,622,881**	**138,245,365**	**6,944,329**	**21,994,189**	**167,183,883**	**207,806,764**	**281,755**	**59,470**	**341,225**	**64,395**	**116**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT BORGWORM

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Abolens	148	165	313	259 48 00	11 27 50	270 75 50	114,174	55,080	—	—	55,080	169,254	733	102	835	211	116
Acosse	124	110	234	243 55 89	8 99 52	252 55 41	93,661	66,244	—	—	66,244	159,905	346	88	434	127	93
Ambresin	268	254	522	586 67 49	22 07 98	608 75 47	285,336	148,447	—	90,736	239,183	524,519	823	210	1,033	314	86
Avennes	320	335	655	265 49 85	18 21 04	283 70 89	113,509	153,830	—	64,916	218,746	332,255	671	223	894	246	231
Avernas-le-Bauduin	309	339	648	467 96 83	20 09 83	488 06 66	217,824	152,897	—	—	152,897	370,721	1,216	214	1,430	407	133
Avin	301	320	621	640 16 25	22 33 22	662 49 47	298,615	152,019	16,500	2,400	170,919	469,534	1,253	242	1,495	345	94
Bergilers	355	346	701	554 02 31	18 43 29	572 45 60	268,517	198,344	—	8,365	206,709	475,226	1,661	212	1,873	466	123
Berloz	463	462	925	502 32 10	18 25 90	520 58 00	231,861	303,446	5,300	—	308,746	540,607	1,205	286	1,491	390	178
Bertrée	184	197	381	265 56 29	12 68 21	278 24 50	131,025	106,572	—	630	107,202	238,227	560	136	696	217	137
Bettincourt (Bettenhoven)	191	191	382	180 27 62	7 14 01	187 41 63	82,989	102,553	—	—	102,553	185,542	574	124	698	212	204
Blehen	140	158	298	190 26 79	7 48 29	197 75 08	104,865	73,476	8,400	—	81,876	186,741	250	96	346	115	151
Bleret	178	177	355	221 38 94	9 41 39	230 80 33	114,713	109,194	—	—	109,194	223,907	353	130	483	167	154
Boëlhe	137	131	268	290 57 87	8 43 04	299 00 91	131,670	58,955	10,500	—	69,455	201,125	614	89	703	151	90
Bovenistier	203	200	403	355 55 82	10 56 75	366 12 57	179 860	96,982	—	—	96,982	276,842	645	125	770	202	110
Braives	571	559	1,130	681 19 51	31 92 26	713 11 77	310,161	262,756	13,000	3,669	279,425	589,586	1,567	381	1,948	609	158
Celles	519	482	1,001	1 036 25 02	37 24 79	1 073 49 81	482,684	312,602	6,900	2,547	322,049	804,733	1,708	337	2,045	529	93
Ciplet	384	390	774	434 76 44	16 89 38	451 65 82	197,839	174,014	—	1,075	175,089	372,928	1,412	265	1,677	429	171
Cras-Avernas	351	355	706	436 77 51	13 92 67	450 70 18	242,270	204,451	—	1,590	206,041	448,311	1,170	223	1,393	388	157
Crehen	283	296	579	474 80 44	18 27 26	493 07 70	250,180	150,056	—	—	150,056	400,236	1,182	192	1,374	357	117
Crisnée	265	260	525	268 94 45	10 84 69	279 79 14	139,480	124,244	—	13,464	137,708	277,188	735	152	887	241	188
Darion	62	57	119	152 48 95	4 49 48	156 98 43	62,562	26,496	—	—	26,496	89,058	380	47	427	134	76
Donceel	150	145	295	457 89 29	10 94 46	468 83 75	202,566	78,485	5,800	1,220	85,505	288,071	685	80	765	230	63
Eliksem	153	150	303	167 44 01	6 82 85	174 26 86	95,365	70,660	—	7,500	78,160	173,525	393	92	485	192	174
Fallais	427	412	839	668 80 54	31 96 31	700 76 85	239,788	176,221	—	6,810	183,031	422,819	1,041	270	1,311	338	120
Fexhe-le-Haut-Clocher	415	472	887	589 50 72	44 70 03	634 20 75	290,999	347,745	10,500	—	358,245	649,244	1,041	287	1,328	362	140
Fize-le-Marsal	289	258	547	370 08 08	9 47 95	379 56 03	183,288	127,585	—	7,692	135,277	318,565	827	155	982	264	144
Freloux	36	33	69	168 53 44	3 37 44	171 90 88	79,765	15,600	—	103,837	119,437	302,725	90	32	122	40	40
Fumal	394	397	791	557 00 07	26 85 63	583 85 70	108,493	163,621	22,500	—	186,121	294,614	882	310	1,192	222	135
Geer	240	229	469	278 91 06	8 29 59	287 20 65	120,245	59,084	3,500	12,850	75,434	195,679	543	89	632	199	163
Grand-Axhe	280	273	553	162 0 65	6 51 52	168 52 17	73,484	174,999	—	928	175,927	249,411	393	157	550	201	328
Grand-Hallet	438	447	885	508 83 31	21 95 20	530 78 51	213,243	215,138	—	6,308	221,446	434,689	1,612	289	1,901	499	167
Grandville	258	285	543	375 99 51	15 19 80	391 19 31	176,861	123,095	—	—	123,095	299,956	1,148	162	1,310	398	139
Haneffe	452	426	878	735 94 82	24 87 26	760 82 08	327,235	222,435	—	620	223,055	550,290	1,727	322	2,049	427	115
Hodeige	418	415	833	413 23 18	12 20 69	425 43 87	199,404	167,735	—	—	167,735	367,139	1,090	236	1,326	384	196
Hollogne-sur-Geer	381	373	754	586 33 87	18 02 25	604 36 12	254,009	221,876	8,300	82,285	312,461	566,470	1,269	244	1,513	360	125
Houtain-L'Evêque v./z. Walshoutem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jeneffe	335	318	653	657 29 35	19 18 85	676 48 20	335,474	185,185	—	—	185,185	520,659	1,271	218	1,489	305	97
Kemexhe	269	252	521	444 99 24	11 06 45	456 05 69	210,622	116,210	—	73,584	189,794	400,416	1,028	171	1,199	286	114
Laar	283	287	570	304 16 07	13 66 39	317 82 46	156,815	128,327	—	750	129,077	285,892	1,123	149	1,272	380	179
Lamine	260	263	523	305 59 10	11 24 42	316 83 52	144,152	127,961	—	—	127,961	272,113	694	148	842	282	165
Lantremange	288	257	545	402 61 55	18 40 28	421 01 83	196,631	158,409	—	—	158,409	355,040	1,193	170	1,363	341	129
Latinne	442	434	876	682 99 91	31 27 39	714 27 30	268,554	160,487	—	3,367	163,854	432,408	1,200	306	1,506	469	123
Lens-Saint-Remy	468	496	964	564 68 82	24 73 91	589 42 73	267,318	220,620	5,960	9,720	236,300	503,618	1,082	315	1,397	476	164
Lens-Saint-Servais	150	149	299	293 99 58	11 74 90	305 74 48	130,067	66,476	—	—	66,476	196,543	585	102	687	204	98

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Lens-sur-Geer	184	184	368	242 91 91	11 15 29	254 07 20	121,622	94,650	—	306,330	400,980	522,602	507	118	625	207	145
Liek v./z. Oleye.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ligney	204	208	412	307 45 13	8 93 39	316 38 52	130 093	90,149	—	2,374	92,523	222,616	780	116	896	286	130
Lijsem z./v. Lincent.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Limont	285	299	584	416 17 86	14 81 91	430 99 77	211,687	155,968	7,600	3,536	167,104	378,791	795	179	974	235	135
Lincent (Lijsem)	678	697	1,375	712 93 34	28 48 38	741 41 72	284,634	384,731	6,400	3,600	394,731	679,265	2,716	485	3,201	743	185
Meeffe	324	334	658	873 68 44	34 20 11	907 88 55	365,175	139,471	—	590	140,061	505,236	1,842	238	2,080	465	72
Merdorp	302	303	605	544 74 82	19 02 80	563 77 62	262,097	186,704	—	—	186,704	448,801	1,516	203	1,719	392	107
Momalle	610	663	1,273	643 46 13	23 04 71	666 50 84	324,671	364,315	—	—	364,315	688,986	1,865	398	2,263	461	191
Moxhe	211	241	452	418 06 46	23 84 84	441 91 30	191,870	129,181	12,500	1,800	143,481	335,351	1,300	198	1,498	320	102
Neerhespen	212	210	422	381 85 43	13 76 17	395 61 60	217,435	99,818	—	16,000	115,818	333,253	1,007	126	1,133	319	107
Neerlanden	196	191	387	351 65 77	14 32 52	365 98 29	203,455	113,919	—	—	113,919	317,374	1,008	123	1,131	266	106
Neerwinden	456	441	897	440 87 89	22 49 30	463 37 19	240,384	263,265	—	—	263,265	503,649	1,522	241	1,763	541	194
Noville	197	180	377	375 59 09	16 44 75	392 03 84	182,535	113,767	—	66,000	179,767	362,302	630	125	755	206	96
Odeur	150	153	303	261 27 39	8 43 92	269 71 31	141,297	75,944	—	—	75,944	217,241	503	94	597	158	112
Oerle z./v. Oreye.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oleye (Liek)	476	495	971	381 46 32	19 69 93	401 16 25	185,772	268,833	—	—	268,833	454,605	898	278	1,176	313	242
Omal	191	174	365	292 00 57	13 10 09	305 10 66	128,515	82,874	—	7,175	90,049	218,574	473	115	588	198	120
Oreye (Oerle)	483	462	945	432 39 37	16 82 19	449 21 56	200,932	283,629	—	39,360	322,989	523,921	1,390	286	1,676	424	210
Overhespen	233	210	443	235 19 00	14 54 16	249 73 16	132,785	88,415	—	—	88,415	221,200	548	120	668	221	177
Overwinden	340	294	634	387 83 47	15 26 33	403 09 80	193,367	153,252	—	—	153,252	346,619	1,393	149	1,542	407	157
Pellaines (Pellen)	177	185	362	255 49 51	9 13 60	264 63 11	100,161	106,365	—	3,356	109,721	209,882	706	130	836	235	137
Petit-Hallet	195	193	388	359 19 51	13 59 01	372 78 52	144,110	94,525	—	2,432	96,957	241,067	970	130	1,100	287	104
Poucet	175	185	360	225 49 21	9 49 63	234 98 84	118,671	99,889	—	—	99,889	218,560	594	123	717	220	153
Pousset	328	327	655	377 96 10	13 58 54	391 54 64	199,902	192,929	—	—	192,929	392,831	930	222	1,152	284	167
Racour (Raatshoven)	561	528	1,089	452 77 24	15 97 17	468 74 41	238,745	312,673	—	4,500	317,173	555,918	1,871	322	2,193	512	232
Remicourt	598	572	1,170	421 47 63	24 55 57	446 03 20	207,749	433,275	—	202,905	636,180	843,929	773	328	1,101	362	262
Rosoux - Crenwick (Roost - Krenwik)	373	333	706	461 80 40	18 58 36	480 38 76	224,431	211,059	6,500	7,060	224,619	449,050	959	210	1,169	326	147
Rumsdorp	111	126	237	162 27 30	6 00 72	168 28 02	89,588	58,025	—	2,634	60,659	150,247	431	60	491	182	141
Thisnes	626	589	1,215	959 53 60	33 37 58	992 91 18	456,367	343,687	—	6,470	350,157	806,524	2,209	431	2,640	609	122
Thys	209	195	404	474 21 73	14 57 17	488 78 90	213,371	107,282	—	—	107,282	320,653	1,183	141	1,324	391	83
Tourinne	164	144	308	290 80 38	10 40 91	301 21 29	129,248	63,836	—	300	64,136	193,384	380	95	475	142	102
Trognée (Truielingen)	194	197	391	410 24 56	13 52 73	423 77 29	216,374	109,410	—	63,825	173,235	389,609	703	138	841	255	92
Viemme	335	337	672	385 69 74	16 65 39	402 35 13	185,309	149,594	—	21,060	170,654	355,963	834	210	1,044	281	167
Ville-en-Hesbaye	291	320	611	631 58 60	21 90 84	653 49 44	287,002	164,236	—	2,076	166,312	453,314	1,427	224	1,651	424	93
Villers-le-Peuplier	309	330	639	604 48 41	24 88 20	629 36 61	300,828	168,455	—	—	168,455	469,283	1,589	309	1,898	522	102
									—	—	279,385	464,760	1,294	306	1,600	444	282

Waasmont (Wamont)	578	519	1,097	374 80 97	13 93 81	388 74 78	185,375	279,385	—	—	279,385	464,760	1,294	306	1,600	444	282
Walsbets	171	168	339	209 36 75	12 03 96	221 40 71	93,166	130,895	—	1,575	132,470	225,636	650	104	754	228	153
Walshoutem (Houtain-l'Evêque)	686	657	1,343	660 90 18	28 61 72	689 51 90	338,771	348,652	—	5,490	354,142	692,913	2,392	367	2,759	720	195
Wamont v./z. Waasmont.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wange	131	141	272	281 42 79	10 41 27	291 84 06	148,284	57,728	—	—	57,728	206,012	662	64	726	285	93
Wansin	127	128	255	391 44 13	12 44 12	403 88 25	169,119	68,285	—	2,202	70,487	239,606	850	114	964	239	63
Wasseiges	380	403	783	647 68 14	26 63 45	674 31 59	312,139	233,879	380	1,650	235,909	548,048	1,271	289	1,560	409	116
Wezeren	115	108	223	205 88 66	6 54 08	212 42 74	87,945	64,586	—	—	64,586	152,531	659	72	731	201	105
Totaal	**25,148**	**24,979**	**50,127**	**35 149 54 47**	**1 386 82 69**	**36 536 37 16**	**16 493 154**	**13,248,147**	**150,540**	**1,281,163**	**14,679,850**	**31,173,004**	**84,005**	**16,159**	**100,164**	**26,836**	**137**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Attenhoven	1,056	975	2,031	512 92 72	20 78 36	533 71 08	266,575	418,319	—	3,955	422,274	688,849	2,178	500	2,678	714	381
Borgworm z./v. Waremme.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hannut (Hannuit)	1,227	1,374	2,601	617 85 20	39 61 23	657 46 43	301,282	1,618,780	—	47,873	1,666,653	1,967,935	1,867	865	2,732	1,037	396
Landen	1,957	1,977	3,934	707 78 82	71 96 29	779 75 11	349,415	2,182,242	28,000	227,459	2,437,701	2,787,116	3,080	1,046	4,126	1,385	505
Waremme (Borgworm)	2,429	2,534	4,963	1 251 16 22	64 20 96	1 315 37 18	581,441	2,893,102	70,520	184,455	3,148,077	3,729,518	2,552	1,363	3,915	1,595	377
Totaal	**6,669**	**6,860**	**13,529**	**3 089 72 96**	**196 56 84**	**3 286 29 80**	**1,498,713**	**7,112,443**	**98,520**	**463,742**	**7,674,705**	**9,173,418**	**9,677**	**3,774**	**13,451**	**4,731**	**412**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Saint-Georges	2,846	2,918	5,764	1 973 82 03	71 11 56	2 044 93 59	703,770	1,577,222	28,000	213,998	1,819,220	2,522,990	4,972	2,153	7,125	1,535	282
										—	—	—	—	—	—	—	—
Het arrondissement	**34,663**	**34,757**	**69,420**	**40 213 09 46**	**1 654 51 09**	**41 867 60 55**	**18,695,637**	**21,937,812**	**277,060**	**1,958,903**	**24,173,775**	**42,869,412**	**98,654**	**22,086**	**120,740**	**33,102**	**166**

SAMENVATTING

ARRONDISSEMENTEN

Huy (Hoei)	43,348	47,123	93,471	68 434 71 33	3 701 30 99	72 136 02 32	15,889,214	43,975,621	1,212,301	7,960,353	53,148,275	69,037,489	99,190	34,505	133,695	29,849	130
Liège (Luik)	279,636	284,728	564,364	69 359 52 75	6 416 31 46	75 775 84 21	27,501,393	363,076,926	11,718,636	65,415,353	440,210,915	467,712,308	184,236	155,682	339,918	122,182	745
Verviers	115,188	121,408	236,596	193 695 86 05	10 519 90 74	204 215 76 79	40,622,881	138,245,365	6,944,329	21,994,189	167,183,883	207,806,764	281,755	59,470	341,225	64,395	116
Waremme (Borgworm)	34,663	34,757	69,420	40 213 09 46	1 654 51 09	41 867 60 55	18,695,637	21,937,812	277,060	1,958,903	24,173,775	42,869,412	98,654	22,086	120,740	33,102	166
De Provincie	**475,835**	**488,016**	**963,851**	**371 703 19 59**	**22 292 04 28**	**393 995 23 87**	**102,709,125**	**567,235,724**	**20,152,326**	**97,328,798**	**684,716,848**	**787,425,973**	**663,835**	**271,743**	**935,578**	**249,528**	**245**

PROVINCIE LIMBURG

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT HASSELT

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Aalst	309	309	618	433 37 87	12 55 90	445 93 77	264,999	128,081	—	—	128,081	393,080	1,175	156	1,331	373	139
Berbroek	408	384	792	523 42 10	25 40 60	548 82 70	157,785	151,414	—	—	151,414	309,199	853	151	1,004	221	144
Binderveld	238	238	476	366 76 38	11 33 87	378 10 25	138,321	69,956	—	—	69,956	208,277	648	110	758	183	126
Boekhout	169	150	319	254 13 57	5 33 05	259 46 62	153,135	67,429	—	—	67,429	220,564	641	81	722	238	123

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Borlo	392	359	751	405 65 06	18 78 29	424 43 95	227,830	182,629	—	3,035	185,664	413,494	1,218	213	1,431	346	177
Buvingen	195	164	359	332 31 52	8 02 13	340 33 65	189,553	80,827	—	—	80,827	270,380	959	86	1,045	328	105
Corswarem	516	494	1,010	426 90 83	21 08 56	447 99 39	226,807	253,485	—	—	253,485	480,292	1,067	280	1,347	401	225
Donk	508	506	1,014	592 09 57	26 14 90	618 24 47	209,991	184,762	8,500	1,250	194,512	404,503	1,100	226	1,326	334	164
Duras	170	159	329	276 03 65	4 81 20	280 84 85	116,703	61,490	28,500	1,150	91,140	207,843	283	83	366	88	117
Engelmanshoven	259	253	512	283 92 33	8 46 55	292 38 88	167,819	117,888	—	—	117,888	285,707	934	140	1,074	379	175
Fresin v./z. Vorsen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gelinden	479	444	923	439 34 82	13 57 85	452 92 67	252,900	225,934	—	3,430	229,364	482,354	1,532	276	1,808	460	204
Gingelom	744	721	1,465	888 34 31	36 23 71	924 58 02	468,239	351,799	16,500	19,318	387,617	855,856	1,981	299	2,280	596	158
Gorsem	464	399	863	471 88 21	20 71 60	492 59 81	190,192	119,386	—	3,080	122,466	312,658	793	203	996	290	175
Goyer v./z. Jeuk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Groot-Gelmen	348	301	649	479 47 80	12 61 55	492 09 35	279,826	139,825	6,500	—	146,325	426,151	1,486	159	1,645	364	132
Halmaal	155	143	298	83 28 25	3 06 30	86 34 55	59,730	61,750	—	—	61,750	121,480	234	72	306	231	345
Heppen	938	925	1,863	878 43 99	78 29 74	956 73 73	115,361	342,927	—	—	342,927	458,288	2,101	428	2,529	557	195
Jeuk (Goyer)	704	719	1,423	887 97 76	37 32 38	925 30 14	500,492	374,721	21,000	77,775	473,496	973,988	2,379	385	2,764	641	154
Kerkom-bij-Sint-Truiden	256	260	516	488 37 51	15 72 79	504 10 30	281,959	114,837	9,900	—	124,737	406,696	864	134	998	230	102
Kermt	880	856	1,736	676 61 24	27 09 90	703 71 14	155,303	434,038	—	7,600	441,638	596,941	1,098	355	1,453	324	247
Kortijs	142	140	282	289 88 64	10 37 91	300 26 55	168,635	87,419	—	—	87,419	256,054	656	90	746	172	94
Kozen	600	557	1,157	585 02 02	15 35 72	600 37 74	217,957	148,826	1,650	—	150,476	368,433	1,232	247	1,479	336	193
Linkhout	582	539	1,121	531 78 85	36 41 40	568 20 25	136,960	204,515	—	—	204,515	341,475	1,590	233	1,823	372	197
Loksbergen	744	737	1,481	705 93 79	15 47 75	721 41 54	272,644	190,401	6,000	19,950	216,351	488,995	1,339	297	1,636	423	205
Meldert	670	681	1,351	933 12 36	35 53 77	968 66 13	212,689	222,079	—	16,000	238,079	450,768	2,118	278	2,396	438	139
Mielen-boven-Aalst	387	354	741	581 21 29	17 48 60	598 69 89	328,071	170,796	—	—	170,796	498,867	1,693	184	1,877	440	124
Montenaken	736	789	1,525	1 049 21 75	31 81 67	1 081 03 42	592,733	405,827	—	—	405,827	998,560	3,034	424	3,458	919	141
Muizen	76	65	141	258 76 10	6 04 45	264 80 55	146,160	32,905	—	4,700	37,605	183,765	490	33	523	165	53
Neerglabbeek	205	209	414	283 83 44	11 36 33	295 19 77	35,286	48,790	—	750	49,540	84,826	786	69	855	104	140
Niel-bij-As	349	336	685	687 56 17	42 68 95	730 25 12	76,423	99,048	—	—	99,048	175,471	1,440	133	1,573	246	94
Niel-bij-Sint-Truiden	379	360	739	302 66 49	17 93 97	320 60 46	173,441	182,040	—	69,000	251,040	424,481	1,072	213	1,285	365	231
Nieuwerkerken	635	571	1,206	525 97 83	13 32 30	539 30 13	160,641	131,727	—	—	131,727	292,368	358	255	613	361	224
Ordingen	195	182	377	181 99 60	10 29 63	192 29 23	120,278	63,338	15,000	—	78,338	198,616	244	95	339	115	196
Runkelen	199	172	371	180 03 60	6 28 42	186 32 02	56,672	48,780	—	—	48,780	105,452	490	77	567	157	199
Schulen	869	853	1,722	1 095 06 38	44 23 72	1 139 30 10	389,080	283,267	14,500	4,150	301,917	690,997	2,269	399	2,668	618	151
Spalbeek	572	527	1,099	503 16 11	21 83 87	524 99 98	141,254	148,964	—	4,850	153,814	295,068	903	206	1,109	272	209
Stevoort	967	924	1,891	1 171 37 64	31 93 66	1 203 31 30	376,723	308,512	7,950	5,000	321,462	698,185	1,777	366	2,143	424	157
Stokrooie	570	545	1,115	565 26 73	61 90 23	627 16 96	93,821	166,570	—	3,750	170,320	264,141	1,208	222	1,430	283	178
Velm	780	838	1,618	1 002 63 85	42 02 85	1 044 66 70	617,032	368,572	24,500	18,323	411,395	1,028,427	2,179	395	2,574	549	155

Vorsen (Fresin)	135	158	293	225 42 40	7 18 05	232 60 45	127,423	83,462	—	46,174	129,636	257,059	514	92	606	183	126
Wijer	453	445	898	513 63 61	10 35 13	523 98 74	182,297	76,827	5,800	—	82,627	264,924	1,045	183	1,228	294	171
Wilderen	230	202	432	235 93 24	13 11 21	249 04 45	156,008	91,120	—	5,751	96,871	252,879	470	101	571	173	173
Wimmertingen	129	138	267	104 41 76	3 90 94	108 32 70	41,085	52,025	11,500	520	64,045	105,130	255	67	322	79	246
Zelem	955	905	1,860	991 26 55	55 87 72	1 047 14 27	232,476	292,719	18,980	34,560	346,259	578,735	1,938	316	2,254	505	178
Totaal	**19,691**	**19,011**	**38,702**	**22 693 57 57**	**949 39 12**	**23 642 96 69**	**9,212,824**	**7,371,707**	**196,780**	**350,116**	**7,918,603**	**17,131,427**	**50,446**	**8,812**	**59,258**	**14,577**	**164**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

As	1,225	1,181	2,406	1 403 02 98	74 74 43	1 477 77 41	86,978	498,037	18,150	11,500	527,687	614,665	2,996	530	3,526	559	163
Beringen	1,623	1,582	3,205	615 79 11	86 30 76	702 09 87	142,498	836,929	7,230	5,800	849,959	992,457	1,781	759	2,540	720	456
Beverlo	2,311	2,068	4,379	1 435 64 52	220 05 34	1 655 69 86	189,820	801,941	3,190	3,720	808,851	998,671	3,223	932	4,155	871	264
Brustem	1,150	853	2,003	1 248 35 45	61 92 58	1 310 28 03	732,679	324,115	7,500	1,150	332,765	1,065,444	2,574	445	3,019	788	153
Halen	1,536	1,518	3,054	1 806 15 16	74 71 45	1 880 86 61	581,286	576,263	—	109,140	685,403	1,266,689	3,092	759	3,851	2,065	162
Herck-de-Stad (Herck-la-Ville)	1,917	1,880	3,797	1 910 62 70	66 26 34	1 976 89 04	732,552	605,560	1,290	—	606,850	1,339,402	3,782	785	4,567	1,124	192
Kuringen	1,971	1,878	3,849	1 784 41 47	168 73 90	1 953 15 37	378,490	799,749	29,250	54,170	883,169	1,261,659	2,659	813	3,472	888	197
Kwaadmechelen	1,575	1,446	3,021	1 485 34 45	142 33 77	1 627 68 22	303,973	496,725	—	859,600	1,356,325	1,660,298	3,828	662	4,490	911	186
Oostham	1,222	1,111	2,333	1 560 23 04	81 89 38	1 642 12 42	197,477	354,018	2,250	2,850	359,118	556,595	3,249	528	3,777	724	142
Opglabbeek	1,425	1,385	2,810	227 19 64	70 98 70	2 498 18 34	186,856	447,246	—	1,305	448,551	635,407	4,534	468	5,002	835	112
Paal	2,424	2,341	4,765	2 199 11 47	154 79 10	2 353 90 57	509,806	663,241	2,700	63,620	729,561	1,239,367	5,463	935	6,398	1,136	202
Sint-Lambrechts-Herk	1,088	1,027	2,115	1 081 40 10	39 09 08	1 120 49 18	344,036	386,243	6,600	3,050	395,893	739,929	2,201	515	2,716	576	189
Zepperen	1,171	1,026	2,197	862 35 03	26 14 45	888 49 48	496,986	356,911	—	475	357,386	854,372	2,496	533	3,029	830	247
Zutendaal	1,092	940	2,032	3 094 48 40	112 02 58	3 206 50 98	333,400	337,874	1,520	—	339,394	672,794	6,395	445	6,840	817	63
Totaal	**21,730**	**20,236**	**41,966**	**22 914 13 52**	**1 380 01 86**	**24 294 15 38**	**5,216,837**	**7,484,852**	**79,680**	**1,116,380**	**8,680,912**	**13,897,749**	**48,273**	**9,109**	**57,382**	**12,844**	**173**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Diepenbeek	3,943	3,758	7,701	3 906 39 84	210 54 29	4 116 94 13	970,074	1,282,436	25,570	30,995	1,339,001	2,309,075	7,925	1,459	9,384	1,742	187
Heusden	4,031	3,540	7,571	1 929 51 92	104 17 73	2 033 69 65	320,915	1,120,684	31,120	23,300	1,175,104	1,496,019	4,855	1,287	6,142	1,122	372
Koersel	4,043	3,402	7,445	2 761 58 35	306 11 55	3 067 69 90	420,395	1,122,092	7,560	2,366,000	3,495,652	3,916,047	5,604	1,384	6,988	1,214	243
Leopoldsburg(Bourg-Léopold)	3,680	3,568	7,248	523 80 58	767 34 49	1 291 15 07	87,043	3,021,261	31,570	23,100	3,075,931	3,162,974	1,557	1,899	3,456	1,281	561
Lummen	2,647	2,506	5,153	3 663 82 92	189 41 01	3 853 23 93	768,523	868,610	41,800	52,990	963,400	1,731,923	8,451	1,050	9,501	1,343	134
Saint-Trond v./z. Sint-Truiden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sint-Truiden (Saint-Trond)	9,533	9,487	19,020	3 704 74 68	203 32 17	3 908 06 85	2,201,460	8,189,507	182,205	455,290	8,827,002	11,028,462	5,724	4,525	10,249	3,206	487
Tessenderlo	4,126	3,894	8,020	4 884 19 27	250 95 82	5 135 15 09	949,106	1,720,703	95,800	941,640	2,758,143	3,707,249	9,250	1,841	11,091	2,171	156
Zolder	3,369	2,473	5,842	3 481 46 28	200 92 54	3 682 38 82	431,566	901,079	28,640	1,291,800	2,221,519	2,653,085	6,723	1,087	7,810	1,413	159
Zonhoven	3,853	3,631	7,484	2 906 42 71	192 52 05	3 098 94 76	535,303	1,408,096	10,650	131,535	1,550,281	2,085,584	5,784	1,546	7,330	1,619	242
Totaal	**39,225**	**36,259**	**75,484**	**27 761 96 55**	**2 425 31 65**	**30 187 28 20**	**6,684,385**	**19,634,468**	**454,915**	**5,316,650**	**25,406,033**	**32,090,418**	**55,873**	**16078**	**71,951**	**15,111**	**250**

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Genk	19,450	14,408	33,858	8 023 64 34	761 15 53	8 784 79 87	694,661	7,648,823	206,380	4,232,500	12,087,703	12,782,364	18,831	6,185	25,016	4,426	385
Hasselt	14,438	14,791	29,229	3 638 96 63	351 21 18	3 990 17 81	1,121,699	20,084,379	1,011,630	853,594	21,949,603	23,071,302	7,592	7,382	14,974	6,798	733
Totaal	**33,888**	**29,199**	**63,087**	**11 662 60 97**	**1 112 36 71**	**12 774 97 68**	**1,816,360**	**27,733,202**	**1,218,010**	**5,086,094**	**34,037,306**	**35,853,666**	**26,423**	**13,567**	**39,990**	**11,224**	**494**
Het arrondissement	**114,534**	**104,705**	**219,239**	**85 032 28 61**	**5 867 09 34**	**90 899 37 95**	**22,930,406**	**62,224,229**	**1,949,385**	**11,869,240**	**76,042,854**	**98,973,260**	**181,015**	**47,566**	**228,581**	**53,736**	**241**

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
			Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca												
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT MAASEIK																	
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Beek	364	325	689	1 495 89 27	91 91 28	1 587 80 55	232,156	112,247	9,700	—	121,947	354,103	3,325	159	3,484	371	43
Elen	668	641	1,309	936 78 22	66 10 77	1 002 88 99	236,192	329,515	13,000	6,300	348,815	585,007	2,627	332	2,959	484	131
Eelikom	260	267	527	548 05 57	25 77 48	573 83 05	47,810	69,280	—	—	69,280	117,090	940	112	1,052	164	92
Gerdingen	744	684	1,428	871 30 77	41 70 80	913 01 57	139,775	211,551	—	—	211,551	351,326	1,781	288	2,069	373	156
Grote-Brogel	662	622	1,284	1 929 48 51	68 54 89	1 998 03 40	168,223	181,518	—	—	181,518	349,741	3,134	250	3,384	427	64
Gruitrode	910	807	1,717	3 659 94 34	139 55 24	3 799 49 58	275,811	262,367	—	2,750	265,117	540,928	4,376	331	4,707	752	45
Kaulille	997	952	1,949	1 581 22 15	74 71 99	1 655 94 14	146,906	278,007	—	141,000	419,007	565,913	2,576	797	3,373	388	118
Kessenich	586	580	1,166	963 71 80	58 85 03	1 022 56 83	262,990	204,526	5,800	13,605	223,931	486,921	2,445	252	2,697	570	114
Kinrooi	824	783	1,607	999 17 67	51 08 91	1 050 26 58	179,070	228,927	8,285	16,800	254,012	433,082	3,041	316	3,357	524	153
Kleine-Brogel	376	353	729	929 57 24	39 78 51	969 35 75	75,348	128,304	—	5,600	133,904	209,252	1,357	154	1,511	177	75
Molenbeersel	1,017	931	1,948	2 000 63 18	104 08 93	2 104 72 11	249,732	215,730	—	—	215,730	465,462	4,482	402	4,884	752	93
Ophoven	949	918	1,867	1 234 04 06	63 98 85	1 298 02 91	321,363	345,807	—	13,140	358,947	680,310	3,216	393	3,609	690	144
Opitter	464	404	868	410 34 09	19 23 11	429 57 20	80,225	155,187	6,800	63,330	225,317	305,542	1,154	200	1,354	285	202
Opoeteren	784	760	1,544	1 755 05 37	109 93 81	1 864 99 18	164,252	197,020	—	3,690	200,710	364,962	3,943	224	4,167	490	83
Reppel	257	237	494	640 62 62	28 91 75	669 54 37	103,568	93,049	—	117,760	210,809	314,377	1,459	103	1,562	201	74
Sint-Huibrechts-Lille	892	816	1,708	1 207 47 42	109 06 97	1 316 54 39	166,751	286,658	3,100	36,985	326,743	493,494	2,411	383	2,794	405	130
Tongerlo	417	406	823	768 28 04	36 18 00	804 46 04	211,272	161,813	—	—	161,813	373,085	2,065	183	2,248	271	102
Wijchmaal	644	623	1,267	1 140 66 42	51 59 04	1 192 25 46	91,767	220,223	—	—	220,223	311,990	1,963	261	2,224	305	106
Wijshagen	282	245	527	1 185 69 23	248 10 12	1 433 79 35	52,468	48,627	—	—	48,627	101,095	1,539	97	1,636	239	37
Totaal	**12,097**	**11,354**	**23,451**	**24 257 95 97**	**1 429 15 48**	**25 687 11 45**	**3,205,679**	**3,730,356**	**46,685**	**420,960**	**4,198,001**	**7,403,680**	**47,834**	**5,237**	**53,071**	**7,868**	**91**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Achel	1,396	1,284	2,680	1 971 65 70	80 25 90	2 051 91 60	200,865	434,920	8,270	16,250	459,440	660,305	3,371	618	3,989	554	131
Bocholt	2,313	2,223	4,536	3 342 38 86	252 46 58	3 594 85 44	546,209	709,446	—	107,515	816,961	1,363,170	6,251	1,061	7,312	900	126
Dilsen	1,309	1,233	2,542	1 512 82 41	122 23 77	1 635 06 18	274,195	595,379	7,000	206,000	808,379	1,082,574	4,191	601	4,792	780	155
Eksel	1,318	1,287	2,605	3 052 64 00	971 31 76	4 023 95 76	240,496	425,159	—	14,910	440,069	680,565	3,573	554	4,127	676	65
Hechtel	1,296	1,320	2,616	1 282 56 37	2 099 42 89	3 381 99 26	131,551	390,046	21,500	—	411,546	543,097	3,294	450	3,744	642	77
Helchteren	1,100	1,051	2,151	2 311 43 95	881 48 25	3 192 92 20	225,911	342,134	15,800	—	357,934	583,845	3,257	439	3,696	603	67
Meeuwen	1,322	1,252	2,574	3 064 13 28	447 43 62	3 511 56 90	225,965	331,951	13,000	—	344,951	570,916	5,395	530	5,925	640	73
Neeroeteren	2,230	2,153	4,383	2 926 48 91	179 81 99	3 106 30 90	446,125	724,900	—	29,850	754,750	1,200,875	7,650	870	8,520	1,315	141
Peer	2,102	2,033	4,135	4 358 25 87	178 04 28	4 536 30 15	536,187	760,958	3,900	35,800	800,658	1,336,845	6,303	883	7,186	985	91
Rotem	1,117	1,104	2,221	1 374 62 45	80 83 09	1 455 45 54	267,091	470,760	13,430	233,850	718,040	985,131	3,979	490	4,469	723	153
Totaal	**15,503**	**14,940**	**30,443**	**25 197 01 80**	**5 293 32 13**	**30 490 33 93**	**3,094,595**	**5,185,653**	**82,900**	**644,175**	**5,912,728**	**9,007,323**	**47,264**	**6,496**	**53,760**	**7,818**	**100**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Bree	2,795	2,921	5,716	2 515 22 84	130 12 00	2 645 34 84	428,339	1,469,858	36,610	181,095	1,687,563	2,115,902	5,353	1,287	6,640	1,232	216
Hamont	2,580	2,590	5,170	2 218 94 96	102 18 48	2 321 13 44	370,099	1,103,989	31,490	33,560	1,169,039	1,539,138	4,621	1,074	5,695	972	223
Houthalen	3,576	2,703	6,279	4 621 94 97	299 19 91	4 921 14 88	307,071	931,791	8,050	1,177,110	2,116,951	2,424,022	7,431	1,049	8,480	1,125	128
Lommel	6,875	6,612	13,487	9 878 55 99	355 28 81	10 233 84 80	641,692	2,269,052	3,090	921,545	3,193,687	3,835,379	10,297	2,768	13,065	2,516	132
Maaseik	3,616	3,618	7,234	2 544 07 94	176 75 75	2 720 83 69	693,896	2,674,312	14,760	60,000	2,749,072	3,442,968	5,556	1,770	7,326	1,494	266
Neerpelt	3,051	3,053	6,104	2 773 06 41	204 82 04	2 977 88 45	322,532	1,215,335	27,250	15,780	1,258,365	1,580,897	5,805	1,254	7,059	1,258	205
Overpelt	3,612	3,388	7,000	3 950 65 80	182 57 09	4 133 22 89	386,124	1,139,512	10,770	1,675,815	2,826,097	3,212,221	6,472	1,444	7,916	1,222	169
Totaal	**26,105**	**24,885**	**50,990**	**28 502 48 91**	**1 450 94 08**	**29 953 42 99**	**3,149,753**	**10,803,849**	**132,020**	**4,064,905**	**15,000,774**	**18,150,527**	**45,535**	**10,646**	**56,181**	**9,819**	**170**
Het arrondissement	**53,705**	**51,179**	**104,884**	**77 957 46 68**	**8 173 41 69**	**86 130 88 37**	**9,450,027**	**19,719,858**	**261,605**	**5,130,040**	**25,111,503**	**34,561,530**	**140,633**	**22,379**	**163,012**	**25,505**	**122**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT TONGEREN

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Bassenge (Bitsingen)	369	383	752	366 25 91	26 18 65	392 44 56	132,764	188,575	—	12,830	201,405	334,169	1,584	337	1,921	330	192
Batsheers	78	75	153	223 61 85	3 74 70	227 36 55	123,329	32,048	—	—	32,048	155,377	522	43	565	146	67
Berg	337	300	637	539 78 31	25 98 29	565 76 51	252,783	106,222	—	—	106,222	359,005	1,648	151	1,799	414	113
Berlingen	154	130	284	240 33 90	7 74 05	248 07 95	120,192	52,513	—	—	52,513	172,705	574	75	649	219	114
Beverst	890	850	1,740	936 76 01	46 56 45	983 32 46	200,624	218,590	9,700	—	228,290	428,914	3,343	338	3,681	675	177
Bitsingen z./v. Bassenge.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bommershoven	374	354	728	616 37 16	19 04 24	635 41 40	327,042	132,565	9,840	23,000	165,405	492,447	1,287	173	1,460	303	115
Boorsem	885	873	1,758	588 86 75	49 02 34	637 89 09	273,654	374,657	—	—	374,657	648,311	2,869	397	3,266	604	276
Broekom	169	150	319	177 68 73	6 96 42	184 65 15	85,991	44,027	—	—	44,027	130,018	404	93	497	182	173
Diets-Heur (Heur-le-Tiexhe) Tiexhe)	243	221	464	390 12 81	6 31 05	396 43 86	169,002	69,885	—	—	69,885	238,887	1,013	121	1,134	307	117
Eben-Emael	672	733	1,405	793 79 60	90 14 67	883 94 27	297,135	294,282	—	—	294,282	591,417	3,895	607	4,502	831	159
Eigenbilzen	920	871	1,791	719 07 61	108 37 68	827 45 29	198,520	379,727	16,000	2,090	397,817	596,337	2,866	422	3,288	749	216
Fologne v./z. Veulen.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gellik	480	496	976	803 16 57	98 58 79	901 75 36	281,525	194,499	22,820	—	217,319	498,844	3,343	220	3,563	817	108
Genoelselderen	267	222	489	244 14 87	8 16 03	252 30 90	119,870	89,014	10,500	—	99,514	219,384	656	121	777	182	194
Gors-Opleeuw	258	243	501	522 31 70	12 54 30	534 86 00	216,215	101,742	17,500	—	119,242	335,457	717	137	854	249	94
Gotem	131	111	242	205 12 17	9 66 55	214 78 72	123,638	43,936	—	—	43,936	167,574	331	64	395	95	113
Groot-Loon	97	73	170	50 57 29	4 81 25	55 38 54	39,169	26,603	—	—	26,603	65,772	128	40	168	81	307
Grote-Spouwen	591	516	1,107	496 94 39	23 41 60	520 35 99	276,702	175,304	—	—	175,304	452,006	2,545	267	2,812	675	213
Guigoven	277	284	561	338 10 96	14 44 13	352 55 09	153,375	99,076	—	—	99,076	252,451	774	130	904	225	159
Gutschoven	163	141	304	270 19 75	7 55 60	277 75 35	132,645	60,522	—	—	60,522	193,167	552	86	638	175	109
Heers	736	709	1,445	871 21 83	28 64 43	899 86 26	479,189	317,535	21,000	1,250	339,785	818,974	2,289	382	2,671	703	161
Hees	348	365	713	359 87 45	12 16 49	372 03 94	222,506	120,558	—	—	120,558	343,064	1,817	160	1,977	424	192
Heks	238	252	490	462 61 65	12 90 30	475 51 95	234,200	86,040	22,000	—	108,040	342,240	840	129	969	223	103
Hendrieken	52	48	100	97 19 90	4 07 55	101 27 45	63,724	18,214	—	—	18,214	81,938	231	30	261	119	99
Henis	241	202	443	499 56 01	15 97 91	515 53 92	241,828	67,796	—	—	67,796	309,624	1,333	105	1,438	354	86
Herderen	555	561	1,116	497 89 47	17 89 40	515 78 87	241,269	194,823	—	—	194,823	436,092	2,232	243	2,475	593	216
Herstappe	70	64	134	130 74 10	4 72 05	135 46 15	71,908	22,962	—	—	22,962	94,870	370	36	406	110	99
Herten	25	24	49	127 46 00	3 61 15	131 07 15	76,345	14,219	—	5,300	19,519	95,864	209	22	231	101	37
Heur-le-Tiexhe v./z. Dietsch-Heur.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hoelbeek	161	158	319	379 53 63	13 82 64	393 36 27	130,707	63,420	—	—	63,420	194,127	1,149	82	1,231	443	81
Hoepertingen	791	767	1,558	819 20 56	35 25 32	854 45 88	521,301	282,027	8,700	960	291,687	812,988	2,495	425	2,920	788	182

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Horpmaal	337	337	674	537 78 18	15 25 87	553 04 05	274,161	121,713	—	—	121,713	395,874	1,805	194	1,999	485	122
Jesseren	304	307	611	367 77 05	16 26 44	384 03 49	185,289	122,165	—	500	122,665	307,954	1,048	144	1,192	268	159
Kanne	585	608	1,193	303 17 59	56 30 03	359 47 62	105,957	381,473	—	—	381,473	487,430	1,519	358	1,877	452	332
Kerniel	380	388	768	383 42 34	18 30 73	401 73 07	229,248	155,309	7,630	6,000	168,939	398,187	959	193	1,152	380	191
Klein-Gelmen	206	183	389	297 79 29	10 69 20	308 48 49	169,368	100,815	—	310	101,125	270,493	879	108	987	255	126
Kleine-Spouwen	408	347	755	303 94 83	17 34 73	321 29 56	168,467	113,443	—	4,394	117,837	286,304	1,555	172	1,727	503	235
Koninksem	349	344	693	493 51 93	14 18 25	507 70 18	238,894	132,034	—	—	132,034	370,928	1,392	182	1,574	454	136
Kortessem	989	933	1,922	1 056 65 25	26 53 09	1 083 18 34	471,296	458,006	16,600	2,450	477,056	948,352	2,060	454	2,514	575	177
Kuttekoven	65	65	130	200 87 23	8 41 80	209 29 03	120,862	33,365	9,300	—	42,665	163,527	224	44	268	86	62
Lanaye (Ternaaien)	501	517	1,018	327 15 92	133 35 43	460 51 35	80,310	309,969	—	—	309,969	390,279	2,297	378	2,675	340	221
Lanklaar	1,026	849	1,875	1 516 36 05	65 05 44	1 581 41 49	117,082	431,758	21,220	471,310	924,288	1,041,370	1,757	367	2,124	450	119
Lauw (Lowaige)	540	483	1,023	665 67 76	23 06 44	688 74 20	319,806	219,601	—	—	219,601	539,407	2,765	332	3,097	608	149
Leut	585	537	1,122	363 41 60	26 67 82	390 09 42	139,279	280,794	4,630	1,650	287,074	426,353	1,976	280	2,256	420	288
Lowaige v./z. Lauw.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mal	332	327	659	386 39 29	12 44 51	398 83 80	172,865	109,150	—	—	109,150	282,015	1,224	164	1,388	399	165
Marlinne v./z. Mechelen-Bovelingen.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Martenslinde	268	254	522	201 67 80	9 96 27	211 64 07	106,664	73,310	—	—	73,310	179,974	1,003	115	1,118	328	247
Mechelen - Bovelingen (Marlinne)	586	539	1,125	430 68 26	13 93 96	444 62 22	234,921	208,002	14,500	19,170	241,672	476,593	1,248	266	1,514	391	253
Meeswijk	410	424	834	320 00 80	22 08 60	342 09 40	127,977	174,330		—	174,330	302,307	1,168	195	1,363	301	244
Membruggen	375	340	715	308 44 43	11 32 41	319 76 84	159,019	92,411	—	—	92,411	251,430	1,691	166	1,857	378	224
Mettekoven	119	104	223	210 43 16	6 21 09	216 64 25	108,997	46,758	—	445	47,203	156,200	189	61	250	187	103
Millen	674	654	1,328	1 005 35 77	29 88 80	1 035 24 57	517,911	265,706	—	—	265,706	783,617	4,188	391	4,579	842	128
Mopertingen	468	478	946	167 86 05	7 47 75	175 33 80	120,066	176,056	—	23,070	199,126	319,192	995	232	1,227	389	540
Nerem	460	451	911	373 17 67	27 06 00	400 23 67	194,894	211,136	6,000	1,550	218,686	413,580	1,308	260	1,568	390	228
Neerharen	454	469	923	283 58 48	66 74 89	350 33 37	128,498	269,307	—	—	269,307	397,805	963	331	1,294	298	263
Neerrepen	177	139	316	359 77 60	9 03 86	368 81 46	165,710	43,871	9,200	—	53,071	218,781	561	64	625	164	86
Opgrimbie	683	660	1,343	1 247 07 80	21 83 08	1 268 90 88	124,636	246,990	—	—	246,990	371,626	2,543	264	2,807	459	106
Opheers	206	179	385	407 23 36	8 08 55	415 31 91	223,614	75,888	—	—	75,888	299,502	660	100	760	193	93
Otrange (Wouteringen)	187	185	372	184 35 80	7 82 60	192 18 40	94,124	79,117	10,500	—	89,617	183,741	586	130	716	187	194
Overrepen	281	270	551	353 06 87	11 39 48	364 46 35	210,963	85,373	11,500	—	96,873	307,836	831	152	983	238	151
Piringen	368	359	727	437 31 52	18 65 26	455 96 78	233,429	95,071	4,750	—	99,821	333,250	1,517	166	1,683	269	159
Riemst	389	361	750	368 90 20	16 99 92	385 90 12	186,617	167,235	—	—	167,235	353,852	1,762	181	1,943	454	194
Rijkel	285	283	568	258 19 61	8 95 53	267 15 14	166,658	84,331	2,450	—	86,781	253,439	595	123	718	258	213
Rijkhoven	537	483	1,020	374 37 13	16 86 18	391 23 31	212,929	171,865	16,870	—	188,735	401,664	1,853	253	2,106	491	261
Riksingen	345	345	690	311 43 20	14 82 60	326 25 80	166,013	91,657	—	—	91,657	257,670	947	166	1,113	315	211

Roclenge-Looz v./z. Rukkelingen-Loon.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Roclenge-sur-Geer (Rukkelingen-aan-de-Jeker)	468	497	965	243 66 44	18 63 32	262 29 76	87,581	306,843	—	3,250	310,093	397,674	846	344	1,190	383	368
Romershoven	312	285	597	285 13 22	6 62 75	291 75 97	145,323	85,512	—	—	85,512	230,835	1,147	137	1,284	300	205
Rosmeer	422	366	788	483 96 72	17 28 53	501 25 25	291,964	149,476	—	—	149,476	441,440	2,571	193	2,764	682	157
Rukkelingen-Loon (Roclenge-Looz)	249	211	460	380 74 35	7 20 60	387 94 95	190,773	89,883			89,883	280,656	591	119	710	207	119
Rukkelingen-op-den-Jeker z./v. Roclenge-sur-Geer.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rutten (Russon)	528	504	1,032	1 025 05 31	27 38 00	1 052 43 31	522,402	204,914	24,000	—	228,914	751,316	3,051	347	3,398	627	98
Schalkhoven	146	132	278	221 09 60	6 28 80	227 38 40	127,905	48,661	7,400	—	56,061	183,966	656	63	719	135	122
s Herenhelderen	273	256	529	331 71 91	10 36 39	342 08 30	165,341	106,194	17,000	—	123,194	288,535	600	161	761	148	155
Sint-Huibrechts-Hern	272	208	480	291 89 01	10 74 28	302 63 29	152,771	67,626	5,000	2,916	75,542	228,313	783	195	978	204	159
Sluizen (Sluse)	393	347	740	294 95 29	9 50 26	304 45 55	138,248	112,623	—	—	112,623	250,871	1,081	118	1,199	346	243
Ternaaien z./v. Lanaye.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uikhoven	544	472	1,016	369 77 39	44 18 79	413 96 18	200,498	219,782	—	—	219,782	420,280	2,027	232	2,259	490	245
Ulbeek	384	351	735	582 59 82	14 19 04	596 78 86	295,294	157,162	6,800	310	164,272	459,566	1,199	192	1,391	374	123
Val-Meer	797	723	1,520	493 61 31	15 23 72	508 85 03	247,600	266,009	8,270	6,550	280,829	528,429	2,645	283	2,928	676	299
Vechmaal	344	313	657	695 72 83	17 98 95	713 71 79	361,119	135,300	—	—	135,300	496,419	1,855	194	2,049	448	92
Veulen (Fologne)	292	252	554	371 64 25	9 64 66	381 28 91	189,306	94,977	9,100	—	104,077	293,383	1,064	123	1,187	239	145
Vliermaal	769	700	1,469	909 35 02	27 69 36	937 04 38	405,121	270,337	6,600	—	276,937	682,058	2,901	351	3,252	721	157
Vliermaalroot	442	390	832	608 54 71	25 25 84	633 80 55	183,111	126,456	14,600	—	141,056	324,167	1,349	168	1,517	315	131
Voort	100	89	189	224 91 30	5 38 00	230 29 30	106,915	35,863	4,950	—	40,813	147,728	458	55	513	193	82
Vreren	424	409	833	672 31 72	20 34 38	692 66 10	333,367	175,966	—	—	175,966	509,333	2,016	242	2,258	442	120
Vroenhoven	632	627	1,259	684 71 04	58 70 83	743 41 87	308,126	304,996	—	1,575	306,571	614,697	2,982	312	3,294	842	169
Waltwilder	459	448	907	529 46 07	20 91 55	550 37 62	260,545	140,635	6,500	3,150	150,285	410,830	2,284	211	2,495	521	165
Werm	169	172	341	176 78 69	5 71 95	182 50 64	100,197	44,145	—	—	44,145	144,342	643	72	715	178	187
Widooie	210	201	411	325 92 05	8 41 70	334 33 75	157,214	74,722	3,250	—	77,972	235,186	876	131	1,007	222	123
Wintershoven	224	191	415	398 56 26	9 65 70	408 21 96	196,686	74,643	—	3,525	78,168	274,854	648	101	749	192	102
Wonck	618	621	1,239	998 23 49	44 15 48	1 042 38 97	331,782	239,291	—	—	239,291	571,073	4,790	555	5,345	995	119
Wouteringen z./v. Otrange.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	**33,922**	**32,143**	**66,065**	**39 175 84 57**	**1 932 93 43**	**41 108 78 00**	**17,582,865**	**13,031,406**	**386,680**	**597,555**	**14,015,641**	**31,598,506**	**127,147**	**17,321**	**144,468**	**33,204**	**161**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Borgloon (Looz)	1,632	1,578	3,210	983 22 51	36 95 29	1 020 17 80	611,911	1,060,024	46,350	81,850	1,188,224	1,800,135	1,995	820	2,815	954	315
Hoeselt	2,129	2,064	4,193	1 918 44 91	71 04 59	1 989 49 50	839,804	874,502	23,670	37,335	935,507	1,775,311	6,228	921	7,149	1,554	211
Mechelen-aan-de-Maas	1,886	1,710	3,596	3 284 70 89	91 66 92	3 376 37 81	244,941	945,186	49,270	12,050	1,006,506	1,251,447	5,126	762	5,888	1,083	107
Munsterbilzen	1,074	1,129	2,203	537 53 86	66 27 03	603 80 89	112,657	287,185	5,800	1,000	293,985	406,642	1,758	414	2,172	550	365
Rekem	1,447	1,259	2,706	1 507 95 17	74 84 65	1 582 79 82	212,817	710,854	1,700	17,500	730,054	942,871	2,408	595	3,003	960	171
Stokkem	1,431	1,363	2,794	843 63 74	43 13 38	886 77 12	301,122	707,373	5,000	—	712,373	1,013,495	3,278	155	3,433	832	315
Veldwezelt	1,237	1,121	2,358	653 02 43	152 53 19	805 55 62	387,012	469,852	—	6,181	476,033	863,045	4,691	1,421	6,112	3,112	293
Vlijtingen	1,032	976	2,008	855 71 37	27 61 57	883 32 94	446,698	342,843	11,500	2,650	356,993	803,691	4,663	432	5,095	1,063	227
Vucht	1,542	966	2,508	344 57 24	49 89 60	394 46 84	84,878	298,145	—	11,500	309,645	394,523	1,471	262	1,733	371	636
Wellen	1,970	1,871	3,841	1 652 38 44	43 66 79	1 696 05 23	822,037	576,559	17,510	10,150	604,219	1,426,256	5,963	871	6,834	1,410	226
Zichem-Zussen-Bolder	1,166	1,214	2,380	681 68 38	27 23 75	708 92 13	351,795	456,173	—	1,960	458,133	809,928	3,778	618	4,396	972	336
Totaal	**16,546**	**15,251**	**31,797**	**13 262 88 94**	**684 86 76**	**13 947 75 70**	**4,415,672**	**6,728,696**	**160,800**	**182,176**	**7,071,672**	**11,487,344**	**41,359**	**7,271**	**48,630**	**12,861**	**228**

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Alken	2,913	2,676	5,589	2 721 50 32	95 51 71	2 817 02 03	1,142,315	1,079,136	31,370	452,800	1,563,306	2,705,621	6,375	1,287	7,662	1,606	198
Bilzen	2,599	2,442	5,041	1 399 57 78	109 43 17	1 509 00 95	523,511	1,377,123	10,360	13,105	1,400,588	1,924,099	5,969	1,090	7,059	1,664	334
Eisden	4,568	3,431	7,999	744 53 42	57 90 57	802 43 99	170,560	1,782,285	21,960	1,503,740	3,307,985	3,478,545	3,539	1,507	5,046	686	997
Lanaken	3,169	3,125	6,294	2 020 17 02	240 43 82	2 260 60 84	539,055	2,073,544	36,590	108,300	2,218,434	2,757,489	4,724	1,430	6,154	1,455	278
Tongeren (Tongres)	6,800	6,738	13,538	1 206 81 99	112 46 93	1 319 28 92	607,481	7,370,500	163,890	244,596	7,778,986	8,386,467	2,879	3,886	6,765	2,666	1,026
Totaal	**20,049**	**18,412**	**38,461**	**8 092 60 53**	**615 76 20**	**8 708 36 73**	**2,982,922**	**13,682,588**	**264,170**	**2,322,541**	**16,269,299**	**19,252,221**	**23,486**	**9,200**	**32,686**	**8,077**	**442**
Het arrondissement	**70,517**	**65,806**	**136,323**	**60 531 34 04**	**3 233 56 39**	**63 764 90 43**	**24,981,459**	**33,442,690**	**811,650**	**3,102,272**	**37,356,612**	**62,338,071**	**191,992**	**33,792**	**225,784**	**54,142**	**214**
SAMENVATTING																	
ARRONDISSEMENTEN																	
Hasselt	114,534	104,705	219,239	85 032 28 61	5 867 09 34	90 899 37 95	22,930,406	62,224,229	1,949,385	11,869,240	76,042,854	98,973,260	181,015	47,566	228,581	53,756	241
Maaseik	53,705	51,179	104,884	77 957 46 68	8 173 41 69	86 130 88 37	9,450,027	19,719,858	261,605	5,130,040	25,111,503	34,561,530	140,633	22,379	163,012	25,505	122
Tongeren (Tongres)	70,517	65,806	136,323	60 531 34 04	3 233 56 39	63 764 90 43	24,981,459	33,442,690	811,650	3,102,272	37,356,612	62,338,071	191,992	33,792	225,784	54,142	214
De Provincie	**238,756**	**221,690**	**460,446**	**223 521 09 33**	**17 274 07 42**	**240 795 16 75**	**57,361,892**	**115,386,777**	**3,022,640**	**20,101,552**	**138,510,969**	**195,872,861**	**513,640**	**103,737**	**617,377**	**133,403**	**191**
PROVINCIE LUXEMBURG																	
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT AARLEN																	
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Attert	361	385	746	1 961 24 29	58 80 08	2 020 04 37	236,433	239,949	2,090	—	242,039	478,472	5,095	291	5,386	674	37
Autelbas	860	707	1,567	2 308 71 09	102 65 40	2 411 36 49	438,036	458,417	10,050	—	468,467	906,503	5,549	486	6,035	854	65
Bonnert	825	805	1,630	1 716 07 49	62 53 75	1 778 61 24	251,277	597,155	—	—	597,155	848,432	4,433	509	4,942	978	92
Guirsch	114	115	229	806 73 69	27 33 85	834 07 54	79,733	58,075	16,100	—	74,175	153,908	1,595	80	1,675	228	27
Habergy	263	241	504	1 164 02 89	33 29 25	1 197 32 14	131,339	106,290	—	—	106,290	237,629	4,539	179	4,718	590	42
Hachy	792	756	1,548	2 692 58 17	94 98 59	2 787 56 76	296,597	287,710	46,500	—	334,210	630,807	7,754	512	8,266	1,044	56
Hondelange	295	276	571	905 21 98	41 13 06	946 35 04	190,995	220,860	—	—	220,860	411,855	2,640	165	2,805	479	60
Martelange	826	778	1,604	1 210 82 43	60 53 14	1 271 35 57	105,658	440,518	—	48,960	489,478	595,136	3,219	508	3,727	760	126
				715 40 63	20 76 84	736 17 47	83,888	102,608	—	—	102,608	186,496	2,747	150	2,897	350	53
												407,161	5,066	334	5,400	590	48

Meix-le-Tige	185	203	388	715 40 63	20 76 84	736 17 47	83,888	102,608	—	—	102,608	186,496	2,747	150	2,897	350	53
Nobressart	459	406	865	1 729 53 87	60 35 75	1 789 89 62	191,784	215,377	—	—	215,377	407,161	5,066	334	5,400	590	48
Nothomb	209	207	416	994 49 59	24 57 24	1 019 06 83	83,759	85,200	—	—	85,200	168,959	3,437	174	3,611	437	41
Rachecourt	313	293	606	835 71 55	26 88 76	862 60 31	107,046	130,043	—	—	130,043	237,089	3,164	203	3,367	450	70
Selange	309	305	614	711 06 90	23 23 78	734 30 68	110,117	183,860	—	—	183,860	293,977	2,651	181	2,832	337	84
Thiaumont	286	290	576	1 247 63 95	30 11 31	1 277 75 26	144,713	133,095	—	—	133,095	277,808	4,109	195	4,304	534	45
Toernich	370	347	717	2 016 15 60	41 61 14	2 057 76 74	156,984	179,385	15,000	—	194,385	351,369	4,575	253	4,828	575	35
Tontelange	256	246	502	951 74 55	34 48 25	986 22 80	102,612	131,630	—	—	131,630	234,242	2,629	160	2,789	337	51
Wolkrange	362	356	718	1 104 86 55	15 00 96	1 119 87 51	181,495	258,460	—	—	258,460	439,955	3,269	221	3,490	543	64
Totaal	**7,085**	**6,716**	**13,801**	**23 072 05 22**	**758 31 15**	**23 830 36 37**	**2,892,466**	**3,828,632**	**89,740**	**48,960**	**3,967,332**	**6,859,798**	**66,471**	**4,601**	**71,072**	**9,760**	**58**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Aubange	1,193	1,170	2,363	765 15 64	27 53 63	792 69 27	134,865	1,037,101	—	71,000	1,108,101	1,242,966	2,210	637	2,847	681	298
Halanzy	1,386	1,357	2,743	1 916 95 69	75 02 10	1 991 97 79	327,901	1,064,532	4,660	279,700	1,348,892	1,676,793	7,002	871	7,873	1,140	138
Heinsch	1,010	1,054	2,064	2 248 82 47	145 39 64	2 394 22 11	196,896	741,348	—	—	741,348	938,244	4,821	584	5,405	1,008	86
Messancy	1,300	1,174	2,474	1 787 87 45	74 60 25	1 862 47 70	344,220	1,005,284	35,300	18,660	1,059,244	1,403,464	5,389	684	6,073	1,051	133
Totaal	**4,889**	**4,755**	**9,644**	**6 718 81 25**	**322 55 62**	**7 041 36 87**	**1,003,882**	**3,848,265**	**39,960**	**369,360**	**4,257,585**	**5,261,467**	**19,422**	**2,776**	**22,198**	**3,880**	**137**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Arlon (Aarlen)	5,381	5,799	11,180	488 05 54	110 85 51	598 91 05	130,066	12,055,753	23),630	186,850	12,473,233	12,603,299	1,604	3,204	4,808	2,348	1,867
Athus	2,755	2,795	5,550	532 18 38	46 81 43	578 99 81	92,659	3,404,975	800	1,815,390	5,221,165	5,313,824	1,897	1,510	3,407	1,125	959
Totaal	**8,136**	**8,594**	**16,730**	**1 020 23 92**	**157 66 94**	**1 177 90 86**	**222,725**	**15,460,728**	**231,430**	**2,002,240**	**17,694,398**	**17,917,123**	**3,501**	**4,714**	**8,215**	**3,473**	**1,420**
Het arrondissement	**20,110**	**20,065**	**40,175**	**30 811 10 39**	**1 238 53 71**	**32 049 64 10**	**4,119,073**	**23,137,625**	**361,130**	**2,420,560**	**25,919,315**	**30,038,388**	**89,394**	**12,091**	**101,485**	**17,113**	**125**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT BASTENAKEN

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Amberloup	375	380	755	2 015 46 58	64 29 78	2 079 76 36	292,627	132,527	—	1,550	134,077	426,704	3,747	275	4,022	385	36
Arbrefontaine	274	285	559	2 002 08 64	49 16 01	2 051 24 65	215,149	77,818	—	1,350	79,168	294,317	3,781	198	3,979	449	27
Beho	611	627	1,238	3 318 47 51	82 12 03	3 400 59 54	355,608	166,768	15,500	2,920	185,188	540,796	6,657	394	7,051	822	36
Bertogne	493	453	946	2 288 50 63	54 24 72	2 342 75 35	244,007	81,302	—	1,400	82,702	326,709	6,761	287	7,048	677	40
Bihain	576	573	1,149	3 505 38 35	99 56 60	3 604 94 95	264,277	91,579	—	—	91,579	355,856	7,426	397	7,823	903	32
Bovigny	698	709	1,407	4 092 85 80	157 83 27	4 250 69 07	414,684	226,400	—	3,315	229,715	644,399	6,877	433	7,310	822	33
Cherain	395	391	786	2 580 52 11	78 69 93	2 659 22 04	299,924	100,672	—	—	100,672	400,596	5,299	284	5,583	613	30
Fauvillers	468	405	873	2 773 96 31	72 61 57	2 846 57 88	251,145	250,475	—	10,410	260,885	512,030	5,023	314	5,337	674	31
Flamierge	506	503	1,009	3 995 83 72	119 26 39	4 115 10 11	371,208	166,075	23,350	—	189,425	560,633	10,507	436	10,943	777	25
Grand-Halleux	625	629	1,254	2 411 11 23	73 21 65	2 484 32 88	269,852	250,686	16,400	—	267,086	536,938	5,537	446	5,983	566	51
Hollange	391	349	740	2 690 99 79	77 07 39	2 768 07 18	265,065	138,676	—	—	138,676	403,741	5,698	300	5,998	504	27
Hompré	440	410	850	3 340 37 62	83 46 88	3 423 84 50	509,853	113,075	—	970	114,045	623,898	4,873	329	5,202	497	25
Houffalize	541	526	1,067	471 51 26	36 46 84	507 98 10	57,501	46,230	6,700	13,600	66,530	124,031	1,190	505	1,695	402	210
Limerlé	931	941	1,872	4 136 20 59	170 88 48	4 307 09 07	443,217	311,998	3,050	16,640	331,688	774,905	6,619	577	7,196	945	43
Longchamps	662	560	1,222	3 812 27 53	94 01 39	3 906 28 92	489,671	184,774	400	—	185,174	674,845	7,641	421	8,062	783	31
Longvilly	567	520	1,087	3 164 39 90	85 78 89	3 250 18 79	433,663	115,803	2,950	8,050	126,803	560,466	5,721	409	6,130	650	33
Mabompré	408	381	789	2 726 68 20	62 58 13	2 789 26 33	268,557	105,698	—	590	106,288	374,845	5,713	275	5,988	576	28
Mont	413	379	792	3 155 41 80	85 35 95	3 240 77 75	379,785	95,828	—	—	95,828	475,613	7,478	333	7,811	603	24

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Mont-le-Ban.	324	309	633	2 922 53 65	54 05 88	2 976 59 53	252,834	71,106	—	—	71,106	323,940	4,577	252	4,829	486	21
Morhet	354	337	691	2 065 29 64	49 83 31	2 115 12 95	260,083	174,112	750	1,200	176,062	436,145	2,382	256	2,638	307	33
Nadrin.	247	226	473	1 227 35 55	43 87 92	1 271 23 47	146,281	66,645	—	—	66,645	212,926	4,359	177	4,536	441	37
Nives	268	235	503	1 801 67 11	45 66 48	1 847 33 59	206,492	102,441	285	—	102,726	309,218	2,250	175	2,425	331	27
Noville.	652	663	1,315	4 108 34 19	107 10 63	4 215 44 82	523,179	165,120	2,000	5,450	172,570	695,749	7,096	451	7,547	764	31
Petit-Thier	265	253	518	1 851 11 07	56 08 28	1 907 19 35	123,428	60,016	—	—	60,016	183,444	2,184	183	2,367	386	27
Sibret	543	535	1,078	3 839 68 80	121 89 64	3 961 58 44	564,904	116,584	900	1,300	118,784	683,688	5,758	383	6,141	622	27
Tailles (Les)	142	155	297	2 193 58 77	41 42 12	2 235 00 89	116,480	22,321	70	—	22,391	138,871	1,800	137	1,937	191	13
Tavigny	603	599	1,202	4 133 31 73	120 61 66	4 253 93 39	463,810	171,259	—	—	171,259	635,069	7,368	470	7,838	838	28
Tillet	636	526	1,162	4 263 48 09	108 74 89	4 372 22 98	579,839	143,311	—	—	143,311	723,150	6,411	395	6,806	615	27
Tintange	210	182	392	1 756 59 51	38 53 05	1 795 12 56	147,901	50,794	6,000	1,950	58,744	206,645	2,996	173	3,169	273	22
Vaux-lez-Rosières.	250	242	492	770 37 39	20 93 29	791 30 68	134,626	87,988	180	2,050	90,218	224,844	1,513	151	1,664	234	62
Villers-la-Bonne-Eau.	226	166	392	2 294 03 39	51 17 80	2 345 21 19	229,461	11,975	3,550	—	15,525	244,986	3,694	176	3,870	385	17
Wardin	657	612	1,269	4 211 59 27	107 94 83	4 319 54 10	523,143	142,550	—	6,700	149,250	672,393	7,572	459	8,031	784	29
Wibrin	265	257	522	2 298 83 76	50 50 38	2 349 34 14	203,589	83,378	—	—	83,378	286,967	7,368	228	7,596	399	22
Totaal	**15,016**	**14,318**	**29,334**	**92 219 89 49**	**2 565 06 06**	**94 784 95 55**	**10,301,843**	**4,125,984**	**82,085**	**79,445**	**4,287,514**	**14,589,357**	**173,876**	**10,679**	**184,555**	**18,704**	**31**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Bastogne (Bastenaken).	2,397	2,466	4,863	1 250 35 18	94 42 34	1 344 77 52	355,477	1,896,392	86,300	57,330	2,040,022	2,395,499	2,134	1,491	3,625	1,190	362
Vielsalm	1,840	1,923	3,763	2 682 13 26	166 44 31	2 848 57 57	403,170	1,294,585	19,250	69,720	1,383,555	1,786,725	7,631	1,273	8,904	1,377	132
Totaal	**4,237**	**4,389**	**8,626**	**3 932 48 44**	**260 86 65**	**4 193 35 09**	**758,647**	**3,190,977**	**105,550**	**127,050**	**3,423,577**	**4,182,224**	**9,765**	**2,764**	**12,529**	**2,567**	**206**
Het arrondissement	**19,253**	**18,707**	**37,960**	**96 152 37 93**	**2 825 92 71**	**98 978 30 64**	**11,060,490**	**7,316,961**	**187,635**	**206,495**	**7,711,091**	**18,771,581**	**183,641**	**13,443**	**197,084**	**21,271**	**38**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT MARCHE-EN-FAMENNE																	
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Amonines.	180	170	350	1 053 88 10	37 45 50	1 091 33 60	136,492	54,110	9,600	8,485	72,195	208,687	1,429	110	1,539	163	32
Aye	531	627	1,158	1 805 79 20	65 24 07	1 871 03 27	204,176	343,209	42,600	—	385,809	589,985	1,634	403	2,037	412	62
Bande	289	303	592	1 878 67 69	43 57 30	1 922 24 99	239,722	127,782	—	20,880	148,662	388,384	1,501	238	1,739	277	31
Barvaux	684	762	1,446	1 261 08 23	83 32 43	1 344 40 66	145,758	707,500	8,500	13,900	729,900	875,658	3,318	605	3,923	589	108
Beausaint	256	286	542	2 510 36 32	81 47 17	2 591 83 49	294,137	136,158	4,600	5,300	146,058	440,195	4,446	243	4,689	420	21
Beffe	125	109	234	1 077 22 04	31 95 09	1 109 17 13	170,414	17,509	—	—	17,509	187,923	2,981	148	3,129	304	21
Bende	130	134	264	837 69 17	25 80 31	863 49 48	145,172	43,418	20,500	—	63,918	209,090	684	116	800	57	31

Bomal	395	429	824	1 108 07 13	70 95 10	1 179 02 23	174,180	369,392	19,000	—	388,392	562,572	1,737	321	2,058	335	70
Borlon	175	168	343	964 40 41	27 05 40	991 45 81	141,021	66,214	—	—	66,214	207,235	1,157	144	1,301	174	35
Champlon	398	418	816	2 274 44 38	70 31 24	2 344 75 62	280,285	199,070	—	7,940	207,010	487,295	3,549	305	3,854	440	35
Dochamps	274	253	527	2 503 35 46	80 44 41	2 583 79 87	234,971	31,370	—	5,030	36,400	271,371	4,833	207	5,040	460	20
Durbuy	148	184	332	417 57 01	24 83 27	442 40 28	42,133	163,703	10,500	—	174,203	216,336	605	187	792	136	75
Erezée	419	445	864	1 915 93 47	54 05 24	1 969 98 71	267,346	177,387	—	1,820	179,207	446,553	3,792	332	4,124	448	44
Erneuville	268	290	558	2 296 91 60	59 98 44	2 356 90 04	367,501	94,726	13,500	—	108,226	475,727	4,399	193	4,592	381	24
Forrières	508	507	1,015	1 079 26 54	46 81 97	1 126 08 51	128,824	476,035	—	5,850	481,885	610,709	2,385	349	2,734	490	90
Grandhan	360	372	732	2 367 56 27	97 14 48	2 464 70 75	287,234	221,057	3,500	3,610	228,167	515,401	3,406	386	3,792	455	30
Grandmenil	313	301	614	3 238 40 49	85 54 41	3 323 94 90	262,168	55,059	3,900	4,050	63,009	325,177	5,958	277	6,235	604	18
Grune	144	153	297	1 212 34 28	24 55 45	1 236 89 73	142,133	77,099	9,300	—	86,399	228,532	1,332	148	1,480	184	24
Grupont	135	124	259	483 53 09	22 16 90	505 69 99	46,752	58,373	—	490	58,863	105,615	524	107	631	151	51
Halleux	107	105	212	636 77 23	17 23 18	654 00 41	77,853	36,034	—	—	36,034	113,887	1,857	93	1,950	188	32
Hampteau	142	168	310	400 76 52	18 12 85	418 89 37	52,905	80,301	—	800	81,101	134,006	1,073	151	1,224	187	74
Hargimont	314	329	643	759 61 90	36 45 67	796 07 57	109,694	160,183	7,600	475	168,258	277,952	819	254	1,073	206	81
Harre	369	386	755	1 748 12 81	67 78 32	1 815 91 13	196,748	105,857	8,300	—	114,157	310,905	3,255	257	3,512	446	42
Harsin	205	203	408	1 551 98 98	39 88 24	1 591 87 22	255,738	68,552	—	—	68,552	324,290	1,898	157	2,055	274	26
Heyd	368	368	736	1 176 53 19	47 00 55	1 223 53 74	218,710	168,517	—	—	168,517	387,227	3,586	384	3,970	434	60
Hives	126	98	224	1 151 55 32	21 98 39	1 173 53 71	91,702	36,959	—	—	36,959	128,661	1,947	101	2,048	259	19
Hodister	337	275	612	1 869 92 74	54 83 23	1 924 75 97	200,323	122,280	—	—	122,280	322,603	5,925	232	6,157	684	32
Hotton	818	889	1,707	2 381 98 67	120 95 45	2 502 94 12	325,668	664,047	16,400	9,800	690,247	1,015,915	4,902	718	5,620	804	68
Humain	244	256	500	1 550 96 50	48 76 05	1 599 72 55	215,064	111,945	—	1,700	113,645	328,709	1,428	234	1,662	278	31
Izier	267	263	530	1 491 68 25	32 83 05	1 524 51 30	216,590	123,506	—	—	123,506	340,096	2,123	241	2,364	274	35
La-Roche-en-Ardenne	909	905	1,814	1 973 17 94	92 57 03	2 065 74 97	133,090	290,944	7,600	—	298,544	431,634	2,876	811	3,687	789	88
Lesterny	96	115	211	561 49 92	22 32 14	583 82 06	52,698	64,045	—	—	64,045	116,743	1,221	91	1,312	195	36
Malempré	123	122	245	1 122 63 86	33 93 40	1 156 57 26	76,778	17,144	—	—	17,144	93,922	3,575	115	3,690	317	21
Marcourt	308	343	651	2 339 68 49	76 04 95	2 415 73 44	209,098	82,586	5,400	—	87,986	297,084	4,493	310	4,803	549	27
Marenne	262	268	530	1 253 95 34	43 02 72	1 296 98 06	147,091	99,620	720	770	101,110	248,201	1,853	264	2,117	303	41
Masbourg	128	130	258	734 23 28	19 24 18	753 47 46	61,952	67,341	—	310	67,651	129,603	1,540	129	1,669	187	34
Mormont	303	304	607	2 100 94 63	60 00 25	2 160 94 88	276,542	123,871	—	—	123,871	400,413	4,428	307	4,735	430	28
My	198	211	409	948 50 09	38 02 19	986 52 28	185,772	96,133	11,000	—	107,133	292,905	1,140	176	1,316	190	41
Nassogne	424	462	886	2 762 98 01	58 66 57	2 821 64 58	302,733	207,643	—	15,500	223,143	525,876	2,926	325	3,251	512	31
Odeigne	180	178	358	1 654 51 66	38 84 59	1 693 36 25	116,544	19,102	—	—	19,102	135,646	3,826	150	3,976	391	21
On	768	782	1,550	961 47 03	40 89 35	1 002 36 38	141,807	680,007	10,500	40,300	730,807	872,614	2,071	405	2,476	549	155
Ortho	548	508	1,056	3 778 31 24	131 28 32	3 909 59 56	426,780	168,655	—	—	168,655	595,435	11,330	407	11,737	901	27
Rendeux	495	530	1,025	1 930 10 16	64 82 88	1 994 93 04	241,093	224,693	8,800	1,470	234,963	476,056	5,351	404	5,755	586	51
Roy	288	314	602	2 525 75 20	62 68 54	2 588 43 74	356,046	102,120	—	1,650	103,770	459,816	5,193	272	5,465	590	23
Samrée	378	376	754	3 722 59 91	64 66 29	3 787 26 20	254,819	63,798	—	—	63,798	318,617	4,703	296	4,999	495	20
Septon	183	166	349	1 199 25 27	27 01 95	1 226 27 22	153,040	63,783	10,000	—	73,783	226,823	2,010	180	2,190	194	28
Soy	509	514	1,023	2 704 30 71	106 49 20	2 810 79 91	415,783	209,803	8,200	27,590	245,593	661,376	6,800	477	7,277	637	36
Tenneville	477	463	940	4 248 74 11	92 70 79	4 341 44 90	405,399	208,026	4,850	10,740	223,616	629,015	4,549	369	4,918	471	22
Tohogne	664	666	1,330	2 265 21 98	88 83 63	2 354 05 61	376,433	278,646	—	15,560	294,206	670,639	7,416	637	8,053	734	56
Vaux-Chavanne	204	192	396	1 193 05 93	32 63 96	1 225 69 89	152,482	33,537	—	—	33,537	186,019	2,427	140	2,567	320	32
Villers-Sainte-Gertrude	114	118	232	506 81 92	15 92 86	522 74 78	85,920	47,609	7,000	—	54,609	140,529	1,228	129	1,357	166	44
Weris	375	387	762	1 561 02 97	53 23 81	1 614 26 78	247,836	156,288	—	—	156,288	404,124	4,258	350	4,608	478	47
Totaal	**16,963**	**17,429**	**34,392**	**87 055 22 64**	**2 802 42 76**	**89 857 65 40**	**10,491,150**	**8,402,746**	**251,870**	**204,020**	**8,858,636**	**19,349,786**	**163,697**	**14,385**	**178,082**	**20,498**	**38**

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Marche-en-Famenne	1,993	2,209	4,202	1 433 37 09	73 61 56	1 506 98 65	276,570	2,905,709	36,290	24,590	2,966,589	3,243,159	1,608	1,519	3,127	1,030	279
Waha	1,121	1,159	2,280	2 203 33 98	95 00 63	2 298 34 61	311,178	814,640	12,000	139,880	966,520	1,277,698	2,622	880	3,502	774	99
Totaal	**3,114**	**3,368**	**6,482**	**3 636 71 07**	**168 62 19**	**3 805 33 26**	**587,748**	**3,720,349**	**48,290**	**164,470**	**3,933,109**	**4,520,857**	**4,230**	**2,399**	**6,629**	**1,804**	**170**
Het arrondissement	**20,077**	**20,797**	**40,874**	**90 691 93 71**	**2 971 04 95**	**93 662 98 66**	**11,078,898**	**12,123,095**	**300,160**	**368,490**	**12,791,745**	**23,870,643**	**167,927**	**16,784**	**184,711**	**22,302**	**44**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT NEUFCHATEAU																	
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Anlier	409	391	800	6 836 25 15	95 56 27	6 931 81 42	368,170	140,900	—	—	140,900	509,070	5,812	301	6,113	646	12
Anloy	183	185	368	1 670 55 71	37 64 50	1 708 20 21	178,243	72,689	—	—	72,689	250,932	2,191	143	2,334	298	22
Arville	422	439	861	2 015 95 34	48 77 30	2 064 72 64	222,869	206,721	4,800	42,250	253,771	476,640	3,635	309	3,944	398	42
Assenois	523	542	1,065	3 667 15 57	112 20 98	3 779 36 55	456,888	387,972	24,500	3,050	415,522	872,410	4,218	402	4,620	540	28
Auby	156	157	313	1 337 95 65	42 31 85	1 380 27 50	119,951	93,570	—	—	93,570	213,521	2,606	141	2,747	292	23
Awenne	190	202	392	884 13 99	23 80 80	907 94 79	100,377	80,395	—	520	80,915	181,292	1,892	190	2,082	253	43
Bagimont	52	54	106	367 03 10	10 97 82	378 00 92	26,222	30,850	—	—	30,850	57,072	756	56	812	145	28
Bellevaux	128	131	259	918 85 55	29 21 18	948 06 73	98,764	76,699	—	—	76,699	175,463	1,519	109	1,628	204	27
Bras	403	382	785	3 547 14 52	75 78 43	3 622 92 95	329,875	194,091	—	—	194,091	523,966	3,586	259	3,845	405	22
Carlsbourg	412	374	786	1 439 14 88	58 08 08	1 497 22 96	206,075	201,414	700	39,750	241,864	447,939	2,306	243	2,549	348	52
Chanly	199	159	358	1 034 38 32	32 28 00	1 066 66 32	86,737	57,006	10,500	20,000	87,506	174,243	1,492	152	1,644	253	34
Corbion	409	396	805	1 251 05 53	73 95 72	1 325 01 25	97,455	295,667	1,000	1,050	297,717	395,172	2,055	418	2,473	395	61
Cugnon	205	255	460	798 10 91	51 30 41	849 41 32	95,685	110,186	7,400	290	117,876	213,561	1,601	176	1,777	282	54
Daverdisse	114	117	231	1 084 64 56	16 48 91	1 101 13 47	91,216	67,786	—	2,750	70,536	161,752	1,751	105	1,856	195	21
Dohan	122	117	239	495 92 83	43 56 66	539 49 49	62,075	71,867	—	—	71,867	133,942	1,045	123	1,168	135	44
Ebly	271	253	524	1 807 76 17	42 91 78	1 850 67 95	210,609	164,243	4,500	4,750	173,493	384,102	2,469	215	2,684	404	28
Fays-les-Veneurs	270	276	546	1 420 29 94	38 48 25	1 458 78 19	188,802	121,018	—	—	121,018	309,820	2,337	205	2,542	301	37
Framont	121	116	237	982 38 03	36 14 88	1 018 52 91	160,383	61,820	—	—	61,820	222,203	1,330	88	1,418	175	23
Freux	330	330	660	2 164 38 10	46 82 96	2 211 21 06	244,709	166,280	11,800	4,850	182,930	427,639	1,984	225	2,209	152	30
Gembes	159	183	342	764 36 11	27 61 81	791 97 92	76,855	53,999	—	—	53,999	130,854	1,024	109	1,133	155	43
Grandvoir	153	165	318	1 319 32 20	32 29 70	1 351 61 90	113,610	85,285	—	900	86,185	199,795	954	163	1,117	201	24
Grapfontaine	431	425	856	1 902 45 15	52 57 97	1 955 03 12	208,930	170,574	—	25,000	195,574	404,504	1,936	301	2,237	377	44
Halma	146	150	296	752 64 28	42 42 88	795 07 16	69,192	89,956	—	—	89,956	159,148	1,316	142	1,458	228	37
Hamipré	319	293	612	1 473 09 35	53 05 79	1 526 15 14	230,705	263,239	—	—	263,239	493,944	2,251	246	2,497	400	40
Hatrival	285	316	601	1 468 38 86	37 23 05	1 505 61 91	151,346	174,381	—	8,080	182,461	333,807	3,142	235	3,377	343	40
											136,515	381,777	2,232	254	2,486	400	33
													1,952	344	2,296	425	33

Haut-Fays	381	384	765	2 235 64 93	62 97 20	2 298 62 13	245,262	136,515	—	—	136,515	381,777	2,232	254	2,486	400	33
Herbeumont	370	418	788	2 232 51 15	141 29 31	2 373 80 46	121,431	284,082	1,590	—	285,672	407,103	1,952	344	2,296	425	33
Johonville	402	374	776	3 175 14 71	33 36 31	3 208 51 02	387,822	153,550	—	—	153,550	541,372	3,412	279	3,691	468	24
Juseret	387	352	739	2 272 64 47	59 39 73	2 332 04 20	331,457	159,695	—	—	159,695	491,152	5,102	266	5,368	609	32
Lavacherie	269	240	509	3 094 51 19	40 24 68	3 134 75 87	185,558	103,317	22,300	14,050	139,667	325,225	1,955	182	2,137	246	16
Léglise	433	383	816	2 410 03 65	68 44 28	2 478 47 93	258,021	293,312	—	1,100	294,412	552,433	3,711	281	3,992	551	33
Les Hayons	73	92	165	546 71 04	21 81 30	568 52 34	62,368	55,552	—	900	56,452	118,820	997	119	1,116	152	29
Libin	562	580	1,142	2 950 39 85	83 57 18	3 033 97 03	294,784	409,063	5,700	49,715	464,478	759,262	3,128	417	3,545	518	38
Libramont	976	1,003	1,979	899 46 04	77 39 00	976 85 04	88,080	1,034,540	6,748	24,900	1,066,188	1,154,268	1,039	548	1,587	494	203
Lomprez	181	189	370	1 337 47 14	40 44 09	1 377 91 23	148,350	93,585	—	4,300	97,885	246,235	1,865	172	2,037	243	27
Longlier	614	569	1,183	3 421 07 67	110 96 94	3 532 04 61	461,896	522,258	750	—	523,008	984,904	4,559	432	4,991	639	33
Maissin	237	270	507	1 549 94 20	40 16 20	1 590 10 40	170,087	163,764	—	—	163,764	333,851	2,019	180	2,199	320	32
Mellier	495	467	962	2 670 06 62	73 95 66	2 744 02 28	261,072	335,762	—	7,050	342,812	603,884	3,054	335	3,389	494	35
Mirwart	105	105	210	1 249 13 68	35 89 76	1 285 03 44	85,035	40,427	16,000	315	56,742	141,777	966	90	1,056	155	16
Moircy	160	156	316	1 609 02 98	43 78 04	1 652 81 02	185,380	52,310	—	—	52,310	237,690	1,363	152	1,515	185	19
Noirefontaine	168	173	341	1 147 05 40	46 79 52	1 193 84 92	96,390	109,305	—	—	109,305	205,695	1,519	129	1,648	239	29
Nollevaux	180	180	360	1 105 58 39	33 61 16	1 139 19 55	174,855	88,877	—	—	88,877	263,732	1,830	160	1,990	290	32
Ochamps	344	335	679	2 192 50 42	54 66 31	2 247 16 73	283,968	158,657	55,360	—	214,017	497,985	2,284	210	2,494	260	30
Offagne	347	337	684	1 574 71 22	69 94 79	1 644 66 01	244,908	205,751	—	1,435	207,186	452,094	2,560	246	2,806	397	42
Opont	257	262	519	1 700 66 29	51 53 14	1 752 19 43	195,589	101,391	22,025	4,850	128,266	323,855	2,114	184	2,298	269	30
Orgeo	701	698	1,399	3 123 19 84	148 19 70	3 271 39 54	405,773	375,346	10,400	16,900	402,646	808,419	4,419	515	4,934	698	43
Paliseul	674	713	1,387	1 454 17 45	61 60 41	1 515 77 86	200,394	509,778	—	64,200	573,978	774,372	1,998	457	2,455	544	92
Porcheresse	186	186	372	1 424 64 76	26 21 70	1 450 86 46	124,275	76,722	—	—	76,722	200,997	1,994	149	2,143	285	26
Poupehan	155	152	307	482 60 35	40 49 54	523 09 89	49,855	116,805	—	—	116,805	166,660	1,337	263	1,600	202	59
Pussemange	114	109	223	382 45 51	20 93 28	403 38 79	20,531	61,896	—	—	61,896	82,427	582	118	700	128	55
Recogne	370	361	731	2 392 33 85	99 98 29	2 492 32 14	278,674	260,732	—	3,380	264,112	542,786	2,893	236	3,129	397	29
Redu	305	311	616	1 766 52 03	43 63 16	1 810 15 19	185,917	86,262	—	—	86,262	272,179	2,995	197	3,192	313	34
Remagne	282	253	535	2 177 31 13	45 57 93	2 222 89 06	261,171	118,017	—	—	118,017	379,188	3,007	179	3,186	248	24
Rochehaut	228	184	412	959 82 52	56 00 49	1 015 83 01	92,599	156,644	—	—	156,644	249,243	1,375	286	1,661	225	41
Sainte-Marie (Neufchâteau)	451	454	905	2 810 76 29	105 11 73	2 915 88 02	365,601	270,120	—	—	270,120	635,721	3,630	333	3,963	449	31
Saint-Médard	348	311	659	1 367 95 35	60 96 08	1 428 91 43	160,378	205,483	660	11,400	217,543	377,921	2,116	236	2,352	349	46
Saint-Pierre	274	263	537	1 608 43 56	82 85 23	1 691 28 79	237,286	176,675	—	—	176,675	413,961	2,581	173	2,754	393	32
Sensenruth	147	150	297	1 056 33 33	50 96 76	1 107 30 09	128,746	80,747	—	—	80,747	209,493	1,454	136	1,590	207	27
Smuid	117	119	236	988 20 23	21 77 39	1 009 97 62	71,524	44,649	—	—	44,649	116,173	1,197	86	1,283	130	23
Sohier	183	190	373	2 006 22 31	49 84 91	2 056 07 22	180,500	90,529	12,000	—	102,529	283,029	3,014	175	3,189	264	18
Straimont	237	240	477	2 002 42 43	75 72 35	2 078 14 78	209,256	139,190	—	—	139,190	348,446	2,940	198	3,138	495	23
Sugny	304	337	641	2 381 15 06	48 10 97	2 429 26 03	151,240	174,480	7,800	—	182,280	333,520	3,691	359	4,050	499	26
Suxy	193	195	388	2 723 56 53	66 89 64	2 790 46 17	125,720	72,555	16,500	5,200	94,255	219,975	2,887	217	3,104	388	14
Tellin	320	334	654	2 045 36 08	47 42 43	2 092 78 51	184,386	152,508	—	7,360	159,868	344,254	2,821	267	3,088	357	31
Tournay	273	284	557	1 524 29 56	55 52 84	1 579 82 40	211,270	155,200	—	2,150	157,350	368,620	2,241	185	2,426	349	35
Transinne	211	217	428	2 004 10 76	38 76 79	2 042 87 55	196,366	90,033	—	—	90,033	286,399	2,139	174	2,313	238	21
Ucimont	144	144	288	1 125 15 94	53 58 86	1 178 74 80	118,898	99,224	4,400	—	103,624	222,522	1,806	161	1,967	203	24
Vesqueville	232	234	466	1 334 26 55	25 70 51	1 359 97 06	158,375	74,155	—	—	74,155	232,530	1,927	147	2,074	203	34
Villance	328	316	644	2 268 03 85	73 74 94	2 341 78 79	271,528	180,876	3,000	1,950	185,826	457,354	2,696	248	2,944	324	28
Vivy	189	205	394	1 389 22 32	37 26 09	1 426 48 41	162,832	96,337	—	315	96,652	259,484	2,191	194	2,385	269	28
Wellin	452	537	989	1 420 35 40	35 14 47	1 455 49 87	146,586	464,319	—	—	464,319	610,905	2,356	364	2,720	432	68
Witry	324	315	639	2 323 50 87	55 60 71	2 379 11 58	280,532	137,975	—	—	137,975	418,507	3,614	243	3,857	425	27
Totaal	**21,095**	**21,089**	**42,184**	**127 320 14 70**	**3 879 47 78**	**131 199 62 48**	**13,458,269**	**12,407,578**	**250,433**	**374,710**	**13,032,721**	**26,490,990**	**168,770**	**16,332**	**185,102**	**23,893**	**32**

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Bertrix	1,891	2,032	3,923	3 993 17 21	192 66 07	4 185 83 28	521,019	2,303,125	18,250	117,820	2,439,195	2,960,214	3,794	1,249	5,043	1,007	94
Bouillon	1,337	1,481	2,818	4 903 15 12	177 63 75	5 080 78 87	309,621	1,602,361	78,822	157,135	1,838,318	2,147,939	1,997	1,136	3,133	725	55
Neufchâteau.	1,255	1,324	2,579	799 52 36	39 53 10	839 05 46	188,638	1,827,201	1,920	15,400	1,844,521	2,033,159	1,108	965	2,073	713	307
Saint-Hubert	1,504	1,584	3,088	3 697 25 86	72 53 03	3 769 78 89	374,636	1,396,660	9,420	—	1,406,080	1,780,716	2,260	1,135	3,395	888	82
Totaal	**5,987**	**6,421**	**12,408**	**13 393 10 55**	**482 35 95**	**13 875 46 50**	**1 393 914**	**7,129,347**	**108,412**	**290,355**	**7,528,114**	**8,922,028**	**9,159**	**4,485**	**13,644**	**3,333**	**89**
Het arrondissement	**27,082**	**27,510**	**54,592**	**140 713 25 25**	**4 361 83 73**	**145 075 08 98**	**14,852,183**	**19,536,925**	**358,845**	**665,065**	**20,560,835**	**35,413,018**	**177,929**	**20,817**	**198,746**	**27,225**	**38**
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT VIRTON																	
GEMEENTEN MET 2.000 TOT MINDER DAN 5.000 INWONERS																	
Bellefontaine	415	424	839	2 370 94 91	54 50 28	2 425 45 19	174,410	273,404	—	—	273,404	447,814	2,388	314	2,702	419	67
Bleid	578	578	1,156	1 667 73 17	62,53 81	1 730 26 98	261,131	311,602	21,500	—	333,102	594,233	4,053	478	4,531	639	35
Buzenol	131	124	255	496 47 04	11 84 92	508 31 96	50,247	45,349	—	—	45,349	95,596	896	109	1,005	174	50
Chantemelle.	149	153	302	316 99 92	12 17 46	329 17 38	23,769	53,400	—	—	53,400	77,169	930	117	1,047	179	92
Chassepierre	241	254	495	1 386 01 06	87 92 83	1 473 93 89	199,952	146,047	—	—	146,047	345,999	3,873	266	4,139	452	34
Châtillon.	262	265	527	834 47 30	27 50 02	861 97 32	75,770	138,334	450	8,750	147,534	223,304	2,324	240	2,564	329	61
Chiny	345	347	692	3 294 92 26	195 93 86	3 490 86 12	225,648	227,364	—	2,350	229,714	455,362	2,037	312	2,349	459	20
Dampicourt	307	261	568	1 093 19 39	56 50 71	1 149 70 10	199,152	115,768	770	—	116,538	315,690	3,597	236	3,833	407	49
Etalle	489	522	1,011	2 586 96 65	78 57 47	2 665 54 12	252,804	419,188	—	6,800	425,988	678,792	4,473	415	4,888	692	38
Ethe	813	880	1,693	2 670 52 85	66 05 82	2 736 58 67	196,507	578,927	14,500	—	593,427	789,934	2,573	625	3,198	666	62
Florenville	945	1,014	1,959	1 628 86 93	60 83 40	1 689 70 33	205,835	1,028,229	—	3,850	1,032,079	1,237,914	2,625	702	3,327	734	116
Fontenoille	202	179	381	737 33 58	23 94 17	761 27 75	90,776	122,175	—	—	122,175	212,951	2,821	163	2,984	314	50
Gérouville	380	361	741	1 221 91 72	43 56 72	1 265 48 44	174,058	230,535	—	—	230,535	404,593	3,930	375	4,305	387	59
Habay-la-Neuve	942	1,037	1,979	3 249 54 40	67 85 74	3 317 40 14	190,089	701,181	18,635	5,580	725,396	915,485	2,007	684	2,691	718	60
Habay-la-Vieille	440	421	861	1 279 17 32	50 94 94	1 330 12 26	157,915	223,188	23,980	—	247,168	405,083	2,736	314	3,050	511	65
Harnoncourt	171	189	360	492 80 64	22 90 39	515 71 03	64,825	44,578	17,500	—	62,078	126,903	1,112	126	1,238	207	70
Houdemont	212	230	442	577 74 63	28 83 06	606 57 69	50,818	132,240	—	6,090	138,330	189,148	1,408	169	1,577	234	73
Izel.	782	797	1,579	1 901 36 10	70 15 26	1 971 51 36	249,123	482,177	—	20,150	502,327	751,450	4,163	601	4,764	717	80
Jamoigne.	557	609	1,166	1 745 93 03	67 73 63	1 813 66 66	247,659	447,603	22,000	840	470,443	718,102	3,745	469	4,214	591	64
Lacuisine	248	223 7	+1	2 396 50 27	120 74 32	2 517 24 59	172,502	165,537	7,850	—	173,387	345,889	1,773	202	1,975	297	19

Lamorteau	243	239	482	528 29 41	30 59 18	558 88 59	55,986	103,524	—	2,500	106,024	162,010	1,595	191	1,786	222	86
Latour	461	403	864	779 28 61	121 12 91	900 41 52	141,229	215,886	28,050	—	243,936	385,165	1,742	296	2,038	410	96
Les Bulles	281	270	551	595 22 87	26 55 68	621 78 55	126 315	165,245	—	—	165,245	291,560	2,390	230	2,620	291	89
Meix-devant-Virton	350	351	701	1 546 33 33	49 76 45	1 596 09 78	107,532	262,471	—	2,300	264,771	372,303	3,416	308	3,724	551	44
Muno	548	608	1,156	3 199 62 43	112 90 34	3 312 52 77	278,709	327,372	9,500	13,650	350,522	629,231	4,991	490	5,481	684	35
Musson	915	945	1,860	1 970 58 03	69 62 49	2 040 20 52	310,933	682,382	1,300	338,500	1,022,182	1,333,115	6,376	674	7,050	888	91
Mussy-la-Ville	412	405	817	1 092 71 82	48 24 93	1 140 96 75	160,136	259,958	—	—	259,958	420,094	2,287	377	2,664	487	72
Robelmont	143	146	289	928 36 28	15 72 11	944 08 39	80,629	66,399	—	—	66,399	147,028	1,221	125	1,346	212	31
Rossignol	354	384	738	2 062 78 95	49 42 87	2 112 21 82	118,035	216,702	—	2,700	219,402	337,437	2,252	258	2,510	490	35
Ruette	357	363	720	1 129 16 59	81 96 91	1 211 13 50	148,762	222,095	—	—	222,095	370,857	2,926	311	3,237	404	59
Rulles	672	700	1,372	2 445 77 19	98 26 06	2 544 03 25	178,282	580,101	—	148,250	728,351	906,633	3,308	528	3,836	651	54
Sainte-Cécile	195	236	431	1 976 44 77	102 71 27	2 079 16 04	148,549	165,730	—	—	165,730	314,279	1,727	202	1,929	346	21
Sainte-Marie-sur-Semois	461	494	955	1 874 38 15	58 06 22	1 932 44 37	130,433	275,868	—	25,200	301,068	431,501	3,057	364	3,421	456	49
Saint-Léger	670	694	1,364	1 948 79 61	38,09 23	1 986 88 84	189,239	445,855	—	11,400	457,255	646,494	3,720	636	4,356	717	69
Saint-Vincent	238	223	461	1 290 32 09	46 68 47	1 337 00 56	137,060	139,058	—	6,500	145,558	282,618	2,193	208	2,401	342	34
Sommethonne	174	180	354	833 79 28	22 36 70	856 15 98	96,809	57,231	—	—	57,231	154,040	2,901	149	3,050	392	41
Termes	152	148	300	649 93 85	31 31 22	681 25 07	122,693	100,170	620	1,750	102,540	225,233	1,723	142	1,865	290	44
Tintigny	555	548	1,103	2 216 47 21	88 54 05	2 305 01 26	296,966	432,285	8,300	15,490	456,075	753,041	5,976	427	6,403	846	48
Torgny	145	156	301	556 51 49	18 52 04	575 03 53	55,458	70,938	—	—	70,938	126,396	1,429	172	1,601	184	52
Vance	214	257	471	1 535 25 62	39 17 18	1 574 42 80	157,621	139,196	—	1,700	140,896	298,517	4,124	217	4,341	424	30
Villers-devant-Orval	383	328	711	3 106 68 09	48 92 91	3 155 61 00	202,688	167,052	100,180	33,300	300,532	503,220	858	304	1,162	260	23
Villers-la-Loue	271	253	524	730 93 08	27 03 61	757 96 69	106,446	138,114	—	62,200	200,314	306,760	1,759	216	1,975	294	69
Villers-sur-Semois	289	295	584	1 441 08 49	64 74 34	1 505 82 83	161,733	137,605	—	—	137,605	299,338	3,864	209	4,073	535	39
Totaal	**17,092**	**17,494**	**34,586**	**66 388 20 41**	**2 501 45 98**	**68 889 66 39**	**6,775,233**	**11,258,063**	**275,135**	**719,850**	**12,253,048**	**19,028,281**	**119,299**	**13,951**	**133,250**	**19,502**	**50**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Saint-Mard	1,116	1,144	2,260	1 567 17 44	58 83 06	1 626 00 50	230,735	1,070,451	—	28,200	1,098,651	1,329,386	2,380	824	3,204	839	139
Virton	1,367	1,664	3,031	1 460 82 68	54 38 94	1 515 21 62	152,341	1,777,939	28,720	75,050	1,881,709	2,034,050	1,681	1,053	2,734	861	200
Totaal	**2,483**	**2,808**	**5,291**	**3 028 00 12**	**113 22 00**	**3 141 22 12**	**383,076**	**2,848,390**	**28,720**	**103,250**	**2,980,360**	**3,363,436**	**4,061**	**1,877**	**5,938**	**1,700**	**168**
Het arrondissement	**19,575**	**20,302**	**39,877**	**69 416 20 53**	**2 614 67 98**	**72 030 88 51**	**7,158,309**	**14,106,453**	**303,855**	**823,100**	**15,233,408**	**22,391,717**	**123,360**	**15,828**	**139,188**	**21,202**	**55**

SAMENVATTING

ARRONDISSEMENTEN																	
Arlon (Aarlen)	20,110	20,065	40,175	30 811 10 39	1 238 53 71	32 049 64 10	4,119,073	23,137,625	361,130	2,420,560	25,919,315	30,038,388	89,394	12,091	101,485	17,113	125
Bastogne (Bastenaken)	19,253	18,707	37,960	96 152 37 93	2 825 92 71	98 978 30 64	11,060,490	7,316,961	187,635	206,495	7,711,091	18,771,581	183,641	13,443	197,084	21,271	38
Marche-en-Famenne	20,077	20,797	40,874	90 691 93 71	2 971 04 95	93 662 98 66	11,078,898	12,123,095	300,160	368,490	12,791,745	23,870,643	167,927	16,784	184,711	22,302	44
Neufchâteau	27,082	27,510	54,592	140 713 25 25	4 361 83 73	145 075 08 98	14,852,183	19,536,925	358,845	665,065	20,560,835	35,413,018	177,929	20,817	198,746	27,226	38
Virton	19,575	20,302	39,877	69 416 20 53	2 614 67 98	72 030 88 51	7,158,309	14,106,453	303,855	823,100	15,233,408	22,391,717	123,360	15,828	139,188	21,202	55
De Provincie	**106,097**	**107,381**	**213,478**	**427 784 87 81**	**14 012 03 08**	**441 796 90 89**	**48,268,953**	**76,221,059**	**1,511,625**	**4,483,710**	**82,216,394**	**130,485,347**	**742,251**	**78,963**	**821,214**	**109,114**	**48**

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
PROVINCIE NAMEN																	
ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT DINANT																	
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Achêne	339	335	674	1 711 38 27	36 17 75	1 747 56 02	287,805	177,341	23,000	2,140	202,481	490,286	1,227	263	1,490	213	39
Achet	226	218	444	824 51 89	17 48 42	842 00 31	99,036	104,567	7,700	470	112,737	211,773	771	185	956	184	53
Alle	285	299	584	939 02 46	35 24 66	974 27 12	97,212	167,432	—	1,140	168,572	265,784	1,523	566	2,099	349	60
Ambly	191	217	408	1 128 98 06	28 45 90	1 157 43 96	105,489	84,933	—	2,344	87,277	192,766	4,040	175	4,215	378	35
Anhée	603	673	1,276	548 43 19	40 19 17	588 62 36	102,108	527,702	—	97,365	625,067	727,175	564	459	1,023	343	217
Annevoie-Rouillon	313	337	650	615 58 76	41 33 19	656 91 95	72,108	213,770	41,500	24,425	279,695	351,803	617	343	960	213	99
Anseremme	587	661	1,248	666 38 26	102 68 28	769 06 54	141,110	926,514	51,500	35,538	1,013,552	1,154,662	1,061	560	1,621	427	162
Ave-et-Auffe	174	144	318	1 162 52 88	32 18 19	1 194 71 07	129,469	81,495	—	—	81,495	210,964	2,261	137	2,398	183	27
Baillamont	82	86	168	816 80 95	24 01 44	840 82 39	77,363	33,705	—	—	33,705	111,068	1,467	95	1,562	240	20
Baillonville	127	139	266	1 400 20 99	33 81 39	1 434 02 38	140,619	55,588	10,000	440	66,028	206,647	1,264	132	1,396	139	19
Baronville	89	90	179	640 85 08	16 53 06	657 38 14	78,239	56,591	11,500	—	68,091	146,330	479	78	557	116	27
Barvaux-Condroz	213	209	422	1 845 51 11	38 41 77	1 883 92 88	163,945	93,843	4,000	4,150	101,993	265,938	1,452	195	1,647	186	22
Bellefontaine	87	73	160	480 19 87	24 37 55	504 57 42	56,208	43,530	—	—	43,530	99,738	1,052	86	1,138	114	32
Bièvre	428	420	848	2 042 36 25	88 11 97	2 130 48 22	239,896	301,961	6,000	5,569	313,530	553,426	3,116	320	3,436	559	40
Bioul	774	748	1,522	1 952 56 90	49 14 82	2 001 71 72	317,808	355,370	36,000	15,715	407,085	724,893	2,433	635	3,068	584	76
Blaimont	71	81	152	613 67 58	25 38 23	639 05 81	90,845	42,199	—	—	42,199	133,044	1,341	76	1,417	141	24
Bohan	216	249	465	1 325 17 64	69 17 42	1 394 35 06	115,845	193,864	—	820	194,684	310,529	2,794	544	3,338	430	33
Bonsin	227	210	437	1 065 44 78	27 62 20	1 093 06 98	158,583	81,793	—	—	81,793	240,376	1,853	182	2,035	220	40
Bourseigne-Neuve	118	115	233	1 452 50 61	29 50 23	1 482 00 84	91,140	48,806	—	—	48,806	139,946	2,622	105	2,727	303	16
Bourseigne-Vieille	72	60	132	672 02 09	16 73 10	688 75 19	47,541	23,047	—	—	23,047	70,588	1,552	75	1,627	208	19
Bouvignes	502	531	1,033	492 27 24	55 67 35	547 94 59	75,769	405,181	9,900	63,407	478,488	554,257	470	438	908	296	189
Braibant	239	236	475	846 77 48	37 81 66	884 59 14	147,838	132,614	9,800	—	142,414	290,252	653	171	824	102	54
Buissonville	157	165	322	1 394 23 95	31 70 23	1 425 94 18	131,012	76,381	6,410	—	82,791	213,803	2,566	178	2,744	224	23
Bure	342	321	663	1 471 40 07	56 15 54	1 527 55 61	165,612	131,570	—	—	131,570	297,182	3,587	222	3,809	424	43
Celles	354	361	715	2 010 94 84	63 31 73	2 074 26 57	263,410	170,070	32,600	3,974	206,644	470,054	3,345	319	3,664	273	34
Chairière	122	115	237	616 69 93	50 48 82	667 18 75	41,381	101,503	—	—	101,503	142,884	1,673	234	1,907	320	36
Chevetogne	304	279	583	1 292 81 50	23 26 45	1 316 07 95	115,438	136,852	10,500	—	147,352	262,790	2,406	260	2,666	368	44
Ciergnon	156	161	317	1 486 50 50	37 26 03	1 523 76 53	113,081	74,946	22,500	—	97,446	210,527	1,692	172	1,864	170	21
Conneux	159	145	304	1 531 81 92	31 98 00	1 563 79 92	231,778	83,551	32,700	—	116,251	348,029	1,140	150	1,290	134	19
Cornimont	51	47	98	578 07 76	18 55 14	596 62 90	39,792	22,536	—	—	22,536	62,328	877	67	944	145	16

Custinne	143	149	292	1 020 67 69	32 48 04	1 053 15 73	115,682	74,142	—	—	74,142	189,824	1,738	199	1,937	173	28
Dion	170	176	346	1 253 96 68	26 40 31	1 280 36 99	137,631	87,279	—	680	87,959	225,590	1,852	127	1,979	299	27
Dorinne	245	239	484	599 45 17	23 44 46	622 89 63	92,650	126,711	9,600	—	136,311	228,961	757	160	917	149	78
Dréhance	158	168	326	528 45 27	24 58 10	553 03 37	76,136	87,474	21,000	2,250	110,724	186,860	345	130	475	94	59
Durnal	313	318	631	994 71 41	29 22 75	1 023 94 16	129,120	154,952	—	11,104	166,056	295,176	1,003	285	1,288	207	62
Emptinne	326	326	652	1 333 14 94	46 66 47	1 379 81 41	244,535	194,256	30,900	9,700	234,856	479,391	1,262	234	1,496	192	47
Eprave	205	235	440	996 97 22	48 67 94	1 045 65 16	147,650	179,434	9,200	6,460	195,094	342,744	2,171	205	2,376	319	42
Evrehailles	339	362	701	1 021 10 92	40 27 46	1 061 38 38	139,916	206,311	10,000	24,540	240,851	380,767	1,346	293	1,639	278	66
Falaën	296	293	589	1 323 81 13	43 70 18	1 367 51 31	201,339	187,057	25,900	7,240	220,197	421,536	1,491	304	1,795	267	43
Falmagne	152	189	341	926 97 86	21 75 34	948 73 20	182,768	79,635	—	—	79,635	262,403	1,231	178	1,409	217	36
Falmignoul	220	244	464	644 07 24	22 44 60	666 51 84	104,841	179,001	—	18,244	197,245	302,086	629	202	831	165	70
Felenne	286	299	585	1 701 56 03	44 52 66	1 746 08 69	123,870	189,604	—	—	189,604	313,474	3,538	279	3,817	368	34
Feschaux	212	193	405	941 25 53	25 89 66	967 15 19	122,406	117,424	—	—	117,424	239,830	2,161	174	2,335	255	42
Finnevaux	94	83	177	648 70 87	12 41 41	661 12 28	95,237	52,821	—	—	52,821	148,058	1,268	97	1,365	212	27
Flostoy	328	307	635	2 225 72 72	47 05 64	2 272 78 36	400,802	174,697	28,000	—	202,697	603,499	1,540	286	1,826	175	28
Focant	159	156	315	929 73 33	28 81 12	958 54 45	168,035	68,596	—	—	68,596	236,631	1,769	132	1,901	218	33
Foy-Notre-Dame	87	62	149	391 11 12	11 91 78	403 02 90	58,977	37,966	—	—	37,966	96,943	321	89	410	48	37
Froidfontaine	96	84	180	740 11 84	31 82 69	771 94 53	65,565	34,697	—	—	34,697	100,262	1,424	89	1,513	105	23
Fronville	237	232	469	1 508 61 02	72 99 76	1 581 60 78	165,791	120,925	16,500	—	137,425	303,216	1,818	217	2,035	245	30
Furfooz	72	89	161	661 80 76	19 98 42	681 79 18	92,397	45,039	—	—	45,039	137,436	594	103	697	92	24
Gedinne	448	467	915	1 887 89 84	82 64 83	1 970 54 67	176,883	338,542	—	19,904	358,446	535,329	2,697	327	3,024	522	46
Gérin	128	139	267	529 28 03	15 69 25	544 97 28	94,662	60,886	—	—	60,886	155,548	636	119	755	107	49
Godinne	327	351	678	296 18 58	59 14 49	355 33 07	58,886	684,379	35,100	—	719,479	778,365	604	314	918	305	191
Graide	411	397	808	2 021 72 10	77 85 38	2 099 57 48	177,945	191,639	—	1,980	193,619	371,564	3,641	297	3,938	550	38
Gros-Fays	149	146	295	849 43 85	34 36 49	883 80 34	93,422	66,554	—	1,000	67,554	160,976	1,496	166	1,662	244	33
Hamois	452	477	929	1 264 57 95	46 40 36	1 310 98 31	187,208	242,535	19,200	12,617	274,352	461,560	1,189	358	1,547	295	71
Han-sur-Lesse	279	301	580	908 72 83	35 21 10	943 93 93	109,001	329,109	—	4,627	333,736	442,737	2,020	243	2,263	254	61
Hastière-Lavaux	485	504	989	1 002 87 57	65 09 77	1 067 97 34	119,003	432,003	—	76,589	508,592	627,595	2,085	420	2,505	395	93
Hastière-par-delà	186	200	386	204 43 40	37 66 89	242 10 29	44,032	241,494	15,300	30,000	286,794	330,826	451	184	635	167	159
Haut-le-Wastia	222	197	419	386 68 44	14 73 05	401 41 49	46,346	65,085	—	37,446	102,531	148,877	389	166	555	126	104
Havelange	738	821	1,559	1 730 83 99	48 03 88	1 778 87 87	262,109	534,360	—	39,650	574,010	836,119	1,419	581	2,000	407	88
Heer	238	250	488	731 53 34	38 64 27	770 17 61	65,871	162,044	—	—	162,044	227,915	2,111	221	2,332	342	63
Heure	175	184	359	1 384 59 39	35 71 68	1 420 31 07	107,199	70,136	—	2,450	72,586	179,785	2,873	181	3,054	271	25
Hogne	50	49	99	511 69 93	18 85 31	530 55 24	60,191	23,216	6,600	—	29,816	90,007	500	42	542	57	19
Honnay	201	221	422	1 386 89 88	41 41 60	1 428 31 48	210,411	91,212	—	1,920	93,132	303,543	2,324	206	2,530	258	30
Houdremont	107	100	207	1 096 85 71	37 86 36	1 134 72 07	115,759	62,036	—	1,100	63,136	178,895	1,784	97	1,881	310	18
Hour	283	286	569	1 643 13 27	67 42 56	1 710 55 83	246,400	143,377	—	13,980	157,357	403,757	2,738	268	3,006	324	33
Houx	119	112	231	392 34 29	27 70 04	420 04 33	41,929	52,806	11,000	—	63,806	105,735	245	96	341	65	55
Houyet	514	527	1,041	1 419 01 56	70 74 37	1 489 75 93	155,816	467,799	87,700	8,167	563,666	719,482	3,184	479	3,663	507	70
Hulsonniaux	133	127	260	992 06 26	33 74 36	1 025 80 62	143,904	77,489	—	290	77,779	221,683	2,361	148	2,509	196	25
Javingue	151	166	317	979 92 72	21 61 32	1 001 54 04	117,403	78,217	6,800	—	85,017	202,420	1,263	139	1,402	213	32
Jeneffe	169	170	339	519 40 30	11 42 26	530 82 56	71,999	76,181	—	475	76,656	148,655	573	136	709	183	64
Laforêt	87	90	177	758 77 24	37 32 60	796 09 84	43,872	45,562	—	710	46,272	90,144	1,569	193	1,762	211	22
Lavaux-Sainte-Anne	172	196	368	1 120 18 51	25 37 22	1 145 55 73	145,965	100,234	—	—	100,234	246,199	1,547	161	1,708	198	32
Leignon	719	766	1,485	1 579 63 30	65 17 68	1 644 80 98	228,789	397,167	37,200	7,545	441,012	670,701	1,977	546	2,523	478	90
Lessive	69	72	141	507 11 24	20 84 44	527 95 68	86,838	50,349	—	—	50,349	137,187	1,322	82	1,404	171	27
Lisogne	293	277	570	892 34 14	21 43 10	913 77 24	133,983	118,351	—	2,000	120,351	254,334	811	231	1,042	203	62
Louette-Saint-Denis	230	244	474	1 053 81 57	39 82 80	1 093 64 37	136,146	84,859	—	2,140	86,999	223,145	1,792	171	1,963	301	43

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Louette-Saint-Pierre. . . .	194	206	400	1 453 09 94	39 00 87	1 492 10 81	120,175	89,364	—	—	89,364	209,539	1,755	146	1,901	300	27
Maffe	205	227	432	900 72 43	28 64 01	929 36 44	132,160	115,636	—	2,985	118,621	250,781	1,158	178	1,336	214	46
Malvoisin	134	140	274	486 93 22	19 77 99	506 71 21	59,390	51,913	—	—	51,913	111,303	853	87	940	129	54
Martouzin-Neuville	97	95	192	647 33 96	26 58 59	673 92 55	114,070	50,375	—	—	50,375	164,445	1,091	111	1,202	169	28
Méan	207	197	404	869 04 90	33 61 73	902 66 63	126,882	90,019	25,400	250	115,669	242,551	903	169	1,072	145	45
Membre	94	85	179	355 61 96	25 54 55	381 16 51	46,495	59,761	—	—	59,761	106,256	1,217	190	1,407	138	47
Mesnil-Eglise	108	99	207	967 19 18	24 70 34	991 89 52	114,248	50,282	—	—	50,282	164,530	1,554	116	1,670	177	21
Mesnil-Saint-Blaise	288	297	585	1 189 42 81	32 54 98	1 221 97 79	217,992	217,414	—	—	217,414	435,406	4,438	296	4,734	391	48
Miécret	307	302	609	642 84 97	19 23 79	662 08 76	104,341	130,773	—	525	131,298	235,639	636	258	894	223	92
Mohiville.	202	221	423	757 41 87	20 11 33	777 53 20	86,036	94,798	20,900	470	116,168	202,204	858	205	1,063	164	54
Monceau	191	183	374	942 10 76	43 10 73	985 21 49	85,966	75,676	—	—	75,676	161,642	2,261	168	2,419	380	38
Mont	112	165	277	256 00 36	4 32 71	260 33 07	55,298	77,939	—	—	77,939	133,237	343	128	471	82	106
Mont-Gauthier.	263	262	525	2 250 31 54	50 29 34	2 300 60 88	191,353	120,872	—	—	120,872	312,225	2,820	248	3,068	268	23
Mouzaive.	39	41	80	488 72 13	18 42 15	507 14 28	33,866	17,021	—	—	17,021	50,887	769	104	873	142	16
Nafraiture	164	150	314	613 51 79	26 31 29	639 83 08	79,382	73,223	—	1,270	74,493	153,875	1,553	161	1,714	194	49
Naomé.	187	179	366	1 262 50 05	34 52 08	1 297 02 13	99,344	58,576	—	3,300	61,876	161,220	1,373	107	1,480	304	28
Natoye	525	516	1,041	1 427 95 76	54 98 60	1 482 94 36	202,964	284,209	20,900	10,165	315,274	518,238	1,308	377	1,685	288	70
Nettinne	91	89	180	585 12 21	19 24 19	604 36 40	59,579	30,866	9,200	2,650	42,716	102,295	896	77	973	63	30
Noiseux	195	191	386	1 155 74 45	38 08 80	1 193 83 25	138,844	79,686	—	470	80,156	219,000	3,136	190	3,326	259	32
Oizy	132	142	274	849 47 76	27 95 59	877 43 35	85,488	60,145	—	750	60,895	146,383	1,776	127	1,903	206	31
Onhaye	252	281	533	1 210 93 33	29 57 38	1 240 50 71	255,535	150,225	9,000	1,050	160,275	415,810	988	206	1,194	223	43
Orchimont	155	168	323	973 67 47	38 90 72	1 012 58 19	102,899	67,888	—	1,250	69,138	172,037	1,831	266	2,097	335	32
Patignies.	109	101	210	810 21 86	29 19 95	839 41 81	87,334	36,319	—	—	36,319	123,653	1,623	82	1,705	235	25
Pessoux	244	281	525	1 612 35 48	37 82 19	1 650 17 67	157,170	114,882	20,300	2,200	137,382	294,552	1,163	209	1,372	136	32
Petit-Fays	107	103	210	719 29 87	25 10 97	744 40 84	72,546	46,746	—	—	46,746	119,292	1,347	160	1,507	212	28
Pondrôme	251	290	541	1 684 93 42	59 55 92	1 744 49 34	288,918	149,027	433	—	149,460	438,378	2,975	266	3,241	473	31
Porcheresse	108	112	220	982 49 90	21 52 72	1 004 02 62	120,508	58,983	—	—	58,983	179,491	618	95	713	104	22
Purnode	216	210	426	337 97 89	14 39 73	352 37 62	61,988	115,055	—	18,280	133,335	195,323	497	170	667	142	121
Resteigne	266	331	597	1 638 23 20	35 67 32	1 673 90 52	131,283	171,747	29,500	1,400	202,647	333,930	3,279	240	3,519	394	36
Rienne	316	336	652	1 571 85 57	39 33 24	1 611 18 81	125,834	117,106	—	8,445	125,551	251,385	2,996	251	3,247	382	40
Rivière	143	167	310	240 29 22	23 41 31	263 70 53	24,575	125,056	11,000	106,702	242,758	267,333	449	176	625	150	118
Sart-Custinne	126	116	242	1 202 57 26	32 17 49	1 234 74 75	92,149	46,626	—	—	46,626	138,775	1,563	98	1,661	212	20
Schaltin	303	309	612	826 44 92	32 47 47	858 92 39	187,191	138,155	10,500	—	148,655	335,846	1,178	257	1,435	206	71
Scy	104	95	199	959 17 14	22 16 00	981 33 14	96,229	43,142	12,000	780	55,922	152,151	573	106	679	117	20
Serinchamps	421	433	854	2 387 14 34	75 69 11	2 462 83 45	195,558	258,794	37,100	1,494	297,388	492,946	1,959	354	2,313	339	35
Sinsin	182	192	374	1 391 18 59	43 74 83	1 434 93 42	137,173	75,686	—	—	75,686	212,859	2,457	160	2,617	204	26

Somme-Leuze	222	236	458	1 210 06 30	39 57 75	1 249 64 05	176,876	102,050	—	1,720	103,770	280,646	1,991	226	2,217	235	37
Sommière	188	187	375	916 36 97	12 09 82	928 46 79	176,341	81,235	—	—	81,235	257,576	606	161	767	132	40
Sorinnes	173	191	364	1 085 66 50	24 41 07	1 110 07 57	183,896	106,316	—	—	106,316	290,212	894	152	1,046	140	33
Sovet	236	253	489	1 261 56 08	53 01 93	1 314 58 01	217,116	123,862	—	—	123,862	340,978	772	172	944	131	37
Spontin	350	348	698	711 89 34	48 93 55	760 82 89	113,740	216,032	14,000	85,893	315,925	429,665	769	246	1,015	198	92
Thynes	261	256	517	807 03 62	21 85 81	828 89 43	162,213	112,213	—	—	112,213	274,426	631	223	854	163	62
Vencimont	241	249	490	844 87 92	18 24 58	863 12 50	59,668	130,681	—	—	130,681	190,349	1,697	209	1,906	292	57
Verlée	94	91	185	663 38 59	15 90 85	679 29 44	123,421	52,615	—	—	52,615	176,036	498	78	576	81	27
Villers-sur-Lesse	261	274	535	2 367 92 31	106 58 59	2 474 50 90	225,605	169,457	—	—	169,457	395,062	1,832	250	2,082	234	22
Vonêche	163	182	345	867 58 95	38 98 33	906 57 28	104,201	84,783	8,700	—	93,483	197,684	1,076	180	1,256	196	38
Vresse	112	102	214	385 77 00	29 70 33	415 47 33	29,534	82,259	7,500	11,300	101,059	130,593	711	162	873	162	52
Waillet	73	64	137	863 28 21	15 27 07	878 55 28	58,838	29,681	19,500	—	49,181	108,019	374	68	442	41	16
Wancennes	77	81	158	1 179 57 68	20 20 01	1 199 77 69	160,982	38,616	—	—	38,616	199,598	1,465	89	1,554	243	13
Wanlin	251	293	544	454 10 21	24 79 72	478 89 93	74,807	149,580	5,900	54,000	209,480	284,287	710	217	927	199	114
Warnant	383	376	759	1 120 17 69	62 62 20	1 182 79 89	195,003	185,726	—	116,193	301,919	496,922	1,201	338	1,539	221	64
Waulsort	277	288	565	1 099 50 45	93 13 04	1 192 63 49	140,390	380,703	65,000	—	445,703	586,093	697	274	971	193	47
Wavreille	254	279	533	1 092 83 87	38 43 06	1 131 26 93	129,449	128,841	—	—	128,841	258,290	2,414	212	2,626	281	47
Weillen	129	130	259	790 36 51	12 68 90	803 05 41	77,847	41,389	9,700	—	51,089	128,936	356	119	475	90	32
Wiesme	95	102	197	712 30 21	27 80 01	740 10 22	73,981	41,509	530	6,678	48,717	122,698	1,004	107	1,111	127	27
Willerzie	185	182	367	2 298 68 59	43 37 95	2 342 06 54	153,994	76,406	—	670	77,076	231,070	2,055	161	2,216	248	16
Winenne	594	602	1,196	1 266 61 73	26 03 94	1 292 65 67	154,650	487,961	—	560	488,521	643,171	1,563	434	1,997	436	93
Yvoir	999	922	1,921	753 61 70	72 58 78	826 20 48	86,154	1,109,947	54,097	27,447	1,191,491	1,277,645	715	626	1,341	392	233
Totaal	**31,937**	**32,766**	**64,703**	**141 472 82 73**	**4 963 93 24**	**146 436 75 97**	**17,454,269**	**20,110,744**	**1,076,770**	**1,071,202**	**22,258,716**	**39,712,985**	**205,992**	**29,020**	**235,012**	**32,259**	**44**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Beauraing	1,070	1,198	2,268	2 025 99 50	60 46 49	2 086 45 99	304,838	1,029,889	16,200	78,716	1,124,805	1,429,643	2,146	901	3,047	819	109
Jemelle	949	1,101	2,050	895 49 42	72 98 04	968 47 46	120,674	936,746	—	47,600	984,346	1,105,020	1,366	730	2,096	654	212
Rochefort	1,695	1,831	3,526	2 764 72 05	96 89 40	2 861 61 45	369,688	1,405,003	44,820	20,210	1,470,033	1,839,721	3,155	1,235	4,390	959	123
Totaal	**3,714**	**4,130**	**7,844**	**5 686 20 97**	**230 33 93**	**5 916 54 90**	**795,200**	**3,371,638**	**61,020**	**146,526**	**3,579,184**	**4,374,384**	**6,667**	**2,866**	**9,533**	**2,432**	**133**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Ciney	3,013	3,115	6,128	2 695 44 67	198 38 89	2 893 83 56	602,047	3,881,784	137,465	343,649	4,362,898	4,964,945	2,487	1,965	4,452	1,332	212
Dinant	3,288	3,758	7,046	1 732 72 27	100 87 30	1 833 59 57	285,745	4,849,468	215,845	445,718	5,511,031	5,796,776	1,844	2,276	4,120	1,466	384
Totaal	**6,301**	**6,873**	**13,174**	**4 428 16 94**	**299 26 19**	**4 727 43 13**	**887,792**	**8,731,252**	**353,310**	**789,367**	**9,873,929**	**10,761,721**	**4,331**	**4,241**	**8,572**	**2,798**	**279**
Het arrondissement	**41,952**	**43,769**	**85,721**	**151 587 20 64**	**5 493 53 36**	**157 080 74 00**	**19,137,261**	**32,213,634**	**1,491,100**	**2,007,095**	**35,711,829**	**54,849,090**	**216,990**	**36,127**	**253,117**	**37,489**	**55**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT NAMEN

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Aische-en-Refail	489	494	983	972 20 28	29 51 79	1 001 72 07	258,975	258,111	11,000	—	269,111	528,086	1,299	356	1,655	465	98
Aisemont	371	344	715	535 67 18	24 01 50	559 68 68	145,197	229,962	—	39,083	269,045	414,242	1,463	296	1,759	333	128
Arbre	270	245	515	1 038 56 81	29 91 64	1 068 48 45	227,121	117,927	15,900	13,820	147,647	374,768	1,225	215	1,440	219	48
Assesse	553	641	1,194	1 400 85 15	60 93 60	1 461 78 75	235,077	474,679	32,295	—	506,974	742,051	1,594	473	2,067	345	82
Balâtre	245	233	478	420 81 23	14 18 50	434 99 73	128,229	162,548	—	1,285	163,833	292,062	804	251	1,055	250	110
Beez	501	523	1,024	280 93 78	39 70 06	320 63 84	39,386	638,558	37,000	161,447	837,005	876,391	495	457	952	302	319

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Beuzet	368	372	740	727 76 96	24 07 35	751 84 31	172,991	233,426	20,000	2 900	256,326	429,317	782	263	1,045	271	98
Bierwart	183	186	369	470 87 94	16 27 42	487 15 36	131,995	131,218	—	—	131,218	263,213	333	160	493	149	76
Biesme	778	833	1,611	2 061 96 39	70 86 46	2 132 82 85	355,700	407,456	—	51 633	459,089	814,789	3,583	704	4,287	607	76
Bois-de-Villers	750	730	1,480	919 62 79	38 61 69	958 24 48	334,780	393,720	—	135,347	529,067	863,847	2,412	614	3,026	499	154
Bolinne	283	288	571	490 82 25	19 16 82	509 99 07	183,415	141,611	9,700	1 600	152,911	336,326	964	194	1,158	296	112
Boneffe	170	185	355	603 16 73	15 53 71	618 70 44	200,167	93,088	14,500	105	107,693	307,860	657	126	783	156	57
Boninne	262	257	519	516 44 42	18 37 51	534 81 93	86,227	150,667	10,500	—	161,167	247,394	645	183	828	161	97
Bonneville	516	489	1,005	873 60 33	23 70 91	897 31 24	172,436	224,505	7,600	7,855	239,960	412,396	714	327	1,041	265	112
Bossière	316	301	617	881 89 22	35 53 63	917 42 85	220,987	196,592	27,500	9,667	233,759	454,746	1,043	264	1,307	217	67
Bothey	174	143	317	319 62 29	13 19 03	332 81 32	86,752	73,471	5,680	—	79,151	165,903	528	122	650	162	95
Bouge	890	971	1,861	470 43 48	19 76 20	490 19 68	133,809	1,029,093	10,500	1,450	1,041,043	1,174,852	932	548	1,480	554	380
Bovesse	235	268	503	391 68 92	17 38 28	409 07 20	112,901	170,961	—	440	171,401	284,302	560	160	720	138	123
Branchon	192	197	389	490 32 47	19 84 76	510 17 23	183,027	96,374	16,400	6,300	119,074	302,101	1,082	165	1,247	255	76
Champion	368	577	945	414 99 97	21 84 43	436 84 40	89,975	328,270	—	3,150	331,420	421,395	449	256	705	210	216
Cognelée	196	178	374	458 04 16	19 30 38	477 34 54	109,049	148,489	—	25,500	173,989	283,038	345	129	474	149	78
Corroy-le-Château	368	391	759	859 20 81	31 73 82	890 94 63	244,356	225,459	14,810	17,943	258,212	502,568	1,196	272	1,468	297	85
Cortil-Wodon	350	349	699	909 44 40	26 56 57	936 00 97	329,916	160,527	10,500	180	171,207	501,123	1,228	250	1,478	341	75
Courrière	326	323	649	1 095 64 91	34 57 17	1 130 22 08	131,180	153,569	8,600	—	162,169	293,349	977	229	1,206	206	57
Coutisse	325	315	640	1 060 11 02	72 14 42	1 132 25 44	193,471	160,410	—	16,000	176,410	369,881	1,258	227	1,485	210	57
Crupet	191	186	377	935 11 06	40 42 96	975 54 02	124,924	102,100	—	115	102,215	227,139	850	171	1,021	136	39
Daussoulx	222	224	446	359 78 59	14 72 20	374 50 79	100,676	144,702	—	—	144,702	245,378	526	139	665	158	119
Dave	528	439	967	1 052 08 97	83 48 50	1 135 57 47	130,640	440,843	28,500	3,870	473,213	603,853	778	357	1,135	210	85
Denée	463	341	804	1 002 60 50	34 02 97	1 036 63 47	183,951	152,551	65,000	23,808	241,359	425,310	1,070	357	1,427	226	78
Dhuy	396	406	802	1 032 18 68	26 49 41	1 058 68 09	295,152	252,470	17,000	2,000	271,470	566,622	1,200	281	1,481	285	76
Eghezée	545	491	1,036	545 00 51	25 73 84	570 74 35	168,838	462,903	10,500	81,138	554,541	723,379	859	358	1,217	359	182
Emines	384	375	759	1 028 99 93	27 20 00	1 056 19 93	281,055	278,099	9,800	—	287,899	568,954	952	282	1,234	285	72
Ermeton-sur-Biert	302	376	678	817 49 35	31 75 31	849 24 66	168,036	206,796	11,950	3,045	221,791	389,827	824	270	1,094	219	80
Ernage	478	429	907	792 43 58	32 63 88	825 07 46	275,302	314,586	—	3,300	317,886	593,188	1,550	281	1,831	422	110
Erpent	252	287	539	557 58 90	18 07 79	575 66 69	132,765	207,516	9,600	—	217,116	349,881	492	209	701	170	94
Evelette	367	360	727	1 336 19 19	43 73 99	1 379 93 18	261,738	150,413	17,000	—	167,413	429,151	1,130	315	1,445	269	53
Faulx	526	528	1,054	1 343 79 35	40 85 18	1 384 64 53	205,513	319,047	34,800	13,650	367,497	573,010	1,620	437	2,057	336	76
Florée	207	216	423	1 153 63 26	20 94 57	1 174 57 83	201,905	134,701	33,500	—	168,201	370,106	949	207	1,156	130	36
Floriffoux	339	342	681	602 13 35	33 14 96	635 28 31	114,229	228,522	24,100	—	252,622	366,851	883	252	1,135	210	107
Forville	528	539	1,067	1 162 75 22	45 94 54	1 208 69 76	403,504	326,442	—	7,861	334,303	737,807	2,019	422	2,441	600	88
Franc-Waret	102	115	217	556 01 54	16 20 14	572 21 68	95,789	59,515	1,450	—	60,965	156,754	338	102	440	57	38
Franière	839	704	1,543	699 29 39	32 04 04	731 33 43	122,157	605,503	—	1,210,332	1,815,835	1,937,992	891	456	1,347	363	211

Furnaux	206	212	418	468 85 35	28 17 77	497 03 12	100,481	91,145	—	3,618	94,763	195,244	758	192	950	176	84
Gelbressée	211	231	442	315 93 11	14 72 51	330 65 62	47,792	122,736	—	—	122,736	170,528	527	152	679	135	134
Gesves	789	775	1,564	1 975 39 81	72 32 58	2 047 72 39	319,022	345,727	21,300	5,325	372,352	691,374	3,019	632	3,651	500	76
Goesnes	132	150	282	651 81 08	18 34 06	670 15 14	131,336	67,034	—	—	67,034	198,370	567	143	710	115	42
Grand-Leez	726	781	1,507	1 261 18 42	28 00 46	1 289 18 88	363,752	372,224	—	—	372,224	735,976	2,251	574	2,825	587	117
Grand-Manil	442	458	900	583 82 99	25 37 88	609 20 87	165,967	356,837	29,100	66,937	452,874	618,841	598	294	892	273	148
Graux	93	92	185	597 97 65	9 19 69	607 17 34	151,926	52,398	—	1,005	53,403	205,329	671	83	754	115	30
Haillot	448	423	871	1 030 82 85	42 84 47	1 073 67 32	244,066	194,253	—	7,550	201,803	445,869	2,150	357	2,507	399	81
Haltinne	434	458	892	1 351 21 09	42 23 61	1 393 44 70	232,249	222,014	46,400	1,730	270,144	502,393	1,587	366	1,953	269	64
Hanret	371	369	740	852 08 86	23 11 68	875 20 54	325,394	251,261	—	—	251,261	576,655	1,647	282	1,929	445	85
Hemptinne	241	241	482	428 62 57	14 17 45	442 80 02	172,936	129,108	—	—	129,108	302,044	491	179	670	205	109
Hingeon	317	279	596	497 81 26	13 70 67	511 51 93	163,718	141,549	—	4,310	145,859	309,577	747	197	944	239	117
Isnes	319	318	637	482 34 26	15 98 01	498 32 27	140,584	213,160	—	3,270	216,430	357,014	572	238	810	226	128
Jallet	102	93	195	635 08 33	15 46 45	650 54 78	128,309	44,672	11,000	—	55,672	183,981	643	81	724	118	30
Keumiée	320	321	641	220 60 11	7 90 78	228 50 89	62,076	216,806	—	18,320	235,126	297,202	391	222	613	217	281
Le Roux	307	329	636	566 50 47	22 83 27	589 33 74	134,959	212,972	—	6,150	219,122	354,081	1,280	249	1,529	280	108
Lesve	608	616	1,224	1 028 17 42	46 63 65	1 074 81 07	274,545	303,577	—	7,815	311,392	585,937	2,225	531	2,756	465	114
Leuze	678	664	1,342	803 68 22	28 57 89	832 26 11	235,082	494,987	—	11,950	506,937	742,019	1,532	459	1,991	502	161
Liernu	289	256	545	609 59 28	13 53 96	623 13 24	175,980	105,041	—	—	105,041	281,021	1,048	203	1,251	266	87
Ligny	951	1,037	1,988	541 44 70	47 91 64	589 36 34	180,156	841,081	9,200	15,759	866,040	1,046,196	1,285	755	2,040	646	337
Lives	182	193	375	286 86 05	47 22 62	334 08 67	38,074	224,769	16,600	2,400	243,769	281,843	380	176	556	134	112
Longchamps	207	199	406	395 22 93	12 55 26	407 78 19	112,088	111,268	—	—	111,268	223,356	650	140	790	177	100
Lonzée	712	736	1,448	506 50 23	26 03 96	532 54 19	151,651	618,849	14,000	—	632,849	784,500	1,027	477	1,504	417	272
Loyers	250	257	507	834 79 10	20 36 82	855 15 92	123,873	162,616	11,500	2,350	176,466	300,339	549	199	748	155	59
Lustin	718	710	1,428	868 69 98	62 85 72	931 55 70	153,547	862,725	22,690	59,521	944,936	1,098,483	1,486	594	2,080	463	153
Maillen	287	293	580	1 795 36 36	33 37 89	1 828 74 25	240,204	169,341	35,000	710	205,051	445,255	1,150	252	1,402	200	32
Maizeret	119	117	236	456 46 47	37 97 37	494 43 84	71,324	80,036	17,200	460	97,696	169,020	422	124	546	82	48
Marche-les-Dames	573	552	1,125	648 32 43	41 51 52	689 83 95	86,758	274,676	27,000	83,900	385,576	472,334	907	364	1,271	289	163
Marchovelette	230	249	479	482 41 73	19 46 87	501 88 60	95,996	120,808	11,000	2,290	134,098	230,094	495	180	675	164	95
Mazy	484	468	952	535 24 51	28 78 08	564 02 59	147,961	408,599	21,200	100,986	530,785	678,746	787	363	1,150	272	169
Mehaigne	225	222	447	460 61 52	15 40 06	476 01 58	129,554	131,964	—	3,750	135,714	265,268	827	169	996	203	94
Meux	580	582	1,162	1 186 23 49	31 79 67	1 218 03 16	313,654	399,627	—	1,250	400,877	714,531	1,914	455	2,369	501	95
Moignelée	1,029	786	1,815	150 40 25	12 30 40	162 70 65	44,464	503,479	—	370,693	874,172	918,636	777	530	1,307	320	1,115
Mornimont	401	403	804	264 89 65	26 89 29	291 78 94	69,881	244,366	—	416,168	660,534	730,415	452	274	726	164	275
Mozet	274	265	539	832 67 18	26 85 35	859 52 53	135,756	114,214	24,800	2,250	141,264	277,020	808	237	1,045	181	63
Namèche	777	734	1,511	574 95 24	45 59 66	620 54 90	100,215	485,330	7,925	308,960	802,215	902,430	694	494	1,188	378	243
Naninne	553	537	1,090	573 43 60	27 98 82	601 42 42	96,010	326,619	—	47,250	373,869	469,879	817	330	1,147	258	181
Noville-les-Bois	518	550	1,068	1 024 16 14	27 11 72	1 051 27 86	252,258	348,778	—	17,300	366,078	618,336	1,067	401	1,468	368	102
Ohey	502	589	1,091	1 189 50 62	42 49 42	1 232 00 04	307,358	296,134	25,500	2,390	324,024	631,382	1,751	425	2,176	389	89
Onoz	123	137	260	154 19 02	10 85 43	165 04 45	29,041	69,189	11,000	22,362	102,551	131,592	363	108	471	105	158
Perwez	190	201	391	634 86 01	21 58 91	656 44 92	159,438	89,448	—	—	89,448	248,886	674	181	855	161	60
Pontillas	222	237	459	506 40 90	11 78 26	518 19 16	158,903	87,726	—	—	87,726	246,629	449	164	613	189	89
Profondeville	750	801	1,551	662 36 41	44 61 65	706 98 06	135,710	1,388,856	32,516	30,527	1,451,899	1,587,609	1,061	693	1,754	493	219
Rhisnes	661	723	1,384	904 12 23	57 42 44	961 54 67	232,489	583,957	34,300	44,225	662,482	894,971	1,138	476	1,614	419	144
Saint-Denis	375	342	717	875 96 12	25 03 87	900 99 99	225,361	300,496	8,600	500	309,596	534,957	1,262	269	1,531	364	80
Saint-Gérard	885	812	1,697	2 581 45 65	79 99 71	2 661 45 36	571,476	558,583	36,500	8,448	603,531	1,175,007	3,175	725	3,900	614	64
Saint-Germain	225	216	441	687 97 38	18 41 11	706 38 49	209,017	105,476	10,500	—	115,976	324,993	630	141	771	164	62
Saint-Marc	580	526	1,106	417 44 56	22 81 34	440 25 90	85,030	421,483	9,200	365,500	796,183	881,213	598	330	928	266	251

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
Saint-Martin	205	203	408	363 34 68	27 23 66	390 58 34	115,534	135,892	—	2,485	138,377	253,911	725	210	935	194	104
Sart-Bernard	265	268	533	748 33 51	25 02 85	773 36 36	119,963	172,036	—	—	172,036	291,999	699	191	890	152	69
Sart-Eustache	133	149	282	312 67 32	11 28 30	323 95 62	70,426	129,472	10,000	1,508	140,980	211,406	748	111	859	105	87
Sart-Saint-Laurent	223	212	435	1 535 51 60	34 34 27	1 569 85 87	239,437	150,857	—	—	150,857	390,294	1,181	200	1,381	209	28
Sauvenière	618	626	1,244	1 319 02 08	49 22 90	1 368 24 98	409,350	408,463	—	33,500	441,963	851,313	2,194	422	2,616	549	91
Sclayn	857	763	1,620	368 30 58	54 51 22	422 81 80	61,112	528.789	14,500	44,668	587,957	649,069	928	568	1,496	301	383
Sorée	243	252	495	785 05 40	22 79 14	807 84 54	163,558	130,555	13,450	—	144,005	307,563	633	197	830	167	61
Sorinne-la-Longue	117	126	243	456 42 30	15 34 40	471 76 70	64,655	65,007	9,500	—	74,507	139,162	524	121	645	102	52
Sosoye	283	371	654	625 08 44	23 83 40	648 91 84	91,646	180,386	61,000	34,534	275,920	367,566	946	250	1,196	200	101
Soye	374	413	787	721 13 99	47 19 96	768 33 95	145,709	301,514	9,800	1,100	312,414	458,123	994	298	1,292	261	102
Suarlée	215	236	451	696 16 93	24 42 50	720 59 43	190,347	184,566	11,500	860	196,926	387,273	704	161	865	161	63
Taviers	316	328	644	527 84 05	21 91 78	549 75 83	179,912	182,478	—	—	182,478	362,390	1,031	234	1,265	300	117
Temploux	547	588	1,135	1 104 29 91	39 74 89	1 144 04 80	334,528	483,247	23,000	1,720	507,967	842,495	2,045	458	2,503	473	99
Thon	417	466	883	366 44 05	22 64 47	389 08 52	42,245	396,179	—	59,448	455,627	497,872	707	357	1,064	218	227
Tillier	98	87	185	318 18 78	9 14 82	327 33 60	80,958	64,496	—	—	64,496	145,454	299	72	371	75	57
Tongrinne	549	548	1,097	796 39 82	44 21 52	840 61 34	248,096	357,775	—	29,925	387,700	635,796	2,080	489	2,569	604	131
Upigny	112	121	233	330 51 28	8 75 79	339 27 07	95,484	56,170	—	—	56,170	151,654	479	78	557	89	69
Vezin	701	720	1,421	859 43 31	47 70 89	907 14 20	158,820	330,745	8,200	4,178	343,123	501,943	1,368	489	1,857	418	157
Villers-lez-Heest	191	198	389	408 12 05	9 15 81	417 27 86	113,870	101,931	27,500	—	129,431	243,301	429	133	562	121	93
Vitrival	433	425	858	930 11 65	34 72 80	964 84 45	209,601	290,087	—	5,650	295,737	505,338	2,135	375	2,510	390	89
Waret-la-Chaussée	319	330	649	587 36 53	16 48 50	603 85 03	149,272	209,127	7,400	—	216,527	365,799	1,116	215	1,331	290	107
Warisoulx	233	229	462	575 41 49	19 09 47	594 50 96	148,541	148,341	—	—	148,341	296,882	788	158	946	244	78
Wierde	309	335	644	1 110 79 83	47 65 15	1 158 44 98	217,774	198,993	25,400	230	224,623	442,397	1,148	273	1,421	230	56
Totaal	**44,522**	**44,725**	**89,247**	**84 882 38 43**	**3 370 92 12**	**88 253 30 55**	**19,651,552**	**30,262,500**	**1,230,966**	**4,112,559**	**35,606,025**	**55,257,577**	**117,699**	**33,657**	**151,356**	**31,413**	**101**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Arsimont	1,125	1,131	2,256	400 72 42	15 83 54	416 55 96	115,933	670,940	—	1,310	672,250	788,183	1,890	645	2,535	612	542
Belgrade	1,289	1,362	2,651	231 15 49	56 37 51	287 53 00	66,027	1,521,855	—	1,250	1,523,105	1,589,132	925	790	1,715	743	920
Falisolle	1,496	1,516	3,012	447 98 59	34 68 58	482 67 17	106,842	1,146,033	—	165,278	1,311,311	1,418,153	2,060	981	3,041	851	624
Flawinne	1,468	1,509	2,977	537 67 66	133 84 69	671 52 35	129,826	1,300,751	17,900	58,480	1,377,131	1,506,957	1,460	1,081	2,541	848	443
Floreffe	1,547	1,585	3,132	1 739 93 87	91 18 14	1 831 12 01	301,558	1,101,113	21,700	33,843	1,156,656	1,458,214	2,860	1,051	3,911	828	171
Fosse	1,735	1,781	3,516	1 981 69 36	99 26 87	2 080 96 23	520,186	1,755,016	34,960	2,250	1,792,226	2,312,412	3,422	1,430	4,852	1,081	169
Ham-sur-Sambre	1,408	1,460	2,868	598 30 39	39 63 23	637 93 62	130,885	864,028	—	9,050	873,078	1,003,963	1,383	1,067	2,450	738	450
Jemeppe-sur-Sambre	1,857	1,858	3,715	833 86 45	65 15 20	899 01 65	293,283	1,729,926	85,000	535,181	2,350,107	2,643,390	2,893	1,398	4,291	1,135	413
Malonne	1,754	1,716	3,470	1 074 11 20	73 11 98	1 147 23 18	262,066	1,152,375	19,645	34,029	1,206,049	1,468,115	2,977	1,237	4,214	929	302
Mettet	1,433	1,460	2,893	2 812 14 63	116 05 42	2 928 20 05	554,691	1,284,744	—	56,127	1,340,871	1,895,562	5,981	1,330	7,311	1,200	99

Moustier	1,304	1,260	2,564	471 35 95	38 29 23	509 65 18	108,240	1,286,602	—	1,770,348	3,056,950	3,165,190	1,209	943	2,152	608	503
Sombreffe	1,256	1,263	2,519	1 693 08 14	70 39 87	1 763 48 01	641,147	1,002,230	14,800	131,380	1 148,410	1,789,557	3,433	953	4,386	899	143
Spy	1,586	1,620	3,206	1 294 60 69	54 04 44	1 348 65 13	347,607	1,227,293	10,500	48,399	1,286,192	1,633,799	2,706	1,126	3,832	961	238
Vedrin	1,320	1,348	2,668	746 41 71	39 32 57	785 74 28	168,987	999,438	11,000	34,520	1,044,958	1,213,945	1,610	799	2,409	738	340
Velaine	1,396	1,294	2,690	841 11 88	35 22 70	876 34 58	252,582	956,553	—	155,549	1,112,102	1,364,684	2,083	941	3,024	860	307
Wépion	1,354	1,385	2,739	1 513 65 76	99 89 40	1 613 55 16	379,948	2,142,256	43,130	8,190	2,193,576	2,573,524	1,991	1,100	3,091	835	170
Totaal	**23,328**	**23,548**	**46,876**	**17 217 84 19**	**1 062 33 37**	**18 280 17 56**	**4,379,808**	**20,141,153**	**258,635**	**3,045,184**	**23,444,972**	**27,824,780**	**38,883**	**16,872**	**55,755**	**13,866**	**256**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Andenne	3,863	4,014	7,877	1 425 75 13	111 28 38	1 537 03 51	281,137	4,272,946	46,340	986,351	5,305,637	5,586,774	3,481	2,695	6,176	1,880	512
Auvelais	4,227	4,134	8,361	628 30 27	86 97 71	715 27 98	216,580	4,011,250	78,920	4,376,995	8,467,165	8,683,745	2,533	2,873	5,406	2,038	1,169
Gembloux	2,585	2,765	5,350	726 93 10	163 73 42	890 66 52	276,049	3,748,070	96,070	1,276,492	5,120,632	5,396,681	1,890	2,073	3,963	1,403	601
Jambes	4,610	5,030	9,640	651 65 10	119 25 65	770 90 75	295,156	6,429,760	173,320	340,133	6,943,213	7,238,369	1,607	2,766	4,373	2,001	1,250
Saint-Servais	3,777	4,668	8,445	289 63 75	63 58 68	353 22 43	91,474	6,644,958	47,950	860,331	7,553,239	7,644,713	1,039	2,431	3,470	1,824	2,391
Tamines	3,470	3,311	6,781	528 10 10	85 76 70	613 86 80	153,935	3,806,119	21,480	412,150	4,239,749	4,393,684	2,321	2,131	4,452	1,678	1,105
Totaal	**22,532**	**23,922**	**46,454**	**4 250 37 45**	**630 60 54**	**4 880 97 99**	**1,314,331**	**28,913,103**	**464,080**	**8,252,452**	**37,629,635**	**38,943,966**	**12,871**	**14,969**	**27,840**	**10,824**	**952**

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Namur (Namen)	14,499	16,945	31,444	718 24 34	309 26 64	1 027 50 98	210,525	33,117,466	1,273,039	923,282	35,313,787	35,524,312	1,799	7,341	9,140	4,674	3,060
Het arrondissement	**104,881**	**109,140**	**214,021**	**107 068 84 41**	**5 373 12 67**	**112 441 97 08**	**25,556,216**	**112,434,222**	**3,226,720**	**16,333,477**	**131,994,419**	**157,550,635**	**171,252**	**72,839**	**244,091**	**60,777**	**190**

ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT PHILIPPEVILLE

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Agimont	503	535	1,038	966 42 39	60 87 47	1 027 29 86	109,631	307,563	6,600	—	314,163	423,794	1,389	386	1,775	347	101
Anthée	202	198	400	975 36 82	27 57 25	1 002 94 07	152,271	144,711	49,000	4,623	198,334	350,605	875	192	1,067	149	40
Aublain	210	230	440	1 087 92 26	28 36 85	1 116 29 11	190,811	100,782	—	—	100,782	291,593	1,748	187	1,935	220	39
Berzée	358	379	737	581 01 79	31 29 93	612 31 72	131,236	260,944	—	961	261,905	393,141	1,025	350	1,375	272	120
Biesmerée	372	357	729	728 51 84	34 64 30	763 16 14	142,964	178,281	—	12,978	191,259	334,223	786	322	1,108	254	96
Boussu-en-Fagne	222	235	457	2 766 01 44	53 80 23	2 819 81 67	334,075	100,299	5,800	—	106,099	440,174	2,497	189	2,686	228	16
Brûly	229	244	473	1 283 38 16	31 15 49	1 314 53 65	152,153	133,546	—	—	133,546	285,699	880	213	1,093	105	36
Brûly-de-Pesche	60	55	115	1 091 63 33	13 41 28	1 105 04 61	74,319	14,367	—	—	14,367	88,686	212	66	278	43	10
Castillon	179	177	356	952 63 63	23 80 69	976 44 32	281,480	112,682	—	—	112,682	394,162	1,056	160	1,216	197	36
Cerfontaine	851	920	1,771	2 328 01 76	76 95 92	2 404 97 48	295,702	475,557	—	52,702	528,259	823,961	2,431	822	3,253	587	74
Chastrès	190	187	377	658 10 24	19 95 69	678 05 93	142,207	145,235	—	135	145,370	287,577	1,077	224	1,301	279	56
Clermont	390	397	787	1 286 46 28	26 08 50	1 312 54 78	388,017	269,709	—	7,315	277,024	665,041	1,166	282	1,448	271	60
Corenne	129	134	263	687 58 00	14 81 39	702 39 39	114,280	75,398	—	—	75,398	189,678	1,115	121	1,236	147	37
Cul-des-Sarts	549	557	1,106	2 732 16 74	55 46 18	2 787 62 92	383,191	330,137	—	26,151	356,288	739,479	1,438	526	1,964	283	40
Dailly	142	152	294	1 071 56 61	23 79 74	1 095 36 35	184,340	71,608	—	—	71,608	255,948	2,795	151	2,946	279	27
Daussois	224	238	462	751 53 89	21 80 13	773 34 02	140,276	146,699	—	2,353	149,052	289,328	1,760	296	2,056	246	60
Doische	312	334	646	953 99 12	47 10 65	1 001 09 77	100,878	220,799	—	—	220,799	321,677	1,653	264	1,917	296	65
Dourbes	177	157	334	1 138 14 85	30 29 42	1 168 44 27	124,274	100,007	—	59,420	159,427	283,701	2,034	169	2,203	204	29
Fagnolle	121	121	242	1 011 64 53	33 17 20	1 044 81 73	128,296	57,067	—	—	57,067	185,363	1,563	123	1,686	185	23
Flavion	330	341	671	1 347 12 95	40 69 34	1 387 82 29	217,849	184,684	—	1,500	186,184	404,033	1,667	312	1,979	273	48

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Bebouwd				TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
								Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
			Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca												
Fontenelle	69	74	143	386 32 45	8 62 46	394 94 91	96,563	34,262	—	—	34,262	130,825	540	80	620	97	36
Fraire	455	494	949	752 28 72	35 69 99	787 98 71	157,810	300,399	—	18,694	319,093	476,903	1,566	494	2,060	407	120
Franchimont	149	158	307	734 98 03	18 45 88	753 43 91	80,014	73,687	—	1,165	74,852	154,866	1,401	148	1,549	169	41
Frasnes	529	496	1,025	1 712 72 08	47 57 76	1 760 29 84	286,180	344,608	—	69,520	414,128	700,308	2,658	447	3,105	430	58
Gimnée	237	238	475	843 07 45	27 62 36	870 69 81	112,627	157,709	—	—	157,709	270,336	2,244	281	2,525	286	55
Gochenée	179	161	340	984 67 84	22 17 38	1 006 85 22	143,201	91,726	—	5,983	97,709	240,910	1,863	175	2,038	195	34
Gonrieux	259	262	521	580 52 27	25 50 84	606 03 11	103,695	137,300	—	—	137,300	240,995	1,118	213	1,331	216	86
Gourdinne	261	274	535	539 56 67	13 92 68	553 49 35	95,679	175,714	—	21,374	197,088	292,767	1,140	275	1,415	295	97
Hanzinelle	365	375	740	715 26 97	37 54 47	752 81 44	129,841	224,268	—	25,227	249,495	379,336	1,418	335	1,753	285	98
Hanzinne	316	297	613	870 61 11	24 70 36	895 31 47	151,733	210,972	—	13,278	224,250	375,983	1,235	308	1,543	297	68
Hemptinne	115	123	238	675 54 40	21 64 38	697 18 78	131,461	44,096	—	770	44,866	176,327	869	120	989	132	34
Hermeton-sur-Meuse	218	240	458	676 32 70	33 43 28	709 75 98	73,159	174,379	—	—	174,379	247,538	1,490	199	1,689	221	65
Jamagne	157	145	302	726 16 86	34 43 25	760 60 11	155,311	74,283	—	—	74,283	229,594	1,256	166	1,422	195	40
Jamiolle	77	70	147	444 03 38	12 50 91	456 54 29	80,725	31,311	—	1,550	32,861	113,586	616	71	687	68	32
Laneffe	323	333	656	642 61 09	21 42 14	664 03 23	111,543	179,635	—	550	180,185	291,728	1,001	310	1,311	282	99
Le Mesnil	89	101	190	775 89 51	15 16 31	791 05 82	38,742	28,265	—	—	28,265	67,007	1,143	135	1,278	151	24
Mariembourg	742	814	1,556	693 54 04	60 16 65	753 70 69	197,109	822,747	—	19,350	842,097	1,039,206	1,035	661	1,696	433	206
Matagne-la-Grande	183	171	354	1 327 69 38	31 15 22	1 358 84 60	131,034	105,726	—	112,500	218,226	349,260	1,489	153	1,642	173	26
Matagne-la-Petite	114	152	266	922 42 77	26 22 75	948 65 52	127,565	72,621	6,660	—	79,281	206,846	2,655	119	2,774	242	28
Mazée	357	372	729	649 44 22	17 02 15	666 46 37	76,279	206,599	—	—	206,599	282,878	1,208	324	1,532	314	109
Merlemont	252	220	472	827 44 21	36 53 97	863 98 18	70,316	106,371	—	43,156	149,527	219,843	1,224	205	1,429	201	55
Morialmé	633	643	1,276	988 27 93	33 67 10	1 021 95 03	153,895	415,161	6,400	37,540	459,101	612,996	1,587	533	2,120	371	125
Morville	233	236	469	1 423 65 43	32 76 61	1 456 42 04	138,855	137,324	—	910	138,234	277,089	823	216	1,039	204	32
Neuville	264	265	529	1 342 04 52	58 59 07	1 400 63 59	197,883	150,070	—	92,599	242,669	440,552	1,373	311	1,684	251	38
Nismes	818	804	1,622	2 423 98 05	40 32 14	2 464 30 19	255,495	625,904	—	74,574	700,478	955,973	2,648	776	3,424	667	66
Niverlée	35	45	80	363 00 31	9 38 70	372 39 01	74,107	17,717	—	—	17,717	91,824	648	46	694	95	21
Oignies	408	450	858	2 546 17 91	49 03 88	2 595 21 79	116,032	188,901	—	1,855	190,756	306,788	2,603	468	3,071	511	33
Olloy	536	519	1,055	1 682 71 44	58 49 93	1 741 21 37	150,684	306,369	—	14,737	321,106	471,790	2,513	583	3,096	529	61
Omezée	46	49	95	385 15 65	8 09 81	393 25 46	51,755	24,070	—	—	24,070	75,825	412	49	461	61	24
Oret	291	308	599	546 47 50	23 02 38	569 49 88	103,192	143,778	—	29,215	172,993	276,185	1,103	255	1,358	213	105
Pesche	342	448	790	923 66 67	32 35 02	956 01 69	188,712	157,560	—	—	157,560	346,272	2,044	320	2,364	304	83
Petigny	417	390	807	1 745 03 58	22 45 40	1 767 48 98	158,364	241,106	—	—	241,106	399,470	1,805	372	2,177	352	46
Petite-Chapelle	96	87	183	756 60 47	22 78 60	779 39 07	98,294	48,225	—	—	48,225	146,519	574	84	658	92	23
Philippeville	677	656	1,333	1 060 10 88	60 93 08	1 121 03 96	289,098	438,310	2,300	37,440	478,050	767,148	1,709	598	2,307	481	119
Presgaux	218	234	452	506 00 40	16 05 57	522 05 97	72,820	105,887	—	16,537	122,424	195,244	729	213	942	199	87
Pry	285	255	540	665 28 30	28 84 73	694 13 03	129,910	191,605	—	11,081	202,686	332,596	913	256	1,169	253	78

Rognée	151	156	307	568 54 39	17 03 56	585 57 95	173,422	88,141	—	—	88,141	261,563	907	165	1,072	145	52
Roly	105	103	208	1 755 06 27	38 65 19	1 793 71 46	162,167	39,242	—	—	39,242	201,409	1,480	129	1,609	124	12
Romenedenne	339	332	671	1 357 34 94	57 22 58	1 414 57 52	184,229	215,589	—	13,420	229,009	413,238	1,897	322	2,219	277	47
Romerée	181	191	372	1 281 76 16	28 82 49	1 310 58 65	137,288	109,293	—	10,000	119,293	256,581	2,843	194	3,037	238	28
Rosée	391	294	685	1 558 32 67	46 71 66	1 605 04 33	243,483	199,853	23,300	20,000	243,153	486,636	1,482	302	1,784	268	43
Saint-Aubin	368	346	714	1 295 65 25	40 66 64	1 336 31 89	247,667	202,235	—	3,720	205,955	453,622	1,454	316	1,770	282	53
Samart	79	80	159	481 42 49	13 51 71	494 94 20	68,577	35,916	—	1,100	37,016	105,593	513	106	619	89	32
Sart-en-Fagne	80	82	162	363 26 12	10 25 89	373 52 01	49,286	40,106	—	—	40,106	89,392	656	111	767	110	43
Sautour	157	145	302	799 70 95	17 01 94	816 72 89	79,079	60,099	—	5,734	65,833	144,912	917	186	1,103	154	37
Senzeille	323	374	697	2 120 10 39	64 58 30	2 184 68 69	264,543	210,850	—	18,762	229,612	494,155	2,501	404	2,905	362	32
Serville	102	106	208	649 91 47	15 65 58	665 57 05	92,402	42,838	—	129	42,967	135,369	449	97	546	58	31
Silenrieux	428	416	844	1 551 04 87	73 34 29	1 624 39 16	359,638	311,574	—	10,726	322,300	681,938	2,079	471	2,550	384	52
Somzée	225	228	453	585 91 33	17 70 05	603 61 38	128,244	133,196	—	2,330	135,526	263,770	1,116	210	1,326	254	75
Soulme	74	78	152	668 57 50	19 94 80	688 52 30	84,137	39,647	—	205	39,852	123,989	1,707	118	1,825	146	22
Soumoy	93	117	210	615 65 32	17 20 22	632 85 54	109,344	49,563	—	—	49,563	158,907	913	107	1,020	159	33
Stave	327	309	636	1 122 20 06	36 19 65	1 158 39 71	228,601	203,650	—	4,130	207,780	436,381	1,488	307	1,795	205	55
Surice	237	242	479	1 235 43 60	33 07 34	1 268 50 94	229,935	130,290	—	--	130,290	360,225	2,310	255	2,565	251	38
Tarcienne	290	280	570	898 99 73	27 84 53	926 84 26	279,606	180,499	—	115	180,614	460,220	1,093	258	1,351	285	61
Thy-le-Bauduin	156	168	324	365 38 70	13 04 76	378 43 46	60,661	93,144	—	474	93,618	154,279	777	197	974	141	86
Thy-le-Château	823	765	1,588	808 30 01	34 06 09	842 36 10	166,554	564,035	21,840	368,014	953,889	1,120,443	1,532	713	2,245	470	189
Treignes	430	455	885	1 711 49 03	38 88 96	1 750 37 99	146,868	290,142	—	13,807	303,949	450,817	1,374	416	1,790	402	51
Vaucelles	121	120	241	307 47 27	9 68 51	317 15 78	43,070	74,731	—	—	74,731	117,801	381	98	479	106	76
Vierves	264	306	570	1 085 28 88	28 77 89	1 114 06 77	87,643	161,711	12,500	—	174,211	261,854	900	333	1,233	292	51
Villers-Deux-Eglises	155	176	331	965 20 61	31 30 92	996 51 53	179,316	84,011	—	1,100	85,111	264,427	1,688	214	1,902	221	33
Villers-en-Fagne	86	86	172	643 08 74	10 70 48	653 79 22	78,617	35,056	—	—	35,056	113,673	560	95	655	79	26
Villers-le-Gambon	360	361	721	1 138 73 64	51 84 78	1 190 58 42	231,074	209,762	—	26,015	235,777	466,851	2,108	268	2,376	379	61
Vodecée	101	87	188	652 18 67	21 56 14	673 74 81	140,400	49,313	—	8,185	57,498	197,898	1,291	107	1,398	152	28
Vodelée	125	127	252	511 19 97	14 95 66	526 15 63	71,352	69,774	—	7,568	77,342	148,694	1,438	136	1,574	165	48
Vogenée	97	84	181	429 26 47	20 51 93	449 78 40	75,310	50,251	—	18,510	68,761	144,071	441	90	531	101	40
Walcourt	917	1,015	1,932	503 81 84	50 85 80	554 67 64	120,847	1,054,364	—	30,820	1,085,184	1,206,031	904	883	1,787	556	348
Yves-Gomezée	667	656	1,323	1 341 66 52	63 56 17	1 405 22 69	269,730	392,248	—	62,652	454,900	724,630	3,005	749	3,754	514	94
Totaal	**24,747**	**25,192**	**49,939**	**87 610 65 68**	**2 728 69 37**	**90 339 35 05**	**13,311,023**	**15,639,863**	**134,400**	**1,445,259**	**17,219,522**	**30,530,545**	**122,024**	**24,011**	**146,035**	**21,906**	**55**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Couvin	1,658	1,777	3,435	3 218 99 27	91 16 26	3 310 15 53	382,428	1,860,779	—	335,653	2,196,432	2,578,860	3,297	1,580	4,877	1,089	104
Florennes	1,450	1,524	2,974	2 728 80 97	124 26 41	2 853 07 38	420,180	1,421,577	25,390	226,055	1,673,022	2,093,202	2,372	1,170	3,542	836	104
Totaal	**3,108**	**3,301**	**6,409**	**5 947 80 24**	**215 42 67**	**6 163 22 91**	**802,608**	**3,282,356**	**25,390**	**561,708**	**3,869,454**	**4,672,062**	**5,669**	**2,750**	**8,419**	**1,925**	**104**
Het arrondissement	**27,855**	**28,493**	**56,348**	**93 558 45 92**	**2 944 12 04**	**96 502 57 96**	**14,113,631**	**18,922,219**	**159,790**	**2,006,967**	**21,088,976**	**35,202,607**	**127,693**	**26,761**	**154,454**	**23,831**	**58**

SAMENVATTING

ARRONDISSEMENTEN																	
Dinant	41,952	43,769	85,721	151 587 20 64	5 493 53 36	157 080 74 00	19,137,261	32,213,634	1,491,100	2,007,095	35,711,829	54,849,090	216,990	36,127	253,117	37,489	55
Namur (Namen)	104,881	109,140	214,021	107 068 84 41	5 373 12 67	112 441 97 08	25,556,216	112,434,222	3,226,720	16,333,477	131,994,419	157,550,635	171,252	72,839	244,091	60,777	190
Philippeville	27,855	28,493	56,348	93 558 45 92	2 944 12 04	96 502 57 96	14,113,631	18,922,219	159,790	2,006,967	21,088,976	35,202,607	127,693	26,761	154,454	23,831	58
De Provincie	**174,688**	**181,402**	**356,090**	**352 214 50 97**	**13 810 78 07**	**366 025 29 04**	**58,807,108**	**163,570,075**	**4,877,610**	**20,347,539**	**188,795,224**	**247,602,332**	**515,935**	**135,727**	**651,662**	**122,097**	**97**

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Bebouwd: Gewone gebouwen	Bebouwd: Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Bebouwd: Nijverheids-gebouwen	Bebouwd: TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
PROVINCIE ANTWERPEN																	
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Antwerpen	7,351	7,188	14,539	10 627 33 13	740 32 51	11 367 65 64	2,301,220	3,460,718	290,970	311,149	4,062,837	6,364,057	15,607	3,757	19,364	4,379	128
Mechelen.	7,750	7,127	14,877	5 871 83 28	411 48 18	6 283 31 46	1,978,114	2,569,213	80,090	109,690	2,758,993	4,737,107	12,456	3,668	16,124	4,493	237
Turnhout.	12,087	11,212	23,299	16 350 55 13	787 20 78	17 137 75 91	2,973,695	3,593,493	63,460	166,825	3,823,778	6,797,473	28,064	5,171	33,235	6,502	136
Totaal	**27,188**	**25,527**	**52,715**	**32 849 71 54**	**1 939 01 47**	**34 788 73 01**	**7,253,029**	**9,623,424**	**434,520**	**587,664**	**10,645,608**	**17,898,637**	**56,127**	**12,596**	**68,723**	**15,374**	**152**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Antwerpen	34,811	33,528	68,339	27 171 06 79	1 739 14 77	28 910 21 56	6,726,424	21,394,598	468,728	3,817,854	25,681,180	32,407,604	45,587	17,784	63,371	16,694	236
Mechelen.	30,822	29,607	60,429	18 581 68 91	1 087 43 31	19 669 12 22	5,734,276	10,397,733	300,193	1,670,586	12,368,512	18,102,788	38,747	15,578	54,325	14,675	307
Turnhout.	32,572	31,096	63,668	44 487 43 91	1 907 56 85	46 395 00 76	7,206,202	9,556,283	221,019	865,605	10,642,907	17,849,109	76,945	15,276	92,221	15,023	137
Totaal	**98,205**	**94,231**	**192,436**	**90 240 19 61**	**4 734 14 93**	**94 974 34 54**	**19,666,902**	**41,348,614**	**989,940**	**6,354,045**	**48,692,599**	**68,359,501**	**161,279**	**48,638**	**209,917**	**46,392**	**203**
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Antwerpen	99,331	98,726	198,057	41 049 27 69	4 534 70 41	45 583 98 10	9,384,492	101,509,228	2,176,760	14,612,658	118,298,646	127,683,138	76,571	51,292	127,863	45,168	434
Mechelen.	42,614	41,831	84,445	17 208 42 68	1 202 95 33	18 411 38 01	5,813,778	21,396,897	484,545	4,540,029	26,421,471	32,235,249	38,190	22,775	60,965	17,366	459
Turnhout.	54,635	51,967	106,602	53 046 28 40	2 578 00 01	55 624 28 41	7,737,449	20,711,586	550,540	11,223,415	32,485,541	40,222,990	99,383	24,259	123,642	23,037	192
Totaal	**196,580**	**192,524**	**389,104**	**111 303 98 77**	**8 315 65 75**	**119 619 64 52**	**22,935,719**	**143,617,711**	**3,211,845**	**30,376,102**	**177,205,658**	**200,141,377**	**214,144**	**98,326**	**312,470**	**85,571**	**325**
GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS																	
Antwerpen	64,628	67,787	132,415	2 920 63 59	917 40 56	3 838 04 15	954,188	114,669,527	1,692,762	13,736,237	130,098,526	131,052,714	9,717	28,168	37,885	22,658	3,450
Mechelen.	14,184	14,798	28,982	3 048 23 30	245 42 69	3 293 65 99	1,066,521	13,726,419	303,340	987,132	15,016,891	16,083,412	5,096	8,352	13,448	4,470	880
Turnhout.	27,311	27,119	54,430	15 612 40 73	835 16 50	16 447 57 23	2,878,145	17,435,784	304,520	2,352,746	20,093,050	22,971,195	31,670	13,025	44,695	11,217	331
Totaal	**106,123**	**109,704**	**215,827**	**21 581 27 62**	**1 997 99 75**	**23 579 27 37**	**4,898,854**	**145,831,730**	**2,300,622**	**17,076,115**	**165,208,467**	**170,107,321**	**46,483**	**49,545**	**96,028**	**38,345**	**915**
GEMEENTEN MET 50,000 TOT MINDER DAN 100,000 INWONERS																	
Antwerpen	52,189	55,541	107,730	1 167 36 64	533 49 12	1 700 85 76	418,390	88,776,989	540,985	3,301,537	92,619,511	93,037,901	6,450	19,218	25,668	18,829	6,334
Mechelen.	29,325	30,963	60,288	2 167 15 35	538 38 32	2 705 53 67	896,995	43,250,131	1,029,664	4,654,956	48,934,751	49,831,746	5,755	18,342	24,097	13,072	2,228
Totaal	**81,514**	**86,504**	**168,018**	**3 334 51 99**	**1 071 87 44**	**4 406 39 43**	**1,315,385**	**132,027,120**	**1,570,649**	**7,956,493**	**141,554,262**	**142,869,647**	**12,205**	**37,560**	**49,765**	**31,901**	**3,813**

GEMEENTEN MET 100,000 INWONERS EN MEER

Antwerpen	124,929	138,304	263,233	5 020 08 99	36 69 60 58	8 689 69 57	6,760,439	368,997,331	24,649,043	13,205,555	406,851,929	413,612,368	8,661	51,227	59,888	29,423	3,029

SAMENVATTING

Antwerpen	383,239	401,074	784,313	87 955 76 83	12 134 67 95	100 090 44 78	26,545,153	698,808,391	29,819,248	48,984,990	777,612,629	804,157,782	162,593	171,446	334,039	137,151	784
Mechelen.	124,695	124,326	249,021	46 877 33 52	3 485 67 83	50 363 01 35	15 489,684	91,340,393	2,197,832	11,962,393	105,500,618	120,990,302	100,244	68,715	168,959	54,076	494
Turnhout.	126,605	121,394	247,999	129 496 68 17	6 107 94 14	135 604 62 31	20,795,491	51,297,146	1,139,539	14,608,591	67,045,276	87,840,767	236,062	57,731	293,793	55,779	183
De Provincie .	**634,539**	**646,794**	**1,281,333**	**264 329 78 52**	**21 728 29 92**	**286 058 08 44**	**62,830,328**	**841,445,930**	**33,156,619**	**75,555,974**	**950,158,523**	**1,012,988,851**	**498,899**	**297,892**	**796,791**	**247,006**	448

PROVINCIE BRABANT

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Brussel	23,700	22,954	46,654	22 803 33 38	924 82 65	23 728 16 03	10,251,122	12,479,500	497,800	304,744	13,282,044	23,533,166	52,070	13,067	65,137	18,297	197
Leuven	45,230	43,511	88,741	53 650 65 98	1 989 69 63	55 640 35 61	17,937,220	20,050,888	962,471	766,896	21,780,255	39,717,475	111,978	25,818	137,796	37,331	159
Nivelles	38,235	38,757	76,992	64 304 42 05	2 389 14 67	66 693 56 72	19,750,404	27,822,518	1,206,469	3,541,377	32,570,364	52,320,768	127,074	28,863	155,937	36,457	115
Totaal	**107,165**	**105,222**	**212,387**	**140 758 41 41**	**5 303 66 95**	**146 062 08 36**	**47,938,746**	**60,352,906**	**2,666,740**	**4,613,017**	**67,632,663**	**115,571,409**	**291,122**	**67,748**	**358,870**	**92,085**	**145**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Brussel	63,093	62,672	125,765	35 941 33 23	1 881 14 92	37 822 48 15	15,735,807	46,721,404	1,489,186	5,832,805	54,043,395	69,779,202	93,051	35,789	128,840	40,922	333
Leuven	52,622	50,945	103,567	43 850 65 81	1 952 25 58	45 802 91 39	13,070,022	24,988,592	917,945	4,969,554	30,876,091	43,946,113	94,448	27,418	121,866	34,640	226
Nijvel.	27,322	28,548	55,870	25 377 34 81	1 071 93 76	26 449 28 57	6,562,479	31,948,197	771,356	4,768,667	37,488,220	44,050,699	47,095	20,429	67,524	18,063	211
Totaal . . .	**143,037**	**142,165**	**285,202**	**105 169 33 85**	**4 905 34 26**	**110 074 68 11**	**35,368,308**	**103,658,193**	**3,178,487**	**15,571,026**	**122,407,706**	**157,776,014**	**234,594**	**83,636**	**318,230**	**93,625**	**259**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Brussel	123,102	130,250	253,352	33 093 38 85	2 179 75 02	35 273 13 87	13,002,823	190,309,727	5,053,718	15,985,636	211,349,081	224,351,904	80,622	68,887	149,509	61,569	718
Leuven	32,309	33,037	65,346	9 024 57 86	765 73 23	9 790 31 09	2,741,792	28,347,496	1,259,300	3,532,466	33,139,262	35,881,054	17,712	19,549	37,261	15,885	667
Nijvel.	24,071	24,933	49,004	11 026 31 69	651 65 83	11 677 97 52	3,426,261	35,589,543	712,023	6,173,964	42,475,530	45,901,791	17,947	17,379	35,326	13,110	420
Totaal . . .	**179,482**	**188,220**	**367,702**	**53 144 28 40**	**3 597 14 08**	**56 741 42 48**	**19,170,876**	**254,246,766**	**7,025,041**	**25,692,066**	**286,963,873**	**306,134,749**	**116,281**	**105,815**	**222,096**	**90,564**	**648**

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Brussel	72,644	84,364	157,008	3 232 90 52	586 95 24	3 819 85 76	1,895,900	207,382,987	6,706,036	16,306,808	230,395,831	232,291,731	9,729	29,417	39,146	24,826	4,110
Leuven	28,522	30,501	59,023	1 407 59 80	286 98 79	1 694 58 59	742,298	42,236,059	1,889,395	5,692,617	49,818,071	50,560,369	3,776	16,973	20,749	12,002	3,483
Totaal . . .	**101,166**	**114,865**	**216,031**	**4 640 50 32**	**873 94 03**	**5 514 44 35**	**2,638,198**	**249,619,046**	**8,595,431**	**21,999,425**	**280,213,902**	**282,852,100**	**13,505**	**46,390**	**59,895**	**36,828**	**3,918**

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
GEMEENTEN MET 50,000 TOT MINDER DAN 100,000 INWONERS																	
Brussel	187,068	221,569	408,637	4 606 32 99	1 251 28 78	5 857 61 77	4,401,486	599,824,071	15,651,052	27,012,265	642,487,388	646,888,874	16,743	72,283	89,026	57,256	6,976
GEMEENTEN MET 100,000 INWONERS EN MEER																	
Brussel	140,856	167,653	308,509	2 166 56 45	1 939 38 03	4 105 94 48	4,152,167	540,437,655	84,279,335	25,148,592	649,865,582	654,017,749	7,847	56,083	63,930	41,304	7,514
SAMENVATTING																	
Brussel	610,463	689,462	1,299,925	101 843 85 42	8 763 34 64	110 607 20 06	49,439,305	1,597,155,344	113,677,127	90,590,850	1,801,423,321	1,850,862,626	260,062	275,526	535,588	244,174	1,175
Leuven	158,683	157,994	316,677	107 933 49 45	4 994 67 23	112 928 16 68	34,491,332	115,623,035	5,029,111	14,961,533	135,613,679	170,105,011	227,914	89,758	317,672	99,858	280
Nijvel	89,628	92,238	181,866	100 708 08 55	4 112 74 26	104 820 82 81	29,739,144	95,360,258	2,689,848	14,484,008	112,534,114	142,273,258	192,116	66,671	258,787	67,630	174
De Provincie	**858,774**	**939,694**	**1,798,468**	**310 485 43 42**	**17 870 76 13**	**328 356 19 55**	**113,669,781**	**1,808,138,637**	**121,396,086**	**120,036,391**	**2,049,571,114**	**2,163,240,895**	**680,092**	**431,955**	**1,112,047**	**411,662**	**548**
PROVINCIE WEST-VLAANDEREN																	
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Brugge	8,649	8,518	17,167	16 896 18 30	861 65 48	17 757 83 78	7,851,695	4,482,423	307,340	24,835	4,814,598	12,666,293	32,150	5,141	37,291	5,153	97
Diksmuide	8,660	8,525	17,185	18 303 79 18	577 00 66	18 880 79 84	8,768,321	2,208,670	126,850	232,554	2,568,074	11,336,395	29,138	5,248	34,386	6,117	91
Ieper	14,172	14,039	28,211	22 135 32 70	794 41 50	22 929 74 20	9,496,977	4,556,085	177,390	154,960	4,888,435	14,385,412	37,811	9,235	47,046	8,564	123
Kortrijk	7,062	6,977	14,039	5 746 76 88	273 76 75	6 020 53 63	2,482,478	2,978,210	72,650	371,419	3,422,279	5,904,757	13,415	4,875	18,290	3,552	233
Oostende	9,224	9,149	18,373	15 168 06 89	797 88 58	15 965 95 47	6,692,483	4,237,338	337,400	1,336,130	5,910,868	12,603,351	29,190	5,739	34,929	6,143	115
Roeselare	3,130	2,994	6,124	2 466 68 38	68 73 23	2 535 41 61	1,076,112	895,696	44,400	66,315	1,006,411	2,082,523	5,445	1,894	7,339	1,285	242
Tielt	3,071	2,903	5,974	3 681 41 10	106 94 81	3 788 35 91	1,674,868	871,148	14,850	28,580	914,578	2,589,446	6,286	2,058	8,344	1,325	158
Veurne	6,947	6,740	13,687	17 565 70 00	505 05 34	18 070 75 34	8,342,740	1,995,283	52,400	75,168	2,122,851	10,465,591	25,123	4,817	29,940	5,138	76
Totaal	**60,915**	**59,845**	**120,760**	**101 963 93 43**	**3 985 46 35**	**105 949 39 78**	**46,385,674**	**22,224,853**	**1,133,280**	**2,289,961**	**25,648,094**	**72,033,768**	**178,558**	**39,007**	**217,565**	**37,277**	**114**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Brugge	20,932	20,543	41,475	24 017 58 02	880 48 97	24 898 33 99	10,187,241	7,621,401	579,290	660,518	8,861,209	19,048,450	51,506	11,551	63,057	9,943	167
Diksmuide	10,052	9,837	19,889	10 267 05 32	296 88 30	10 563 93 62	4,332,875	3,352,094	239,600	169,265	3,760,959	8,093,834	20,869	5,567	26,436	5,266	188
Ieper	19,932	19,554	39,486	25 386 50 46	884 24 61	26 270 75 07	11,205,269	7,258,401	156,880	578,592	7,993,873	19,199,142	43,535	12,413	55,948	9,491	150
Kortrijk	29,526	29,379	58,905	16 609 40 13	641 79 52	17 251 19 65	7,500,042	14,672,231	493,750	2,680,409	17,846,390	25,346,432	33,418	18,693	52,111	13,147	341
Oostende	5,250	5,359	10,609	3 853 20 99	405 37 04	4 258 58 03	1,616,261	7,010,169	785,650	34,431	7,830,250	9,446,511	9,179	4,442	13,621	4,067	249
Roeselare	13,805	13,653	27,458	8 755 90 83	287 31 09	9 043 21 92	4,165,176	4,896,751	159,000	475,385	5,531,136	9,696,312	19,874	8,103	27,977	5,385	304
Tielt	10,870	10,880	21,750	8 465 11 83	312 53 72	8 777 65 55	3,774,826	4,087,224	163,600	470,838	4,721,662	8,496,488	16,445	7,166	23,611	4,281	248
Veurne	6,320	6,514	12,834	6 877 01 90	316 86 53	7 193 88 43	2,344,959	7,940,319	569,800	146,390	8,656,509	11,001,468	13,622	5,603	19,225	6,969	178
Totaal	**116,687**	**115,719**	**232,406**	**104 232 06 48**	**4 025 49 78**	**108 257 56 26**	**45,126,649**	**56,838,590**	**3,147,570**	**5,215,828**	**65,201,988**	**110,328,637**	**208,448**	**73,538**	**281,986**	**58,549**	**215**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Brugge	43,370	44,636	88,006	18 150 20 79	1 229 83 14	19 380 03 93	7,106,695	55,450,001	5,732,000	1,787,720	62,969,721	70,076,416	39,164	26,932	66,096	21,488	454
Diksmuide	5,427	5,751	11,178	4 737 08 82	158 57 83	4 895 66 65	1,778,113	1,816,819	117,250	182,149	2,116,218	3,894,331	11,731	3,170	14,901	2,649	228
Ieper	27,015	28,566	55,581	11 327 90 02	527 68 07	11 855 58 09	5,155,389	17,605,641	923,900	1,075,911	19,605,452	24,760,841	24,840	16,457	41,297	10,113	469
Kortrijk	51,620	51,501	103,121	15 217 38 95	737 24 82	15 954 63 77	6,447,961	30,123,437	711,630	7,640,097	38,475,164	44,923,125	36,611	31,500	68,111	21,291	646
Oostende	14,463	14,558	29,021	7 780 77 28	387 70 18	8 168 47 46	3,160,415	7,651,606	250,550	597,292	8,499,448	11,659,863	19,681	9,160	28,841	7,305	355
Roeselare	29,448	29,780	59,228	15 122 21 91	706 24 94	15 828 46 85	6,703,065	13,192,951	698,050	3,347,862	17,238,863	23,941,928	35,057	18,401	53,458	10,914	374
Tielt	22,791	23,722	46,513	17 397 77 43	523 27 23	17 921 04 66	7,090,438	10,383,964	526,720	1,235,522	12,146,206	19,236,644	33,484	13,817	47,301	8,573	260
Veurne	8,714	9,485	18,199	2 868 75 20	213 42 51	3 082 17 71	949,474	10,636,298	778,870	353,865	11,769,033	12,718,507	4,714	5,793	10,507	4,343	590
Totaal	**202,848**	**207,999**	**410,847**	**92 602 10 40**	**4 483 98 72**	**97 086 09 12**	**38,391,550**	**146,860,717**	**9,738,970**	**16,220,418**	**172,820,105**	**211,211,655**	**205,282**	**125,230**	**330,512**	**86,676**	**423**

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Kortrijk	47,523	50,675	98,198	4 624 67 96	475 88 89	5 100 56 85	2,105,823	51,037,979	2,123,551	8,221,724	61,383,254	63,489,077	10,367	33,278	43,645	20,917	1,925
Oostende	23,754	25,897	49,651	617 36 62	630 26 63	1 247 63 25	409,162	43,186,146	3,475,959	775,333	47,437,438	47,846,600	3,760	10,716	14,476	8,463	3,980
Roeselare	15,470	16,369	31,839	2 129 19 91	184 03 36	2 313 23 27	1,136,853	12,664,403	784,550	3,514,659	16,963,612	18,100,465	7,683	10,658	18,341	5,062	1,376
Totaal	**86,747**	**92,941**	**179,688**	**7 371 24 49**	**1 290 18 88**	**8 661 43 37**	**3,651,838**	**106,888,528**	**6,384,060**	**12,511,716**	**125,784,304**	**129,436,142**	**21,810**	**54,652**	**76,462**	**34,442**	**2,075**

GEMEENTEN MET 50,000 TOT MINDER DAN 100,000 INWONERS

Brugge	24,477	28,271	52,748	2 740 67 27	805 08 70	3 545 75 97	1,439,077	37,679,140	2,974,550	3,043,513	43,697,203	45,136,280	6,074	15,648	21,722	9,464	1,488

SAMENVATTING

Brugge	97,428	101,968	199,396	61 804 91 38	3 777 06 29	65 581 97 67	26,584,708	105,232,965	9,593,180	5,516,586	120,342,731	146,927,439	128,894	59,272	188,166	46,048	304
Diksmuide	24,139	24,113	48,252	33 307 93 32	1 032 46 79	34 340 40 11	14,879,309	7,377,583	483,700	583,968	8,445,251	23,324,560	61,738	13,985	75,723	14,032	141
Ieper	61,119	62,159	123,278	58 849 73 18	2 206 34 18	61 056 07 36	25,857,635	29,420,127	1,258,170	1,809,463	32,487,760	58,345,395	106,186	38,105	144,291	28,168	202
Kortrijk	135,731	138,532	274,263	42 198 23 92	2 128 69 98	44 326 93 90	18,536,304	98,811,857	3,401,581	18,913,649	121,127,087	139,663,391	93,811	88,346	182,157	58,907	619
Oostende	52,691	54,963	107,654	27 419 41 78	2 221 22 43	29 640 64 21	11,878,321	62,085,259	4,849,559	2,743,186	69,678,004	81,556,325	61,810	30,057	91,867	25,978	363
Roeselare	61,853	62,796	124,649	28 474 01 03	1 246 32 62	29 720 33 65	13,081,206	31,649,801	1,686,000	7,404,221	40,740,022	53,821,228	68,059	39,056	107,115	22,646	419
Tielt	36,732	37,505	74,237	29 544 30 36	942 75 76	30 487 06 12	12,540,132	15,342,336	705,170	1,734,940	17,782,446	30,322,578	56,215	23,041	79,256	14,179	244
Veurne	21,981	22,739	44,720	27 311 47 10	1 035 34 38	28 346 81 48	11,637,173	20,571,900	1,401,070	575,423	22,548,393	34,185,566	43,459	16,213	59,672	16,450	158
De Provincie	**491,674**	**504,775**	**996,449**	**308 910 02 07**	**14 590 22 43**	**323 500 24 50**	**134,994,788**	**370,491,828**	**23,378,430**	**39,281,436**	**433,151,694**	**568,146,482**	**620,172**	**308,075**	**928,247**	**226,408**	**308**

GEMEENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN			Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Aalst	25,140	25,169	50,309	17 018 26 97	577 31 15	17 595 58 12	7,692,214	10,821,265	107,953	347,918	11,277,146	18,969,360	59,574	13,887	73,461	21,001	286
Dendermonde	3,993	3,856	7,849	2 840 27 62	151 53 60	2 991 81 22	1,185,958	1,511,305	26,513	23,360	1,561,178	2,747,136	8,315	2,371	10,686	3,007	262
Eeklo	2,381	2,259	4,640	4 526 06 34	211 96 80	4 738 03 14	2,029,163	883,815	7,800	24,070	915,685	2,944,848	11,177	1,520	12,697	1,836	98
Gent	20,171	19,633	39,804	21 270 86 62	945 61 99	22 216 48 61	9,235 785	8,259,764	308,553	237,196	8,805,513	18,041 298	45,694	12,971	58,665	10,083	179
Oudenaarde	23,120	22,974	46,094	22 705 78 78	915 34 98	23 621 13 76	10,092,145	9,644,944	193,084	1,366,910	11,204,938	21,297,083	58,929	14,233	73,162	17,168	195
Sint-Niklaas	2,531	2,417	4,948	4 310 89 94	728 38 62	5 039 28 56	2,212,488	983,290	8,260	32,315	1,023,865	3,236,353	8,013	1,458	9,471	2,547	98
Totaal	**77,336**	**76,308**	**153,644**	**72 672 16 27**	**3 530 17 14**	**76 202 33 41**	**32,447,753**	**32,104,383**	**652,173**	**2,031,769**	**34,788,325**	**67,236,078**	**191,702**	**46,440**	**238,142**	**55,642**	**202**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Aalst	43,460	43,485	86,945	21 382 30 17	831 59 45	22 213 89 62	9,516,276	20,409,945	361,659	3,747,334	24,518,938	34,035,214	79,185	23,231	102,416	29,173	391
Dendermonde	21,388	20,887	42,275	10 993 07 47	721 25 67	11 714 33 14	4,311,187	8,664,308	116,545	2,676,726	11,457,579	15,768,766	35,745	11,198	46,943	13,012	361
Eeklo	14,733	14,154	28,887	16 995 66 07	642 55 25	17 638 21 32	6,671,461	5,891,155	94,634	494,058	6,479,847	13,151,308	40,498	8,711	49,209	8,072	164
Gent	36,586	36,188	72,774	26 899 88 34	1 238 52 05	28 138 40 39	10,587,599	18,085,307	701,980	2,575,406	21,362,693	31,950,292	58,458	25,061	83,519	15,710	259
Oudenaarde	15,281	15,241	30,522	12 824 45 75	545 02 45	13 369 48 20	5,782,548	7,109,068	133,160	1,876,990	9,119,218	14,901,766	30,778	10,555	41,333	8,563	228
Sint-Niklaas	26,171	25,015	51,186	18 960 24 33	889 82 47	19 850 06 80	8,694,439	11,259,568	334,970	1,013,012	12,607,550	21,301,989	39,867	13,981	53,848	14,531	258
Totaal	**157,619**	**154,970**	**312,589**	**108 055 62 13**	**4 868 77 34**	**112 924 39 47**	**45,563,510**	**71,419,351**	**1,742,948**	**12,383,526**	**85,545,825**	**131,109,335**	**284,531**	**92,737**	**377,268**	**89,061**	**277**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Aalst	28,685	30,544	59,229	5 095 08 88	339 57 50	5 434 66 38	2,157,557	25,093,343	548,570	3,864,722	29,506,635	31,664,192	22,919	17,019	39,938	14,347	1,090
Dendermonde	55,034	55,442	110,476	18 190 51 83	1 247 82 55	19 438 34 38	6,333,741	31,083,104	1,025,232	8,071,798	40,180,134	46,513,875	52,111	32,399	84,510	24,794	568
Eeklo	22,768	22,206	44,974	13 034 56 17	591 19 10	13 625 75 27	4,448,882	14,803,375	707,747	3,498,913	19,010,035	23,458,917	30,119	12,809	42,928	9,076	330
Gent	69,968	70,870	140,838	34 928 67 47	2 015 39 05	36 944 06 52	13,858,091	53,972,975	1,570,315	9,504,320	65,047,610	78,905,701	79,337	44,427	123,764	28,974	381
Oudenaarde	6,084	6,449	12,533	1 012 23 51	89 75 53	1 101 99 04	453,021	5,914,993	123,215	812,065	6,850,273	7,303,294	4,401	3,831	8,232	2,764	1,137
Sint-Niklaas	29,519	28,660	58,179	14 834 12 71	733 99 97	15 568 12 68	6,314,400	15,010,571	547,625	1,608,026	17,166,222	23,480,622	35,161	16,263	51,424	14,766	374
Totaal	**212,058**	**214,171**	**426,229**	**87 095 20 57**	**5 017 73 70**	**92 112 94 27**	**33,565,692**	**145,878,361**	**4,522,704**	**27,359,844**	**177,760,909**	**211,326,601**	**224,048**	**126,748**	**350,796**	**94,721**	**463**

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Aalst	20,530	21,430	41,960	1 708 09 40	171 00 57	1 879 09 97	653,511	20,824,951	583,380	5,998,534	27,406,865	28,060,376	6,221	12,016	18,237	8,416	2,233
Gent	9,917	11,435	21,352	527 68 09	72 82 31	600 50 40	232,142	15,671,551	234,325	1,101,989	17,007,865	17,240,007	2,079	6,789	8,868	4,181	3,556
Oudenaarde.	12,533	13,391	25,924	2 929 67 34	241 47 91	3 171 15 25	1,194,402	12,190,076	567,957	4,970,232	17,728,265	18,922,667	9,284	8,901	18,185	6,971	817
Sint-Niklaas	33,796	35,690	69,486	6 723 22 50	382 87 22	7 106 09 72	2,307,155	30,375,930	1,525,980	8,175,025	40,076,935	42,384,090	16,471	19,994	36,465	13,049	978
Totaal	**76,776**	**81,946**	**158,722**	**11 888 67 33**	**868 18 01**	**12 756 85 34**	**4,387,210**	**79,062,508**	**2,911,642**	**20,245,780**	**102,219,930**	**106,607,140**	**34,055**	**47,700**	**81,755**	**32,617**	**1,244**

GEMEENTEN MET 100,000 INWONERS EN MEER

Gent	77,778	88,318	166,096	2,595,00,93	1,182,00,39	3,777,01,32	1,782,768	144,556,401	4,326,966	34,631,181	183,514,548	185,297,316	6,538	51,439	57,977	23,854	4,398

SAMENVATTING

Aalst	117,815	120,628	238,443	45 203 75 42	1 919 48 67	47 123 24 09	20,019,558	77,149,504	1,601,572	13,958,508	92,709,584	112,729,142	167,899	66,153	234,052	72,937	506
Dendermonde	80,415	80,185	160,600	32 023 86 92	2 120 61 82	34 144 48 74	11,830,886	41,258,717	1,168,290	10,771,884	53,198,891	65,029,777	96,171	45,968	142,139	40,813	470
Eeklo	39,882	38,619	78,501	34 556 28 58	1 445 71 15	36 001 99 73	13,149,506	21,578,345	810,181	4,017,041	26,405,567	39,555,073	81,794	23,040	104,834	18,984	218
Gent	214,420	226,444	440,864	86 222 11 45	5 454 35 79	91 676 47 24	35,696,385	240,545,998	7,142,139	48,050,092	295,738,229	331,434,614	192,106	140,687	332,793	82,802	481
Oudenaarde.	57,018	58,055	115,073	39 472 15 38	1 791 60 87	41 263 76 25	17,522,116	34,859,081	1,017,416	9,026,197	44,902,694	62,424,810	103,392	37,520	140,912	35,466	279
Sint-Niklaas	92,017	91,782	183,799	44 828 49 48	2 735 08 28	47 563 57 76	19,528,482	57,629,359	2,416,835	10,828,378	70,874,572	90,403,054	99,512	51,696	151,208	44,893	386
De Provincie	**601,567**	**615,713**	**1,217,280**	**282 306 67 23**	**15 466 86 58**	**297 773 53 81**	**117,746,933**	**473,021,004**	**14,156,433**	**96,652,100**	**583,829,537**	**701,576,470**	**740,874**	**365,064**	**1,105,938**	**295,895**	**409**

PROVINCIE HENEGOUWEN

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Aat	19,167	18,912	38,079	32 477 65 50	1 086 67 06	33 564 32 56	12,009,382	11,032,736	330,518	1,970,366	13,333,620	25,343,002	62,898	15,774	78,672	18,339	113
Charleroi.	15,247	14,921	30,168	15 610 51 83	679 46 22	16 289 98 05	4,977,292	11,052,565	104,860	1,807,833	12,965,258	17,942,550	28,598	11,882	40,480	10,666	185
Bergen	19,232	19,081	38,313	29 078 95 49	1 126 22 90	30 205 18 39	10,184,354	11,725,815	451,325	2,912,728	15,089,868	25,274,222	56,846	15,239	72,085	15,777	127
Zinnik.	17,531	16,686	34,217	29 879 34 91	1 126 18 59	31 005 53 50	10,741,926	10,414,792	201,350	4,389,400	15,005,542	25,747,468	51,809	12,938	64,747	13,729	110
Thuin.	23,717	24,004	47,721	67 640 57 88	2 136 94 02	69 777 51 90	17,046,006	15,713,210	178,950	1,776,049	17,668,209	34,714,215	80,182	20,219	100,401	17,561	68
Doornik	34,086	34,325	68,411	43 670 97 36	1 612 34 36	45 283 31 72	16,742,415	20,218,366	688,587	4,220,660	25,127,613	41,870,028	90,644	27,455	118,099	25,997	151
Totaal	**128,980**	**127,929**	**256,909**	**218 358 02 97**	**7 767 83 15**	**226 125 86 12**	**71,701,375**	**80,157,484**	**1,955,590**	**17,077,036**	**99,190,110**	**170,891,485**	**370,977**	**103,507**	**474,484**	**102,069**	**114**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Aat	15,564	15,268	30,832	13 716 90 97	495 06 32	14 211 97 29	5,190,857	9,607,356	209,806	2,697,573	12,514,735	17,705,592	36,854	12,210	49,064	11,162	217
Charleroi.	25,983	24,734	50,717	14 990 52 35	797 11 19	15 787 63 54	4,362,824	21,145,875	220,180	7,135,959	28,502,014	32,864,838	27,754	18,116	45,870	13,520	321
Bergen	28,766	26,988	55,754	17 023 63 64	1 153 31 36	18 176 95 00	4,903,856	19,200,237	386,007	18,832,378	38,418,622	43,322,478	37,485	19,951	57,436	15,716	307
Zinnik.	18,276	16,686	34,962	9 693 91 36	522 50 53	10 216 41 89	3,397,541	12,508,727	410,680	6,638,670	19,558,077	22,955,618	18,959	11,113	30,072	7,947	342
Thuin.	14,539	14,702	29,241	13 899 16 99	544 88 32	14 444 05 31	3,319,376	13,276,523	222,348	876,279	14,375,150	17,694,526	21,373	11,367	32,740	7,458	202
Doornik	16,910	17,519	34,429	10 163 97 85	465 11 81	10 629 09 66	3,772,017	12,518,890	232,829	3,758,883	16,510,602	20,282,619	29,295	13,193	42,488	10,232	324
Totaal	**120,038**	**115,897**	**235,935**	**79 488 13 16**	**3 977 99 53**	**83 466 12 69**	**24,946,471**	**88 257,608**	**1,681,850**	**39,939,742**	**129,879,200**	**154,825,671**	**171,720**	**85,950**	**257,670**	**66,035**	**283**

ARRONDISSEMENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Aat	5,014	5,282	10,296	1 434 09 24	118 41 74	1 552 50 98	559,953	5,943,255	127,330	1,016,049	7,086,634	7,646,587	2,974	4,027	7,001	2,490	663
Charleroi	105,475	102,491	207,966	17 610 08 64	1 487 77 82	19 097 86 46	6,273,461	103,314,081	764,317	29,170,484	133,248,882	139,522,343	55,542	73,777	129,319	47,251	1,089
Bergen	71,338	68,330	139,668	10 158 63 49	918 03 26	11 076 66 75	3,936,185	54,959,800	971,211	14,998,702	70,929,713	74,865,898	29,784	49,416	79,200	33,406	1,261
Zinnik	39,001	37,169	76,170	12 187 37 04	732 43 70	12 919 80 74	4,642,249	37,879,471	710,525	10,206,635	48,796,631	53,438,880	24,832	27,071	51,903	18,061	590
Thuin	29,347	28,577	57,924	6 130 83 21	470 79 86	6 601 63 07	2,087,220	30,681,133	387,481	6,127,433	37,196,047	39,283,267	17,339	19,844	37,183	13,431	877
Doornik	6,806	7,415	14,221	2 399 58 65	144 52 44	2 544 11 09	926,594	9,086,095	123,660	2,779,941	11,989,696	12,916,290	6,798	6,143	12,941	4,044	559
Totaal	**256,981**	**249,264**	**506,245**	**49 920 60 27**	**3 871 98 82**	**53 792 59 09**	**18,425,662**	**241,863,835**	**3,084,524**	**64,299,244**	**309,247,603**	**327,673,265**	**137,269**	**180,278**	**317,547**	**118,683**	**941**
GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS																	
Charleroi	73,656	72,584	146,240	4 238 58 97	684 78 14	4 923 37 11	1,390,551	109,196,625	3,038,318	24,292,112	136,527,055	137,917,606	20,049	48,932	68,981	28,948	2,970
Bergen	12,069	13,592	25,661	1 361 43 33	303 41 98	1 664 85 31	795,000	26,136,313	1,007,830	1,628,663	28,772,806	29,567,806	2,877	9,534	12,411	5,569	1,541
Zinnik	10,831	10,758	21,589	733 22 51	136 76 33	869 98 84	241,370	18,426,466	1,321,640	8,767,492	28,515,598	28,756,968	2,540	7,876	10,416	4,771	2,482
Doornik	15,243	16,978	32,221	1 236 58 13	327 61 71	1 564 19 84	561,268	27,681,125	474,490	3,698,520	31,854,135	32,415,403	3,662	11,778	15,440	6,449	2,060
Totaal	**111,799**	**113,912**	**225,711**	**7 569 82 94**	**1 452 58 16**	**9 022 41 10**	**2,988,189**	**181,440,529**	**5,842,278**	**38,386,787**	**225,669,594**	**228,657,783**	**29,128**	**78,120**	**107,248**	**45,737**	**2,502**
SAMENVATTING																	
Aat	39,745	39,462	79,207	47 628 65 71	1 700 15 12	49 328 80 83	17,760,192	26,583,347	667,654	5,683,988	32,934,989	50,695,181	102,726	32,011	134,737	31,991	161
Charleroi	220,361	214,730	435,091	52 449 71 79	3 649 13 37	56 098 85 16	17,004,128	244,709,146	4,127,675	62,406,388	311,243,209	328,247,337	131,943	152,707	284,650	100,385	776
Bergen	131,405	127,991	259,396	57 622 65 95	3 500 99 50	61 123 65 45	19,819,395	112,022,165	2,816,373	38,372,471	153,211,009	173,030,404	126,992	94,140	221,132	70,468	424
Zinnik	85,639	81,299	166,938	52 493 85 82	2 517 89 15	55 011 74 97	19,023,086	79,229,456	2,644,195	30,002,197	111,875,848	130,898,934	98,140	58,998	157,138	44,508	303
Thuin	67,603	67,283	134,886	87 670 58 08	3 152 62 20	90 823 20 28	22,452,602	59,670,866	788,779	8,779,761	69,239,406	91,692,008	118,894	51,430	170,324	38,450	149
Doornik	73,045	76,237	149,282	57 471 11 99	2 549 60 32	60 020 72 31	22,002,294	69,504,476	1,519,566	14,458,004	85,482,046	107,484,340	130,399	58,569	188,968	46,722	249
De Provincie	**617,798**	**607,002**	**1,224,800**	**355 336 59 34**	**17 070 39 66**	**372 406 99 00**	**118,061,697**	**591,719,456**	**12,564,242**	**159,702,809**	**763,986,507**	**882,048,204**	**709,094**	**447,855**	**1,156,949**	**332,524**	**329**
PROVINCIE LUIK																	
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Hoei	25,034	24,911	49,945	57 226 28 55	2 758 84 13	59 985 12 68	13,143,541	16,754,727	750,014	3,087,995	20,592,736	33,736,277	76,507	19,007	95,514	17,753	83
Luik	32,352	31,977	64,329	29 713 75 31	1 785 05 99	31 498 81 30	13,905,525	21,165,955	694,870	2,890,300	24,751,125	38,656,650	70,804	22,152	92,956	21,825	204
Verviers	28,970	28,193	57,163	114 533 62 76	6 264 92 99	120 798 55 75	22,602,438	16,272,131	463,448	1,711,492	18,447,071	41,049,509	161,071	15,937	177,008	23,348	47
Borgworm	25,148	24,979	50,127	35 149 54 47	1 386 82 69	36 536 37 16	16,493,154	13,248,147	150,540	1,281,163	14,679,850	31,173,004	84,005	16,159	100,164	26,836	137
Totaal	**111,504**	**110,060**	**221,564**	**236 623 21 09**	**12 195 65 80**	**248 818 86 89**	**66,144,658**	**67,440,960**	**2,058,872**	**8,970,950**	**78,470,782**	**144,615,440**	**392,387**	**73,255**	**465,642**	**89,762**	**89**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Hoei	11,965	11,968	23,933	9 718 65 83	709 02 55	10 427 68 38	2,306,946	9,654,723	211,990	2,768,429	12,635,142	14,942,088	17,256	8,422	25,678	7,106	230
Luik	46,463	46,475	92,938	27 152 58 22	2 049 90 53	29 202 48 75	8,925,509	42,904,487	589,335	7,106,325	50,600,147	59,525,656	68,591	30,244	98,835	24,184	318
Verviers	35,132	36,200	71,332	59 394 97 46	3 262 86 99	62 657 84 45	13,946,392	30,211,546	598,730	3,438,920	34,249,196	48,195,588	100,145	19,730	119,875	21,708	114
Borgworm	6,669	6,860	13,529	3 089 72 96	196 56 84	3 286 29 80	1,498,713	7,112,443	98,520	463,742	7,674,705	9,173,418	9,677	3,774	13,451	4,731	412
Totaal	**100,229**	**101,503**	**201,732**	**99 355 94 47**	**6 218 36 91**	**105 574 31 38**	**26,677,560**	**89,883,199**	**1,498,575**	**13,777,416**	**105,159,190**	**131,836,750**	**195,669**	**62,170**	**257,839**	**57,729**	**191**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Hoei	9,349	10,244	19,593	1 489 76 95	233 44 31	1 723 21 26	438,727	17,566,171	250,297	2,103,929	19,920,397	20,359,124	5,427	7,076	12,503	4,990	1,137
Luik	92,610	88,727	181,337	7 964 43 44	1 237 30 34	9 201 73 78	2,897,370	92,343,675	642,978	27,295,870	120,282,523	123,179,893	28,384	50,424	78,808	36,491	1,971
Verviers	32,527	34,901	67,428	19 430 30 27	855 86 91	20 286 17 18	3,971,666	44,780,217	4,843,681	9,989,318	59,613,216	63,584,882	19,179	15,734	34,913	12,889	332
Borgworm	2,846	2,918	5,764	1 973 82 03	71 11 56	2 044 93 59	703,770	1,577,222	28,000	213,998	1,819,220	2,522,990	4,972	2,153	7,125	1,535	282
Totaal	**137,332**	**136,790**	**274,122**	**30 858 32 69**	**2 397 73 12**	**33 256 05 81**	**8,011,533**	**156,267,285**	**5,764,956**	**39,603,115**	**201,635,356**	**209,646,889**	**57,962**	**75,387**	**133,349**	**55,905**	**824**

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Luik	35,262	34,290	69,552	3 180 62 27	423 44 07	3 604 06 34	1,032,667	37,819,955	487,080	19,574,317	57,881,352	58,914,019	10,242	20,945	31,187	14,184	1.929
Verviers	18,559	22,114	40,673	336 95 56	136 23 85	473 19 41	102,385	46,981,471	1,038,470	6,854,459	54,874,400	54,976,785	1,360	8,069	9,429	6,450	8,595
Totaal	**53,821**	**56,404**	**110,225**	**3 517 57 83**	**559 67 92**	**4 077 25 75**	**1,135,052**	**84,801,426**	**1,525,550**	**26,428,776**	**112,755,752**	**113,890,804**	**11,602**	**29,014**	**40,616**	**20,634**	**2,703**

GEMEENTEN MET 100,000 INWONERS EN MEER

Luik	72,949	83,259	156,208	1 348 13 51	920 60 53	2 268 74 04	740,322	168,842,854	9,304,373	8,548,541	186,695,768	187,436,090	6,215	31,917	38,132	25,498	6,885

SAMENVATTING

Hoei	46,348	47,123	93,471	68 434 71 33	3 701 30 99	72 136 02 32	15,889,214	43,975,621	1,212,301	7,960,353	53,148,275	69,037,489	99,190	34,505	133,695	29,849	130
Luik	279,636	284,728	564,364	69 359 52 75	6 416 31 46	75 775 84,21	27,501,393	363,076,926	11,718,636	65,415,353	440,210,915	467,712,308	184,236	155,682	339,918	122,182	745
Verviers	115,188	121,408	236,596	193 695 86 05	10 519 90 74	204 215 76 79	40,622,881	138,245,365	6,944,329	21,994,189	167,183,883	207,806,764	281,755	59,470	341,225	64,395	116
Borgworm	34,663	34,757	69,420	40 213 09 46	1 654 51 09	41 867 60 55	18,695,637	21,937,812	277,060	1,958,903	24,173,775	42,869,412	98,654	22,086	120,740	33,102	166
De Provincie	**475,835**	**488,016**	**963,851**	**371 703 19 59**	**22 292 04 28**	**393 995 23 87**	**102,709,125**	**567,235,724**	**20,152,326**	**97,328,798**	**684,716,848**	**787,425,973**	**663,835**	**271,743**	**935,578**	**249,528**	**245**

PROVINCIE LIMBURG

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Hasselt	19,691	19,011	38,702	22 693 57 57	949 39 12	23 642 96 69	9,212,824	7,371,707	196,780	350,116	7,918,603	17,131,427	50,446	8,812	59,258	14,577	164
Maaseik	12,097	11,354	23,451	24 257 95 97	1 429 15 48	25 687 11 45	3,205,679	3,730,356	46,685	420,960	4,198,001	7,403,680	47,834	5,237	53,071	7,868	91
Tongeren.	33,922	32,143	66,065	39 175 84 57	1 932 93 43	41 108 78 00	17,582,865	13,031,406	386,680	597,555	14,015,641	31,598,506	127,147	17,321	144,468	33,204	161
Totaal	**65,710**	**62,508**	**128,218**	**86 127 38 11**	**4 311 48 03**	**90 438 86 14**	**30,001,368**	**24,133,469**	**630,145**	**1,368,631**	**26,132,245**	**56,133,613**	**225,427**	**31,370**	**256,797**	**55,649**	**142**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Hasselt	21,730	20,236	41,966	22 914 13 52	1 380 01 86	24 294 15 38	5,216,837	7,484,852	79,680	1,116,380	8,680,912	13,897,749	48,273	9,109	57,382	12,844	173
Maaseik	15,503	14,940	30,443	25 197 01 80	5 293 32 13	30 490 33 93	3,094,595	5,185,653	82,900	644,175	5,912,728	9,007,323	47,264	6,496	53,760	7,818	100
Tongeren.	16,546	15,251	31,797	13 262 88 94	684 86 76	13 947 75 70	4,415,672	6,728,696	160,800	182,176	7,071,672	11,487,344	41,359	7,271	48,630	12,861	228
Totaal	**53,779**	**50,427**	**104,206**	**61 374 04 26**	**7 358 20 75**	**68 732 25 01**	**12,727,104**	**19,399,201**	**323,380**	**1,942,731**	**21,665,312**	**34,392,416**	**136,896**	**22,876**	**159,772**	**33,523**	**152**

ARRONDISSEMENTEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Hasselt	39,225	36,259	75,484	27 761 96 55	2 425 31 65	30 187 28 20	6,684,385	19,634,468	454,915	5,316,650	25,406 033	32,090,418	55,873	16,078	71,951	15,111	250
Maaseik	26,105	24,885	50,990	28 502 48 91	1 450 94 08	29 953 42 99	3,149,753	10,803,849	132,020	4,064,905	15,000,774	18,150,527	45,535	10,646	56,181	9,819	170
Tongeren	20,049	18,412	38,461	8 092 60 53	615 76 20	8 708 36 73	2,982,922	13,682,588	264,170	2,322,541	16,269,299	19,252 221	23,486	9,200	32,686	8,077	442
Totaal	**85,379**	**79,556**	**164,935**	**64 357 05 99**	**4 492 01 93**	**68 849 07 92**	**12,817,060**	**44,120,905**	**851,105**	**11,704,096**	**56,676,106**	**69,493,166**	**124,894**	**35,924**	**160,818**	**33,007**	**240**
GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS																	
Hasselt	33,888	29,199	63,087	11 662 60 97	1 112 36 71	12 774 97 68	1,816,360	27,733,202	1,218,010	5,086,094	34,037,306	35,853,666	26,423	13,567	39,990	11,224	494
SAMENVATTING																	
Hasselt	114,534	104,705	219,239	85 032 28 61	5 867 09 34	90 899 37 95	22,930,406	62,224,229	1,949,385	11,869,240	76,042,854	98,973,260	181,015	47,566	228,581	53,756	241
Maaseik	53,705	51,179	104,884	77 957 46 68	8 173 41 69	86 130 88 37	9,450,027	19,719,858	261,605	5,130,040	25,111,503	34,561,530	140,633	22,379	163,012	25,505	122
Tongeren	70,517	65,806	136,323	60 531 34 04	3 233 56 39	63 764 90 43	24,981,459	33,442,690	811,650	3,102,272	37,356,612	62,338,071	191,992	33,792	225,784	54,142	214
De Provincie	**238,756**	**221,690**	**460,446**	**223 521 09 33**	**17 274 07 42**	**240 795 16 75**	**57,361,892**	**115,386,777**	**3,022,640**	**20,101,552**	**138,510,969**	**195,872,861**	**513,640**	**103,737**	**617,377**	**133,403**	**191**
PROVINCIE LUXEMBURG																	
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Aarlen	7,085	6,716	13,801	23 072 05 22	758 31 15	23 830 36 37	2,892,466	3,828,632	89,740	48,960	3,967,798	6,859,798	66,471	4,601	71,072	9,760	58
Bastenaken	15,016	14,318	29,334	92 219 89 49	2 565 06 06	94 784 95 55	10,301,843	4,125,984	82,085	79,445	4,287,514	14,589,357	173,876	10,679	184,555	18,704	31
Marche-en-Famenne	16,963	17,429	34,392	87 055 22 64	2 802 42 76	89 857 65 40	10,491,150	8,402,746	251,870	204,020	8,858,636	19,349,786	163,697	14,385	178,082	20,498	38
Neufchâteau	21,095	21,089	42,184	127 320 14 70	3 879 47 78	131 199 62 48	13,458,269	12,407,578	250,433	374,710	13,032,721	26,490,990	168,770	16,332	185,102	23,893	32
Virton	17,092	17,494	34,586	66 388 20 41	2 501 45 98	68 889 66 39	6,775,233	11,258,063	275,135	719,850	12,253,048	19,028,281	119,299	13,951	133,250	19,502	50
Totaal	**77,251**	**77,046**	**154,297**	**396 055 52 46**	**12 506 73 73**	**408 562 26 19**	**43,918,961**	**40,023,003**	**949,263**	**1,426,985**	**42,399,251**	**86,318,212**	**692,113**	**59,948**	**752,061**	**92,357**	**38**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Aarlen	4,889	4,755	9,644	6 718 81 25	322 55 62	7 041 36 87	1,003,882	3,848,265	39,960	369,360	4,257,585	5,261,467	19,422	2,776	22,198	3,880	137
Bastenaken	4,237	4,389	8,626	3 932 48 44	260 86 65	4 193 35 09	758,647	3,190,977	105,550	127,050	3,423,577	4,182,224	9,765	2,764	12,529	2,567	206
Marche-en-Famenne	3,114	3,368	6,482	3 636 71 07	168 62 19	3 805 33 26	587,748	3,720,349	48,290	164,470	3,933,109	4,520,857	4,230	2,399	6,629	1,804	170

Neufchâteau	5,987	6,421	12,408	13 393 10 55	482 35 95	13 875 46 50	1,393,914	7,129,347	108,412	290,355	7 528,114	8,922,028	9,159	4,485	13,644	3,333	89
Virton	2,483	2,808	5,291	3 028 00 12	113 22 00	3 141 22 12	383,076	2,848,390	28,720	103,250	2,980,360	3,363,436	4,061	1,877	5,938	1,700	168
Totaal	**20,710**	**21,741**	**42,451**	**30 709 11 43**	**1 347 62 41**	**32 056 73 84**	**4,127,267**	**20,737,328**	**330,932**	**1,054,485**	**22,122,745**	**26,250,012**	**46,637**	**14,301**	**60,938**	**13,284**	**132**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Aarlen	8,136	8,594	16,730	1 020 23 92	157 66 94	1 177 90 86	222,725	15,460,728	231,430	2,002,240	17,694,398	17,917,123	3,501	4,714	8,215	3,473	1,420

SAMENVATTING

Aarlen	20,110	20,065	40,175	30 811 10 39	1 238 53 71	32 049 64 10	4,119,073	23,137,625	361,130	2,420,560	25,919,315	30,038,388	89,394	12,091	101,485	17,113	125
Bastenaken	19,253	18,707	37,960	96 152 37 93	2 825 92 71	98 978 30 64	11,060,490	7,316,961	187,635	206,495	7,711,091	18,771,581	183,641	13,443	197,084	21,271	38
Marche-en-Famenne	20,077	20,797	40,874	90 691 93 71	2 971 04 95	93 662 98 66	11,078,898	12,123,095	300,160	368,490	12,791,745	23,870,643	167,927	16,784	184,711	22,302	44
Neufchâteau	27,082	27,510	54,592	140 713 25 25	4 361 83 73	145 075 08 98	14,852,183	19,536,925	358,845	665,065	20,560,835	354,13,018	177,929	20,817	198,746	27,226	38
Virton	19,575	20,302	39 877	69 416 20 53	2 614 67 98	72 030 88 51	7,158,309	14,106,453	303,855	823,100	15,233,408	22,391,717	123,360	15,828	139,188	21,202	55
De Provincie	**106,097**	**107,381**	**213,478**	**427 784 87 81**	**14 012 03 08**	**441 796 90 89**	**48,268,953**	**76,221,059**	**1,511,625**	**4,483,710**	**82,216,394**	**130,485,347**	**742,251**	**78,963**	**821,214**	**109,114**	**48**

PROVINCIE NAMEN

GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS

Dinant	31,937	32,766	64,703	141 472 82 73	4 963 93 24	146 436 75 97	17,454,269	20,110,744	1,076,770	1,071,202	22,258,716	39,712,985	205,992	29,020	235,012	32,259	44
Namen	44,522	44,725	89,247	84 882 38 43	3 370 92 12	88 253 30 55	19,651,552	30,262,500	1,230,966	4,112,559	35,606,025	55,257,577	117,699	33,657	151,356	31,413	101
Philippeville	24,747	25,192	49,939	87 610 65 68	2 728 69 37	90 339 35 05	13,311,023	15,639,863	134,400	1,445,259	17,219,522	30,530,545	122,024	24,011	146,035	21,906	55
Totaal	**101,206**	**102,683**	**203,889**	**313 965 86 84**	**11 063 54 73**	**325 029 41 57**	**50,416,844**	**66,013,107**	**2,442,136**	**6,629,020**	**75,084,263**	**125,501,107**	**445,715**	**86,688**	**532,403**	**85,578**	**63**

GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS

Dinant	3,714	4,130	7,844	5 686 20 97	230 33 93	5 916 54 90	795,200	3,371,638	61,020	146,526	3,579,184	4,374,384	6,667	2,866	9,533	2,432	133
Namen	23,328	23,548	46,876	17 217 84 19	1 062 33 37	18 280 17 56	4,379,808	20,141,153	258,635	3,045,184	23,444,972	27,824,780	38,883	16,872	55,755	13,866	256
Philippeville	3,108	3,301	6,409	5 947 80 24	215 42 67	6 163 22 91	802,608	3,282,356	25,390	561,708	3,869,464	4,672,062	5,669	2,750	8,419	1,925	104
Totaal	**30,150**	**30,979**	**61,129**	**28 851 85 40**	**1 508 09 97**	**30 359 95 37**	**5,977,616**	**26,795,147**	**345,045**	**3,753,418**	**30,893,610**	**36,871,226**	**51,219**	**22,488**	**73,707**	**18,223**	**201**

GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS

Dinant	6,301	6,873	13,174	4 428 16 94	299 26 19	4 727 43 13	887,792	8,731,252	353,310	789,367	9,873,929	10,761,721	4,331	4,241	8,572	2,798	279
Namen	22,532	23,922	46,454	4 250 37 45	630 60 54	4 880 97 99	1,314,331	28,913,103	464,080	8,252,452	37,629,635	38,943,966	12,871	14,969	27,840	10,824	952
Totaal	**28,833**	**30,795**	**59,628**	**8 678 54 39**	**929 86 73**	**9 608 41 12**	**2,202,123**	**37,644,355**	**817,390**	**9,041,819**	**47,503,564**	**49,705,687**	**17,202**	**19,210**	**36,412**	**13,622**	**621**

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Namen	14,499	16,945	31,444	718 24 34	309 26 64	1 027 50 98	210,525	33,117,466	1,273,039	923,282	35,313,787	35,524,312	1,799	7,341	9,140	4,674	3,060

SAMENVATTING

Dinant	41,952	43,769	85,721	151 587 20 64	5 493 53 36	157 080 74 00	19,137,261	32,213,634	1,491,100	2,007,095	35,711,829	54,849,090	216,990	36,127	253,117	37,489	55
Namen	104,881	109,140	214,021	107 068 84 41	5 373 12 67	112 441 97 08	25,556,216	112,434,222	3,226,720	16,333,477	131,994,419	157,550,635	171,252	72,839	244,091	60,777	190
Philippeville	27,855	28,493	56,348	93 558 45 92	2 944 12 04	96 502 57 96	14,113,631	18,922,219	159,790	2,006,967	21,088,976	35,202,607	127,693	26,761	154,454	23,831	58
De Provincie	**174,688**	**181,402**	**356,090**	**352 214 50 97**	**13 810 78 07**	**366 025 29 04**	**58,807,108**	**163,570,075**	**4,877,610**	**20,347,539**	**188,795,224**	**247,602,332**	**515,935**	**135,727**	**651,662**	**122,097**	**97**

PROVINCIEN	BEVOLKING OP 31 DECEMBER 1947			UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED			BELASTBAAR INKOMEN						AANTAL PERCELEN				
								Bebouwd									
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Belastbaar	Onbelastbaar	Totaal	Niet bebouwd	Gewone gebouwen	Uitzonderlijke gebouwen andere dan van nijverheid	Nijverheids-gebouwen	TOTAAL	TOTAAL	Niet bebouwd	Bebouwd	Totaal	Aantal eigenaars	Bevolkingsdichtheid per km2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
				Ha a ca	Ha a ca	Ha a ca											
GEMEENTEN MET MINDER DAN 2,000 INWONERS																	
Antwerpen	27,188	25,527	52,715	32 849 71 54	1 939 01 47	34 788 73 01	7,253,029	9,623,424	434,520	587,664	10,645,608	17,898,637	56,127	12,596	68,723	15,374	152
Brabant	107,165	105,222	212,387	140 758 41 41	5 303 66 95	146 062 08 36	47,938,746	60,352,906	2,666,740	4,613,017	67,632,663	115,571,409	291,122	67,748	358,870	92,085	145
West-Vlaanderen	60,915	59,845	120,760	101 963 93 43	3 985 46 35	105 949 39 78	46,385,674	22,224,853	1,133,280	2,289,961	25,648,094	72,033,768	178,558	39,007	217,565	37,277	114
Oost-Vlaanderen	77,336	76,308	153,644	72 672 16 27	3 530 17 14	76 202 33 41	32,447,753	32,104,383	652,173	2,031,769	34,788,325	67,236,078	191,702	46,440	238,142	55,642	202
Henegouwen	128,980	127,929	256,909	218 358 02 97	7 767 83 15	226 125 86 12	71,701,375	80,157,484	1,955,590	17,077,036	99,190,110	170,891,485	370,977	103,507	474,484	102,069	114
Luik	111,504	110,060	221,564	236 623 21 09	12 195 65 80	248 818 86 89	66,144,658	67,440,960	2,058,872	8,970,950	78,470,782	144,615,440	392,387	73,255	465,642	89,762	89
Limburg	65,710	62,508	128,218	86 127 38 11	4 311 48 03	90 438 86 14	30,001,368	24,133,469	630,145	1,368,631	26,132,245	56,133,613	225,427	31,370	256,797	55,649	142
Luxemburg	77,251	77,046	154,297	396 055 52 46	12 506 73 73	408 562 26 19	43,918,961	40,023,003	949,263	1,426,985	42,399,251	86,318,212	692,113	59,948	752,061	92,357	38
Namen	101,206	102,683	203,889	313 965 86 84	11 063 54 73	325 029 41 57	50,416,844	66,013,107	2,442,136	6,629,020	75,084,263	125,501,107	445,715	86,688	532,403	85,578	63
Totaal	**757,255**	**747,128**	**1,504,383**	**1 599 374 24 12**	**62 603 57 35**	**1 661 977 81 47**	**396,208,408**	**402,073,589**	**12,922,719**	**44,995,033**	**459,991,341**	**856,199,749**	**2,844,128**	**520,559**	**3,364,687**	**625,793**	**91**
GEMEENTEN MET 2,000 TOT MINDER DAN 5,000 INWONERS																	
Antwerpen	98,205	94,231	192,436	90 240 19 61	4 734 14 93	94 974 34 54	19,666,902	41,348,614	989,940	6,354,045	48,692,599	68,359,501	161,279	48,638	209,917	46,392	203
Brabant	143,037	142,165	285,202	105 169 33 85	4 905 34 26	110 074 68 11	35,368,308	103,658,193	3,178,487	15,571,026	122,407,706	157,776,014	234,594	83,636	318,230	93,625	259
West-Vlaanderen	116,687	115,719	232,406	104 232 06 48	4 025 49 78	108 257 56 26	45,126,649	56,838,590	3,147,570	5,215,828	65,201,988	110,328,637	208,448	73,538	281,986	58,549	215
Oost-Vlaanderen	157,619	154,970	312,589	108 055 62 13	4 868 77 34	112 924 39 47	45,563,510	71,419,351	1,742,948	12,383,526	85,545,825	131,109,335	284,531	92,737	377,268	89,061	277
Henegouwen	120,038	115,897	235,935	79 488 13 16	3 977 99 53	83 466 12 69	24,946,471	88,257,608	1,681,850	39,939,742	129,879,200	154,825,671	171,720	85,950	257,670	66,035	283
Luik	100,229	101,503	201,732	99 355 94 47	6 218 36 91	105 574 31 38	26,677,560	89,883,199	1,498,575	13,777,416	105,159,190	131,836,750	195,669	62,170	257,839	57,729	191
Limburg	53,779	50,427	104,206	61 374 04 26	7 358 20 75	68 732 25 01	12,727,104	19,399,201	323,380	1,942,731	21,665,312	34,392,416	136,896	22,876	159,772	33,523	152
Luxemburg	20,710	21,741	42,451	30 709 11 43	1 347 62 41	32 056 73 84	4,127,267	20,737,328	330,932	1,054,485	22,122,745	26,250,012	46,637	14,301	60,938	13,284	132
Namen	30,150	30,979	61,129	28 851 85 40	1 508 09 97	30 359 95 37	5,977,616	26,795,147	345,045	3,753,418	30,893,610	36,871,226	51,219	22,488	73,707	18,223	201
Totaal	**840,454**	**827,632**	**1,668,086**	**707 476 30 79**	**38 944 05 88**	**746 420 36 67**	**220,181,387**	**518,337,231**	**13,238,727**	**99,992,217**	**631,568,175**	**851,749,562**	**1,490,993**	**506,334**	**1,997,327**	**476,421**	**223**
GEMEENTEN MET 5,000 TOT MINDER DAN 20,000 INWONERS																	
Antwerpen	196,580	192,524	389,104	111 303 98 77	8 315 65 75	119 619 64 52	22,935,719	143,617,711	3,211,845	30,376,102	177,205,658	200,141,377	214,144	98,326	312,470	85,571	325
Brabant	179,482	188,220	367,702	53 144 28 40	3 597 14 08	56 741 42 48	19,170,876	254,246,766	7,025,041	25,692,066	286,963,873	306,134,749	116,281	105,815	222,096	90,564	648
West-Vlaanderen	202,848	207,999	410,847	92 602 10 40	4 483 98 72	97 086 09 12	38,391,550	146,860,717	9,738,970	16,220,418	172,820,105	211,211,655	205,282	125,230	330,512	86,676	423
Oost-Vlaanderen	212,058	214,171	426,229	87 095 20 57	5 017 73 70	92 112 94 27	33,565,692	145,878,361	4,522,704	27,359,844	177,760,909	211,326,601	224,048	126,748	350,796	94,721	463
Henegouwen	256,981	249,264	506,245	49 920 60 27	3 871 98 82	53 792 59 09	18,425,662	241,863,835	3,084,524	64,299,244	309,247,603	327,673,265	137,269	180,278	317,547	118,683	941

Luik	137,332	136,790	274,122	30 858 32 69	2 397 73 12	33 256 05 81	8,011,533	156,267,285	5,764,956	39,603,115	201,635,356	209,646,889	57,962	75,387	133,349	55,905	824
Limburg	85,379	79,556	164,935	64 357 05 99	4 492 01 93	68 849 07 92	12,817,060	44,120,905	851,105	11,704,096	56,676,106	69,493,166	124,894	35,924	160,818	33,007	240
Luxemburg	8,136	8,594	16,730	1 020 23 92	157 66 94	1 177 90 86	222,725	15,460,728	231,430	2,002,240	17,694,398	17,917,123	3,501	4,714	8,215	3,473	1,420
Namen	28,833	30,795	59,628	8 678 54 39	929 86 73	9 608 41 12	2,202,123	37,644,355	817,390	9,041,819	47,503,564	49,705,687	17,202	19,210	36,412	13,622	621
Totaal	**1,307,629**	**1,307,913**	**2,615,542**	**498 980 35 40**	**33 263 79 79**	**532 244 15 19**	**155,742,940**	**1,185,960,663**	**35,247,965**	**226,298,944**	**1,447,507,572**	**1,603,250,512**	**1,100,583**	**771,632**	**1,872,215**	**582,222**	**491**

GEMEENTEN MET 20,000 TOT MINDER DAN 50,000 INWONERS

Antwerpen	106,123	109,704	215,827	21 581 27 62	1 997 99 75	23 579 27 37	4,898,854	145,831,730	2,300,622	17,076,115	165,208,467	170,107,321	46,483	49,545	96,028	38,345	915
Brabant	101,166	114,865	216,031	4 640 50 32	873 94 03	5 514 44 35	2,638,198	249,619,046	8,595,431	21,999,425	280,213,902	282,852,100	13,505	46,390	59,895	36,828	3,918
West-Vlaanderen	86,747	92,941	179,688	7 371 24 49	1 290 18 88	8 661 43 37	3,651,838	106,888,528	6,384,060	12,511,716	125,784,304	129,436,142	21,810	54,652	76,462	34,442	2,075
Oost-Vlaanderen	76,776	81,946	158,722	11 888 67 33	868 18 01	12 756 85 34	4,387,210	79,062,508	2,911,642	20,245,780	102,219,930	106,607,140	34,055	47,700	81,755	32,617	1,244
Henegouwen	111,799	113,912	225,711	7 569 82 94	1 452 58 16	9 022 41 10	2,988,189	181,440,529	5,842,278	38,386,787	225,669,594	228,657,783	29,128	78,120	107,248	45,737	2,502
Luik	53,821	56,404	110,225	3 517 57 83	559 67 92	4 077 25 75	1,135,052	84,801,426	1,525,550	26,428,776	112,755,752	113,890,804	11,602	29,014	40,616	20,634	2,703
Limburg	33,888	29,199	63,087	11 662 60 97	1 112 36 71	12 774 97 68	1,816,360	27,733,202	1,218,010	5,086,094	34,037,306	35,853,666	26,423	13,567	39,990	11,224	494
Luxemburg																	
Namen	14,499	16,945	31,444	718 24 34	309 26 64	1 027 50 98	210,525	33,117,466	1,273,039	923,282	35,313,787	35,524,312	1,799	7,341	9,140	4,674	3,060
Totaal	**584,819**	**615,916**	**1,200,735**	**68 949 95 84**	**8 464 20 10**	**77 414 15 94**	**21,726,226**	**908,494,435**	**30,050,632**	**142,657,975**	**1,081,203,042**	**1,102,929,268**	**184,805**	**326,329**	**511,134**	**224,501**	**1,551**

GEMEENTEN MET 50,000 TOT MINDER DAN 100,000 INWONERS

Antwerpen	81,514	86,504	168,018	3 334 51 99	1 071 87 44	4 406 39 43	1,315,385	132,027,120	1,570,649	7,956,493	141,554,262	142,869,647	12,205	37,560	49,765	31,901	3,813
Brabant	187,068	221,569	408,637	4 606 32 99	1 251 28 78	5 857 61 77	4,401,486	599,824,071	15,651,052	27,012,265	642,487,388	646,888,874	16,743	72,283	89,026	57,256	6,976
West-Vlaanderen	24,477	28,271	52,748	2 740 67 27	805 08 70	3 545 75 97	1,439,077	37,679,140	2,974,550	3,043,513	43,697,203	45,136,280	6,074	15,648	21,722	9,464	1,488
Totaal	**293,059**	**336,344**	**629,403**	**10 681 52 25**	**3 128 24 92**	**13 809 77 17**	**7,155,948**	**769,530,331**	**20,196,251**	**38,012,271**	**827,738,853**	**834,894,801**	**35,022**	**125,491**	**160,513**	**98,621**	**4,558**

GEMEENTEN MET 100,000 INWONERS EN MEER

Antwerpen	124,929	138,304	263,233	5 020 08 99	3 669 60 58	8 689 69 57	6,760,439	368,997,331	24,649,043	13,205,555	406,851,929	413,612,368	8,661	51,227	59,888	29,423	3,029
Brabant	140,856	167,653	308,509	2 166 56 45	1 939 38 03	4 105 94 48	4,152,167	540,437,655	84,279,335	25,148,592	649,865,582	654,017,749	7,847	56,083	63,930	41,304	7,514
Oost-Vlaanderen	77,778	88,318	166,096	2 595 00 93	1 182 00 39	3 777 01 32	1,782,768	144,556,401	4,326,966	34,631,181	183,514,548	185,297,316	6,538	51,439	57,977	23,854	4,398
Luik	72,949	83,259	156,208	1 348 13 51	920 60 53	2 268 74 04	740,322	168,842,854	9,304,373	8,548,541	186,695,768	187,436,090	6,215	31,917	38,132	25,498	6,885
Totaal	**416,512**	**477,534**	**894,046**	**11 129 79 88**	**7 711 59 53**	**18 841 39 41**	**13,435,696**	**,222,834,241**	**122,559,717**	**81,533,869**	**1,426,927,827**	**1,440,363,523**	**29,261**	**190,666**	**219,927**	**120,079**	**4,745**

SAMENVATTING

Antwerpen	634,539	646,794	1,281,333	264 329 78 52	21 728 29 92	286 058 08 44	62,830,328	811,445,930	33,156,619	75,555,974	950,158,523	1,012,988,851	498,899	297,892	796,791	247,006	448
Brabant	858,774	939,694	1,798,468	310 485 43 42	17 870 76 13	328 356 19 55	113,669,781	1,808,138,637	121,396,086	120,036,391	2,049,571,114	2,163,240,895	680,092	431,955	1,112,047	411,662	548
West-Vlaanderen	491,674	504,775	996,449	308 910 02 07	14 590 28 43	323 500 24 50	134,994,788	370,491,828	23,378,430	39,281,436	433,151,694	568,146,482	620,172	308,075	928,247	226,408	308
Oost-Vlaanderen	601,567	615,713	1,217,280	282 306 67 23	15 466 86 58	297 773 53 81	117,746,933	473,021,004	14,156,433	96,652,100	583,829,537	701,576,470	740,874	365,064	1,105,938	295,895	409
Henegouwen	617,798	607,002	1,224,800	355 336 59 34	17 070 39 66	372 406 99 00	118,061,697	591,719,456	12,564,242	159,702,809	763,986,507	882,048,204	709,094	447,855	1,156,949	332,524	329
Luik	475,835	488,016	963,851	371 703 19 59	22 292 04 28	393 995 23 87	102,709,125	567,235,724	20,152,326	97,328,798	684,716,848	787,425,973	663,835	271,743	935,578	249,528	245
Limbourg	238,756	221,690	460,446	223 521 09 33	17 274 07 42	240 795 16 75	57,361,892	115,386,777	3,022,640	20,101,552	138,510,969	195,872,861	513,640	103,737	617,377	133,403	191
Luxembourg	106,097	107,381	213,478	427 784 87 81	14 012 03 08	441 796 90 89	48,268,953	76,221,059	1,511,625	4,483,710	82,216,394	130,485,347	742,251	78,963	821,214	109,114	48
Namen	174,688	181,402	356,090	352 214 50 97	13 810 78 07	366 025 29 04	58,807,108	163,570,075	4,877,610	20,347,539	188,795,224	247,602,332	515,935	135,727	651,662	122,097	97
Het Rijk	**4,199,728**	**4,312,467**	**8,512,195**	**2 896 592 18 28**	**154 115 47 57**	**3 050 707 65 85**	**814,450,605**	**5,007,230,490**	**234,216,011**	**633,490,309**	**5,874,936,810**	**6,689,387,415**	**5,684,792**	**2,441,011**	**8,125,803**	**2,127,637**	**279**

INHOUDSTAFEL

INLEIDING

De algemene tellingen van de bevolking, de handel, de nijverheid en de landbouw sedert 1846 in België gehouden.

HOOFDSTUK I.

DE VOORBEREIDING VAN DE ALGEMENE TELLING VAN DE BEVOLKING, DE NIJVERHEID EN DE LANDBOUW IN 1846.

1. — De volkstellingen gedurende de periode 1800-1830 7
2. — Het Koninklijk besluit van 8 April 1839 . 8
3. — Instelling van de Centrale Commissie voor de Statistiek 8
4. — De telling van de bevolking van Brussel op 15 Maart 1842 8
5. — Tussenkomst van de Centrale Commissie voor de Statistiek 10
6. — Coördinatie van de uitslagen der algemene volkstellingen die van 1800 tot 1846 in België gehouden werden 10
7. — Advies van de Centrale Commissies voor de Statistiek over de telling van de bevolking van Brussel 10
8. — Landbouw- en nijverheidstellingen . . . 10
9. — Ontwerp van algemene volkstelling in 1845. 11
10. — Voltooiing der voorbereidende werkzaamheden 12

HOOFDSTUK II.

UITVOERING VAN DE TELLING VAN DE BEVOLKING, DE NIJVERHEID EN DE LANDBOUW VAN 15 OKTOBER 1846.

1. — Koninklijk Besluit van 30 Juni 1846 . . . 12
2. — Onderrichtingen betreffende de uitvoering der telling 13
3. — Toezicht op de werkzaamheden. — Tussenkomst van de Centrale Commissie en de Provinciale Commissies voor de Statistiek . . 14
4. — Duur van de werkzaamheden en publicatie van de uitkomsten 14

HOOFDSTUK III.

DE TELLING VAN DE BEVOLKING VAN 31 DECEMBER 1856.

1. — De wet van 2 Juni 1856 16
2. — Uitvoering van de telling 17
3. — Publicatie van de uitkomsten 17

HOOFDSTUK IV.

DE ALGEMENE VOLKS-, LANDBOUW- EN NIJVERHEIDSTELLING OP 31 DECEMBER 1866.

1. — De voorbereidingswerken van de Centrale Commissie voor de Statistiek 18
2. — Uitvoering van de telling van 1866 . . . 18
3. — Publicatie der resultaten 19

HOOFDSTUK V.

DE VOLKSTELLING VAN 31 DECEMBER 1876.

1. — Voorbereidende werkzaamheden 20
2. — Uitvoering van de telling van 1876 . . . 20

HOOFDSTUK VI.

DE ALGEMENE VOLKS- EN NIJVERHEIDSTELLING VAN 31 DECEMBER 1880 EN DE ALGEMENE LANDBOUWTELLING VAN 15 SEPTEMBER 1880.

1. — De wet van 25 Mei 1880 20
2. — De algemene landbouwtelling 21
3. — De algemene volkstelling 22
4. — De nijverheidstelling 22

HOOFDSTUK VII.

DE ALGEMENE VOLKSTELLING VAN 1890, DE ALGEMENE LANDBOUWTELLING VAN 1895, DE NIJVERHEIDS- EN BEROEPSTELLING VAN 1896.

1. — De algemene volkstelling van 31 December 1890 25
2. — De algemene landbouwtelling van 31 December 1895 27
3. — De algemene telling der industrieën en der ambachten van 31 Oktober 1896 29

HOOFDSTUK VIII.

DE ALGEMENE VOLKSTELLINGEN VAN 1900, 1910, 1920 EN 1930.

1. — De algemene volkstelling van 1900 . . . 31
2. — De algemene volkstelling van 1910 . . . 32
3. — De algemene volkstelling van 1920 . . . 34
4. — De algemene volkstelling van 1930 . . . 36

HOOFDSTUK IX.

DE HANDELS- EN NIJVERHEIDSTELLINGEN VAN 1910 EN 1930; DE ECONOMISCHE EN SOCIALE TELLING VAN 1937.

1. — De handels- en nijverheidstelling op 31 December 1910 37
2. — De handels- en nijverheidstelling op 31 December 1930 40
3. — De economische en sociale telling op 27 Februari 1937 41

HOOFDSTUK X.

DE ALGEMENE LANDBOUWTELLINGEN VAN 31 DECEMBER 1910 EN 1929

1. — De algemene landbouwtelling van 31 December 1910 44
2. — Ontwerp van de landbouwtelling van 31 December 1925 44
3. — De algemene landbouwtelling van 31 December 1929 45

De algemene volks-, handels- en nijverheidstelling op 31 December 1947.

EERSTE DEEL. - Uiteenzetting van de methodes

HOOFDSTUK I.

ALGEMEENHEDEN.

1. — Draagwijdte van de telling 48
2. — Rechtskundige grondslag van de telling . . 48
3. — Werkzaamheden van de Hoge Raad voor de Statistiek 48
4. — Amendementen van het Comité van Economische Coördinatie 49

HOOFDSTUK II.

MAATREGELEN TER VOORBEREIDING VAN DE UITVOERING DER TELLING.

1. — Rondschrijven van 6 December 1947 . . . 49
2. — Nummering der huizen en andere gebouwen 49

HOOFDSTUK III.

UITVOERING DER TELLING.

INLEIDING.

a) **Algemene volkstelling.**

I. — *Algemene grondbeginselen :*
1. — Doel van de telling 49
2. — Werkelijke bevolking en feitelijke bevolking 49
3. — Gewone verblijfplaats 50
4. — Gezin 50
5. — Bijzondere gevallen van vestiging van verblijf. 50

II. — *Gebruikte telkaarten :*
1. — Vergelijking met de telling van 1930 . . . 51
2. — De gezinskaart (model A) 51
3. — De individuele telkaart (model Abis) . . 51
4. — De speciale collectieve telkaart (model B) . 52
5. — De speciale individuele telkaart (model Bbis). 52

III. — *Taaltelling* 52

IV. — *Telling van de kloostergemeenten* 52

b) **Telling van de gebouwen en woningen** . . 53

c) **Handels- en nijverheidstelling** 53

HOOFDSTUK IV. — **OPDRACHT DER TELLERS EN DER GEMEENTEBESTUREN** 53

HOOFDSTUK V. — **DE BEWERKINGSVERRICHTINGEN** 54

HOOFDSTUK VI. — **DE BEVOLKINGSREGISTERS** 54

Bijlagen : Tekst der wetten, besluiten en ministeriële onderrichtingen. Verslagen van de Hoge Raad voor de Statistiek en de Parlementaire Commissies. Besprekingen in de Kamer der Volksvertegenwoordigers en in de Senaat. Modellen van de diverse bescheiden 55

Bijlage I. — Memorie van toelichting van het wetsontwerp waarbij de uitvoering in 1947 van een algemene volkstelling alsmede van een nijverheids- en handelstelling wordt voorgeschreven 55

» II. — Verslag namens de Commissie voor Economische Zaken en de Middenstand van de Kamer der Volksvertegenwoordigers (Uitgebracht door de H. C. Struyvelt) 56

» III. — Verslag uit naam van de Commissie van Economische Zaken en de Middenstand van de Senaat (uitgebracht door de H. De Block). 57

» IV. — Bespreking in de Kamer der Volksvertegenwoordigers . . 58

» V. — Bespreking in de Senaat . . 60

» VI. — Wet van 22 November 1947 waarbij de uitvoering van de telling wordt voorgeschreven 65

» VII. — Verslag ingediend in naam van het Vast Comité van de Hoge Raad voor de Statistiek betreffende het ontwerp van wet en uitvoeringsbesluit en de volkstelling (uitgebracht door de H. R. Olbrechts) 66

» VIII. — Verslag aan de Hoge Raad voor de Statistiek betreffende de taaltelling (uitgebracht door de H. J. Basijn) . . . 70

» IX. — Verslag aan de Hoge Raad voor de Statistiek betreffende de nijverheids- en handelstelling (uitgebracht door de H. J. Lejeune) 74

» X. — Rondschrijven van 6 October 1947 dat de telling aankondigt 76

» XI. — Rondschrijven van 20 November 1947 betreffende de nummering der gebouwen . . . 77

» XII. — Besluit van de Regent van 22 November 1947 waarbij een algemene volkstelling, alsmede een nijverheids- en handelstelling op 31 December 1947 wordt voorgeschreven . . . 78

» XIII. — Onderrichtingen aan de Provinciegouverneurs, Arrondissementscommissarissen en Gemeentebesturen 82

» XIV. — Onderrichtingen I aan de tellers 89

» XV. — Onderrichtingen II aan de tellers 92

» XVI. — Onderrichtingen III aan de tellers 97

» XVII. — Onderrichtingen voor de Gezinskaart (model A), voor de Individuele Telkaart (model Abis) en voor de Woningkaart (model C) 99

Bijlage XVIIbis. —. Onderrichtingen betreffende de algemene volkstelling, de telling van de gebouwen en woningen en de handels- en nijverheidstelling op 31 December 1947 (Bijvoegsels nrs 1 en 2) 101
» XVIII. — Gezinskaart (model A) . . 104
» XIX. — Individuele telkaart (model Abis) 106
» XX. — Onderrichtingen voor de speciale individuele telkaart (model Bbis) en voor de speciale collectieve telkaart (model B) 108
» XXI. — Speciale collectieve telkaart (model B) 110
» XXII. — Speciale individuele telkaart (model Bbis) 112
» XXIII. — Woningkaart (model C) . . 114
» XXIV. — Telkaart voor gebouwen (model Cbis) 115
» XXV. — Onderrichtingen voor het opmaken van de telkaart voor nijverheidsinrichting (model D) 117
» XXVI. — Telkaart voor nijverheïdsinrichting (model D) 121
» XXVII.
» XXVIII. — Telkaart voor alleenstaand handarbeider (model Dbis) . 122
» XXIX. — Onderrichtingen voor het opmaken van de telkaart voor handelsinrichting (model E) . 123
» XXX. — Telkaart voor handelsinrichting (model E) 125
» XXXI.
» XXXII. — Telkaart voor alleenstaand handelaar (model Ebis) . . 128
» XXXIII. — Hoofd-inventarislijst (model F) 129
» XXXIV. — Bijkomende inventarislijst (model Fbis) 130
» XXXV. — Opgave van de door de tellers ingezamelde telkaarten van de volkstelling (model G) . . 131
» XXXVI. — Opgave van de door de tellers ingezamelde telkaarten voor nijverheids- en handelsinrichtingen (model H) 132
» XXXVII. — Aanplakbrief waarbij de telling wordt bekend gemaakt (model I) 133
» XXXVIII. — Rangschikking van de speciale individuele telkaarten (model J) 134
» XXXIX. — Opgave van de speciale individuele telkaarten overgemaakt aan de verschillende Belgische gemeenten (model Jbis) . . 135
» XL. — Opgave van de speciale individuele telkaarten ontvangen van de verschillende Belgische gemeenten (model Jter) . . 136
» XLI. — Algemene telling van de mannelijke en vrouwelijke kloosterlingen (model K) 137
» XLII. — Modellen van omslagen bestemd voor de individuele telkaarten (model L), de woningkaarten (model M), de telkaarten voor gebouwen (model N), de speciale individuele telkaarten (model O) . . . 138
Bijlage XLIII. —. Modellen van omslagen bestemd voor de telkaarten voor alleenstaande handarbeiders (model P), voor alleenstaande handelaars (model Q), de telkaarten voor nijverheidsinrichting en voor handelsinrichting 139
» XLIV. — Opgave van het aantal telkaarten, overgemaakt aan de Tellingsdienst en van het aantal gezinnen (model R) . . . 140
» XLV. — Verzendingsborderel (model S) 141
» XLVI. — Besluit van de Regent tot inrichting van de plaatselijke taaltellingscommissies . . . 142
» XLVII. — Rondschrijven van 6 Januari 1947 betreffende de werking van de plaatselijke Taaltellingscommissies 143
» XLVIII. — Bericht betreffende de telling van de gesproken landtalen . 145
» XLIX. — Koninklijk Besluit van 30 December 1900 tot regeling van het houden der bevolkingsregisters 146
» L. — Regentsbesluit van 17 November 1947 betreffende het aan- en bijhouden der bevolkingsregisters en het vaststellen van het nieuw registermodel . . 148
» LI. — Rondschrijven van 25 November 1947 betreffende de vernieuwing der bevolkingsregisters 151

TWEEDE DEEL.

Wetten en algemene verorderingen waarbij naar het bevolkingscijfer wordt verwezen.

I. — Binnenlandse Zaken 153
II. — Financiën 155
III. — Arbeid en Sociale Voorzorg 156
IV. — Justitie 157
V. — Openbaar Onderwijs 157
VI. — Landsverdediging 158
VII. — Begroting 158
VIII. — Openbare Werken 159
IX. — Volksgezondheid en Gezin 159

DERDE DEEL. - Ontleding der uitkomsten.

Sectie A. — Volkstelling.

VERRICHTINGEN BETREFFENDE DE VASTSTELLING VAN HET BEVOLKINGSCIJFER.

1. — Inleiding 161
2. — Herziening van het werk der gemeentebesturen. Beoordeling der uitkomsten 161

HOOFDSTUK I.

UITGESTREKTHEID VAN HET GRONDGEBIED EN BELASTBARE OPPERVLAKTE VAN DE GROND EN VAN DE GEBOUWEN.

1. — Totale oppervlakte van het Rijk, de provincies en de gemeenten 163
2. — Belastbare oppervlakte 165
3. — Raming van de bebouwde oppervlakte . . 165
4. — Belastbaar inkomen van de grond en van de gebouwen 165

HOOFDSTUK II.

TOTALE BEVOLKING VAN HET RIJK.

1. — Uitkomsten der telling van 1947 en aangroei van de Belgische bevolking gedurende het tijdperk 1846-1947 165
2. — Invloed van de geboorten, de sterfte en de migratie op de bevolkingsaangroei . . . 166

HOOFDSTUK III.

INDELING VAN DE BEVOLKING PER PROVINCIE.

1. — Bevolking van de provincies, bij de verschillende tellingen sinds 1846 169
2. — Jaarlijkse vermeerdering of vermindering van de bevolking der provincies op 1.000 inwoners van de ene telling tot de andere sinds 1846 169
3. — Betrekkelijke sterkte van het aantal inwoners van elke provincie ten overstaan van de totale bevolking van het land 169
4. — Invloed van de geboorten, de sterfgevallen en de migratiebewegingen op de bevolking van verschillende provincies 169

HOOFDSTUK IV.

INDELING VAN DE BEVOLKING PER ADMINISTRATIEF ARRONDISSEMENT

1. — Bevolking van de administratieve arrondissementen bij de verschillende tellingen sedert 1846 172
2. — Jaarlijkse vermeerdering of vermindering per duizend van de bevolking der administratieve arrondissementen van de ene telling tot de andere, sedert 1846 176
3. — Invloed van de geboorten, de sterfte en de migratie op de bevolking van de arrondissementen 177

HOOFDSTUK V.

INDELING VAN DE BEVOLKING VOLGENS DE TAALSTREEK.

1. — Bevolking van de taalstreken. Jaarlijkse gemiddelde aangroei, per duizend, van de bevolking, van de ene telling tot de andere sedert 1846 178
2. — Invloed van het overschot van de geboorten op de sterfgevallen en van de verhuizingsbeweging 179

HOOFDSTUK VI.

INDELING VAN DE BEVOLKING PER GEMEENTE.

1. — Indeling van de gemeenten naar hun bevolking 179
2. — Indeling van de bevolking in de gemeenten gerangschikt naar hun bevolkingscijfer . 181
3. — Concentratie van de bevolking 186
4. — Zwaartepunt en mediaanpunt van de Belgische bevolking 186

HOOFDSTUK VII.

INDELING VAN DE BEVOLKING NAAR HET GESLACHT.

1. — Indeling van de bevolking van het Rijk naar het geslacht 188
2. — Indeling naar het geslacht van de bevolking der provincies 188
3. — Indeling, naar het geslacht, van de bevolking der administratieve arrondissementen . . . 188
4. — Indeling, naar het geslacht, van de bevolking der per groep gerangschikte gemeenten . . 192

HOOFDSTUK VIII.

BEVOLKINGSDICHTHEID.

1. — Dichtheid van de bevolking van het Rijk . . 192
2. — Bevolkingsdichtheid der provincies . . . 192
3. — Bevolkingsdichtheid der administratieve arrondissementen 193
4. — Bevolkingsdichtheid der gemeenten . . . 193
5. — Dichtheid van de bevolking der gerechtelijke kantons 201

HOOFDSTUK IX.

BEVOLKING DER AGGLOMERATIES ANTWERPEN, BRUSSEL, GENT EN LUIK.

1. — Samenstelling der agglomeraties 203
2. — Ontwikkeling van de bevolking der agglomeraties sedert 1880 204
3. — Bevolkingsdichtheid in de agglomeraties . . 204
4. — Indeling van de bevolking naar het geslacht in de agglomeraties 206

Sectie B. — Telling van de kloosterlingen.

1. — Algemene uitkomsten 210
2. — Aantal kloostergemeenten ingedeeld per provincie 210
3. — Aantal kloosterlingen naar het land van geboorte 210
4. — Aantal kloosterlingen per administratief arrondissement 211

VIERDE DEEL.

Bevolking der gerechtelijke arrondissementen en der Vredegerechtskantons 217
Bevolking der Kieskantons volgens de uitkomsten van de volkstelling op 31 December 1947 . . 239

VIJFDE DEEL.

Speciale tabel van de gemeenten 243

ZESDE DEEL.

Bevolking. — Territoriale uitgestrektheid en belastbare inkomens 319
a) Opgave per provincie, per administratief arrondissement en per gemeente 320
b) Samenvatting per administratief arrondissement, per provincie en per groepen van gemeenten 404
c) Samenvatting per provincie en voor het Rijk, per groepen van gemeenten 415

TABELOPGAVE.

1. — Belastbare en niet belastbare oppervlakte, belastbaar inkomen van de grond en van de gebouwen in de provincies en in de onderscheiden groepen van gemeenten op 31 December 1947 162
2. — Gemiddelde oppervlakte per gemeente. De meest en de minst uitgebreide gemeenten in iedere provincie 163
3. — Inkomen van grond en gebouwen . . . 164
4. — Toenemingspercentages van het inkomen van de grond en de gebouwen in verhouding tot 1930 165
5. — Bevolking van elk geslacht en gemiddelde jaarlijkse wijziging van de bevolking van de ene telling tot de andere 166
6. — Bevolking, geboorten en sterfgevallen, migratiebewegingen van 1847 tot 1947 . . . 167
7. — Geboorten, sterfgevallen en huwelijken van 1900 tot 1947 168
8. — Vermeerdering of vermindering per duizend van de bevolking van de ene telling tot de andere 169
9. — Bevolking van de provincies 170
10. — Sterkte van de bevolking van de provincies tegenover de bevolking van het Rijk . . . 170
11. — Jaarlijkse gemiddelden van de imigratie- en emigratieoverschotten 171
12. — Bevolking van de administratieve arrondissementen en van de provincies van 1846 tot 1947 173
13. — Jaarlijkse gemiddelde vermeerdering of vermindering per duizend van de bevolking der arrondissementen van de ene telling tot de andere 174
14. — Loop van de bevolking van de administratieve arrondissementen en van de provincies ten overstaan van 1846 175
15. — Overschot van de geboorten op de sterfte en migratiebewegingen per arrondissement 176
16. — Bevolking van de taalstreken 178
17. — Jaarlijkse vermeerdering of vermindering per duizend van de bevolking 179
18. — Indeling van het aantal gemeenten naar hun bevolking van 1880 tot 1947 179
19. — Indeling van het aantal gemeenten uit elk arrondissement naar hun bevolking . . . 180
20. — Indeling van de bevolking over de gemeenten, gerangschikt naar hun bevolkingscijfer 182
21. — Vermeerdering of vermindering van de bevolking der verschillende categorieën van gemeenten sedert 1880 182
22. — Bevolking der gemeenten, per provincie, naar gelang ze minder of meer dan 5.000 zielen tellen 183
23. — Indeling van de bevolking, per provincie en naar groepen van gemeenten, in 1930 en 1947 184
24. — Indeling van de bevolking naar het geslacht in de administratieve arrondissementen, de provincies en het Rijk 189
25. — Indeling van de bevolking naar het geslacht, in de verschillende groepen van gemeenten 190
26. — Indeling, naar het geslacht, van de bevolking in de gemeenten met meer of minder dan 5.000 inwoners 191
27. — Bevolkingsdichtheid der provincies . . . 193
28. — Bevolkingsdichtheid der arrondissementen . 194
29. — Bevolkingsdichtheid van de per groepen ingedeelde gemeenten 195
30. — Bevolking, oppervlakte en bevolkingsdichtheid der gemeenten met minder dan 5.000 inwoners en der gemeenten met 5.000 inwoners, en der gemeenten met 5.000 inwoners en meer 196
31. — Bevolkingsdichtheid der gerechtelijke kantons 201
32. — Bevolking van de agglomeraties van 1880 tot 1947 205
33. — Betrekkelijke vermeerdering of vermindering van de bevolking tussen twee opeenvolgende tellingen 206
34. — Dichtheid der bevolking per Ha in de vier grote agglomeraties 207
35. — Indeling der bevolking per geslacht in de grote agglomeraties 208
36. — Aantal kloostergemeenten. Bevolking en doel dezer gemeenschappen 212
37. — Indeling van de kloostergemeenten naar de provincie en naar hun doel 214
38. — Aantal kloostergemeenten ingedeeld per provincie bij de tussen 1880 en 1947 uitgevoerde tellingen 211
Aantal kloosterlingen per administratief arrondissement 211
39. — Bevolking van de kloostergemeenten per provincie en volgens het land van geboorte . 216